
සීල නිර්දේශය.

සංඥාපනය.

"සිංහල පතිවිඤාඝ නගරා සඋසෙසුසා" යනාදීවශයෙන් බුඩාගම් අදහා බුඩධර්මයෙන් ප්‍රයොජන ලබනුකැමතිවූ සප්‍රාඥ ජනු ඝයා විසින් පළමුවෙන් පිරියයුතු ප්‍රතිපත්තිගතම් සීලගුණයෙහි පිහිටීමයහි වදුරණලදී වෘක්ෂලතාදින්ගේ රොපනයට මහා පෘථිවියද චිත්‍රකර්මාදියකිරීමට කාශදපත්‍ර වස්ත්‍රාදියද උපනිශ්‍රයවන්නාක් මෙන් ධ්‍යානසමාධිඵල සමාධි ප්‍රඥාදි ශ්‍රේෂ්ඨගුණ ධර්මයන්ගේ පිහිටීමට සීලතැම්ති ගුණධර්මය පෘථිවියක්මෙන්ද වස්ත්‍රාදියක්මෙන්ද උප නිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයෙන් උපකාරවන බවබුඩාගමේ නියමයවේ එහෙයින් විශුඩි සංඛ්‍යාතවූ කෙලෙසුන්ගේ පිරිසිදුවීමෙන් ලැබියයුතු නිර්වාණ ඛර්මයට මාර්ගය පෙන්වන්නාවූ අර්හකථාචාරීන් විසින් පළමුකොට සීලවිභාගයද තදනන්තරව ධුතාඞ්ග සමථ භාවනාක්‍රමයන් විතත විශුඩියද ඊට අනතුරුව ඛන්ධායතන ධාතාදී විදර්ශනාභූමි විභාගයද දක්වා අවශ්‍යානමයගි නාමරූපයන් විවිධාකාරයෙන් දැකීම් සංඛ්‍යා තවූ විදර්ශනාභාවනාක්‍රමයන් චතුසත්‍යාව බොධයෙන් සතරමග සතරඵලය සාක්ෂාත්කරණක්‍රමය දක්වනලද්දේගි කෙලෙසුන්ගේ පිරිසිදුබැව් සංඛ්‍යාතවූ සප්ත විශුඩික්‍රමය දක්වන්නාවූ තන්නිද පළමුකොට සීලවිශුඩිය දක්වා එතැන්පටන් දිට්ඨිවිශුඩ්‍යාදි පසුව විශුඩික්‍රමයන්හොත් මාර්ගඵල සංඛ්‍යාතවූ ඥාන දස්සන විශුඩිය දක්වයි මේ ආදි නයෙක් ක්‍රමයෙන් බල්කාකල්හි ග්‍රන්ථාරූඪ වෙමින් උපාසක උපාසිකාවන් විසින් පළමුකොට පිරියයුතු ගුණධර්මයනම් සීලගුණයබව ප්‍රත්‍යක්ෂ කාරණයකි පළමුකොට සීලගුණයෙහි පිහිටා දානාදි පුණ්‍යක්‍රියාවන් රැස්කරන්නාහට ඒ දානාදිය මහත්ඵල මහානිසංස ඵලවන්නේහි. ඒ ඵලස්වැනි අබුඩෝත්පාදයෙහි උපන් වෙලාමනම් බ්‍රාහ්මණ මහාසාර්ථවාහගේ මහාදාන ප්‍රවාහය පවත්නා කාලයෙහි ජඞ්ඝාවිපයෙහි එකද සීලවන්තයෙක් නොදැක අර්හත් මාර්ගේ දානය නිෂ්ඵලවේදැයි සැක නැවතත් මාර්ගශීලගුණය හෙතුකොටගණවත් මාර්ගේ දානය මහත්ඵල මහානිසංසවිය හැකි නම් දක්ෂිණාදක්ෂය වැනිවර්වාසී අධිෂ්ඨාන්කොට රත්නකණ්ඩිය නැඹුරු කළකල්හි පළමුවර නොවැගුරුණාවූ ජලය නොනැවතී වැගුරුණුකල්හි එම ශාක්ෂියෙන් දානය මහත්ඵල මහානිසංසවනබව වැටහී මහත් ප්‍රීතියෙන් දන්දුන්බව ප්‍රකාශිතබැවින් මේ කාලය

ප්‍රතිග්‍රාහක ශුද්ධියෙන් දානය මහත්ඵල මහානිසංස නොවියයුතුකාල යන් බැවිත් දායක ශුද්ධියෙන්ම දානාදිකුශලය මහත්ඵලවියයුතුබව නුවණින් සලකාබලා සියළුබෞද්ධ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් සෙසු පුණ්‍යක්‍රියාවන්ටඩා ශීලමය පුණ්‍යක්‍රියාව තරුණකාලයපටන් උත්සාහයෙන් ස්ථාපිතයයුතුයි.

තවද ශීලවන්ත මනුෂ්‍යයෙක් සතුරන් විසින් රාජාපරාධයන්ට අයුතුකරදීමට උත්සාහකළහුමුත් රජදරුවෝ ඒ විස්වාසනොහැකාව නිදහස්කරහරිනි සොරුන් විසිනුදු ශීලවන්තයාගේ ගෙරිසරක්ආදි වසතුව පැහැරගණුනොලැබත් ලොකයෙහි අසුවලා ශීලවන්තයහි දශදිශාවෙහි කීර්තිරාවය පැතිරයේ මේ ආදී අනුසස් රාශියක් ඉහාත්මයෙහිම ලැබී එහෙයින් සියළු බෞද්ධයන් විසින් සියළු ක්‍රියාවන්හෙ පූජ්‍යභාගයෙහි සිල්රක්ෂාකිරීමෙහිම උත්සාහකට යුතුයි.

පසුගිය නිස්අව්රුද්දක්පමණකාලය මුළුල්ලෙහි සියළුදවස්හිම ගල්කිස්සත් කොලඹත් අතර අපගේ දුම්රියෙන් ගමනා ගමනය කරණ ඉංග්‍රිසි පැයක්පමණ කාලයපමා සමිඳු ප්‍රලාප කථාවෙන් ගත නොකොට මේ නිෂ්ප්‍රයෝජනකාලයතුළ අප බඹඩ සහෝදරයන්ට මහත් ප්‍රයෝජනයක් සලස්වා දෙමිහයි කරුණාපූර්වහම උදුරාඩ්‍යාශය ඉපැටුකාටගෙණ මෙම පොතට උදාහරණ උපුටාගන් දෙශනාපෙළ අට්ඨවාදී එක එක පොතෙන්ගෙණඅවුත් දුම්රියගමනා ගමනකාලයතුළ බලා අභිමත පාඨයන් උපුටාගණ ලංකාවාසි බෞද්ධයන්ට මහත්පා ඩුවක්වතුබු හිනි සාධාරණ සියළු ශීලයන්ගේ සම්පූර්ණ විස්තරකථාව සංග්‍රහකොට "ශීලනිර්දෙශ" නමින් මුද්‍රණයකරවන්නට යෙදුනාවූ මේ ධර්මසංග්‍රහයෙහි දෙශනාපෙළ අට්ඨවාදියෙන් මිදුනාවූ අන්‍යතෙනොමත එතෙකුදු නැතිබවද බුද්ධධර්මයෙහි හිනි සාධාරණශීලයක් මෙසින් පිටින්හි නැතිබවද සියළු උදාහරණ පාලිපාඨාදිය අසුවල් පොතෙන් උපුටාගත්තේය. යහපු ඒ ඒ තැන සඳහන්කරණලද බවද මෙහි අඩංගුවූ මහානාරද කාශ්‍යපජාතකය එළු ජාතකපොතට සෑදුබැඳුනකල්හි සියළු ගාථාවන් හා භාවයද පුරාණ සිංහලපොතේ උන්නවතුබුබව හැඟී ජාතකපාලි අට්ඨවාවන්හෙන්ම අප විසින් සිංහලභාෂාවටනගා මෙහි ඇතුළත්කළබවද මේ පොතේ සියළුතන්හිම ඒ ඒ කාරණයන්ට සාධකවශයෙන් දක්වාහිබෙන නාහි සංඝෂ්පකථා වසතු කියවීමෙන් රත්නත්‍රයකෙරෙහි බලවත් ප්‍රශාදයක් උපදනාබවද දතයුතුයි.

M. Dharmaratna.

"බුඩසාසන මහාසූර සෙනාපති" ඇම්. ධම්මරත්න
ලක්මිණිපහන් කනිෂ්ඨ මහත්මයා.

ශීලනිර්දෙශ අනුක්‍රමණිකා

(නොමහත්)

පටුන.

පිට පවත්		නිර්දෙශය
1	ශීලකථාමනා නිර්දෙශය	1
2	ශීල ශබ්දාර්ථ නිර්දෙශය	2
3	ශීලලක්ෂණාදියාර්ථ නිර්දෙශය	3
4	බුද්ධරත්න නිර්දෙශය	4
8	ධම්මරත්න නිර්දෙශය	5
10	සංඝරත්න නිර්දෙශය	6
11	සරණගමන නිර්දෙශය	7
15	සරණගමන විශෙෂ නිර්දෙශය	8
20	සරණ ප්‍රභෙද නිර්දෙශය	9
21	සරණගමන විභාග නිර්දෙශය	10
22	ලොකුත්තර සරණගමන නිර්දෙශය ...	11
24	ලෞකික සරණගමන නිර්දෙශය ...	12
28	ලෞකික සරණගමනානිසංස නිර්දෙශය ...	13
30	ලෞකික සරණගමනභෙද නිර්දෙශය ...	14
32	ලොකුත්තර සරණගමනඵල නිර්දෙශය ...	15
34	ලෞකික සරණගමනඵල නිර්දෙශය ..	16
39	සරණගමන ප්‍රකීර්ණක ආනිසංස නිර්දෙශය ...	17
42	සොණනම් වැදිආදින්ගේ සරණගමනය ...	18
44	සරණශීලයන් දැනදියව උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ලැබීම	19
48	සරණගමනොපනිශ්‍රයප්‍රත්‍යයෙන් සසුකුසලයන් මහත්ඵලවන සැටි	20
49	සරණගමනයාගේ දුර්ලභතාවය ...	21
58	පාලියාගත සරණසම්දන්වන ක්‍රමය ...	22
60	අට්ඨකථාගත සරණ සමාදානවිධි නිර්දෙශය ...	23
62	උපාසකයාගේ ලක්ෂණ හා රත්නත්‍රය ප්‍රසාදයෙන් ජනිත කුසලඵලය	24
67	රත්නත්‍රයෙහි වරදවාපිළිපැදීමෙන් ජනිතඅකුසලඵලය	25

පිටපටිත්		නිර්දේශය
70 සරණ සමාදානයෙහි සාමාන්‍ය ක්‍රමය	...	26
74 සරණගමනය කිළුවුවනක්‍රමය	...	27
75 සරණගමන මහදය හෙවත් බිඳීම	...	28
76 සරණගත උපාසකයා විසින් නොකටයුතු අඛම් වෙළඳම්පස	...	29
77 උපාසකභාවය විපරීතවනක්‍රමය	...	30
80 උපාසකභාවයාගේ පරිපූර්ණත්වය	...	31
84 කම්ම හා කම්විපාකයන් ගළපාබලා ශ්‍රද්ධාව දියුණු කරගන්නාක්‍රමය		32
92 කාශ්‍යපනීහණස්ථවිරයාගේ වාදයට ශාස්තෘන්නාවූ අලාහනම් ඇමතියාගේ කථාව		33
94 ජීවක බිජකනම් දූතයා විසින් දන්වනලද ශාස්තෘ		34
99 රුවානම් රාජකුමාරිකාවන් විසින් පියරජුවකළ ධම්දෙශනාව		35
109 නාරදනම් බ්‍රහ්මරාජයා විසින් අඛ්‍යාතීනම් රජුවකළ අනුශාසනාව	...	36
128 කම් කම්විපාක නිර්දේශය	... ...	37
132 ප්‍රකීර්ණක නිර්දේශය	... ...	38
144 ගෘහස්ථ සාධාරණ ශීලනිර්දේශය	...	39
149 ගෘහස්ථබ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය හා උදයභද්‍රජානනය		40
158 නකුලසූත්‍ර උක්ඛාසූත්‍රනිර්දේශය	... ...	41
163 එකභක්තිකෂට්කශීල නිර්දේශය	...	42
166 අෂ්ටාඟ උපෝෂධශීල නිර්දේශය	... ...	43
171 ශීලානිසංශ නිර්දේශය	... ...	44
187 ආජීවාෂ්ටමක ශීලානිශංස නිර්දේශය	...	45
192 ආජීවාෂ්ටමකශීලභෙදයෙහි ආදීනව හා සුරාපානවිභාගය		46
202 මුසාවාදාදි චතුර්විධ වාක්කර්මයෙහි ආදීනව	...	47
204 තවඩහුපාසථ ශීලනිර්දේශය	... ...	48
216 ගෘහස්ථ දශශීල නිර්දේශය	... ...	49
122 චතුරාරක්ෂා නිර්දේශය	... ...	50
227 සමථභාවනා නිර්දේශය	... ...	51
232 නිර්වාණවිභාග නිර්දේශය	... ...	52

නිමි.

සීලනිද්දේශය.

—*—

නමොතස්ස භගවතෝ අරහතෝ
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

—:(o):—

බුද්ධං ධම්මඤ්ච සංඝඤ්ච වන්දිත්වා වන්දනාරහං
පවක්ඛ්‍යාමි සනිද්දෙසං සීලං සම්බුද්ධදේසිතං

සීලානිසංසනම් කවරෙක්ද?

"සාසනෙ කුලපුත්තානං පතිට්ඨාභාවකං විනා
ආනිසංසපරිච්ඡේදං නත්‍ථස්ස සීලස්ස තාවදෙ
නගඛාසමුනාවාපි සරභූවා සරයසති
නිග්‍රහගාවා චිරවති මහිවාපි මහානදී
සක්කුණාතී විසොධෙතුං නංමලං ඉධ පාණිනං
විත්‍රසාධයති සත්තානං යං එව සීලජලං මලං
නතං සජලදුවානා නවාපි හරිචන්දනං
නෙව හාරා නවණිතෙසා නවසූකිරණංකුරා
සන්සන්තිධ සත්තානං පරිළාහං සුරක්කිතං
යං සමෙති ඉදංඅසිසං සීලං අව්වත්‍රත ගිනලං
සීලගන්ධි සමොගන්ධා කුතනා නාම භවිස්සති
සෙ සමං අනුවාතෙව පතිවාතෙව වායති
සගහාතරාහණි සොපානං අසැසදං සීල සම්කුතනා
චාරංවා පන නිබ්බාත නගරස්ස පවෙසනෙ
සොභතෙතනවං නරාජාතා මුහුතාමණ්ඩිගුසිතා
සබා සොභතති සනිතෙතා සීලගුසන ගුසිතා
අත්තානුවාදුදිහසං විඩංසතති සබ්බසෙ
ජතෙති කිතතිනාසකුව සීලං සීලවතාංසදු
ගුණානං මූලගුතස්ස දොසානං බලසාතිතා
ඉතිසීලස්ස විඤ්ඤුහි ආනිසංසකථාමුඛං සි.

නිදුඩ්මාගේ ඇවැසි.

මෙම නිදහස් ආර්ය්‍ය ශ්‍රාවක සම්බුද්ධශාසනාවවරවූ ජාති ආ
චාරකුලපුත්‍රයන්ට යම් සීලයක්හැර අන්‍යප්‍රතිඵලයක් නැත්තේවේද ඒ
සීලයාගේ අනුභාවය මෙතෙකැයි පරිසිඳ කවරෙක් කියහැකිවේද මහා
කියහැක්කේමය. ජම්බුද්වීපයෙහි හිමාලයවනයෙහි පිහිටි ගඟා යමුනා
සරභූ සරයූවතී අචිරවතී මේ ආදී යම් මහාගඟා කොතෙක්වේද්ද
ඒ සියළු මහා ගඟාවන්ගේ ජලස්කන්ධය පවා මේ ලෝකවාසී සත්ත්වයන්
ගේ කෙලෙස මලාපධාවනයට අසමර්ථවෙයි සත්ත්වයන්ගේ සිලකැලැවී
ජලය ඒ කෙලෙසමලය ඒකාන්තයෙන්ම පිරිසිදුකරණුලබන්නේය.
මේ ලොකවාසී සත්ත්වයන්ගේ යම් කෙලෙසවිඩාවක්වේද ඒ කෙලෙසඳහය
සිහිල්දියකරපොදසහිත වාතයෝද නොයෙන් සිදුවන්නේය රත්සඳුන්කල්
කයද නොයෙන් සිදුවන්නේමය මුක්තාහාරණයෝද නොයෙන් සිදුවත්
මය චන්ද්‍රකාන්තමාණික්‍යයෝද නොයෙන්සිදුවන්මය චන්ද්‍රරශ්මියද
නොයෙන්සිදුවන්මය එසේවීනම් කුමකින් සත්සිදුවන්නේදයන්?
මනාකොට රක්නාලද අභිඥයින් සිඟිල්වූ යම් ආර්ය්‍යශීලයක්වේද ඒ
සීලය කෙලෙසඳහය සන්සිදුවන්නේමය. ගම්බදුවූ සීල සුගන්ධියක්
නම්මේ උඩුසුලං යටිසුලං දක්ගිය සමව කම්ද ඒ සීලසුගන්ධියට සමා
නවූ අනික් සුගන්ධයෙක් කොයිත්නම් වේද නොවේමැයි. සීලයට
සමානවූ දෙවිලෝ නහිනා අන්ත්‍යනිෂ්පත්තක් කොයින්ලැබිද
නොලැබේමය නිර්මාණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂයෙහි දෙරටුවක්ද සීලයහැර නැත්
තේමය. සීලා ලංකාරයන් සැරසුනාවූ භික්ෂූහු යම්සේ මහාබිද්ද
ඔටුනුසහිත සිව්සැටක් පමණවූ ස්ත්‍රීන්ගේ මාණික්‍ය භරණයන් සැර
සුනාවූ රජදරුවෝ එසේ මනාඅභරණාකූලය. ආත්මානුවාදභය පර
නුවාද භය දණ්ඩභය දුගතිභය ආදී සියළුභය සම්ප්‍රකාරයෙන් විධ්වංශ
නයකරන්නේය. සීලවන්තයාගේ සීලය හැමකල්ම කීර්තිය හා සතු
දද උපදවන්නේය සයළු ගුණයන්ට මුල්වූ රාගදෝෂ මෝහාදී පාප
ධර්මයන්ගේ බලනසන්නාවූ සීලයාගේ ආනිසංස කථාවාරය මෙහෙම
දතයුත්තේනම් මේ සියළු ශීලයන්ගේ ආනිසංසකථාව සංක්ෂේපයෙන්
දුටා සල්ලක්ඛණකිරීමෙහි උත්සාහකරයුත්තේයි.

ශීලානිසංස නිර්දේශයයි. 1

---

(2) කවරාර්ථයකින් සීලනම් වන්නේදයන්? "සීතලක්ඛණන්ති
සීලන්ති සීලනඤ්ච සීලං කිමිදං සීලනංනාම සමාධානංවා කාය
කම්මාදීනං (සුසීල්‍යවසෙන අප්පපඤ්ඤාතාති අත්ථෝ) උපධාර

ණංවා කුසලානංධම්මානං (පනිට්ඨානවසෙන ආධාරනාමවොහි අත්ථෝ) එතදෙවත්ථෝ අත්ථවසං සද්දවිදූ අනුජානන්ති අසෙසූපධා සීරංසෝ සීලමෙවා සිතලමෙසා සීලමෙවාති එවමාදිනාපි නයෙනෙතත්ථ අත්ථං වණ්ණයන්ති''යි විභාවිනීටීකායං වුත්තවාසි.

- කවර අර්ථයකින් සීලනම්වන්නේදයත් ? සීලනාර්ථයෙන් සීලනම්වන්නේහි මේ ශීලනාර්ථය යනු කුමක්දයත් ? කායවාඞ්මනසසං ඛ්‍යාත වීරතුය මනාවූ ශීලසංවරලක්ෂණයන් මොනවට පිහිටුවීම මහෝ නොවිසිර පැවැත්වීම සීලනාර්ථයයි දතයුතුයි. නොමහාත් කුසලධර්මයන්ට පිහිටවීම්වශයෙන් දුරීමය ආධාර සථානවනබවය යන අර්ථයි. ඒ එසේවැනි ශබ්දනාසත්‍රඥයෝ මේ අර්ථවයම අනුදනිති. ජෙතවන අභයගිරිවාසිනු ශිරාර්ථය සීලාර්ථයයි සිතලාර්ථය සීලාර්ථයයිද නොමහාත් සියළු කුශලධර්ම සංඛ්‍යාත ශරීරයට ශීලය හිසක් බදු බැවින් සිරරාශබ්දයෙන් හෝ සියළු කෙලෙසව්ඩාවන් සන්සිදුවනහෙයින් සීතලශබ්දයෙන් හෝ පවවිධ නිරුක්තිනයෙන් වණ්ණිගම දීඝාදියෙකාටහෝ සීලශබ්දය නිෂ්පන්නවීශයි අර්ථවණ්නා ඔකෙරෙති මෙසේ ශීලශබ්දාර්ථ සෑහෙවින් දතයුතුයි.

ශීලශබ්දාර්ථ නිර්දෙශශයි. 2

(3) ඒ ශීලයාගේ ලක්ෂණාදිය ප්‍රත්‍යුපස්ථාන පදස්ථානයෝ නම් කවරයත්? යම්සේ නීලපීතාදිවශයෙන් අනෙකප්‍රකාරයෙන් වෙනස්වූද රූපායතනයාගේ සනිදස්සනත්වය භගවත් දෙසුකයුතුබව නොඉක්මවනබැවින් ඒ සනිදස්සනත්වය ලක්ෂණනම් වේද එපරිද්දෙන්ම පාණාතිපාතා විරති චෙතනාදිවශයෙන් අනෙකප්‍රකාරයෙන් ප්‍රභෙදවූ සීලයාගේ කායකම්මාදීන් මොනවට පිහිටුවීම්වශයෙහි කුසලාදිධර්මයන්ට පිහිටවන අර්ථයෙන්ද යම් ශීලනාර්ථයක් යට කියනලද්දේවේද ඒ සීලනාර්ථයම ලක්ෂණනම්වන්නේයි කුමක් හෙයිනයත්? චෙතනාදිවශයෙන් අනෙකප්‍රකාරවතුවූ කායකම්මාදීන්ගේ මොනොකොට පිහිටුවීම හා කුසලාදිධර්මයන්ට පිහිටවන අර්ථයද නොඉක්මවනහෙයිනැයි දතයුතුයි. එසේත් කියනලදී විභාවිනීටීකායහි—

"සීලනං ලක්ඛණං තස්ස භින්නසාපි අනෙකධා,
සනිදස්සනතතං රූපස්ස යථාභූතාදිනස්ස මතකධා" යි

රසයවනාහි කෘත්‍යාර්ථ රසය සම්පත්තාර්ථ රසයයි දෙවැදැරුම්වේ එහෙයින් මේ ශීලයවනාහි කෘත්‍යාර්ථරසයෙන් හෝ ශක්තිමයන් දුසසීලබව විධවංශනය කිරීම කෘත්‍යහෝශක්තිමකාට ඇත්

නේයයිද සම්පහාතාදී රාගයන් අනවදඤ්ඤාව සම්පත්කොට ඇත් සේයයිද දතයුතුයි. කායවාඞ් මනඃසඞ්ඛ්‍යාත චාරිත්‍රයාගේ පවිත්‍රබව ඵලවීම ඒ සීලයාගේ වැටහීම් සංඛ්‍යාත ඵලයනවිවේ කායවාඞ් මන සඞ්ඛ්‍යාත චාරිත්‍රයන් අකුසලකම්යන් සිරිමට පිළිකුල්බව හා අපා භාදී ජාතාදී දුකට හයවීම මේ සීලයාගේ ආසන්නකාරණයයි දතයුතුයි ඒ සීලය අනෙකප්‍රකාරවූයේද ශ්‍රාවකයන්ට සාධාරණවූ සීලය පවතින් මෙහි දක්වනුලැබේ සියළු පිටකය සික්ෂූ සික්ෂුණී සාමණේර සාමණේරීන්ගේ සීලවිභාග විස්තාරකොට වදාරණලදී ශ්‍රාවකයන්ගේ සීලවිභාග විස්තරවශයෙන් සංග්‍රහකොට පාලිභාෂාවෙන් නෝ අනුවගියෙන් හෝ ලියනලද ප්‍රකරණයක් අවිද්‍යමානබැවින් පාලිභාෂාවෙනුත් උපාසක උපාසිකාවන්කෙරෙහි අනුකම්පාපිණිස සීලනිර්දේශනාර්ථවූ මේ ධර්මසංග්‍රහය ත්‍රිපිටකපාලි අර්ථකථා ටීකාවන් අළලා සාරාර්ථයන් හකුල්වාගෙන සියළුදෙනාට සුඛාවබෝධවන පරිද්දෙන් සිපිල සිංහලභාෂාවෙන් රචනාකරණුලැබේ.

ලක්ෂණාදියාදී නිර්දේශය. 3

(4) ශ්‍රාවකයන්වම සාධාරණවූසීලය වනාහි සරණසීලය පඤ්චසීලය අෂ්ටාඞ්ගසීලය දසසීලය බ්‍රහ්මචරියපවසීලය එකභක් නිකෂඨිකසීලය ආජීවාෂ්ටමකසීලය නවඞ්ගඋපොසථසීලයයි අටවැදෑරුම්වේ ඒ අටවැදෑරුම්සීලයන් අතුරෙන් සරණසීලය කවරයත් ? සරණසීලය යනු බුද්ධරත්න ධර්ම සංඝ සංඛ්‍යාත රත්නත්‍රය පිහිටකොට සමාදන්ව රැකකයුතු සීලයයි දතයුතුයි. බුද්ධරත්නය යනු කුමක්දයත් ?

"සබ්බධම්මේසු අප්පටිහතඤාණනිමිත්තානුත්තරවිමොක්ඛාදිගම පරිභාවිතං බහුජනානමුත්තාදය පණ්ණත්තිභූතා සබ්බඤ්ඤුතඤාණපතිඨානංවා සච්ඡිකිරියාභාවනාභිසමුදය පණ්ණත්තිභූතා සත්තා එවසමඤ්ඤා බුද්ධානාම" යනු බුද්දකපාඨ අට්ඨවාසි.

සංස්කාර විකාර ලක්ෂණ නිර්වාණ ප්‍රඥප්ති සංඛ්‍යාත සර්වධර්ම යෙහි නිර්ණගණ දීප්තියන නාරාවය (නාරසඤ්ඤ) පරණලාපනක් විනිර්දයන්නාක්මෙන් මනඃපැහැළුවවන්නා සත්ත්වසන්තානයට ආසන්න කාරණවූ නිරුත්තර අභිත්‍යාගීයතය ලැබීමෙන් පරිභාවිතවූ ද්‍රව්‍යත්‍යාග භාරස්නාඩි පරම්පරාව කරණකොටගණ බුඩයයි ව්‍යවහාරකරණලද්දවූ උත්තම සත්ත්වශ්‍රේෂ්ඨ මහාබෝධිසත්ත්වයන් වහන්සේ

සම්මුතිසාසනය පිහිටීමට ආධාරවූයේ ද්‍රව්‍යසම්භාර සහිත වූ පරම පරාවූ චතුරාර්ය සත්‍යාවබෝධය කාරණා කොට ගෙන බුදුහිමියන් දහම් දෙසූ බැවිනි. මේ අටුවාවෙහි ආවාවූ උත්තම සම්බුද්ධ ශාසන යන්නෙහි අර්ථය මෙසේයි. ඒ තථාගතයන්වහන්සේ සම්පූර්ණ කාලයක් මුළුල්ලෙහි බුද්ධත්වය ප්‍රාර්ථනා කොට කොට සාමාන්‍ය සම්බුදුවන්මෙන් සසර සැරිසරා. අවසන්වරද ඒතාක්කල් සාමාන්‍ය සම්බුදුවරු සම්දවසක පුරාණ ශ්‍රෞතමබුදුන් බුදුවූ දවසේ සිට මුල්ම කොට බුද්ධත්වයට සිතූ මෙණයා බුදුවූ දවස ප්‍රාර්ථනා කළේවද ඒ දවසපටන් සම්බෝධිද්‍රැමූලයෙහි හිඳ රසුන් අරා වැඩහිඳ පස්මරැන්බිඳ උතුම්වූ අභිඥාලාභී ඥානවරබුදු මයන් බුබඳුයලැබුවේක්ද ඒතාක් නැවතී ස්ථාන පරම්පරාව මෙසේ සම්බුදුවරුන්ගේ ඒ බුද්ධත්වයලැබූ දවසපටන් පිරිනිවන්පෑම දක්වා පන් සාළිස් වසක්මුළුල්ලෙහි පැවතී ස්ථාන පරම්පරාව උත්තම සම්බුදු විශේෂ සංඛ්‍යාතවූ බුද්ධත්වයයි දහම්දෙසූතුයි.

එසේන් කීහ ජිනාලංකාර ටීකාවෙහි "භගවතොපි බොධිසත්තභූතස්ස අනාදිමති සංසාරෙ උපපත්ති පරම්පරාය ආගතත්තාවෙව. එවරූපෙ බොධි සත්තාචිත වොහාර සුඛත්ථං සත්තප්පභාලාදිවොභාසරූ ආභාරූපිතතා එවං වොහාරපථපත්තා සත්තො යාවබෝධිසූණත්ථාය නවායමති පණිධානං කතරූති තාව සත්තභාවෙව සංඛං ගච්ඡති සකොපඩාය පණිධානං කතරූති තදූ බොධිසත්තතා නාමලභන්ති මසූ සදූ බොධිසූණං ලභති තදූ බුද්ධානාමලභොති" සි

"බුද්ධාසුබොධසද්ධුතඥූණං ධම්මා ලොකුත්තරූ නව
සඞ්ඝා මග්ගඵලඤාති ඉමෙවත්තං රතනත්තයං"

යනුවෙන් අභිධර්මාර්ථසංග්‍රහ මහාකාශ්‍යපටීකායෙහි ආවාවූ ගාථාව මඤ්ජුසාරමඤ්ජූසා ටීකායෙහි "තත්ථ සබ්බඤ්ඤුතඥූණං බුද්ධා බුද්ධවා භගවාව නවවිධෝ ලොකුත්තරෝ තම්හූතා ධම්මාව මග්ග ඵලෙසු ඨිතා සඞ්ඝාව ඉති ඉමිනාපකාරෙන මෙ දන එතං බුද්ධාදිත්තයං රතනත්තයං නාමාති අත්ථෝ" යනුවෙන් වණ්ණනාකරණලදි එස් භාවය සම්බුදුගුණ අවබෝධකළාවූ හාමාය වතුන්වහන්සේය සතරමාර්ගඵල නිර්වාණසංඛ්‍යාතවූ නවප්‍රකාර ලෝ කොත්තරධර්මය අෂ්ටආර්‍යපුද්ගලසංඝය යන මේ රත්නයන්ගේ සමූහය රත්නත්‍රය නම් වන්නේය යනුයි.

"බුද්ධා සබ්බඤ්ඤුතඥූණන්ති එත්ථ සබ්බඤ්ඤුතඥූණං බුද්ධාසූතතා අධිගතතා භගවාති අත්ථෝ" යනුවෙන් න්‍යාසටීකාවෙහි සම්බුදුගුණ අවබෝධකළාවූ හෙයින් ලබන්නලද්දාවූ තථා

ඤායග්ගහණත්ථං බුද්ධභූමිවිචයනි මණිසාරමඤ්ජූසා විකාහුසංස
ඒයන් අට්ඨවණ්ණනාකෙළේසි. මණිදීපවාසියහිවනාහි "අධිගතොහි
පාඨසසං අත්ථඛාහරිත්වා සබ්බඤ්ඤුතඤාණං අධිගතො බහු සත්තා
නසංවාසතා පුඤ්ඤවලා බුද්ධානාමාති අමඤ්ඤාව ගහෙතබ්බා තදධිග
මෙ තයිදංඒයව බුද්ධපඤ්ඤත්තියා නිරුළ්හභාවතා" යනුවෙන්
සබ්බඤ්ඤුතඤාණයලැබුවාවූ ස්කන්ධ පරම්පරාවයයි කියනලද සම්ම
ක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේ බුද්ධනාමවෙයි. එසේසේ සංඤ්ඤාසංඛි ප්‍රකෘති
වික්කෘති කථාවශසයන් ගෙණ අට්ඨබිණියයුතුයි. හුදෙක් සබ්බඤ්ඤු
තඤාණය බුද්ධත්වමවෙයි. අට්ඨකථානයත්තේසී කුමක්හෙයිනියත් ඒ සබ්බ
ඤ්ඤුතඤාණයෙහි බුද්ධයන ප්‍රඥප්තිය ආරුඪතොනාකලබැවින් හා සබ්බඤ්ඤු
තඤාණාවසබාධය කලාවූ පුද්ගලයා කෙසරහිම බුද්ධප්‍රඥප්තිය ආරුඪ
කළසහයිනැයි දතයුතුයි. "න්‍යාසවණ්ණනායංපන බුද්ධා සබ්බඤ්ඤු
තඤාණන්ති එත්ථ සබ්බඤ්ඤුතඤාණං බුද්ධාඤ්ඤතා අධිගතොහි හගව
ාති අත්ථොති වුත්තං තදෙතං බුද්ධරතනෙන බුද්ධසද්දසෙසව නිරුළ්හ
භාවතා විචාරෙතබ්බං" යනුද මණිදීපවාසියාවවනයි. න්‍යාසවිවරණ
යෙහි වත්තාහි "සබ්බඤ්ඤුතඤාණං බුද්ධා ඤ්ඤතා අධිගතා හගවාති
අත්ථෝ" යි. යම් වචනයක් කියනලද්දේවද ඒ වචනය බුද්ධරත්න
යෙහි බුද්ධශබ්දය ආරොපනයකළහෙයින් විචාරා අට්ඨගතයුතුයි.
"කඤ්චිප්පකරණං බුද්ධා සබ්බඤ්ඤුතඤාණාති පාළියොපි අත්ථි
වදන්ති මසාභයල සුන්දරතරා නත්තුපන සබ්බඤ්ඤුතඤාණසමන්නා
ගතා පුග්ගලා බුද්ධානාමාති අත්ථො සබ්බඤ්ඤුතඤාණාති ඉදංහි
සබාදිතාණාති සුත්තන්ත අසසත්ථයත්ථ විහිතණප්පච්චයවසන
නඩිනන්තා පදනති" යනුද මණිදීපවාසියහි ඇතම් පොත්හි "බුද්ධා
සබ්බඤ්ඤුතඤාණා" සි පාඨයක්ද ඇත්තේයසී ආවාසසීවරයෝ
කියත් ඒ පාඨයම අතිශයින් යහපත්වේ ඒ පාඨයෙහි වහොහි සබ්බඤ්ඤු
තඤාණයන් සම්පූණිවූ පුද්ගලතෙම් බුද්ධනාමවෙයි. යන අර්ථය දත
යුතුයි. ඒ එසේමැයි. "සබ්බඤ්ඤුතඤාණා" යන පදය "සබාදිතා
ණා" යන සූත්‍රයෙන් අසසත්ථාඛ්‍යාර්ථයෙහි කරණලද ණප්‍රත්‍යයයාගේ
ලෝපයෙන් සිදුවූ තඬිතාන්තපදයකැයි කියත්මැයි "සබ්බඤ්ඤුතඤාණං
අසසාති සබ්බඤ්ඤුතඤාණා" සි. බහුව්‍රීහි සමාස කරයුතුයි.
මේගාථාපූර්වපාදයෙන් සබ්බඤ්ඤුතඤාණය සම්‍යක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේ
ටම ඇත්තේය සම්‍යක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේම සබ්බඤ්ඤුතඤාණයෙන් සම්
පූණිවූසේය ඒ සම්‍යක්සම්බුද්ධයන්වහන්සේම සබ්බඤ්ඤුතඤාණය ලැබු
සක්ක අවශෙෂපුද්ගලයන් විසින් නොලැබියයුත්තේය එහෙයින්
ශාන්ත බුද්ධය ශ්‍රාවක බුද්ධය ප්‍රත්‍යෙකබුද්ධය සම්‍යක්සම්බුද්ධය යන සතර

බුදුවරයන් අතුරෙන් මහා සම්මාසම්බුධිය සඞ්ඝසම්බුධිය සම්මාසම්බුධිය යන ත්‍රිවිධ බුදුවරුන් අතුරෙන් මහා මේ රත්නත්‍රය දැනවන්නාවූ තන්හී අවශේෂ බුධරත්නයන් වළක්වා සෙසුන් සඞ්ඝරත්නයම ගතයුත්තුබව ප්‍රකාශකෙළේයි. සරණගමනසථානයහි බුත්සරණ දක්වන්නාවූ ඡත්‍රමාණවක මිමානඩයතුමෙහි.

"යො වදතං පවරොමනුජෙසු, සකයමුනී භගවාකතනිවිවවා
පාරගතොබල වීරසමඩයි, තංසුනතංසරණංඋමුපහි"

යනු වදුරණලදී. මාණවු, එම්බා ඡත්‍රනාම මාණවකය ; සොසුග තො, සොහනගමන් ඇතිහෙයින් සුගතනම්වූ යම් තථාගතවරයෙක් තෙමේ; මනුජෙසු, මනුෂ්‍යයන්අතුරෙන් (නොහොත් මනුෂ්‍යයන්හෙ රකි) වදතං, චතුරාර්‍යසත්‍යය දෙශනාකරන්නවුන්ව; පවරො, එබඳු සෙයින් උතුම්වේද; සකයමුනී, ශාක්‍යවංශිකරජුන්ගෙ උතුම්වූ මුනිශ්‍රෙ ෂ්ඨවූයේද (නොහොත් ශාක්‍යවංශික හිඳුන්වූයේද) භගවා, සයා කාරභාග්‍යධර්මයෙන් සම්පූර්ණවූයේද ? කතකිච්චා, කරණලද සෙය ළාභ්‍යප්‍රකාර මාර්ගකෘත්‍යයෙන් සම්පූර්ණවූයේවේද (නොහොත් කරණ ලද සියළු බුධකෘත්‍යඇත්තේවේද) පාරගතො, නිර්‍වාණසංඛ්‍යාත පරමතීරයහිඉපියේවේද; බලවීරසමඩයි, දශවැදෑරුම් කායබලයෙන් හා දශවැදෑරුම් ඤාණබලයෙන්ද සතර සම්‍යක් ප්‍රධාන වීර්‍යයෙන්ද සම්පූර්ණවූයේවේද; තංසුගතං, ඒ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ; සර ණත්තං, පිහිටමකොටගැනීම පිණිස; උපෙහි, පැමිණෙව. අහින්ඥාඥා ඥිය ඉපිද ඊට අනතුරුව සවීඥතාඥානය ලැබෙන බැවින් අඥාන්මාඥා ඥානසංඛ්‍යාත ලොකොත්තරඤාණය ඊට අනතුරුව උපදනා මහාක්‍රියාඤාණයයි කියනලද සවීඥතාඥානයට හේතු වෙයි සවීඥතාඥානය අඥාන් මාඥාඥානයාගේ ඵලය වනබැවින් සවීඥතාඥානයාගේ ආසන්න හේතුව (ඉතා ලංවූකාරණය) අඥාන් මාඥාඥානයයි මෙසේ ගත්කල්හි අඥාන්මාඥාඥානය හා සවීඥතාඥාන යන් හෙතුඵලවසයෙන් සම්බන්ධවේ සවීඥතාඥානය ලෞකික මහා ක්‍රියා සම්ප්‍රයුක්ත ප්‍රඥ චෙතසික වූයේ නමුදු තදුපායවූ තෙඛතුකවූ අඥාන්මාඥාඥානය ලොකොත්තරධර්මයක්වේ මේ අර්‍ථය වෙතියකුටෝ පමාය තාසාහඹරණොපමාය අරණොදය සූරිප්‍රහර්‍ෂනාපමාය යන උපමාත්‍රයකින් දතයුතුයයි මහත්තිහණ්ඩිපදයෙහි දක්වා තිබේ. මේ කොසේදයත් ? අවල්ල බැඳීමෙන්ම චෙවිත්‍යයේ හෙතුඵලසම්බන්ධය කළඹැකිබැවින් අවල්ල දූවූකල්හි චෙවිත්‍ය හෙතුඵලසම්බන්ධය

වන්නේයයි දතහැකිවෙයි. එකතුවීලන්ධනය අවිල්ලබැඳීමට් ඵලය වන්නෙහිදු මතුපැළඳවියයුතු එකතුව අට්ටාලබන්ධන සංඛ්‍යාත හේතුවයන් ආරම්භනයකොට චේතනාකෙතුවීලන්ධනය අවිට්ටාලබන්ධනය හේතුකොට ඇත්තේයයි ව්‍යවහාරකරන්නාක්මෙන්ද නාශය සිදීමෙන් මරණයවියයුතුබැවින් නාශය සිදීම මරණයට හේතුවයි මරණය නාශය සිදීමේ ඵලයවන්නෙහිද ඒ මතු වියයුතු මරණය නාශාගමසංඛ්‍යාත හේතුයෙහි ආරම්භනයකොට මරණහේතුව නාශාභංගයයි ව්‍යවහාරකරන්නාක්මෙන්ද අරුණෝදයට අනතුරුව සූර්යෝදය වන බැවින් අරුණනැගීම සූර්යෝදයාගේ හේතුවෙයි සූර්යෝදය අරුණනැගීමේ ඵලය වන්නාසේද ඒ මතු සිදුවියයුතු සූර්යෝදය අරුණෝදය හේතුවෙන් වන්නේයයි ව්‍යවහාරකරන්නාක්මෙන්ද අඟින්මාගීඥානය ඉපදීමෙන් සමීඥතාඥානය පහළවන බැවින් අඟින් මාගීඥානය සමීඥතාඥානයාගේ හේතුවෙයි සමීඥතාඥානය අඟින් මාගීඥානයාගේ ඵලයවූයේ නමුදු මතුවියයුතු ඵලයවූ සමීඥතාඥානයම අඟින්මාගීඥාන සංඛ්‍යාතහේතුයෙහි ආරම්භනයකොට අඟින්මාගීඥානය සමීඥතාඥානයාගේ ආසන්නකාරණයකොට ඇත්තේයයි කියනලදී.

බුඩරත්න නිර්දේශයයි. 4

(5) ධම්මරත්නය යනු කුමක්දයත්; "අධිගතමග්ගඵලවිජ්ජා කත නිරෝධෙ යථානුසිඨං පටිපජ්ජමානෙ චතූසු අපායෙසු වට්ට දුක්ඛසුච අපතමානෙනකම්මා ධාරතීනිධවෙමා" යනු සුඛඵල විලාසනී යාමඤ්ඤඵලසූත්‍ර අට්ඨවාසි ලබනලද සතරමාගීඥාන ඇතතාවූද ප්‍රත්‍යවෙක්ෂකරණලද නිර්වාණධම්මඇතතාවූද සෝතාපන්න සකෘදාගාමී අනාගාමී යන සෝඨපුද්ගලයන් හා බුඩානුශාසනාවූ පරිද්දෙන් පිළිවෙත් පුරන්නාවූ කල්‍යාණ පෘථග්ජන සත්වයෝද සතරඅපායෙහිද සංසාරදුඃඛයෙහිද කොවැ මවනුඩන්නෙකාට ධරණ ඇත්තියෙන් මනාමහත් ඵලයෙන් දුරගසා ලනනෙසින් ඒ මාගී නිර්වාණ බම්සමුදයතෙනම් ධම්මනම් වන්නේයි කියනලදී. ප්‍රත්‍යවෙක්ෂකරණලද නිවන්ඇතතාවූ සෝතාපන්න සකෘදාගාමී අනාගාමී යන සෝඨපුද්ගලයන්ගේ හා අඟින්ඵලසථ පුද්ගලයාවශාත අරහත්ඵලසථපුද්ගලයාගේද සතරඅපායේ හා මතු සංසාරයෙහිද ඉපදීමට සුදුසු ජනකකර්ම සමුදය සමුච්ඡේදප්‍රහාණ වශයෙන්ද බුදුන්ගේ අවවාදපරිද්දෙන් පිළිපදනාවූ ස්කෘතාගාමාදී බම්විත ගදන්නා කල්‍යාණ පෘථග්ජනයාහට ඒ ඒ භවයෙහි

උපදවා නැවත විපාකදීමෙන් පොහොසත්වූ අකුසලකර්මයන්ට අවකාශයනොදීමටයි සතර අපායගිය වෘත්තදුඃඛයෙන්ද නොපැටීම සිඩකළහැකිබැවින් සතරමාගීඵල නිර්වාණධර්මයන්ගේ සම්දර්ශනයෙම් ධර්මනර්මියයි දතයුතුයි. ඒ ධර්ම සවරූපය දක්වන්නට ඝණ්ඨාපිණිස ඡත්‍රවාණියක විමානාවසානයෙහි කියනලදුයේමැයි.

"රාගවිරාගමනෙජමභයාකං, ධම්මමසංඛත මප්පටිකූලං
මධුරමිමංපගුණං සුවිභත්තං, ධම්මම්මංසරණත්ථමුපෙහි"යි.

රාගවිරාගං, රාගසංඛ්‍යාත ඇල්ම නිරවශේෂයෙන් නැසුන්නාවූ; ඉමං ධම්මන්දැව, මේ මාගීධර්මයද; අනෙජං, නන් අරමුණෙහි සැලෙන්නාවූ තෘෂ්ණාව ව්‍යපසමනයකරන්නාවූ (මනාමහත් තෘෂ්ණාවෙන් වෙන්වූ) අභයාකං, භයානුදුක්නැත්තාවූ ; ඉමංධම්මන්දැව, මේ ඵලධර්මයද ; අසංඛතං, ප්‍රත්‍යයෙන් නොකැසක්කරණලද්දාවූ; ඉමං ධම්මන්දැව, මේ නිර්වාණධර්මයද ; අපපටිකූලං, පිළිකුල්නොවූ ; මධුරං, පිණිරිවූ ; පගුණං, ප්‍රගුණකරණලද්දාවූ ; සුවිභත්තං, පිටකත්‍රයවශයෙන් මනාසේ බෙදනලද්දාවූ ; ඉමංධම්මම්ච, මේ පර්‍යාප්තිධර්මයද (යහ දශප්‍රකාරවූධර්මයම) සරණත්ථං, පිහිටපිණිස ; උපෙහි, පැමිණෙව. මේ දශප්‍රකාරවූධර්මයන් අතුරෙන් සතරමාගීය හා නිර්වාණධර්මයන් සතරඅපායයෙහිද සංසාරදුක්ඛයෙහිද වැටීමට හේතුවූ තෘෂ්ණා ප්‍රධානමූලයන් නිරවශේෂවශයෙන් නැවත නූපදනාපරිද්දෙන් භාවනාඅග්නියෙන් මුඛ්‍යවශයෙන් ධර්මනර්මව් එබැවින් සුමඩාල විලාසිනී අට්ඨාර්යයනි "ඉමාඅට්ඨංගිකා අරියමග්ගාවෙවනිබ්බානාය" යනුකීන සතරඵලයහා පර්‍යාප්තියද යන පවප්‍රකාරධර්මය උපචාරාර්පණාවශයෙන් ධර්මනර්මව් එසේයින් එම අට්ඨාර්යාගෙහිම "නකෙවලඤ්ඤව අරියමග්ගාවෙව නිබ්බානඤ්ච අපිචඛෝ අරියඵලානි සඩ්ඛපරියත්තිධම්මොපි" යනුකීන බුද්ධවචන අට්ඨාර්යාගෙහි මීට මදක්වෙනස්අංකාරයෙන් මෙසේදක්වයි "ඉඟ එල නිබ්බානානි ධම්මොති එසෙ භාවිතභාවිතානං සච්ඡිකත නීරුධානඤ්ච අපායෙසු අපතමාන භාවෙන ධාරණතා පරියාපුණන විධාන තොව මහාවිරාගා එව ඉමස්මිං අත්ථෙ ධම්මොති අම්හාකං මතී" යනුයි. මෙහි භාවය—මාගීඵල නිර්වාණ ධර්මයන්ම සරණගමන සඵාවයෙහි ධර්මනමැයි ඇතමි ආචාර්‍යවරයෝ කියති සුමක් හෙයිනම් ? වඩනලද මාගී සත්‍ය ඇතැත්වූද ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකරණලද නිරෝධ සත්‍යඇතැත්වූද පුද්ගලයන්ම සතරඅපායෙහි මහාවැටෙන සැහෙ

මවුන් ධරණ අඛ්‍යියෙන් නොමහොත් කෙලෙස් දුරුහසාලන ඇසිඑසේ න්ද උතුම් සැපය ලැබීම පිණිස විධානාකරණහෙයින්ද මාගී නිවීණ ධර්මයෝම මේ සරණගමන සථානමයහි ධර්මනාම්මවයි මේ සරණගමන සථානමයහි මාගී නිවීණධර්මයෝම ගැනීම අපට අභිවතවු ඇතිය යුතුයි.

ධර්මරත්න නිදේශයයි. 6

(6) සංඝරත්නය යනු කුමක්දයත්? "භික්ඛූනං සංඝෝ භික්ඛු සංඝෝ" යනු නිවීවන බැවින් භික්ෂූන්ගේ සමූහය භික්ෂූස ඝනම්මවි ඒ භික්ෂු සමූහයද පෘථග්ජන ජානික භික්ෂු සංඝයයි ජානිවශමයෙන් දෙවැදෑරුම්වේ ඒ දෙවැදෑරුම් සංඝයා අතු මරන් සරණගමන සථානයෙහි ආයඛිජානික භික්ෂුසංඝයාම ගතයුතුයි. එහෙයින් ඡත්‍රමාණවක විමානවසතුමයෙහි වදළේමැයි.

"යඤ්ච වදිතන මහප්ඵලමාහු, චතුසු සුචිප්පුරිස යුගසු
අඨච පුග්ගල ධම්මදසාමත, සංඝම්මං සරණත්ථමුපෙහි"යි

සුචිප්‍ර, කෙලශකාළුෂ්‍යයෙන් පවිත්‍රවූ; පුරිස යුගෙසු, පුරුෂ යුගලයන්වූ; චතුසු, සතරදෙනෙක් පමණවූ; යඤ්, යම් පුද්ගල සමූහයක්; දිසනං, සුදුසුලද්දවූ (දානං, දෙය්‍යධර්මය) මහප්ඵලං, මහානිසංසයයි (ඉති, මෙසේ; බුද්ධා බුද්ධවරසයෝ) ආහු, වදලාහුය; ධම්මදසා, චතුරාය්‍යීසත්‍යධර්මය දක්නාසුළුවූ; මත පුග්ගලා, ඒ ආය්‍යපුද්ගලයෝ; අඤව, අටදෙනෙක්මය (වයනු එවකාරාර්ථය) ඉදං සංඝං, මේ ආය්‍යීසංඝරත්නය; සරණත්ථං, සරණ (පිහිට) වන පිණිස; උපෙහි, පැමිණෙව යනුයි. මෙමසේ සරණගමනසථානයෙහි අෂ්ටාය්‍ය පුද්ගල සංඝරත්නය ගතයුතුයයි තථාගතයන්වහන්සේ විසින් වදළ බැවින් අටුවාචාරීන් වසිනුදු "මසා අරියෙතා අසි අරිය පුග්ගලසමූහතා" යනුවෙන් සරණගමන සථානමයහි අරි අට පුගුලන්ගේ සමූහයම්යයි වණීනාකරණලදී. එසේදවුවත් අග්‍ර දක්ෂිණාහි සථානමයහි පෘථග්ජන ශීලවන්ත භික්ෂුවක්හට එක්වේලක් පමණ කුදුදනක්දී අසංඛ්‍ය අප්‍රමෙය්‍ය අනුසස් ලබන්නාහයි ඵලග සූත්‍ර දක්ෂිණා විභඟ සූත්‍රාදියෙහි වදළබැවින් උපචාරවශමයන් සරණ ගමන සථානමයෙහිද අද මාගීය ලබයි මසට මාගීය ලබයි කියයුතුවූ මහානක ප්‍රාප්ත විදර්ශීනාඥානි පෘථග්ජන ශීලවන්තයාද ලැබෙන්නේ යයි ආචාය්‍යවරසයෝ කියත්මැයි. එසේදවුවත් එබදු පෘථග්ජන

ශීලවන්තයෝද ආර්‍යයන් ඇතැත්වූ ක්ෂේත්‍රයෙහිමුත් අක්ෂේත්‍රයෙහි හෙවත් අසිහම අත්තඤ්ඤතයෙන් පසු නොලැබෙන්මැයි ඒ පෘථග්ජන ශීලවන්ත භික්ෂූහු අශෝකාරාමයෙහි පුද්ගලයන්කෙරෙහි "දිට්ඨසිල සංඝුද්දනන සංඝපතිහි සංඝෝ" යන නිවචන නාමින් සංග්‍රහ කරන්නේයයි දතයුතුයි. දෘෂ්ටි ශීලයන්ගේ ගැළපීමය යනු සවල්ප දෙනෙක්වේවයි බොහෝදෙනෙක්වේවයි ලැබෙන්නේ වේවයි දුරසිටියේවේවයි. සියළු ආර්‍යයන්ගේ සම්‍යක්දෘෂ්ටි ආර්‍ය ශීලාදි ගුණයන්ගේ තත් තන්හි නොබිඳීම් සංඛ්‍යාත අඛණ්ඩ ගුණය තත් තන්හි සිදුරුනොවීම් සංඛ්‍යාත අවශිද්‍රගුණය තත් තන්හි නොවැටීම් සංඛ්‍යාත අසබලගුණය තත්හි තත්හි විනාශනොවීම් සංඛ්‍යාත් අකල් මාෂගුණය කෙලෙසුන්ගෙන් කැපනොවියයුතු භූජිස්‍ය ගුණය පණ්ඩිතයන් විසින් ප්‍රශංසාකරයුතුවූ විඤ්ඤූප්‍රශස්තාගුණය තෘෂ්ණාමානාදීන් විසින් අල්වා නොගනහැකිවූ අපරාමට්ඨගුණය මාගී ඵලසමාධිය පිණිස පවත්නා බැවින් සමාධි සංවත්තනික ගුණය යන මේ අට පැදුරුම් ශීලගුණයෙන් එක්වන් ගැළපෙන අර්ථයෙන් සංඝ නාමයෙසිදතයුතුයි. එහෙයින් කීහ, සාරාර්ථදීපනීහිම් විනයටීකා වෙහි "සංඝතොති සවිතතා සම්මතොතීති අත්තා අරියපුග්ගලාති යත්ථ කත්ථවි දුරෙඨිතාපි අත්තනා ගුණසාමග්ගියා සංඝතා එව" යි.

සංඝරත්න නිර්දේශයයි. 6

සරණය යනු කවරයන් ?

(ඒ) "තඤ්ඤසරණන්ති පදත්ථ තොතාව හිංසතීති සරණං හිංසනත්ථෝ සසාහි සරණසද්දසාවසෙනෙතං පදං දට්ඨබ්බං තස්මා සරණගතානං සතෙනෙවසරණගමනෙන වටට භයං චිත්තුත්‍රා සංකාසිකං දුක්ඛං දුග්ගතිපරියාපන්නඤ්ච සම්බුද්ධි දුක්ඛං හනති විනාසෙතීති අත්ථෝ රතනත්තයස්සෙතං අධිවචනං අථවා හිතෙ පවත්තනෙන සත්තානං සම්පත්තා සීලාභික්ඛඤ්ච විහරථාති ආදිනා අත්තේනියෝජනෙන අහිතාව නිවත්තනෙන පාණාති පාතස්ස ඛාපන පාපකා විපාකා පාපකං අභිසම්පරායන්ති ආදිනාව දසසතාදි මුඛෙන අනත්ථතෝ නිවත්තනෙන සත්තානං භයං හිංසති හිතා හිතෙසු අපපවත්තිං පවත්තිං ඉතතෝකං ව්‍යසනං අපපවත්තිං කරණෙන විනාසෙති බුද්ධා හවන්තතාර උත්තරණෙන මහාසංඛාතා ධම්මා සත්තානං භයං හිංසති ඉතරා අසසා සදෙවතන අපපකානඤ්ච දුතවසෙන ප්‍රජාවසෙනව උපනීතානං සක්කාරානං විපුලඵල පටිලාභකරණෙන සත්තානං භයං හිංසති සංඝෝ අනුත්තර අග්ගදක්ඛිණෙය්‍ය භාවතතා" යනු සාරාර්ථ

දීපනී විභාග පිණිසයි වේ පාඨමයන්ද සතරමාගීඵල නිවීණක්ධම්මගම්භීර ධම්මශබ්දයාගේ අර්ථයයි දක්වනලදී "නිංසනීයි සරණං" යනාදී පාඨයෙන් ඒ ඒ ඵලවල විකාදීමයකි සත්වයන්ගේ වෘත්තදුක්ඛය කායිකදුක්ඛයයි කියනලදහය සන්ත්‍රාශය නසන්නේය දුරුකරන්නේයයි යනා සෙකි ඒ හය විගාශකිරීමය යනු සත්වයන්ට ඒ දුක්හය පැමිණීමට හේතුවූ රාගාදිවිත්ත ක්ලේශසමූහය නැසීමෙන්වේ ඒ සකලලස් නැසීම සකලක්ලේශ විච්ඡේදනනාම සතර ආර්යමාගීඥානයෙනුත් සුදුසු පරිද්දෙන් තම තමා විසින් නැසියයුතු සකලක්ලේශයෝ නිරවශේෂයෙන් නැසීමෙහි පහානසත්වෙති ආර්යමාගී තෙවැනි තැනැත්ත සමුච්ඡේද ප්‍රහාණය සිඩකරනනේයයි කීඥේද නිවන් අරමුණුකොටගත්ගම ඒ තෙලෙස් නැසීමෙහි සමර්ථවේවය නිවන් අරමුණු නොකොට තෙලෝක සමුච්ඡේදය තනාකළහැකි බැවින් ආර්යමාගී ඥානයන් සමුච්ඡේද ප්‍රහාණවශයෙන් තෙලෙසුන් නැසීම නිවීණක්ඛණික විමුත්තිවශයෙන්ම වන බැවින් ක්ලේශයන්ගේ සමුච්ඡේද ප්‍රහාණ ශක්තිය නිවීණ ආර්යමාගී ඥානයන්ගේ සහජාතයන්ම වියයුතු බැවින් මූඛ්‍යවශයෙන් ක්ලේශයන්ගේ සමුච්ඡේද ප්‍රහාණ ශක්තිය නිවීණ ආර්ය මාගීඥානවලින් එල පඤ්චාප්තීන්ට නැත්තේමය.

නවද කංඛාවිතරණී ටීකාවෙහි "පොථුජ්ජනීකා සංඝසාමී සුබ්බතාග පටිපදාය සිත්තතා පුරිම චේතනා විය දට්ඨබ්බා එතථව සඝා දට්ඨබ්බා සෝපිහි කිඤ්චාපි අරියෙන දිට්ඨිසීල සාමඤ්ඤේන අසංඝතෝ නියඅනිකා පකතියෙන පන පොථුජ්ජනිකෙන සංඝතත්තා දුක්ඛිණස්ස පණිපාතාර හෝ සංඝෝ ත්වෙවානි" යනු දක්වනලදී එහි භාවය කල්‍යාණ පෘථග්ජන භාවයෙහි පිහිටියාවූ සංඝයාද ආර්ය මාගීඥානයන් ප්‍රාප්තිභාන ප්‍රතිපදාවෙහි පිහිටි බැවින් දන්දීමුවී ඵලපරපූර්වී ඒ දානය පිළිබඳව උපදනා පුණ්‍යාභිසංචේතනාව දානමය කුසලචේතනා නොවෙනිම සංග්‍රහකරන්නාක්මෙන් මේ ආර්යසංඝයාකෙරෙහිම සංග්‍රහය දනයුත්තේයි ඒ එසේවැයි ඒ කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝතෙමේද ආර්යයන්ට අයත්වූ දෘෂ්ටිශීල සාමාන්‍යයෙන් කිසිඅඟින් නොගැලපෙනලද්දේය එතකුදුවුවත් සංඛ්‍යාරදුකින් නිත්ම යාම් සංඛ්‍යාත නෛයර්‍යානික පාඨඵලයෙහිවූ පෘථග්ජනික ආර්යදෘෂ්ටි ශීලයෙන් ගැලපෙන බැවින් සුපිහාභාන ප්‍රතිපද සංඛ්‍යාත මඤ්ඤ ප්‍රාප්ත විදර්ශනාවෙහි පිහිටි පෘථග්ජන භික්ෂුත්වයෙම්ද ආර්ය සංඝරත්නයයිම ඇතුළත්වන්නේ යයි දනයුතුයි මේ ආර්ය සංඝරත්නයට ඇතුළත් කරයුතු පෘථග්ජන ශීලාදීගුණ නිශ්‍රිත ශීලවිශුද්ධි චිත්තවිශුද්ධි දිට්ඨිවිශුද්ධි ආදියපවා උපදවා ඇතුණුදයෙන එතුළ සංඛ්‍යාතමාත්‍රයක් උපදවන්නට උත්සාහවඩන්නාවූ මඤ්ඤ ප්‍රාප්ත විදර්ශනාඇති භික්ෂුවමුත් වර්තමාන කාලයෙහි ශීලවිශුද්ධි මාත්‍රයවත් නොලැබූ භික්ෂුවමෙන්මවියයි දනයුතු.

කාවද බුද්දකපාඨ අට්ඨවාණයෙහි "චතුබ්බිධ අරියමග්ග සම්භූතං චතුසාමඤ්ඤඵල සංඛිවාසිත ඛඞ්ග සත්තානානාභ ප්‍රඤ්ඤාලානං සමූහභා දිඨිසීල සංඝාතෙන සංහතත්තා සාමඤ්ඤ වුත්තාඤ්ඤ තං භගවතා තංකිං මඤ්ඤසි ආනන්ද මයවෙවාමයා ධම්මා අභිඤ්ඤා දේසිතා සඤ්ඤාපි දං චත්තාරෝ සතිපට්ඨානා චත්තාරෝ සම්මප්පධානා චත්තාරෝ ඉද්ධි පාදා පඤ්චින්ද්‍රියානි පඤ්චබලානි 'සත්තබොජ්ඣඞ්ගා අරියා අට්ඨංගිකා මග්ගා සබ්බෙපි ඛෝ මේ ආනන්ද ඉමෙසු ධම්මෙසු වෙපි භික්ඛූ නානා වාදානි අරහංති පරමත්ථසංඝෝ සරණංගතීති ගමනීයෝ සුඛත්තාසුව ආනුභාවෙන සබ්බෙපි සමණෝ සක්‍යපුත්තියා නිවුත්තා එතං පනසරණංගතා සස අසුද්ධාසම්පි භික්ඛූ සංඝෝවා භික්ඛූනි සංඝෝවා බුද්ධපමුඛෝවා සංඝෝ සම්මුතිසංඝෝවා චතුවඟාදි භෙදෝ එකපුග්ගලෝ පිවා භගවන්තං උද්දිස්ස පබ්බජිතත්තාදි කිරියාය සරණගමනං නවහිජ්ජතිත සංකිලිස්සති" යනු කියනලදී භාවය සතරාකාර ප්‍රභේදවූ ආයතිවාණී යෙන් සම්පූර්ණවූ ආර්‍යයන් වහන්සේ පුද්ගලයන්ගේද සතරාකාරඵල ධර්මයෙන් (හා විත) සුවද කවනලද සන්තති පරම්පරාව ඇත්තාවූ ඵලසථ පුද්ගල යන්ගේද සමූහය දෘෂ්ටිසීල ප්‍රතිපදාවන්ගේ ඝටනායෙන් ගළපනලද බැවින් සංඝනාමයෙහි මේ ආර්‍යයෝ අටදෙන ධර්මවශයෙන්මුත් පුද්ගල වශයෙන් නොලැබෙන්මැයි ඒ එසේමැයි මේ මතු කියනුලබන දේ ශනාපාඨය භාග්‍යවතුන් විසින් වදරණලදුයේමැයි ආනන්දය මතු පහළ වන යම් වචනයක් මා විසින් දේශනාකරණලදද ඒ වචනය කෙසේ හැඟෙන්නේද ? ආනන්දය අතාපව මා විසින් යම් ධර්මයක් නෙක් සේක්ඛානාඥානයෙන් පිරිසිඳ දුන දේශනාකරණලද්දේද ඒ අතාපව දේශනාකරණලද ධර්මයෝ කවරහුදයත් ? සතර සිවටන්ය සතර සම්‍යක් ප්‍රධාන්යය සතර ඉද්ධිපාදය පඤ්චේන්ද්‍රියය පඤ්චබල්ය සප්ත බොධ්‍යඟය ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඟිකමාර්ගය යන මොනුයි ආනන්දය මේ සතරසිවටන් ආදි ධර්මයන් අතුරෙහි සිවටන්තුණය පසය යනාදි අන්‍යාන්‍ය විරුද්ධවාද ඇත්තාවූ භික්ෂූහු දෙදෙනෙක් නොප ඤ්ඤයෙහිද ? යනාදියයි ඒ එසේමැයි මේ සරණගමන සථානයෙහි අෂ්ටාර්‍ය්‍ය පුද්ගලයන්ගේ සමූහය සංඝනාමයෙයි මා විසින් කියනලද වචනය එසේමය මේ පරමාර්ථ සංඝරත්නය සංසාරවෘත්ත දුක්ඛය නසන බැවින් සංසාරගත සත්ව සමූහයාට පිහිටයයි මෙවනය කවයුන්නේය සූත්‍රානුභාවයෙහිද ආහුණෙය්‍යාදි ගුණයෙන් පරිපූර්ණයයි විදර්ණලද්දේය මේ ආර්‍යය සංඝරත්නය සෙවනභාජනය කරන්නාවූ සත්ත්වයාට අන්‍යවූ භික්ෂූසංඝයා විෂයෙහිද භික්ෂූණී සංඝයා විෂයෙහිද බුද්ධප්‍රමුඛ සංඝයා විෂයෙහිද චතුවර්ගාදි ප්‍රභේද සම්මුති සංඝයා විෂයෙහිද බුදුන් උදෙසා පැවිදිවූ එකම පුද්ගලයකු විෂයෙහිද වැඳුම් පිදුම් ආදි ක්‍රියාවක් කිරීමෙන් සරණගමනය නො බිඳෙන්නේ මය

තොමෙකලසෙන්නේමය යනු භාවයි. මණිසාරමඤ්ජුසා ටීකාවෙහි "සංඝෝ දුවිධෝ දඛ්බිණෙය්‍ය සංඝෝ සම්මුතිසංඝෝති තත්‍ථ දඛ්බිණෙය්‍ය සංඝෝනාම දක්ඛතෝති එතාය සත්තා යථාධිප්පේතානි සම්පත්තීනි වඩ්ඪනතීති දක්ඛිණං පරලොකං සද්දහිත්වා දාතබ්බදානං තං දක්ඛිණං අරහති දක්ඛිණෙය්‍යෝ හිතෝ යස්සා නා මහප්ඵලකාරිතාය විසොධේතීති දක්ඛිණෙය්‍යෝ දිට්ඨිසීල සංඝාතන සංහතොති සංඝෝ දක්ඛිණෙය්‍යෝච සෝ සංඝෝ චාති දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝෝතිකත්වා සෝ සංඝං සරණංගච්ඡාමීති ආදිසු ආගතෝ අට්ඨසමඤ්ඤා චතුවග්ගාදි භෙදා භික්ඛූ සම්මූහා සම්මුති සංඝෝනාම සමඝං කරොමං සම්පටිච්ඡතීති සංඝෝ සම්මුතියා චතුවග්ගාදි විනය පඤ්ඤත්තියා සිද්ධා සංඝෝ සම්මුතිසංඝෝති කත්වා සෝ සුණාතුමෙ භන්තා සංඝෝති ආදිසු ආගතෝ ඉධපන පරමත්ථ සංඝ සංඛාතෝ දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝොව අධිප්පෙතොති වදන්ති කංඛාවිතරණී ටීකායං පන සම්මුති සංඝෝපිගහිතෝ වුත්තං හිතත්ථ පොථුජ්ජනික සංඝෝපි පුබ්බභාග පටිපදාය ඨිතත්තා පුරිමචෙතනා චියදුණ එතෙථව සංඝ මහා දඛ්බබාහසාපිහිඤ්ඤවාපි අරිමයන දිට්ඨිසීල සාමඤ්ඤන අසංහතා නියාන්තික පක්ඛිගමනයන පොථුජ්ජනිකෙන සංහතත්තා දක්ඛිණෙය්‍ය පණිපාතාරහා සංඝොයෙවාති තං යුත්තං කල්‍යාණ පුථුජ්ජනෙසුපි සෙක්ඛ සංගහතෝ" යනු කියනලදි එහි භාවය මෙ සේයි. සංඝෙතෙමේ දක්ඛිණාගිය සම්මුතියයි දෙවැදෑරුම්වේ ඒ දෙවැ දෑරුම් සංඝයා අතුරෙන් අරිඅට පුගුලන්ගේ සමූහය දක්ඛිණාගී සංඝ නම් කුමක්හයිදැයත්? මේ පූජාවෙන් සත්වයෝ කැමති කැමති සම්පත්තිවලයන් වැඩෙනහෙයින් ඒ පුණ්‍යක්‍රියා නොමෙම දක්ඛිණානම වේ. පරලොව අදහා දියයුතුදානය ඒ විග්‍රහපදයෙන් ලැබේ යම් පුද්ගලයෙක්තෙමේ ඒ දානය පිළිගැන්මට සුදුසුවේද එහෙයින් ඒ පුද්ගලයෙක්තෙමේ දක්ඛිණෙය්‍ය නමේවේ නොහොත් යම්හෙයකින් ඒ දානය මහත්ඵල මහානිසංස කිරීවෙන් පිරිසිදුකරන්නේවේද එහෙයින් ඒ පුද්ගලතෙමේ දක්ඛිණෙය්‍යනමේවේ නොහොත් යම් පුද්ගලයෙක් තෙමේ ඒ දානය පිදීමට සුදුසුවේද එහෙයින් ඒ පුද්ගලතෙමේ දක්ඛිණෙය්‍යතමේවේ යම් ආර්‍ය්‍ය පුද්ගලයන්ගේ සමූහයක්තෙමේ කීසි නොහැඟිය යුත්තක් නැතතාවූ දෘෂ්ටිශීලයන්ගෙන් ගැළපෙනලද්දේවේද එහෙයින් පුද්ගල සමූහතෙමේ සංඝනමේවේ ඒ පුද්ගල සමූහතෙමේ දක්ඛිණාව පිළිගැන්මට සුදුසුත්වේද දෘෂ්ටිශීලයන්ගෙන් ගැළපෙනලද්දත්වේද ඒහෙයින් දක්ඛිණෙය්‍ය සංඝනමීවන්නේයි. මේ අර්‍ථය යෑ පුද්ගලයන්ගේ සමූහ සංඛ්‍යාතවූ සංඝතෙමේ "බුද්ධං සරණංග

චේතිඃ යනාදියෙහිම ආයේයි ආර්‍ය්‍ය පෘථග්ජනයයි වෙන්කොටකොට සාමාන්‍යයෙන් චතුර්ගාදි භික්ෂූන්ගේ සමූහයෙහි සම්මුති සංඝනාම වත්තේයි කුමක්කමසින්දයත්? යම් භික්ෂු සමූහයක්නම් ඉදිරිපසු නොමී එක්වන් චතුවගාදි සංඝනාමයට වොහොවට රැස්වේද ඒ භික්ෂූන්ගේ සමූහයෙහි චතුවගාදි නිනය ප්‍රඥප්තියෙන් සිඩවූ සම්මුති සංඝනාම් ඒ සම්මුති සංඝයාමේ "සුණාතු මේ භන්තේ සංඝා" යනාදි යෙහිම ආගය්හ මෙසේ යංඝයා අදවැදුරුම්වුවද්ද මේ ප්‍රණාමස්ථාන යෙහි පරමාර්ථ සංඝසංඛ්‍යාතවූ දැක්ෂිණාහි සංඝරත්නයම කැමතිවිය යුත්තේයයි ආචාර්‍ය්‍යවරයෝ කියත්මැයි කංඛාවිතරණී ටිකාවෙහි වනාහි සම්මුති සංඝයාද ගත්නාලද්දේයි ඒ එසේමැයි පුරාණ කංඛාවිතරණී ටිකාවෙහි කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝයාද සංඝවයයි කියනලදී කුමක්කමසිනයත්? කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝයාද අසඤ්ඤයන්ව ඇතුළත්කොට අවුවාවෙහි සංග්‍රහකළහෙයින් ඒකල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝයාද ප්‍රණාමකරණ ස්ථානයෙහි ගතයුතුයයි කංඛාවිතරණී ටිකාවෙහි කිබැවින් අයදෙන්නේයයි දතයුතුයි. මෙසේ විමානවත්ථු පාලිය දීඝනිකායඨ්ඨකථාය බුද්දකපාඨඨ්ඨකථාය සාරත්ථදීපනිටිකාය මණිසාරමඤ්ජුසා ටිකාය යනාදි නොයෙක් ප්‍රකරණයෙහි සරණගමනයථානයෙහි අත්‍යවශ්‍ය පුද්ගල සංඝරත්නයම ගත්නාලදී ඇතමි ආචාර්‍ය්‍යවරයෝ කංඛාවිතරණී ටිකාවෙහි රත්නත්‍රය ප්‍රණාමස්ථාන යෙහි කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝසංඛ්‍යාතවූ මස්තක ප්‍රාප්ත විදර්ශනා ඇතාවූ ඒකාන්තයෙන් ඒම ආත්මභාවයෙහි මාර්ගඵල ප්‍රතිවේධයට සුදුසුවූ පෘථග්ජන සංඝයාද දැක්ෂිණාහි නොහැක ප්‍රද්ගලයන්කෙරෙහි ඇතුළත් කළාක්මත්ත්ද මේ සරණගමනස්ථානයෙහි කල්‍යාණ පෘථග්ජන සංඝයාද ආර්‍යසංඝයාකෙරෙහිම ඇතුළත් කවයුතුයයි දතයුත්තේයි.

සරණ නිර්දෙශය. 7

සරණවිශෙෂ නිර්දේශය කවරය?

---

(8) මෙ තුන්සරණවනාහි බුද්ධබම්ම සංඝයන පිළිවෙලින් කුමක් නිසින් තබනලද්දේදයත්? මෙත්‍ර ලොකනාථවූ තථාගත අර්හත් සම්‍යක් සම්බුදුරජතෙම් වනාහි සකලසත්ත්වයන්කෙරෙන් අග්‍රභාවයින් බුද්ධරත්නය පළමුවන ස්ථානයෙහිද ධර්මරත්නය තත්දෙශකවූ භාගාවතුන්වහන්සේ කෙරෙන් පහළවූ බැවින්ද ඒ භාගාවතුන්වහන්සේ විසින් අරමුණුකිරීමිවශයෙන්ද ආසෙවිත භාවිතවශයෙන්ද

නිරන්තාරයෙන් සෙවනයකරවදුළ බැවින් ඒ බුඩරත්නයට අනතුරුව ධම්මරත්නයද ඊට අනතුරුව ඒ ධම්මයට ආධාරවූද ඒ ධම්ම ප්‍රතිවෙධකිරීවිශේෂයන් සෙවනඟජන පසිරුපාසනයකළාවූද සංඝරත්නය අනන්තයෙහි යොදනලද්දේයි. තවද භාග්‍යවත්වූ තථාගතයන් වහන්සේ සකලසත්ත්වයන් හිතාහිවෘඩියෙහි මහාදවාඵෙහෙතින් ප්‍රථම කොට බුඩරත්නයද ඊට අනතුරුව සකලසත්ත්වයන්ගේ හිතාහිවෘඩිය කරණඇවින් ධම්මරත්නයද ඊට අනතුරුව හිතාධිගමය පිණිස පිළිපන්හෙයින් අධිගතවූ ආර්ය්‍යඵල සංඛ්‍යාතහිතාහිවෘඩි ඇති බැවින්ද සංඝරත්නය අනන්තඅඝඛ්කියනලදී.

තවද බුදුනපාඨ අටුවාඅයහි රත්නත්‍රය නොමයක් උපමාඅයන් දත්මී නලදී කස්මාදයස්දයත් ? මේ රත්නඅයන් අතුළරන් බුඩරත්නය අග්‍රවූහි ධුවරඅජරාහු යන පඤ්චාප කලඅයන්ගෙන් විනිර්මුක්තවූ ඉල්මස පුණුපොළගද සරදකාශඅයහි උදාවූ පූර්ණ චන්ද්‍රමණ්ඩලය මෙන්ද ඒ ගාම්භීර්‍යවත්වූ විසින් මදඝකාරණලද නවලෝකොත්තර ශ්‍රීසඩ්ම්මරත්නය ඒ චන්ද්‍රමණ්ඩලඅයන් නිකුත්වූ නිර්මල සීතල චන්ද්‍ර කාන්ති සමූහයක්මෙන්ද සංඝරත්නය පූර්ණ චන්ද්‍රමඩලඅයන් නිෂ්ක්‍රාන්ත නිර්මලශීතල රශ්මීමාලාඅවන් පිණාගිය ලොකසඤ්ඤාඅමෙන්ද දතයුත්මත්ය.

තවද ලෝකොත්තරවූ තථාගතයන්වහන්සේ උදය ශිඛරි ශිඛරරුද්ගත බාලාර්කිමඩලඅමෙන්ද උන්වහන්සේගේ ශ්‍රී සඩ්මය ඒ සූර්‍යිමඩලඅයන් නිෂ්ක්‍රාන්ත සහස්‍රරශ්මිමාලාවක්මෙන්ද ආර්‍යිවාගී ඥානරශ්මිඅයන් භාසනලද අඥානාන්ධකාර ඇත්තාවූ සංඝරත්නය ඒ බාලාර්කරශ්මිඅයන් නසනලද අන්ධකාරඇත්තාවූ ලොකසඤ්ඤාඅමෙන්ද දතයුත්මත්හි.

තවද ඉතුලෝකඅකක තිලකාඅමාන්‍යවූ තථාගතයන්වහන්සේ වනාහි වනදඟනඅයහි නියුක්තා පුරුෂඅයකුඅමෙන්ද මකුලඟ වන දඟ නයකරන්නාවූ ශ්‍රී සඩ්මය වන දඟන වග්නි ස්වභාවයක්මෙන්ද ආර්‍යිවාගී සංඛ්‍යාත වග්නිඅයන් දවනලද මකුලස්කඅමැති වෘක්ෂඅයන් ඇතිඅනයින් කුසලකර්ම බීජරොපනයට ඔක්ෂේත්‍රඅක්බඳුවූ සංඝරත්න අය වග්නිඅයන් දවනලද ඔක්ෂේත්‍රභූමිභාගඅයක් මෙන්ද දතයුතුයි.

තවද අවිඅසාධාරණ ඥාන දැඩබල වතුවෛශාරද්‍ය ඡඋනාදී අයන් පරිපූර්ණවූ සම්‍යක් සම්බුදුරජානන්වහන්සේ නිර්මල ශීතල ජලහරිත මහාමණිඝනකූටඅක්මෙන්ද තථලෝකඋත්තර ශ්‍රී සඩ්මය කල්පාන්ත මහාවර්ෂාජලඅක්මෙන්ද වඅපගාන්ත මකුලස් රජස්

ඇති මහා සංඝරත්නය විශ්වාස ළලපාතනයෙන් ව්‍යපගතනතුවූ සකලලස් රජස් ඇතතාවූ ජනපදයක්මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද අනනතා පරිමිත කරුණා ප්‍රඥ ඇතතාවූ විපශදුනතාව සම්බුදු රාජෝතතමයාණන්වහන්සේ වඩාවූ අසුන් දිවිනය ලිහෙන් සමාධිවූ අශ්වාවයිෂයකුමෙන්ද ධර්මරත්නය අයෝෂරාහකයන්ගේ චිනයනු පායක්මෙන්ද සංඝරත්නය සුවිනීත ආජානීය අශ්වසමූහයක් මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද දෘෂ්ටි මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නමැති සලලයෙන් විදුනාලද විනෙයජන සමූනයාශකරන් ඒ දෘෂ්ටි සලලාඛරණයෙහි පවාහනා සත්වූ සමයක් සම්බුධයන්වහන්සේ සලලඛ්ඛවූ සාවියන්කෙරෙහි සලලයන් උඛරණය කරන්නාවූ සලලාහරණයකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩ්මය ඒ සලලාඛරණයකිරීමෙහි පොෂගාසත්වූ මණිවන්තුෂධාදියක් මෙන්ද ආයුර්වේදාගීය කරණෂකාවශගණ නිරවශෂෂයන් සලලාඛරණය කරණුලැබූ සංඝරත්නය සලලකතෘන් විසින් උඛරණයකරණලද සලලඇතතාවූ ජනසමූහයක්මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද මොහසංඛ්‍යාතවූ නෙත්‍රකාව පටලය ආයුර්වේදාගී සංඛ්‍යා තවූ ඔබෂධ අදුන්ලා ඉද පිරිසිදුකරණෂයෙන් සවීදූයන්වහන්සේ අක්ෂිකාව පටලරූගයන් සුවකරන්නාවූ දෘෂ්ටිවූ අක්ෂි ශල්‍යකර්මාචාර්‍ය කුමෙන්ද ශ්‍රී සඩ්මය සත්වයන්ගේ අක්ෂිකාව පටලාඛරණෝපායක් මෙන්ද ආයුර්වේදාගී සංඛ්‍යාත ඔෂධ සලාකයෙන් නිරවශෂෂකාව උදුරා දමනලද්දාවූ මොහනවැනි අක්ෂිකාවපටල ඇතතාවූ විශෂෂ ශෙන් ප්‍රසනනවූ ආයුර්ඵල ඥානසංඛ්‍යාත ඇස්ඇතතාවූ සංඝරත්නය මෙනවට උකුටාදමනලද අක්ෂිකාව පටලඇතතාවූ විශෂෂයෙන් ප්‍රසනනා නෙත්‍රඇතතාවූ ජනසමූහයක්මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද තෛලෝකෙකෂ නිලකවූ සම්බුදු රාජෝතතමයන්වහන්සේ සානුශය කෙලෂනමැති මරුනයන් ආයුර්වේදාගී සංඛ්‍යාත මනා ඔෂධයෙන් පිළියම්කිරීමෙහි දක්ෂ ශල්‍යවිද්‍යාචාර්‍යකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩ්මය මෙනවට මයාදනලද ඔෂධයොගයක්මෙන්ද ආයුර්වේදාගී සංඛ්‍යාත ඔෂධමයෙන් මෙනවට සන්සිදුවනලද අනුශය නමැති රෝගනිදන හා කෙලෂනමැති රොගඇතතාවූ සංඝරත්නය ශෝතාපත්තිඵලාදිගුණ යන් සන්සිදුවනලද රෝගඇතතාවූ ජනසමූහයක්මෙන්ද දනයුතුයි.

තවද අතීතාදී නවවිධ දෙගිඩි සහනිත ගුණසමූහයෙන් පරිපූර්ණවූ සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්සේ කාන්තාරමාර්ගාදියෙහි ගමන්කිරීමෙහි දක්ෂවූ ගතපත්මාර්ගදශකයෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සද්ධර්මය ගතපත්වූ රාජමාර්ගයක්මෙන්ද තොමහොත් සියළු භයින් මිදුනාවූ ක්ෂේම භූමි යක්මෙන්ද ආර්‍ය්‍ය සංඝරත්නය මාර්ගිකජනයාමෙන්ද තොමහොත් සියළුභයින් මිදුනාවූ ක්ෂේමභූමියට පැමිණියක්හුමෙන්ද දතයුතුයි.

තවද බුදුගුවරවූ සම්‍යක් සම්බුදු රජතෙමේ තිරවි ගාත්‍රාකිරීමෙහි අතිශයින් දක්ෂවූ මහජනයා කැමති කැමති සථානයට ගෙණ ගොස් හැරලීමෙහි පොහොසත්වූ නැවියෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සද්ධර්මය මනුෂ්‍යයන් කැමති කැමතිසථානයකට ගගණාමෙහි පොහොසත්වූ නැවක්මෙන්ද සංඝරත්නය පරතෙරට පැමිණියාවූ සියළු කැමැති අර්ථයන්ගෙන් පරිපුර්ණවූ මහජනයාමෙන්ද දතයුතුයි.

තවද අනන්‍ය සාධාරණ මහාකරුණා සමාපත්තිමයෙන් පරිපූර්ණවූ භාග්‍යවත්තෙමේ ආර්‍ය්‍යධන ධර්මරත්නය විනයජන සමූහයාට බෙදදීමෙහි පොහොසත්වූ ධනදනම් වෛශ්‍රවණයාමෙන්ද ශ්‍රීසද්ධර්මය නිරණ්‍ය සවණ්ඩූක්තාමාණික්‍යාදි ධනයමෙන්ද ලබනලද ආර්‍ය්‍යධන ඇත්තාවූ සංඝරත්නය කැමතිපරිද්දෙන් ලබනලද ධනය ඇත්තාවූ මහජනයාමෙන්ද දතයුතුයි.

තවද අනන්‍ය සාධාරණ ධර්මකාය රූපකායවයෙන් පරිපූර්ණවූ තථාගතයන්වහන්සේ උතුම්වූ ධර්මරත්නය ප්‍රකාශකළහැකිබැවින් නිරණ්‍ය සවණ්ඩූක්තාමාණික්‍යාදි මහධන නිධානදෙශක පුරුෂයෙකුමෙන්ද තවලොකොත්තර ශ්‍රී සද්ධර්මය නිරණ්‍ය සවණ්ඩූක්තාමාණික්‍යාදි නිධානයක්මෙන්ද සංඝරත්නය හසත ප්‍රාප්ත නිධාන ඇත්තාවූ මහජනයාමෙන්ද දතයුතුයි.

තවද කායබල දශයකින් හා ඤාණබලදශයකින් සම්පූර්ණවූ තථාගතතෙමේ භයක් පැමිණිකල්හි අභයදීමෙහි පොහොසත්වූ ධීර වීර වික්‍රම පුරුෂයෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සද්ධර්මය අභයදානයක්මෙන්ද අනිසසින් ඉක්මනින සියළු භය ඇත්තාවූ සංඝරත්නය මෙහනවට පැමිණි අභයඇත්තාවූ මහජනයාමෙන්ද.

එසේම බුධරත්නය අස්වැසිලි දියහැකි පුරුෂයෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සද්ධර්මය අස්වැසිල්ලක්මෙන්ද සංඝරත්නය අස්වැසිල්ලට පත් මහජනයාමෙන්ද.

බුඩරත්නය අනිඝයින් යහපත් කල්‍යාණ මිත්‍රයෙකුවෙන්ද ධම්මරත්නය ඒ කල්‍යාණමිත්‍රයා විසින් දක්වනලද අභිවෘඩි දායක උපදේශයක්මෙන්ද සංඝරත්නය හිතුපදේශ පූජායාගෙයන් ලබනලද අර්ථඇතතාවු මහජනයාමෙන්ද.

බුඩරත්නය ධනසාරය රැස්කරන්නාවු පුරුෂයෙකුමෙන්ද ධම්මරත්නය ධනසාරයක්මෙන්ද සංඝරත්නය ඒ ධනසාරය අනුභව කරන්නාවු මහජනයාමෙන්ද.

බුඩරත්නය විනෙයජනයන්ගේ සන්තානයෙහි කෙලෙසකාළ ශ්‍යාමලය සඩම්භනමැතිජලයෙන් පිරිසිදුකළහැකි බැවින් රජකුම රුන් නාහවන්නාවු රාජපුරුෂයෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩම්භය සුගන්ධිජලයක් මෙන්ද සඩම්භැමති සුගන්ධිජලයෙන් නහනලද සංඝරත්නය මෙතා වට ස්නානයකරණලද රාජකුමාර සමූහයක්මෙන්ද.

බුඩරත්නය නොයෙක් ආභරණයෙන් යරසන්නාවු සළුවඩන ඇමතිපුරුෂයෙකුමෙන්ද ධම්මරත්නය අලංකාර ආභරණයක්මෙන්ද ශ්‍රී සඩම්භතමැති අලංකාරයෙන් සැරසුනාවු සංඝරත්නය නොයෙක් ආභරණයෙන් සැරසුනාවු රාජපුත්‍ර සමූහයක්මෙන්ද.

බුඩරත්නය මහත්වූ වඳනාවෘක්ෂයක්මෙන්ද ශ්‍රී සඩම්භය ඒ වඳනාවෘක්ෂයෙන් නික්මෙන්නාවූ සුගන්ධියක්මෙන්ද සඩම්භාප මහාගයෙන් සන්හුන්සෙලස් විඩා ඇතතාවු සංඝරත්නය වඳනා ලේපයෙන් සන්සිදුවනලද දුහඇති මහජනයාමෙන්ද.

බුඩරත්නය රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදි දායාද රැස්කරන් නාවු පියෙකුමෙන්ද ශ්‍රී සඩම්භය දායාදයක්මෙන්ද සඩම්භ දායාද ලාබූ සංඝරත්නය නිරණ්‍ය සවණී මුක්තාමාණික්‍යාදී දායාද ලාබූ පුත්‍ර සමූහයක්මෙන්ද.

බුඩරත්නය අහින්ඳාගී ඝුනනැමති සහස්‍රරශ්මී සවපකියෙන් ප්‍රඛ්‍රාඩවූහෙයින් සරඹරුවිර ශ්‍රී සෞභාග්‍යයෙන් විකසිත පද්මයක් මෙන්ද ශ්‍රී සඩම්භය ඒ පියුෂමෙන් වහනයවන්නාවු පුෂ්පමකරන්ද රස යක්මෙන්ද සංඝරත්නය ඒ මකරන්දඔබ පානයකළාවු භෘඟසමූහ යක්මෙන්ද දතයුත්තේයි. එහෙයින් කියනලදී.

"බුඩඩාපිබුඩඩයා භණෙණ්‍යවණණං,
කපපඛපිමෙව අඤඤමහාසමාණං,
වීයෙථකෙපපා විරදිඝමනතරෙ,
වණණණානඩි යෙථ තථාගතසස"

යනුවෙන් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ආයුෂ්කල්පය මුළුල්ලෙහි අනික් ධර්මයක් දෙශනාකොකාට එක් බුදුකෙනෙකුන්ගේ ගුණ සඛ්‍යාය වදාරත් නොත් ඒ ආයුෂ්කල්පය ගෙවියන පමණමුත් බුදු ගුණ නොගෙවන්නේයයි වදාළබැවින් එබඳුගුණයෙන් පරිපූර්ණවූ තථාගත ප්‍රවේදිත ධර්මගුණයද ඒ ධර්මයවූ පරිද්දෙන් පිළිපදනා බුඩ පුත්‍රවූ සංඝරත්න ගුණයද එසේම අනන්ත අප්‍රමාණවන්නේයි. "අපමාණා බුද්ධා අපමාණාධම්මා අපමාණා සංඝා" යනු වෙන්ද බුධගුණය අප්‍රමාණය අනන්තය ධර්මගුණය අප්‍රමාණය අනන්තය සංඝගුණය අප්‍රමාණය අනන්තයයිදතයුතුයි.

සරණවිෂයෙ නිර්දෙශයයි. ෪

සරණ විභාග කවරයන් ?

---

(๑) "යඛඛං අපායදුක්ඛං සංසාරදුක්ඛඤ්ච සරති හිංසති විනාසෙතීති සරණං" යනු වචනාර්ථයෙහිගින් යම් රත්නයන් තුන් දෙනෙකුගේ සමුදායතෙමේ සියළු අපායදුක් හා ජාත්‍යාදී සංසාරදුක්ද විනාසකිරීමෙහි නොසෙසාත් දුක් දුරුකිරීමෙහි පොළඹවත්මේද ඒ රත්නත්‍රය සරණනමවෙයි දතයුතුයි. යමෙක් මේ රත්නත්‍රය විශෙෂයන් ඇදහිමෙන් පිහිටකොළමේද ඒ සත්වයාගට ඉහලොක පරලොක දක්ගිවන්නාවු නොයෙක් භය තැසන අතීශයන් හෝ සරණනම්වෙයි යනාර්ථයි කතීෘ සාධනශීතඤ විග්‍රහයි සරධාතුවෙන් පරවයුප්‍රත්‍යයවූ තැනි. සරධාතුහුගේ අර්ථය අපායදුඃඛ සංසාරදුඃඛාදිය විනාශකිරීමෙහි පොළඹවත්වූ රත්නත්‍රය ගුණසමූහයයි ප්‍රප්‍රත්‍යයාගේ අර්ථය ඒ ගුණසමූහයට ආධාරවූ රත්නත්‍රයයි "සරණඤ්ච තථා තාවඤ්ඤතීති සරණං" යනුද මතානන්තරෂඨයි සරණශබ්දයාගේ අර්ථවශෙයන් පළමුකොට යම් රත්නයන් තුන්දෙනෙකුගේ සමුදාය තෙමේ භය සන්ත්‍රාශයන් නසන්නේවේද ඒ රත්නත්‍රය සරණනම් වේ. ඒ රත්නත්‍රයතෙමේ කෙසේ භය සන්ත්‍රාශයන්නසන්නේදයත්? බුඩරත්නය හිතාභිවෘඩිය ඵලවිමුක්තිවශෙයන්ද අහිත අනභිවෘඩින් වැළැක්වීමේවශෙයන්ද සත්වයන්ගේ භය සන්ත්‍රාශයන්වළක්වන්නේයි. ධර්මරත්නය සංසාරකාන්තාරමාර්ගයන් පහශකාට නෙෂ්ඨමහාමියව පැමිණවීමේවශෙයන් හා මාර්ගඵල සංඛ්‍යාත ආර්යවාද ගෙණදීමේවශෙයෙ සැප සම්පත්ට පැමිණෙන්නාවූ භය සන්ත්‍රාශයන් වළක්වන්නේයි. සංඝරත්නයවනාහි ඉතා යහපත්මාත්‍රවුද දුනවසකු ආදියක් පිදීමෙන් හටනන්නා යහපත්වූ කුසලකර්මය ඉතා සියුම්වූ කුගබිජුකින් හට

ගහනා ආයාම විස්තාරයෙන් විශාලවූ භූගවෘක්ෂයක්මෙන් මහත්ඵල මහානිසංස ගෙණදීම්වශයෙන් සත්වයන්ව පැමිණෙන්නාවූ භයසන් ත්‍රාශයන් නසන්නේයයි දතයුතුයි. එසින් සිහ දීඝනිකායාට්ඨකථා මෙහි—

"අථවාඝිත පවත්තාෂනන අඝිතඨිවත්තාෂනන සත්තානං භයං තිංසතිබුෂඩා ගුවකාතාරා උත්තරණෙන අසස්ස දෂනනව ධෂමමා අපපකානම්පි කාරානං විපුලඵල පටිලාභ කරණෙන සංෂසා තස්මා ඉමිනාපි පරියා ෂයන රතනත්තයං සරණං" යි තවද "සරණත්ති රතනත්තා යස්ස එතං අධිවචනං" යනුවෙන් සරණයන මේ වචනය රත්නත්‍රයට කමෙකැයි කියාද අට්ඨවාෂයෙහි දක්වනලදි.

සරණ විභාග නිදේශයයි 9.

සරණගමනය යනු කුමක්දයන් ?

(10) බුඩධම් සංඝසංඛ්‍යාත රත්නත්‍රය ආළඹණ කරණ වශයෙන් ඇදහිමෙන් සෙවන භජන පඤරූපාසනය කරණ පුද්ගලයාගේ ශ්‍රඩාචෙතනා ප්‍රඥ ප්‍රධානවූ චිත්තෝත්පාදය සරණ ගමන නම් වන්නේයි. එහයින් "සරණං ගවඡති උපගවඡති එතනානි සරණගමනං" යනු කියනලදි සරණ සාධනකිරිසා විග්‍රහයි ගමුඩාතුවෙන් පරව යුප්‍රත්‍යයවූ නැනි ගමුඩාතුහුගේ මුඛ්‍යාර්ථය රත්නත්‍රය සෙවන භජනාදිය කරන්නාවූ පුද්ගලයායි නොඅභාත් රත්නත්‍රය ගුණ සමූහය අරමුණුකොට සරණගමනය සමාදන්වන්නහුගේ ආකාරවශයෙන් හටගන්නා ඵල ඇතහා වූද කායවිඥප්ති වාග් විඥප්තීන්ට හෙතුවූ කුසලචිත්තෝත්පාදය මහා මුඛ්‍යාර්ථයි කරණාර්ථ ක්‍රියාවගේ අර්ථය ශ්‍රඩාචෙතනා ප්‍රඥවන් ගෙන් ලැබියයුතුවූ සහජාත අඤඤමඤඤ නිස්සයාදි ප්‍රත්‍යය ශක්තියයි අනිකුදුක්‍රමයක් මෙසේයි.

"සරණංගවඡති එතෙනාති සරණගමනං රතනත්තය පරිය නාකාරෙන පවත්තස්ස සඩාපඤඤා පුබබභාගස්ස චිත්තුපාද සෙසතා අධිවචනං" යනු බුදුකපාඨ අට්ඨවායි එහි භාවය මේ ශ්‍රඩා ප්‍රඥ ප්‍රධාන චිත්තෝත්පාදය කරණෙකොටගෙණ පිහිව ලබන් නේවිද එහයින් ඒ චිත්තෝත්පාදය සරණගමනනම් වන්නේයි. මේ සරණගමනය යන පදය තුණුරුවන් පිහිටකොට ගන්නා ආකාරයෙන් ප්‍රවෘත්තවූ ශ්‍රඩා ප්‍රඥවන් පෙරටුකොට ඇත්තාවූ චිත්තෝත්පාදයටත මේකී යථොක්ත ගුණසමූහයන් සමූප ලැබී තාවූ රත්නත්‍රයෙකෙරහි ආදරභක්තිය උපදවා ඒ රත්නත්‍රයම

මව පිනිවිය අත්පිඟිටක් නැතැයි යන මෙලෙස් කැසීමට හෙතුවූ විතතාරත්පාදයෙන් යුකතාවූ පුද්ගලතෙමේ සරණගතයානම්වෙයි දතයුතුයි. එහයින් කිහ දීඝනිකායාටීකථාවෙහි "නංපසාදතඟා රුතානි විනතකිලෙසොතපපරියුතතතාකාරපප වතතා චිත්තුපපාදෙ, සරණගමනං තාසමතිසමපතතා සරණංගචඡති වුතතපපකාරෙන චිත් තුපපාදෙන එතානි තෙතිණි රතනානි සරණං එතානි පරායනනැයි එවං උපපතියි අතථා" යි.

සරණගමන විභාග නිදේශයයි 10.

සරණගමන විශෙෂ කවරයන් ?

—:(o):—

(11) සරණගමනයවනාහි ලොකුතතර සරණගවනය ලෞකික සරණගමනයයි පුද්ගලවශයෙන් දෙවැදෑරුම්වන්නේයි ලොකුතතරසරණගමනයවනාහි දක්නාලද වතුරාය්‍ය සතයඥානතාවු ආය්‍ය පුද්ගලයන්ගේ මාගීඵලක්ෂණයයි සරණගමනය මෙහෙලසීමට හෙතුවූ මහලොභ කාළුෂ්‍යයන් සමූලචඡිද ප්‍රහාණවශයෙන් නිරවශෙෂකොට නසා නිවීණයම අරමුණුකොට පවත්නාහෙයින් සියළු රත්නතුයයහි ගරුගාරව භක්තාාදර අපරවුකොට පැවති ලොකුතතර සරණ ගවනය මාගීචිතතයෙහි ලැබියයුතු බැවින් ලෞකික සරණගමනය මෙන් සමාදානවිධියක් නැත්තේයි එහයින් කිහනලදී. දීඝනිකායා ටීකථාවෙහි "සරණගවනපප හෙදෙපන දුවිධං සරණගමනං ලොකුතතරං ලොකියඤ්ච තතථ ලොකුතතරං දිඨසචචානං මගගඤඛණෙ සරණගමනු පඤඤාලස සමූලචඡණදන ආරම්මණ තො නිබබා නාර මමණං කාවා කිචචතොසකලෙපි රතනතතතය ඉජඣතී" යි. මෙහි වනාහි සරණගමනය යනු රත්නත්‍රය ගුණසමූහය තත්වාකාරයෙන් අවබොධකොට මේ රත්නත්‍රය සියළු අපායදුක් සංසාරදුක් නැසී මෙහිද සියළු සැපඵලලබීමෙහිද ඒකානතභයයන් පොහොසත්වීන්නේ යයි ගුණසමූහය සමග රත්නත්‍රය අරමුණුකිරීම් වශයෙන් පවත්වන්නාවූ ධර්මීමශෂයෙකි ලොකුතතර මාගීචිතතයවනාහි රත්නත්‍රයද රත්නත්‍රයේ ගුණසමූහයද අරමුණුකරන්නේ නොවේ ඒකානතභයයන් නිවීණය අරමුණුකරන්නේමවයි එසේවිනම් මාගීචිතතයෙහි කුමක් හෙයින් රත්නත්‍රය සරණ සම්පුණණබවට පැමිණෙන්නේදයත් ? රත්නත්‍රයේ ගුණසමූහයද මාගීඵල ලාභිවූ ආය්‍ය ශ්‍රාවකයාගේ විශිෂට ඥානයයන්ම ඒකානතභයෙහි අරමුණුකොටගතහැක්කක්ය පෘථග්ජනයාහට වනාහි එසේ අරමුණු නොකට හැක්කේය පුහුදුන්ගේ

සකකි පරම්පරාව රාහුලෙඛ මොහාදි කෙලෙස් පටලයෙන් වැසුන ලද්දේය. අධ්‍යාත්මික සන්තානයෙහි අනනුලෝමිකා මනස්කාරයනි කියනලද අයොනි සොමනස්කාරයද බාහිර සන්තානයෙහි අපවිත්‍රවූ පංසුකූල සංඝාටියද ලැබීමෙන් රත්නත්‍රය ගුණයන් සඳහන් කොට එහි කුසලා කුසලකර්මයන්ගේ ඉෂ්ටානිෂ්ට විපාකනැතැයි යනා දීන් "නාසිදිහනං නාස්සියිඨං" හි සඳහන්කරන්නාවූ අකිරිය දෘෂ්ටියෙන් සිත අපරළඳුකල්හි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය නිවරණකොටගෙන සරණබිඳෙන්නේය එසේත් නොවීනම් විඤ්ඤාණාහාරය කෙළ සුන්මහත් වැසිගියකල්හි රත්නත්‍රයේ ගුණනොදැනීම් සංඛ්‍යාත අවිද්‍යාව කරණකොටගෙන රත්නත්‍රය ගුණසමූහය එසේවිදර්ශ නොහේවිදර්ශෝහි විවිකිච්ඡාව උපන්කල්හි සරණගමනය හාත්පසින් සෙලෙසීමට පැමිණ මිහාරූහිකා මහා භිත්ථාර නොවන්නේසි එහෙ තින් ප්‍රහුදුන්ගේ සරණගමනය ශෛවාලශෙවල් වැසිනියාවූ ජලය උකාගණුකැමති පුරුෂතෙමේ කළඹයන්දියපිට සෙවල් පහකොට ජලය උකාගන්නාක්මෙන්ද මලඹයන් හැවසිනත් ලොභාතලියක් මුලසුඩකොට ආහාර අනුභවකරණුකැමති පුරුෂතෙමේ ඒ ලොභාතලිය ඇඹුලෙන් ඝට්ට පිරිසිදුකරන්නාක්මෙසේ ලොවී සරණගමනය නිරන්තරයෙන් රත්නත්‍රය ගුණයන් අරමුණුකිරීම්වශයෙන් පිරිසිදු කරන්නාහුගේම සරණගමනය නිමිලව පවත්නේමය ආර්‍යයන්ගේ ලොව්තුරා සරණගමනය වනාහි කෙලෙසිමට කාරණාවූ රාගමෝහ මොහාදි සියළු කෙලෙසුන් ආර්‍යමාර්ගයෙන් සමුච්ඡේද ප්‍රහාණය කළ බැවින් අසනි ප්‍රහාරයෙන් සිඳ බිඳදැමූ වෘක්ෂය මෙන් රාගාදිය නොඑනනාක්මෙන්ද තාම්‍රාදිලොහයන් අම්ශ්‍රවූ ජාම්බොනද සුවර්ණමය භාජනයෙහි නැවත මලහුපදනාක්මෙන්ද වයසාන සෘතු කෙළවර ඉල්මස පුරසරදුකාශයෙහි පෞර්ණමී තිථියෙහි ආරුඪවූ චන්ද්‍රමඩලය ධ්‍රුවරූජාරාහු ආදි උපක්ලේශයන්ගෙන් මෙන්මෙසේ ආර්‍යශ්‍රාවකයන්ද ආර්‍යමාර්ගයෙන් ලබනලද ලොව්තුරා සරණගම නය කිසියේත් නොකෙලසෙන්නේමැයි

කියනලදුමේමැයි සාරාර්ථදීපනීටීකාවෙහි "බුද්ධගුණා පනසාවක ගොචර භූතා පරිසුද්ධාහි සම්‍යවමෙන සාධෙති අරිය සංඝගුණාපි තථාසාධෙතීන්ද්‍රියසංවර පටිපාටියා අසම්මොහ පටිවෙධෙන අපච්චක්ඛතතා" යි භාවය මෙහෙයි බුදුවරයන්ගේ ගුණයෝ වනාහි ආර්‍ය ශ්‍රාවකයන්ට අරමුණුවන බැවින් මෙන් මෙන්මෙනාව දැනගැණීම්වශයෙන් සිඳිකරයි. ආර්‍ය සංඝයාගේ ගුණයෝද එම

රිද්දෙත් සිඩිකරයි. ලොව් සරණගමනයමෙන් නොවේ ලොව්තුරා සරණගමනයවනාහි පිළිවෙළින් නුවුළාවු අවබෝධයන් ප්‍රගිවෙධ කළබැවිනැයි දතයුතුයි.

"යෙකෙචි බුද්ධං සරණංගතාසෙ, නතෙතගමිස්සන්ති අපායං
පහායමානුසං දෙහං, දෙවකායං පරිපූරෙස්සන්ති"

යනුවෙන් මහාසමයසූත්‍රයේ වදාළ සරණගමනය ලොකුත්තර සරණගමනයයි එහෙයින් ලොව්තුරා සරණගමනයෙන් සරණගතවූ සෝ අපායේ නූපදින්නේය "ගතාසෙති ගතා එවනපනගමිස්සන්ති පරිනිට්ඨිත සරණගමනත්තාති ලොකුත්තර සරණගමනං අධිප්පෙතන්ති ආහ නිරබ්බුදාදිකා සරණගමනෙනගතාති තෙකිර්නියමෙන අපායංන ගමිස්සන්ති දෙවකායඤ්ච පරිපූරෙස්සන්ති යෙපන ලොකියෙහි සරණගමනෙන බුද්ධං සරණංගතාසෙ නතෙතගමිස්සන්ති අපායං සතිව පච්චයන්තර සම්භාරෙ පහාය මානුසංදෙහං දෙවකායං පරිපූරෙස්සන්තීති අයමෙත්ථ අත්ථෝ" යනු මහාසමය සූත්‍ර විකාපාඨයි මෙහි පිණ්ඩාර්ථය ලොව්තුරා සරණගමනයෙන් සරණගතවූ මාගීසඵ පුද්ගලයන්ගේ එකාන්තයෙන් අපායට නොයෙදී ලොව් සරණගමනයෙන් සරණගතවූ තැනැත්තන් සසසු දැනහිලහැවෙන්නාවත් පිරිමයසි කියනලද ප්‍රත්‍යයාන්තරයන්ගේ එක්වී වත් ඇතිකල්හිම සුගතියට යන්නේය සරණගමන මාත්‍රයකින් නොයන්නේය යනුයි.

ලොකුත්තර සරණගමන නිදේශයයි 11.

ලොව් සරණගමනය කවරයන් ?

(12) ලොව් සරණගමනය සමාදන්වන කල්හි පුහුදුන්ගේ සරණගමනය කෙලෙසී නමුදු අපායභයාසන්වූ රතනත්‍රය මහාදී කුසල ශක්තෝ කාමාවචර මහාකුශලචිත්තයෙහි මුවහත්කොට බුධාදී රත්නත්‍රය ආරම්මණකොටගෙණ කාමය කම්මවිපාකය යනාදියෙහි ඇදහීම පෙරටුව තබාගෙණ ඒ ශ්‍රද්ධාවම කාරණාකොට ඇති රත්නත්‍රය හා කාමය කම්මවිපාකය යනාදි ධර්මසමූදයෙහිද අවිපරීතාකාරයෙන් දැකීම් සංඛ්‍යාත සම්‍යක්දෘෂ්ටි · ඤාණය උපදී ඒ සම්‍යක් දෘෂ්ටිය 'දශපුණ්‍ය ක්‍රියාවස්තුවෙහි දිහිපු කම්මයයි කියනලදී. එබැවින් සරණසමාදන් වීම ශීලමය පුණ්‍යක්‍රියාවෙහි නොවැදිපු කම්සංඛ්‍යාත දශවැනි පුණ්‍යක්‍රියාවෙහි ඇතුළත්වන්නේයි. එහෙයින් කීන දීඝනිකායාදී කථාවලනි. "ලොකියං දුප්පුඤ්ඤානං සරණගමනු පකාසිලෙඝ විකල මිගමෙනා ආරඤ්ඤෙ සසා බුද්ධාදි ගුණාරම්මණං ඤත්වා ඉඤ්ඣයිතං

අත්‍ථතා බුද්ධාදීසු වත්‍ථූසු සඞ්ඝපරිලාභෙහා සඞ්ඝ මුලිකා සම්භාදිකි දසසු පුඤ්ඤක්‍රියාවත්‍ථූසු දිසිත්‍ථූ කම්මනන්ති වුච්චති" කී මේ අට්ඨ්‍ථා පාඨයෙන් "සඞ්ඝ පරිලාභෙහා" යන පදයෙන් සඳුණ මිප්‍රයුක්ත සරණගමනයද "සම්මුදිකි" යන්නෙන් ඇදුණ සම්ප්‍රයුක්ත සරණගමනයද දැන්විමු හෙයි දතයුතුයි මේ කෙසේ දතයුතුදයත් ? යම් ළදරුවෙකුට පව්පිය ගුරුවරුදින් විසින් පූජාහෙයි තුණුරුවන් සරණයව වැදුම් පිදුම් කරව මෙමගේ කිරිමෙන් ආයුෂවැඩෙයි මෙගවයනි සම්පත්වැඩෙයි. කෙළවර උතුම්වූ නිවන්සම්පත්ලැබෙයි. යනාදීන් සික්මවපාලුදුල් මහා කුලසිරින් ප්‍රිද්ධදන් මහා "බුද්ධං සරණංගච්ඡාමි" යනාදීන් සරණගතව දවස්පතා රත්නත්‍රයට පුදන්නේවිද උපෝදවූවන් රත්නත්‍රය ගුණසමූහයෙහි කමිය කම්විපාකය මහා මෙනොදහන්නේවිද අපාගහය සංසාර භයමහා ඒ රත්නත්‍රය සරණගතවීමෙන් දුරුවන් හෙයයි කියාමහා තමාගේ නුවණින් සලකාමෙන මෙනොකිවිද ආනන්ද ධම්මිය දන්නාවූ බහුශ්‍රුතපඩිත්‍යන්කරා පැමිණ පෘච්ඡා, ප්‍රශ්නපෘච්ඡාත් මෙනොකරේද තමගට ධම්මිය කියවාබලා තේරුම්ගතහැකි යදුණෙන් කියකුත් නැත්තේවිද බුදුදක් ම්විපියන්ගේ වචනානුසාරයෙන් මහා කුලසිරින් පරිද්දෙන් මහා රත්නත්‍රය සරණයිමෙවිද ඕනුවන් සරණගමනය සඳුණ මිප්‍රයුක්ත සරණගමනයයි දතයුතුයි. ඒ යදුණ මිප්‍රයුක්ත සරණගමනය සඳහා "සඞ්ඝපරිලාභෙහා" යනු අට්ඨ්‍ථාවෙයි කියන්ලදී.

යමෙක් තෙමේ ළදරු අවස්ථාවේම ගුරු දෙම්විපියන් විසින් පුරුදු පුහුණුකරණලදින් විය පැමිණිකල්හි ප්‍රකෘතික බහුශ්‍රුත ශ්‍රවණ බ්‍රාහ්මණයන් ඇසුරුකොට ධම්මිය අසා දුන ඉගෙණ හෝ නිපිටකධම්මිය අසා දුන ඉගෙණ මහා නිපිටක ධම්මිය පුරුදු පුහුණු කොට මහා බුබ්බති සංඝ සංඛ්‍යාත රත්නත්‍රයයෙහි ගුණදැන ඒ රත්නත්‍රය භජනය පසිරුපාසනාය කොට සංසාර භය දුරුකළහා කියාමේ මෙසසා දුන රත්නත්‍රය සරණයිගියේවිද මිසුනේ සරණගමනය සඳුණ සම්ප්‍රයුක්ත සරණගමනවෙතත් ඒ සරණගමනය සඳහා "සඞ්ඝපරිලාභෙහා සම්මුදිකි" යනු කියන්ලදී. හේතුක් මහයිනේදයත් ? රත්නත්‍රය ගුණදැනීමෙන් බුබ්ධ සුබුබ්ධවියද ධම්ම ස්වාක්ඛාතාදියද සංඝ සුප්‍රතිපන්නාදියද අවබෝධකිරීමෙන්ම ළදරු සරණගමනය ලැබෙයි හෙයිනැයි දතයුතුයි එහෙයින් කිය සාරත්ථදීපනී ටීකාවෙහි "එවඤ්ච සඞ්ඝ පරිලාභෙහානි ඉමිනා මාතාදීහි උපසාහිතාදරභාදිභා යදුණ ඵපප

යුත්තා සරණගමනං දසඩ්ගනයෙ වෙදිතබ්බං සම්මාදිට්ඨි ඉමිනාපන සුත්තසම්පයුත්තා සරණගමනං දස්සිතං බුඩ සුබුඩංහි ධම්මසුධම්මං සංඝ සුපපටිපත්තිඤ්ච ලොකියාව ලබාධවමයනෙව සම්මාඤ්ඤණෙන දස්සන තා"සි.

ලොකිය සරණ සම්පාදන්වන ආකාර කෙසේදයන් ? ආත්ම සන්නියාතන සරණගමනය තත්පරායනතා සරණගමණය ශිෂ්‍ය භාවූපගමන සරණගමනය ප්‍රණිපාත සරණගමනයයි සතරාකා රවේ ඒ සතරාකාරයන් අතුරෙන් යම් පුද්ගලයෙක්තෙමේ අදපටන් මා ගේ ආත්මය බුදුහට පාවා දෙම් ධර්මයට පාවා දෙම් සංඝයාට පාවා දෙම් යනාදින් තමාගේ ජීවිතය හා සමග ආත්මභාවය තුණුරුවන් කෙරෙහි පාවා දන්නේවද ඒ ආත්ම සන්නියාතන සරණගමන නම්වන්නේයි මේ අදපටන් බුදුහු පිහිටකොට ගණිමි ධර්මය පිහිට කොට ගණිමි සංඝයා පිහිටකොටගණිමියි යනාදින් තුණුරුවන්ම පිහිටකොට ගැනීම තත්පරායනතා සරණාගමන නම. මම අදපටන් බුදුහට අතවැස්සෙක්වෙමි ධර්මයට අතවැස්සෙක්වෙමි සංඝයාට අත වැස්සෙක්වෙමි යනාදින් රත්නත්‍රයට අතවැසිභාවයෙන් පැවිරීම ශිෂ්‍ය භාවූපගමන සරණගමනයි. මම අදපටන් ශාස්තෘරව නමස්කාරකිරි ඳද දැක බුදුරජාණන් හැඟිසිටීමද ඇදිලි බැඳීමද බුහුමන්කිරීමද බුඩ ධර්ම සංඝ යන රත්නත්‍රයටම කරම් යනාදින් සරණගතවීම ප්‍රණිපාත සරණගමන නම්වේ. මේ සතරාකාරයෙන් යම් කිසි ආකාරයකින් සර ණගතවීම සරණගමනයයි දතයුත්තේයි එහින් කිහ දීඝනිකායාඨ කථාවෙහි "තසිදං චතුඩාවහානි අත්තානසන්නියාතනෙන තපපර යනතාය සිස්සභාවූපගමනෙන පණිපාතෙනාති තත්ථ අත්තානසන්නි යාතනංනාම අජ්ජාදිංකත්වා අහං අත්තානං බුඩස්සනියාතෙමි ධම්ම ස්ස සංඝස්සාති එවං බුඩාදීනං අත්තපරිච්චජනං අත්තානසන්නියාත නං නාම තපපරායනතා නාම අජ්ජාදිංකත්වා අහං බුඩපරාය නෝ ධම්මපරායනෝ සංඝපරායනෝ ඉතිමංධාරෙථාති එවාතපපරායත භාවෝ සිස්සභාවූප ගමනං නාම අජ්ජාදිංකත්වා අහං බුඩස්ස අනෙන වාසිකෝ ධම්මස්ස සංඝස්ස අනෙතවාසිකෝ ඉතිමංධාරෙථාති එවං සිස්සභාවූපගමෝ පණිපාතෝ නාම අජ්ජාදිංකත්වා අහං අභිවාදන පච්චුට්ඨාන අඤ්ජලීකම්මසාමීචි කම්මං බුඩාදිනං යෙව නිණ්ණං වත්තු නාකරොම් ඉතිමංධාරෙථාති එවං බුඩාදිසු පරමනිපච්චාකාරෝ ඉමමසංහි චතුන්නං ආකාරානං අඤ්ඤතරම්පි කරොතෙනතන ගතිතං යෙවහොති සරණං" යනු සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රඅට්ඨකථායෙහි කියනලදී.

තවද භාග්‍යවතුන්වහන්සේ සමීපයෙහි ආයුෂ්මත් මහා කාශ්‍යප සථවිරයෝය ආලවක සාතාගිර හෙමවත යක්ෂසෙනාධිපතියාය යනාදීන්ගේ වෙන වෙන සරණගමනයන්ද පරිදි අවුවා යෙහි, මෙසේ දක්වනලදී කෙසේදයත් ? "අපිච භගවතො අන්තානං පරිච්චජාමි ධම්මස්ස සංඝස්ස අත්තානං පරිච්චජාමි ජීවිතං පරිච්චජාමි පරිච්චත්තො මයව මේ අත්තභාවං පරිච්චත්තං යෙව ජීවිතං ජීවිත කරියනති නං බුඩං සරණංගවේච්ඡාමි බුඩං මේ සරණං ලෙණං තාණන්ති එවම්පි අත්තනීය්‍යාතනං වෙදියබ්බං. සඩ්ඝරාජදව චතාහං පයෙසනයං භගවතනං යෙවපයෙසෙය්‍යං සුභධාදුව චතාහං පසෙසය්‍යං භගවනතා මෙවපයෙසෙය්‍ය සම්මාසම්බුඩසුදුවචතාහං පස්සෙයය්‍යං භගවනතා මෙවපයෙසෙය්‍යන්ති එවම්පි මහාකස්සපස්ස සරණගමනෙවිය සිස්සභාවුපගමනං වෙදිතබ්බං, සෙ අහං චිචරිසාමිඤාඨි ගාමං පුරා පුරං නමස්ස මානො සඵුඩං ධම්මස්සව සුධිමතනති එවම්පි ආලවකාදිනං සරණගමනං විය තපපරායනතාවෙදිතබ්බා. අථඛො බ්‍රහමායුබ්‍රාහමණා උඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඞගං කරිත්වා භගවතො පාදෙසු සිරසානිපනිච්ච භගවතො පාදානි මුඛෙනව පරිවුම්බති පාණිකිව පරියම්භයති නාමඤ්ච සාවෙති බ්‍රහමායු අහංභොතම බ්‍රාහමණෙ බ්‍රහමායු අහංභොගොතම බ්‍රාහමණානි එවං පඤ්ඤාතො දට්ඨබ්බා,, යනාදියෙහි.

මෙහි භාවග මෙසේහි අනිඤුදු සරණ ගමන විධියක් කියනු ලැබේ. ඒ කෙසේදයත් ? භාග්‍යවතුන්වහන්සේට ආත්මය පරිත්‍යාග කරමි. ධර්මයට සංඝයාට ආත්මය පරිත්‍යාගකරමි ජීවිතය පරිත්‍යාග කරමි මාවිසින් භාග්‍යවතුන්හට ආත්මය පරිත්‍යාගකරණලද්දේමය මා විසින් ජීවිතය පරිත්‍යාගකරණලද්දේමය ජීවිතානන්තය දක්වා. බුදුන්පිනිටකොටගෙන් හථාගතතෙමේ මට පිනිටවන්නේය ආශ්‍රය සථානවන්නේය රක්ෂාසථානවන්නේයයි මෙසේද ආත්මසත් නිය්‍යාතන සරණ ගමනය දැනගනුත්තේයි.

මම වනාහි ඒකාන්තයෙන් ශාස්තෘවූ තථාගතයන්වහන්සේම දකිමිවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේමදකිමිවා එකාන්තයෙන් මම ශොභන වචන ඇත්තාවූ බුදුරජාණන්වහන්සේම දකිමිවා අඩිවිධගාම්‍ය ලක්ෂණයෙන් පරිපූර්ණවූ තථාගතඅර්හත්සම්මාසම්බුදුවහන්සේම දකිමිවා මම ඒකාන්තා මයෙන් අවිපරීතාකාරමයෙන් චතුරාර්යසත්‍යාවබෝධයකළාවූ සම්බුදුයන් වහන්සේම දකිමිවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේම දකිමිදැ මෙසේ මහා

කාශ්‍යපයන්ගේ සරණගමනයෙහුත් ශිෂ්‍යගාවුපගමන සරණගමන් නය දතයුතුයි. ආලවක යක්ෂ ඉන්ද්‍රාධිපති නෙමේ බුදුන්ගේ ධර්මය අසා පැහැදුණේ මේ මේ එක්ගෝසිත් අනික්ගෝසකවද එක්තුවරකින් අනික්තුවරකවද සම්‍යක් සම්බුද්ධයන්වහන්සේගේ බුද්ධ සුබුද්ධත්වයද ධර්මරත්නයාගේ ධර්ම සුධර්මත්වය හා ච ශබ්දයෙන් සම්මුඛයකරණලද සංඝසුප්‍රතිපන්නාදියද නමස්කාරකරමින් හැසිරෙමියි ඉතාදීන් ආලවකාහාතිර නෙවවන යක්ෂසේනාපතියන්ගේ සරණගමනයෙහෙමන් තත් පරායනතා සරණගමනය දතයුත්තේයි. බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ නෙමේ බුදුන්ගේ ධර්ම ඇසුණෙහිමයි පැහැදුණේ ශ්‍රුතාස්ථානෙන් නැගිට උතුරුසළුව එකාංශකොට පොරවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාද යුගලයෙහි හිසින් වැටී ශ්‍රීපාදයන් මුහුණෙන් සිඹනත්තෙය දෙඅතින් ශ්‍රීපාදයන් වැලඳගනත්තෙය. භවත් ගෞතමයන්වහන්ස මම බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණ මේ නමින් හවත් ගෞතමයන්වහන්ස මම බ්‍රහ්මායු බ්‍රාහ්මණයෙ කියි හඬ ඇස්සුවෙය්ය මෙමෙස් ප්‍රණිපාත සරණගමනය දතයුත්තේයි.

ලෞකික සරණගමන නිදේශයයි. 12.

ලෞකික සරණගමන විගෙස හා අනුසස් කවරයන්?

—o—

ප්‍ර මේ සතරාකාර සරණගමනයන් අතුරෙන් ප්‍රණිපාත සරණගමනයේ විශෙෂ කවරයන්? මේ සතරාකාර සරණගමනයන් අතුරෙන් ප්‍රණිපාත සරණගමනය ඤාති හය ආචාර්‍ය දක්ෂිණෙය්‍ය වශයෙන් සතරාකාරවන්නේයි. ඒ සතරාකාරයන් අතුරෙන් මේ තථාගතයන්වහන්සේ අහුදක්ෂිණාහියයි සලකා අවිපරිත ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා දෙයෙන් පෙරදිගොටගෙණ ප්‍රණිපාතයෙන් හෙවත් වැඳීමෙන් සරණ ගියේ ප්‍රණිපාත සරණගමනය මේ සෙසු තුන්ආකාරයෙන් සරණ ගතවූයේද සරණ නොපිහිටින්නේය. ආත්මයන්නියාමනාදි සතරාකාරයන් අතුරෙන් එක්තරා ආකාරයකින් සරණගතවූ පුද්ගලයෙක් සාසනයෙන් පිටත්තිබූ අන්‍යතීර්ථිකයෙකු දැක මොහු දක්ෂිණාහියයි සිතා වැන්දේනම් ඔහුගේ සරණය බිඳෙන්නේය එසේදවුවත් මොහු මාගේ ආචාර්‍යයයි සිතාවැන්දේනම් සරණ නොබිඳෙන්නේමැයි කුමක්හෙයිද්දයත්? ලෞකිකත්‍රිවිධාව පැමිණෙන්නාවූ වර්තමානභය අනාගතභය අපායභය සංසාරභයාදි සියළු භයසතුරු වර්තමාන අනාගතකාලියාවූ ලොව් ලොවිතුරු සැපසාධා දීමට පොහොසත්වූ ගුණයම් උතුම්වූ ගුණයනම් වනමහසිනී

ඒ එකල්මැයි ශාක්‍යකුලතිලකවූ අප භාග්‍යවතුන්වහන්සේ ජීව මානව මැඩවසනසම්මයෙහි රජගහනුවරවැසි එක්තරා දුප්පත් මිනුස්සයෙක් සිහිකිරීම පුත්‍රයාත් සමඟ වනයටගොස් දරුසපයා ගැළක පටවා නුවරට ගෙණඅහස් හිඳුව ජීවත්වනුයේ එකිදවසක් තමාගේ පුතනුවන් සමඟ වළටගොස් සවස්වෙලහි දර ගැළගෙන පෙරළා නුවරට එනුයේ නුවර දොරවසනඇල් පැමිණියේය. ඉක්බිති ඒ දර ගැළපවවාගෙණ ආ පියාහා පුත්‍රයාත් උදැසන නුවර දොරහළකල නුවරට යම්හයි සිතා පිටනුවර ගැළමුදු ගැළයව සැතපුනාහ ඉක් බිති එක්තරා යක්ෂයෙක් අවුත් ගැළයට සැතපිටින් ළදරුවා අල්ලා කන අදහසින් ළදරුවාගේ දෙකකුල අල්ලා ඇදගත්තේය ළදරු තෙමේද වහා පිබිද භයින් ත්‍රස්තව පියා විසින් උගන්වනලද 'බුදුඩා මේසරණං අඤ්ඤං නත්ථි, ධම්මෝ මේසරණං අඤ්ඤංනත්ථි, සංඝෝ මේ සරණං අඤ්ඤංනත්ථි" යන සරණගමනය උච්චාරණාකළේසි. ඉක් බිති නානරඟුත්තික දිව්‍යපුත්‍රතෙමේ මේ සරණගමනය අසා යක්ෂයා ගේ හිසට යමුගුරක් අමෝරා එබඳ පාපිවූ යක්ෂය තෝ ගාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේගේ සරණගතවූ උපාසකයෙක් කෙරෙහි වරද වා පිළිපැද්දේනොවේද ? තාගේ හිස සත්කඩක්කොට පළාපියමියි තර්ජනයකළේසි. ඉක්බිනි ඒ යක්ෂතෙමේ මරණභයින් භීතවූ අමන් සාමිනි මට ජීවිතදානය දුනමැනවයි යාඥාකොට ළදරුවා අන්හැර බිම්සර මහරජුගේ රජවාසලටවැද රජකුමරුන්ට පිළිමයළ කොටතුබු රන්තලිය සහිත රාජභොජනය ගෙණවුන්දී දෙවනාවා කාමාකරවාඅත්තේය.

තවද ලොකශිවංකරවූ අප තථාගත සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවිරම්වෙහෙර වැඩවසන සමයෙහි සැවැත් නුවරවාසි වෙළඳුන් සත්සියයක් දෙනා නැවිනැඟි මුහුදන් එතර මවළඳුම් පිණිස යනුයේ සමුද්‍රමධ්‍යයෙහිදී එක්තරා මහා මත්ස්‍යයෙක් මේ නැවේඑන් සියළු මිනිසුන් අල්වා කනපිණිස නැව පසුපස්සේ එනුවැද දිවන්නට පටන්ගත්තේය.

ඉක්බිනි සත්සියයක් වෙළඳජනයා අන්හිසි ප්‍රතිඥාවක් මහාදුක අපිවනාඟි සැවැත්නුවර ජේතවනමහාවිහාරයෙහි වැඩ වසන භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ සරණගත උපාසක යම්හ උන් වහන්සේ හැර අන්පිහිටක් නැත්තේය. "බුදුඩාමේ සරණංහොණා ලෙණං" යනාදීන් සත්සියයක් වෙළඳසමූහයා එකහඬින් ශබ්දනාගා

මූරධා කියේය. මහාමත්සතෙමේ ඒ ශබ්දය අසා හැඟවී ආපසු හැරී කියේයි මේ ආදී නොයෙක් කථාවස්තූන්ගෙන් රත්නත්‍රය සරණගත වන්නාවූ සත්වතෙමේ ඉහාත්මයෙහි පැමිණෙන්නාවූ සියඵලය දුරුවී සැප තව පැමිණෙන බව ප්‍රකටවන්නේයි.

තවද මරණින්මතු මහානිරයට යාමට නියතවසිටි එක්තරා චණ්ඩාලයාණෙක්තොමෝ ඒ මරණයවනදවස්හිම ආයුෂ්මත් මහමුගලන් මහතෙරුන්වහන්සේගේ අවවාදයෙහි පිහිටා භාග්‍යවත් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදීම් මාත්‍රයකින් මරණින් මත්තෙහි තව්තිසාදෙව්ලොව පස්විසියොදුන් ගණරන් දිව්‍ය විමාණයක ඉපිද දහසක් දිව්‍යප්සරාවන්ගෙන් පිරිවරා මහත්වූ දිව්‍යශ්‍රී සම්පත්තියක් ලැබුයේය.

එසේවදහසක් දිව්‍යප්සරාවන්ගෙන් පිරිවරණලද සුබ්බ්‍රහ්මා නම් දිව්‍යපුත්‍ර තෙමේ දිව්‍යාත්මයෙන් චුතව අවීචිමහානරකයෙහි උපදින්නාව සත්දවසක් නිබ්බදී භාග්‍යවතුන්වහන්සේකරා එළඹ ධර්මදේශනාව අසා තුණුරුවන් විෂයෙහි පැහැද සරණගතවීමෙන් ඒ තව්තිසාභවනයෙහිම අනෙක ප්‍රකාර දිව්‍යශ්‍රීසම්පත්තියෙන් ශ්‍රේෂ්ඨව බොහෝකාලයක් මුළුල්ලේ දිවසිරිවින්දේය මේ ආදී නොයෙක් කථාවස්තූන්ගෙන් ඉහාත්මයෙහි පැමිණියයුතු අපාය භයින් මිදී දිව්‍යශ්‍රීසම්පත් ලැබුබවද ප්‍රකාශවන්නේයි.

ලෞකික සරණගමනානිසංස නිර්දේශයයි 13.

ලෞකි සරණබ්භෙදන ක්‍රමය කෙසේයත් ?

---

14 මේ ලොකයෙහි යම් සත්වයෙක්ඇතමේ මෙබඳු ගුණයක් නැත්තාවූ සාසනයෙන් පිටත්නිවූ අන්‍යතීර්ථික ශාස්තෘවරයන් අදහා ලොව් ලොවිතුරා සම්පත් ලබමහයි වරදවා සිතා සරණගතවූයේද සරණගමනය නොපිනිවත්තේයි. ප්‍රාණිපාත් සරණගමනය වනාහී ඤාති භය ආවාහ දුඃඛිණාභිවශයෙන් සිව්වැදුරුම්වන්නේයි ඒ සත්‍ය රාකාර ප්‍රණාමයන් අතුරෙන් පූජාවිශෙෂය පිළිගැන්මට සුදුසුවූ දක්ෂිණාහි ප්‍රද්ගලයයන අදහසින් වැඳීමෙන්ම සරණගතවෙයි සෙසු ඤාති භය ආවාහ්‍යභ්‍ය ත්‍රිවිධාකාරයෙන් වැඳීමෙන් සරණගතවූයේනම් නොවේ ඤාතිභය ආවාහ්‍යවිශෂයෙන් වැඳීමෙන් සරණගතනොවන්නේ කුමක්නෙසිද්දයත් ? ශ්‍රේෂ්ඨවශෂයන් හෙවත් මෙයටවඩා ගුණයන්

එතුම් රත්නයක් තුන්ලෝවිහිම නැතැයි යන ඇදහිවිශ්වාසයන්ම සරණගතවූයේනම්වෙයි එසේම ඒ ශ්‍රේෂ්ඨතාවය අනික් රත්නයක් කෙරෙහි පිහිටුවීමෙන්ම සරණගමනය බිඳෙන්නේයි එහෙයින් සැහැසියන ත්‍රිවිධාකාරයෙන් ප්‍රණිපාතය කරන්නේද සරණ නොබිඳෙන්නේමැයි. එහෙයින් යම් ශාක්‍ය කොලියවංශිකයෙක් තෙමේ සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්සේ ශාක්‍යවංශඇත්තෙක කොලියවංශ ඇත්තෙක අපගේ සැහැශ්‍රේෂ්ඨයෙකැයි සිතා හෝ වදින්නේනම් ඔහු සරණගතවූයේනම් නොවේමැයි යමෙක් තෙමේ 'ගෞතමශාක්‍ය ඇත්තාවූ ශ්‍රමණයන්වහන්සේ කාශිකොශල මගධාදිරජුන්කෙරෙහි රාජ්‍යප්‍රාප්ත වනසේක මහානුභාව ඇතිසේක ඉදින් නොවඳිනුලබන්නේම් නම් මට අනර්ථයක්පවා කළහැකිවන්නේයයි සිතා මේසේ සිතින් වඳින්නේවී නම් සරණගතවූයේනම් නොවේමැයි යමෙක් තෙමේ තථාගතයන්වහන්සේ බොධිසත්වකාලයෙහි උන්වහන්සේගේ සමීපයෙහි යම්කිසි ශිල්පශාස්ත්‍රයක් උගන්නාලද්දේයයි සිතිකොට වඳින්නේහෝවේද බුධබ්‍රියට පැමිණිකල්හිද තිහිඟසිවසන්නාවූ පණ්ඩිතතෙමේ ලැබුවාවූ සම්පත්තිය සතරකොටසකට බෙදා එක් කොටසකින් සම්පත් අනුභවකරන්නේය දෙකොටසකින් වෙළඳුම් ගොවිකම් ආදි කටයුතු කරන්නේය සතරවනකොටස ආපදාවක් පැමිණිකල්හි පිහිටවනපිණිස නිධානකරන්නේයයි මෙසේ ලෞකික ජීවිතය පිණිස අහුසාසනාකළාවූ ආචාර්‍යවරයෙකැයි සලකා නමස්කාරකරන්නේවේද සරණගතවූයේනම් නොවේමැයි.

යමෙක්'තෙමේ ත්‍රෛලෝක්‍යාචාර්‍යවූ හාග්‍යවත් අර්හත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේවනාහි ලෝකයෙහි අග්‍රදක්ෂිණාසංඛ්‍යාත නිවන් සැපලබනපිණිස කරණ පුදසත්කාරයන් පිළිගැන්මට සුදුසු වේනැයි යනාදින් නවආරහාදි ගුණසමූහය සලකා ප්‍රණාමඅකරන්නේවේද එබදු පුද්ගලයා විසින්ම සරණය ගන්නාලද්දේවේයි දතයුතුයි. මෙසේ ගන්නාලද සරණඇතාවූ පුද්ගලතෙමේ සාසනයෙන් පිටත්හිවූ අන්‍යතීර්ථිකඅන්කෙරෙහි පරිබ්‍රාජකප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවිදිවූ හෝ ඇතැමෙක් දුක මොහු මාගේ නෑයෙකැයි මමනහිතකොට වඳින්නේවේද එසේ වඳින්නාවූ උපාසකයාගේ හෝ උපාසිකාවගේ හෝ සරණගමනය නොබිඳෙන්නේමැයි නොපැවිදිවූ ඇතැමෙක් දුක වඳින්නාහුගේ සරණය නසාසේනම් බිඳේද නොබිඳෙන්නේමැයි එපරිද්දෙන් රාජ රාජ මහාමාත්‍යාදීන්කෙරෙහි භය කරණකොට ගණ වඳිනා නැතැත්තහුගේද සරණ නොබිඳෙන්නේය කුමක්

මහයින් නොබිඳුන්නේදයත් ? ඒ රාජ රාජ මහාමාත්‍යාදිහු රට වැසියන් එයින් පුදනුලබන බැවින් නොවඳිහුලබන්නාහුනම් අන පියකුදුකට හැකිවන්නේය එහෙයින් රාජ රාජ මහාමාත්‍යාදීන් කෙරෙහි හයවශයෙන් එදින්නාහුගේද සරණය නොබිඳුන්නේවැයි එපරිද්දෙන්ම යම් කිසි ශිල්පශාස්ත්‍රාදියක් උගන්වාදුන් තිරිසන්කමෙහු දුක මෙතෙනම මාගේ ආචාර්යයයි මෙනෙහිකොට එදින්නේවිද සරණගවනය නොබිඳුන්නේවැයි මෙසේ මේ කියනලද ආකාර යෙන් සරණගමනමහදය දතයුත්තේයි.

කියනලදමැයි දීඝනිකායඅට්ඨකථාවෙහි "යොපනෙස සුනි හයාවරිය දක්ඛිණෙය්‍යවසෙන චතුබ්බිධා හොති තාසු දක්ඛි ණෙය්‍ය පණ්ඩිතෙන සරණගමනං නොහි හ ඉහරෙහි පසඬ වසෙනෙව හි සරණංගණ්හාති යෙඩවසෙනෙවව භුජ්ජති තස්මා යො සාකියසාවාමකාලිකයෝවා බුඬා අම්හාකං සුත කොහිවසැනි අගතිතමෙව මහාති සරණං යොවා සමණා නොතමෝ රාජපූජිතා මහානුභාවෝ අවඩිඪමානතා අනාඵාපිතසරණානි හයෙන වසැනි අගතිතමෙව මහාති සරණං, යොපි බෝධිසත්තකාලෙ හගවතො සන්තිකෙ කිඤ්චි උනහගිගං සරමානෙ බුඬකාලෙවා, එතුඩ විහරේ මහාගෙ පණ්ඩිතොසරමාවසං එකෙකනහොගෙ හුජෙය්‍ය පිතිකම්මං පයොජයෙ චතුරඩසුව නිබාපෙය්‍ය ආපදසු හවිස්සතීති, එවරූපං අනුසාසනිං උනහගහඩ ආචරියෝ මෙති වසැනි අගතිත මෙවමහාති සරණං, සොපන අඤං ලොකෙ අගහදක්ඛිණෙය්‍යොනි වසැනි මතෙන වගතිතංහොති සරණං එවංගතිත සරණෙස උපාසකසඩවා උපාසිකා ගවා ඇඤඤතිත්ථියෙසු පබ්බජිතංපි සුනිං සුතමෙතා මේ අයඤහි වසැනෙතා සරණගවනං නගිරජති පමෙව අපබ්බජිතං තථාරූපිනං හයවශෙන වසැමෙහා යොගි රජපූජිතතතා අවඩිඪියමෙතා, අනාඵාපිත කෙරයෙහි තථාගංකිඤ්චි සිපපං සිකඛාපකංහිත්‍රියම්ප ආචරියොමේ අයඤහි වසැමෙතාපි නගිරජති එවං සරණගමනපපභෙදං වෙදිතබ්බා බා" ති.

• **ලොකිය සරණගමන මහද නිදේශයයි 14.**

ලොකුත්තර සරණගමන ඵලය කවරෙක් ?

—o—

15 ලොකුත්තර සරණගමනඵලය කෙසේදයත් ? යම්බ් හෙතුවේ ගතවත් අහිත් සම්මත් සම්බුදුරජා රහත්වගන්නේද නවලෝ කුත්තර ශ්‍රී සද්ධර්මද අමෘතයකි මුද්ගල මනාසංඝරත්නයද යන රත්

නාත්‍ය අපායගය සංසාරභය දුරලීමටයි පොළොසන්වන්නෙන්ය ලොව් ලොවිතුරු සැපඵලවීමනි පොළොසන්වන්නෙන්යයි ප්‍රතිඥාවට කොට සෙසන හජනයට පැමිණියේවද් ඒ පුද්ගලතරමේ දුකක සත්‍යතු පිරිසිඳ දැනීමද සමුදය සත්‍යය දුරුකිරීමද ඒ දුකක සමුදය මදදෙනාගේ නිරොධය (වැළැක්ම) කිරීමෙනි පොළොසන්වූ නිරොධ සත්‍යය පැණැසටහමු කිරීමද නදුපායවූ මාගී සත්‍යය වැඩීමද යන සතරවාගිකෘතතුය අසාමඤ්ඤඵලයක් සිඛකරමින් යම්සේ දුදීපය දුල්වීමය අන්ධකාරාපගමග ආලොකපැනිරයාමය මෙතෙලක්‍ෂය සතර සතරකාර්‍යය එකක්‍ෂණිකව සිඛකරන්නේවේද එසේන්ම සතරවැනි කෘතයයද එකපිට සිඛකරමින් කමීඤ්ඤකර ඤානසංඛ්‍යත අග්ගඵලඤානයට පැමිණීම කරණකොටගෙණ ආදහනතා සංඛ්‍යාතා පුළිඟෙකා පිය පිරිසිඳ මනාදතතැක්කාවූ සංසාරයෙහි භවයෙන් භවයට සැරි සරා ආවාවූ නිරනතාරයෙන් දුක්දීමට මහතුවූ රාගදවෙෂ මොහ ජාති ජරාමරණ ශොක පරිදෙව දුකඛදුමනසස උපායාසයයි කියනලද් දුවූ එකාලොස්වග්නීහු ඒකාන්තයෙන් තෘෂා ජරාවිරණතෘෂ්ණාවූ එකාන්තයෙන්ම නිර්‍වාණපුරයට පැමිණියේමය එමහදින් කියනලදී දීඝනිකායාවට්ඨ කථාවෙහි—

"යොවබුඩඛ ධම්මඤ සංඝඤ්ඤ සරණංගතො
චත්තාරි අරියසඞචානි සම්මප්පඤ්ඤාය පස්සති—
දුකඛං දුකඛසමුපාදං දුකඛසසඤ අතික්කමං
අරියඤ්ඤඨඞිකංමග්ගං දුකඛූපසමගාමිනං—
එතං ඛොසරණං ඛෙමං එතං සරණමුත්තමං
එතං සරණමාගම්ම සබබදුකඛා පමුච්චති"—

මේ දෙගනාවේහි ලොකුතතර සරණගමනයාගේ ඵලයවනාහි විපාකඵලය ආනිසංසඵලයයි දෙවැදෑරුම්යයි දක්වනලදී ඒ දෙවැදෑරුම් ඵලයන් අතුරෙන් සතරමාගීයන්ට අනතුරුවකටගන්නාඵල චිතතඤ්ඤණය පටන් ගටගන්නාවූ සතර ඵල ධම්මයෝතුම් ඒකාන්ත මුඛඵලයවූ විපාකඵලයනම් වන්නේයි සියළු වංතා දුඛරහිත භගවන්තාවූ නිර්‍වාණධම්ම පරම්පරාවශයෙන් ලැබුවනාවූ අමුඛ්‍ය ආනිසංසඵලයනම් වන්නේයි එමහතින් කිහ. දීඝනිකායාවට්ඨකථා වෙහි "එත්ථ ලොකුතතරසස සරණගමනසස චත්තාරි සාමඤඤඵලානි විපාකඵලං සබබදුකඛනිකනතියා ආනිසංසඵලං" යනුයි. මෙහි

විඤ්ඤාණ නිරුද්ධමීයම ලොකුත්තර සරණගමනයාගේ සාමාන්‍යඵලය නොවේමැයි අතීතවූ අනාදිමත් සංසාරයෙහි මේ වර්තමාන භවය දක්වා විත්‍ත සංඥ දෘෂ්ටි විපල්ලාසයන් කරණකොටගෙන වරදවා සිතාගත්තාලද නිත්‍ය සුඛ ශුභ ආත්ම විපල්ලාසයන් දෙලොස්දෙනා නිරවශෙෂයෙන් ප්‍රහාණකිරීමද ලොකුත්තර සරණගමනයාගේ සාමාන්‍යඵලයයි දක්වනුකැමතිව එම අටුවායෙහිම "අපිචනිච්චාදි මතා අනුපගමනාදිවසෙන පෙතස්ස ආණිසංසඵලං වෙදිතබ්බං" යනු කියනලදී.

ලොකුත්තර සරණගමන නිර්දේශයයි. 15

ලෞකික සරණගමන ඵලය කෙසේදයන් ?

16 ලෞකික සරණගමන ඵලය කෙසේදයත් ? යම් කිසි පුද්ගලයෙක් තෙමේ භාග්‍යවත් අර්හත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ සඤ්ඤාරභය සත්ත්වාශයන් නැසීමෙහිද සියළු ලොව ලොව්තුරා සැප ළඟවීමෙහිද පොහොසත්වනසේකැයි යනාදීන් මෙනෙහිකොට ආත්ම සන්නිශ්‍රිතනාදි සතරාකාරයෙන් එක්ආකාරයකින් සරණගතව සෙවන ශාස්තෘ පතිරූපාශ්‍රනයකරන්නේවේද ඒ සත්ත්වතෙමේ සතර අපාය දුකට නොපැමිණ මිනිස්ශරීරය හැර දුම්ම සංඛ්‍යාත වූනියට අනතුරුව අවශෙෂ දෙවියන් දශකාරණයකින් මැඩපවත්වා ලීලාවෙන් දිව්‍යමය ආත්මභාවය ලබන්නේයයි දතයුතුයි.

ඒ කවර දශකාරණයකින්දයත් ? දිව්‍යමයවූ ආයුෂයෙන්ද දිව්‍යමයවූ වර්ණයෙන්ද දිව්‍යමයවූ පරිවාරසම්පත්තියෙන්ද දිව්‍යමයවූ සැපයෙන්ද දිව්‍යමයවූ ආධිපත්‍යයෙන්ද දිව්‍යවූ රූපශබ්ද ගන්ධරස ස්පර්ශයෙන්ද ඝන මේ දශකාරණයකින් අවශෙෂදෙවියන් මැඩපවත් වන්නේයි ධම්ම සංඝරත්නචසෙනිද මෙසේම ආර්ය්‍යයාද දතයුතුගි වදාළේවැයි.

"එවම්ධෙකච්චෙ සත්තා කායස්ස භෙදා පරම්මරණාසුගතිං සග්ගං ලොකං උප පජ්ජන්ති සෙය්‍යථිදං අප්සරසකායෙ දෙවෙ දසකියාමෙහි අධිගණ්හන්ති දිබ්බාහ ආයුනා දිබ්බෙන වණ්ණෙන දිබ්බෙන සුඛෙන දිබ්බෙනයසෙන දිබ්බෙන ආධිපතෙය්‍යෙන දිබ්බෙහි රූපෙහි සද්දෙහි ගන්ධෙහි රසෙහි ඵොට්ඨබ්බෙහිති එසනෙය්‍යා බමෙමව සංසෙව" යනුයි මේ වත්තාගි අජාතශත්‍රු රජහු කරණකොටගෙන දශත්තාකර වදාරණ ලැදුවු දීඝනිකාය ආටානාටීය සූත්‍රයෙහි ආවාවූ එපාකාලී

සංසයන් දැක්වූ ක්‍රමයකි. එනකුදුවුවත් ලෞකික සරණගමනින් අපාය දුකින් ඇතුව දානාදී දශපුණ්‍යක්‍රියාවන්ගෙන් තොරව දශඅකුසලකර්මපථ යෙහි හැසිරෙණ සත්වයන්ට සරණගමන මාත්‍රයකින් දිව්‍යසැපලබන්නේයයි නොසිතියයුත්තේකි.

තවද භාග්‍යවත් බුදුරජහු විසින් වෙලාමසූත්‍රයෙහි අනේ පිටු මහාසිටාණන්වී වදාළාවූ සරණගමනානිසංස විභාගය කෙසේදයත් ? අපගේ ශ්‍රීමහාබොධි සත්වයන්වහන්සේ අතීතයෙහි බරණැස්නුවර මහසැපත් ඇතනාවූ වෙලාමනම් බමුණු මහසල්ව ඉපිද මුළුමහත් දඹදිව සුවාසුදහසක් මහරජුන්ට ආචාර්යවී මහත් ඓශ්වර්‍යය සම්පත්තියෙන් ආඪ්‍යව ප්‍රසිඩවවිසුසේය එක්දවසක් ඒ වෙලාමනම් බ්‍රාහ්මණ මහාසාරතෙමේ තමන්ගේ වසනුවූ රාජකරතුබූ ගබඩාවට ඇතුල්ව බලනුයේ සත්මුතු පරම්පරාවකවූ මිය පරලෝගිය මුතුන්මිත්තන් තම තමන්ගේ පරලෝවැඩ සඳහා විශදන්නොකොට මහත් ධනරාශියක් රැස්කොට තබා හිස්අතින් මියපරලෝගියබැව් සලකා මහත් සංවේගයට පැමිණ අහෝ මාගේ සත්මුතු පරම්පරාවෙහි මුතුන් මිත්තෝ ධනසම්පත් රැස්කොට තබා තමන්ගේ සසරගමනට මාගෙන් පරකරණ නොගෙණ අනුන්ටතබා හිස්අතින් මියපරලෝගියාහ මම වනාහි ඒ මහත් ධනසම්පත්හිය මුළු මහත් දඹදිව්වාසි මනුෂ්‍යයන්ට දන්දී භවයක්පාසා අත්නොහැර කැටුව මහණයම්හයි සිතා ගහා නම් ගංඉවුරෙහි දෙලොස්යොදුන් පමණ තැන මඩප තනවා ගිතෙල් මිසක්කුරු තෙල් සහල් දුරුම්රිස් ආදි උපකරණ බහා තබා නපිණිස මහත් සැළිවලන් තබ්බවා එක එක ප්‍රදේශයෙක්හි මෙතෙක් ජනයාට අහර පිළිගන්වා වළඳවන්වාසි වෙන් වෙන්වශයෙන් කම්කරුවන් හා විදුනවරුන්ද නියමකොට දඹදිව සුවාසුදහසක් නගරයෙහිම සිසානා නගුල් උඩබදවා මහදන්දෙනුයේ රිදියෙන් පුරවනලද රන්තළි සුවාසුදහසෙක රණින් පුරවනලද රිදිතළි සුවාසුදහසෙක අමුරණින් පුරවනලද ලොහොතළි සුවාසුදහසෙක සවණිලංකාර සවණිධජ සවණිජාලයෙන් සරසනලද ඇත්වාහණ සුවාසුදහසෙක සිංහචර්මයෙන් වසනලද්දවූද ව්‍යාඝ්‍රචර්මයෙන් වසනලද්දවූද පාණ්ඩුකම්බලයෙන් වසනලද්දවූද සවණිලංකාර සවණි ධජ සවණිජාලයෙන් සරසනලද රථ සුවාසුදහසෙක සුදුදුහුලෙන් පොරවනලද්දවූ කිරිඇතා රිදීතැවි සඳිගැකිරිදෙනුන් සුවාසුදහසෙක මැණික් කොඩිලින් හා ඇබිහරණයෙන් සරසන

ලද කථාසත්‍රින් සුවිසුදහසක සතරගුල් ලොම්සහිත පසතුරු අතුරණලද මෙහෙල්මුවසමින් සරසනලද දෙමුහුණු රතුවන් කොට්ට දෙවට සහිත පයඃකක සුවාසුදහසක සිත්නවූ කෝමල වස්ත්‍රයන් මෙන්ද සිතින් කැමැත්ත සතුරුයන්ගෙනද සියුම්කපු වස්ත්‍රයන් ගෙන්ද දහස දහසබැගින් මිටිබඳනාලද වස්ත්‍රකොට සුවාසුදහසක යහළුවන් දැනවයතුන් දන්දුන්හ අනනපානබාහු මහාජනලක්‍ෂ්‍යයන්ගේ සංඛ්‍යාව කියනුමකවේද? මහාගඟාවක් බස්නාකලක් මෙන් මෙසේ මේ මහාදාන ප්‍රවාහය නොකඩව සත්අවුරුදු සත්මාසයක් මුළුල්ලෙහි පැවැත්තේය මෙසේ අපගේ ත්‍රිමහාබෝධි සත්වූ වෙලාමගම් බ්‍රාහ්මණ මහාසාරගතමෙ දන්සලට අවුත් රත්නකණ්ඩයන් පැන්ගෙණ ඉදිත් මේ ජම්බුද්වීපයෙහි මාගේ දන්පිළිගැන්මට සුදුසුවූ දක්‍ෂිණාහි පුද්ගලයෝ ඇත්තාහුනම් මේ රත්නකණ්ඩය පැන්වැගිරවා අධිෂ්ඨානකොට කෙණ්ඩිය පොළවවනැ මුකලහි ධර්මකරයෙහි සිදුර අතින්වසා පැන්උකාගත් කලක්මෙන් රත්නකණ්ඩයෙන් පැන් බිඳුකුදු නොවැගිර සිටියේයි භූමිකම්පනයත් ? ඒ මෙලොම බ්‍රාහ්මණයාගේ මහාදාන ප්‍රවාහකාලය ඇබුදබාත්පාදය බැවින් ශාසනයෙහි පිවිත්තිවූ අනාගතවිඥානයන්ගේ අනුත්‍රය බැවින් ශාසනයෙහි ලැබිය යුතුවූ සෝවාන්ඵලය යාන් සෑහෑත් කරණයෙහි පිළිපන්නාවූ පුද්ගලයන් අවමදනා අතුරෙන් අනාගිම අවවෙනි පුද්ගලයායයි කියනලද සරණගත පුද්ගලයෙක්පවා අවිද්‍යමාන මහයිනැයි දතයුතුයි. එසේ මහසින් භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ "තසම්ං ඛොපන ගහපති දානෙ නමස්කාචි දාඨබ්බණ්ණෙය්‍යා අභාසි නතාං මකාචිදාඨිණං විසොධෙතුං" යනු වදරණලදී එහි අනාථපිණ්ඩිකනම් ගෘහපතිය ඒ වෙලාමබ්‍රාහ්මණ මහසාරයන්වහන්සේගේ දානය පිළිගැන්මට පැමිණියාවූ අනන්තාපරිමාණ මනුෂ්‍යයන් අතුරෙහි කිසිවෙක් දානය මහත්ඵල කිරීමෙහි පොහොසත්වූ දක්‍ෂිණාහිඳුවූයේයයි වදළහ ඉක්බිති වෙලාමබ්‍රාහ්මණ මහසල්ලතෙමේ රත්නකණ්ඩයන් පැන් නොවැගිරෙණබව දැක ජම්බුද්වීපතලයෙහි මාගේ දානය මහත්ඵලකරන්නාවූ එකම දක්‍ෂිණාහියකුත් නැත්තේය එබැවින් දන්දෙන්නාවූ මාගේ ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා ඔජස්වියෙන් දානය මහත්ඵල මහානිසංසවියහැකිනම් මේ රත්නකණ්ඩයේ පැන්වැගිරේවායි අධිෂ්ඨානකොට කෙණ්ඩිය නැමූකල්හි වහාම කෙණ්ඩියේ පැන් පෘථිවියෙහි වැගිරගියේයි ඉක්බිති වෙලාමබ්‍රාහ්මණ මහසල්ලතෙමේ මාගේ දානය මාගේ ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා මහිමයෙන් මහත්ඵලවන්නේවේදැයි මහත් සොම්නසට පැමිණ දන්දෙන්නට පටන්ගත්හ එයින් වදළහ සූත්‍රසංග්‍රහයන හවලාවසූත්‍රයෙහි—

"භූතපුබ්බං භන්තේ වේලාමෝ නාම බ්‍රාහ්මණෝ අහොසි මහද්ධනෝ මහාභෝගෝ. එවරූපං දානං අදාසි මහාදානං චතුරාසීති සුවණ්ණපාති සහස්සානි අදාසි රූපිය පූරානි චතුරාසීති රූපිය පාති සහස්සානි අදාසි සුවණ්ණඝට පූරානි චතුරාසීති කංසපාති සහස්සානි අදාසි හිරඤ්ඤ පූරානි චතුරාසීති හත්ථි සහස්සානි අදාසි සොවණ්ණා ලංකාරානි සොවණ්ණ ධජානි හේමජාලපටිච්ඡන්නානි චතුරාසීති රථ සහස්සානි අදාසි සීහචම්මපරිවාරානි ව්‍යග්ඝචම්මපරිවාරානි පණ්ඩුකම්බල පරිවාරානි සොවණ්ණාලංකාරානි සොවණ්ණ ධජානි හේමජාල පටිච්ඡන්නානි චතුරාසීති ඵලූහු සහස්සානි අදාසි දූභූලසන්දනානි කංසූප ධාරණානි චතුරාසීති කඤ්ඤූ සහස්සානි අදාසි ආමුත්තමණිකුණ්ඩලිනෝ චතුරාසීති පල්ලංකසහස්සානි අදාසි ගොණකත්ථරණානි කදලිමිග පවර පවෙණ්ඩත්ථරණානි සඋත්තරච්ඡදානි උභතෝලෝහිත කූපධානානි චතුරාසීතිවච්ඡකෝටි සහස්සානි අදාසි යම්හි සුඛූ වානං මකාසෙ යම්හි සුඛූ වානං කපණිකා සුඛූ වානං මකාපනවාමදූ අන්නස්ස පානස්ස ඛජ්ජස්ස භොජ්ජස්ස ලෙය්‍යස්ස පෙය්‍යස්ස නාරිරාමඤ්ඤූවිය සන්දනන්ති" යනුයි.

මෙසේ අපගේ ශ්‍රීමහාබෝධිසත්ත්වයන්වහන්සේ බ්‍රාහ්මණ මහාසාරවතෙමේ සත්අවුරුදු සත්මසක් මුළුල්ලේ මුළුමහත් දඹදිව මහජනයාගේ නගුල් වියදඬු උඩබන්දවා බදලිප්බන්දවා අසදෘශ මහදන් දුන්නේද ඒ සියළු දානයටවඩා එක් මහාවාන් පුද්ගලයෙකුට එක් වේලක් වලඳන්නා පමණ දනක්දීමෙන් ලබනලද ආනිසංසය අතිශයින් මහත්වන්නේය යමෙක්තෙමේ මහාවාන් පුද්ගලයන් සියයකට දන්දෙන්නේවිද ඒ දානයටවඩා එකම සකෘදාගාමී පුද්ගලයෙකුට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවේයි යමෙක් තෙමේ සකෘදාගාමී පුද්ගලයන් සියක්දෙනෙකුට දන්දේද ඒ දානයට වඩා එකම අනාගාමී පුද්ගලයෙකුට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි. යමෙක් තෙමේ අනාගාමී පුද්ගලයන් සියයකට දන්දේද ඒ දානයට වඩා එකම රහත්මහණෙකුට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි. යමෙක්තෙමේ රහතුන් සියක්දෙනෙකුට දන්දෙන්නේවිද ඒ දානයට වඩා එකම පසේබුදු මහණෙකුට දුන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි. යමෙක් තෙමේ පසේ බුදුවරයන් සියයක්නමකට දන්දෙන්නේද ඒ දානයටවඩා එකම ලොව්තුරා බුදුමහණෙනුට දෙන්නාවූ දානයම මහත්ඵල මහානිසංසඇත්තේවෙයි. එක්ලොව්තුරා බුදුමහණෙනුට

දෙන්නාවූ දානයවඩා බුඩ ප්‍රමුඛ මහාසංඝයාට දුන්නාවූ දානයේ මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි බුඩප්‍රමුඛ මහාසංඝයාට දුන්නාවූ දානයට වඩා සිව්දිගින් වඩනා මහාසංඝයා උදෙසා සඟසතුව්ඛාරයක් කරවා පිදීම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේවෙයි යමෙක් තෙමේ ශ්‍රඩා ප්‍රඥ පුඥීගම සිනින් රත්නත්‍රය සරණපරායන වීමෙන් ඉතාත්ම යෙනිද පරලෝවිහිදවන්නාවූ සියළුභය දුරුවන්නේයයි සිතා ආදර භක්තියෙන් යෙදි තුණුරුවන් සරණගතවේද ඒ සරණගැණීම චාතුද්දිසික මහාසංඝාරාමයක් කරවා පිළිගැන්වීමට වඩා මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේහි මෙසේ ආයුෂ්මාණෙයන් ලැබියයුතු ලොකුත්තර සරණගමනය හා ආත්මපන්නියාතනාදී සතරාකාරයෙන් ගන්නාවූ ලොව් සරණයද අනිසසින් මහත්වූ අනුසස්ඇත්තේයයි දතයුත්තේයි. මේ වෙලාමසූත්‍රයෙහි වදළාවූ මහානුභාව සම්පන්න සරණගමනයද මහාසමයසූත්‍රයෙහි වදළ සරණගමනයද මාගී විත්තඵයහි ලැබියයුතු ලොකුත්තර සරණගමනයයි අටුවාවෙහි දක්වනලද්දේයි. අනුත්තර පොරාණටීකාවෙහි වනාහි වෙලාම සූත්‍රයෙහි ආ සරණගමනය ආත්ම සන්නියාතනයෙන් භගවත් තුණුරුවනට දිවිපුදගන්නාලද ලොවී සරණමයයි කියනලදී මේ අටුවාටීකා දෙතන්හිම දක්වනලද්දාවූ ව්‍යවහාරමතයම දෙශනානය ආශ්‍රයකොට දක්වනලද බැවින් වෙලාම සූත්‍රයෙහි වදළාවූ සියළු ආමිශදානයන්වඩා මේ ලොවි ලොවිතුරු යන ව්‍යවහාර සරණයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේයයි දතයුතුයි ජීවිත පරිත්‍යාගයෙන් ගන්නාලද සරණයනම් අජාසත් මගරජු විසින් ගන්නාලද සරණගමනයවැනි සරණගමනයයි දතයුත්තේ. අජාසත් මහරජතෙමේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ කරා එළඹි භාග්‍යවන්වූ බුදුරජානන්වහන්ස යමෙක් නියුණු මුවහත් ඇතනාවූ කඩුවක්ගෙණ මේ කඩුවෙන් තාගේ හිසසිදලමියි කඩුව ඔසවාගැනැබ්බවිද මම බුදුන් සඟයක් සඟුඩ නොවෙයි කියාද ධර්මය සඳාකඩානඵනාවෙයි කියාද සංඝයා සුප්‍රතිපන්න නොවෙයි කියාද නොකියම් එහෙයින් මෙතැන්පටන් දිවිහිමිකොට මම තුඹවහන්සේගේ කැපකරුවෙක්බව දැන වදරණසේක්වායි ඉවසා වදරණසේක්වායි බුදුන්ට සැලකොට සරණගතවූයේය මෙබදු සරණගමනයම ආත්ම සන්නියාතන සරණගමනනම්වේ ආත්මසන්නියාතනයෙන් ගන්නාවූ ලොකික සරණය හා මාගීඵත ලොකුත්තර සරණගමනය යන සරණගමනවලටම වඩා ආත්ම පරිත්‍යාගයෙන් සමාදන්වරක්නා පවසීලයම මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තේයයි දතයුතුයි එහින් වදළහ මෙලාමසූත්‍රයෙහි

"යංගහපති වෙලාමෝ බ්‍රාහ්මණෝ දානංඅදාසි මහාදානං යොච එකං දිට්ඨි සම්පන්නානං හොජේය්‍ය ඉදං තතෝ මහප්ඵලතරං ---පෙ--- යොච චාතුද්දිසං සංඝං උද්දිස්ස විහාරං කාරෙය්‍ය යොච පසන්න චිත්තෝ බුද්ධ ඤ්ච ධම්මඤ්ච සංඝඤ්ච සරණංගතෝ ච්ජය්‍ය යොච පසන්නචිත්තෝ සික්ඛාපදානි සමාදපෙය්‍ය පාණාතිපාතා වෙරමණී ---පෙ--- සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණී ඉදං තතෝ මහප්ඵලතරං" යි මෙහි වනාහි ලෝකුත්තර සරණගමනය යනු මාගී චිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත ආර්‍ය අෂ්ටාංගිකමාගීයෙහි අවයවයක්වූ සම්‍යක්දෘෂ්ටියවෙයි ලෞකී සරණගමනය යනු සරණ සමාදන්වීමවශෙෂෝන්ද රක්ෂාකිරීමවශෙෂයන්ද උපදනා කාමාවචර කුසලචිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත දිට්ඨිප්‍රකාර ප්‍රඥා චෛතසිකයයි මහානුභාව සම්පන්නවූ මේ උභය සරණගමනයෙහි වඩා "පාණාතිපාතා වෙරමණී" යනාදි ශික්ෂාපද සමාදානයෙහි හෝ රක්ෂාකිරීමෙහි හෝ උපදනා කාමාවචර කුශලචිත්ත සම්ප්‍රයුක්ත විරතිමාත්‍රයක්වූ ශීලය මහත්ඵලය මහානිසංසයයි කවරෙස් අවබෝධ කරන්නේදයත් ? ශාසනයෙන් පිටත්ව සරණගමනයෙන් පහවූ බාහිර තාපසාදීන්ගේ පවසීලමාත්‍රයක් හෝ මෙහි ගත්තත්තේය එතකුදුවූවත් බාහිරතාපසාදීන්ගේ පඤ්චශීලය මහාප්‍රතික මහා විෂ්ඵාරණාවත්තේය නිසරුබිම හිඳුවනලද වෘක්ෂයමෙන් යහපත් ඵල නොදන්නේය සාසනයට ඇතුළත්වූ සරණගතවූ උපාසක යන්ගේ සන්තානයෙහිවූ සරණශීලනමැති පෘථිවියෙහි රොපනය කරණලද සීලනමැති වෘක්ෂයම සරණසිල නමැති පෘථිවි ඕජා වෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබීමෙන් දිව්‍යමනුෂ්‍ය දෙගතියෙහි මහානුභාවසම්පන්න මහශාක්‍ය දිව්‍යමනුෂ්‍යාත්මභාව සංඛ්‍යාත මහත්ඵල මහානිසංසලැබීමට යොග්‍යවන්නේයයි දතයුත්තේයි.

ලෞකික සරණගමන ඵල නිදේශයයි 16.

සරණගමන ප්‍රකීර්ණක ආනිසංස විභාගාදිය කෙසේදයත් ?

—o—

17 සරණගමන ප්‍රකීර්ණක ආනිසංස විභාගාදිය කෙසේද යත් ? සරණගමන සංඛ්‍යාත කුශලය දානාදි අසසු කුශලයන්ට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයෙන් කෙසේ උපකාරවන්නේදයත් ? මේ සරණගමණයවනාහි හුදෙක් තමාගේ විපාකවාතුයක්දීමෙහිම පොහොසත් වන්නේ නොවෙයි. එසසාහසාතුවෙහි දස්නා මහාඅෂයවනාහි

මහීරාජයන් නිශ්‍රයකොට පවත්නා ශස්‍ය වෘක්ෂලතාදීන්ගේ වැඩීමට හා පුෂ්ප ඵල පල්ලවාදීන්ගේ හටගැන්මටද රස ඕජාවර්ධනයටද හාත් පයින් උපකාරවන්නාක්මෙන් සරණගමන කුසලයද තමා නිශ්‍රය කොට පවත්නා දානාදී දශපුණ්‍යක්‍රියාවන්හුන්ට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය දෙමින් අනිසසින් මහත්ඵල මහානිසංස ගණාදිමෙන්ද ඉතා සියුම්වූ හුගබිජය මහාලවූ හුගවෘක්ෂයක් උපදවන්නාක්මෙන්ද සරණගත උපාසකයා විසින් රැස්කරණලද්දවූ ඉතා සවලපවූද දානාදි කුශල කර්මය ඉහාත්මයෙහි චන්නාවූ රජචෝර උදකාග්නි ශත්‍රු භයාදිය හා පරලොව පැමිණියහැකි සතරඅපාය භයද දුරුකොට සුගතියට පැමිණීමට හා නිර්වාණාධිගමයටද හේතුවන්නේයි. මනුෂ්‍යලෝක යෙහි අබුදුඩාත්පාදකාලයෙහි ඉපිද රැස්කරන්නාවූ දාන ශීලාදියට වඩා බුදුඩාත්පාදයෙහි සරණගත උපාසකව රැස්කරන්නාවූ දාන ශීලාදී කුශලධර්මයෝම අනිසසින් මහානුභාවසම්පන්නභවන්වය බුදු පසේ බුදුවරයන්හැර සියළු ශ්‍රාවකයෝම අබුදුඩාත්පාදයෙහි ශ්‍රාවක බවට පිණිස පාරමිතා පිරුවොහුනම්දු බුදුඩාත්පාදයක්ම ලැබ සර ණගතවීමෙන්ම ඒ පාරමිතාවන්ගේ ශක්තියකරණකොටගණ ශ්‍රා වක බොධිය සාක්ෂාත්කිරීමද සරණසීලයෙහිම පිහිටා කටයුතුබැවින් මේ සරණසීලයහුමදක් තමාගෙන් ඵලමාත්‍රයක්ම නොව සෙසුදානසීලා දින්ගේ විපාකයද අහිවෘඩියට පැමිණවීමට වෘක්ෂලතාදියට පෘථිව්‍ය මෙන්ද ශස්‍ය පුෂ්පඵලාදියට මෙඝයමෙන්ද උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවශයෙන් හා නිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවශයෙන්ද උපකාරවන්නේමැයි මෙසේ මේ සරණ සිලයවනාහි තමන් උපනිශ්‍රයකොටඇති ඉතා සවලපවූ දානශීලාදි කුශලධර්මයන් මහත්ඵල මහානිසංස බවට පමුණුවන්නේය යන පළමුවන අර්ථයට උදාහරණ මෙසේ දතයුතුයි.

රජගහනුවර බිම්බිසාර මහරජහට පුත්වූ අජාසත්රජතෙමේ දෙවදතත සවිරතමැනි පාපමිත්‍ර සංසර්ගලැබ ආයුර්හුම්යව පැමි ණිමෙන් මහත්වූ ශීලසමාධිගුණමයන් පරිපූර්ණවූ පියරජවූ බිම්බිසර මහරජ මරවා අනන්තරු අන්බැවිනි ඒකාන්තමයන් අවීචිමහානරක යෙහි ඉපදිමට සුදුසුවූ මහාසාවද්‍ය ආනන්තරිය කර්මයෙන් බැඳී සෝ දුන් සියදහස්ගණන් ගැඹුරුවූ ජලයෙහි දම්නලද අනිසසින් බරවූ මහත් මේරුපව්ත තැවත දියපිට ඉල්පීම් ඉතා දුස්කරවන්නාක් මෙන් මරණින්මතු දුකින් අතුරක් නැතහාවූ සියළු නරකයන්ට වඩා අනිශයින් බැරෑරුම් දුක්කම් කටුළෙන් පිරුණාවූ අවීචිමහා නරකාත්පන්නියට නියතව සිටියාවූ ඒ අජාසත්රජතෙමේ ඉන

භාග්‍යයෙහි තමන් විසින් කරණලද්දාවූ දරුණු අකුශලකර්මය සිහි කොට සියළු ලොකයන්හි උතුම් කල්‍යාණමිත්‍රවූ භාග්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්සේකරා එළඹ "එසාහං භන්තෙ භගවන්තං සරණංගච්ඡාමි ධම්මඤ්ච භික්ඛුසංඝඤ්ච උපාසකං මං භගවා ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණුපෙතං සරණංගතන්ති" යනුවෙන් තුන්සරුවනට දිවිපුදා සරණගතවූ කුශලකර්මබලයෙන් මිනිස්ගණනින් සැටදහසක් හවිරුද්දකින් ලෝකුඹුනිරයෙහි ඉතා සවල්පවූ දුක්විඳ මිදකලකින් ඒ මහාසාවද්‍ය පිතෘඝාතක අකුශලකර්මය ගෙවිම සිඩකළහයි සාමඤ්ඤඵලසූත්‍රඅට්ඨාකතායෙහි කියනලදුයේමැයි.

"පාපමිත්තසංසග්ගනපනස්ස අනන්තරායෙ ජාතෙ එවං සන්තෙපි යසමා අයං තථාගතං උපසංකම්මා රතනත්තයං සරණං ගතො තයමා මම්සාසනාවහන්තාය යථානාම කොචි පුරිසස්ස වඩංකන්ඩා ප්‍රුප්ඵමුඩ්ඨිමත්තාන දණ්ඩෙන මුද්ධිවයස්ස එවමෙව ලොහකුම්භයං නිබ්බත්තිත්වා නිංසවස්ස සහස්සානි ආඛාපතමන්තා මහිමතලං පත්වා නිංසවස්ස සහස්සානි උඩ්ඩංවච්ඡමන්තා පුනපි උපරිමතලං පාපුණිත්වා මුච්චිස්සතීති"

යනු වදාරණලද්දේසි නපුරුවූ පාපමිත්‍රයන්ගේ ආශ්‍රයට පැමිණියාවූ ඒ අජාසත්මහරජුහට අවීචිමහානරකොත්පත්තියට කාරණවූ මහානාඋකරවූ ආනන්තරියකර්මය සිඩවූයේය එසේදවුවත් මේ අජාසත් මහරජතෙමේ තථාගතයන්වහන්සේකරා එළඹ රත්නත්‍රය සරණකොට ගියේය. එහෙයින් සම්බුදු සාසනයාගේ ගුණමහත්තාවය හෙතුකොටගෙණ යම් කිසි පුරුෂයෙක්හෙතෙම් මනුෂ්‍යත්වාරණයෙකාට මල්ලිටක්දීම් සංඛ්‍යාත සුවල්පදඛනයකින් අපරාධයෙන් මිදෙන්නාක් මෙන් ලොමහාකුඹුනිරතකයෙහි ඉපිද හත්දහසක් හවිරුදු සවබස්සෙන් නිරය පතුලටපැමිණ නිස්දහසක්හවිරුදු උඩුකුරුව අවුත් උපරිමතලයට පැමිණ ඒ නරකයෙන් මිදෙන්නේයයි යනමේ දශභාගයෙහි අජාසත්රජතෙමේ පිතෘඝාතක ආනන්තරියකර්මය කළාවූ පාපිෂ්ඨයෙක්ව නැවත රත්නත්‍රය සරණපරායනවූ කුශලයකොට ඒ කුශලානුභාවයෙන් ඒ ආනන්තරිය පාපකර්මයාගේ ඒකාන්තවිපාකය දීමට සුදුසු අවකාශනොලැබ භවප්‍රමාත්‍රවූ විපාකයක් ලැබුබව ප්‍රකාශකළේයි.

සරණගමන ප්‍රතිඵලානිසංස නිදේශයයි 17.

සෝණනම් මහරහතන් වැදිආදීන්ගේ සරණකථාවයන් ?

—o—

18 සෝණ නම් වැදිආදීන්ගේ සරණ ගමනයකවරයන් ? මහාසංවේද්‍ය ආනන්දාරියකර්මයකැර අනික් අකුසලකර්මයක්විහිම් උතුම්වූසම්බුදු සාසනය සේවනභජනයකොට මල්ම්ටක් ආදිවූ සවල් පදුනස්සතුවන් පිදිම් සංඛ්‍යාත දඩනයකින්ම ඒ කර්මයෙන් සවී ප්‍රකාරගෙන් මිදිය හැක්කේය යන අභිප්‍රාය මේ මතු ප්‍රකාශවන්නාවූ සොණතම් මහළු වැදි ආදීන්ගේ කථාවසතුන්ගෙන් දතයුතුයි.

මේකෙසේදයත් ? මේම සිංහලද්වීපයයි සොණනම් පර්වතපාදයෙහිවූ සොණනම්ගම්වැසි එක්තරාවැද්දෙක්තොමෝ ඒයපැමිණිතැන් පටන් බොහෝවූ දඩියන්බැලලන්ගෙන් හා දුනුර්තල උගුල්හබක්ආදියෙන් ඌරු මුව ගෝණ ආදි සිව්පාසතුන් නිරන්තරයෙන්මරමින් වැදිකම්හැසෙයින් සවකිය අඹුදරුවන් පෝෂ්‍යයකළේයි, ඒ වැදිතෙමේ අසුඅනුවයස්පිරි සක්සාතනාය නොකැවහැකිව ජරා දුර්වලව ගිය කල්හි ඒ වැදිහුගේ පුත්‍රවූ සොණනම් මහරහත් මහාසථවිරයන්වහන්සේ සමෘද්ධ සිතුගම් මහාඋපාසකතෙමේ දරුණුවූ මහත්පව්ර්ධකෙළේය මොහුගේ මරණයට අනතුරුව ඒකාන්තයෙන් අපායට යන්නේය මාවැනි උතුම් පුත්‍රයෙක්ගය පියවූ මේ පුරුෂතෙමේ අපායට නොයා යුතුය මාගේ මඟඵපිරණන්ට පිහිටවන්නට සුදුසුකලැයි සිතා එහා රයට කැදවාගෙණගොස් මහරණපැවිද්දකරවාළෙයේය ඊට මැනඟා යෙහි ඒ වැදිහරණතෙමේ මරණයට කල්පැමිණ තෙමා මහාඅත්කා ලයක් දුටුල්ලෙන් සතුන්මැරීමෙන් ජීවත්වූ ඒ ඉසාණනම් පව්තයෙන් ඇන්ඳපාව්වන් පමණවූ සියගණන් බල්ලන් හා බිහිසුණු ව්‍යාඝ්‍රයන්ද බැසඅවුත් ඇඹුල් ඒකෙයල්ලෙල පමණවූ භයානකවූ දත් විරිතත විරි ඩනා බුරාවදිමින් ඔහු සපාකන්නට තැන්කරන්නාක්මෙන් නරකයට සුදුසු කර්මනිමිත්තය චාරයට හමුවුයේය ඉක්බිති ඒ වැදිහෙරණ තෙමේ අනිශයින් භයපත්ව එපුතාහුවූ සොණය මධ්‍යගිරිමහවිහාරයෙහි පිහිටුවා එසි කියමින් මහනඬින් හඬනාවහන්කාල්හි ඒ පුත්‍රවූ සොණ සථවිර තෙමේ මරණාසන්නයෙහි වැදහොත් පියාණන්ලගට අවුත් කිමෙක් දුසිවිචාර කාරුණයදුහ වැදහොත්ඇදි මියවා මෙවිහාරමළුවට ගෙණෙන්නාස් තබා වනාසයන් පිපියාවූ මල්සුගක් ගෙන්වා මල්සුමුගුවක් මයාව පියාණන් අතතබා පියාණනි ගයනොවව තොපට බුරනනාවු බල්ලන් පන්වා පියානැර මෙ ආරක්ෂාකරමි හාගයවත් බුදුරජාණන්

වහන්සේගේ නවඅරහාදි බුදුගුණසමූහය මෙනෙහිකරමින් ඒ භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේම සරණගණුව තෙළපොළණහා ශාරීරික චෛත්‍යය මේමලින්පුදවයි කියා මල්සුමිගුව අතතබා පූජාකරවූසේය ඉක්බිති මේ මල්පූජාව මාගේ ගමින්බැහැරයට මාදැහැබාකරණවේලාසි සිතා බුදුගුණයම සලකමින් චෛත්‍යයම අරමුණුකොට හිඳුවයි පියාණන්ට උගැන්වූසේය ඒ මහළුවැදි සාමණේරතෙමේ ද්‍රව්‍ය මහතරුන්ගේ අවවාදය පරිද්දෙන් සියළු අරමුණු හැරදමා බුදුගුණයම අරමුණුකොට මල්පුද, චෛත්‍යයදෙසබලමින් හුන්සේය ඉක්බිති පළමුවැවහුනු නරකගතනිමිනිසංඛ්‍යාත බිල්ලන් හා වෘක්ෂයන් අතුරුදන්වගොස් සුගතිනිමිනිවූ දහස්ගණන් දිව්‍යප්සරාවන් පෙණෙන්නටපටන්ගත්හ. ඒ දිව්‍යප්සරාවෝ අනෙකප්‍රකාර නැටුම් ගැයුම් ගිතිවාදිය කරන්නට පටන්ගත්කල්හි ඒ දිව්‍යප්සරාවන්ට කථාකොට නොපි භික්ෂූන්වහන්සේට ලංනොවෙන්වයි කියේය මහරුන්වහන්සේ ඒ වචනය අසා මාගේ මහළුපියාණන්ට දුගතිනිමිති පහවගොස් සුගතිනිමිති වැටහුන්වනැයි සතුටුව පියාණන්ලවින් ඇත්ත තුෂ්ණීම්භූතව සිටියේය. එකෙණෙහි ඒ මහළු වැදිමහරුණ තෙමේ සාමණේර ප්‍රව්‍රජ්‍යා සරණශීලයෙහි පිහිටා චෛත්‍යයදෙස බලා කරණලද පුෂ්පපූජාමය කුසලය සඳහන්නතමීවශයෙන් අවකාශලැබ එසිත් සැවගොස් තව්තිසාභවනයෙහි දිව්‍යරාජන්ට උපන්මන්සි.

තවද දිවමන් බුදුන්දවස පස්පණස්වසක් මුළුල්ලේ එහුවර චොරඝාතනරාජකාර්‍යයෙහි නියුක්තනාවස්සූ තඬ්ඩුලික්‍යානම් වධකතෙම මේ මරණින්මතු මහානරකයෙහි ඉපදීමට සුදුසුව සිටියේ මරණාසන්නකාලයෙහි එක්කෙණෙහුකුට යෑමපතපමණ කිරිබතක් දෙයට බඳ එක්කෙකාවසක් ආයුෂ්මත් මහාශාරීපුත්‍රස්ථවිරයන්වහන්සේ එසිත් වදරණලද ධර්මය අසාපැහැද දන්දී ඒ කුශලකර්මය හේතු කොටගෙණ මෙහින්චුතව තුසිතපුරයෙහි උපන්නෝයි.

අතීතකාලයෙහි මීට දෙඅසුකපහකින් මත්තෙහි එක්තරා වැද්දෙක් ගවමස්ස මහානම්ව හුරුබුදි සිව්පාවුන් මරමින් ජීවිකා වෘත්තිය කෙළේසි එ සමයෙහි සිව්‍යතමෙ සම්‍යක් සම්බුදුරජතෙමේ ඒ වැදිපුත්‍රයාගට අනුකම්පාපිණිස ඔහුගේ ගමට නුදුරුවූ වනලැහැබකට වැඩ ඒ වනලැහැබෙහි එක්සථානයක ශ්‍රීපාද සලකුණුතුණක් දක්වා විහාරයට වැඩියාහ ඒ වැදිපුත්‍රතෙමේ සිව්පාවූන් සොයාඇවි

දිනේ ඒ ශ්‍රීපාදසටහන්තුණ දැක මේ බුදුනුගේ ශ්‍රීපතුල් සලකුණුයයි දැන අතිශයින් පැහැදී මල්පිපිනිය කටුකරඹුගසක්දැක ඒ ගස මුලින් බුදුරජාණන්වූන් ශ්‍රී පාද චෛත්‍යයට පිදුසේය ඒ වැදිපුත්‍රතෙමේ තථාගතයන්වහන්සේගේ ගුණසිහිකොට පාදචෛත්‍යයට මල්රැකින් පුදා නමස්කාරකළාවූ කුසලානුභාවයෙන් දෙයානුකපක් මුළුල්ලේ සතරඅපායකට නොපැමිණ දිව්‍යමනුෂ්‍යදෙගතියෙහිම කටුකරඹු මල්වන් රන්වන්ශරීර ඇතිවම ඉපිද මහත් සැප්විඳිමින් අවුත් දීපඟේ ගෞතම බුදුරජාණන්වහන්සේ ජීවමානදවස මිනිස්ලොව මහත්සැපත් ඇතනාවූ ආඪ්‍යකුලයෙහි ඉපිද වියපැමිණ බුද්ධශාසනය හි පැහැද මහණව කටුකරඹු මල්වන් රන්වන්ශරීරඇති බැවින් කොරණ්ඩපුප්ඵක මහාසථවිරයයි ප්‍රසිඩව සියළුදුක්ගෙවා රහත්මහින් අමාමහානිවන්සැප ලැබ නිරුපධිශෙෂ නිර්වාණධාතුවෙන් පිරිනිවිහිඳියනාදි නොයෙක් කථාවස්තූන්ගෙන් බුදුන්කෙරෙහි පැහැද ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා පූර්වභාගයෙහින් සරණගතවීමෙන් කරණලද දානමානාදි කුශලක්‍රියාබලයෙන් සතරඅපාය දොරවසා සුගතියට පැමිණ අනන්ත අපරිමාණ සැපවිඳ අමාමහනිවන්පුර පැමිණීබව දතයුත්තේයි.

සොණ නම් වැදි ගෙරණ ආදින්ගේ සරණගමන නිදේශයයි 18.

සරණශීලයෙන් දානාදින්ට
උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබීම කෙසේදයන් ?

—— ෝ ——

19 තවද සරණගමන කුසලගතමේ තමා නිශ්‍රයකොට පවත්නා දානාදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවසතුන්ට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවීමෙන් ශාසනයෙන් පිටත්නිවූ තීර්ථකාදින්ගේ දානාදින්වඩා අනිසයින් මහත් ඵල මහානිසංසබවට පමුණුවන්නේය යන දෙවෙන්කාරණයට උදාහරණ මෙසේයි ශාක්‍යකුලතිලකවූ අපගේ ලොකසවාම්වූ බුදුරජාණන්වහන්සේ අභිධම්දෙශනාවපිණිස තව්තිසාදෙව්ලොව්වැඩ පරසතු මදුරා රුක්මුල පඬුපුල් සලස්ගතෙහි පණවනලද බුද්ධාශන මඤ්චකයෙහි වැඩහිඳ අභිධම්දෙශනාවට මත්තෙන් අංකුරනම් දිව්‍යරාජයා හා ඉඤ්ජකනම් දිව්‍යරාජයාද අවශෙෂ දිව්‍යබ්‍රහ්මයන්ගේ පැමිණීමට පෙරාතුව තථාගතයන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදමූලයට පැමිණ ධම්ශ්‍රවණයපිණිස හුන්නාහු එකවණී අනෙකවණීඇතැයාවූ ශ්‍රාව්‍රබ්‍රහ්මාදි

මහෙශාක්‍ය මහානුභාවසම්පන්න දෙවියෝ භාග්‍යවතුන් සමීපයට
එත් එත් අංකුරනම් දිව්‍යරාජතෙමේ මහානුභාව සම්පන්න දිව්‍යරා
ජයන්ගේ මෙතජසකරණකොටගෙණ හුනස්නේහිදිනු මොහොතකිව
පසුප්සට යෙමින් දෙලොස්යොදුන්පමණ දුරටනිශ්ශ්‍ය ඉඳුකනම්
දිව්‍යපුත්‍රතෙමේ තමාළුන් ආසනයෙහිව උන්නේය ඉක්බිති භාග්‍ය
වතුන්වහන්සේ ඒ දිව්‍යපුත්‍රයන් දෙදෙන ශාස්ති සථානයෙහිතබා
තුණුරුවන් සරණපරායනව බුඩොත්පාදයෙහි සරණශීලයෙන් උප
නිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ලැබ රැස්කළාවූ දානමානාදි කුශලකර්මයෝ අබුඩොත්
පාදයෙහි ශාසනයෙන් පිටත්හිවූ තීර්ථික සාසනයෙහි රැස්කරණලද
කුශලධර්මයන්ටවඩා සියදහසක්වර මහත්ඵල මහානිසංස ඇත්තා
හයි වදාළේසි මේ අංකුරනම් දිව්‍යපුත්‍රයා හා ඉඳුකනම් දිව්‍යපුත්‍රයාද
පළමුකොට මාගේසම්පයෙහිම හුන්නාහු අංකුරදිව්‍යපුත්‍රතෙමේ මහෙ
ශාක්‍ය දිව්‍යබ්‍රහ්මයෝ එත් එත් පසුපස්සට යෙමින් දෙලොස්යොදුන්
පමණ දුරට හිඳෙස්ස ඉඳුකනම් දිව්‍යපුත්‍රතෙමේ සළමුආසනයෙහි
හුන්වනම හුන්නේය මිවහෙතුකවදේදැසී ඒ දිව්‍යපුත්‍රයන් අතින්ව
ප්‍රකාශකරණ්‍රකැමතිව විචාරාවදාළේසි ඉක්බිති අංකුරනම්දිව්‍යපුත්‍ර
තෙමේ භාග්‍යවතුන්වහන්ස මමවනාහි ජඹුවිපයෙහි මනුෂ්‍යාත්මභා
වයක ඉපිද දසදහසක් හවිරුදු මුළුල්ලේ මූළුමහත් දඹදිවිතලයෙහි
සියළු මනුෂ්‍යයන්ගේ නඟුල්ව්‍යදඹු උඩබන්දවා බදලිප්බන්දවා මහ
දන්දුනිමි එතකුදුවුවත් අබුඩොත්පාදයෙහි රත්නත්‍රය සරණගතවු
වන්ව දනක් නුදුන්බැවින් කරමැවිබිමක හිදුවු වෘෂ්ඨයක්මන්ද
ග්‍රීෂ්මඍතුවේහි තෘණදෙමයෙන් දූෂ්‍යවූ කරමැවිබිමක වපුළසඟ
යක්මෙඳ සඵල්පානුභාව ඇතහාවූ කුශලකර්මයන්ම රැස්කළබැවින්
දිව්‍යාත්මයෙහි ඉපිදපවා මහෙශාක්‍ය මහානුභාවඇතහාවු දිව්‍යබ්‍රහ්ම
යන්ගේ සම්පයෙහි සිටීමට අපොහොසත්නොවෙමි. එබැවින් ඒ දෙව්
යෝ එත් එත් දෙලොස්යොදුන් පමණතැන් පසුපස්සටගොස් හිඳිමියි
සැළකළේය ඉක්බිති ඉඳුකනම් දිව්‍යපුත්‍රතෙමේද මෙමෙස් සැළකළේ
සි. සවාමිනි තථාගතයන්වහන්ස මම වනාහි බුඩවහන්සේගේ මෙන
යඃනිකශාසනය පවත්නාදවස රජගහනුවර ඉඳුකනම් මාණවක
යෙක්ව ඉපිද තුණුරුවන් සරණපරායනව ආයුෂ්මත් අනුරුඩ මහ
තෙරුන්වහන්සේට එක්වේලක් දන්දුනිමි මෙමෙස් එක්වරක්ම එක්
වේලක් වලඳන පමණ සවල්පදනක් දුන් කුශලානුභාවය කරණ
කොටගෙණ යහපත් වඹ්කාලයෙහි ඔජාගුණයෙන් යුත් යහපත්
කුඹුරක වපුළ ධාන්‍යය සග්‍රිකවවැඩී යහපත් රසයෙන් යුත් ධාන්‍ය

ඵලයන් දෙන්නාක්මෙන් යහපත් ආයතී සංසරන්නය ලැබකරණලද ඉතා සවල්පමාත්‍රවූද ඛුසලකර්මයාගේ ආනුභාවය කරණකොටගෙණ මෙම දිව්‍යලොකයෙහි මහෙශාක්‍ය මහානුභාව සම්පන්න දිව්‍යරාජන්ව උපනිමිසි සැල්කළේසි. ඉක්බිති මේ දිව්‍යපුත්‍රයන් දෙදෙනාගේ කථාව අසවිාන්පත්තිකොටගෙණ මතුප්‍රකාශවන්නාගාථාවආදිකොට ඇති ධර්මය දෙශනාකළසේක—

"තිණදුසානිඛෙත්තානිරාගදුසා අයංපජා
තස්මාහිවීතරාගෙසු දින්නංමහාති මහප්ඵලං"සි

මෙහි භාවය මේලොකයෙහි ක්ෂෙත්‍රභූමිහු තෘණදොෂයෙන් ගැවසිමෙන් යහපත් සශ්‍යඵලය නොදෙන්නාක්මෙන් රාගනමැති දොෂයෙන් ගැවසිනතතාවු මේ සත්ත්වප්‍රජාවකෙරෙහි දුන්දානයද මහත් ඵල නොදෙන්නේසි යහපත්කුඹුරෙහි වපුළබීජාදියය යහපත් සශ්‍ය ඵල දෙන්නාක්මෙන් රාගාදිකෙලෙස් මූලෝත්පාටනය කළාවු. රාග තුන්විෂයෙහි දුන්දානවුදානයම මහත්ඵල ඵලවන්නේසි. මේ රාග මොහ මමාහාදි ක්ලෙශනාළුශ්‍යයෙන් අනිශ්‍රිත්පහවු බුද්ධාදිරත්නත්‍රය යථොක්ත ගුණසම්පන්නයෙන් පරිපූර්ණය සියළු සංසාරභය නිරවශෙෂ කොට නැසීමෙනිද දිව්‍යමනුෂ්‍යලොකසම්පත් හා කෙළවර ශාන්තවූ නිවන්සැප ඵලවීමෙනිද ඵලාපොසම්භාවන්තේයසි. යනාදීන් අදහා සෙවනහජන පයිරුපාසනය කිරීමයයි කියනලද සත්ත්වක්දාඤ්ජු කම්ය සරණගමනනම් වන්නේසි. හෙවත් මාගීඤ්ඣණයෙහි මාගී චිත්ත සම්ප්‍රයුක්තාවු සම්මාදිට්ඨාදීහාගය හා ලෞකිකසරණසිල සමාදානාදියෙහි ආත්මසන්නිය්‍යාතනාදිවශයෙන් උපදනා දිට්ඨුකම් සංඛ්‍යාත ප්‍රඥා චෛතසිකය සරණගමනනම්වේ. ඒ සරණගමනයෙහි පිහිටියාහුගේ දානාදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවසතුහු අනිශ්‍රිත් මහානුභාව සම්පන්නවීමෙන් අභිමතවු ලෞකික ලොකොත්තරසැපය ගෙණදී මෙහි පොහොසත්වන්නේසි. ඊට උපමාකවරයන්? ලොකයෙහි ප්‍රත්‍යක්ෂව පෙණෙන්නාවු නාවුකාරථාදින්ගේ පළුපත් හා රථචක්‍ර යෝද අතිසයින් මවගවත් ජලය හා පෘථිවියද මැඩගෙණ වහාම කැමතිස්ථානයට පැදගණයන්නාහුද ඒකාන්තයෙන් ඒ පළුපත්ආදින්ගේ ශක්තිසමතාව තෙජොධාතුවෙන් කියනලද ආපොධාතුහුගේ උස්සුමය කරණකොටගෙණ එහි යොදනලද යන්ත්‍රවක්‍රාදිහු සිත්පිත් ඇත්තාවුන්මෙන් ක්‍රියාකරන්නාවූ බලයෙන් නැවරථාදිය වහාම අභිමතස්ථානයට පැදගණයන්නාහුය එපරිද්දෙන්ම පළමුකොට සරණ

ගමනයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබීමේන් පවසිලයද ඒ පවසිලඅයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ලැබ මතුමත්තෙහි දැනුසීලභාවනාදි දශපුණ්‍ය ක්‍රියාවයතුහුද මහානුභාවසම්පන්නව දිව්‍යමනුෂ්‍යසැප්‍රහා කෙළවර නවත්සැපත් එළඹියහැකිවන්නාහුය ඒ කුශලධර්මයෝවනානි එකී මනකින් අනුක්‍රමයෙන් උපනිශ්‍රය ,ප්‍රත්‍යය ශක්තිය ලැබ කෙසේ මහානුභාවසම්පන්නවන්නාහුදයන් ? යම්මක්මතමේ දැනාදි දශ පුණ්‍යක්‍රියාවයතුන් රැස්කරන්නාවූකල්හි පළමුකොට සරණශීල යෙහි පිහිටන්නේවේද ඊට අනතුරුව පවසිල අෂ්ටාඟශීලාදිය සම්‍ා දන්වන්නේදතදනන්තරව දැනාදිපින්කම් කරන්නේද ඒ බුද්ධාලයා ගේ සරණශීලය පවාඟ අෂ්ටාඟසීලාදියට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවශයෙන් ආධාරවන්නේය එම්සේ සරණශීලඅයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබූ පවාඟ අෂ්ටාඟශීල හා දැනාදිකුසලක්‍රියාවෝද මහත්ඵලජාති ඇතතාඟ මහත් ආනුභාව ඇතතාඟ සිව්දිඟ සුවදහමන බැවින් අනුවතර සුඟඩ ඇතතාඟ දෙව්ලොවට නැතිනා නිතක්වැනිකෙසින් සවඛ්‍රාරොඟණ මසාපාණපත්‍රියක් වැන්නාඟ සියළු දෙව්මිනිස් සැපඵලවන බැවින් සකලසම්පත්තිසාධනතම්වෙයි සිසුඵ සංසාරඟය අපායඟය නසන අටියෙන් සම්‍ුඛ්‍ඛාසඟ නමුදුවෙයි මෙසේ සරණගමනයෙන් ලබ නලද උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ඇත්තාවූ ශීලයෝ තැම්ඟාඵක්ව රැස්කරණ ලද්දාවූ දැනාදි කුශලධර්මයන්ට අතිශය ශක්තිසම්පන්නවූ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය දෙන්නාහුය ඒ සරණශීලඅයෙන් ලැබෙන්නාවූ උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයද පවාඟශීල අෂ්ටාඟශීලයන් එකතුව දෙන්නාවූ මහාබලසම්පන්න උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයද ලදින් දැනාදිවූ කුසල ක්‍රියාවෝවනාහි වර්ෂාඍතුවෙහි වස්නා මහාමේඝයනිසා ඇලඳඇල ගඟාදියෙන් බස්නා මහාජලප්‍රවාහය ග්‍රීෂ්මඍතුවෙහි හටගත්තාවූ වැලිකඳුවැලිතලා වන් සටමඟාටඅගණ මහාසමුද්‍රයටම බස්නාක්මෙන් සරණශීලඅයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයලැබූ දැනාදිවූ එකම කුශලකර්මයක් නොමඟහැර එකවල්මිටක් පිදුකුසලකර්මයවෘ අතිශයින් මහානුභාවසම්පන්න වීමවන් අපාය ගමනිවූ අකුශලකර්මයන්ගේ බලයවතුරුවා මැඩඅඟ ණ් දිව්‍යමනුෂ්‍යඅඳගතියනිම ශාසනඅයෙහි පිටත්කිවූ අන්‍යතීර්ථික යන්ගේ ශාසනඅයෙහි රැස්කරණලද දැනාදි කුශලකර්මයන්ටවඩා බ්‍රඹ්මාත්පාදඅඥ සරණසීලඅයෙන් උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය ලැබඅදත්තාවූ දැතඅෝම උතුමිවූ ප්‍රතිරූපඅදශාදීඅයෙහි ක්ෂත්‍රියබ්‍රාහ්මණ ගෘහපති මහාසාරකුලඅයෙහි උපදාලීඅඟ පොඅහොසත්වන්නාහුය ප්‍රාර්ථනා කාලඅයනිදැ අභිඅයින් මතුත්වූ හවඅහාඟ ඔහාපරිවාර ඵලඅවයි

සමහත් විද කෙළවර මාගීඥානඵලඥාන නිර්වාණසම්පාපනහේතුද එළවිය හැකිවූ මහානුභාවසම්පන්න මහාජනප්‍රසිද්ධ ඇතතාවූ කුශලධර්මවලට පැමිණෙන්නාහුයයි දතයුතුයි එහෙයින් සරණගමන කුශලයතෙමේ නමා උපනිශ්‍රයප්‍රත්‍යයකොට පවත්නා ඉතා සවලපමාත්‍රවූ දානාදිකුශලකර්මය පවා මහත්ඵල මහානිසංස දියහැකි ශක්තිය ඇතිකරණබැවින් මේ ශාසනයෙහි කටයුතුවූ දානාදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවයතු ආදිකොට ඇත්තාවූ සියළු කුශලධර්මයන්ම මහත්ඵල මහානුභාව ඇතිකරණසහිත් දානාදිවූ සියළු කුශලධර්මයන්ගෙ නිශ්‍රයද ප්‍රතිරූපස්ථානයද අභිවෘද්ධිහෙතුවද භූමියද මූලස්ථානයද උපනිශ්‍රයද ඒකාන්තයෙන් මේ සරණශීලයමයි දතයුතුයි.

සරණගමනොපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යය නිර්දෙශයයි 19.

සරණශීලය දානාදීන්ට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවනක්‍රමයයි.

20 තවද මේ සරණගමනයවනාහි සවයම්භූඥානයෙන් චතුරාර්‍යසත්‍යාවබෝධය කරන්නාවූ සම්‍යක් සම්බුදුරජය ප්‍රත්‍යක්ෂකොට්ඨිය ඝනබුදුවරයන් දෙදෙනාහැර බොහෝවූ ශ්‍රාවකයන්වහන්සේලාගේ දානාදි පාරමිධර්මියන් සම්පූර්ණකිරීමෙන් මාගීඵලාධිගමය කරණසමයෙහි ඒ මාර්ගඵලාධිගමයට මේ සරණගමනය මහාවාරයක්වන්නේය යන තුන්වෙනිකාරණයෙහි විභාග කෙසේදයත්? සතරමහාද්වීපයට අධිපතිවූ චක්‍රවර්ති රජවීමට සුදුසුවූ රජකුමරුවෙක් චක්‍රලක්ෂණාදි මහාපුරුෂලක්ෂණයෙන් සම්පූර්ණවී උපදනේනමුදු චක්‍රරත්නාදි සප්තවිධරත්නයෙන් පරිපූර්ණවී සක්විති රජවනසමයෙහි නවගුණෝපාසථශීලසංඛ්‍යාතවූ සක්විතිවත් පුරන්නාහවම චක්‍රරත්නය පහළවීම ධර්මිතාවවන්නේහි එපරිද්දෙන්ම බුදු පසේබුදුවරයන් හැර සෙසු සියළු ශ්‍රාවකබෝධිසත්ත්වයෝවනාහි එකාසංඛ්‍යකප්ලක්ෂයක් මහා කප්ලක්ෂයක් හෝ ඉන් අධිකකාලයක් මහා සුදුසුපරිද්දෙන් පාරමිධර්මියන් පුරා පශ්චිමභවයෙහි උපන්නාහුද පළමුකොට තුන්රුවන් ගුණයෙහි පැහැද ශ්‍රද්ධාප්‍රඥාදෙකින් සම්පූර්ණවී ලෞකික සරණගමනයෙන් පිහිටා සීලසමාධි ප්‍රඥාවන් වැඩීමෙන්ම ලොකුත්තර සරණගමනය හා සමග මාගීඵලය ලැබීමෙන් එලනිර්වාණධාතුයන් ලැබීම පිණිස සංසාරයෙහි රැස්කරණලද අපරාපරිය වෙද්‍යකර්ම සංඛ්‍යාතවූ පාරමිධර්මසමූහය පරම්පරාවශයෙන් පොහොසත්වන්නේයි

සයි දතයුතුයි ඊට උදාහරණකමක්දයත් ? උරුවෙලකාශ්‍යප ආළව
ක ගඤ්ඤසෙනාපති ආදිහු තථාගතඅන්වහන්සේගේ අභිමුඛයට පැමි
ණියාහු යම්තාක්කල් බුදුන්දහම් යංඝයාගේ ගුණයෙහි නොපැහැදි
සිටියාහුද ඒතාක්කල් මුළුල්ලෙහි බුදුන් සරණ නොගතනාහුය යම්
තාක්කල් සරණගතනුවුවාහුද ඒතාක්කල් පුරණලද පාරම්ඩම්යෝ
ශ්‍රාවකබොධිය සාක්ෂාත්කිරීමෙහි පච්චෙකබුදුවුවාහුය යම්කලෙක
භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ ඒකාන්තයෙන් සම්බුදුයසි අවබෝධ
කළාහුද එකල්හිම තථාගතයන්වහන්සේ පිහිටකොට ගතයුතුයයි
සිතා සවනහජන පයිරුපාසකය කළාහුය ඒ බුදුන් සරණගතවී
මෙත් උපන්නාවූ සුඛණසම්ප්‍රයුක්තවූ ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥාඩම්යෝම සරණගම
නාවයට පැමිණිමෙන්ම හිහිකළාවූ පාරම්ඩම්යෝ මාර්ගසංඛ්‍යාත
ලොකුත්තර සරණගමන ඵලනිර්වාණධම්යන්ගේ ලැබීමටද පරම්
පරාවශයෙන් උපකාරවූවාහුය එසේහයින් සරණගමන කුසලධම්ය
දනාදිවූ අපරාපරිය පාරම්ඩම්යන්ගේ පිරීකිදීමට හා මාර්ගඵලනිර්වාණ
ධම්යන්ගේ ලැබීමටද මූලාචාරබව සිඩකරන්නේයයි දතයුත්තේයි.

සරණගමනොපනිශ්‍රයෙන් සෙසු කුශලධම්යන්
මහත්ඵලවන ක්‍රමයයි 20.

සරණගමනයාගේ දුර්ලභතාවය කෙසේදතයුත්තේදයත්?

---

21 සරණගමනයාගේ දුර්ලභතාවය මෙසේ දතයුත්තේය
ගේකෙසේදයත් ? යථොක්ත ප්‍රකාරයෙන් මහත්ඵල මහානිසංස
ඇතිබවයදනාදි සෙසු කුසලධම්යන් මහත්ඵල මහානිසංස බවට පැමි
ණවීමය යන විශෂගුණාභවයකින් යුක්තවූ සරණගමන කුසලය
බුබොත්පාදනාලෂයහිම ලැබියයුතුවන්නේය ඒ රත්නත්‍රය සරණ
පරායනවූ සත්වයන්ටම මාර්ගඵලාධිගමය ලැබන්නේය එසේහයින්
ඒ රත්නත්‍රයසරණගතනුවූ අන්‍යතීර්ථකයන්ට හා ශාසනය ගිරිහීගිය
කලඋපදනාසත්වයන්වද බුදුවරයන් ලොවතුපදනා ශූන්‍ය කල්ප
යෙහි ලොවඋපදනා සත්වයන්වද මාර්ගඵලනිර්වාණධම්යෝනොලැබ
න්මැයි.

ඊට උදාහරණකවරයත් ? ලොකශිවංකරවූ භගවත් අහින්
සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ බුදුව පන්සාළිස්වසක් වැඩහිඳ
පිරිනිවන්පානාපිණිස කුසිනාරානුවර මල්ලරජුන්ගේ ශාලවණ්ඩා

නගරයෙහි යුක්තමශාල වෘක්ෂාභ්‍යන්තරයෙහි පඤ්චනලද පිරිනිවන්මැඩක
යෙහි වැඩහුන්කල්හි සුභද්‍රනම් පරිව්‍රාජකතෙමේ තථාගතයන්වහන්
සේකරහි එළඹ මෙමස් සැළකළේය ගෞතමගොත්‍රයෙහි උපන් ශාස්
තෘන්වහන්ස මේ ලොකයෙහි පුරණකාශ්‍යපය නිගණ්ඨනාථ පුත්‍රය
මක්ඛලිගොසාලය අජිතකේශකම්බලය ගනාදිශාස්තෘහුතුම් අපි සිය
ලුදත් සම්මැසුමිහයි ප්‍රකාශකරත්නාහුවෙති බොහෝ ලොකසම්මතයාට
අවවාද අනුශාසනාකරෙති එසේම ලොකවාසිහු බොහෝසෙයින්
ඔවුන්ගේ අවවාද පිළිගෙණ ඔවුන්ගේ ප්‍රතිපත්තියෙහි පිහිටා සංසාර
ශුද්ධිය ලබම්හයි උත්සාහකෙරෙති භවත් ගෞතමයන්වහන්ස ඒ
ශාස්තෘන්ගේ වාදයෝ මිථ්‍යාවාදවන්නාහුද ? ඔවුන්ගේ අවවාද
පරිද්දෙන් පිළිපදනාවුන්ගේ සවගීමාර්ගඵලයට බාධාවන්නේදැයි
විචාළේයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එඹා සුභද්‍රය ඔවුන්ගේ වාදය
න්ගේ මිථ්‍යාබවහෝ සම්‍යක්බවහෝ ඒතාක් නොවිචාරව මාවිසින්
දේශනාකරණලබනධර්මය සිත්හිලාදරවසි කියා මේ මතුප්‍රකාශවන
ධර්මය ප්‍රකාශකරවදළේයි. එඹාසුභද්‍රය මාගේ නෛයර්‍යානික ශාසන
යෙන් පිටත්හිවූ අන්‍යතීර්ථකයෝ තමන්ගේ පඤ්චස්කන්ධයෙහි පැව
නි ක්ලේශමලය පිරිසිදුකරන්නාවූ නිමිලවූ ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාංගිකමාර්ගය
නොම පිළිපදනාහුය ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාංගිකමාර්ගය නොපිළිපදනාහෙ
යින් ආර්‍ය්‍යමාර්ගයාගේ පිළිවෙළින් ලැබියයුතුවූ ඵලසුඛ නිර්වාණසුඛයෝ
නොලබන්නාහුය තමන් අවමබාධනාකළහෙයින් සමරූහවද
චතුරාර්‍ය්‍ය සත්‍යාවබෝධය නොකටහැක්කේය චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍යාවබෝ
ධය පිණිස ධර්මදේශනාද නොකළහැක්කේය එහෙයින් ඒ ශාස්තෘන්
ගේ සාසනයෙහි මාර්ගානුලෝම ප්‍රතිපන්න පුද්ගලයෝ සතරදෙනය
මාර්ගඵල පුද්ගලයෝ සතරදෙනය ඵලඨපුද්ගලයෝ සතරදෙනය
යන අටළොස්වැදෑරුම් පුද්ගලයෝ කිසිකලෙකත් නොලැබෙන්නා
හුමය එම වනාහි බොධිදැමුලයෙහි විදුරුසුන් අරා වැඩහිඳ සියළු කෙ
ලෙස් සතුරන් නසා අභිඥාගීඥතාඥබෝධයෙන් සියළුධර්මයන් කර
තලාමලකන්‍යායෙන් නිරවශෙෂඥකාට දැනගන්නා සර්ව්ඥතාඥාන
අවබෝධකෙළේම් අනුත්තරවූ ඵලසුඛය හා නිර්වාණසුඛයද අනුභව
කරම්. සමරූහවද චතුරාර්‍ය්‍යසත්‍යාවබෝධය කරවා මාගේඵලනිර්වාණ
සුඛයන් අත්පත්කරදෙන්නාවූ ධර්මය දේශනාකරන්නට පොහොය
සත්වෙම් එසේහෙයින් මාහැර මේ නෛයර්‍යානිකසාසනයෙහිම යථෝ
ක්ත පුද්ගලයෝ සතර්ඵලාඥදන විද්‍යමානවන්නාහුය ඔවුන් මාහැර

දෙශනාහ්‍රූසාරයෙන් මාගීඥඃඵලඥනනිර්‍වාණධර්මයෝ ප්‍රත්‍යක්‍ෂකරන්
නාහුවෙති ඒ මාගීඵලලාභි මනුෂ්‍ය දිව්‍යබ්‍රහ්ම ශ්‍රාවකයෝතුමු අහස්
කුස බබලන චන්ද්‍රසූර්‍යතාරකාපන්තියක්මෙන් වර්තමානකාලයෙහි
මාඅග් ශාසනාකාශමධ්‍යයෙහි විරාජමානවන්නාහුය ඉදින් මාඅග්
ශාසනයෙන් පිටත්නිවූ අන්‍යතීර්‍ථකයෝ මාගීඵලලාභිව යස්සන්වත්
මාගීඵල ලබ්‍ධාපිණිස චතුරාර්‍යසත්‍යාවබෝධයට කාරණවූ ධර්මය
දෙශනාකළහැකිවෙත්නම් ඔවුන්ගේ ශාසනයෙහිද මාගීඵලාභ
ප්‍රතිපන්නාදි අෂ්ටාර්‍යපුද්ගලයෝ ප්‍රකටව විද්‍යමානවිය
යුත්තාහුය එසේවුකල අතීතානාගත වර්තමාන යන කාලත්‍රයෙහිම
ලෝකයෙහි ආර්‍යපුද්ගලයෝ විද්‍යමානවන්නාහු නොවේද්ද මේ
ලොකය සියඵකල්හිම ආර්‍යයින්ගෙන් සිස්නොවියයුතුනොවේදැයි
වදාළකල්හි සුභද්‍රනාම් පරිබ්‍රාජකතෙමේ සර්‍වඥශාසනයෙහි විශෙෂ
යෙන් ප්‍රසන්නවූ ස්වාමීනි නුඹවහන්සේ විසින් දෙශනාකරණලද
ධර්මය අතිසයින් යහපත්ය යටිකුරුකොට තැබූකළයක් උඩුකුරුක
ළාක්වැන්න ප්‍රතිච්ඡන්නාවූ වස්තුවක් විවෘතකළාක්වැන්න මංමුළාවූ
වෙකුට මාගිය පෙන්වාදුන්කලක්වැන්න අන්ධකාරයෙහි තෙල්පහ
ණක් දැල්වූකලක්වැන්න මම වනාහි අදපටන් රත්නත්‍රයම පිහිට
කොටයෙමි. රත්නත්‍රයහැර අන්පිහිටක් මවතැත්තේය අදපටන්
මම නුඹවහන්සේගේ උපාසකයෙක් බව ඉවසාවදාළමැනවැයි සරණ
ගතව එකෙණෙහිම පැවිදි උපසම්පදාලැබ එදවස්රාත්‍රිභාගයෙහිම
සියඵකෙලෙසුන්ගෙවා උතුම් අර්හත්ඵලය සාක්‍ෂාත්කළසේකැයි මහා
පරිනිර්‍වාණසූත්‍රඅට්ඨාමයහි ආසේසී.

මේ කථාප්‍රවෘත්තියෙන් භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ බුඩ
ත්වයට පැමිණ වැඩසිටිනකල්හිද පාරමී සම්පූර්‍ණවූවත් රත්නත්‍රය සර
ණපරායනවීමෙන් කෙලෙශාවරණයපහකළවුන්වම මාගීඵලනිර්‍වාණ
ධර්‍මයන් ලැබනබවද බුදුන් ජීවමානකල්හිද බුදුන් සරණගොහියාවූ
අන්‍යතීර්‍ථකයන්ට මාගීඵලාධිගමය නොවනබවද අතිශයින් ප්‍රකට
වන්නේමැයි මේසේ තථාගතයන්වහන්සේම සත්වයන්ට මාගීඵල
ඵලවීමට පොහොසත්වූසේනමුදු සියඵකල්හිම සියඵකල්පයෙහිම
බුදුවරයෝ ලොවපහළනොවෙත්මය කුමක් හෙයිනයත් ? සියඵ
බුදුවරයන්ගේම බුඩත්වයට කාරණවූ බුඩකාරනධර්මයෝ වනාහි
කාලපරිච්ඡෙදය ප්‍රඥොගසම්පන්නයයි දෙවැදෑරුම්වේ ඒ දෙවැදෑරුම්
ධර්මයන් අතුරෙන් මේතෙමේ අසංඛ්‍යකල්පයෙහි මේනමින් බුදුවන්
නියයයි නියතව්‍යාකරණ ශ්‍රී ලැබුතැන්පටන් සාරා සංඛ්‍යකල්ප

ලක්ෂයෙක අවාසංඛ්‍යකල්පලක්ෂයක සොළසා සංඛ්‍යකල්පලක්ෂයය කැයි යන ත්‍රිවිධකාලසීමාවෝ ප්‍රඥාධික ශ්‍රද්ධාධික වීර්‍යාධික බුදුවර යන්ගේ පිළිවෙළින් කාලපරිච්ඡේදනම්වෙති ඒ අසංඛ්‍යකාලයද සූත්‍රාගත අසංඛ්‍යය තඬිත අසංඛ්‍යය පරිමාණ අසංඛ්‍යය බුද්ධාන්තරඅසංඛ්‍යයයි සිව්වැදෑරුම්වන්නේයි ඒ සිව්වැදෑරුම් අසංඛ්‍යයන් අතුරෙන් අඟුත්තරනිකායාගත කොකාලික සූත්‍රයෙහිද සංයුත්ත නිකායාගත බ්‍රහ්මසංයුත්තකයෙහිද ආක්‍රමයෙමෙසේයි මගධරටවැසියන්ගේ සතර ප්‍රසථයක් කොසොල්රටවැස්සන්ගේ එක්ප්‍රසථයක්ද සිංහලවිපවාසීන් ගේ කාල මහා පතයයි ව්‍යවහාරවූ ඉතා ඝවල්පවූ මාණභාජනයදවේ ඒ පෘතන් මණිකාලද සුදුඅබපතෙක අබබිල්ලුඅසූදහසෙක්වෙති ඒ සතරකාලක් මනාමහාත් සතරපතක් එක්නැළියක්ද නැළිසතරක් ආළ්හකයක්ද සතර ආළ්හකයක් ද්‍රෝණයක්ද සතරද්‍රෝණයක් එක් බාරියක් මනාමහාත් කරිසියක්ද කරිසිවිස්සයක් එක්වාහයක් නොමහාත් ද්‍රෝණ එතුන්අනුවක්වන්නේයි ඒ එක්වාහයෙක අබබිල්ලු සාරඝියනවමකෝටි සලක්ෂයක් ඇත්තේයි. ඒ අබබිල්ලුවාහයෙන් හවිරුදු සියයක් පිරුණුතැන එක් අබඇටයක් බැහින් ඉවත්කිරීමෙන් ඒ අබසකටය යම්දවසක නිමාවටඑද ඒ කාලය අර්බුද නම් සංඛ්‍යාවක්වන්නේය ඒ අර්බුදය විස්සෙන් ගුණකරණලද්දේ එක්නිරබ්බුදයෙක්වෙයි මේ ක්‍රමයෙන් විස්සෙන් ගුණකිරීමෙන් අබ බය අහහය අවවය කුමුදය සෞගන්ධිකය උත්පලය පුණ්ඩරීකය පදුමය මහාපදුමය කථානය මහාකථානය අසංඛ්‍යයයි මෙසේ අබ්බුදය පටන් අසංඛ්‍යයදක්වා විසි විසිගුණයක් වැඩීමෙන් ගණන්කරණලද සංඛ්‍යාවකින් ප්‍රමාණකරණලද අසංඛ්‍යය සූත්‍රාගත අසංඛ්‍යනම් වන්නේයි තඬිත අසංඛ්‍යයයනු ව්‍යාකරණශාස්ත්‍රයෙහි ආවාවූ එක සථානය දශ සථානය ශතසථානය සහස්‍රසථානය දශසහස්‍රසථානය ලක්ෂසථානය අයුතසථානය කොටිය ප්‍රකොටිය කොටිප්‍රකොටිය නහුතය නිනහුතය අක්ෂොභිණිය බින්දුය අබ්බුදය නිරබ්බුදය අහහය අබබය අටටය සෞගන්ධිකය උත්පලය කුමුදය පුණ්ඩරිකය පදුමය කථානය මහාකථානය අසංඛ්‍යයයි මෙසේ දක්වනලද්දාවූ ක්‍රමය දශයෙන් ගුණිතමකාව කරණලද සංඛ්‍යාවක්බැවින් එක් සංඛ්‍යාක්ෂරයක් හා ශූන්‍යබින්දු එක්සියසතළිසක් ඇතනාවූ තඬිත අසංඛ්‍යනම්වන්නේයි මෙසේ දක්වනලද දෙවැදෑරුම් අසංඛ්‍යයෝවනාහි මනුෂ්‍යයන්ගේ ප්‍රකෘතිසංඛ්‍යාගුණිතය පිණිස ව්‍යවහාරකරන්නාවූ අසංඛ්‍යයෝනම්වන්නාහුය හාත්පසින් සනිස්ලක්ෂ දසදහස් තුන්සිය

පණස්යොදුන් අයම්මිතවූ වක්‍රවාලගර්භයපූරා වස්නා මහාමේඝ ජලයාගේ දියබින්දුසංඛ්‍යාව ප්‍රඥවතුන්හෙන් අගනැන්පත් ශාරිපුත්‍රාදි මහාශ්‍රාවකයන්ගේ ප්‍රඥවැඹුසින්ම පිරිසිඳ දතහැකිවූ අසංඛ්‍යයනම්වන්නේයි ඒ අසංඛ්‍යය එක්සක්වළක් පරිච්ඡේදනොව ඇතිහෙයින් පරිමාණඅසංඛ්‍යයනම්වන්නේයි මේ අසංඛ්‍යතෙමේ ශ්‍රාවකපාරමී ඥාණයෙන්ම පිරිසිඳදතහැකිවූ අසංඛ්‍යයනම්වන්නේයි මහාබොධි සත්වයන්ගේ පාරමිසම්භාර සම්භරණ අසංඛ්‍යයවනාහි කිසිසේවකුගේ පේජානුභාවයෙන් හෝ නුවණින් හෝ ප්‍රමාණ නොකට හැකිවන්නේයි ඒ කාලයවනාහි සර්ඥතාඥානයටම ගොචරවූහෙයින් තථාගතයන්වහන්සේලා විසින්ම පිරිසිඳ දතයුතුහෙයින් බුඩානන්තර අසංඛ්‍යනම්වන්නේයි එහෙයින් වදාළහ බුඩවංශ පාලියෙහි—

"දීපඞ්කරස්සභගවතෝ කොණ්ඩඤ්ඤස්සව සත්ථුනෝ
එතසං අනන්තරාකපපා ගණනාතෝ අසංඛ්‍යා,,සී.

මේසේ බුදුවරයන් දෙදෙනෙකුගේ අතරකාලයවූ බුදුවරයන් පහළනොවන්නාවූ ශූණ්‍යකල්පයන්ගේ සංඛ්‍යාප්‍රමාණය ගණන්නොකටහැකිබව දෙශනාකරණලදි.

චරියාපිටක අටුවාගෙහි වනාහි "සංඛාතුං නුසක්කාති අසංඛෙය්‍යා ගණනා අතික්කන්තත්තාති අත්ථෝ" යනුවෙන් බුදුවරයන් දෙදෙනෙකුගේ අතරතුර අසංඛ්‍ය ගණනපථය ඉක්මවූහෙයින් ගණනක් නැත්තාවූ කාලයයි කියනලදි මහාබොධිසත්වයන්වහන්සේලාගේ බොධිසම්භාර සම්භරණකාලයවනාහි එක්කොටියක දෙකොටියක තුන්කොටියකැයි යනාදීන් කොටිත්ගේ සංඛ්‍යාව ගිණුම්ස්ද සංඛ්‍යාවක් නැතිබව දක්වනලදි එහෙයින් සමන්තපාසාදිකා අටුවා ප්‍රාරම්භයෙහි "යොකපපෂකාවිහිපි අපපමෙය්‍යං කාලං කරොනෙතා අතිදුක්කරොති,, යනාදිය කීහ මෙසේ කෝටිගණනිනුත් පිරිසිඳිය නොහැකි අනන්ත දීඝීකාලයක්වූ බුඩානන්තර අසංඛ්‍යයෙහි කප්ලක්ෂයක් අධිකකොට ඇති සාරසංඛ්‍ය අවාසංඛ්‍ය සොළසසංඛ්‍යයන්ගේ මහාකෙළවර කාලපරීයන්තනම්වේ මෙසේ අනන්තාපරිමාණ දීඝීකාලයක්හුගේ ආදියෙහි ශ්‍රාවක පාරමී ඥාණය සාක්ෂාත්කිරීමට සුදුසුවූ අඤ්ඤාගසමුපෙත කල්‍යාණ පෘථග්ජනයක්ව තමා තනිවම නිර්වාණ සැපය අනුභවනොකොට සංසාරසාගරයෙහි නිමග්නවූ අනන්තසත්ව ගීයාවත් නිවන්රස ඔබදැදී තුමුත් නිවන්රස අනුභවකරම්යි යන

මහාකරුණාවෙන් වදාළ උදුරාධ්‍යාසයෙන් යෙදී "නිණ්ණාතාමරා
යං බුඬා බොඬියංමූලතා මොඤවයාං, යාහුවෙන් මෙසේ
කොට නියතවිවරණ ශ්‍රීපතුල් ලැබ එතැන්පටන් ත්‍රිවිධවයාවය
පවමහාපරිත්‍යාගය දශපාරමිතාවෝය සඳත්‍රිංශත් පාරමිතාවෝය
යන බුඬකාරකධර්මයන් පුරණුපිණිස සංසාරසාගරයට බැස පස්පොළ
ව පරයනතරම් මෙරමස් හා ස්තරමහාසාගර ජලය පරයනතරම්
සියසිරුර ලේද දන්දීමාදිවශයන් බොධිසම්භාරසම්භරණය පරියාග
සව්පතානනම්ව මෙසේ බොධිසම්භාර සම්භරණයකොට බුඬත්වය
ලැබියයුතු බැවින් සම්‍යක් සම්බුදුවරයෝවනාහි ප්‍රත්‍යෙක බුඬ බුඬ
ශ්‍රාවකයන්කෙරෙන් කාලපරියන්තය ආකාරපරියන්තය අජ්ඣාසය
පරියන්තය සභාවපරියන්තය යන සතරපරියන්තයන් අතු
මෙන් කාලපයතීන්තවශයෙන් කෙසේ අධිකවන්නේදයත් ?
පසේ බුදුවරයෝ දෙගා සංඛ්‍යකප්ලක්ෂයකින්ද ශ්‍රාවකයෝ උත්
කෘෂ්ටපරිවිශුද්ධයෙන් එකාසංඛ්‍යකප්ලක්ෂයකින්ද යටත් පිරිසෙ
සින් කප්ලක්ෂයකින්ද පාරමිධර්මියන්ගේ මිහිකිරීමට පැමිණෙන්
නාහුය සම්‍යක්සම්බුදුවරයෝවනාහි කප්ලක්ෂයක් අධිකවූ සාරා
සංඛ්‍යය අටාසංඛ්‍යය සොළසා සංඛ්‍යය යනකාලපරිවිශුද්ධ තුණ
කින්ම බොධිසම්භාරයන්ගේ මිහිකිරීමට පැමිණෙන්නාහුය මෙසේ
බොධිසම්භාර සම්භරණයෙන් ප්‍රත්‍යෙකබුඬ ශ්‍රාවකබුඬයන්ටවඩා
සම්‍යක් සම්බුදුවුරයන්ගේ බොධිසම්භාර සම්භරණයාගේ අධිකබව
කාලපරිච්ඡේදනාවශයෙන් අධිකබවනම්වන්නේහි ආකාර පරිච්ඡේදනා
වශයන් කෙසේ අධිකවන්නේදයත් ? ප්‍රත්‍යෙකබෝධිසත්ව
ශ්‍රාවකබෝධිසත්වයෝ වනාහි පාරමිපරිත්‍යාග වශ්‍යාවන් එක දෙග
කින්ම සම්පූර්ණකාට ඒ ඒ බොධියට පැමිණෙන්නාහුය ශ්‍රීමහාබෝධි
සත්වයෝවනාහි ත්‍රිවිධවයාවය පවමහාපරිත්‍යාගය දසපාරමිතාය
සඳත්‍රිංශත්පාරමිතාවෝය යනාදි ගුණධර්මයෝ නිරවශෙෂවශයෙන්
නැවත නැවත එක එක ගුණධර්මය දහසක් ක්‍රමයෙන් ලක්ෂයක්
ක්‍රමයන් සම්පූර්ණකාටම සම්‍යක් සම්බොධිසමධිගමයකරන්නා
හුය මෙසේ බොධිසම්භාර සම්භරණ ආකාරයෙන්ද ප්‍රත්‍යෙක බෝධි
සත්ව ශ්‍රාවක බොධසත්වයන්කෙරෙන් ශ්‍රීමහාබෝධිසත්වයෝම අති
ශයින් අධිකවන්නාහුය අධ්‍යාශය පර්‍යන්තවශයෙන් කෙසේ අධික
වෙද්දයත් ? පසේබුදුවරයෝ වනාහි තමන්වහන්සේලාම සවයම්භූ
ඥානයන් සත්‍යාවබොධයකිරීමට අදහස්කරන්නාහුවෙති ශ්‍රාවක
යන්වහන්සේලා මෙරමාගේ අවවාදය අසා පරතොඝෝෂ ප්‍රත්‍යයෙ
න්ම සත්‍යාවබොධයකිරීමට අදහස්කරන්නාහුය සමහක් සම්බුදු

චරයෝ වතාහි අසදෘශවූ සතීශතාඤ්ඤානාවබෝධයෙකොට සංසාරසාගරයෙහි නිමග්නවූ අනන්තසත්ව ප්‍රජාව සංසාරසාගරයෙන් එතරණකොට නිර්වාණමහාභූමියෙහි මගණහැරලීමට අදහස්කරන්නාහුවෙති එයින් වදාළහ— බුඩවංශපාලියෙහි,

"කිංමේ ඵෙකෙන නිසණ්ණෙන පුරිසෙන ථාමදස්සිනා
සබ්බඤ්ඤුඤාණං පාපුණිත්වා සන්තාරෙස්සං සදේවකං"යි

මෙසේ ප්‍රත්‍යෙක බුඩ ශ්‍රාවකබුඩයන්කෙරෙහි සම්‍යක් සම්බුදුවරයෝම අධ්‍යාශය පර්‍යන්තවශයෙන්ද අධිකවන්නාහුමැති යවහාව පර්‍යන්තවශයෙන් කෙසේ අධිකවන්නාහුදයන්? යට දක්වනලද ත්‍රිවිධපර්‍යන්තධර්මයන්ගේවශයෙන් ප්‍රත්‍යෙකබුඩ ශ්‍රාවක බුඩියන්ගේ කුශලධර්මසංඛ්‍යාත සභාවධර්මයන්ට වඩා ලොවිතුරා බුදුවරයන්ගේම පාරමී කුශලධර්මය අතිශයින් අධිකවන්නේමය මේසේ සම්‍යක් සම්බුදුවරයෝ සභාවපර්‍යන්තාවශයෙන්ද ප්‍රත්‍යෙක බුඩ ශ්‍රාවකබුඩයන්වඩා අතිශයින් අධිකවන්මැති මේසේ සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ පිරූ පාරමිතාවන්ගේ ආදිය මේය අවශානය මේයයි කියා මහා බුදුවරයන්ගේ ගුණානුවණ මෙපමණය රැස්කළාවූ කුසලධර්ම මෙපමණයයි කියාහෝ දෙලක්ෂ සතළිස්දහස් වසක් මුළුල්ලෙහි බෝල්පෑපිටිය හා සත්කුළපවි මහමෙරආදි සකලලොකධාතුව ඉතා සිහින්වනසේ සුණුකොට උන්වහන්සේගේ ගුණරාශි එකිනෙකාට එකිනෙක බුලිමැරණුවබැඟින් තැබූසේද ලොකධාතුව මගවියැනපමණමුත් උන්වහන්සේගේ ගුණධර්ම මහා රැස්කළාවූ කුශලධර්ම සමූහය මහා මහොගගෙවන්මන්මැයි උන්වහන්සේගේ ගුණරාශිය මහා පිරූ පාරමී කුසලධර්මරාශිය මහා සිතන්නාවුන්ටපවා මහත් භය උපදින්නේය මහත්සංවේග උපදින්නේය මෙසේ සම්‍යක් සම්බුදුවරයෝ චිරාතීත කාලපර්‍යන්තය ප්‍රඥාගසම්පන්නය යන ඉදයාකාරයෙන් සම්පූර්ණවිමෙන්ම සම්‍යක්සම්බෝධිය සාක්ෂාත්කළබැවින් බුදුවරයන්ගේ පහළවීම අතිශයින් දුර්ලභවීමය එමහයින් බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ සාරමණ්ඩාදි යහපත්කල්පයෝම ඉතා සුවල්පවෙති බුදුවරයන් පහළනොවන්නාවූ ශූන්‍යකල්පයෝ අතිශයින් බහා මහොවත්මය ඊට උදාහරණ මෙහෙස්දහයුතුයි

අපගේ ශ්‍රී මහාබෝධි සත්ත්වයාණන්වහන්සේ සුමෙධතාපසව ඉපිද නියත විවරණශ්‍රීලැබූ සාරමණ්ඩනාම් කල්පයෙහි තණ්හංකරය මෙධංකරය සරණංකරය දීපංකරයයි සතරබුදුනෙමනකුන් ලොවුපහළවූහ ඊට අනාතුරුවූ බුඩාන්තර අසංඛ්‍යෙයයෙහි එක්බුදුෙක

මණකුත් පහළනුවුබැවින් ශූන්‍ය අසංඛ්‍යයක්විය ඒ ශූන්‍ය අසංඛ්‍ය යට අනතුරුමු සාරකල්පයෙහි කෝණාගමනයිවූ එක් බුදුහ මනක්ම පහළවිය ඊට අනතුරුවූ සාරමණ්ඩනම් කල්පයෙහි මඟලය සුමනය රෙවතය සොභිතය යන සතරබුදුකෙනෙකුන් පහළවූහ ඊට අනතුරුවද එක් බුදුකෙනෙකුන් පහළනුවූ ශූන්‍ය අසංඛ්‍යයක් විය ඊට අනතුරුවූ වරකල්පයෙහි අනවමදර්ශිය පදුමය නාරදය යන තුන්බුදුකෙණකුන් පහළවූහ ඊට අනතුරුවද ශූන්‍ය අසංඛ්‍ය යක් ඉක්මහොස් මේ මහාභද්‍රකල්පයෙහි කල්පලක්ෂයට ඔබ්බෙහිවූ සාරකල්පයෙහි පියුමතුරුහම එක් බුදුහමනක් පහළවිය මෙසේ සාරාසංඛ්‍යයතුළ මතළස් බුදුකෙනක් පහළවූහ එයින් කිහ අජී ශාලිඝිඅටුවාහයෙහි.

"ඉතෝ කපපසතසහස්සාධිකානං චතුන්නං අසංඛෙය්‍යානං මත්ථකෙ දීපංකරොනාම සත්ථා උදපාදි දීපංකරස්ස භගවතෝ අපරභාගෙ එකං අසංඛෙය්‍යං අතික්කමිත්වා කොණ්ඩඤ්ඤෝ නාම සත්ථා උදපාදි තස්ස අපරභාගෙ එකං අසංඛෙය්‍යං අතික්කමිත්වා එකස්මිංයෙව කපපෙ චත්තාරෝ බුද්ධා නිබ්බත්තිංසු මඟලා සුමනොරෙවතා සොභිතා තස්ස අපරභාගෙ එකංඅසංඛෙය්‍යං අතික්කමිත්වා එකස්මිං කපපෙ තයොබුද්ධා නිබ්බත්තිංසු අනොමදස්සී පදුමෝ නාරදෝ නාරද බුද්ධස්සපන අපරභාගෙ එකංඅසංඛෙය්‍යං අතික්කමිත්වා ඉතෝ සතසහස්සකපපමත්ථකෙ එකස්මිංකපෙප එකොව පදුමුත්තරෝ බුද්ධොනාම උදපාදි,,සි මෙසේ සාරාසංඛ්‍යය මුළුල්ලෙහි තෙමළස් බුදුකෙණක්ම ලොවපහළවූහයි දතයුතුයි අපගේ ශෛතම බුදුරජාණන්වහන්සේගේ පහළවීමට මතුකප්ලක්ෂයක් අධිකවූ සාරාසංඛ්‍යය මුළුල්ලෙහි පහළවූ සියළු බුදුවරයෝ අටවිසිනමක්යයිද සම්හරතැනක ආඝේය මෙසේ බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ කල්පයාගේ අනිශය දුර්ලභතාවය දතයුතුයි. කල්පකොටි සතසහස්‍රයක් හවගෙණ විනාශවූවාහුද එක් බුදුකෙනෙකුන්ගේ පහළවීම අතිසයින් දුර්ලභවන්නේයි මෙසේ බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ සාරකල්පයක් කල්පකොටි සතසහස්‍රයකින්නුත් නොලැබෙන බැවින් ඒ අනන්තාපරිමාණ ශූන්‍ය අසංඛ්‍යකල්පය සරණගමනකුසලයට ප්‍රොත්‍රනොවන බැවින් සියළු කුශල් ධර්ම්යන්ට වඩා මේ සරණගමන කුශලයම දුර්ලභයෙනුත් අතිශයින් දුර්ලභයයි දතයුතුයි.

මෙසේ බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ සාරකල්පයක් ලැබුණේද මලොකයෙහි මනුෂ්‍යයන්ගේ ආයුෂ උත්කෘෂ්ටවශයෙන් අවිරුදු ලක්ෂ

සව අධික කාලයෙක හෝ ශවත්පිරිසසින් සියක්අවිරුද්දනව උතු
ආයුෂඇතතාවූ කාලයෙක හෝ බුදුවරයෝ පහළනොවන බැවින්
කල්පයක්හුගේ දීඝිතාවයෙ බුදුවරයන්ගේ පහළවීමෙන් රත්නත්‍රය
ලොවුපවත්නාකාලයද ප්‍රමාණයෙකාව බලා ගතහැකි නිසැයෙනි
ප්‍රමාණකරණලද තුන්යම්රාත්‍රියෙක විදුලියක් පවත්නා එකම විතත
විපියක් පමණ කාලය බුඩොත්පාදකාලයයි කියයුතුවේ.

මෙසේ බුඩොත්පාදය ඉතා සවල්පකාලිකවූයේද පඤ්චගතින්
අතුරෙන් අසංඥතල අරූතල වර්ජිතකොට ඇතැමුවූ දෙවගතියද
මනුෂ්‍යගතියද පාරමිඩම්යන් පුරන්නාවූ මහාබොධි සත්වාදිහු නාග
ගරුඩ හස්තිසිංහාදි භතියෙහි උපන්කලද රත්නත්‍රය ලොකයෙහි
ප්‍රකටව ඇතිකාලයද නෛයාතිනික ශ්‍රී සඩ්ඉදෙශනාව මොනවට
ශ්‍රවණයකළ හැකිබවද යොනි සොමනස්කාරයෙන් යුකතව සුදුසු
ප්‍රතිපත්තියෙහි පිහිටීමද යන මෙතෙක් හෙතුසම්පත්තීන්ගේ සම්පූ
ණීතිය ඇතිකල්හිම සකල ලෞකික කුශලධම්යන්ගේ අභිවැඩියව
මූලහෙතුහුත උපනිශ්‍රයවූ ලොකුත්තරමාගී කුශල එළනිවීණ සා
ඛ්‍යාත එකාන්තසුඛයන්ගේ ඇතුල්වීමට මහාචාරයක් හෝ මුඛයක්
වැනිවූ ලෞකික සරණගමන කුශලවිශෙෂය ලබන්නාහුය යම්හෙ
කත සම්පත්ති හෙතුන්ගේ අපරිපූණීතිය ඇතිකල්හි නොලැබෙන්
නේමය.

එසේහෙයින් චතීමානකාලයෙහි ප්‍රඥසම්පන්න සාධුසත්පුරුෂ
යන් විසින් මෙහි දක්වනලද දුකසේ ලැබියහුතු දුර්ලභකාරණයන්
මෙනෙහිකොට දුර්ලභවූ බුඩොත්පාදයෙහි යම්හෙකත දුර්ලභසම්පත්ති
හෙතුන්ගේ එක්රැස්වීම පුණ්‍ය පවිත්‍ර කුසලකම්බලයෙන්ම ලැබිය
යුතුබව සලකා දුකසේ ලැබුවාවූ රත්නත්‍රය සරණපරායනව අජා
සත් රජුමෙන් යමෙක් තොපගේ හිසසිදලමියි සඩ්ඛ්‍යකෙණ ශ්‍රීවසයෙහි
තැබුසේනමුදු ජීවිතාහානය මුළුල්ලෙහි සක්විති රජකුමරුවෙකු
කුසින් දරාහණ සිටිනාමෙවක් යම්සේ ඒ කුමරු ආරක්ෂාකරන්නන්
වේද එපරිද්දෙන් මහාචාර්යාහයෙන් සරණයිද රැක්කයුත්තේයි.

සරණගමනයාගේ දුර්ලභනාවශයි 21.

සරණ සමාදන්වන ක්‍රමය කෙසේදැයි ?

---

22 සරණ සමාදන්වන්නහු විසින් උතුරුසළුව එක්කාංශ කොට පෙරවෙනෙණ උත්කුටිකාශනයෙන්හිඳ ඇඳිලිබැඳගෙණ යටිපා කත ක්‍රමයෙන් පළමුවකාව තුන්සරුවන් ගුණසලකා බුදුන් කමා කරවාගතයුතුක්‍රමය මෙසේයි. මිත්‍රමතු දක්වන සිංහල පාඨය සියළු දෙනා විසින් වාචෝද්ගතකොට ගෙණ බුදුන් වැඳිමි සරණගැණිමි පන්සිල් අටසිල් දසසිල් සමාදන්වීමි දන්දීමි ආදි සියළු පුණ්‍යක්‍රියා වන්හිම සියළුදෙනාට ඇසෙන පරිද්දෙන් උස්වහඬින් කියා ඒ ක්‍රියා පැවැත්වීමෙන් අසන්නවුන්ට පවා බුබුළඹණ ප්‍රීති ඉපදීමෙන් සරණ ගමන සංඛ්‍යාත දිසිප්‍රකාමී පුණ්‍යක්‍රියාව සුගුණය හා සැපියුතුව සපිර වශයෙන් පිහිටයි.

"ඔකාස ඔකාස ඔකාස අවිඤ්ඤෙය්‍ය අවිඤ්ඤෙය්‍ය අපපමේය්‍ය අපපමේය්‍ය අනන්තගුණ සමුහයෙන් පරිපූර්ණවූ භාග්‍යවතුන් වහන්ස අරහං ආදිකොට භගවා අනන්තකොටඇති නවඅපදෙහි සහිත ගුණගණාභරණයෙන් සම්පන්නවූ සොභාග්‍යතිඇත්තාවූ තථාගතයන්වහන්ස පූර්වේනිවාසානුස්මෘති ඥාන දිව්‍යචක්ෂූර්ඥාන ආශ්‍රවක්ෂයකර ඥානාදි ත්‍රිවිද්‍යාඋපසළඳාස් චරණධර්මයත් නිරව ශෙෂයත් අවබෝධකර වදාළාවූ සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්ස සත්වලෝක සංස්කාර ලෝක ඔකාසලෝකසංඛ්‍යාත ත්‍රිවිධලෝකය නිරවශෙෂයෙන් දුනවදාළාවූ දිපදෙත්තඅරහණ්වහන්ස ඉසසරිය ධර්ම යසසිරිකාමී ප්‍රාර්ථනායයි කියනලද අඛ්ඛිවිධ භාග්‍යයෙන් සම් පූර්ණවූ භාග්‍යවතුන්වහන්ස දෙවපුත්‍රමාර ක්ලේශමාර ස්කන්ධමාර මෘත්‍යුමාර අභිසංස්කාරමාර සංඛ්‍යාත පස්මරුන්බිඳ ජයගත්තාවූ ජිනඅර්හත්තඅමයන්වහන්ස සංස්කාර විකාර ලක්ෂණ නිර්වාණ ප්‍රඥප්ති සංඛ්‍යාත පසඳවිධඥේය ඥාණබලය කරතලාමලක ක්‍රම යෙන් අනන්‍ය ප්‍රතිඥාඛාධාරව යථාභූතඥානයෙන් ප්‍රතිවෙධකළාවූ සම්බුදරුඅර්හත්තඅමයන්වහන්ස දුඃඛසමුදය නිරොධමාර්ගයන චතුරාර්ය සත්‍යය නිරවශෙෂයෙන් අවබොධකළාවූ ත්‍රෛලෝක්‍යාචාර්ය්‍යයන් වහන්ය රූප රූප විලාස රූපඅවිඤ්ඤාය්‍ය වචන වචන විලාස වචන අවිඤ්ඤාය්‍ය ඉඩි ඉඩි විලාස ඉඩි අවිඤ්ඤාය්‍ය සුගුණ සුගුණ විලාස සුගුණ අවිඤ්ඤාය්‍යගුණ කියනලද සතරාකාර අවිඤ්ඤාය්‍ය ධර්මයන් සවන්වාගතාවූ දශබලධාරින්වහන්ස නීලපීත ලෝහිත අවදාත

මාෂඨ ප්‍රභාගන්ධිර සංඛ්‍යාත ෂට්වර්ණී ඝණ බුඛරශ්මිමාලාවෙන් චිරා
ජමානවූ මුනීන්ද්‍රොත්තමියන්වහන්ස අසම් අසමස්ස අප්‍රතිහාගවූ අන
ධිවරයන්වහන්ස බුඛරත්නය ධම්මරත්නය සඞ්ඝරත්නය යන ත්‍රිවිධ
රත්නයට හා ගාරීරිකධාතු කෙෂධාතු රෝමධාතු ලෝණීරෝමධාතු
දන්තධාතු දෂ්ඨාධාතු අක්ඛිධාතු තාළුධාතු ග්‍රීවාධාතු ආදී සකල
ශාරීරිකධාතුය පාරිභෝගික චෛත්‍යය සුවාසුදහසක් ධම්මස්කන්ධ
පිටකත්‍රය ධම්මය සියළු බුඛප්‍රතිමා සංඛ්‍යාත උද්දිස්සක චෛත්‍යය
සත්සතිය ගවූ සප්තඝෝභාය දම්සක් පැවැත්වූ ඉසිපතනාරාමය
තුන්වරක් යමාවහ පෙළහරදක්වූ තුන්තැනය දෙව්ලොව තෙමසක්
විජම්දම්දෙසූ පඩු ඇඹුල් සලඳුනය දෙව්ලොවින් බිම්ම බවසකස්
පුර දොරය සුවිසි අසංඛ්‍යයක් සතුන් නිවන්දක්වූ සුවිසිතැනය ඝූසි
නාරාපුර පිරිනිවන් මඤ්චකය දෙව්ලොව සිඑම්ණිසෑය බඹලොව
සඑම්ණිසෑය ජීවමානව වැඩහුන් අටලොස් මහාවිහාරය මයාළුස්
මහාසථානය යනාදි සකලචෛත්‍යයන්වද අද දක්වා සුඛාවාස බඛ
ලෙව්හි ශ්‍රාවකයන් ජීවමානව වැඩසිටිනා ඵපසසි ආදි සන්බුදුවර
සන් හා ඒ බුදුවරයන්ගේ යථොක්ත බුදුකෘත්‍යකළාවූ සථානයන්වද
මාගේ ජීවිතය පරිත්‍යාගකරම් අතෙතවාසිකබවට පැමිණියාවූ මම
පළමුව දෙතුවූ තුන්වෙනුවන් කායප්‍රණාමය වාක්ප්‍රණාමය මනා
ප්‍රණාමය යන ත්‍රිවිධ ප්‍රණාමයෙන් මස්තකාඤයහි ඇදිලිබැඳ පසඟ
පිහිටුවා වැඳනමස්කාරකරම් ත්‍රිවිධවාරයෙන්වූ සියළු වරදට ඛමා
වනාඤක්වා මාගේ වන්දනාමය කුශලකම්දහාවයෙන් ඉහාත්ම
යෙහිවන්නාවූ රොගාමනුෂ්‍ය දුර්භික්ෂ දුෂ්ටග්‍රහ රාජචෝර උදකාග්නි
ශස්තුවාල සපීතූත ප්‍රෙතපිශාචාදීන්ගෙන් වන්නාවූ සකලානත
රාය සඛීපද්‍රවයන් හිරුදුටු අදුරුසේ විහත විධ්වංශනයකොට
පරලාවවන්නාවූ සතර අපායභය ජාතිභය ජරාභය ව්‍යාධිභය මර
ණභය ශොකභය පරිදේවභය දුක්ඛභය දෞමනස්සභය උපායාසභය
රාගභය ද්වෙෂභය මොහභය යනි කියනලද එකාලොස් ගිනිනයින්
විනිර්මුක්තවූ ශාන්තවූ ප්‍රණීතවූ නිර්වාණෂෂ්ඨම භූමියට පැමිණෙම්වා”
යන්නෙන් කම්කරවා ඊට අනතුරුව සරණ සමාදන්වීම් ආදි
සියළු පුණ්‍යක්‍රියාවන්කවයුතුයි. යම් කිසි පුණ්‍යකර්මයක් කරණකාල
යෙහි උපදනා කාමාවචර කුශල චිත්තය යම්පමණ සොම්නස් වේද
නාවෙන් හා ඤාණයෙනුත් යුක්තවිනම් එපමණ මහත්ඵල එළවයි
ධාන්‍යබීජය මෝරන්නාවූ කාලයෙහි යහපත් පෘථිවිරසය හා
ජලයත් ලැබෙනාසේ මුහුකළේනම් ඒ බීජය නොවළ හා පැළ

වේ එහෙයින් කුඤ්ජරුවන් ගුණයොදන් අඳුන මනුෂ්‍යයෙන්ලව්, අවිඥානදන්නා පාලිභාෂාවෙන් සරණගම නමාත්‍රයක් කියවා සරණගැන්වීමෙන් ඔහුට උපදනා දිඝීජුකම්ය ඇතුණවිඳුයුක්ත බැවින් මහත්ඵල නොඑළවන්නේයි.

නිසරණ සමාදානය "බුද්ධංසරණංගච්ඡාමි ධම්මංසරණං ගච්ඡාමි සංඝං සරණංගච්ඡාමි දුතියම්පි.....පෙ.....තතියම්පි සංඝං සරණංගච්ඡාමි" යනුවෙන් සරණ සමාදන්විය යුතුයේයි විනය පාලියෙහි ආදේශ පාලිභාෂාව නොදනහුදු විසින් සිංහලභාෂාවෙන් හෝ අඛණ්ඩමිළිදු භාෂාවකින් හෝ සරණසමාදන්විය යුතුයි හේ මෙසේයි. "අභිඤ්ඤාදි නවපෙදෙහි සහාහිත ගුණසමූහයෙන් සම්පුණ්වූ සම්‍යක් සම්බුධයන්වහන්සේ පිහිටකොට සෙවනහජන පසිරු පාසනයකරමි සතරමහා ඵලනිර්ඝණ පඤ්චවිධි සංඛ්‍යාත දශවිධවූ ශ්‍රී සඩම්ය පිහිටකොට සෙවනහජන පසිරුපාඝනයකරමි අෂ්ටාශ්‍රී පුද්ගල මහාසංඝරත්නය පිහිටකොට සෙවනහජන පසිරුපාසනය කරමි දෙවනුවත් තුන්වෙනුවත් එසේම බුබාදි රත්නත්‍රය පිහිටකොට සෙවන හජන පසිරුපාසනයකරමි" යනුවෙන් හෝ සමාදන්විය යුතුයි.

මේ පාලියානය සරණගමනයයි. 22

අවුවාවෙහි ආ සරණගමනය කෙසේදයන් ?

23 අවුවාවෙහිවූ ආ සරණගමනයවනාහි ආත්ම සන්නියාතනාසරණය තත්පරායනතා සරණය ශිෂ්‍යභාවූපගමන සරණය ප්‍රභෘති පාත සරණයයි සිව්වැදෑරුම්වේ. ඒ සතරාකාරයෙන්ද අභිමතවූවන් විසින් සරණ සමාදන්විය යුතුයි. ඒ මෙසේයි.

"අජ්ජතග්ගෙපාණුපෙතං අහං අඤ්ඤානං බුද්ධසසනීය්‍යානෙම්. ධම්මසස නීය්‍යාතෙම් සංඝස්සනීය්‍යානෙම් නිමංධාමෙථ" යනුවෙන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ සඛකීඃභාෂාවෙන් "අදපවත් මම ජීවිතාන්තයක් දක්වා ආත්මයභාවයවහුන්වහන්සේට පාවාදෙමි ශ්‍රී සඩම්රත්නයට පාවාදෙමි අෂ්ටාර්ය පුද්ගල මහාසංඝරත්නයට පාවාදෙමියි මේසේ ඉවසා වදාරණසේක්වායි කියාහෝ "අජ්ජතග්ගෙපාණුපෙතං අහං බුද්ධපරායනා ධම්මපරායනා සංඝපරායනොහි මංධාරෙථ" යනුවෙන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ අදපවත් මම ජීවිතාන්තයදක්වා බුදුන් පිහිටකොට ඇත්තෙමි ධර්මය පිහිටකොට ඇත්තෙමි. සංඝයා පිහිට

කොට ඇත්තෙමියි. මේසේ ඉවසා වදාරණසේක්වායි සවකීය භාෂාවෙන් හෝ "අඤ්ජතඤ්ඤ පාණුපෙතං අහං බුද්ධස්ස අනන්තවාසිකොධම්මස්ස අනන්තවාසිකොසංඝස්ස අනන්තවාසිකොනිමංධාරෙථ" යනුවෙන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ අදපටන් ජීවිතාන්තයදක්වා මම බුදුන්ව ඇතැවැසිවෙමි ධර්මයට අතැවැසිවෙමි සංඝයාට අතැවැසිවෙමියි මෙසේ ඉවසා වදාරණසේක්වායි සවකීය භාෂාවෙන් හෝ "අඤ්ජත ඤ්ඤ පාණුපෙතං අහං අඟිවාදනඤ්ච පච්චුට්ඨානඤ්ච අඤ්ජලිකම්මසාමීචි කම්මං බුධාදීනං යෙව තිණ්ණං වත්ථූනං කරොමීති මංධාරෙථ" යනුවෙන් පාලිභාෂාවෙන් හෝ අදපටන් ජීවිතාන්තය දක්වා මම නමස් කාරකිරීමය දැක හුනස්නෙන් නැගිට පෙර ගමන් යාමය දෙහොත් මුදුන්දීමය ගරුබුහුමන්කිරීමය යනාදිය බුද්ධාදි රත්නත්‍රයටම කරමියි ඉවසා වදාරණසේක්වායි සවකීයභාෂාවෙන් හෝ කියා යමෙක් සරණගතවූයේද මහතම සරණනිශ්ෂේනම්මේ මේ සතරාකාරයන් අතුරෙන් යම් කිසි ආකාරයකිනුදු සරණගතවියයුත්තේයි. මෙසේ අජීවකථාවායන්ට සංඛ්‍යාත පන්සියයක් මහාඝණිශ්‍රවයන් විසින් ප්‍රකාශකරණලද සරණගමනය දතයුත්තේයි.

මේ සතරතන්හිම "දුතියම්පි තතියම්පි" යනුවෙන් යොදතුන්වරදක්වා සරණසමාදන්වියයුතුයි. වර්තමානකාලයෙහි "බුද්ධං සරණංගච්ඡාමි" යනාදීන් සමාදන්වන්නාවූ සරණගමනය තත්පරයනතා සරණගමනයෙහි ඇතුළත්වන්නේයි මෙසේ දක්වනලද පස් ආකාරයන් අතුරෙන් අභිමත ආකාරයකින් සරණසමාදන්වන උපාසක උපාසිකාවන් විසින් චෛත්‍යප්‍රතිමාලය බොධිවෘක්ෂ ධර්මඝර භික්ෂුසංඝයා අතුරෙන් යම්කිසි පූජනීය ස්ථානයක් කරා එළඹ යටකී නියාමයෙන් පළමුකොට පසඟ බිම ඔබා වැඳ බධාඤ්ජලීව උන්කුව කා, ශනයෙන්හිද බුදුන් කමාකරවාගෙණ සරණගැණ්මෙන්ම සුගණ සම්ප්‍රයුක්ත දිවිපුකම් පුණ්‍යක්‍රියා සංඛ්‍යාත සරණශීලය පිහිටන්නේයි. එමස් නොකොට කවරගුණයක්නිසා සරණගතවම්දැයි නොදැන සුතින්ගේ ප්‍රතිපත්ති දැක පුරුදුවූ ලදරුවාගේ ක්‍රියාවක් මෙන් භික්ෂූන්ගේ ශබ්දය අසා පාලිපාඨය කියාගන්පමණින් සම්පූර්ණ මහත්ඵල සරණගමනය නොපිහිටන්නේයි.

එක්වරක් පමණක් කීමෙන් සරණගතවන්නේ නමුදු ගරුගාරවය පිණිස "දුතියම්පි තතියම්පි" යනුවෙන් දෙවනුවත් තුන්වනුවත් සරණසමාදන්වීම පුරාණ ආචාර්‍යවරයන්ගේ චාරිත්‍ර ධර්මයක්මවි අප බුදුරජාණන්වහන්සේ බුද්ධත්වයට පෑමිණ සත්යයිය

ඉත්වමා තපුස්සභල්ලුකනම් වෙළඳ දෙබෑයන් අතින් පිලිදම් අගහ ලා පිළිගණ්ණ එසමයෙහි බුඩධම් යන රත්නවයම විද්‍යමාන බැවින් ඔවුන් දෙදෙනෙවාචික සරණයෙහි පිහිටුවාවදාළේය ඔවුන් දෙදෙ න මේ ශාසනටයෙහි පළමුකොට සරණගත උපාසකයෝවූහ මැතහා ගෙයහි ආයුෂ්මත් යස සප්ථිරයන්ගේ මව්තොමෝ මේ ශාසනයෙහි පළමුකොට තෙවාචික සරණගත උපාසිකාවනම්වේ එතැන්පටන් ශාසනාභිවෘධිනයදක්වා තෙවාචික සරණගමනය ලෝකයෙහි පවත් නේසි.

සරණගමන සමාදානවිධිය සි. 23

උපාසකයාගේ ලක්ෂණ කෙසේදයන් ?

24 උපාසකය යනු කවරෙක්දයත් ? මේ ශාසනයෙහි යම් පුරුෂයක් තෙමේ රත්නත්‍රය සරණ ගිය්ඡවේද හෙතෙම උපාසක නම යම් ස්ත්‍රියක් තොමෝ රත්නත්‍රය සරණ ගතවේද ඕතොමෝ උපාසිකානම බුහානාමසූත්‍රයෙහි එම්බා මහා නාමනම් ශාක්‍යය යම්මෙයකින් උපාසකතෙමේ බුදුන් සරණ ගිය්ඡවේද ධම්ය සරණගිය්ඡේවේද සංඝයා සරණගිය්ඡවේද මෙප මණකින් උපාසකනම්වෙයි කුමක්හෙයින් උපාසකනම් වන් නේදයත් ? රත්නත්‍රය භජනයකරණහෙයින් උපාසකනම්වෙයි ඒ එසේම යි යමෙක්තෙමේ බුඩරත්නය සෙවනය කෙරේද ධම්රත් නය සෙවනයකෙරේද සංඝරත්නය සෙවනයකෙරේද හෙතෙම උපාසකනම් වන්නේසි. එහෙයින් කිහ දීඝනිකායාඃඪ කථාවෙනි-

"තත්‍ර කො උපාසකොනි යොකොචි තිසරණගතො ගහඩ්ඩො වුත්තඤ්ඤතං යතොඛො මහානාම උපාසකො බුඩං සරණං ගතොහොති ධම්මං සරණංගතොහොති සංඝංසරණංගතොහොති එත්තාවතාඛො මහානාම උපාසකොහොතීති කස්මා උපාසකොති රතනත්තයං උපාසනතොයොති බුඩං උපාසතීති උපාසකො තථා ධම්මං සංඝං" සි. යට දක්වූනසින් කල්පකොටි සතසහස්‍රයෙ කිහුදු නොලැබිය හැකිවූ දුර්ලභවූ රත්නත්‍රය ලොව පහළ නුවූකල්හි සරණගමනයද නැත්තේය සරණගමනය අවිද්‍යමාන කල්හි රත්නත්‍රය භජනයකරන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවෝද නැතනාහ රත්නත්‍රය සරණගත උපාසකයන් නැත්තාවුකල්හි

මාගීඵලාධිගමයෙන් නිවන්පුරවදනා ආර්‍යීයෝද නැත්තාහ යම් කෙලකවනාහි බුදුවරයෝ ලොවපහළවෙද්ද එකල්හිම සරණ ගමන සංඛ්‍යාත විශිෂ්ට කුශලධර්මය ලොවපහළවන්නේය සරණ ගමන සංඛ්‍යාත විශිෂ්ට කුශලධර්මය විද්‍යමානකල්හිම උපාසක උපාසිකා යන ධර්මරාජයන්වහන්සේගේ රාජලක්ෂ්ණ මුද්‍රාවෙන් මුද්‍රණයකරණලද උතුම්නාමය පහළවීමැයි ඒ උපාසක උපාසිකාවෝ ජාතිජරා මරණාදිගයින් පහවූ අසංඛ්‍යාතධර්මයට ඇතුළත්වන්නාහුයයි දතයුතුයි. මේසේ උපාසක උපාසිකා යන රාජමුද්‍රානාමය ලැබූසථානාන්තරික පුද්ගලයෝතුම්ම මතු සංසාරයෙහි සැරිසරාගියුතු දීර්ඝකාන්තාර මාර්ගයෙහි දුකසේ ගමන්කොට නිර්වාණක්ෂේම භූමියට පැමිණෙනතුරු මාර්ගෝපකරණ යට සුදුසුවූ උතුම් සිතුම්සිහිරුවනක් වැනිවූ සරණගමන කුශලය නිමිත්තවශයෙන් රක්ෂාකළ්වීමේ ඔවුන් කාමසුගතියෙහි සෙසු දිව්‍යමනුෂ්‍යයන් පස්ආකාරයකින් අභිභවනය කොට මහෙශාක්‍ය මහානුභාව සම්පන්නව ඉපිද මහත් ඓශ්වර්‍යයෙන් සම්පත් අනුභවකරන්නාහුවෙති එහෙයින් නිරන්තරයෙන්ම සරණ කිළුදුවියයුතුවූ රත්නත්‍රයට අගෞරව අනාදරවශයෙන් පවත්වන ඉරියව්වෙන් දුරුව මහාත්සාහයෙන් සරණශීලය රක්ෂාකටයුත්තේ මාගීඵලයෙහි යන්නාවූකල්හිද රත්නත්‍රයට අයිතිවූ පූජනීය සථානයක් සම්මුඛවිනාම් ඒ ඒ සථානයෙහිදීම හෙගරවකටයුතුයි ආරාම චෛත්‍යයන්ගේ ප්‍රාකාර ඇතුළට වදනාකල්හිද ප්‍රාකාර නැත්තාවූ චෛත්‍යාරාමයන්ගේ ඛාත්පස අතහිඳී චෛත්‍යයෙන් හෝ අන්තිම විහාරයෙන් හෝ මධ්‍යම පුරුෂයෙකුගේ ලෙඩ්වූ ප්‍රහාරදෙකක් පමණ තැන චෛත්‍යාරාමයන්ගේ උපචාර සීමාවයයි සලකා ඒතුළට හෝ ධර්මය පවත්වන්නාවූ ගම්තැනකට හෝ සංඝයා වැඩහිඳිනා සම්මොදනාකට හෝ වහන් සපත්තු පාදුකා මිරිවැඩි පයලා හෝ ඇත් අස්රථ යාන වාහනාදියෙන් හෝ ඉස්වසා පෙරවගෙණ හෝ කුඩ මස්සත් දරාගණ හෝ යුධාවුධයෙන් සැරසී හෝ කිළුටු වස්ත්‍ර හැඳපැලඳ හෝ අනිකුදු අගාරවයකින් ඇතුල්වීමෙන් හෝ භික්ෂු සංඝයා වසන ආරාමතුළ භික්ෂු සංඝයා වැඩහිඳිනා ඇඳ පුටු කළාල ඇතිරිලි බුමුතුරුණුආදිය අපිරිසිදු පයින් ඇක්මීමෙන් හෝ භික්ෂුසංඝයා දැක මාගීය නොදීමෙන් හෝ ආචාර ගෞරව නොපැත්වීමෙන් හෝ යටකී අගාරව පැවැත්වීමෙන් හෝ තමන් නොදැනම සරණකිළුටුවන්හේයි.

පුරාතන බුදුරජාන්පාදයෙහි තුණුරුවන් ගුණදන්නා පණ්ඩිත ජනයාගේ රත්නත්‍රය ගෞරවය ආශාවයහි නොමැවී අබුදුරජාන්පාද කාලයෙහි තිරිසන්යොනියෙහි උපන් මහාබෝධිසත්වයන් පවා

බාහිරතාපසයන්ගේ නවුස් පිරිකරවූ කාශාව වසනුයට මහරව සිත් උපදව සවකිය ජීවිතාලය පවා හැරදැමුමේය ඒ කෙසේදයන් ? අපගේ ශ්‍රී මහාබෝධිසත්වයන්වහන්සේ ඡද්දන්ත හස්තිරාජව උපන් සමයෙහි තමන්වහන්සේගේ දළසිඳිනා පිණිස පැමිණි සොණුත්තරනම් වැදිතෙමේ පොළවයට උමගක්කැන කාශාව වසනුධාරීව දුහු හිතල රැහණමහාස් උමඟහි සැඟවිඳ ඡද්දන්ත හස්තිරාජයාණන්ට හිසැරයක් විදපිකල්හි මනුෂ්‍යශබ්ධය ආඝ්‍රාණය කොට පොළවයට උමගෙහි සැඟවිලන් වැදිපුරුෂයා දැක මේ වැදි මතමේ පාපීවූ අධම්යෙන්වූයේද මොහු පෙරවගෙණ සිටිනා වසනුය බුදුපසේ බුදුමහරහතුන්වහන්සේලාගේ කෙලස් නැසීමට උපකාරවූ අහිත් බජයවන්නේය එසෙසින් මේ අධම මනුෂ්‍යයා වධනොකට යුත්නේයයි සිතා ඔහුගේ මනොරථය පුරණ අදහසින් තමන් වහන්සේගේ සවණක්රැස් නික්මෙන්නාවූ දළ සඟළකපා දන්දී බුදුබව ප්‍රාප්තිනාකොට ඒ වැද්දගේ ජීවිතදානයදී සුවසේ බරණැස් නුවරව පිවත්කෙළේයි.

තවද අප මහබෝසතාණන්වහන්සේ එක්කලෙක බමුණු මහසල්කුලයෙක ඉපිද වෙදත්‍රය පරතෙරව පැමිණ හිමිගෙහි කළු කිරි හිමාලය වනයටවැද සෘෂි ප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවිදිව උග්‍රවූ තපස්කරණුයේ එක්දවසක් නහණපිණිස තවුස්පිරිකරුනා ඉවරෙහි තබා ගහානම් ගහවබැස ජලස්නානයකෙළේයි. එක්තරා ගුරුළු රාජයෙක්ද තමාගේ ආහාරයවූනසින් සොයමින් අවුත් බරණැස්නුවර ලඟට පැමිණ මාණවක වෙසයක් මවාගෙණ නුවරතුළට වැදී මනුෂ්‍යයන්ගේ නාත්‍යමණ්ඩලයකට අවුත් නාත්‍යබලමින් සිටියේයි. එකල එක්තරා නාගරාජයෙක්ද මනුෂ්‍යයන්ගේ නාත්‍යමණ්ඩලය බලනු කැමැත්තේ මාණවක වෙසයක් මවාගෙණ එම නාත්‍යසභාවට අවුත් පළමුවෙන් නාත්‍යමණ්ඩලයෙහි නාත්‍යබලමින් ඉදිරියෙහි සිටියාවූ ගුරුළුරාජයාගේ දසරුවට අතගැසිය එකෙණෙහිම සවභාව ධර්මතාවශයෙන් ගුරුළුරාජයාව තමාගේ ආහාරයබව හැඟි පසුවස්සේ එහුවැද ගත්තේය නාගරාජතෙමේද බළලෙකු විසින් එහුබදනාලද මියෙඟුමෙන් මරණ හසින් භයපත්ව දිවන්නව එන නාරජතෙමේ ගහානම් ගංඉවුරට පැමිණ සැඟවියයුතු අන්කිසි රක්ෂාස්ථානයක් නොදැක තාපසයාගේ තවුස්පිරිකරයට වැද දරණගසා සැඟවිනත්තේය ගරුඩරාජතෙමේ මෙසේසිතීය ඉදින් මම තාපසයන්වහන්සේගෙන් අවසර නොඉල්වා තවුස් පිරිකර මිසුරුලොහැර පියා නාගරාජයා අල්වාගනිමි

ඒ තාපසයන්ට අනෙකාරව අනාදරයක් කළානම්වෙයි. එසේනම් ඒ තාපසයන්ට සැලකර අවසරගෙණ නාගරාජයා අල්වාගෙණිමියි සිතා තාපසතෙමේ එළඹ සවාමිනි මාගේ ආහාරයවු නාගරාජයක් නුඹවහන්සේගේ තවුස් පිරිකරයට යැහවීනසා මට ඒ තවුස් පිරිකරගොඩින් නාගරාජයා අල්වාගැණීමට අවසර දුනමැනවැයි යාඳුණකළේයි, ඉක්බිති තාපසතෙමේ මෙසේකීන එඛා ගරුඩරාජයා මණිනි නෙපි සාධු සත්පුරුෂ ගුණධර්මයෙහි පිහිටියේය කුසල් අකුසල් මෙයයි දන්නේය. ඔහපත් සම්යක් කල්පනා ඇත්තේය යටත්වුනි චාතවෘතහි ඇත්තේය ශීලාදි කිසි ගුණධර්මයක් නැතතාවු කිසිගුණ ධර්මයක් නොදන්නාවු අවිඤ්ඤුණක ශුඛාෂ්ටක රූපකලාප සමූහ යක්වූ මේ තවුස් පිරිකරවනාහි සත්පුරුෂගුණවතුන් පරිභොගකා රන්නාවු පරිස්කාරමාත්‍රයයි සලකා අගීශයින් ගරුබුහුමන්කළේයි. එබදු ඔහපත් අදහස් ඇත්තාවූ නෙපි ඒ තවුස් පිරිකර පරිභෝග කරන්නාවු ශීලවතයා කෙරෙහි සගෞරවනිරිමි කියනුම කවරෙක්ද යි තාපසගේ ආහාරයවූ ඒ නාගරාජයා මව පාවාදුනමැනවැයි කීහ. එබස්ඇසූ ගරුඩ රාජතෙමේ තාපසඝාණන්ගේ වචනය ප්‍රති සම්පතොකවහැකිව නාගරාජයා තාපසයන්ට පාවාදී අහසවනැති ගුරුළුභවනය බලාගිනිකම නිරයයයි යන මේ කථා ප්‍රවෘත්තිය ජාතක අටුවාමගහි ආවේයි.

මේමෙසේ පුරාතනමගහි බුධු සත්පුරුෂවූ ශාසනමයන් පිටත් නිවු බාහිරකඳුයාපවා ශ්‍රවණතාපසාදින් පරිභෝගකරන්නාවූ කාශාව වස්ත්‍රමගහිපවා අගීසගින් සගෞරවකළාහුය වර්තමානකාලමගහි මෙන ශාසිකික ශාසනමගහි පැවිදිවූ සිල්වත් ගුණවත් සුපහල භික්ෂුසංඝ යා විෂයෙහි සඵීඤ්ඤන්වහන්සේගේ උපාසක උපාසිකා යන රාජ ඤ්ජනය ලැබුවන්ගේ සගෞරවාදර බුහුමන්කිරිම කියනුමකවරද ?

නවද පුරාතනයෙහි අපවිත්‍රවූ මළමූත්‍රමයන් වැකීගියාවූ කස ළනාඩ දමනලද අගිත්ඵලයට බිවජයක්වැනිවූ චීවරයවපවා ගරු බුහුමන්කළ නියාව අපදානපාළිමගහි දක්වන්නලදමැයි.

"පංසුකූලිකභාවං ජඞ්ඝාතංමීළහවක්කිතං
සිරසාමං අඤ්ජලිංකත්වා වන්දිතබ්බං ඉසිබ්බජං
අබභාතීතාවගෙ බුද්ධා වත්තමානා අනාගතා
ඛේත්තාභතනා සුජිඣන්ති තස්මා එතනමස්සියා"

මෙහි භාවය මිනිස්සුන් ගමනාගමනයකරණ මාගීයෙහි හැර දමනලද අපවිත්‍රයන් වැහුනාවූ අභිත්ධවජයහි කිළිනලද චීවරය දූක මස්තකයෙහි ඇදිලිබැඳ නමස්කාර කටයුතුය කුමක්හෙයින ද? ගංගා සමුද්‍රාදියෙහි වාර්කාවන්ට අධිකවූ අනිගණෙහි බුදුවූ යම් පරිණි බුදුකෙනකුන්වෙද්ද අනාගතයන් බුදුවියයුතු යම් පරිණි බුදුකෙනකුන්වද්ද වර්තමානකාලයෙහි යම් බුදුකෙනකුන් වද්ද ඒ සියළු බුදුවරයෝ ඉම් අභිත්ඵලයට ධවජයක්වැනිවූ චීවරය කරණකොටගෙණ මකුලඝ්‍රිලයන් පිරිසිදුවූවෝය එහෙයින් ඒ මාගීයෙහි හැරදමනලද අපවිත්‍රයෙන් වැකිගිය චීවරයපවා නමස්කාර කටයුත්තේය යනු භාවයි.

මෙහි එකානි චීවරය කුමක්හෙයින් අභිත්ඵලයට ධවජයකැයි කියනලද්දේදයත්? බුධ ප්‍රත්‍යෙක බුධ අග්‍රශ්‍රාවකයන්වහන්සේලා සියළුදෙනාට මේ චීවරය කරණකොටගෙණම අභිත්ඵලය ලැබුසේක් ලාභය යමක් තෙමේ ගිහිනිවශෙෂයන් අභිත්ඵලය ලැබුයේද සකගරී මහතලය ශෘගී සවණීඃය හාජනයෙහිම නොසිඳී රඳුසිටින්නාක් මෙන් අභිත්ඵලයලැබූ ශෘතඃඃපන්නතෙම් ඉදින් පැවිදි උපසම්පදා නොලැබුසේක්නම් අසුසාරදඟසක් මයාදුන් උසඇතකාවූ මහාමෙරුපර්වත රාජයාගේ මහත්බර ඉඳිලිවව මහාපෘථිවියහැර අභිත්වයකුවක් පොහොසත්ඝනාවන්නාක්මෙන් අභිත්ඵලයාගේ බරඉසිලිමට කසට රැදුනාගාව වැතුඃඃ හැර ලාමකවූ තෘෂ්ණානමැති සවාමියා විසින් රක්නාලද මනාඅඟක් නීලපීත රක්තාවණී වසතු රන්රිදී මුතුමැණික් ආභරණ මල්යුද විලවුන් ආදියෙන් සැරසුනාවූ ගිහිනිවශෙය ඒ උතුම්වූ අභිත්ඵලය උසුලන්නට පොහොසත් මනාවන්නේය ඉදින් රහත්ඵලයට පැමිණියායීතෙම් සත්දවසක්තුළ පැවිදිඅඃවීනම් පිරිනිවන්පාණෝය එසේ එහෙයින් චීවරය අභිත්ඵලයට ධවජයක් වැනි බැවින් සරණගත උපාසකයා විසින් සරණ කිළුටුනොවන පිණිස චීවරයපවා නමස්කාර කටයුතුනම් ඒ අභිත්ධවජය දරන්නාවූ අභිත්ධවජයේ සම්මිවූ බුදුපසේ බුදුමහරහතුන්වහන්සේ මහත්වව නමස්කාර කටයුතුබව කියනුම කවරේද? බිම්බිසාර මහාරජය පසේනදි කොසොල් මහරජය අජා සත්මහරජය අපේපිඬු මහසිවාමණිය විශාඛා මහාඋපාසිකාවෝය. යනාදි පුරාතන උත්තම මයා බුදුන් වැඩඉන්නා විහාරාරාමයන්ට ප්‍රවිඡවන්නාවූකල්හි පාදමයන් යාසුතු ඃඃගීය ඇත්වාහණ අස්වාහණ රථඅලිකුනම් වහන් මිරිවැඩි ආදිමයන්නාස් ආරාඃමයන් පිටත්නිව යානවාහණාදියෙන් බැස සක්විනිර ඡත්‍රකරා යන චාමරාලඃඃත්‍රයන්මෙන් මහත් ගරු

කාරවශයෙන් දෙතොන්මුදුන්දී බුදුන්දැකැවිට හැම්බැමීහොස් හුදුරු නොලංතැන අඟට නිශබ්ද දෙපෙතෙන් මිදිනිද වැඳ පුදා නික්මයන කල්හිද වැඳපැදකුණුකොට දෙතොන්මුදුන්දී දැකීනපථය ඉක්මන තුරු පිටුනොපා පසුපස්සටගොස් බුදුන් නොපෙණෙතාක්හි තැනී ආකාරයෙන් යන්නාහුය මාධිච්චි ආදියෙකි සංඝයාදුටුදැන්නම් රථ යාන වාහණාදියෙහි බැස අන්පසින් දුරුවෙ ආවාසයෙහි නොඇක්ම පසහ පිහිටුවා වැඳ මාගීය ඉඩහැර මහත් ගරැහැරව සින්උපදවා අපවායන කුශලාවතනාව මුදුන්පත්කොටගෙණ මහත් සොම්නසින් වැඳ සමුගණන්නෝයති. පෙළ අටුවාහි ආයේය මෙසේ හිල වන්න ගිහිඋපාසකයා මාගීඵලයහි දුටුකල්හි ශ්‍රද්ධා පුළිඟුම සින් උපදවා ප්‍රීතිවෙළුසින් බලන්නාහු ජාති සහස්සයෙක්හි චක්ඛුරාරණයෙන් නොපෙළී කප්ලක්ෂයක් මුළුල්ලෙහි දිව්‍ය මනුෂ්‍යසංඛ්‍යාත සුගතියෙහිම අනුභවකරන්නාහුය එහෙයින් වදාළහ. අටුවායෙහි "සීලවන්තා භික්ඛවෙ උපාසකා විහරන්තා පියවචනානි සම්පයිරුපබ්බා තං මූලකෙනපිහි පුඤ්ඤෙන අනෙකානිජාති සතසහස්සානි චක්ඛුරාරොගාහොහි සතසහස්ස කප්පමත්තං දෙවෙසුව මනුස්සෙසුව සබ්බසම්පත්තිලාභීහොති" යී.

උපාසකයාගේ ලක්ෂණ හා රත්නත්‍රය ප්‍රසාදයෙහි කුශලඵලය.

24

රත්නත්‍රයෙහිවරදවා පිළිපැදීමෙහි අකුශලඵලය කෙසේදයන්?

---

25 බිම්සාර මහරජතෙමේ පූර්වබුදුවරයන්ගේ සස්නෙහි සංසාරාවසාන වහන්පයලා ඇතුල්වූ අඤ්ඤලාභීයාගේ විපාකවශයෙන් තමන්ගේ පුත්‍රවූ අජාසත් රජතෙමේ ඇඹැට්ටයා මේහයා සවකීය පියරජුන්ගේ යටිපතුල්කරයෙන් පළවා එළුඟුල්වා කිඹිරණුරුපිට සක්මන්කරවීමෙන් කාලක්‍රියාකළබවද කසුප් බුදුන් දවස එක්තරා උපාසකයෙක් ඩහදිය මලවැගිරෙන්නාවූ ශරීරයෙන්, සඟහතු ඇඳ පුටු ආදියෙහි වැදහෙව සඟහතු ඇඳපුටු කිඹිටුකළාවූ අඤ්ඤලාභී බලයෙන් ගයා ශීර්ෂයට නුදුරුවූ මනුෂ්‍යයන්ගේ මලමුත්‍ර දම්න යථා නයෙක්හි සකලශරීරයෙහි හිඳිකටු සිටුවා එවාක්මෙන් සියුම් මුවහත් ඇති රෝමයෙන් ගැවසුනත් ශරීරයක් ඇතිව සුවිශාලමනම් යක්ෂව උපන්බවද එව කසුප් බුදුන්ගේ සමයෙහි එක්තරා සංඝාරාමයක්

අසල් ගෙන් ගාමිභෝජනයෙන් සිටියාවූ එක්තරා උපාසකයෙක් සෙනසුන් සෙවණැලි අවුත් සංඝාරාමයෙහි භික්ෂූන්වහන්සේ උදෙසා මනා කොට අතුරාතුබූ පසතුරු ගිරිපිට සංඝයාගේකෙරෙහි අගෞරව සිතින් සයනාසනකළාවූ අකුශලකර්මබලයෙන් ඒ මිනුසුභාවයෙන් චුතව සුවි රාම යක්ෂයාගේ වාසස්ථානයට නුදුරුවූ එම ගයා ශීර්ෂයෙහිම එක් තරු අපවිත්‍ර යක්ෂයෙක්හි කිඹුලකුගේ පිටසමක්වැනි උදළුතල වැනි කොරපාතුවලින් . හැවසිගත් සමක්අතනාවූ බරරාමනම් යක්ෂයක්ව උපන්හේත්ය මේ යක්ෂයෝ දෙදෙන මිනිසුන් පසුපස් යෙහි එහුබැඳ සුවිරාම යක්ෂතෙමේ ඉන්නාවෙකුවෙන් හිදිකටුවැනි රාමයන් විදිවෙන්ද බරරාම යක්ෂතෙමේ රළු එරැසවූ තමාගේ පිට මිනිසුන්ගේ ශරීරයෙහි ඉලිමින්ද මරමින් ජීවත්වූ බවද දීඝනිකායා ඒ කථාසූත්‍ර නිපාතඅටුවා ගකකයංයුත්තකාදිගයෙහි ආගේසි

තවද අප භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ ජීවමානව විඩි විසන සමයෙහි එතද ග්‍රහ්‍යානාන්තරලැබුවාවූ මේ ශාසනයෙහි සතර වැනි මහාශ්‍රාවකවූ උපාලි ස්ථවිරයන්වහන්සේ වනාහි අතීතයෙහි රාජකුමාරයෙක්ව ඉපිද එක්තරා පසේබුදුමහානුභාවයන්ට අගෞරව අනාදරයෙන් ජාතිමාන උපදවා බොරුවෙන් අපගසකළ අකුශල කර්මවශයෙන් පශ්චිම භවයෙහි මලාකවාසීන් විසින් දූශකර්මයෙන් මේමහසයනු ලබන නීවවූ ඇම්බැටිටකුලගෙහි ඉපිද චතුප්‍රතිසම්භිද සමිත අතීත්ඵලය සාක්ෂාත්කොට පූර්වනිවාසානුස්මෘති ඥානයෙන් අතීතයලෙනුදත් තමන්ගේ පුර්වචරිතය දැක මතු පන්දහසක් හවි රැදුම මේ ශාසනයෙහි සරණගත උපාසක උපාසිකාවන්ගේ සරණ ගමනය ආරක්ෂාකරගන්නා පිණිස ස්මෘති සම්ප්‍ර ජන්‍යය උපදවා ගැනීමට මහත්ඵලවත්වූ මේ අතීත චරිතය මගණහැරදක්වා වදාළේහි.

එහෙයින් කීහ අපදානපාලියෙහි—

"සයම්භූතං විනමනිත්වා සන්තචිත්තං සමාහිතං
තෙනඤ්ඤමනහං අජ්ජ්‍ජාමහාමිහි නීවයොනියං
ඕතවාඛණං විරාධෙථ, ඛණාතීතාහිසොවර
සද්ධෙඛාවය මෙය්‍යාථ, ඛණාමවා පටිපාදිතා
එකච්චානඤ්ඤවමනං, එකච්චානං විරෙචනං
විසංනළාඟළංඒකා, එස චිවාහයදුව ඔසධං
වමනංපටිපහාතානං, ඵලඛානංවිරෙචනං
ඔසධං ඵලලාභිනං, ප්‍රසාදෙඤ්ඤකඛත්තියං

සාසනෙ හිවිරුඩානං විසංහළා හළංයථා
ආසීවිසෝ දිසිවිසා එවං ඛිණාපතිතංනරං
සකිං පිතං හළාහළං උපරුන්ධති ජීවිතං
සාසනං විරජ්ඣිත්වාන කපණෝ විමුච්චති දුග්ගති
බහුනියාඅවිහිංසාය මෙත්තානාගවිහාතනාගව
සදෙවකං සොධාමෙරති; තස්මාඉත අවිරුධියෝ" යී.

මෙහි භාවය එබඳු උපාසක වරිහි මේ පුවීජාහිමියන් සන්ග්‍රහ සිත් ඇතතාවූ මෙතනවට පිහිටුවනලද ප්‍රතිපත්ති ඇතතාවූ සවයම්භූ ඥන මයන්ම චතුරාර්‍යසතයාවබෝධය කලාවූ එක්තරා පසේබුදුකෙනෙ කුන්ට අවමන්කොට ඒ අකුශලකම්බලමයන් මේ ආත්මභාවයෙහියටත්වූ ඇම්බැටවකුලයෙහි පිළිසිඳගනිමි උපාසකවරිනි මහපි බුදුඩාත්පාදසා ණයෙහා වරදවවි ඒ එසේමැයි බුදුඩාත්පාදසාණය වරදවාගත්තේවි වාවූ සත්වයෝතුමූ පසුව ශොකකරන්නාහුවෙති එහෙයින් සවාඑසිඩි මයෙහි උත්සාහවඩවි මෙපිවනාහි බුදුඩාත්පාදසාණය සරණගතවීමෙ න්හා දැනගිලාදියයන් සම්පූණීකරණ්‍රුපිණිස උත්සාහකරවි හෙවින් ගරුගාරවයෙන් දිවාරාත්‍රිදක්ඛි සම්පූණීකරවි තථාගතයන්වහන් සේගේ ශ්‍රී සඩම්මාවවාදය ඇතම් සත්වයන්ට වමනවිරහදක් වැන්න ඇතම් සත්වයන්ට විරෙක විරහදක්වැන්න ඇතම් සත්වයන්ට හළා හළ විෂයක්වැන්න ඇතම් සත්වයන්ට ජරාමරණ නාසන්නාවූ අමෘ තෞෂධයක්වැන්න හේතුමෙස් වන්නාහුදයන් ? මාඝීසාපුද්ගල යන්ට මහෝ මහා ප්‍රතිපත්තියට පිළිපන්නවුන්ට කෙලෙසවම්තෘකර න්නාවූ ඔෂධයක්වන්නේය එලඝට පුද්ගලයන්ට එවරහ විරෙහ දක්වන්නේය යහපත්එල ලබනුකැමතිවූ පින්කෙත් සොයන්න වුන්ට අමෘතෞෂධයක්වන්නේසී. සූත්‍රතාවවාදයට විරුඩිවූ අඥාන සත්වයන් වහා ජීවිතක්ෂයට පැමිණවියහැකිවූ හළාහළ විෂයක්වන් නේය එපරිද්දෙන්ම දුටුපමිණින් විෂවිනාශ ඛාවනය කරණ සුළුවූ ආශීර්විෂ නාගරාජමයකුමෙන් ඒ සුගතොවාදයට විරුඩවූ සත්වයා දවා ගම්මකරන්නේසී එක්වරක් පානයකරණලද්දවූ හළාහළ විෂය ජීවිතෙන්ද්‍රිය එක්වරක්ම විනාශකරන්නේය මේ ශාසනයෙහි වරද වා පිළිපන් පුද්ගලයනමේ ඒ අකුශලකම්විපාකවශයන් කල්පකෝටි සතසහස්‍රයක් මුළුල්ලෙහිම දවන්නේසී සඤාතෘ සංඛ්‍යාත ඉඳිසි මෙන් හා අවිහිංසාවෙන්ද මෛත්‍රී විහරණයෙන්ද දෙවියන්සහිතවූ ලොකය ඒ බුදුපමසේ බුදුමහරහන්හු ආරක්ෂාකරන්නාහුය එහෙයින් ඒ බුදුපමසේ බුදුමහරහතුන්කෙරෙහි වරදවා පිළිනොපැද්දයුත්තේයි.

රත්නත්‍රයෙහි වරදවා පිළිපැදීමෙහි ආදීනවයි. 35

සරණ සමාදන්වන ක්‍රමය කෙසේදයන් ?

26 මෙහිවනාහි උපාසක උපාසිකා සංඛ්‍යාත සරණගතවූවුන්ම කුමක්හයිද් හික්මවනලද්දාහුදයන්? බුදුවරණ්වනාහි සියළු දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදීන්ට හිතවැඩපිණිස බුබඝ්ඝිය ලබන්නාහු නොවේද්ද "අත්‍ථාය හිතාය සුඛාය දෙවමනුස්සානං බුද්ධාලොකෙ උප පජ්ජති" යනාදීන් සියළු සතුන්ට හිතවැඩපිණිස බුදුවරයෝ ලොවුපදනාහුයයි ආගම් ධර්මයෙහි ආසේ නමුදු තෙ තමන්ගේ ඕකාසිවාඛ්‍යා කැමතිව තමන් වහන්සේකරුපැමිණියාවූ ප්‍රාඥසත්වයන් සඳහාම ශ්‍රී සඩ්මය දෙශනා කෙළ්ය ශ්‍රී සඩ්මය අවබොධ නොකටහැකිවූ නුමුකළ කුසල් ඇතනාවූ මෙහෙයින් මුළාවූ සත්වයන් සඳහා ධර්මය දෙශනානානාකළේය. එමහ සින් තථාගතයන්වහන්සේ චිතයනය කටයුතුවූ ශාරිපුත්‍ර මහාකා ශ්‍යප උත්පලවණ්ණා ඛෙමා විශාඛා අනාථපිණ්ඩිකාදීඇතම් මනුෂ්‍යයෝද ඇතම් දිව්‍යබ්‍රහ්මාදිහුද චිතයනය කරණුපිණිසම ධර්මදේශනාකර වදළේසි. එපරිද්දෙන් අනන්තාපරිමාණ සත්වගණයා අතුරෙන් මුකලූ කුසල්ඇතනාවූ දිව්‍ය බ්‍රහ්මයෝම උන්වහන්සේගේ ධර්මය අසා සතර මඟ සතරඵලයටපැමිණ උතුම්වූ නිර්වාණසැපය අනුභවනොළැබියවිඳුවම් මානවිකා මාගණ්ඩි සුන්දරී කාශ්‍යපාදි මනුෂ්‍යයන් හා බඹ බ්‍රහ්ම වස වතීහි ආරාදී දෙවියන්ද විනයනය නොකෙළේසි. ඒ සත්වයෝවනාහි බුදුන්ගේ ලෝපහළවීමෙන් ලැබියහැකිවූ ලෞකික ලොකොත්තර සැපය නොලැබුවාහුය. ඊට උපමා කවරේදයන් ? දහසක් රශ්මියා ලොවෙන් සකල ලොකධාතුව ආලොකකිරීමෙහි පොහොසත්වූ සූර්‍ය්‍ය දිව්‍යරාජතෙමේ යුගදුරුමුදුනෙන් උදාවූයේද සූර්‍ය්‍යාලොකය කැමැ තිවූ සූර්‍ය්‍යාලොකයන් ප්‍රයොජන ලබනුකැමති චක්ෂුරෙන්ද්‍රිය ඇත් නාවූ සත්වයෝම ඒ සූර්‍ය්‍යාලොක ඵලය විඳින්නාහුය ඒ සූර්‍ය්‍යාලොකය නොකැමැතිවූ වවුල් බකමූහුණු ආදි අනෙක ප්‍රකාර සත්වයෝ ඒ සූර්‍ය්‍යාලොකයන් ප්‍රයොජන නොලබන්නාහුවෙති එපරිද්දෙන්ම "දේවමනුස්සානං" යනුවෙන් සියළු දෙව්මිනිසුන්ට හිතවැඩපිණිස යයි කීවද්ද සියළු දෙවිමිනිසුන් සඳහාම ධර්මදෙශනා නොකරණ සේක්මය සියළු දෙව්මින්ස්හු චිතයනයද නොකටහැක්කෝය ඊට උදාහරණ මෙසේයි අපගේ හාග්‍යවන් බුදුරජාණන්වහන්සේ එක්දවසක් සැවැත්නුවර පිඬුසිඟා වඩිනුසේ මාගීයෙහි කෙශිනම් අශ්වාචාර්‍ය්‍ය ශක්‍ර සම්මුඛව මෙසේ චිවාළේය එබා කෙශිය තෙපි අශ්වයන් හික්ම වන්නාහු ශක්‍රසේ හික්මවන්නේදැයි විචාරා දැළේසි. එබයට ඒ

අරහාවාරිතෙමේ යම්හෙයකින් ස්වාමීන්වහන්ස මම වනාහි සියුම්වූ උපායෙන් භික්ෂුවියයුතු අරහන්තයෝ සියුම් උපායෙන් භික්ෂුවන්නෙමි රළු ඵරුසවූ උපායෙන් භික්ෂුවියයුතු අරහන්තයෝ රළු ඵරුස උපායෙන් භික්ෂුවන්නෙමි කලෙක සියුම්වූද කලෙක රළු ඵරුසවූද උපායෙන් භික්ෂුවියයුතු අරහන්තයෝ කලෙක සියුම්වූද කලෙක රළු ඵරුසවූද උපායෙන් භික්ෂුවන්නෙමියි භාග්‍යවතුන්වහන්සේට සැලකෙළේය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එඹා කෙශිය තෙපි විසින් කියනලද තුන්ප්‍රකාරයෙන්ම නොහික්ෂුවියහැකි අරහන්තයන්ට කුමක් කරන්නේදැ යි විචාරා වදාළකල්හි ස්වාමීන්වහන්ස තුන්ප්‍රකාරයෙන්ම නොහික්ෂුවියහැකි අරහන්තයෝ ජීවිතය සහිතව තැබීමෙන් කිසි අර්ථයක් නොවන බැවින් ඔවුන්හු යස අනුභවකරම්සි සැලකෙළේයි නැවතත් ඒ අරහාවාරීතෙමේ තථාගතයන්වහන්සේට මෙසේ සැලකෙළේයි. ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස නුඹවහන්සේ සියළුලොක සත්වයා හික්ෂුවීමෙහි ඉහා දක්ෂ සේකැයි ලෝකයෙහි ප්‍රසිඩය නුඹවහන්සේ කවරාකාරයකින් ලොකයා හික්ෂුවන්නේදැයි විචාළේසි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මෙසේ වදාළේය එඹා කෙශිය මම වනාහි සියුම්වූ උපායෙන් භික්ෂුවියයුතු සත්වයෝ සියුම් උපායෙන් භික්ෂුවන්නෙමි රළු ඵරුස උපායෙන් භික්ෂුවියයුතු සත්වයෝ රළු ඵරුස උපායෙන් භික්ෂුවන්නෙමි කලෙක සියුම්වූද කලෙක රළු පරුසවූද උපායෙන් භික්ෂුවියයුතු සත්වයෝ කලෙක සියුම්වූද කලෙක රළු ඵරුසවූද උපායෙන් භික්ෂුවන්නෙමියි වදාළේසි.

ඉක්බිති අරහාවාරීතෙමේ ස්වාමිනි යමෙක්හු ත්‍රිවිධාකාරයෙන් නොහික්ෂුවියහැකි සත්වයන් ක්ෂුක්කරන්නේදැයි විචාළේය ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වදාරණසේ එඹා කෙශිය එබඳු සත්වයෝ එකාන්තයෙන්ම සැපයෙන් පහාරවූ මනුෂ්‍යාන්මයෙන් පැරදුනාවූ නිෂ්ප්‍රයෝජන සත්වයන් බැවින් මම ඔවුන්හු මරාදමමි යි වදාළේසි. ඉක්බිති අරහාවාරීතෙමේ ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන්වූ නුඹවහන්සේ සත්වයන්ගේ ජීවිතනිග්‍රය සිදීම නිඝ්ඨ පාණාතිපාත අකුශලකර්මයයි වදාරන්නේ නොවැද දැන්වනාහි නොහික්ෂුවියහැකි සත්වයන් තමන්වහන්සේම මරවයි වදාළවිටාහි කෙසේ යෙදෙන්නේදැයි විචාළේසි ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වදාරණසේ එඹා කෙශියමහණ මැරිණ වඩක මවිතනාවෙන් ජීවිතේන්ද්‍රිය මෙත්‍රිසූත්‍ර නොවැනීමෙන්ය. සහර අපාය වදාරවසාතබා ත්‍රිවිධඇළලුබිමට ගතතුවූ නාගයොදෙව

ඔය පෙන්වා දීමෙහි පොදුභාසන්වූ මාගේ අවවාදය නොඅසන්නාවූ සහපත් ප්‍රතිපත්තිය පිළිපදින්නාවූ ගැඹුරුඵල ලැබෙන්නේ මහලනලදු මියන්වූ ගලක් තොනැවැත්වීයාක්මෙන් අපාය ගමනට නියතවූ අතුන සත්වයන්ට ධර්මාවවාදානුශාසනා නොකොට එබදු සත්වයන් අපෙක්ෂා නොකොට මධ්‍යස්ථවීම ඔවුන් මරාදුම්මනම්වෙයි. මේ ලෝකයෙහි සොරුන් වධකයන් ආදී දුෂ්ට සත්වයන් මරාදමන්නාවූ රටවරක්නා රජ්දරුවෝතුමූ ඒ සොරුන් ආදීන්ගේ ජීවිතෙන්ද්‍රිය සිඳ මරා දුවිමෙන් එකෙ ජීවිතයක් එක්කලෙක එක්සතාක් පඤ්චකයක්ම එක්භවයක්ම නසන්නේවෙයි අවවාදානුශාසනා නොකිරීමෙන් මාගේ බැරිමවනාහි අනන්තාපරිමාණ දීර්ඝ සංසාරයෙහි නොයෙක් කල්පකෝටි සතසහස්‍රයෙහි උපමා විෂයාතික්‍රාන්තවූ සතර අපාය භය සංසාරභය විදිමෙන් මෙතෙකැයි ප්‍රමාණ නොකළැකි මරණපැමිණීම්වලි නොතුවන්නේයැයි දෙශනාකළමෙක්ක. එහෙයින් දෙවම්මිනියුන් සඳහායෙහි පාළි අටුවා කථාදියෙහි ආවාවූ වචනය විනයනය කටයුතුවූ දෙවම්මිනියුන් සඳහාමයයි අටුවකතයුතුයි.

නවද සර්වඥ බුදුවරයෝම නොව පුරාතන අබුඩොත්පාදයෙහි ලොව උපන් මහා ප්‍රාඥයෝද විනයනයකට යුතු ප්‍රාඥයන්ම විනය නය කළාහුය මේ කෙසේ දත්යුතුදයත් ? අපගේ ශ්‍රීමහාබොධිසත්වයෝ එක්සමයෙක්හි බමුණු මහසල්ඛුලයෙහි ඉපිදවිය පැමිණ වෙදත්‍රයෙහි පාරප්‍රාප්තව හිමිගෙයි කළකිරී සෘෂි ද්‍රව්‍යජයාවෙන් පැවිදිව හිමාලය ප්‍රදේශයෙහි ගඟපස්කරණ්ඩයේ එක්දවසක්වනයෙහි ඇවිද එක්තරා පස්පියුවෙන් ගැවසුනත් විලකට බැස ජල ස්නානයකොට ඉව්වරවනාගසිටියුයේ වාතානුසාරයෙන් යට සුළඟට අා පද්ම සුගන්ධය ආඝ්‍රාණයකෙළේය. ඉක්බිති මේ ශාසනයෙහි උත්ඵලවණ්ණාවූ මේඝඝණිතාමෝ එසමයෙහි දිව්‍යාත්මයෙහි ඉපිද ඒ විල අරක්නෙණ වසන්නී දෘශ්‍යමාන ශරීරයෙන් අවුත් එඹා, තාපසය තොපි අඛුන්සතතක සුගන්ධය පැහැරගත්තාවූ ගන්ධතෙනකයෙකැයි වදාරනාකළේය. ඉක්බිති තාපසතෙම් ඒ වචනය අසා දැන් මේ දෙවිදුනතෙමේ ගඤ්ඡතෙනකයයි කළාවූ ඥානාරොපනය අන්කිසි වෙන් මෙහි අවිද්‍යමාන බැවින් මෘෂාවාරොපනයකෙළේයයි සිතා පින්වත්නී තොපගේ මල්සුවඳ සොරකම්කළ සොරු කවරෙක්ද ? ගඤ්ඡතෙනකයයි ඥානාරොපනය කළාවූ තාපස කවරෙක්දැයි විවාළේය. ඉක්බිති දෙවිදු නියඟුයේ තාපසයනි මේ වනාහි

ඉක්බිති දෙවිදු කියනුයේ තාපසයෙනි මම වනාහි මේ පස් පියුම්විලට අරක්ගත් දෙවිදුවමේ නමුත් මාගේ විලවඩැස ජලස්නානය කෙරුවට මාගේ පියුම්මල් සුවඳ වැසුවාවෙන් ආඝ්‍රාණයකළ බැවින් නමුත් ඕනිඑපිනකයෙක්වීයයි කියයි. තාපසතෙමේ දෙවඳිනා හුණ වචනය අසා මෙසේ සිතුහ මේ විලවඩනාහි ආ ආ මනුෂ්‍යයෝ ජලස්නානයකොට යවසුලඟට වාතානුසාරයෙන් හමන්නාවූ පියුම් සුවඳ ආඝ්‍රාණයකරන්නාහුය එනකුදුවූවත් දුරදී පියුම් සුවඳ ආඝ්‍රාණයකළාවූ මා ඉක්බිතිවනකයයි සොරකමට අල්වා ගැණීම සුහාක් නොවේයයි ඒ අයුතු දෙෂාරොපනය වළක්වදුපිණිස මේ ගාථාව කියේය ඒ කෙසේදැයි ?

"නහරාමිනං භූඤ්ජාමි-ආරාජිංඝාම්විරිජං
අථකෙ නනුවණ්ණාන-ඉඤ්ඡිතබ්බනොනි වුච්චති"යි.

එබඳු දෙවධිතාව මම නොපෙරේ විලෙහි පිපිනියාවූ පද්මය පැහැර නොගත්තෙමි අනිත් පැහැරගෙණ සුවඳ ආඝ්‍රාණයද නොකළෙමි එනකුදුවූවත් වාතානුසාරයෙන් ආවාවූ සුවඳ දුරසිට ආඝ්‍රාණයකළෙමි යුක්තිගහයීන් මට සුනඹ වෙරයෙක සි කියනලද්දැයි විවාළේසි ඉක්බිති දෙවතාදු කියනුයේ එබඳු තාපසයෙනි පුරාතන මහාප්‍රාඥයෝ වනාහි නික්මවියයුතු භූවනාත්තන්ම නික්මවියයුතු කාරණයක් පැමිණිනල්හිම මහාඅකාව නික්මවන්නාහුය නොනික්මවිය හැකි හුවණවද සත්වියන් අස්ථානයෙන් නොනික්මවන්නානුසයි කියා මේ ගාථාවයෙන් අවවාදකෙළේසී.

"ආකිණ්ණඑදෙදූ පුරිසෝ-ධානිවොළංව මඤ්ඤිතා
තඤ්ඤමෙවවනං නාත්ථි-නඤ්ඤාරහාමිවහාවව
අනඟනස්ස පොසස්ස-නිච්චං සුඛගවෙසිනා
වාළඟමත්තා පාපස්ස-අබ්භාමත්තාවව ඛායති"යි

මෙහි භාවය නිදුකාණෙනි නොයෙක් අකුශලකර්මයන් ගැවසීගත් බැවින් රළුපරුෂවූ පැවතුම් ඇතනාවූ පුරුෂයාමේ කෙලෙසම් සොටු මලමුත්‍රයෙන් වැකුනාවූ කිරි මවෙකුගේ ඉනඛන්ධයන් නොයෙක් අකුශලකර්මනෑනි අපවිත්‍රයෙන් වැසෙනලද්දේනි එමතු සින් ඒ අකුශලකර්මයෙන් ගැවසීගත් රළුපරුෂ පරුෂයාණකෙරෙනි මාගේ අවවාදානුශාසනාවෙක්නැත්තේය සම්තපාපිවූ තාපසයෙන්ම අවවාදඅනුශාසනාවෙන්නාහුය ප්‍රිය ගිලිවන්නාහුය එසෙයින් සැලපවාත්‍රවූද

අකුසලකර්මයක් නොකරන්නාවූ ඒ ශ්‍රමණයාම නිත්‍යවිට මම සුදුස්සෙක්වෙමි නිෂ්පාපිවූ නිරන්තරයෙන්ම නිර්වධසැපයම සොයන්නාවූ තෙපිවැනි සාධු සත්පුරුෂයෙකුවම අස්වලාමි අහක්පමණ් සවලප මාත්‍රවූද අකුසලය මහත්වලාපවලයක්මෙන් වැටහෙන්නේයි එහෙයින් දැන් තෙපි කුමක්හෙයින් මෙබඳු සවභාව ඇතනාවූ දෙශය අකුසලයයි වාවහාරකරන්නට නුසුදුසුසක් කෙරේදැයි කීමය්ය ඉම සේ පුරාතනයෙහි මහාබ්‍රහ්මයන් ආදි උතුමන්ගෙයි අවවාදනාමවූ සාධු සත්පුරුෂයන්ටම අවවාදානුශාසනා කළාහුයැයි දතයුතුයි එහෙයින් වර්තමානකාලයෙහි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් දවවාවදාරණලද උපාසක උපාසිකායන උතුම් ධර්මරත්නයඤ්ඤාණය ඇතනාවූ සරණගිය පුද්ගලයෝම බුද්ධානුශාසනාව පිළිගණ රත්නත්‍රයෙහි පැහැද දෙවි මිනිස් සැපහා කෙළවර ශාන්තසුඛිත අමාමහ නිවන්සැප ලබන්නා හුවවනි මෙසේ සරණගත උපාසක උපාසිකාවන්ගේ රත්නත්‍රය කෙරෙහි ප්‍රසන්නත්වමනිද වරදවා පිළිපැදීමෙහිද ආනිසංස ආදීනව විභාගය සැකෙවින් දතයුතුයි.

සරණසමාදාන ක්‍රම නිදේශයයි 26.

සරණ ගමනය කිරීමුවන ක්‍රමය කෙසේදයන් ?

27 ලොවි සරණගමනය ලොවිතුරා සරණගමනය යන දෙවැදෑරුම් සරණගමනයන් අතුරෙන් ලෞකී සරණගමනය වනාහි තුණුරුවන් තුණමනාදක්නා ආකාරමයන් ප්‍රතිවිඥාදනයකරන්නාවූ මෙහෙ සංඛ්‍යාත අතුනාවයද බුදුන් සම්බුදුවීමද ධර්මය ස්වාක්ඛාතවීමද සංඝයා සුප්‍රතිපන්නවීමද සරණකිරීම් සංඛ්‍යාතවූ විවිකිච්ඡා සංඛ්‍යාත සංසයද අපායභය සංසාරභය නසා ත්‍රිවිධ සැපඵලවීමෙහි ශක්තිය රත්නත්‍රයෙහි විද්‍යමානවීමද සරණවීමේ හේතුවයි හුදෙක් මනොචාරමයෙන් උපදනා අකුශල චිත්තාවිර්භාව සඔඩුවූ මිථ්‍යාඥානයද රත්නත්‍රය කෙරෙහි අගෙරව කිරීමයයි කියනලද අනාදරයද රත්නත්‍රයකෙරෙහි බුහුමන්කිරීම් සංඛ්‍යාතවූ අනාර්ය්‍යයද යනාදි අකුශලධර්මයන් ඉගතුකොටගණ සරණ කිඳිවුවන්නේසි, මහාඉතිහාස මහාවිශ්වාරනොවන්නේසි. මාහී සප්ත පුද්ගලයන්ගේ ඒපාපධර්මයන් මාගී ඵලයන් ප්‍රතිලාභකලබැවින් අලං කුතතාර සරණගමනයෙහි එබඳු අසාරණ කිමෙක් නැත්තේයි එහෙයින් කිහ දීඝනිකායාදී කථාවෙහි=සාමඤඤඵල සූත්‍ර අම්බට්ඨසුත්‍රාදිවේ

"තැළුළුව ලොකිය සරණගමනං තීසුවපත්තීසු අසුද්ධසුණ සංසය මිච්ඡා සූණාදීහි සංකිලිස්සති නමහා ඡුතිකංඛාති නමහා විප්ඵාරං ලොකුත්තරසසනස්ස සංකිලෙසෝ" යනුයි මෙසේ සරණගමනය කිළිටුවීමෙහි ක්‍රමය දතයුතුයි.

සරණගමනය කිළිටුවන ආකාරයයි 27.

සරණගමනයාගේ භෙදය කෙසේදයන් ?

---

28 ඒ ලොවී ලොවිතුරා සරණගමනයන් අතුරෙන් ලෞකික සරණගමනයාගේ බිඳීම සාවද්‍ය අනවද්‍යවශයෙන් දෙවැදෑරුම්ව න්නේය ඒ ප්‍රකාර භෙදයන් අතුරෙන් සාවද්‍යභෙදයවනාහි සරණ කිළිටුවන ආකාර දූත්වූක්‍රමයන් ත්‍රිත්නත්‍රයවනාහි අපායභය සංසාර භය දුරුකොට නිර්වාණ සැපඑළවීමෙහි පොහොසත් භාග්‍යවන්හයයි මනාවාරණයෙහි චිත්තවිප්‍රසාදය ඉපිද ඊට අනතුරුව රත්නත්‍රයයන් පිටන්නිවූ අන්‍යශාස්තෘන්කෙරෙහි ආත්මසන්නියස්කන්ධාදි සතරාකාරයෙන් එක්ආකාරයකින් සරණගැණීම්වශයෙන් සාවද්‍යවූ සරණගමන භෙදයවන්හේයි ඒ භෙදය අනිෂ්ටවිපාක දෙන්නේයි එයින් අනවද්‍ය භෙදය කාලක්‍රියාවෙන් වන්හයි ලොකුත්තර සරණගමනය මාගීඵලයාවම ලැබියයුතු බැවින් මාගීඵලයාගේ දෘෂ්ටි විචිකිච්ඡාදි සරණගමනාපකිලෙශයන් නිරවශෙෂයෙන් ප්‍රහීනකරණලද හෙයින් ලොකුත්තර සරණගමනයෙන් භෙදයෙක්නම් නැත්තේමැයි. එහෙයින්කිහ දීඝනිකායාට්ඨ කථාවෙහි.

"ලොකියසසාව සරණගමනසස දුව්භෙදා භෙදෙ සාවජ්ජා අනවජ්ජාච තත්‍ථ සාවජ්ජා අසුද්ධසඤ්ඤාදිසු අත්තසඤ්ඤි ඝාතනාදීහි භොති සොව අනිඨ ඵලාභොති අනවජ්ජා කාල කිරියාය භොති සෝ අවිපාකත්තා අඵලෝ ලොකුත්තරසසපන තොවජ්ජි භෙදෙ" යි මේ අට්ඨවාපාඨයෙහි "අවිපාකත්තා අඵලා" යන මෙහි භාවය අන්‍යතීර්ථිකාදීන් විෂයෙහි ආත්ම සන්නියස්කන්ධාදි වශයෙන් මිය දිවුගැණීමෙන් අනිෂ්ට විපාක ලැබෙන්නාක්මෙන් කාලක්‍රියාවෙන් වන්නාවූ සරණගමන භෙදය කුමක්භෙයින් අනිෂ්ටවිපාක නොවන්හේදයන් ? වුත්තිසිතවනාහි අව්‍යාකෘත කාමාවචර මහාවිපාකයක් බැවින් අනිෂ්ටවිපාක නොබෙදන්නේයයි දතයුතුයි ලොකුත්තර සරණගමනය වනාහි සරණගමනාපකිලෙශයන් නැති හෙයින් කොළොසිවක් හෝ භෙදයෙක් හෝ නැත්තේයයි දතයුතුයි.

තවද ලොවී සරණගමනය කාලක්‍රියාවෙන් බිඳෙන්නාක් මෙන් ලොකුත්තර සරණගමනය කාලක්‍රියාවෙන් බිඳෙන්නේදැයි ප්‍රශ්නකරවයුතුයි සෝවාන් සකෘදාගාමී අනාගාමී යන ආර්‍යයන්ගේ සක්කාය පරමප්‍රාප්ත භවභයන් භවයට පෙරළියන්නේද මාර්ගඵලයන් නස නාලද දෘෂ්ටි විචිකිත්සාවෝ නැවත නූපදනා බැවින් රත්නත්‍රයෙන් අන්‍යවූ දක්ෂිණාර්හයක් නොසොයන බැවින් ලොකුත්තර සරණගම නයෙහි භෙදයක් නැත්තේමැයි එහෙයින් කියේමැයි අට්ඨකථායෙහි "භවන්තරේපිහි අරියසාවකෝ අඤ්ඤං සත්ථාරං න උද්දිසති" යී මේ හිවනාහි මේසේ ලොව් සරණගමනයාගේ දෙවැදෑරුම්භෙදය හා ලොවිතුරා සරණගමනයාගේ අභෙදයද වෙසසා අවබොධ කටයුත් තේයි.

සරණගමන භෙදසඞ්. 28.

සරණගත උපාසකයා විසින් නොකටයුතු අධම්මවෙලඳුම් පස කවරසේ ?

—o—

29 මේසේ රත්නත්‍රය සරණගතවීමෙන් උපාසක උපාසිකා යන විශිෂ්ට ධර්මරාජ මුද්‍රාලඤ්ඡනයෙන් මුද්‍රණයකරණලද නම් ඇත්තාවූ සෞගතයන් විසින් රැක්කයුතුවූ ගෘහස්ථශීලයවනාහි පඤ්චශීලය ආජීවාෂ්ටමක ශීලය දශශීලය අෂ්ටාඞ්ගෝපවාසථ ශීලය යනාදින් අනෙකප්‍රකාරවේවැයි ඒ ශීලයෝද සුදුසු පරිදෙදන් යථාක්‍රම යෙන් මතු විස්තාර කරණ්ලැබේ.

සරණශීලය පවත් සියළු ශීලයන්ම රක්නා ගෘහස්ථ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් කෙරෙයුතු අධර්මවෙලඳුම් පසෙක් ඇත්තේයි. ඒ පස්වෙලඳුම්නම් ශස්ත්‍ර වෙලඳුමය සත්ත්වවෙලඳුමය මස්වෙලඳුමය මද්‍යවෙලඳුමය විසවෙලඳුමය යන මොවුහු පස්වෙලඳුම්නමේවේ. ඔවුන් අතුරෙන් ශස්ත්‍රවෙලඳුමය යනු කඩු දුනු මගල්ල අඩයටි ආදි සත්ත්වයිං ශාවපිණිස ව්‍යවහාරකරන්නාවූ ආයුධාදිය කෙමෙන් විසින් සාදා හෝ අනුන්ලවා සාදවාගෙන් යම්කිසි ආකාරයකින් වෙලඳුම්කිරීමනම්වේ සත්ත්වවෙලඳුමය යනු යුධභූමියෙහි පැරද තමන්අතට පත්වූ මිනිසුන් හෝ මාගියෙහි රැකපුට අල්වාගන්නා මිනිසුන් හෝ අනික් අනික් උපායකින් අල්වාගන්නා මිනිසුන්හෝ ඔවුන්ගේ අපරාධින ජීවිත යට බාධාවන පරිදි අනුන්ට විකිණීමෙන් කරන්නාවූ වහල්වෙළඳු මය එතඹුදුවූවන් මිලමුදල්දී මිනිසුන් දස බැළඹම්ගහපිණිස යොදා ගැණීම හෝ උගසටබැඳ මිළමුදල්නැණීම හෝ සත්ත්වවෙලඳුම් නොවන

බැහින් කර මරා නීතවශඝයන් යුබාදියෙන් පැරද අල්වාගන්නාලද මිනිසුන්ගේ අපරාධිනබවට බාධාවන නියාමයෙන් විකිණීමම මෙහි සත්‍යවෙළඳුමයයි දතයුතුයි. එහෙයින් අටුවාමයෙහි "සත්තවාණිජ්ජා අකාරණියා අහුජියස ගාවකරණතා" යනු කිහ මිස්සවෙළඳුමය යනු එළු බැටළු තිරුළු පෑලුළු උරු මුව ගෝන කුකුල් පරෙව් විකුරුළු ගේකුරුළු ආදි මස් කනපිණිස ව්‍යවහාරකරන්නාවූ සතුන්ඇති කොට හෝ අල්වා හෝ මස්පිණිස විකිණීමයි මද්‍යඝවෙළඳුමය යනු පස්වැදුරුම් සුරාවහා පස්වැදුරුම් මේරයද අබින් කන්සා ආදි මත් වන ද්‍රව්‍යද සාදා විකිණීම හෝ අනුන් විසින් සාදනලද සුරා ද්‍රව්‍ය මුදලට ගෙණ නැවත විකුට ලාභගැණීම හෝ මද්‍යඝවෙළඳුමනම්මවී විෂඝවෙළඳුමය යනු මනුෂ්‍යමාරණයට හෝ මත්ෂ්‍ය සිව්පාදින් මැරීම පිණිස හෝ ව්‍යවහාරකරන්නාවූ විෂවගී තම විසින් සාදා විකිණීම හෝ අනුන් විසින් සාදනලද විෂවගී මුදලටගෙණ විකුට ලාභගැණීම හෝ විෂඝවෙළඳුමනම්මවී ශස්ත්‍රඝවෙළඳුමයි මනුෂ්‍ය තිරශ්චීන සත්ත්‍වතනයටමුත් මිනිසුන්ගේ ඝාවකම් වඩුකම් යනඩකම් ආදිය පිණිස සාදන්නාවූ කැති උදළු වෑ පොරෝ ආදිය විකිණීමද මද්‍ය විෂවෙළඳුමයි බෙහෙත්පිණිස හාවිතාකරන්නාවූ මද්‍යවයි විෂවගීාදිය මවෙළඳුම් කිරීමද අධර්ම වෙළඳුම්පසට අයත් නොවනබව දතයුතුයි. මේසේ මේ පස්වැදුරුම් අධර්මවෙළඳුම සරණගත උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නොකටයුතුයි. මෙබදු වෙළඳුම්න් සපයනලද ධනයෙන් තමාහෝ අඹුදරුවන් හෝ පොෂ්‍යඝකිරීම අධර්ම ජීවිකා නම එබදු ධනයෙන් කරන්නාවූ දනමානාදි පින්කම්ද මහාප්‍රතික මහාරිෂ්ඨාර නොවන්නේමැයි.

එසින් වදළහ අඟුත්තර පඤ්චක නිපාතඝයහි "පඤ්චිමා භික්ඛවෙ වාණිජ්ජා උපාසකෙන අකරණීයා කතමෙ පඤ්ච සත්ථවාණිජ්ජා සත්තවාණිජ්ජා මංස වාණිජ්ජා මජ්ජවාණිජ්ජා විසවාණිජ්ජා ඉමෙ ඛෝ භික්ඛවෙ පඤ්චවාණිජ්ජා උපාසකෙන අකරණීයා" යි මේ වනාහි උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නොකටයුතු පස්වෙළඳුමනම්මවේ.

උපාසකයන් විසින් නොකටයුතු අධර්මපස්වෙළඳුම් 29.

උපාසකභාවය විනාශවන්නේ කෙසේදයන් ?

30 යම්කිසි සරණගත උපාසකයෙක් තෙමේ මතු දක්වනු ලබන පඤ්චශීලය හා ආජීවාෂ්ටාඞ්ග ශීලයද යන චාරිත්‍ර ශීලයන් සම්පූර්ණකරන්නේවීනම් ඒ උපාසකයාගේ උපාසකධර්මය විපරිත

වත්තේයයි දතයුතුයි. තවද උපාසකචිණ්ඩාලය උපාසකමලය උපාසකපතිකිට්ඨයයි කියනලද තුන්ප්‍රකාරයෙන් යුක්තවීම්ද උපාසකයාගේ උපාසකභාවය විපරීත භාවයට පැමිණීමනම්වේ ඒ උපාසක චණ්ඩාලාදී භාවයට හෙතුවූ පඤ්චප්‍රකාර ධර්මයෝ කවරහයිද? මේ ශාසනයෙහි සරණගතවූ උපාසකතෙමේ පස්ආකාරයකින් උපාසක චිණ්ඩාලතෙමේද වේයි උපාසක මලතෙමේවෙයි උපාසක පතිකිට්ඨතෙමේවෙයි හෙතුත් රළු පරුෂවූද කීළුවුවුද ලාමකවූද උපාසකයෙක් වෙයි හත් කවර පස්ආකාරයනිත්දයත්? යම් උපාසකයෙක් තථාගත රත්නත්‍රයෙහි ඇදහිමක් නැත්තේවේද දුෂ්‍යවූ සිල්ඇත්තේවේද අසුභ මනුෂ්‍යයන් විසින් පණවනලද කොතුහල මංගල්‍යයන් අද හන්නේ වේද කොතුහල මඟලාශයක්ම ප්‍රාර්ථනාකෙරේද නමස්ය කරණාදහන්නේවේද ශාසනඥයන් පිටත්කිවූ අන්‍යතීර්ථකයන් කෙරෙහි දැහැණෙහි පුද්ගලයන් සෙවීන්නේවේද දුනම්‍යනාදී පින්කම් කරණකල්හි පළමුකොට අන්‍යතීර්ථකාදීන් කෙරෙහි දුනම්‍යනාදිය කළේද මේ පස්ආකාරයෙන් උපාසක චඩාලතම්දෙවෙයි. උපාසකමල තම්දෙවයි උපාසක පතිකිට්ඨතම්දෙවෙයි දතයුතු.

එයින් වදාළහ "පඤ්ඡි භික්ඛවේ ධම්මෙහි සමන්නාගතෙනා උපාසකෙනා උපාසක චඩාලොව හොති උපාසකමලඤ්ච උපාසක පතිකිට්ඨොව තතමෙනි පඤ්චහි අසද්ධොහොති දුස්සීලොහොති කොතුහලමඟලිකොහොති මංගලං පච්චෙති නොකම්මං ඉතො චබහිඩා දක්ඛිණෙය්‍යං පරියෙසති තත්ථේව පුබ්බකාරං කරොති" යි. මේ දේශනාපාඨයෙහි කොතුහල මඟල්ය යනු ප්‍රථමකල්පිකවූ ඇතම් අසුභ මනුෂ්‍යයන් විසින් යම් යම් දේ මඟුලැයි සලකා ලෝකයෙහි පුරුදුකළාවූ දිසාමඟල පුහාමඟල මුහුම්මඟලයෝයි කිවුන් අතුරෙන් .දිසාමඟලනම් උදෑසන නැගිට පූර්ණඝටක යක් හෝ ලක්ෂණ සම්පන්න වෘෂභයකුහෝ කිරිදෙනක් හෝ දැකීම් ආදියද අනිකුදු අහිමිතවූ යහපත්දේ දැකීමද මහල්‍යයක්වෙයි හිස්කළයක් හෝ අගවිනළ මනුෂ්‍යමයක් හෝ මඟල්ලෙක් හෝ ඖතශරීරයක් හෝ රොගාතුරමයක් හෝ නීවජාතික මනුෂ්‍යමයක් හෝ අනික් අශුභවස්තුවක් නෝ දැකීම අවමඟුලැයි දුෂ්ටනැණැම්ම දිසාමඟලනම් වන්නේයි සුනමඟලය යනු උදෑසන්හි නින්දෙන් පිබිදී සිරිවඩිනය වේවා, ධනවඩිනය වේවා, ගුහයක්වේවා යහපත්වේවා යනාදී යහපත් වචන ඇසීම මඟල්‍යයක්වයි එසේම උදෑසන්හි අසුවලා කාලඥි යාකෙළිය අසුවලා රෝගාතුරවූමෙය යනාදී අප්‍රිය අශුභ වචනයන්

ඇසීම අවමඟල්‍යයයි ගැණීම සුතමඟලනම්වේ මුතමඟලය යනු උදු සන්හි මනාසුවඳක් ආඝ්‍රාණයකිරීමද යඟපත් අහිනව වයනාදියඟද පැලඳීමද යඟපත් සුවඳමල් පැලඳීමද යඟපත් අසුන්හි හිඳීමය යන පත් ඵස්ඵගෝරසාදිය ඇල්වීම මෙහෝ අනුභවකිරීමය ඛිනාදිය උතුම් මඟල්‍යයක්වෙයි. එසේම අයඟපත් වස්තුාදිය නැඳපැලඳීමද අයඟපත් ගන්ධාදිය ආඝ්‍රාණය කිරීමාදිය අවීඟල්‍යයයි ගැණීමවෙයි මෙසේ දක්වනලදු දසමඟල සුතමඟල මුතඃඟල තුණ සත්‍යයයි ඇදහීම සරණකිඵවුවන්නාවූ නොඅහාත් ඵපරිතවන්නාවූ උපාසක චණ්ඩාල උපාසකමල උපාසක පතිකිස බවට පමුණුවන්නාවූ මිථ්‍යා ප්‍රතිපත්ති යයි දතයුතුයි.

මෙම සූත්‍රයෙහි "දුබ්බකාරං කරොති" යන පදයෙහි අර්ථ මෙසේ දතයුතුයි. රත්නත්‍රය සරණගතවූ ඥේ උපාසකයෙක් තෙමේ රත්නත්‍රයහි ශ්‍රඩාවඳ දැඩවීද ශාසනයෙන් පිවත්හි අන්‍යතීර්ථ කයන් කෙරෙහි ශ්‍රඩාව බලවත්වේද මෙසේ දන්දීම්ආදිය කරණුයේ පළමුකොට නීච්චකාදීන් වඩාහිදුවාද පළමුකොට ඒඛත් ගණ රවයන් නීච්චිකාදින්ට දන්දේද රත්නත්‍රයට පසුව ගණරව කෙරේද බුඛපූජාව හා සංඝාව දන්දීම පසුව කෙරේද මෙසේකරන්නන් නමුදු රත්නත්‍රය සරණයාව අර්ථයක් නැතැයි යන අදහසින් රත්නත්‍රයද අන්‍යතාහැරීමද නීච්චිකයන් කෙරෙහිද ආත්ම සන්නිධාන තානාදි සතරාකාරඅයන් යම් ආකාරයකින් සරණගතාභිප්‍රේතවේද එසේ ආත්මසන්නියාතනාදිවශයන් තමාගේ ආත්මයනීච්චිකාදීන්ට හෝ අන්‍ය දේවතාදින්ට ඝෝ පාඛණ්ඩතනාන් සරණබිඳුනන් නම් නොවන්නේවෙයි. උපාසක උපාසිකා යන උතුම් නාමය ඔහුට අයත්වන්නේ නමුදු උපාසක චණ්ඩාලය උපාසකමලය උපාසකපති කිඨයයි යන නම් ලැබියයුතුවේ එබැවින් ඒ ලාමකවූ උපාසනයාගේ ලක්ෂණ දැක්වීම පිණිස "පුබ්බකාරංකරොති" යනු වදාළේයි. ඊට උපමා නවරයන්? යම් කිසි රොගාතුරඅයක් තෙමේ තමන්ට ප්‍රතිඝඛාධාරවූ වීකිත්සා කම්මයහි දක්ෂවූ මෙවජ්ජවාඡසිකයාගෙන් හා ප්‍රත්‍යක්ෂ ගුණ ඇතනාවූ ඔෂධඅයන්ද නාප්තියම නොපැමිණ අන්කිසි මෙවජ්‍යවාඡසිකයෙක් සොයා පළමු මෙවජ්‍ය වාඡසිකයාද අත්හැරපසුව සොයානන් මෙවජ්ජ වාඡසිකයාගේ බබඟහද පළමුකොට අනුභවකළේවේද එපරිද්දෙන් දම්මරත්නත්‍රය සරණගතවූ යම් උපාසකඅයෙක්තෙමේ සම්පුණීඅයන් මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පිළිබඳනාඅගණ රත්නත්‍රයන් එනාදෙඛයකිහා අදහා නිච්චිකාදීවකා

දීත් සත්ප්‍රකාරයෙන් අදහා ඔවුන්ට පළමුකොට මහෞරව සත්කාරා
දිය පවත්වාද ඒ උපාසකතෙමේ උපාසක චණ්ඩාලාදිනට් ලබන්නන්
ගයි දතයුතු යයි ඉදින් යම්දවසක ඒ උපාසක චණ්ඩාලතෙමේ රත්න
ත්‍රය සරණගතවීම නිෂ්ප්‍රයෝජනයයි සලකා තීර්ථික ආජීවකාදින්ට
ගොස් ගිව විෂ්ණු ආදි දෙවියන්ට හෝ දාත්මසන්නියාතනාදියෙකාට
සරණගියේවිද එකල්හි මහා සාවද්‍යභෙදයෙන් තුණුරුවන් සරණ
බිඳි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයෙක්වීමය ඒ සරණගමනය බිඳීම හා සමග උපා
සක උපාසිකා යන උතුම් ධර්මරාජයාණන්වහන්සේගේ රාජමුද්‍රානාමය
චිතාගෙවී මහත් අනයව්‍යසනයට පැමිණෙන්නේමැයි ඊට උපමා කවරයත්?
පාටලිපුරවූ රජකු විසින් තනතුරු සමඟ රාජසමක්කවිටු ලබන්නා
නාමාදිය දීමෙන් තමාගේ අමාත්‍යශ්‍රේෂ්ඨයනි සිටුවා ලද යම් පුරුෂ
යෙක් මතෙමේ මෑතභාගයෙහි රජහුගේ සතුරන්ට පක්ෂව මහරජහට
විරුද්ධව ක්‍රියාකරන්නේ වීනම් රජුගේ රාජකෘත්‍යය හැරදමා සතු
රන්ගේම කෘත්‍යකරන්නේ වීනම් මහරජ විසින් ඒ සතුරුපක්ෂය
භජනය කරන්නාවූ දුෂ්ටාමාත්‍යයා තනතුරෙන් පහකර පූර්වයෙහි
දෙනලද මහෞරව නාමයද ආපසු රැගෙන සිරගෙහිමසා ඒ දුෂ්ටාමා
ත්‍යයාගේ සම්පත්ස්වාමියත් රජුත් මිසින් පැහැරගන්නේමහාවෙයි
රවින් මෙරපන්නේ මහා වෙයි එකල්හි ඒ දුෂ්ටාමාත්‍යයා සියළු
යමෙකුගේවත් පිරිහි මහත් දුකට අනය ව්‍යසනයට පැමිණෙන්නේමන්සි
එවැරිද්දෙන්ම රත්නත්‍රය සරණගත උපාසකතෙමේ මෙත
භාග්‍යයෙහි රත්නත්‍රයට ප්‍රතිපක්ෂව තීර්ථකාදින් කෙරෙහි පැහැද
දාන්ම සන්නියාතනාදි සතරාකාරයෙන් එක්ආකාරයකින් සරණ
ගතවූයේනම් එකණෙහිම භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් දෙනලද
උපාසක යන උතුම් රාජමුද්‍රානාමයත් විනාගෙවී මරණින්මතු සතර
අපායෙහි ඉපිද අනේ වා දහස්කල්පයෙන්ගියි දතයුතුයි. මෙ
සේ උපාසකයාගේ උපාසක චණ්ඩාලාදි හීනභාවයට පැමිණීම හා
"පුබ්බකාරංකරොති" යන දෙශනාපදයාගේ අර්ථයද දතයුතුවී.

උපාසකභාවය විභාවිත වන ක්‍රමයයි. 30.

උපාසකයාගේ පරිපූර්ණත්වය කෙසේදයත්?

— 0 —

31 යම දක්වනලද ගිලයෙහි පරිපූර්ණකාරීව අධර්ම ජීවිකා
වෙන් වෙන්ව දුරුකිරීන් සසඳන් දිවිපැවැත්වීම උපාසකයාගේ පරි
පූර්ණත්වය වන්නේයි. තවද උපාසකරත්නය උපාසක පදවාච්‍ය උපා

සඳ පුණ්ඩරීකය ඇත උපාසකයන්ගේ තුන්වැදෑරුම් පරිපුණ්
භාවයද යමකි පස්ආකාරයට ප්‍රතිපක්ෂවූ පස්ආකාරයකින් සිදු
වන්නේය, මේ මෙසේදයන්? බුද්ධම් සංඝ යන රත්නත්‍රයයහිද
කම් කම් විපාකයෙහිද ඇදහිමයයි කියනලද ශ්‍රද්ධාවෙන් යෙදීමය
පවසිලැස ආජීවාෂ්ටමකා ශීලය අෂ්ටාඟශීලය යනාදී ගෘහස්ථ සාධා
රණශීලයෙන් පරිපූර්ණවීමය කොතුහල මහලයන් නොඅදහා කම්ය
හා කම්විපාකය ඇදහිමය ශාසනයෙන් පිටත්හි තීර්ථික ආජීවකාදීන්
කෙරෙහි දක්ෂිණාර්හයන් නොසෙවීම හා දැන මාහාදිය කරණ
කල්හි බුද්ධම් සංඝ යන රත්නත්‍රය විෂයෙහිම පළමුකොට පිදීමය
යන පස්වැදෑරුම් ධර්මයෙන් සම්පූර්ණවීමෙන් උපාසකයාගේ සම්පූර්ණ
බවයයි කියනලද උපාසකරත්නය උපාසක පදුමය උපාසක පුණ්ඩ
රීකය යන තුන්ආකාරය ලැබෙන්නේයයි දතයුතු මේ තුන්ආකාර
යන් අතුරෙන් සිව්පිරිසට රහිජනන අර්ථයෙන් උපාසක රත්නයයි
කියාද සරණගමනාදී ශීලසුනක්ෂත්‍රයන් සියළුදෙනාට ප්‍රිය උපදවන
අර්ථයෙන් උපාසකපදුමයයි කියාද ශීලාදිගුණ සුනක්ෂත්‍රයන් හා යහ
පත් කීර්තිමයයන් යුක්ත බැවින් උපාසක පුණ්ඩරීකයයි කියාද අර්ථය
තැවුන්මත්හි. එයින් වදාළහ පවක්ඛුත්තර පාලියහි –

"පඤ්චහිඞ්ගේහි සමන්නාගතෝ උපාසකෝ උපා
සකරතනඤ්ච හොති උපාසක පදුමඤ්ච උපාසකපුණ්ඩරීකඤ්ච
කතමෙහි පඤ්චහි සද්ධෝහොති සීලවාහොති නඅකොතුහලමඟලි
කොහොති කම්මංපඨවෙති නඅඤ්ඤං සත්ථාරං උද්දිසති
ඉදං ගතවසති ඉධව පුබ්බකාරං කරොති,, යි.

මේ දේශනාපාලියහිද "පුබ්බකාරං කරොති,, යන පදයේ
භාවාර්ථය මෙසේ දතයුතු යමෙක් තෙමේ බුද්ධම් සංඝයන රත්නත්‍ර
යෙහි ශ්‍රද්ධාවෙන් යෙදී නිසරණ නත උපාසකවිද මහ තෙමේ රත්නත්‍ර
යෙහි රාගවශයෙන්මාහ සංඛ්‍යාත පාපධර්මයෙන් පහවූබැවින් සරණගත
සූත්‍රත්ථය ඒ රත්නත්‍රයෙහි අග්‍රදක්ෂිණාර්හවන්නේය ඒ රත්නත්‍රයෙහි
සරණගතවීමෙන් හා ඒ රත්නත්‍රය පිදීමෙන්ම ජාතිකාන්තාරාදීන්
තරණයකොට උතුම්වූ නිර්වාණඵලයෙහි තුම්යට පැමිණීමට මහතුවන්
නේය යනාදීන් අවලශ්‍රද්ධාවෙන් යෙදී අනෙකප්‍රකාරයෙන් රත්නත්‍රය
ගුණදැන සරණගතවීමෙන් උපදනාවූ ශ්‍රද්ධා ප්‍රඥා ප්‍රධානකොටැති
කාමාවචර මහාකුසල චේතනාව උපදවා දන්දීම්ආදී සුචරිත ක්‍රියාවන්
රැස්කරන්නාහු පළමුකොට රත්නත්‍රය විෂයෙහි දන්දීමාදිය පවත්වා

එබඳු උපාසකජනයෙහි ලක්ෂණයෙහි දන්දෙන්නාහු තිරිසන්ගත සත්ව යන් දක්වා දන්දීම බුද්ධාදීන් විසින් ප්‍රශංසාකරණලද යහපත් සුචරිත ක්‍රියාවකැයි සලකා නීච්ඡීක ආජීවකාදින්ටපවා ඔවුන්ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පිළිගැනෙණ හුදුදෘෂ්ටාශයෙන් දන්දෙන්නන් විසිනුම් ඔවුන්ගේ ගිලානදිගුණයන්ගේ ප්‍රමාණයට සුදුසුපරිද්දෙන් දානානිසංස ලැබෙන්නේයයි දතයුතුයි.

එක්දවසක් පසේනදි කොසොල් රජතෙමේ භාග්‍යවත්හු කරා එළඹ වැඳනමස්කාරකොට සවාමිනී පෘථග්ජනයාගේ සිත ඇතිම්කලෙක නීච්ඡීකා ජීවකාදින්ගෙරහිත් පහදිනත්ය ඔවුන්වද දන්දෙන්නේය එතකුදුවුවත් කවරෙකුට දන්නාවූ දානය මහත්ඵල මහානිසංස වන්නේදැයි විවාළ ප්‍රශ්නය අරභයා භාග්‍ය වතුන්වහන්සේ "සීලවතොඛෝ මහාරාජ දින්නං මහප්ඵලං නෝ තථා දුස්සීලේ" යනු වදාළේයි එහි භාවය මහරජ ඒකාන්තයෙන් සිල්වත් පුද්ගලයන්හට දෙනලද දානය මහත්ඵල මහානිසංස වන්නේය සිල්නැතිවුන් විෂයෙහි දෙනලද දානය එසේ මහත්ඵල මහානිසංස නොවන්නේය යනු භාවයි.

මෙසේ ගුණවත් සිල්වතුන් විෂයෙහි දෙනලද දානයමෙන් දුසැසිලියන් විෂයෙහි දෙනලද දානය මහත්ඵල මහානිසංස නොවන පමණමුත් අනුසස්නැතැයි කියා හෝ පවිසිඩ වනබවක් හෝ තථාගතයන්වහන්සේ විසින් නොවදාරණලද්දේයි. භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ රජගහනුවර වැඩවසන සමයෙහි අනාථපිඩු මහසිටුහු විසින් දෙවිරම්වෙහෙරකරවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේව ආරාධනාකොට වැඩෙවා දෙවිරම්වෙහෙර පිළිගන්වා එහි වැඩවසන සමයෙහි සැවැත්නුවරවැසි නීච්ඡීකා ජීවකාදින්ට ප්‍රත්‍යලාභයනැතිවී සා පිපාස විනාදනයකර ගන්නා පමණවවත් ආහරයක් නොලැබ සියළු නීච්ඡීක ආජීවකාදිහු දෙවිරම්මහවෙහෙරටගොස් භික්ෂූන්වලඳ ඉතිරිවූ ඛාද්‍යභොජ්‍යයන් ඉල්ලූවෝය ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන්වහන්සේ එපවත් භාග්‍යවත්හට සැලකළේයි භාග්‍යවතුන්වහන්සේද ඛාද්‍යභොජ්‍යයන් දවයි ආයුෂ්මත් ආනන්දස්ථවිරයන්ට වදාළබව පාචිත්‍යාදිපාලියෙහි "තෙනහානන්ද භික්ඛූනංදේථාති" යන පාඨයෙන් පෙනෙන්නේ එහි භාවය ආනන්දය එසේවීනම් නොනොත් ඉතිරිවනිඃඛිනම් ඇබිත්තන් ආදින්ට පූජාදවයි වදාළේය යනුයි. අදදක්වා භික්ෂූන් වලඳ ඉතිරිවූ ඛාද්‍ය භොජ්‍යාදිය භික්ෂූන්ට පූජාපරිභෝග නොවන බැවින් ඇබිත්තන්වදිම් එතැන්පටන් පුරුදුව පවත්නේයයි දතයුතුයි.

මෙසේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ නිමයාඝෝෂයෙන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරයන්වහන්සේ ඇබිත්තන්ට පළමුවෙස්සාවදී ඉතුරු වපු තීර්ථක ආජීවකවූ සත්‍රි පුරුෂයන්ට ආනන්ද ස්ථවිරයන්ගේ සියලුත් බබදහුණේ ඒකාබද්ධවූ යමක පුවක් එකපුවක්මැයි යනු සංයුවෙන් එත්තරා පරිබ්‍රාජිකාවක් හවසුන්නේය සෙසු පරිබ්‍රාජකයෝ ඒ පවත් දැක මේ ආයුෂ්මත් ආනන්ද ස්ථවිරතෙමේ තෙළ පරිබ්‍රාජිකාවකෙරෙහි පිළිබඳ සිත්හි ඇට පමණක් පුදෙනක්දුන්නේවනැසි. කීවාහුය මෙසේ මේ ප්‍රවෘත්තිය ගෘහපතීන් අතර ප්‍රකටවෙහාස් උඩ්‍යායනාකාරන්නට පටන්ගත්කල්හි එම කාරණය වස්තුකාටශෙණ පරිබ්‍රාජක පරිබ්‍රාජිකාවන්ට භික්ෂූන් විසින් සවහස්තයෙන් බාද්‍යභෝජ්‍යයන් නොදියයුත්තේය, යම් භික්ෂුවක් විසින් දෙනලද්දේනම් පවිති ඇවැත්වෙයි. යන ශික්ෂාපදය පණවා වදාළේයි එසින් වදාළහ විනයපාවිත්තිපාලියෙහි

"යොපනහික්ඛු පරිබ්බාජකස්සවා පරිබ්බාජිකායවා සහත්ථා බාදනියංවා භොජනියංවා දදෙයය්‍ය පාචිත්තියං" යි මෙසේහසින් භික්ෂූන් විසින් අන්‍යතීර්ථක පරිබ්‍රාජක පරිබ්‍රාජිකාවන්ට සවහස්තයෙන් බාද්‍යභෝජ්‍යවගීදිය බුදු නොදියයුතුයි. ගෘහස්ථ සාමණේර ගන්ලවා හෝ දෙවියයුත්තේය මේඝණ්ඩුවසි බිමහෝ නැඹියයුත්තේසි. එසේ දෙවිමෙන් ඇවැත් නැතැසි දතයුතුයි. මේ නයින්ම සියළු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකයන්ට භික්ෂූන්ගේ අතින් කණ්ඩුබොණ්ඩු දුනොදියයුතුයි.

එසේහෙයින් සරණගතවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් පසුව දක්වනලද ක්‍රමයෙන් තීර්ථක ආජීවකාදීන් සමගරහි රත්නත්‍රයට වඩා හෝ සමසමව හෝ ශ්‍රද්ධාවෙන් යෙදී තීර්ථකයන්ට පළමුකොට දන්දීමාදියද රත්නත්‍රය සරණගතවීමෙහි අනුසස් නැතැයි. යන විපරීතාධ්‍යාශයෙන් ශාසනයෙන් පිටත්ගිවූ අන්‍යශාස්තෘන් සමගරහි ආත්ම සන්නියාතනාදි සනරාකාරයන් අතුරෙන් යම් ආකාරයක්හි සරණගතාගෙණ දෘෂ්ටි විපරීතයකට නොපැමිණ ත්‍යාගාධිෂ්‍යය සඬහනාවන පිණිස සුදුසු පරිදි දන්දීමද ඇතිහිත්‍රභාවය සඳහා දන්දීමද සම්කිසි ලෞකික උපකාරයක් සඳහා පුත්‍යුපකාර පිණිස දන්දීමද හැර පැමිණිකල්හි ඒ හසින් මිදීම්පිණිස දන්දීමද කරන්නාවූ උපාසක උපාසිකාවන්ගේ සරණශීලය කිළිටු නොවෙනබව හා උපාසක රතනාදි හාවය විපරීතනොවෙනබවද හඟවන පිණිස "පුබ්බකාරංකරොති" යන පදය වදාළසේකැයි දතයුතුයි. මේ උපාසකයාගේ උපාසකභාවය සම්පූර්ණවන ක්‍රමය හා "පුබ්බකාරංකරොති" යන පදයේහාවයයි.

කම්‍ම කම්‍මවිපාකයන් හළපා බලා
ශ්‍රද්ධාවදිසුඛාකරණන්නා ක්‍රමය කෙසේදයන් ?

———0———

32 මෙසේ උපාසකයාගේ සම්පූර්ණීභාවය දැක්වා තදනන්තරව සියළු සත්වයන්ට සතර අපාය දුඃඛයන් මුළුහනකොට ත්‍රිවිධසැපයට පැමිණීමට හේතුභූතවූ ශ්‍රද්ධා සමෘත්‍රි වීර්‍ය්‍ය ප්‍රඥාසමාධියන පෘථග්බලධර්මයන් අතුරෙන් ශ්‍රද්ධාබලය අතිදුර්ලභවූ ශ්‍රේෂ්ඨබලයක් බව තථාගතයන් වහන්සේ විසින් දෙශනාකරවදුළබැවින් කම්‍මය හා කම්‍මවිපාකයා ගේද සඞ්ඛ්‍යා ගළපා ධර්මතෙහි තොකළැකි සඞ්ඝයෝ දුර්ලභ ශ්‍රද්ධාව ඇතතාවූ උපාසකමලාදිවූ හින උපාසකයෝවෙත්මැයි ඒ උපාසකභාවයාගේ මල සංඛ්‍යාතවූ අශ්‍රද්ධාදිය දුරුකොට බලවත් ශ්‍රද්ධාදි උපාසක රත්නාදි ගුණයෙන් සම්පූර්ණවන පිණිස කම්‍මය හා කම්‍මවිපාකයාගේද සඞ්ඛ්‍යා ගළපා ධර්මතෙහිකිරීමට හේතුවූ ධර්මවිනිශ්චය මේ සථානයෙහි දැක්වියයුත්තේයි මේ කාලයෙහි බුද්ධභාෂිතයයි කියනු ලද ත්‍රිපිටකබුද්ධවචන නිඝණ්ටුයාකාර උද්ග්‍රහණධාරණ පෘච්ඡා ප්‍රතිපෘච්ඡාදිය ප්‍රකාරණ බැවින් කාලත්‍රයෙහිම පවත්නාවූ කම්‍මය හා කම්‍මවිපාකයාගේද සම්බන්ධය අවබොධනොකළාවූ අල්පශ්‍රැතමනුෂ්‍ය ප්‍රාඥයෝ වනාහි මෙසේ සාල්පනාකරන්නාහුය කෙසේදයත් ? අපි වනාහි මවිපිය මුත්තාම්මහන්ගේ පරම්පරාවෙහි පවත් බුද්ධබුදු සංඝ යන රත්නත්‍රය හා කම්‍මය කම්‍මවිපාකයද අදහා සියළුසාල්ගිම රත්නත්‍රය සරණපරාශ්‍රයවී පවසිල අඛ්‍යාහ සිලාදිය රක්‍ෂාකරමින් කායවාක් දුශ්චරිතයන් වැළකී දානසිල භාවනා සංඛ්‍යාත සුචරිත ක්‍රියාවෙහිම හැසිරෙන්නාමුත්‍රය එතකුදුවුවත් උපභොග පරිභොග සම්පත්තියෙන් උතුම බැහැපත්ව මහත් ආශාභංගයන් වැඩෙන්නේ කොටත් යැපෙන පමණ අඟරකුත් සපයාගන්නා තොහැක්කම්හ එබැවින් අපගේ මේ බුද්ධාදි රත්නත්‍රයයහිද කම්‍ම කම්‍මවිපාකයෙහිද ඇදහිම හෝ අපි ගමන්කරන්නාවූ මාගීය හෝ සත්‍යවේදී තොවේදී හෝ අපගේ මේ ඇදහිම කරණකොටගණ සුගතිය ලබම්දේ හෝ තොලබම්දේ හෝයි විමතියට පැමිණ එතැන් බහුලවුකල්හි ශ්‍රද්ධාව පිරිහී යන්නේය. එබදු සැකයට පත්වීමෙන් ශ්‍රද්ධාව පිරිහීයකල්හි එබදු පුද්ගලයන්ගේ චිත්තසන්තානය දුරුවන පිණිස මහාකාරුණිකවූ භගවන් අහිත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ විසින් කම්‍මය හා කම්‍මවිපාකයාගේ සඞ්ඛ්‍යා අවබෝධකරණපිණිස වදුරණලද්දාවූ මේ මතු ප්‍රකාශවන්නාවූ ධර්මපදෘෂ්ඨි ආනාපාණය භාවනාව කියුතුයි එසින් වදුළහ. දම්පියාවෙහි

"පාපෝ පි පස්සති භද්‍රං-යාවපාපං නපච්චති
යදාව පච්චති පාපං-අථපාපානි පස්සති
භද්‍රෝ පි පස්සති පාපං-යාවභද්‍රං නපච්චති
යදාව පච්චති භද්‍රං-අථභද්‍රානි පස්සති" කී.

මෙහි භාවය යම්තාක්කල් මේ භවයෙහි බාල්‍යාවස්ථාව පමුත් රැස්කරණලද්දාවූ පාපකර්මයෝ විපාක නොදද්ද නොමෙහාත් විපාකදන අවස්ථාවට නොපැමිණියාහුද නොමුකුළාහුද ඒ විපාක නොදනතාක් කල්පවිකළාවූ පාපිපුද්ගලතෙමේද පුථුජ්ජනියෙහි රැස්කරණලද යම් කිසි අපරාපරිය වෙද්‍ය කුසලකර්මයක්හුගේ විපාකාවසරයලැබ ඒ කර්මයාගේ වශයෙන් නොයෙක් උපභොග පරිභොග සම්පත්ලබා මහත් යස ඓශ්වර්‍යයෙන් සම්පූර්ණව සැපවිඳිනේය යම් කලෙක මේ භවයෙහි රැස්කරණලද අකුශලකර්මයක්තෙමේ අවසර ලැබ තමාගේ විපාකය දෙන්නේවේද ඒ අකුශලකර්මය විපාක දෙන කල්හි පාපනාරී පුද්ගලතෙමේ ලාමකවූ කටුක දුක් විපාකයක්ම විඳිනේවෙහි,

කවද යම්තාක්කල් මේ භවයෙහි රැස්කළාවූ යහපත්වූ කුශල කර්මතෙමේ විපාකනොදෙන්නේවේද ඒතාක්කල් නොමෙහාත් ඒ අළුත් කුසලකර්මය විපාක නොදෙනතාක්කල් යහපත් කුසල් රැස්කළාවූ කායවාක් සංයමය ඇතනාවූ සත්පුරුෂතෙමේද පුථුජ්ජනියෙහි රැස්කළාවූ අකුශලකර්මයන්ගේ අපරාපරිය මෙවද්‍ය විපාක දුක්රාශිය ලබන්නේයි යම්කෙලෙක වනාහි මේ භවයෙහි රැස්කරණලද අභිනව කුශලකර්මය මිහිකිරීමට පැමිණ අවකාශලැබ යහපත්වූ ඉෂ්ටවිපාක දෙන්නේවේද ඒ අළුත් කුසල කර්මයන් විපාකදෙන්නාවූ කල්හි කුසල් රැස්කළාවූ සත්පුරුෂතෙමේද යහපත්වූ උපභොග පරිභොග සම්පත් ආදිවූ සතෙලෙස්වර්‍යයන් ලබන්නේය යනු ගාථාර්‍ථයි.

මෙහි විශේෂභාවය මෙසේයි සංසාරයෙහි සැරිසරන්නාවූ සියළුම සත්ත්වයෝ අඩානවාගීයව පිළිපන් පුරුෂතෙමේ ඉගණගිය මාගේඋපකරණය අනුභවකරමින් යන්නාක්මෙන් නොයෙක් ජාතියෙහි රැස්කරණලද්දාවූ අපරාපරිය මෙවද්‍ය කුශලා කුශල කර්මයෙන් මුසනවූ සත්ත්වයක්නම් නැත්තේමැයි යම් පුද්ගලයක්තෙමේ වනීම්නභවයෙහි බුඩධම් සංඝඛ්‍යාත රත්නත්‍රය හැඟිදැක්මි කර්මවිපාකයෙහිද ශ්‍රධ්ධාසංඛ්‍යාත ඇදහිමෙන් තොරව ප්‍රාණඝාත අදත්තා දානාදි දශඅකුශල කර්මපථයෙහිම දක්නාලැබ්ද නිරන්තරයෙන්ම වරදවූ පාපක්‍රියාවෙහිම ගැළිවාසයෙකේද

කථංධම්මං චරිත්වාන, පච්ඡාගච්ඡන්තගි සුගතිං
කථාමවෙතං අධම්මිඨා, පතන්තේ නිරයං අඝධා'' යි.....

එහි ගාථාය මෙසේයි එහි පින්වත්වූ කාශ්‍යපය මනුෂ්‍ය තෙමේ මව්පියන් කෙරෙහි කෙසේ හැසිරෙන්නේද ආචාර්යයන් කෙරෙහි කෙසේ හැසිරෙන්නේද පුත්‍රදාරාවන් කෙරෙහි කෙසේ හැසිරෙන්නේද මයාවෘඩ සැණවෘඩ තපොවෘඩියන්ගේ කෙරෙහි කෙසේ හැසිරෙන්නේද මහණ බමුණන් කෙරෙහි කෙසේ හැසිරෙන්නේද සෙනාවකෙරෙහි නොමහත් රාජපුරුෂයන්ට හටයන් කෙරෙහි කෙසේ හැසිරෙන්නේද ජනපදවාසීන් කෙරෙහි කෙසේ හැසිරෙන්නේද පින්වත් කාශ්‍යපයනි කෙබඳු ධර්මයක හැසිරීම මහතුෂ්කාවහෙණ පසුභාගයෙහි මරණින්මතු සුගතියට යන්නාහුද ඇතම් මනුෂ්‍යයෝ කවර ධර්මයක හැසිර මරණින්මතු අපායගත වේද්දැයි. මෙසේ අතීතම් රජ්ජුරුවෝ ආනිසයින් සියුම්වූ ගැඹුරුවූ බුඩ ප්‍රත්‍යක බුඩ ආර්‍යශ්‍රාවක බෝධිසත්වාදි මහාප්‍රඥයන්ට අගාවරවූ පුළුල් පඬිතයන් නැත්තාහුනම් පසු පසු පඬිතයන් විසින් ව්‍යසදියයුතු මහානුභාවසම්පන්නවූ ප්‍රඥයන් අඹබාලවූ අලානතෙරුන් සමනවියාගේ බසට රැවටී අවුත් සම්‍යති සම්ප්‍රජන්‍යයෙන් විරහිතවූ නිර්‍යන්තුව සිටිනහාවූ මිථ්‍යාඤාණයන් යුක්තවූ සිත්වූ අමවලකයා අතින් විවාළේසි එසින් කිහ ජාතකඅටුවාමයහි–

''සබ්බඤ්ඤු බුඩපටිච්ච බුඩසාවකා මහාබෝධිසත්තාසු පුරිම සා පුරිමස්ස අලාමහන පඨිමං පඨිමං පුච්ඡිතබ්බකං මඤ්ඤකා පණ්ඩිතා රාජා කිඤ්චි අජානන්තානං නග්ගභාවගං නිස්සිරිකං අඹබාලං ආජීවිකං පුච්ඡි''යි.....

මේ ප්‍රඥාවයෙහි අවිද්‍යාව ප්‍රධානහේතුකොට ඇත්තාවූ පුණ්‍යාභි සංස්කාරය අපුණ්‍යාභි සංස්කාරය ආනෙඤ්ජාභි සංස්කාරයයි කියනලද අතීතවූ කුසලා කුසලකර්මයද ඒ කර්මය විසින් සුදුසු පරිද්දෙන් ඒ ඒ භවයෙහි උපදවනලද විඤ්ඤාණනාමරූප සළායතන ඵස්සවේදනායයි කියනලද වර්තමාන ඵලධර්මයෝද ආනිසයින් සියුම්වූ ගම්භීරවූ සංසාරවක්‍රය වන බැවින් මෙවනාහි හෙතුධර්මය මේ ඵල ධර්මයයි මහතුඵල සඞ්ඛ්‍යාවෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ විහාරකිරීව ළඟවිතුරා බුදුවරයෝය පසේබුදුවරයෝය මහාශ්‍රාවකයෝය යන මේ උතුම් පඬිතයන්වහ ගොචරවෙයි සාමාන්‍යයෙන් පිටත්හිද නියත විවරණ ශ්‍රී ලබනලද මුඛ්‍ය ළඟාව ණැති මහාබෝධිසත්වරයන්ව මුන්සෙසසන්ට ගොචර නොවෙයි එසකයි ත් කිව් හාමි

විපාකය යන මෙම දෙශනාවේ සම්බන්ධයෙන් අතිශයින් සියුම්වූ ගැඹුරුවූ ප්‍රශ්නය අලාතනම් අන්ධබාලවූ සෙසෙනියාගේ බිසව රැවටී අහානි නම් රජ්ජුරුවෝ අඥානවූතීව්‍රකශා, අතින් එවා ළඟිය. ඉක්බිති ඒ අන්ධ බාලවූ ආජීවකතෙමේ තමාගේ මිථ්‍යාවාදය අහානි රජහට මෙසේ ප්‍රකාශකළේයි එසින් සිහ ජාතක අටුවාමෙයනි.

"මහාපිළුවං ප්‍රවිශිතා ප්‍රවිශාහු රූපංබ්‍යාකරණං අවඤ්ඤාවරණතං නොණං දෙඩනපහරමෙන්නාවිය ගත්තාවඛිතාය කවචරංඛිපඥෙන්නා වියව සුණ මහාරාජානි ඔකාසංකාමරෙමා අත්තෙනා, මිවජ්‍යාවාදං පඤ්ඤපෙසි" යී ඒ ආජීවක නිගණ්ඨ මතෙමේද මෙසේ විවාදකාලයේ ප්‍රයෝගයට සුදුසුපරිදෙදන් විසජ්ජනාව නොකියා නිසිබිම තණකන ගවයෙක් දඩකින් පහරණුලබන්නාක්මෙන්ද පිළිකයෙළකරණලද බන්වස්මෙනෙක කසළ දමන්නාක්මෙන්ද මහරජ මාගේ විසජ්ජනාව අසවයි අවසරගෙණ තමාගේ මිථ්‍යාවාදය ඉගණහැර දුක්විඳේය මෙසේ තමාගේ මිථ්‍යාවාදය එළවන පිණිස අවකාශගෙණ එ මිථ්‍යා වාදය එළවනුයේ මෙසේ කිහ —

"වෙදෙහස්ස වචොසුත්වා කාසෙසපා එ තදබ්‍රවී
සුණණාහි මෙමහාරාජ සචචං අළුතපදංසෙ
නාසීධම්ම චරිතස්ස එලංකල්‍යාණ පාපකං
නාසීදවපමරුලොකා ඉඤා තමතාහි ඉඛාගතා
නාසීදව පිතරොවා කුලතාමාතා කුලතාපිතා
නාසීඤාවරි සයානාම අදනතං ඉඤාදළිස්සති
සමතුල්‍යානි හුතානි නාසීජජිඤා පවාසිතා
නාසීබලා ත්‍රියංවා කුලතා උඛාන පොරිසෙ
නියතානිහි භූතානි යථා ඉඤාවිමසාතථා
ලඳ්ධයසං ලභතෙම්මෙවා ගත්තාදනඵලංකුලතා
නාසීදුන එලංඳදව අවඉසාදෙවසීරියා
බාලහි දුනංපණ්ඩිතතා පණ්ඩිතහි පවිවිජිතං
අවසාදදනහිධිරානං බාලාපණ්ඩිතාතිනෙතා" යී

මෙහි භාවය මෙසේයි.

භාග්‍යවත් බුදුරජාණන්වහන්සේ අහානිරජහුගේ හා ආජීවක යාගේද කථාව භික්ෂූන් සුධර්මයෙහි මෙසේ පහළකෙළේයි. මහ මෙනෙහි විඳදනාධිපතිවූ අහානි රජහුගේ විවාහය අසා කාශ්‍යපභාග්

අනවලක්ඛණමේ තේ වචනය කිඹ මහරජ යහපතැවූ නොවරදින සුළුවූ මාගේ වචනය අසව මහරජ ධර්මයයි හැඟිමෙන්නාහුවද එලයක් නැත්තේය කුසල් අකුසල්ද නැත්තේය පරලොවක්ද නැත්තේය ඒ එසේමැයි පරලොවින් මේ ලොවට ආවෝකවරහුද ? මහරජ මුඛනාසිකනිමිත්තක් හෝ පියයක්ද නැත්තේය මවෙක් කොයින් ඇත් තේවේද පියයක් කෙසේඋත්තේවේද ? මහාමහාත් මව්පියෝ නැති බැවින් ඔවුන්ගේ විශෙෂ උපකාරයක්ද නැත්තේමය මව්පියෝද සෘජු සත්වයන්ට සමානවෙත්මය ආචාර්යයෙකුද නැත්තේය නොදැ මුනාවූ සත්වයෙක් කවරෙකු විසින් දමනය කළහැකිවේද ලෝකවාසි සකලසත්වයන්ම සමානවත් නානුත්ථානවීර්යයෙන් වෘධියන්ට ගරුබිහු මන්කිරීමක්ද නැත්තේන බල ධෛර්යක් හෝ වීර්යක් හෝ නැත් තේය උත්සාහ වීර්යසම්පන්නවූ මනුෂ්යයෙක් කොයින්ද? ඒ එසේමැයි නැවපැදීමට ආධාරවූ පඨවිපතවනාදී නැව පසුපසෙහි නැවට අනුවය ගන්නේවේද එපරිද්දෙන් සියළු සත්වයෝ සයුකාලිකවූවාහුය නි යත ඉඛභාවය සත්වයා පසුපස්සේ යන්නාහුය මනුෂ්යත්වයම ලැබිය. යුත්තක්ම ලබන්නේය එසේ ඇතිකල්හි දානයාගේ විපාකයක් කොයින් ලැබේද? මහරජදානඤ්ඤ විපාකයක් නම් නැත්තේය මහරජ ලොකයෙහි කිසියම ධර්මයක් අන්යක් ධර්මයකුහුගේ වසඟයෙහි පැවැත්මක්නම් නැත්තේය වීර්යයය කිනම් නැත්තේය ලොකයෙහි අඥානබාලයන් විසින් දන්දිය යුතුයයි පණවනලද්දේය ඒ දානය පණ්ඩිතයන් විසින් පිළිගන්නාලද්දේය අපි කුවනැතැමහහි සිතන්නාවූ අඥානබාලයෝ ප්රඥාක්නිය නැතහුය යම්සේ ප්රඥාසම්පන්න පණ්ඩිතයන්ට දන්දන්නාහුයයි මෙසේ දානානිසංස නැතිබව ප්රකාශකොට ඊට අනාතුරුව ප්රාණඝාතාදී දුශ්චරිතයන්ගේ විපාක නැතිබව පහළි කරණු පිණිස මතුදක්වන ගාථාපන්තියකිහ.

"සන්තිමෙ සත්තකායා අජෙජ්ජා අවිනාසිනො
නෙජාපයති අාපොව එසො සුබංදුක්ඛඤ්චමේ
ජීවවසත්තිමෙකායා මයසංමඤ්ඤනා නවිජ්ජති.....
නත්ථි හන්තාවා මඤ්ඤතාවා හැදුසද්දෙරවාපි කෙ චිකං
අත්තදරමනවකාසානං සත්ථානිවත්ත දත්තමරං.....
යොවාපි සිරම්හදුය පරෙහං නිසිතාසිනා
නමසාජීඤ්ඤති මතකාමය තත්තපාා එලංඛුමරා.....
චුල්ලාසිති මහාකප්පා සමබ්බ සුද්ධිනාහි සංසරා
අනාගමතතමිනිකාමලා සාදුසද්දෙනාදිනා සුද්ධිනි.....

චරිත්වාපි බහුංහදුං නෙවසුජ්ඣන්ති නාගතෙ
පාපඤචපි බහුංකත්වා තංඛණං නාතිවත්තරෙ.....
අනුපුබ්බන නො සුඛි කපපානං වුල්ලාසිනියා
නියඤ්ඤානි වහනාම වෙලන්තමිවසාගරො'' ඛි.....

මෙහි භාවය මෙසේයි.

එබා මහරජ ධම්මයෝ සත්දෙනෙක් මේ ලොකයෙහි සදහා ලිකව පවත්නාහුය, ඒ ධම්මයෝ ස්ත්දෙන කිසිවෙකු විසින් නොසිදිය හැක්කාහුවෙති විකාපනය නොකටහැක්කාහුවෙති ඒ කවර සත්දෙනෙක්දයත් ? තෙජෝධාතුය පෘථිවිධාතුය ආපොධාතුය වායොධාතුය සුඛෙන්ද්‍රිය දුඃඛෙන්ද්‍රිය ජීවිතෙන්ද්‍රිය යන මේ ධම්මයෝ සත් දෙනායයි දතයුතුයි. මේ සත්වැදුරුම් ධම්මයෝ නොයෙක් රූපකලා පයන්ගේ සමූහයක් බැවින් සමූහධම්මනම් වන්නාහුය ඒ සමූහ ධම් මයෝතුමු සදහාල්කවන්නාහුය මේ ධම්මයෝ සත්දෙන නොසිදිය හැක්කාහුය මහරජ මේ ලෝකයෙහි ඝාතනයකරන්නෙක්ද නැත්ත් තේය සිඳින්නෙක්ද නැත්තේය ඒ සත්වැදුරුම් සමූහධම්මය සිදින් තේද යත්වැදුරුම් සමූහ ධම්මයන් අතුරෙහිවූ පරිවෙජ්දුකාශයාගේ අන්තරන්තරයෙන් ශස්ත්‍ර ආයුධාදීහු විනිවිද ගෙණයන්නාහුය යම්මක් මතමේ අහුන්ගේ හිස අතින්ගෙණ තියුණු මුවහත්ඇති කඩුවෙන් සිඳිමන්වේද ඒ පුද්ගලතෙමේ සප්තදුකාරවූ සමූහ ධම්මය සිදින්නාම් නොවේ එසේ නොසිඳිනකල්හි අකුශලකම්යක් කොපි න්ද ? අකුශලකම්යාගේ විපාකයක්නම් කොයින්දැයි යහුයි මෙහි විශෙෂභාවය මෙසේ දතයුතුයි.

පෘථිවි ආදී සප්තධාතුන්ගේ සමූහයම සත්ත්වයි ව්‍යවහාරකර න්නේය ඒ සප්තධාතුන්ගේ මධ්‍යයෙහි එකෙකි ධාතුන්ගේ හෙවත් සියුම් රූපකලාපයන්ගේ අතරතුර පරිවෙජ්දුකාශයන්ගෙන් වෙන් කරන්නේයි කඩුදුනු හී ආදි ආයුධයෙන් පැහැරුකල්හි මුංබිජු ගොඛකට ඇසුකලක්මෙන් ඒ පරිවෙජ්දුකාශයන්ගේ අතුරෙන්ම ආයු ධය විනිවිදයන්නේය එකද ධාතුවකුත් නොසිදියහැක්කේය එහෙ සින් ප්‍රාණවධාදිය අකුසල් නොවන්නේය යනු භාවයි.

මහරජ සියළුසත්ත්වයාම මහාකල්ප සුවාසුවක් ඔළුල්ලෙහි සසර සැරිසරා නොස්ම සංසාර ශුද්ධි ලබන්නාහුය යම්මක් මතමේ කයලොක් සංයමඇතනාහු ශිලාදිගුණයන් පිරුවාහුද ඒ සුවාසු මහා කල්ප ගණෙවනතුරු සංසාර ශුද්ධිය නොලබන්නාහුවෙති නොයෙ ක් කුසලකම් රැස්කොටද ඒ මහාකල්ප සුවාසුව නොඅඟවනතාක්

සංසාරශුද්ධිය නොලබන්නාහුමය ඉදින් බොහෝවූ අකුසල් රැස්කර න්නාවූ පුරුෂතෙමේද මහාකල්ප සුවාසුව නොඉක්මවන්නේය මහ රජ අනුක්‍රමයෙන් මහාකල්පසුවාසුවකින් අපගේ සංසාර ශුද්ධියවන් නේමය මිනරජ මහාසාගරය තවරල ඉක්ම නොයන්නාක්මෙන් අප ගේ නිත්‍යවූ නියතනතිය ඉක්මවා ලියනොහැක්කෝහයි මෙසේ කා ශ්‍යපතෙම් නිගණ්ඨතෙමේ තමාගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය අහාති රජහට ප්‍රකා ශකළේයි.

කෙම් කෙවිවිපාකයන්ගේ ඇදහිම හා
කාශ්‍යපනිගණ්ඨයාගේ මිථ්‍යාවාදයයි. 32

කාශ්‍යප නිගණ්ඨයාගේ වාදයට ශාස්තෘදන්නාවූ
අලාතනම්ඇමතියාගේ කථාව කෙසේදයන් ?

——— 0 ———

33 ඊට අනතුරුව ඒ කාශ්‍යපයාගේ වචනය අසා අලාතනම් අමාත්‍යයාගේ දෘෂ්ටිය විපරිතවූසැටි මෙසේ දනයුතුයි. අවෙලක කා ශ්‍යපතෙම් උවෙදදෘෂ්ටිය ඇසූ අලාතනම් ඇමති තෙමේ ජාතිස්මර නුවණින් නමාගේ අනතුරු යව ආත්මභාවයෙහි පිහලනම් ගොඤ්ඤා තාපයෙක්ව රැස්කළාවූ මහා පාපකර්මය දැක මම යටගියජාතියෙහි මෙබදුදුෂ්ටභත් අකුසල් රැස්කොට්ද දැන් මේ භවයෙහි මහත් ආඪ්‍යවූ සෙනාපති කුලයෙහි ඉපිද සසනෙවිරත් තනතුරු ලැබ පස්කම්සැප නින් සම්පූර්ණවීම අකුසලකර්මයන්ගේ අනිෂ්ට විපාක නොලැබීමෙහි සාධකාංශි වරදවා සිතාගෙණ අවෙලක කාශ්‍යපයාගේ මිථ්‍යාවාදයට ශාස්තෘදනපිණිස මෙසේ ගාථාවෙන් කීහ.

"කස්සපස්ස වචොසුත්වා අලාතෝ එතබ්‍රවි
යථාහදජනතාහණති මස්හමෙපතංව රුච්චති
අහම්පි පුරිමං ජාතිං සරෙ සංසරිතං මත්තනෝ
පිහලාතාමහං ආසිං එද්දදුගොඝාතකොපුරෙ
බාරුණසියං ජිතායං බහුපාපං මයාකතං
බහු මයා හතා පාණා මගිසා සූකරා අජා
තතොචුතා ඉධජාතෝ ඉඩ්ධිසෙනාපනී කුලෙ
නත්ථි නූනඵලං පාපං අහං නනිරයං ගමෙතා"සි.

මහණෙනි අවෙලක කාශ්‍යපයාගේ වචනය අසා අලාතනම් සෙ නාවිතතෙමේ මෙසේ කීහ යම් වචනයක් පින්වත් කාශ්‍යපතෙමේ කීයේද ඒ වචනයම සැබෑවයි ඒ වචනයම මටද රිසිවක්මෙන්ය මම්ද පූර්වජාතිය සිහිකරමි මම වනාහි මිට පූර්වයෙහි ක්‍රෑරවූ පිනලනම්

මහාඝාතකයෙක්වීම් සකල සම්පත්තිවලයන් පිරුණාවූ බරණැස්නුවර මා විසින් බොහෝ අකුසල් රැස්කරණලද්දේය මිසරක්ද හුරන්ද එළුවන්ද අතිකුදු බොහෝ ප්‍රාණීන්ද මා විසින් නසනලද්දාහුය මම ඒ බරණැස්නුවරින් චුතව අවුත් මේ මිනුළුහුවර සකලසම්පත්තිවලයන් ආස්‍යවූ මෙමනව්කුලයෙහි උපනිමි එනයින් අකුශලකර්මයාගේ අනිෂ්ට විපාකයක්නම් ඒකාන්තයෙන් නැත්තේය ඒ පව් රැස්කළාවූ මම අකුසලකර්මය හෙතුකොටගණ නිරයෙහි නුපන්නෙමිසි කිහ මේ අලාතනම් මෙනෙපති මතමේ තමාගේ එකම අනන්තරුජාතියක් පමණක් දක්නාජාතිස්මරත්‍රුවණ ඇත්තෙක්වූ බැවින් යටගිය ජාතියෙහි මම මහාඝාතකර්මය ආදිකොට ඇති බොහෝ පව්රැස්කොට අපායට මහාඝාස් නොයෙක් සම්පත්තියෙන් ආස්‍යවූ මෙමනව්කුලයෙහි උපනිමි එබැවින් අකුශලකර්මයෙහි අනිෂ්ට විපාකයෙක්නම්නැතැයි යන දෘෂ්ටි මහණ මෙසේ කිහයි දතයුතුයි.

ඒ අලාත්නම් මෙනෙව්තෙමේ කස්සප් බුදුන්ගේ සස්තෙහි ඒ බුදුන්ගේ සැයට අනාජා මල්දමකින් පුදා එයින් චුතව එම කුසල කර්මය අවකාශ නොලැබ ඊට පෙර අත්බැව්හි රැස්කරණලද අකුශල කර්මයන් පිරිවරණලද මිශ්‍රවූ ලාමක දුඃඛතුක කුසලකර්මබලයකින් ගොඝාතකකුලයෙහි ඉපිද ජීවිතාන්තය දක්වා මහත්වූ මහාරවූ අකුසල් රැස්කොට ඒ මහාඝාතක කුලයෙන් චුතව අවුත් මහාඝාතක ආත්මභාවයෙහි රැස්කළාවූ අකුසලකර්මයන්ට අවකාශ නොලැබ ඊට පූර්වජාතියෙහි කස්සප් බුදුන්ගේ සැයට කරණලද අනාජාමාලාදාම පූජාමය කුසලකර්මයට අවකාසලැබ මේ මහසැපත් ඇතහාවූ මෙනව්කුලයෙහි ප්‍රතිසන්ධිග්‍රහණ මෙමෙනවිරත් තනතුරුලැබ්මය්ය මෙසේ කුශලා කුශල කර්මයෝතුමු කප් සියදහස්ගණන් ඉක්මහියේ මේවිද සුදුසු භවයක අවකාශලැබ්මෙන්ම විපාකදියයුතු බව පොදු ක්නාලදුවා යවනිය භවය හා මේ භවයත් පමණක් දැක හෙතුඵල යන්හේ සඞ්ඛ්‍ය නොදැන මිථ්‍යාදෘෂ්ටි මහණ මෙසේ ප්‍රකාශකොළේසී එසින් කිහ ජාතක අටුවාමෙහි.

"සොකිරහයසප දසබලස්ස මවතිමය අනාජා පුප්ඵදමෙන පූජංකත්වා මරණසමයය අසක්ඛිදන කම්මේන යථානුභාවං ඛිණත්තා සංසාමර සංසරමනත්තා එකස්ස පාපකම්මස්ස නිස්සන්දන මහාඝාතක කුලෙ නිබ්බත්තිත්වා බහුං පාපමකාසි අථස්ස මරණකාලෙ හස්මා පවි චිජ්ජනනාවිය අගහි එකනකං කාලං යිතං තං පුඤ්ඤකම්මං ඔකාස

මකාසි සෝ තස්සානුභාවෙන ඉධනිබ්බත්තිත්වා තං විඤ්ඤුං පත්තෝ
ජාතිං සරන්තෝ පන අතීතානන්තරතොපරං සරිතුං අසක්කොන්තෝ
භගවතා කම්මංකත්වා ඉධනිබ්බත්තොතාසමීති සඤ්ඤාය තස්ස
චාදං උපච්ඡින්දන්තෝ ඉදං යථා භද්දසෙනාති මබ්‍රවී''ති.

අලාතකම්මං සෙනෙවියාගේ විපරිනදෘෂ්ටි තථාවසි 33.

බිජකනම්දූසකයාගේ කථාව.

34 ඒට අනතුරුව අවෙලක කාශ්‍යපයාගේ හා අලාතකම්
සෙනෙවියාගේත් විපරීතවාදය අසමින් ඒසහා කෙළවරසිරියාවූ
බිජකනම් දූසකතෙමේ මහත් ශබ්දයෙන් හඬත්තවවන්ත එකල්හි
අඟතිනම්රජතෙමේ ඒ බිජකයාගේ හැඬීම අසා මේ පුරුෂයාතෙම
යම්කිසි රොගාබාධයක් වැළඳී නොඉවසියහැකි වේදනාවකින් හඬන්
නේද එසේනැතහොත් අන්කිසි කාරණයක් නිසා හඬන්නේදැයි
සිතා එපාපහඬන්නාවූ කාරණය නොවළඟා කියවයි විචාළේයි.
ඉක්බිති බිජකනම්දූසකතෙමේ රජහුගේ වචනය අසා තමාහැඬුකාර
ණය නොවළඟා ඔහුනුයේ මේ මතුකියනු ලබන ගාථාපන්තිය කීහ.

"භවදෙහස්ස වචොසුත්වා බීජකො එතදබ්‍රවි
නත්ථි භවදනාදුක්ඛා මහාරාජ සුණොහි මෙ.....

අහම්පි පුරිඤ්ජානිං සරාමි සුඛමත්තනො
සාකෙතෙහං පුරෙආසිං භාවසෙසි ගුණෙරතෝ.....

සම්මතා බ්‍රාහ්මණ්ඩභානං සංඝ්භාගරතා සුචි
නවාපි පාපකංකම්මං සරාමි කතමත්තනො.....

තතෝ චුතොහං චෙදෙහ ඉධජාතෝ දුරිත්තියා
ගබ්භම්හි කුම්භදාසියා යතොජාතෝ සුද්ධගහතා.....

එවමපිදුග්ගතා සන්තා සම්චරියං අධිසිතා
උපඩ්ඪභාගං භත්තස්ස දදාමියොමෙ ඉච්ඡති.....

චාතුද්දසී පණ්ණරසී සදා උපවසාමහං
නවාපි භූතහිංසාමී එථය්‍යචාපි විවජ්ජයී.....

සච්චමෙවහිනුඤ්ඤතං සුවිණ්ණංහවති නිප්ඵලං
නිරත්ථංඉඤ්ඣදිදංසීලං අලාතා හායතීයථා.....

කලිඞ්ගවචනුන්ගණ්හාම් අසිඤ්ඡාධිත්තඤකායථා
කථං අලාතෙතා ගණ්හාති කිතඤවාසිකකිතායථා
වාරංනිපඤිපසස්සාම් යෙනඤවජ්ඣාම් සුගහනිං
තස්මාරාජපරොදාම් සූචිවාකසසපහාසිතං" ති

මෙහි භාවය මෙසේයි.

මහණෙනි එසමයෙහි කාශ්‍යපයන්වහන්සේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය ඇසුරු කිරීම නම්වූ ස්වභාවයෙන් අහානිරජහට සැලකෙල්ලි විඳෙහාධිපතිහුගේ වචනය අසා බිජකනාම් දැසි තෙමේ මම මතුකියනුලබන වචනයකියහ. මහරජමාගේ වචනයඇසුවමැනව මහරජිඳුංවෙන්වහන්සේ මවචනාභිප්‍රායාබාධයකින් භවගත් දුක්වේදනාවක්ද නැත්තේය මමද සුවසේ පූජිජාතිය සිහිකරම් මිටපෙර ජාතියෙහි මම සාගෙතනගම ක්‍රුවර මහධනසැපත් ඇතතාවූ සිට්ඨපුත්‍රයෙක්ව උපනිම් සීලාදිගුණයෙහි ඇළුනාවූ මම ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන් විසින් සාධු සත්පුරුෂයෙකැයි සම්මතකරණලැබුයෙම් දන්දීමෙහිද දන්බෙදීමෙහිද ඇලී වාසයකළෙම් පවිත්‍රවූ පැවතුම් ඇත්තේවීම් තමන් විසින් කරණලද කිසියම් පාපකර්මයකුදු නොම සිහිකරම් පින්වත් විඳෙහාධිපති මහරජිඳුරුවන්වහන්ස එබඳු කුසල් රැස්කළාවූ මම ඒසාගෙතන ක්‍රුවරින් චුතව අවුත් මේ මියුළුනුවර ගුදුවූ කුඹල් කෙල්ලගේ කුස පිළිසිඳගනිම් මමවනාත් උපන්දවසපටන් අතිශයින් බැගැපත්ව දවස්යවම මේසේ අතිශයින් දුප්පත්වූයේද මම මිට පූජිජාතියෙහි සත්හුන් සිත්ඇතිව ගඟපත්වූ සුචරිතක්‍රියාවෙහි හැසුරුණෙම් යමෙක්තෙමේ මාඅතින් ආභරණක් ඉල්වන්නේනම් මාගේ ආභරණයන් කොටසක් මම ඔහුට දන්දුනිම් මම වනාහි සියළුකල්හි තුදුස්වක් පසළොස්වක් දවස්හි උපෝසථසීල විසුයෙම් එසේම සැවිත්තාවද තොකෙළෙම් මෙරමා අසන් වෙතතුදු පැහැර නොගනිම් මවෙහෙ මොහොවට රැස්කරණලද්දුවූ සියළුම සුචරිතකර්මය නිෂ්ඵලවිය එහෙයින් සත්‍යවශයෙන්ම සුචරිත කුශලකර්මය ඉෂ්ටවිපාකයක් නැත්තේ තොවේද? අලාතෙතා සෙතවිඤතමෙ යම්යම් පරිද්දෙකින් කුශලකර්මය නිෂ්ඵලයැයිවේද ඒ ඒ ආකාරයෙන්ම ඒකාන්තයෙන් නිෂ්ඵලතොවූවේද? එබැවින් මේ ශීලය ඉෂ්ටවිපාක නැත්තේයි මම සිතමිහසි කියේයි.

දුසෙළි ශිල්පය මතාසේ හුනත් අඳුනාවූ අසෂ්ඨුතිතෙමේ පරාදුනස ඇවිදින්නාක් මෙන් මම යහපත් සුචරිතක්‍රියාවෙන් කිරිමෙන් පරාදුයක්ම ගත්තේතොවේද? දුසෙළි ශිල්පය

මොනවිට උගත් දක්ෂවූ අක්ෂදෙවතෙමේ දිනුම්පස ඇවමනත් නාක්මත් අලාභ සෙමනවිතතමේ පාපග්‍රියාමකාව පය්කම්සැප විඳිමෙන් ජයක්ම ගත්තේ මනාමවිද ? මහරජ්ජුරුවන්වහන්ස යමසේ කිසියම් දෙරට්ටුවකින් සමනීයව යන්නේමවිද ඒ දෙරට්ටුව මම මනාදකිම්ද එහෙයින් පින්වත් කාශ්‍යපයාණන්ගේ වචනය අසා මම හැඩිණයම්. මහරජ්ජුරුවන්වහන්සැයි කීන මම බිජකනම් දුසමතමමේද අලාභනම් සෙමනවියාමෙන්ම පුළුවනයි එකව අනතුරු අත්බැවක්ම දක්නා ජාතිස්මරඥාණඇතෙකැක්වූමය්ය එහෙයින් අනතුරු ජාතිමයනි සාමකතනම් නුවර අසූමකළක් ධනඇතනාවූ මහධන සිටුව උපන් අත්බැවෙම් දක්මය්ය එයින් චුතව අවුත් චතීමා න භවමයනි දුකඩිනවූ කුඹල්නෙලල කුස උපන්බව ප්‍රතිසන්ධිව දක් මන්ය අනතුරු අත්බැවිහි කරණලද්දවූ කුසලකම්බලමයත් මේ අත්බැවිනි කුඹල් මකල්ලගේ කුසඋපන්මනම්හි හෙතුඵල සඹඩිය වරදවා සිතා අමවලක කාශ්‍යපයාණන් හා අලාභනම් සමනවියාගේද බිජඅසා වරදවූ දෘෂ්ටිගෙණ මහත්හඩින් හැඬුමය්හි කුඹල්මකලලගේ කුසතුපිද මනන්වූ දුකවපත්වූ කම්ය මමයේහි සාමකතනුවර මහධනසිටුව ඉපදීමට පරාතුවූ තුන්මවනිජාතිමයහි සීයා ජීවත්වන්නාවූ මගාවිමයක්ව ඉපිද එක්දවසක් සිසා මගොන්මගේ මුදු තනඛිමටකැර නැවත මගොන්මගේ මසායාඝනකලු එක් ගවමයක් නැතිබව දැනවනමයනි ඇවිද මවමහමව ගවයා නොදක මනාසතුටු සිනින් ඉන්නාකල්හි කසුප් බුදුන්මගේ සසුන්වැද පැවිදිවූ මංමුළාවූ එන්තරා යිකෂූවක්තෙමේ එබා උපාසකයෙනි මීම වනාහි මංමුළාවූ මයම්මව මාගිය දක්වපසි කීන. ඒ මගොවිතෙමේ මගාණු නොදැක මහාසතුටුව මවමහාවපත්වහුන් බැවින් භික්ෂූහුමගේ වචනයට කන් මනාමයාමා තුෂ්ණීම්භූතවහුන්නේයනැවතත් ඒ භික්ෂූනතමේ මාගිය විවාළකල්හි එකාළ මහණ දුසමයෝනම් රඵපරුෂවචන ඇත්තාහ නොපමගේද වචන රඵපරුස බැවින් මතාපිත් දුසමයක් වියහුතුයයි ඒ භික්ෂූනට ආමක්‍රොශ පරිභව බිණුමය්ය එතකුදුවුවත් ඒ භවමයන් චුතවනකල්හි ඒ කම්ය විපාකදීමට අවසර නොලද්දෙන් ඊට වඩා බැරෑරුම් කුශලකම්යන්මගේ විපාකාවසරයලැබ සාමකතනම් නුවර අසූමකළක් වයකුවඇතාවූ මහධනසිටුව උපන්නේය ඒ ආත්මභා වමයහිද දුනවානාදී මනාමයෙක් කුසල් රැස්කළනමුදු ෂඩසන්නකාල මයහි ඒ මනන් කුසලකම්යන්මගේ විපාකාවසරය මනාලැබ සිල්වත් ගුණවත් භික්ෂූනට ආමක්‍රොශ පරිභවකළාවූ අකුශලකම්මයන් පෙළ

නලද දුම්ල කාමාවචර කුසලඤාණ හෙතුවෙන් දැකීනවු කුඛිල්මනල් ලගේ කුසඋපන්නේයි. එතකුදුවුවත් ඒ උපපීළක අකුශලකර්මය නොදැක අනාතුරු අත්බැව්හි රැස්කළාවූ දානාදිකුසලකර්මාරාධිත්ව දැන ඒ කුසල් රැස්කොටත් මෙබඳු නීචකුලයෙහි උපන්හෙවේදැයි විරදවා සිතා මහත්ශබ්දනහා හැඬුවේය. එයින් කිහ ජාතකඅට්ඨවා යෙහි.

"සොකිර පුබ්බ කසසපබුද්ධකාලෙ අරඤ්ඤනසං බලිවද්දං ගමවසමානෙ එකොනමඝ මුල්ගහන ඔකඛිනා මඝං පූජාතුණිහි හුත්වා පුනමතනපුවිතතා කුජ්ඣිත්වා සමණදුසා නාමෙතෙ මුඛරාහෙ නති දුසෙනතු තයා භවිතබ්බං අනිමුඛරා සිති ආහ තංකම්මං තදවිපාකං අදතවා, හසමවශ්‍යෙනාවිය පාවෙකා සීතං මරණසමයෙ අඤ්ඤං කම්මං උපඨාසි සෙ යථාකම්මං සංසාර සංසරනෙතා එකසස කුසල කම්මසසබලෙන සාකෙතෙ වුත්තනපපකාරෙ සෙසිහුත්වා, දානාදිනි පුඤ්ඤානිඅකාසි තමපනසස කම්මංපඨවියං නිහිතනිධිවියසිතං ඔකා සං ලභිත්වා, විපාකං දසසති යමපනතෙනතං භික්ඛුං අමඤ්ඤා ඤන්තෙන කාහං පාපකම්මං තවසසතඤ්ඤං අත්තභාවෙ විපාකං අදසි සසා අජානනෙනා ඉතරසස කලාණකම්මසස බලෙන කුමහදසියා කුවජිමිත් නිබබතතාසම්භවි සඤ්ඤය එවමාහ"

මෙසේ බිජකනාම දැසයාගේ දෘෂ්ටි විපරිතය දතයුතුයි. මෙසේ එකමජානියක් පමණක් සිහිකරන්නට පොහොසත්වූ ජාතිස්මරඥානී ණැති තුන්දෙනකුගේ දෘෂ්ටි විපරිතය අසා, අභාතිරජහුගේ හෘදය දෘෂ්ටි සල්ලයෙන් විදුනාලද්දේ අපි චතාහි පසුනියකාලයෙහි නිෂ්ප ඡොජනවූ පෙහෙවස් රැකීමි දන්දීමාදියෙහි ව්‍යාවෘතවූමිහ අයයාච මයහි වසතු විනාශකොට ශරීරයට දුක්දුන්නුමිහ අප විසින් රැස්ක ළාවූ සියළු කුසල් ගලපිට ශසත්‍රවැපිරීමක් වැන්න මහාපමණ කුසල ධර්මයෙහි හැසුරුනේ විනමුදු මහාකල්ප සුවාසුවක් ඉක්මවාමුත් අන්කිසි ප්‍රතිපත්තියකින් සසරින් නොමිදෙන්නෙමුය එබැවින් අපි විසින් ලබනලද පස්කම්සැපය අනලස්වවිත්ද යුතුය බිජක දැසාදි යහළුවන් තුන්දෙනාගේ දෘෂ්ටිය සමානයයි ප්‍රකාශකරණු පිණිස මෙසේ ගාථාවෙන් කිහ.

"බිජකසසවචොසුත්වා, රාජාඅහාතිමබ්‍රවී
නත්ථිවාරං සුගහාසා, නියතිකඤ්ච බිජක...

සුඛංවා යදිවාදුක්ඛං, නියතේයාකිර ලභතී,
සංසාර සුඛිසම්බබ්ඛසං, මාතුරිච්ඡතා අනාගතෙ,
අහම්පි පුඤ්ඤ ආලය්‍යාණා, බ්‍රාහ්මණිබ්භාසුව්‍යාවරෙවා,
ඉවාහාර මනුසාසත්තෙතා, රහිනිඝනාතදනන්තරා" සී.

මෙනි භාවය,

මහණෙනි අහානි රජතෙමේ බිජකනම් දුසයාගේ වචනය අසා මේ මතු ප්‍රකාශවන ගාථාත්‍රයෙන් මෙසේකියේය එඹල බිජකණ සුනතියට යන්නාවු වාරයෙක් මහාහොත් කුසලකම් සංඛ්‍යාතවූ මෙතුවක්කාම් නැත්තේමය නියතගතියම හෙවත් එකාන්තවම සැමතිවෙව එඹල බිජකය නිවිබ සැපයද සංසාරදුකසද සංසාර යෙහි නියමය වශයෙන්ම ලබන්නේය සියළු සත්ත්වයන්ගේම සංසාර ශුද්ධිය ලැබෙන්නේමය අනාගතයෙහි චුල්ලාසිති කල්ප සංඛ්‍යාතවූ මහාකල්ප සුවාසුවක් ගෙවෙනතුරු නොලැබෙන්නේමය මේද මිට පූර්වයයි කුසලකම්ය ඇතැයි සිතා ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණාදීන්කෙරෙහි දූනැමීන් අධිකරණ විනිශ්චයකිරීමෙනි නිෂ්ඵනවූයෙම් ලොකයාට අනුශාසනාකරන්නාවූ මම ඒ අනුශාසනාකාලයෙහි පස්කම්සැප විඳීමෙනි ඇළුම්නොකොට මුළාවූයෙමිමි. යනාදීන් කියා අහාතිරජ් තෙමේ ඔවුන්ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය සමානබව ප්‍රකාශකොට එබා කාෂ්‍ය පය තොපගේ සම්පත්හි බොහෝවිලා ප්‍රමාදවීමෙන් හෝ නැවත තොපකරා පැමිණීමෙන් හෝ තොපි සෙවනහජ්නාදියකිරීමෙන් හෝ නොපට ගෞරවකිරීමෙන් හෝ තොපට දූනමානාදියකිරීමෙන් හෝ අපට කිසි ප්‍රයෝජනයක් නැත්තේය එහෙයින් මිත්මතු තොප කරා ඒමට අවකාශ නැතැයි කියා ග්‍රහස්තෙන් නැගිට පළමු පැමිණි වේළඟි වෙන් ඔහුව නමස්කාර කොට රාජභවනයට පිවත්ව ගියේය අනිබාලවූ නිච්චිකාජීවකයාගේ මිථ්‍යාධම්ම දෙශනාවවනානි ධම්මුද්ධිච්චය කොදන්දුත්‍රුවාසයකු වීසින් විදුනාලද නියෙන් පළමු කොට දූත්‍රුවාසාගේ අනස්ථුරුකරගන්නාක්මෙන්ද ගිනිගානා දඩෙන් නසින්නාවූ වඹ්නිය පළමුකොට ඒ ගිනිගානා දඩ දවන්නාක් මෙන්ද තමන්ටම විපාකදී දූනාපකරණාදි ලාභසත්කාර නබා ඇදිලිබැඳීම් මාත්‍රයකුත් නොලැබ තමාගේ මිථ්‍යාධම්ම දෙශනාව තමන්ටම අනර්ථ පිණිසවූයේයි. අනාන් රජතෙමේ වඳනදරුමය රාජභවනයට වැද ඉල්මය අවපැළඳිය දවසපවත් සතරවාසල නිති දත් මැට පවුත්වන්නාවූ දාස්සල් කඩාකිඳුවා පියා රාජ්‍යානුශාසනා කිරීව අවශ්‍යයන්ට පාවාදී නගරයෙහි සියළුතන්හි සඟවාමිකවූ

කුලසන්නීන් හා අවිවාහකවූ කන්‍යාසන්නීන්ද බලාත්කාරයෙන් ගෙන්වා ගණ සූරාවදින්මත්ව දශරාජධර්මයෙන් තොරව තොයෙක් පව් කිරීම් කරන්නට පටන්ගත්තේයි එසමයෙහි සියලු මියුළු නුවරවාසීහු විාගේ අඹුවාරජු විසින් පැහැරගත්තේලදැයි මාගේ දියනියක රජු විසින් පැහැරගන්නාලද්දේය. මාගේ වසතුව රජු විසින් පැහැරගන්නා ලද්දේයයි මෙසේගෙන්ගොස රැස්වෙමින් මහජනයා අතර හටගත් මහත් කොලාහල ශබ්දයෙන් මුළුනගරයම කැලඹුනේයි ඒකුණ්‍යයෝ ලෙහි අත්පැහැර ගඩන්නටවන්හ ධර්ම්ය නැතිවිගියේයයි මුළුනගර යම එකනින් කොලාහලවිය රජක්නැතතාවූ අරාජික රටක්මෙන් රටවැස්සෝ මහත්භයට සන්ත්‍රාශයට පැමිණියාහුය මෙසේ අගාති රජහුගේ දුෂ්ටිය පෙරළීමෙන් රටවිනාශවුනියාව දතයුතුයි.

අගාති රාජ දෘෂ්ටි විපර්යාස නිර්දේශයයි. 34.

රුවා කුමාරිකාවගේ ධර්මදේශනාව.

35 මෙසේ පෘථිවීශ්වරවූ රටවාසීසියල්ලන්ටම එක්වන් ප්‍රතිඅධිකාරවූ අගාතිරජහුගේ දුෂ්ටිය පෙරළී අධර්මයෙන්හා බලාත්කාරයෙන් රට පෙළන්නට පටන්ගත්බැවින් රටවැස්සෝ තන්හි තන්හි මුළුමුළුව හඬන්නට වලප්නට පටන්ගත්කල්හි රුවානම් රාජකුමාරිකාතොමෝ එපවත් අසා මාගේ පියමහරජ්ජුරුවන්වහන්සේ ධර්මයෙන් තොරව රටපෙළන්නට පටන්ගත්තේල මපියාණන්වහන්සේගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හරවන්නට පොහොසත් කිසිවෙක් මානැරනැතැයි සිතා මපියාණන්වහන්සේ පාපමිත්‍ර සංසර්ගය හේතුකොටගෙණ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිනැමති සල්ලයෙන් විදුනාලදුව ආතුරව සිටියි. මේ දෘෂ්ටි සල්ලොද්ධරණයකොට පෙරමෙන් සම්‍යක් ප්‍රතිපත්තියට පමුණුවන්නට මේ සුදුසු කලැයි දැන පියරජ්ජුරුවන් වසන වන්දන දරුමය ප්‍රාශාදයට ගියේයි. ඒ රාජකුමාරිකාව රජමාලිගාවට එතබව දුරදීම දැක මාවියින් සොයාගන්නාලද අභිඥව දෘෂ්ටිය මාගේ දියනියන්ටද ලහන්වාලමි සිතා, රාජකුමාරිකාවට ආමන්ත්‍රණයකොට මෙසේ කිහ වලාපවලයෙන් මුකතවූ පුන්සඳ මඩලක්වැනි මුඛයක් ඇතතාවූ මාගේ ප්‍රිය දියනියෙනි සියළුසත්වයන්ගේ හටගැන්මට මූල හේතුභූතවූ සප්තධාතූන් අතුරෙන් සැපදුක් දෙක අහේතුකව අවසර ලැබුකල්හිම හටගන්නාහුය සැපදුක්දීමට අනික් විශේෂහේතුවක් නැත්තේය. එබැවින් මාගේ ප්‍රිය දියනියෙනි මේ දැන් පුස්කම්සැප

පිදුවව සුදුසු අවසරයෙහි මාළිගින් නොපව් දෙනලද රන්රිදී මුතු මැණික් සංඛශිලාප්‍රවාලාදි සප්තවිධ රත්නයෙන් නිමවනලද අසන කපුකාර ආභරණයන් සැරසී රත්සඳුන් සුදුසඳුන් අගිල් දේවදාර ආදියෙන් දෙනලද සවඳ දුම්හා සපුනාපනාදූ සමන් ඉද්ද බොලිද්ද ආදිවන පුෂ්පයෙන් හා රතුපුල් නිල්පුල් රත්පියුම් මහළුපියුම් හෙල් මැලිආදි ජලජ පුෂ්පයෙන්ද සරසනලද සුවපහස් කොටව මෙවට ඇදඇතිරි ආදියෙහි සැහපිමෙණ රත්හැල් සැවදු හැල්ගොධුම තිරිහු ආදිය හා දියගොඩ නොයෙක් මත්ස්‍යමාංශ රසයන්ද අඹදඹ පළුවිර මොර දෙසි දෙඩන් ආදි ඉධුර ඵලාඵල ජාතින්ද කිරිතිතෙල් දීමෝ රු වෙඩරු උක්සකුරු මිපැණි ආදි මධුර රසයන්ද සිත්වූ පරිද්දෙන් අනුභවකරවමින් ආතාවිතත සංඛපණවාදි අනෙක ප්‍රකාර තූර්‍යශබ්ද හා වස්කුළල් වීණාතිනිකාදිශබ්දයන් අසමින් දිව්‍යප්සරාවන් පරයන රූපශ්‍රීන් සුකතා තරුණ සඟින් පිරිවරා මනොමයක් රන්නාලෝකයෙන් විචිත්‍රවූ නොමයක් භූමිඇතතාවූ දිව්‍ය ප්‍රාසාදයන්ට අපගසකරන් නාක්වැනිවූ රාජභවනයෙහි සිත්අලවා වාසයකරමින් දිවාරෑදෙක්හි අප්‍රමාදව දිවිහිමිකොට පස්කම්සැපයම අනුභවකරව පඤ්චකාමයෙහි සිත්අලවා වාසයකරව වසතුවියදන්කොට කිසිම අර්ථයක් නැත්තාවූ විපාකනැත්තාවූ දුනමානාදි කුශලක්‍රියාවෙහි ප්‍රමාදනොවව ආයා රෝපණවශිදයෙන් ශරීරයට දුක්දෙන්නාවූ වෙනෙසකරන්නාවූ පෙ මහටස් මහාරකුව දන්දීම් සිල්රැකීම් ආදිවූ ක්‍රියාවෝ සුගතියට යාහු හු ඥානය නොවෙයි මහාකල්ප සුදානුවඟන් තොපි සඟ අපිත් සං සාරගුබ්ධ ලබමිහ. යහපත් කුශලක්‍රියාවන් රැස්කළේද පාපක්‍රියාවන් රැස්කළේද ඒ වුලුලාශිනි මහාකල්පය නොඅවසන් ඒකාන්තයෙන්ම සැපයක් නොලබමිහයි කීසේක. මේ කථාප්‍රවෘත්ති ඇසූ රුවානවා රාජකුමාරිකාතොමෝ තමන්ගේ ජාතියමර නුවණින් තමන් විසින් දක්නාලද අතීතයෙහි ජාති සතෙක අනාගතයෙහි ජාතිසතෙකාහි යන තුදුස ජාතිය උදාහරණකොට දක්වා පියමහරජහට අනුශාස නාකරණ්‍ඩපිණිය පළමුකොට පාපමිත්‍ර සංසර්ගය හේතුකොටගෙණ ගන්නාලද මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙහි දෙසෙදක්වනුයේමෙසේ කීහ.

මහරජ්ජරුවන්වහන්ස මිනිරිවු අඹරුණ කිරිඅඟුණෙවැලි වැලදගැණිමෙන් ඒ මධුර රසය විනාශවී නිකතරසවූ අඹපල ගන් නාක්මෙන් අඩිබාල ඵලිතයන් දුරින් දුරුකවයුතුවුවද එසේ දුරුනොකොට සෙවනභජනාදිය කරන්නාවූ යහපත් නුවණැති සත්පුරුෂයෝපවා ඒ අඩිබාල දුර්ජනයෝවෙත්යයි පුර්වයෙහි අසන ලද වචනය දැන් සැබෑබව ප්‍රත්‍යක්ෂවිය දන්වනාහි නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටි ගන්නාවූ විලිබිය දුරුකොට නග්නවසිටින්නාවූ අඩිබාල නිර්ලජ්ජයා කරා අසුනවූ අලාභනම් සෙනෙවියාගේ බසට රුවටිගොස් මහියාණ න්වහන්සේද ඒ අන්ධබාලයන්ට සමානවූයේය රාජධර්මනැමති මධු

ර රසයෙන් පහවූයේය දුර්ගන්ධයෙන් පිරුනාලද්දාවූ මියාණන්ව හන්සේ බිලිය ගිලගත් මත්ස්‍යයෙකුමෙන් දුර්ගතිනමැති බිලියෙන් දුන සේ මිදියයුතුය ඉදින් මේ මහාසාවද්‍යවූ නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය මියා ණන්වහන්සේ විසින් නොහළේවීනම් අවීචි මහානරකයෙන් ගොඩ ඒමෙක්නම් නැත්තේයයි කියා මත්තෙහිදු මේ මතුදක්වන ගාථාවන් හෙත් අවවාද දුන්හ.

"වෙදෙහස්ස වචොසුත්වා, රුචාරුචිර වණ්ණිනි
ජානාංපුබ්බ, පරංබ්‍රහ්මං, පිතරං එතදබ්‍රවි
සුතමෙව පුරෙආසි, පචචකඛ දිසම්දංමයා
බාඵපසෙවීසාහොති, බාලොවසම්පසංසති"

යනාදි ගාථාවන්හෙන් ධර්මදේශනාකළසේකි එහි භාවය මෙ සේයි.

මහණෙනි එසමයෙහි විදෙහ රටට නායකවූ අභාතිරජහුගේ වචනය අසා සිත්කළු ශරීරවර්ණී ඇත්තාවූ රුචානම් රාජකුමාරිකා තොමෝ අනීත අනාගතයෙහි තුදුස්ජාතියක පැවති සවභාව දන්නේ පියරජහට මෙසේ අවවාදදුන්හ පියරජ්ජුරුවනි සමෙක් අඤ්ඤබාලයන් සේවනයකළේවිනම් මහතම අඥානයෙක්මවෙයි යන වචනය පුර්වයෙහි මාවිසින් අසනලද්දේය. දන්වනාහි ඒ සැබෑබව ප්‍රත්‍යක්ෂවදුටුයෙමි පියරජ්ජුරුවෙනි ඒ කාරණය සැබෑමය අඥානතෙ මේ අඥානයාකරා එලඹ අතිශයින් මුළාවට පැමිණෙන්නේය අලාත නම් සෙනෙවිය බිජකනම් දූසය කාෂ්‍යපනම් ආජීවකය යන අඥාන බාලයන් තුන්දෙනකු හා එක්වූ බැවින් අතිශයින් මුළාවන්නටම සුදුසුය මපියාණන්වහන්සේ හුවණැන්තේය. සතිරවූ ප්‍රඥාවන්තේය පැණවත් බැවින් හෙතුඵල සඞ්ඛ්‍යා දැනීමෙහි දක්ෂසේක කුමක්හෙ සින් මේ අඥානබාලයන් සමන එබදු අඤ්ඤබාලවූ ආජීවකයාකරා ඵල ඕඉස්ද ? පියාණන්වහන්ස සංසාරශුද්ධිය මහාකල්ප සුවාසුවක් හුගේ ඇවෑමෙන් වන්නේයයි කියා පුරාතනයෙහි වරදවූ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පිළිගැණීමෙන් බොහෝ මනුෂ්‍යයෝ කම්සක් නැතැයි යන නාස්තික මිථ්‍යා දෘෂ්ටිගත්තාහුය පළමුකොටගන්නාලද පරාජය සංඛ්‍යාතවූ අවීය අවීයෙන් ගුණ්‍යවූසේමවෙයි කුමක්මෙන්දයත් ? බිලියගිල ගත් මත්ස්‍යයාහට ඒ බිලිය මුදවාගැනනොහැකිවාක්මෙන් මිථ්‍යා දෘෂ්ටිය වැලඳගත් අඥානයන්ට ඒ දෘෂ්ටියෙන් මිදිය නොහැක්කාහුම යයි කියා මත්තෙහිද පියරජහට අවවාද කරන්නේය මෙසේ කියමි

මපියාණන්වහන්ස මේ ලෝකයෙහි ඇතම් ප්‍රාඥයෝ උපමාවෙනුදු අර්ථාවබෝධයකරන්නාහුය එබැවින් නුඹවහන්සේට උපමාවෙන් මේ අර්ථය ප්‍රකාශකරන්නෙමි අලාතනම් සෙනවිගේ පූර්ව්‍යජාති චරිතය උපමාවිශෂයෙන් ප්‍රකාශකරමිහි කියා මේ ගාථාවන්ගෙන් අනුශාසනාකළේය.

"උපමංතෙකරිස්සාමි, ඉධාරාජතදිච්ඡිය
උපමායපිඒකච්චෙ, අත්ථංජානන්ති පණ්ඩිතා
වාණිජ්ජානං යථානාවා, අප්පමාණ භාරංගරුං
අතිහාරං සවාදය, අණණංව අවසීදති"සී

යනාදින් පියරජ්ජුරුවෙනි නුඹවහන්සේට වැඩපිණිස උපමා වක් දක්වමි උපමා වෙනුදු මේ ලොකයෙහි නුවණැත්තෝ අර්ථාව බොධයකරති ඒ කවර උපමාවෙක්දයත් ? මේ ලොකයෙහි වෙළඳජ නයාගේ අප්‍රමාණ බරපටවනලද්දාවූ නාවූකාතොමෝ ගරුවූ මහත් බර නොතුකොට්ගෙණ මහාසමුද්‍රයෙහි නිදුබස්නේය එපරිද්දෙන්ම අකුශලකර්මයන් මදින්මද රැස්කරන්නාවූ සත්ත්වතෙමේ ඒ සුළුපාපකර්ම යන්ගේ රැස්වීමෙන් අනිශයින් බරවීමෙන් නරකයෙහි යටබස්නේය පෘථිවීශ්වරයන්වහන්ස යම් අකුශලකර්මයක් කරණකොටගෙණ දුග තියටයේද එබදු අකුශලකර්මයන් අලාතනම් සෙනවිතෙමේ පූර්ව්‍යජාති යෙහි රැස්කෙළේය එතකුදුවුවත් ඒ අකුශලකර්ම භාරය යම්තාක් සම්පූර්ණනොවූයේද ඒතාක්කල් දුගතියට නොයන්නේය පෘථිවීශ්වර යාණෙනි ඒ අලාත නෙමේ පූර්ව්‍යජාතියෙහි කුසල්කරණලද්දේය දේව යන්වහන්ස ඒ අලාතනෙමේ දැන් යම් සැපයක් ලැබුවේද ඒ සැපය ඒ කුශලකර්මයාගේ විපාකවන්නේය දෙවයනි අලාතයාගේ ඒ කුස ලකර්මය මේ ආත්මයෙහි ඉවීයන්නේය එසේ පින්ගැවිගිය්‍යකල්හි මේ අලාත නෙමේ උත්තරාගිය හැර විසමමාගී සංඛ්‍යාතවූ නරකයට බස්නේය මෙසේ අලාතයාගේ කුසලාකුසලකර්මයන් උපමාවෙන් දක්වා දැන් බීජකයාගේ කුසලා කුසලකර්මයන් දක්වනුපිණිස මේ ගාථාවන්ගෙන් ධර්මදේශනාකළහ—

"තුලාසථා පග්ගහිතා ඔහිතෙ තුල මණ්ඩලෙ
උන්නමෙති තුලාසීසං, භාරෙ ඔරොපිතෙයති
එවමේව නරොප්‍රඤ්ඤං, ථොකං ථොකම්පි ආචිණං
සග්ගාධිවාහනොදසොච, බීජකසා යාතවෙ රතෝ"සී

මෙහිභාවය මෙසේයි.

යම්සේ තරාදියෙන් යම් කිසි ද්‍රව්‍යයක් කිරන්නාවූකල්හි තරාදියෙහිබහනලද්දාවූ ද්‍රව්‍යභාරය නිස්වූකල්හි තුලා ශීර්ෂය උඩට

නිද එපරිද්දෙන්ම යහපත්වූ කුශලධර්මය මදිහ්ද රැස්කරන්නාවූ මනුෂ්‍යත්වයේ අකුසල්නාමැති බර බහාතබා කුසලකර්මනමැති ශීර්ෂ ඔසවා දෙව්ලෝනගින්නෙහි. එබැවින් මේ බීජකනම් දුසතෙවේද සවගීලොකය කැමතිව කුශලධර්මයෙහි ඇළෙන්ය. ඒ බීජකනම් දුස තෙමේ මෙසින් වුතව දෙව්ලොව උපදනේය පියරජ්ජුරුවන්වහන්ස බීජකනම් දුසතෙමේ මේජාතිභයහි යම්දුකක් අනුභවකරන්නේවේද ඒ දුකවනාහි පූර්වජාතිභයහි බීජකයා විසින් රැස්කරණලද අකුශල කර්මයාගේ විපාකවෙයි. පියරජ්ජුරුවන්වහන්ස බීජකයා විසින් පූර්වජාතියෙහි රැස්කරණලද යම් පාපකර්මයක්වේද ඒ පාපකර්ම මේ ජාතියෙහිම භෙවිනියේය ඒ පාපකර්මය භෙවිනිය බැවින් සිල්රකුනාකිරී මෙහි ඇළෙන්ය මාගේ සවාමිවූ පියාණන්වහන්ස අඩබාලවූ කාශ්‍යප නම් ආජීවකයාගේ බස් අසා අපායමාගීයට නොපිළිපදුවහි මෙසේ රුවානම් රාජකුමාරිකාභෙත්තෙමෝ අලාතනම් භසභෙවියාහා බීජකනම් දුසයා විසින් පූර්වජාතියෙහි රැස්කරණලද අකුශලකර්මයන් ප්‍රකාශ කොට තමන්ගේ අතීතභයෙහි ඔත්ජාතියක අනාගතභයෙහි සත්ජාති යකැහි යන තුදුස්ජාතිභයෙක විඳිනුලැබුවාවූද මතුවිඳින්නාවූද සුව දුක් ජාතිස්මරඥාණයෙන් සිහිකළහැකිබැවින් අතීතභයෙහි සත්ජාති යෙක තමන් විසින් විඳිනලද්දාවූ සුවදුක් ප්‍රකාශකොට ධර්මදේශනා කරණු පිණිස මේ මතුකියන ගාථාවන් ප්‍රකාශකළේයි.

"යාමෙසා සහත්‍රම්ජානි, අහුප්‍රුබෙබ නරාධිප
කම්මාරපුත්තාමගධෙ, අහුරාජගහෙපුරෙ.....
පාපංසහායමාගම්ම, බහුපාපං කතං මයා
පරදාරස්ස පොත්‍රෙහනා, චරිත්‍රිඝ අමරාවිය" යි.....

මෙහිභාවය.

නරශ්‍රේෂ්ඨවූ මහියාණන්වහන්ස මම මීට සත්වන ජාතියෙහි මගධරට රජගහනුවර සවණිකාරපුත්‍රභෙක්ව උපනිමි. නරදෙවයන් වහන්ස සවණිකාර පුත්‍රව උපන්නාවූ මම පාපමිත්‍ර සංසර්ගලාබ බොහෝ අකුසල් රැස්කළෙමි. පරදාරාවන් කෙරෙහි වරදවා පිළිපැදි මෙන් මරණතැනවූවන්හෙමන් හැසුරුණුම් පියමහාරජ්ජුරුවනි මා විසින් රැස්කරණලද්දාවූ ඒ අකුශලකර්මය අළුයට සැඟවීගිය ගිනිදැල් රක්ෂසුන් විධානගතවසිවිගෙහි. ඊවපසු ඒ පරදාර අකුශලකර්මයෙන් අතහරවූ කුශල කර්මබලයකින් වංශර්ට භෙනාසඹැනුවර ආඪ්‍යවූ මහධන ඇදනාවූ සිට්ඨිකුලභයෙහි සියළු සම්පත්තියට හිමිවූ එකම පුත්‍රභෙක්ව

උපනිම් ඒ සිටුකුලයෙහි උපන්ජාතියෙහි නිරනාරයෙන් සියළු මනු
ෂ්‍යයන්ට සත්කාරකෙළෙම්. මම ඒ ජාතියෙහි බහුශ්‍රැතවූ පණ්ඩිතවූ
කල්‍යාණ මිත්‍රයකුලැබ ඒ කල්‍යාණමිත්‍රයාණන් විසින් මම අර්හත්ඵලයෙහි
ධර්මයෙහි සමාදන්වනුලැබුයෙමි වාතුද්දසිපණ්ණාරසි යන පොසතාදින්හි
බොහෝරාත්‍රියක් පෙහෙවස්විසිමි ඒ භවයෙහි රැස්කරණලද්දාවූ කුශ
ලකර්ම ඵලපාලව අවසන්හි කරණලද යහපත්නිධානයක්මෙන්
යහපත්ව පිහිටියේය.

මුක්බිහි පූර්වජාතියෙහි කළාවූ පරදාර අකුශලයාගේම් අපරා
පරීය මවද්‍යඅකුශලකර්මය නැවතත් මාකරා පැමිණ හලා හල විෂයක්
අනුභවකළාක්මෙන්විය විදෙහාධිපතිවූ පියරජ්ජුරුවෙනි ඒ සකාස
ඕත්‍රවරිත් චුතවූ මම් සරෞරව නරකයෙහි ඉපිද ඒ පරදාර අකුශල
කර්මයාගේ දරුණුවිපාකවින්දෙමි. ඒ සරෞරව නරකයෙහි වින්දාවූ
දුක්සිහිකරන්නාවූ මම අතිශයින් භයුමවම්. ඒ සිහිකරන්නාවූ මට
සැපයක්නම් නැත්තේසි. මපියාණන්වහන්ස ඒ සරෞරව මහානරක
යෙහි බොහෝ වර්ෂ ගණනක් දුක්අනුභවකොට ඒ .නරකයෙන්මිදී
අවුත් එම කර්මාවශෂයාගේ ශක්තියේන්ම අනන්තගතතම්රට මහත්
ශක්තිසම්පන්නවූ එළුවෙක්ව ඉපිද බිජෝඩරණයකරණුලැබුයෙමි මද
වයන්වහන්ස ශක්තිබලසම්පන්නවූ එළුවෙක්ව උපන් මම මාගේ
සහෝදරවූ සිටුපුත්‍රයා පිටිපුදු ඉසුළුයෙම් රථයෙනුදු ඉසුළුයෙමි මේද
ඒ දරුණුවූ පරදාරකර්මයාගේ අප්‍රධානඵලයක්වෙයි ජෙතශවරවූ මහ
රජ්ජුරුවන්වහන්ස මම ඒ එළුඅත්බැවෙන් මිදී නැවතත් කර්මාලය
වතෙහි වඳුරෙක්ව ඉපිද ශුරපහිවූ වඳුරුරජ විසින් ඔහුගේ කවින්
ඩැහැගෙණ බිජෝඩරණය කරණුලැබුයෙමි. ඒ ආත්මයද පරදාරකර්ම
යාගේම නිස්සන්දඵලයවෙයි. විදෙහාධිපතිවූ මහරජ්ජුරුවෙනි ඒ වඳු
රු ආත්මයෙන් චුතවූ මම දශීනනගරට ගොමණක්ව ඉපිද බිජෝඩ
රණයකරණුලැබුයෙමි ජවබලසම්පන්නවූ මහාන්ව උපන් මම මහා
මහෝකාලයක් මුළුල්ලෙහි ගැල්ආදි බරඉසුළුයෙමි මේද ඒ පරදාර
අකුශලකර්මයාගේම අප්‍රධානවිපාකයක්වෙයි විදෙහෙශ්වරවූ මපියා
ණන්වහන්ස ඒ ගොන් ආත්මයෙන් චුතවූ මම වැදුරුව මහත් ධන
යෙන් අඩුවූ කුලයෙහි දුලීහවූ මනුෂ්‍යාත්මභාවය ලැබුණද පුරු
ෂාන්නුවූ සත්‍රීන්නුවූ නපුංශකයි ආත්මභාවයක් ලැබ උපනිම් ඒද
පරදාර අකුශලකර්මවිපාකයාගේම අමුඛවූ, අප්‍රධානඵලයක්වෙයි.

මෙසේ සවිණ්ණාගාර පුත්‍රව ඉපිද පරදුර අකුසල්කොටස් එකිනෙක් වුනාව පරදුර අකුශලය අවකාශ නොලැබ අනික් කුශලකර්මයක් අවකාශලැබ මහඩනඅඑහනාවූ සිටුකුලයෙක ඉපිද එයින් චුතවූ ආත්මයෙහි අනතුරු අත්බැවිහි කළාවූ පරදුර අකුශලකර්මය අවකාශලැබ රෞරව මහානරකයෙහි ඉපිද අනන්ත දහස්කල් මහන්වූ නිරුදුක් විඳ එයින් චුතව එම අකුශලකර්මයාගේම නිස්සන්දඵල විපාකවශයෙන් එළුවෙක්වද වදුරෙක්වද හොරණක්වද යන සතරජාතියක් හිම පරදුර අකුශලකර්මයාගේ විපාක අනුභවකොට පස්වෙනි අත්බැවිහි මිනිස්ගතුවෙන් නපුරුකවද මෙසේ ජාතිසතන ඉපිද ඒ අකුශලකර්ම විපාකවින්ද ආකාර දක්වා දැන් අනාගතයෙහි ජානිසත දක්වනුයේ මෙසේ ප්‍රකාශකළහ.

මහරජ්ජුරුවෙනි මෙසේ සත්ජාතියකින් පරදුර අකුශලකර්මය හේතුවා නපුරුකම පණ්ඩකව උපත්ජාතියෙන් චුතව තව්තිසා භවනයෙහි ශක්‍රදිව්‍යරාජයාණන්ට හා ස්ත්‍රීව සතරවරක්ද ජවණ දිව්‍යපුත්‍රයාහට භාග්‍යස්ත්‍රීව එක්වරක්ද ඉපිද රට අනතුරුව දැන් මේ භවයෙහි රුවානම් රාජධිතෘව උපනිම් මෙසේ මේ ජාතිසතයක ඉපිද චිත්තූවූ දිව්‍යමනුෂ්‍ය සම්පත්වලනාන් පරදුර අකුශලකර්මයාගේ විපාකය හේතුව කොයඹැනුවර සිටුපුතුව ඉපිද කළාවූ දානාදි කුශලකර්මයන්ගේ විපාකයමවෙහි එසේවූවේනමුදු ඒ පරදුර අකුශලකර්මවශෂයෙන් පෙළනලද්දාවූ කාමාවචර කුශලකර්මයෙන් මනුෂ්‍යත්වභාවය ලැබගණිද ලාමකවූ සත්‍රී අත්බැවම ලැබුවයම්. දැන් මේ සත්‍රී අත්බැවෙන් චුතවූකල්හි නරදුර පාපනම්වූයන් සම්ප්‍රාණිවශයන්මිදී අම්‍රපවලයෙන් මුකුතාවූ පුණ්ඩවර්ධන බිඹයක්මෙන් තව්තිසා භවනයෙහි මහානුභාවසම්පන්නවූ දිව්‍යරාජයාට උපදිම් මෙසේ සූළුවූ අතීතජාතිසතකත අනාගතජාතිසතකයි යන තුදුස්ජාතියක සතු රුවානම් රාජකුමාරව උපත්නාවූ ජාතියත් සමග ගණන්ගණන් මෙසේ කියනලද්දේනාව පණ්ඩකව උපන් ජාතියෙන්පසු ශක්‍රදිව්‍යරාජයාහට භාග්‍යස්ත්‍රීව උපන් පළමුවන ජාතිය දක්වාලද හෙයිත් ඒ ජාතිය සඳහා කියයුයි දහනුතු මෙසේ තුදුස්ජාතියක් ප්‍රකාශකොට පියමහරජහට මේවූ අකුශලනම්ය හා කුශලකර්මය මා පසුපස්සේ අත්තනාහැර ආවාක්මෙන් සියළු සත්වයන්ගේම කුසලා කුශලකර්මය පසුපස්සේ අවුත් සුගතිදුගති දෙක්හි සැපදුන් උපදවන්නේය කප්අසඞ්ඛ්‍යයක් ගිය්ද කුශලාකුශලකර්මයෝ එනාහතොවන්නාහුය මබාල්මතාවන් නානුයයි දක්වනු පිණිස—

"ඉතිකම්මානි අත්ථෙත්ති අසංඛෙය්‍යාපිජාගිණෝ
කල්‍යාණං යදිවා පාපං නාභිකම්මං විනස්සති"

යන ගාථාව කීහ.

එඹා පියරජ්ජුරුවන් වහන්ස මාවිසින් ප්‍රකාශකරණ්ලද ආකාරයෙන් කුශලා කුශලකර්මයෝතුමූ මා පසුපස්සේ නොහැර කැටුව ආවාක්මෙන් ලොකොමායි සකල සත්ත්වයන්ගේම පසුපස්සෙහි යහපත්වූ කුශලකර්මය හෝ අයහපත්වූ අකුශලකර්මය හෝ කප් අසංඛ්‍යගණන් පසුපස්සෙහි අත්නොහැර කැටුව එන්නාහුය කුශල කුශලකර්මයවනාහි කිසිකලෙක විපාකනොදී විනාශනොවන්නේමැයි. වෙනි කර්මය විනාශනොවන්නේය යනු අපරාපරිය වේදනීය කර්මයම සඳහා කියේයයි දතයුතුයි.

එහෙයින් ජාණකඅටුවාවෙහි "දිට්ඨධම්මවේදනීයං නාමේං යෙව අභිනිහාවේ උපපජ්ජවේදනීයං අනන්තරභවේ විපාකංදෙති අපරාපරිය වේදනීයම්පන විපාකං අදත්වා, නාභවෙත්තං සඤ්ඤායනාභිකම්මං විනාසෙතීති" යනු කීහ. කුසලකර්මයවේවා අකුසලකර්මයවේවා එකම ජවනවීථියෙහි පළමුවන ජවන සහගතවූ කර්මය දෘෂ්ටධර්ම වේදනීය කර්මනම් ඒ කර්මය ඉහාත්මභෙහි කර්මය රැස්කළාවූ සකල පරම්පරා වටම විපාකදෙන්නේවෙයි. සත්වන ජවන සහගතවූකර්මය උපපද්‍ය වේදනීය කර්මනම් ඒ කර්මය ඊට අනතුරු දෙවෙනි අත්බැව්හි විපාකදෙන්නේමය මධ්‍යභවයෙහි පඤ්චජවන සහගතවූ කර්මයෝ පස්දෙන වනාහි අපරාපරියවේදනීය කර්මනම ඒ කර්මයෝ වනාහි විපාක නොදී නොනස්නාසුභාවය. ඒ අපරාපරිය වේදනීය කර්මය සඳහාම "නාභිකම්මං විනස්සති" යනු කියනලදැයි දතයුතුයි. මෙසේ කුශල කර්මය හා අකුශලකර්මයද සත්ත්වයා පසුපස්සේ අත්නොහැර කැටුව ගවන්කොට සුදුසුපරිද්දෙන් සැපදුක් ගෙණදෙනබව ප්‍රකාශකොට මත්තෙහිද එයටවඩා අධිකවූ අභිවෘද්ධිය කැමැත්තවුන්ට හිත පිණිස විශිෂ්ටධර්මය ප්‍රකාශකරණ්පිණිස මේ ගාථාවත්මගින් ධර්මදේශනා කරළ්සි.

"යෝ ඉමෙජි පුරිසෝ මොතුං ජාතිජාති පුනප්පුනං
පරදාරං විවජ්ජයය ඩොතපාමදව කදදමං
යා ඉමෙජ පුරිසෝ මොතුං ජාතිජාති පුනප්පුනං
සාමිකං අපචිත්තයය ඉත්ථිංව පරිචාරිකා
යෝඉමෙජි දිබබෙභොගෙසු දිබබමාසු යසංසුබං
පාපානිපරිවජ්ජෙත්‍යය නිවිධං ධම්මමාචරෙ

කායෙනවාචාමනසා අපපමඤ්ඤා දිවකඛණෙ
අත්තනො මහානිඅත්ථාය ඉත්ථිවා යදිවාපුථූ
යෙකෙචිමෙ මනුජාජීවලෝකෙ
යසඤ්ඤිතොසබ්බසම්පනන මොගා
අසංසයංතෙහි පුරෙසුචිණ්ණං
කම්මස්සකාසෙ පුථුසබ්බසත්තා
ඉංඝානුවිත්තෙතනි සයම්පිදෙව" යි.

මෙහි භාවය,

දේවතයනි යම්පුරුෂයෙක්තෙමේ ජාතියක් ජාතිසක්පාසා නැවත නැවත පුරුෂයෙක්වනුකැමැත්තේවීනම් දෙනාලද පා ඇත්තාවූ පිරිසිදුබව පතන්නාවූ පුරුෂයකු විසින් මඩතලල් සහිත සථානය දුරුකරන්නාක්මෙන් පරදාරසෙවනයෙන් දුරුවන්නේයි. යම් සත්‍රියෙක්තොමෝ ජාතියක් ජාතියක්පාසා නැවත නැවත පුරුෂයෙක්වනුකැමැත්තීවීනම් ඒ සත්‍රිතොමෝ ශක්‍රදිව්‍යරාජයාගේ පාදපරිවාරිකාවූ දිව්‍යස්ත්‍රීහු මහත් ගෞරවයෙන් ඒ සක්දෙවිදුන් පූදන්නාක්මෙන් සවකීය පුරුෂයාහට මහත් ගෞරවයෙන් පූදන්නීය යම් පුරුෂයෙක්තෙමේ දිව්‍යමයවූ උපභොග පරිභොගසම්පත්තියද දිව්‍යමයවූ ආයුෂද දිව්‍යමයවූ යශස්ද කැමැත්තේවි නම් ඒ පුරුෂතෙමේ කායවාඞ් මනොසංඛ්‍යාත දුශ්චරිතයන් හාත්පසින් දුරුකරන්නේයි කයින් හා වචනයෙන්ද සිතින්ද ප්‍රාණඝාතාවන් නේවේද පැණවත්මවේද ගෙතෙමේ සත්‍රියෙක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ වේවා අභිවෘඞ්ධියටම පැමිණෙන්නේයි මිනිස්ලොකයෙහි වාසයකරන්නාවූ සියළු මේ මනුෂ්‍යයෝතුමූ මහත් පරිවාරඇතිකාවූ වෙදද ඒ මනුෂ්‍යයෝතුමූ පුම්ජාතියෙහි විචිකිච්ඡාවෙන් තොරව යහපත් කුසලධර්මයන් රැස්කළෝය සියළු සත්වයෝම කැමැති සවකීය ධනකොව ඇතුනාහ ජනකෙමරවූ පියමහරජ්ජුරුවෙනි බුඩවහන්සේ සිකි එළවූව මැනව බුඩවහන්සේගේ බුවණින්ද නැවත නැවත මෙනෙහිකරවයි මෙසේ අවවාදදුන්නේයි මේ ගාථාපාලියෙහි "කම්මස්සකාසෙ" යන පදයෙහි භාවය මෙසේයි.

මේ ලොකයෙහි මනුෂ්‍යයෝ තම තමන් විසින් රැස්කරණ ලද්දාවූ උපභොග පරිභොග සම්පත්තියන් තම තමන්ටම අයත්ව තම තමන් විසින් අනුභවකරන්නාක්මෙන්ම තම තමන් විසින් රැස්කරණලද්දාවූ කුශලකර්මබලයෙන් ලබනලද සියළු පඤ්චකාමෝපභෝග තම

හුවන්ව අසිනිවෙයි. එපරිද්දෙන්ම තම තමුන් විසින් ඉහාත්මයෙහි රාජනීති ලෝකනීති උල්ලංඝනයෙන් කරණු ලබන අපරාධයන්ට ලැබියයුතු රාජදඩින වධබන්ධනාදිය තම තමන් විසින්ම විඳින්දයුතු වාක්මෙන් කායවාඩ්මනසඃඛ්‍යාත චාරත්‍රයෙන් රැස්කරණලද්දවූ අකුශලකර්මයන්ගේ විපාකයද නරකාදි සතරඅපායෙහි ඉපිද තම තමන් විසින්ම විඳදයුත්තේමැයි. ඒ එසේමැයි මව්පියන් විසින් කරණලද්දවූ කුශලාකුශලකර්මය පුත්‍ර ධිතෘන්ට හෝ දුත්‍රධිතෘන් විසින් කරණලද්දවූකුශලා කුශල කර්මය මව්පියන්ට හෝ දයාදවශයෙන් හෝ ඍනිසංසයෙන් හෝ අයත් නොවන්නාහුය සෙස්සන් විසින් කරණලද්දවූ නම්ය සෙස්සන්ට අයත් නොවීම කියනුමකවරදැ? එහින් කිහ ජාතකඅට්ඨවායෙහි—

"කම්මස්සකම්හි කම්මදායාදා අතීතනාගතපච්චුප්පන්නානං කුසලාකුසලකම්මසෙව විපාකං පටිසංවේදිතෝ හෝති මාතාපිතූහි කතංකම්මං පුත්තධීතූනං විපාකං දෙති නතානි පුත්තධීතූහි කතංකම්මංමාතාපිතූනංදෙති සෙසසඟිකානං සෙසානං නිස්සංවදස්සති" යි. මෙසේ රුවානම් රාජකුමාරිකාවෝ මෝ අංගාතිනම් පියරජහට අනෙක ප්‍රකාර උපමා උපමේය හෙතු දාහරණයන් ප්‍රකාශමකාට ධර්මදේශනාකළේද ප්‍රකෘතියෙන් ප්‍රියවූ සවකීය පුත්‍ර ධිතෘන්ගේ චිත්‍රවූ කථාව ඇසීමට ප්‍රියවූ පමණ මුත් දියනියන්ගේ ධර්මකථා ශ්‍රවණය හෙතුඋකොටගෙණ පියරජහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පහවූවේයි මෙසේ අනෙකප්‍රකාරයෙන් ධර්මදේශනා කොට පියමහරජහුගේ විසම්දෘෂ්ටිය දුරුකොකළේද රාජකුමාරිකාවෝ තමාගේ උත්සාහය එපමණින් අත්නොහැර සිව්දිගය සිව්අනුදිගය උඩ යටය සත් දසදිශාවන්ට නමස්කාර කරමින් මෙසේ අධිෂ්ඨානකළේයි. මේ ලොකයෙහි ධර්මය ආරක්ෂාකරන්නාවූ පණ්ඩිත ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ සෘෂිවරයෝද ලොකපාල දිව්‍යගණයාද ශක්‍රබ්‍රහ්මාදිහුද විද්‍යමානවන්නාහුමය ලොකයෙහි විද්‍යමානවන්නාවූ ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණ තාපස ලොකපාල දිව්‍යබ්‍රහ්මාදිහු අපගේ පියාණන්ගේ කිසිගුණයක් නැත්නේද මාගේ ගුණබලයෙන්ද අපගේ පියාණන්ගේ ශීලයක්නැත්නේද මාගේ ශීලබලයෙන්ද අපගේ පියාණන්ගේ කිසිධර්මයක් නැත්නේද මාගේ ධර්මබලයෙන්ද අපගේ පියාණන්ගේ සත්‍යයක් නැත්නේද මාගේ සත්‍යබලයෙන්ද මේ ලොකය බලනසේක්වා අපගේ පියමහරජ්ජුරුවෝ වනාහි අඥාන ඇත්තාහ එක්විටෙක්හි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගතවන්නේය.

අපගේ පියමහරජ්ජුරුවෝ මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් අකිව ධර්මයෙන් නොරව රාජනීති උල්ලංඝනයකොට හැසිරෙන්නට පටන්ගත් බැවින් සියළු මිසුළුන්නුවරවාසීන්ට පැමිණි මහත්භයද පියමහරජ්ජුරුවන්ටී අවවාදඇසුට එසින් කිසිපිහිටක් නොලැබ එවෑමිණි මහන්වූ දුකද මාගේ පියරජ්ජුරුවෝ මේ නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය කරණකොට ගෙණ මරණින්මතු මහානිරයෙහි පැසීද දිවසින් බලා ලෝවැස්සන්කෙරෙහි කරුණාමෛත්‍රී උපදවා මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නමැති මොහාන්ධකාරය යහපත් සම්‍යක්දෘෂ්ටිනමැති සූර්‍යාලෝකය පතුරුවා දුරගසා ලනසේක්වායි අධිෂ්ඨානකෙළේහි.

රුවා කුමාරිකානුනාසනා නිර්දේශයයි. 35.

නාරද බ්‍රහ්මරාජානු ශාසනාව.

36 මෙසේ රුවානම් කුමාරිකාවගේ අධිෂ්ඨානය අපමහා බොධි සත්වූනාරදනම් මහාබ්‍රහ්මරාජතෙමේ දිවකණින් අසා මාහැර අහානිරජහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය පහකරවන්නට සමර්ථයෙක් නැතැයි සිතා මිනිස්ලොවටනොස් අහානිරජහුගේ විසදෘෂ්ටිය පහකරවන්නට අදහස්කළේයි. ඒ එසේමැයි මහාබොධිසත්වවරයෝ දිව්‍යබ්‍රහ්ම ලොකවල ඉපිද වසනකාලවල දිව්‍යලෝක බ්‍රහ්මලෝක සැපයෙන් ප්‍රමාදනොවී සත්කරුණාව පෙරටුකොට මිනිස්ලොව බලා දුකට පත්වූ මනුෂ්‍යයන්ගේ ඒ දුක් පහකිරීම මහාබොධිසත්වවරයන්ගේ ධර්මතාවයක්වූ බැවින් නාරදනම් බ්‍රහ්මරාජතෙමේ මිනිස්ලොව බලනකල්හි මේ රුවානම් කුමාරිකාවන්ගේ අධිෂ්ඨානය දිවකණින් අසා මිනිස්ලොවට එන්න කැමතිවිය.

ඉක්බිති තවර වේසඝකින් මිනිස්ලොවට ගියේමෝනම් යහපත් වේශ්‍යාහෝයි පරිභාෂාකරණුයේ මිනිස්ලොව වාසයකරන්නාවූ මනුෂ්‍යයෝවනාහි තාපස ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණයන්කෙරෙහි ප්‍රකෘතියෙන් නොරවනරන්නාහ පරමප්‍රාවශයෙන් මහණබමුණන්ගේ වචනය ගෞරවයෙන් අසන්නාහුය එහෙයින් තාපසවෙශයෙන් යාහුතුයයි. සිතා රන්වන්වූ රූපශ්‍රීන් යුක්තවූ මනුෂ්‍යවේශයක් ගෙණ කසද්රුදු වස්ත්‍රයක් හැඳ එබදුවස්ත්‍රයක් ඒකාංශකොට පොරවා තවුස් පිරිකර කදක් කරින්ගෙණ මෙසේ ඉතා යහපත්දැකුම් කවයුතු තවුස්මෙ

සක්දෙවිඳු දමනය කරණලද ඉදුරන්ඇත්තෙන් පුන්සඳ වැඩිලක්මෙන් සියළුනුවණ වැස්සන් බල බලාසිටියදී රැඳීමාලාවන්ගෙන් දසදිගුන් ශොභවමින් අහසින් අවුත් අහාතිරජහුගේ වන්දනාදරුමය රජභවනයටවැද පෙළුවට නොබැස හුවන්හුස ඔබිමොබ සක්මන්කරමින් සිටියදී එබවදුටු රුවානම් රාජකුමාරිකාතොමෝ මාගේ පියරජ්ජු ඒ වන්ට අනුශාසනාකරණ්හිණිස් මහානුභාව සම්පන්න ශක්‍රබ්‍රහ්මාදී මදවිකෙනෙක් දිව්‍යලොකයෙන් බැස මාගේ අධිෂ්ඨානබලයෙන් ආයේවනැසි සිතා ගෞරවයෙන් නමස්කාරකරමින් සිටියේය අහාති රජතෙමේ හුනස්නෙනි නොසිටියහැකිව බ්‍රහ්මානුභාවයෙන් රූප පයන්කයන් බැස රජගෙමිදුලට අවුත් නමස්කාරනොකොට නම් හොත් විචාරණ්හයේ මේ ගාථාවකිහ.

"කුතොනුආගච්ඡසි දෙවවණ්ණි
ඔභාසයං සබ්බදිසං වදිමාව
අනාගානි මේ පුච්ඡිතො නාමගොත්තං
කථංතං ජානන්හි මනුස්සලොකෙ" යී.....

මෙහි භාවය දෙවියන්ව බදුවූ වණ්ඇතානුවූ නොපි පුණ්වඳු බිඹුයක්මෙන් සියළු දසදිගුන් සිය ශරීර ප්‍රභාවෙන් හොබවමින් ආකාසැන්සිට ආයේදැයි විචාරණ්ලැබූ නෙපි නම්ගොත් ප්‍රකාශකරව ලොකවාසි නෙමේ කතාප කවරෙකැයි හඳුනවිදුසි විචාළේසි අහාති රජතෙමේ මෙසේ විචාලකල්හි නාරදනම් බ්‍රහ්මරාජතෙමේ මෙසේ කල්පනාකළේයි මේ අහාතිරජතෙමේ පරලොවක් නැතැ යන මිථ්‍යා දෘෂ්ටිගත්තේය. එබැවින් මම පළමුකොට මාගේ නාමගොත්‍රයන් දක්වා ඊට අනතුරුව පරලොවක් ඇතිබව හඟවාලන්නෙමි සිතා මේ ගාථාවකිහ,

"අහඤ්හිනිදවතෝ ඉදානිඑමි
ඔභාසයං සබ්බදිසං වදිමාව
අකාමං තෙ පුච්ඡිතො නාමගොත්තං
ජානන්තිභං නාරදෙ කස්සපොවාති" යී.....

එඛා මහරජ මම වනාහි පුන්සඳ වැඩිලක්මෙන් දසදිගුන් ශොභවමින් දිව්‍යලොකයෙන් දැන් මෙහි ආයෙමි නොප විසින් විචාරණ්ලැබූ මම නොපට මාගේ නාමගොත්‍රයන් ප්‍රකාශකරම් නාරදයැයි කීහාද කාශ්‍යපයැයි කීහාද ලොකවාසිහු මා හඳුනන්නාහුයැයි කීහ. මේසේ මහාඅබාධසහිවූ නාරදනම් මහාබ්‍රහ්මරූජයාණන් විසින් කියනලද වචනය ඇසූ අහාතිරජතෙමේ මෙසේ සිතීය මේ නාරද

තාපසතෙමේ මනාඅනුභාවසම්පන්නය ආකාශගතයහිද පොළොවහිමෙන් යාම් සිටීම් ආදි සෘද්ධාතිහාර්යයන් දැක්විය හැක්කේය. එහෙයින් පළමු කොට එබදු මහානුභාවසම්පන්නවූ කාරණය පිළිබඳ තදනන්තරව පරලොවඇති නැතිබව විචාරන්නෙමි සිසිනා, පළමුකොට ආනුභාව සම්පන්නභාවයට හේතුවූ හෙතුව විචාරණුස්සේ මේ ගාථාවකිහ.

"අච්ඡරියරූපං වත යාදිසඤ්ච
පෙහාසයා ගච්ඡසි නිරූසිව
පුච්ඡාමි තං නාරද එතමත්ථං
අථ කෙනවණ්ණෙන තවායමිඛි" ඒ.....

එඹා නාරදය තොපගේ සම්බන්ධ රූපයක්වේද ඒ තොපගේ රූපවර්ණය ඒකාන්තයෙන් ආශ්චර්යය තොපගේ අඟසින් මෙතනට ඒවද අඟසසිටීමද එසේම ආශ්චර්යය එඹා නාරදය මේ කාරණය තා විවාරම් කවරකාරණයකින් තොපි මෙබඳු සෘද්ධිබලයක්ලැබුණේදැයි විවාළේසි. මෙසේ අහාතිරජහු විසින් විවාළ ප්‍රශ්නයට පිළිතුරුදීම් වශයෙන් නාරදතෙම බ්‍රහ්මරාජතෙමේ තමාගේ සෘද්ධාතිහාර්යය ලැබීමට හෙතුව ප්‍රකාශකරණුපිණිස මේ ගාථාවකිහ.

"සබ්බඤ්ඤුධම්මම්මව දම්මාවචාදගා
ගුණා මමෙතෙ පකතා පුරාණා
තතොහෙව ධම්මෙමහි සුසංවුතොහි
මහාජලෙ යෙන කාමංගතොස්මි" ඒ.....

එබිඳා මහරජ සත්‍යවචනකිරීමය සුචරිත ධර්මය හා ධ්‍යානධර්මය පරිපූර්ණවඩින්නයන් නික්මවීමය කෙලෙසුන් දුරුකිරීමය යන මෙතෙක් ගුණධර්මයෝ මාවිසින් පූර්වජාතියෙහි රැස්කරණලද්දාහුය මොනවට සෙවනාවූ හාවිතාකළාවූ මේ ගුණධර්මයන් මහතුකොටගෙණ ලබන ලද්දාවූ ධ්‍යානවිඥානය සඛණ්ඩවූ අනුභාවවර්ණය ඇත්තේ කැමතිතෙනකට අඟසින් නොමනාගමනාකරම්සි මෙසේ කීයේයි මෙසේ මහා ඛඩිසත්වයන්වහන්සේ විසින් කියනලද වචනය අසා අහාතිරජ තෙමේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටියෙන් මුළාවූ බැවින් පරලොවක් ඇතැයි නොඅදහනුමයේ කුශලකර්මයාගේ විපාකයක්ඇද්දැයි විචාරණුකැමැතිව මේ ගාථාවකිහ.

"අච්ඡරියමාවිකඛසි පුඤ්ඤසදිසිඛි
සමෙහි එතෙහි යථාදදෙස
පුච්ඡාමිතං නාරද එතමත්ථං
පුමෙඛාවමෙසාඛු විපාක මොහි
අත්ථිනුදවා පිතරොව අත්ථි
ලොකාපරා අත්ථිපරායණාහු" ඒ.....

එබඳු නාරදය තාපසිවනාහි කුසලකම්වලින් ආගමයිවූ විපාක කසිඹිය ඇතැයි කියයි. ඉදින් වනාහි මේ වාක්සත්‍යාදිය හෙතු ඵලාවබෝධ තොව කියාදිද්දෙන් වන්නේනම් ඒ ප්‍රකටකොට ප්‍රකාශ කරව එබඳු නාරදය මේ අර්ථය තොප ඒවාරමේ මෙ විසින් විචාරණලද්දුවු තාපි ඒමට තොවලහා කියව දෙවියෝ හා බ්‍රහ්මයෝ ඇත්තා හුදකමි හා කම්පලඇත්තාහුද මෙසින් නස්නා සඳහයෝ නැවත උපදනා පරලොවක් ඇත්තේවද මේ ජනතමේ දිව්‍යබ්‍රහ්මයන් හා පරලොවකුත් ඇතැයි කියන්නාහුනම් ඒ දිව්‍යබ්‍රහ්මයන් හා පරලොවකුත් විද්‍යමානවේදැයි විචාළේයි මෙසේ අගාතිරජ විසින් විචාරණලද්දුවූ මහාබෝධි සත්වයන්වහන්සේ දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදී සත්වයෝ හා පරලොවත් ඇතිබව ප්‍රකාශකරණුපිණිස මෙසේකිහ.

"අත්ථේවදේවා පිතරොව අත්ථි
ලොකාපරා අත්ථි ජනෝයමාහු,
කායෙසු භිඩාව නරාපමුළහා
ලොකංපරං නවිදුමොහයුත්තා" ති.

මහරජ්ජුරුවෙනි දෙවියෝත් ඇත බ්‍රහ්මයෝත් ඇත මේ ලොවත් ඇත පරලොවත් ඇත කුශලා කුශලකම්වලින්ගේ විපාකත් ඇතැයි ලෝකය දන්නා යම් සත්වකෙනෙක්කීයේනම් ඒ ඇත්තේමය චින්තුකාම කෙලඹකාමයෙන් හිඳුවූ මොහයෙන් මුළාවූ සත්වයෝ පරලොවවත් මේ ලොවවත් පරලොවවත්නාවූ විපාකවත් නොදනිති කීවාහුය ඉක්බිති නාරද තාපසයන් කිබිස් අසා අගාති රජ තෙමේ පරිහාසකොට මෙසේ කිහ.

"අත්ථිතිවෙනාරද සද්දහාම්,
නිවසනං පරලෝකා මතානං
ඉධෙවමෙපඤ්ඤවසතානි දෙහි
දසසාමිතෙ පරලෝක සහස්සං" ති.

එබඳු තපස්වීනි මෙලොවින් මැරියන්නාවූ සත්වයන්ට පරලොව වාසයස්ථානයක් ඇතැයි කියා තොපි අදහව්නම් මේලොවදී මට කහවණු පන්සියයක් ණයපිණිස දෙව තොපව පරලොවදී එකමෙක පොලිත් සමග කහවණු දහසක් දෙන්නමිකීවේය ඉක්බිත්තේ මහබෝසතාණන් පිරිත් මැද ඒ රජ්ජුරුවන්ට නිහඬනොව කියන්නාහු මෙසේකීයත් –

"දසෙජ්ජමුඛා පසුවසතානි හොතෙතා
ජඤඤුමුඛෙව සීලවන්තං වදඤඤදෑං
එදදං භවන්තං නිරමෙය වසන්තං,
මකා වොදයෙ පරලොකෙ සහසසං" යි.

ඉදින් අපි මෙතෙම සිල්වත්යයි කියාද සැබවසක්මකියන් නේයයි කියාද බාර්මික මහණ බමුණන්ට මේ අවසථාවෙහි මෙබදු දනවයතුවක් පරිතයාගමකාට මෙසේවූ ඵලයක් ලබමිහයි කියාද දනු මෝනම් එබමෙදකුට පොලී පිණිස කහවණු පන්සියයක් දෙමිහ තෙපිවනාහි මරණද සාහසිකක්‍රියාකරන්නෙක තෙපිවනාහි මිථ්‍යාදෘෂටි මගණ දන්හල් විදුපියා දුගී මනී යාචකයන් නෙරපාහැර පරදරාදි නොමයක් පවමකාට මෙසින් චුතව නරකමයහි උපදුව මෙබදු රෞද්‍ර ක්‍රියාකොට නරකමයෙහි ඉපිද සොරවූ දුක්විඳනාවූ තොපි කරාමගාස් කඟඩණු දහස පොළිලිත් සමග මට මදවයි කියා කවරෙක් ඉල්වන්නේදැයි කියා මත්තෙහිද මේ ගාථාවන්ගෙන් අවවාදකළේයි.

"ඉධෙව මයා හොනි අධම්මසීලා
පාපාචාරා අලසා එදදකමෙමා
නපණඩිතා තස්මිං ඉණං දදනති
නඤඤාගතා මහාති තථාවිධමහා
දකඛඤඤව පොසං මනුජා විදිතවා
උඤඤනකං සිලවන්තං වදඤඤදෑං
සයමෙව මහාමගහි නිමන්තයනති
කම්මංකරිතවා පුනමාගමරසි" යි

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි මේ මලවිකිම යමෙක් තෙමේ අදම්වූ සවභාව ඇත්තේමවිද ලාමක හැසිරීම් ඇත්තේවේද අලසවේද මරණද්‍ර ක්‍රියා ඇත්තේමවිද පණිතයෝ ඔහු නොමරණි ණයනොදෙති එබදු මනු ෂයයාමගන් ආපසු ණය නොලැබියහැක්මේය.

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි පණිතවූ මහණ බමුණන්ට මෙබදු පරිතයාගයක්කොට මබදු විපාකයක් ලබන්නේයයි කම්පලදන් නාවූ සැබව සක්ම කියන සුළුවූ සිල්වත්වූ උඤඤන වියයීමයෙන් සමන් විනතවූ ශ්‍රමණ බ්‍රාහමණාදි උතතමයන්ට තමන්ගේ ප්‍රමයෝජනයෙහි සලස්වා වෙතුව උපදවාමගණ අප සතුදේ පසුවගෙණහැර මදවයි කියා වසතු සවාමීහු තුමූම සමපතින් පවරති එබඳුන්ට දුන්දේ පසුවලැබන්නේයයිකීහ.

0

මෙසේ මහ බෝසතාණන් විසින් දැඩි කියනලද වචනය අසා රථවැසි තෙමේ තුටුපහටුවූ සිත්ඇතිව දිව්‍යමය සැඩිමත්වූ තපශ්චීන් වහන්සේ මහානුභාව ඇතිසේක අද අපගේ රජ්ජුරුවන්ගේ මිථ්‍යා දෘෂ්ටිය ඒකාන්තයෙන් හරවනසේකැයි කියමින් මුළුමියුළු තුවර ඒක කෝලාහලවිය මහාබෝසතාණන්ගේ සෘද්ධානුභාවයෙන් සත් යොදුන් මිහුළුතුවර මුළුල්ලෙහි ඔවුන්ගේ ධර්මදේශනාව නොඇසුවෙක්නම් නැත්මතය.

ඉක්බිති මහබෝසතාණෝ මේ රජ්ජුරුවෝ ඉතා තරකොට මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගත්හ නරකභයින් බිහුනැතිගන්වා මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හරවා නැවත ඔහු දෙව්ලෝසැපත් දක්වා අස්වසාලම්සිතා මහරජ ඉදින් මතාපි අපගේ අවවාදය පිළිනොගන්නේවීනම් මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය නොහරණේවීනම් මරණින්මතු මේ මේ ආකාරයෙන් අපමණදුක් කම්කටුළු ඇතිතාවූ නරකයට යන්නේවේ දැයි කියා නිරය පිළිබඳ කථාවට පටන්ගත්හ මෙසේදයන්?

"ඉතොචුතෝ දකඛසි තත්ථ රාජා
කාකොළසංඝෙහි විකාසමානං නිරයෙයවයන්තං
කාකෙහි ගිජ්ඣේඛ්ච මයූරකෙහි
සඤ්ජීවනත්තානං රුහිරං සවන්තං
කෝ වොදයෙ පරලොකෙ සහස්සං....

අඞ්ගතමං තත්ථ නවඤසුරියා
නිරයෝ සදුතුමුල්හෝ ඝොරරූපෝ
මසා නෙවරත්තී නදිවා පයාතයති
තථාවිධෙ කෝ විවරෙ ධනම්පිකෝ"ති....

මහරජ තෙපි ඉදින් මේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය නොහළේවිනම් මේ ලොවින් චුතවූතෙපි අපමණ දුක්ඇතිවූ ඒ නිරයෙහි උපදනෙහිය ඒ නිරයෙහි ලොහකාමය තිගුණුතුඩු ඇතිවනකවුවුරුල එසින් ඔවුන්ගේ ලොහොතුඩින්විද ඇද ඇද කඩ කඩා කනලද ගාත්‍රාඇතිව වැහෙන්නාවූ ලෙහඉතිම කවුඩු ගිජුල්ලිහිණි දීනබල්ලන් ආදීන් එසින් සිඳිනාලද ගාත්‍ර ඇතත්වූ තොපිකරා ඒ නිරයවමගාස් කවරසැව්වයක් ඔස්සෙත් දහයක් මවදූනමැනවැයි ඉල්වන්නේදැයි කීහ මෙසේ කාමනොළනම් නරකයදක්වා ඊට අනතුරුව ලොකාන්තරික නරකය දක්වන්නා හු මෙසේකීහ.

මහරජ නොපවැනි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගතිකයෝ මිරණින්මිතු ලොකාන්තරික නරකයෙහි උපදනාහ ඒ නරකයෙහි වසුපූර්විඥානයාගේ උත්පත්තිය වළක්වන්නාවූ ඝනාන්ධකාර ඇත්තේය. චඤ්චුස්‍රාවීමයෝ නැතහොත් අතිශයින් අන්ධකාරවන්නේය සැමකල්හි අන්ධකාරයෙන් මුළාවන්නේය ඒ ලොකාන්තරිකනරකතෙමේ ඝෝරවූ දරුණුවූ දුක්ඇත්තේය රාත්‍රියද දවාලද මවන්ස්ව නොපැමිණෙන්නේය. එබදු කටුකදුක් ඇතහොත්වූ නිරයෙහි ඉපිද දුක්විඳිනාවූ තොපිකරාගොස් කවරනම් වසතු සවාමියෙක් ණයඉල්වන්නේදැයි කිහ. මෙසේ අහානි රජහට ලොකාන්තරික නරකවිස්තරදක්වා මහරජ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය නොහරණා තැපි හුදෙක් මේ ලොකාන්තරික නරකයෙහිම ඉපිද දුක්විඳ ඒ අකුශල කර්මය ගෙවන්නේනොවෙයි අනික් නරකයෙක් හිද ඉපිද දුක්විඳින්නේමයයි දක්වනුයේ මේ ගාථාවන්කිහ.

"සබලසොණ්ඩාව සාමොව දුවෙසුණා
පවඩ්ඪකායා බලිනෝ මහන්තා
ඛාදන්ති දන්තෙහි අයොමයෙහි
ඉමෙතා පතුණ්ණකං පරලොකෙ පතන්තං
තංඛජ්ජමානං නිරයෙව සන්තං
එදෙදුකි වාළෙහි අසම්හිකෙහි
සඤ්ජීතනගතානං රුහිරංසවන්තා
කොවොදයෙ පරලොකෙ සහසසං"යි.

මහරජ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගත් මේ ලොකඩාසි මනුෂ්‍යයෝ මෙසින් චුතව පරලෝගියාහු ව්‍යාලනරකයෙහි ඉපිද ව්‍යාඝ්‍රයන්ට බදු නඛදාඨාවන්වූද පිහුවන්වූද මහත්කයක්ඇත්තාවූද මහත් බලසම්පන්නවූද යමක දීනබල්ලෝ දෙපාර්ශ්වයෙන් අවුත් හිතිගෙණ දිලියෙන අයොමය දතින් දෙපැත්තට ඇද ඇද සුණු විසුණුකොට ශරීරමාංශය කඩ කඩා කති මෙසේ ඝෝරවූ රෞද්‍රවූ යමක දීනබල්ලන් විසින් ඇඟ මස් කඩ කඩා කාණ්ඩුලබන්නාවූ නරකයෙහි වසන ඒ නෙරයික සත්ත්වයා දරුණුවූ භයංකාරවූ ව්‍යාඝ්‍රයන් විසින්ද මෙවර මස්ඇද ඇද කඩා කණ්ඩුලබන්නාවූ හාත්පසින් සිදිනාලද ගාත්‍රා ඇත්තාවූ සියලහින් ලේ වැගිරෙන්නාවූ තොපකරා කවරනම් සත්ත්වයෙක් එළඹ කහවණු දහස දෙවයි ඉල්වන්නේදැයි මෙසේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිගතිකයන් පැමිණෙන්නාවූ ව්‍යාළනම් නරක වණීනාව දක්වා ඉදින් ඒ නරකයෙන් මිදුනේනම් නැවත කාලූපකාලනම් නරකයෙහි ඉපිද මෙබදු දුක්කම් කටුඵ විඳිමන්යයි දක්වනුපිණිස මේ ගාථාවන් කිහ.

"උසූභියත්තිභිව සුනිසදෘභි
හතතතති විජ්ඣන්හිව පොථයන්තී
කාලූපකාලානිරයම්හිසොරෙ
පුබ්බනගරං දුක්කටකම්මකාරිං
තංහඤ්ඤමානං නිරයෙ වසන්තං
කුච්ඡියම්පං පස්සසම්පං විප්ඵාලං උදරං
සඤ්ඡීනභාගතතං රුහිරං සවන්තං
කොසවාදයෙ පරලොකෙ සහස්සං
සත්තීඋසුතොමරහිත්දිවාළා
විවිධාවුධං වස්සති තත්ථ දෙවා
පතන්ති අඞ්ගානිම්වවිමෙනතා
සිලාසනී වස්සති එදදකමෙම
සන්ධාවමානමපි රථෙසු යුත්තං
සජොතිභූතං පඨවිං කමන්තං
පතොදලඨිහි සුසවාදයන්තං
කො වොදයෙ පරලොකෙ සහස්සං" ති.

මහ රජ මේ මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි දරුණුවූ පවරුස්කළාවූ සත්වතෙම මෙලොවින් චුතව සොරවූ කාලූපකාලානම් නරකයෙහි උපදනේය ඉක්බිති ඒ නරකයෙහි උපන්සත්වයන්ට දුක්කම් කටුළු දෙන්නාවූ පසම්තුරුවූ නිරයපාලයෝවනාහි ගිනිගෙණ දිලියෙන ඊතලවලින් හා සනඟා මුවහත්කරණලද තියුණු අඩයටියෙන්ද දෙසිදුරුකොට හෙවත් විණිවිද සිදුරුකොට අනිනාහුද විදුනාහුද පොළනාහුදවෙති.

තවද මහරජ ඒ නිරයපාලයෝ මේ නාරකික සත්වයා වට කොට ගෙණ නොයෙක් ආයුධයෙන් ඇණ දෙසිදුරුකරන්නාහ මේ සේ එලකාවුධයෙන් ඇණ විද මහත්දුකට පමුණුවනලද්දාවූ නෙරයික සත්වතෙමේ බුර බුරානඟින්නාවූ මහාවග්ගිජ්ජාලාවන් අතුරෙහි දුක්ඉවසාගතනොහැකිව ඔබිමොබ දිවන්නාහ මහරජ බඩඟිද ඇලපත්ගිද නොයෙක් ආයුධයෙන් අනිනුලබන්නාවූ නරකයෙහි ඒ මේඅත දිවමින්පණිමින්වැටෙමින් පැහෙන්නාවූද බඩපළනලද්දාවූද හාත්පසින් සිදිනාලද ගාත්‍රාඇතතාවූද ලේවගුරුවන්නාවූද තොප කරා කඹරක් අවුත් පරලෙව්හිදී කහවණුදහස දෙවයි ඉල්වන්නේද? එඹා මහරජ ඒ කාලූපකාලනම් නිරයෙහි අඩඟට සරතෝමරහෙල්ල ආදී ගිනිගෙණ දිලියෙන අනෙකප්‍රකාර ආයුධයෝ වැසි

වස්නාකලක්මෙන් නෙරයික සත්වයාගේ ඔස්තකයෙහි හෙන්නාහ ගිනිගෙණ දිලියෙන කිඹිරහුරුමෙන් ගිනිපුපුරු ඉසිමින් දිලියන්නාවූ ඝිනියලාඇති නොමයක් ආයුධයෝ දිවෙමින් දිලියෙමින් ගුගුරමින් අහසින් අවුත් නාරකික සත්වයන්ට හයළුවමින් ඇත විද බොහෝදුක් උපදවන්නාහ වැසිවස්නාකල්හි සෙනහඬමෙන් ගිනිගෙණ දිලියන්නාවූ ගල්කුළු සමූහයෝ දුම්මින් ගුගුරමින් දිව අවුත් ඒ නාරකික සත්වයන්ගේ මුදුනෙහි වස්නාහුය. තවද ඒ නරකයෙහි ඉවසිය නොහැක්කාවූ ගිනිරැස්වැනිවූ හුනුපවන්හමන් හේය එසේහෙයින් ඒ නරකයෙහි යවල්පවූ සැපයක්හෝ සිතට කිසි විවේකයක්හෝ නැත්තේය. මෙබඳුවූ ආශ්වාදයක් නැත්තාවූ නරකයෙහි දුක්කම්කටුඑවිදීමෙන් දුපපත්ව සැඟවියන්නට සුදුසුමගක් නොලැබ ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමය භූමියෙහි ඒ මේ අත දිවෙමින් දුක්විඳිනා තෙපිකරුගොස් පරලෝගිදී වහන්ස මට මස්සෙන් දහස දුනමැනවැයි නරක දුක්නොබාසිට කවරතම් කෙනෙක් ණය ඉල්වද්ද ? තවද මහරජ ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමය රථයෙහි වරින්වර යොදුගෙණ ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ කැඟැවින් පහරණ ලදුව ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ නවයොදුන් බොලය ඇති යමපාල වෙහි වහ්නිජ්ජ්වාලාවන් අතුරෙහි දෙපයින් ගිනිමැඩගෙණ දිවෙමින් ඒ දුක් ඉවසාගතනොහී ඇත් මැත් බලා දිවන්නාවූ තොපිලඟට ගොස් මස්සෙන්දහස දුනමැනවැයී එළවන්නෝ කවිරුහුද ? තවද ඒකාලූපකාලනම් නරකයෙහිම මහත්පවීතයන්ට බඳුවූ ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමය පවීත ඇත්තාහ ඒ නිරිසත්තු ගිනිගෙණ දිලියෙන අයොමය රථයෙහි යොදු ඊට අනතුරුව ඒ අයොමය පවීතයම හා අහුරු පවීතයට නන්වන්නේය. යන අර්ථය ප්‍රකාශකරණු පිණිස මේ ගාථාවකීහ.

"තමාරුහන්නං පබ්බතසන්නිකාසං
අඛාරරූසිං ජලිතං භයානකං
සුදඩ්ඪගත්තං කපණංරුදන්තං
කෝ මෙවාදගෙ පරලොකෙ සහස්සං" ති.

තවද මහරජ්ජුරුමෙනි ඉතා නියුණුකර මුවහත් ඇති හාත් පසින් ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ දුටුපමණකින්ම භයළුවන්නාවූ මුදුනට නැඟීමෙත් හා පහතට බැසීමෙන්ද මහත් විඩා උපදවන්නාවූ ගිනිගෙණ දිලියෙනඅයොමය පවීතය මුදුනට යමපලලන් විසින් පහරණලදුව නඟිමින්ද මුදුනින් ගියකල පහළබස්නා පිණිස පහරණ

ලදුව පහළවබසිම්හිද තොපගේ සමීහය මස්ලොඹුවකතබා සැත් බාණාලද මස්කැවියක්මෙන් ඒ කරමුවහතින් කැපි කැපි සුණු විසුණුවන්නේය මෙසේ ගිනිගෙණ දිලිසෙයන්නාවූ කරමුවානින් කැපිකැපිමල් පෙර ඉපරා නොමයක්වර අයොමිය පළිනයට නගිම්හිද බසිම්හිද දුක්විඳිනා තෙපිකරාගොස් ඒ නරක දුකට නොබා පපාලින්සමඟ මස්සෙන් දඟස දුනමැනවැසි තොපඅතින් කවරෙක්නම් ණයඉල්වන්නේද ? තවද මහරජ්ජුරුවෙනි හාත්පසින් ගිනිගෙණ දිලිසෙයන්නාවූ දුටු පමණින්ම අතිශයින් භය එළවන්නාවු අහාරප්‍රීයයට යෙදුලලන් විසින් පහරණලදින් මිදුනට නැඟී විශෙෂයෙන් දවනලද ශරීරඅතුව බැගෑපත් අසරණයෙක්ව දෙයත් ඉසබැඳ ගෙණ හඬාවලප්නා තොපකරා එළඹ ඉස්සෙන්දඟස දුනමැනවැසි කවරෙක් ණය ඉල්වන්නේද? මෙසේ කාලුපකාලානම් නරක වණීනාව දක්වා සිඔලිනම් නරකය දක්වන්නාහු මේ ගාථාවතුසකයකීහ.

"අබ්භාකූට සමා උවවා, කණ්ටකා නිවිතාදුමා
අයොමයෙහි තිනතකෙහි නරලොහිතපාසිනි
තමාරුහන්ති නාරියෝ නරාව පරදාරකු
මොදිතා සන්ති හසෙන්හි යමනිදෙදසකාරිහි
සමාරුහනතා නිරයං සිඔලිං රුහිරමක්ඛිතං
විදඩ්සකායං විවිතං ආතුරං ඝාල්හවෙදනං
පයාසනතාමුහුං උණහා පුබ්බකම්ම පරාධිකං
දුමෙඝාවිතතාවතතා මකා තං යාමචෙය්‍ය තංධනං"සි

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි කටුගිඹුල් නරකයෙහි නිරිසතුන්ගේ වෙරමල් උරාබොන්නාවූ සොළසඟුල් පළණ දික්වූ නිගුණු කටුවෙන් ගැවසිගතතාවූ ගිනිගෙණ දිලිසෙන අයොමයවූ නිල්වලාකුළුමෙන් උස්වූ කටුත්ඹුල් රුක්ඇත්තේය පරයන්ති පරපුරුෂ සසවනවශයෙන් ලොභයෙන් ඔවිනාවුත්මකරෙහි ඇළුම්කළාවූ සත්‍ව පුරුෂයෝ එහි උපන්නාහු ගිනිගෙණ දිලිසෙන තෙප්ගත් අත්ඇති බියකරු ඝමපල්ලන් විසින් තළා මරා මමහෙයනලද්දාහු හඬම්ින් වැලපෙම්න් නොකැමැතිවම ඒ කටුගිඹුල් රුක්මුදුනට නැගෙන්නාහ මෙබඳුවූ කටුගිඹුල් නරකයට යමපල්ලන් විසින් තෙබින් ඇන ඇනනන්වනලද කල්හි සොළසඟුල් කටුයෙත් තොපගේ සකලශරීරය කැප කැපී මල මහයෙන් රැදී රත්කඹුලයක් පෙරවියාක්මෙන් බලන්නවුන්ට පෙණන්මස්ය නැවත සම්මස් නහරතැළිමෙන් ඉදිමී දුක්වේදනාවෙන්

පිඹිනවූ ශරීරඇතතාහු සෘණ සෘණයෙහි උණුසුම්විනාශය නිසාත්කර මින් සුසුම්ලමින් මහත් දුක්අනුභවකරයි මේසේ පුථිජානිඃයනි රැස්කරණලද අකුශලකර්මනම්වූ බලවත් අපරාධ ඇතතාවූ සේක පි ඒ කවුනිඹුලට නැගී දුක් අනුභවකරන්නාවූ කල්හි ගිනිගෙණ දිලියෙන්නාවූ සැටුනිඹුල් රැක්මුදුනම මොබාගැනීමට මස්සෙන් දහස දුනමැනවැයි ඉල්වන්නෝ කවරහුද ? තවද මහරජ්ජුරුවෙනි පාපකාරී නිරිසතුන්ගේ ශරීරරුධිරය පානයකරන්නාවූ අනිශයින් නියුණුවූ දැමුවහත් ඇතතාවූ ගිනිගෙණ දිලිසෙන අයෝමය කඩුවැනිපත්‍ර සෙන් ගැවසීගතතාවූ නිල්වලාකුළුවෙන් උහව පැණනැංගොවූ අසිපත්‍ර වෘක්ෂයෙන් ගැටීගන්තාවූ අසිපත්‍ර ඉරකඃයෙහි අසිපත්‍ර වෘක්ෂයන්ගේ මුදුනව යළපල්ලන් විසින් මොබින් ඇන ඇන තල තලා මරඃරු යන්වන්නාහුට එකල්හි නියුණුවූ කඩුපතින් අත්පා කන් නාශාදි සකලශරීරාවයවයන් කැපිකැපී සියළු ශරීරයෙන් මල් මෙර මෙරා මහදුක්විඳිනා තෙනට මොපකරුගොස් කවරනම් පුරුෂයෙක් මස්සෙන්දහස දුනමැනවැයි මොබාසිට ණයඉල්වන්නේද ?

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි මේසේ අත්පා සිඳිමෙන් මහත් දුක් වේදනා උපදවන්නාවූ අසිපත්‍ර නරකඃයන් මෑත්වී නොමබා වේලා වකින්ම කිනඃගණ දිලිඃයන්නාවූ ලෝදියෙන් පිරිබස්නාවූ මෙවත රණිනම් නරක ගඟාවෙහි යමපල්ලන් විසින් මොකැමැත්තෙන්ම බලාත්කාරයෙන් අල්වා ඔඩව ඔඩවා ගෙණගොස් මහඑකල්හි එහි මැරී මහත් දුක් අනුභවකරන්නාවූ මොපකරු කවරනම් පුරුෂයෙක් මොබාගොස් මතපි අතින් මස්සෙන්දහස දුනමැනවැයි ණයඉල්වන්නේද ?

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි ගිනිගෙණ දිලිසෙන්නාවූ ක්ෂාරෝදක සෙන් පිරුණියාවූ හැසිය බැලිය වැදමොහැකි බැවිනි දුටුවිටූ සියුම් මුවහත් ඇතතාවූ අයොමය මොකුරුපතින් ගැවසීගතතාවූ ක්ෂාරෝදකනම්වූ යම් නරක ගංගාවක් ඇත්තේවේද. ඒ පාපකාරී සත්වයා නරඃපාලයන් විසින් අල්වා ඔඩව ඔඩවාගෙණගොස් ඒ ක්ෂාරෝදක නරකඃයෙහි මෙලනලද්දේ නියුණු මුවහත් ඇතතාවූ යමොකුරුප තින් කැපෙනලද ශරීර ඇත්තේ මල් මෙර මෙරා අකුශලකර්මබල යෙන් කලෙක උඩුගංබලාද කලෙක යටිගංබලාද ඇදගෙණගොස් මෙසේ මොයෙක් පරිදෙදන් දුක්විඳුනාවූ මොපකරු කවරනම් වීර පුරුෂයෙක් මොබාගොස් මස්සෙන් දහස දුනමැනවැයි ණය ඉල්වන්නේද ?

මෙසේ මේ ලොකඉයෙහි පවිකරන්නාවූ සත්වයන්ට දුක්දීම පිණිස සියළු සතුන්ගේ අකුශලකර්මබලයෙන් පහළවගිමෙන් නාවූ තොයෙක් නරකයන්ගේ ජාතිනාම විභාගාදියද ඒ ඒ නරකඉයෙහි උපන්නාවූ සත්වයන්ට දුක්දෙන්නාවූ යමපල්ලන් දීනබල්ලන් නිරය කව්ඩන් ආදි සත්වවිභාගයද කිනිගෙණ දිලිමයන්නාවූ කඩු දුනු ඊතල ගෙල්ල තෝමර භින්දිවාල ඇමුගුරු අඩෘටි ආදි අනෙක ප්‍රකාර ආයුධයන්ද නරකාග්නි ලෝදිය ලෝගුලි අඬහාරපළිත අයොපළිත අයොරථාදි විභාගද විස්තරඉහසින් ප්‍රකාශිතවූ මහබෝසතාණන්ගේ නරක කථාවඇසූ අඬහාගිනම්රජතෙම හසින් ත්‍රාසථව මහබෝසතාණන් පිහිවකොට සිතා කියන්නාහු සෘෂින් වහන්ස කම්පල දුක්විමිවශයෙන් තුඹවහන්සේ විසින් කියනලද්දවූ මේ ධර්මකථාව අසා සිදිනාලද වෘක්ෂයක්මෙන් භයපත්ව වෙව්ලමින් මංමුළාවූ එකෙකුමෙන්ද විෂ අනුභවකළ එකකුමෙන්ද නැගෙණ හිර බටහිර උතුර දකුණ නියමකොවහතනොහැකි දිශාමුළහ එකෙකුමෙඳ මා කොතැන්හි සිටිමිදුයි මට තොදුනෙන්නේයයි කියමින් තපස්වීන් වහන්ස මාකළ පාපයන්ට හසින් දැන් මම අනිශයින් පසු තැවෙමි මට මහත්වූ නරකභය උපන එසේහෙයින් මෙතන්හිදී ඔබ වහන්සේ විනාමට අනික් පිහිටෙක් නැත මතුවත්තෙහි මාසිතට දුක් නුපදවා මාසිත සැනසුවමැනවැයි මේ මතුදක්වනගාථාවන්මගින් යාඥාකළේයි.

"වෙඩාම් රඉකතා විය ජීඉමානො, දිසා නජානාමි පමුළහසඉසුසු
භයානුතපපාමි මහාවමෙහයා, සුඛාකථා තව භාසිතා ඉමස....

ආදිතෙනාවාරි මැඬිඛංව දීපංවොඉසෙ මහණණ්ණවෙ
අඛිකාරෙව පඉජ්ජාෂතා, තොංතො මෙහාසි සරණං ඉඉස....

අථෙංධම්මසුදව අනුසාස මං ඉසෙ අතීතවඩානංපරාධිහිංමයා
ආවිඛකවෙනාරද සුඛිමගහාෂථා අහංතොනිරඉයපතෙයය්‍යං"සී....

එබා තපස්වීන්වහන්ස මම්වනාහි තුඹවහන්සේගේ ධර්මකථාව ඇසීමෙන් සිදිනාලද වෘක්ෂයක්මෙන් කම්පාවෙමි මුළාවූ සිහිඇත්තේ ක්ව දිසාමුළ්හවූයෙමි මා විසින් කරණලද්දවූ අකුශලකර්මයන් හෙතු කොටගණ පසුතැවෙමි මට මහත්වූ නරක භයඋපන්නේය පින් වන්වූ තපස්වීන්වහන්ස හාත්පසින් ගිනිගත්කල්හි මහත්වූ ගඟා මඩ්‍යයට පැමිණි කලක්මෙන්ද මහත්වූ සැඩපහරකට අසුවූ එකෙකුට තෙත් සමුද්‍රමධ්‍යයෙහි නැව්බිඳීගොස් තරඹ මච්ඡයෙන් ඇන්මෑන් ගසාදමනලදුව පිහිට තොලබන්නාවූ එකෙකුට දිවුසිනක්මෙන්ද ඝනාන්ධකාරඉයෙහි මුළාව ඇවිදිනා එකෙකුට ප්‍රදිපඉක්මෙන්ද නුඹව

හන්සේ මට පිනිවුව මැනව පින්වත්වූ සෘෂින්වහන්ස බුඹුවි
මට ඓහලෞකික පාරලෞකික අර්ථයන් හා දුරුකටයුතු
ශලඛම්යෙන්ද පිරියයුතු දසකුසලඛම්යෙන්ද අනුශාසනාක
මැනව තපශ්චීන්වහන්ස මාවිසින් හිය දවස ඒකාන්තයෙ
විපාක ඇතතාවූ කුශලකර්ම ඉක්මවා අපායගමනීයවූ අකුසල
කරණලද්දේය අපරාධයක්ම කරණලද්දේය. එසේ හෙයින්
න්වහන්ස ඔබ බුඹුවහන්සේ විසින් ප්‍රකාශකරණලද අනෙක
දුක්කම් කටුළු ඇත්තාවූ නරකයෙහි යම් ප්‍රතිපත්තියක් කර
ගෙණ නොගහම්ද සුගතියට කාරණවූ එබදු කුශලකර්මය මේ
කිවමැනවැහි කිහ.

ඉක්බිති අහානිරජ්ජුරුවන් විසින් මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නම
නිඝාරය දුරුකොට යහපත් සම්‍යක්දෘෂ්ටි නමැති රාජම
යනු කැමතිවූ මවපිහිටවූව මැනවසි යාඥාකරණලදින් ම
සඳිවූ නාරදතාපස බ්‍රහ්මරාජතෙම් දිව්‍යලෝකයට මැඳිවූ
යහපත් ධාර්මික රජුන්ගේ සම්‍යක් ප්‍රතිපත්ති මාඥය උ
කොට ප්‍රකාශකරණුයේ මේ ගාථාවන්කිහ

"යථා අහුඛතරඤ්ඤා, වෙස්සාමිත්තෙතාච අඤ්ඤෙ
යමතගති ඉසිඛ්‍යරා, සිවිරාජාපරිවාරිකා
සමණබ්‍රාහ්මණානං එතෙවඅනුසඤ්චරාජානෙ සඟහවිං
අධම්මංපරිවජ්ජත්වා ධම්මංචර මහිපතී" සී

මහරජ්ජුරුවෙනි පුරාතනයෙහි ධෘතරාෂ්ට්‍ර රජය විඤ්
රජය යාමදග්නිතම් රජය අඤ්ජනතම් රජය ඉක්ඛ්‍රාකුතම් ර
නම් රජය සතර තම් රජදරුවන් සෙදනාහා අන්‍යවූද සම්‍රජ
මනක්ඇද්ද ඒ සියළු රජදරුවෝම මහණ බමුණන්ට අත්ප
කොට යම්සේ මරණින්මතු ශක්‍රසම්පත්තියලැබුවෝද එපරි
තෙපින් ප්‍රාණඝාතාදි අකුසලධම් සමාදානයන් දුරුව ත්‍රිවිධ
ධම්යෙහි හැසිරව. තවද පෘථිවීශ්වරවූ මහරජ්ජුරුවෙනි
ප්‍රාසාදයෙහිත් ඇතුල්නුවර හා පිටිනුවරත් ගම් නියම්ගම්
යෙහිත් ආහාරපානවස්ත්‍රාදී දසදානවස්තූන් ගත්අත්ඇති පු
කවරෙක්හට සයඇත්තේද කවරෙක්හට පිපාසාඇත්තේද ස
මල්පළඳිනු කැමැත්තේද කවරෙක්සුවඳවිලවුන්ගල්වනු කැ

නොයෙක් පැහැ ඇතුනාවූ වස්ත්‍රාභරණවරක් හඳිනුකැමැත්තේද අනෙකප්‍රකාර රත්රුවන් මුතුමැණික් ආභරණ කවරක් පලඳිනු කැමැත්තේදැයි මෙසේ හඬනගා කියමින් ඇවිදින්වයි මාගීයෙහි යන්නාවූ ජනිජනයා අතින් කවරක් ඝුඩඹුසල්ණු කැමැත්තේද කවරක් භොජනයා බිරිවැඩි වහන්පයල්ණු කැමැත්තේදැයි මෙසේ සවස උදය නොපමාගේ මාලිගාවෙහින් ඇතුල්නුවරත් පිටතුවරත් ගම් නියම්ගම් දනව්ආදි තැනත් සිට හඬනගා කියත්වයි

තවද මහරජ්ජුරුවෙනි නොපව උපස්ථායකවූ අධිකාරී සෙනෙවිරත් ඇපා මාපාවිණබලිකය යන පවත්‍රධානීන් හා අවශෙෂවූ රාජසේවකයන් අතුරෙහුත් ජරාජීර්ණවූද ශරාඝාතුරවූද රාජාමාත්‍ය රාජපුරුෂයන්ද ජරාවත් මගරිමිවුන් ඇත්අස් ආදිහුද පළමුපරිද්දෙන් ඒ ඒ රාජන යාඥයෙහි නොයොදව තරුණ අවස්ථාවෙහි තමන් සියළු කාය්‍යකරන්නට සමර්ථවෙයින් ඒ ඒ කාය්‍යනොපිරිහෙළා දුබලභාවයින් කොට ගතනොහැකි මගරිමිවුන්හා ඇත් අස් ආදී නිරශ්චින සත්ත්වයෝ ජරාවත්කල්හි පළමුපරිද්දෙන් රථසකවාදිහාරු වහනයකොට කම්මාන්තකරන්නට අසමර්ථයහ ඔවුන් අතුරෙන් එකෙකුත් පළමුපරිද්දෙන් රථසකවාදි භාරවහනයකොට කම්මාන්තකරන්නට අසමර්ථයහ ඔවුන් අතුරෙන් එකෙකුත් පළමුපරිද්දෙන් කම්මාන්තයෙහි නොයොදව ජරාවත්කළ ඔව්හු දුර්වලභාවයින් බරඉසිලීම් සිසෑම් ආදි නොයෙක් කම්මාන්තකොටගන්නට අසමර්ථවන්නාහ.

තවද නොපගේ අම්මාප්පාදීන් අතුරෙන් යමෙක් පෙරබලී යව නොපව අනුන් ලියින් නොවගා නොහැක්කාවූ උපකාරයක් කළේවීනම් ඕනට මගත්වූ පෙළහරතබාදී බත්ගම්දිමෙල් දැසිදස් ගවමහිස්ආදීන් දීමෙන් මහන්වූ උපකාරකරව අසන්පුරුෂයන්වූ කළි තමන්ට උපකාරවූවන්ට උන් සමර්ථ අවස්ථාවෙහිම උපකාර කොට සත්කාරසම්මානකරන්නාහු. උන් අසත්පුරුෂ අවස්ථාවෙහි මූනදී බැණනැගීම්වත් ඇස්ලා බැලීමක්වත් නොකරන්නාහ සත්පුරුෂයන්වූ කළිඋපකාරකළවුන්ට සමර්ථ අවස්ථාවෙහින් අසමර්ථ අවස්ථාවෙහින් වෙනසක් නැතිව ඒකාකාරයෙන්ම ප්‍රත්‍යුපකාරකොට මහපෙළහරදී සත්කාර සම්මානකරන්නාහ එසේහයින් මහරජ්ජුරුවනි නොපිත් සත්පුරුෂධර්මයෙහි පිහිටා නොපව උපකාරිවූවන්ට ප්‍රත්‍යුපකාරකොට මහන්වූ ඓශ්වර්‍යාදිමෙන් හා සත්කාර සම්මානකි

පිරිමහන් සමහාවනාගාරීවන් ජීවිතාන්තයදක්වා, එකන්තිකාවෙ
රකුවයි මෙසේ මහාබ්‍රහ්මණ අහානිරජතට අවවාදදුන් ශාස්තෘ
කොට දැනගිල හාවනාකථාවන් කිරීමෙන් සවනීයාගීය අදුන්වාදී
මත්තෙහිදු මෙසේ බම්දෙසනාකළහ මහරජ මේ ශරීරය දෙවිමය
කුලවරකු බඹෙකු ඊශ්වරයෙකු විෂ්ණුආදි දෙවියෙකු විසින් මවන
ලද්දේ නොවෙයි රන්රිදී මුතුමැණික් පබළු වෙරළුවිණි ආදි දෙවඩ
රත්නයන් උපන්නේත්නොවෙයි රන්සඳුන් මහළසඳුන් ආදියෙන්
උපන්නේත්නොවෙයි රත්පියුම් මහළපියුම් ඇඹුල් ඉපුල මහල්මැලි
ආදිවූ පුෂ්පජාතියෙන් උපන්නේත් නොවෙයි වැලිකුමකින් උපන්
නේදයන්? කොසින් ලොමින් නිහයන් දතින් සමින් මසින් නහරින්
ඇටින් ඇටමිදුලෙන් වකුගඩුවෙන් හදවතින් අක්මාවෙන් දළබු
වෙන් බඩදිවින් පපුකැණින් අතුනෙන් අතුනුබහණින් නොපැසුනු
අහරින් පැසුනු අහරින් හිස්මුලින් පිනින් සෙමින් පූසාවෙන් ලෙහෙ
යෙන් මත්දිහයන් මේද තෙල්වන් කඳුලෙන් වසාතෙලින්කෙළින්
සොටුහයන් සදම්දුලෙන් වටන්දිහයනැති යතමේ දෙතිස්කුණප
යෙන්ම උපන්නේය. නැවත රූපවේදනා සංඥා සංස්කාර විඤ්ඤාණයන
පස්කඳින්උපන්නේය මෙහි රූපස්කන්ධයනම් තදබැව් ලක්ෂණවූ
පෘථිවිධාතුය වැගිරෙණබැව් ලක්ෂණ ආපොධාතුය උණුසුම්බැව් ලක්ෂ
ණ තෙජොධාතුය සැලෙනබැව් ලක්ෂණ වායොධාතුය යනමේ භූත
රූපයෝ සතරදෙනය මේ සතරමහාභූතයන්නිසා පවත්නා සුවිසි
උපාදාරූපයන්නෙහ් වක්ඛුඃශ්‍රොත්‍රඝ්‍රාණ ජිව්හා කාය යන ප්‍රසාදරූප
යෝ පස්දෙනය රූපශබ්ද ගන්ධරස ඵොට්ඨබ්බ යන විෂය රූපයෝ පස්
දෙනය ස්ත්‍රී භාවප්‍රම්භාවයයි කියනලද භාවරූපවය හෘදය වස්තුවයි
කියනලද හෘදය රූපය ජීවිතේන්ද්‍රියයි කියනලද ජීවිතරූපය කබලි
කාරාහාරයයි කියනලද ඔජා රූපය ආකාශධාතුයයි කියනලද
පරිච්ඡේද රූපය කායවාග් විඥප්තිවය සඞ්ඛ්‍යාත විඥප්ති රූපය
රූපයන්මෙන සැහැල්ලුබවය මෘදුබවක් බවය කර්මණ්‍යබවයයි කියන
ලද විකාරරූපත්‍රය රූපයන්ගේ ප්‍රථමවාත්පත්තිය පරම්පරාවශයෙන්
පැවැත්මය දිරිමය බිඳීමයයි කියනලද ලක්ෂණ රූප සතරය යන
මේ උපාදාරූපයන් සුවිස්සෙහි භූතරූපාදි නිෂ්පන්න රූපයෝ දසදෙ
නෙක්දෑයි මෙසේ අටවිසිරූපයෝ රූපස්කන්ධනම්වෙති සුබවුකඹ
උපයෂණ ඔසාමනස් දෙමනස් යන වේදනාවෝ පස්දෙන වේදනා
සඤ්ඤාධනම වැනුනාදිනාන්නාපිණිස ලකුණුකිරීවක්මෙන් අරමු
ණු හඳුනන ආකාරයෙන් පවත්නා සඤ්ඤව සංඥස්කන්ධනම වේද

නා සංඥාදෙකින් අවශිෂ්ටවූ ස්පර්ශය ආදිකොට ප්‍රත්‍යය කොළවරකොට ඇති චෛතසිකධර්මයෝ පණස්දෙන සංස්කාරස්කන්ධනම් ඒ නෝන් පැදෑ එකනිදුරධය එකාළඹණය එකවසතුකය යන සතරලක්ෂණයෙන් සම්ප්‍රයුක්තවූ උපදනා චෛතසිකයන් දෙපණස්දෙනාහට පූජාවට උපදනා චිත්තය විඤ්ඤාණස්කන්ධ නම් මෙසේ දක්වනලදී මේ පස්කඳිනුත් මේ ශරීරනමැති රථය උපදිනලද්දේ මෙසේ දෙතිස්කුණප සංඛ්‍යාතවූ රූපස්කන්ධයන් හා නාමස්කන්ධ සතරකින් උපන්නාවූ තොපගේ මේ ශරීරය රථයකට උපමාකොට දැනගණුව පියවිරථයෙහි රියැසැරිහුමෙන් තොපගේ කායනමැති රථයෙහි පහවූ පිනම්බඇතුනාවූ කුසල්සිත්නමැති රියැසැරියෙක් ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි අකුරගැසන්නාක්මෙන් තොපගේ මේ කායනමැතිරථයෙහි මෛත්‍රී නමැති විශෙෂකම්මිනුත්තකොට නිමවනලද අකුරකින් සමන්විතවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි පිරිවරමෙන් කායරථයෙහි දැන සංවිභාගනැති රථපිරිවර ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි නිම් වලළුමෙන් මේ කායරථයෙහි සත්ත්වයන් පියොවින්ගමන්කිරීම් සඞ්ඛ්‍යාතවූනිම් වලළුඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි වෙහෙලිපත්මෙන් තොපගේ කායරථයෙහි මෙරමාහවපාණිප්‍රහාරාදියෙන් හිංසාමනාකොට සත්ත්වයන්පියොවීන් අතදික්කිරීමය වක්කිරීමයයි කියනලද ඝාතන සංඝමනනැති වෙහෙලිපත්ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි මනාසැටිසැපසේ ගමන්කරණුපිණිස ඒ ඒ තැන රථසක්‍රියෙහිලන වදුන්නෙල්මෙන් තොපගේ මේ කායරථයෙහි කුසින් නිතිනොනැගෙණ පිණිස පමණ දැනවැලදිවයයි කියනලද කුසලි සංඝමනමැති වදුන් නෙල් ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථය මනොගැවියන කල මනොහඬන්නාක්මෙන් තොපගේ කායරථයෙහි මදඩළුමනාවී පමණ දැනකථාකිරීමයයි කියනලද වාක්සංයමනනැති තොගැවීම හා මනොගැසීම් ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි වටකොට එල්වනලද රත්කිකිණිදැල් ආදි රථාභරණමෙන් තොපගේ කායරථයෙහි බොරුවෙන්දුරුව සත්‍යවචන නමැති රථාභරණයන් ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි සඞ්ඝිමුඛාදින්ගේ මනාව ශිල්පිවැදගැණ පිහිටීමක්මෙන් තොපගේ කායරථයෙහි මට සිලිටුවූ කණ්ණිරසායනවූ නිර්දෝෂ ප්‍රිය තෙදුල් බිණිමයයි කියනලද මට සිලිටු නිර්දෝෂ රථාභරණයන් ඇතිවියයුත්තේය පියවි රථයෙහි ඒ ඒ රථඅන්ධි නොඉගිළෙන පිණිසලනලද බදම් ලහටුවක්මෙන් තොපගේ කායරථයෙහි පමණ දැනයුක්ත ප්‍රාප්තවූඛස්කීමනැති සඞ්ඛ්‍යදන් ලහටු ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථ

යෙහි සැරසිම්සිණිස එල්වනලද ධජපතා කාදියමෙන් කායරථ
යෙහි කම්පලඇදගිය සහභාවකොට ඇතතාවූ වසතුපරිත්‍යාග මවත
නා ලක්ෂණවූ අලොභනමැති සුසුරවූ රථාලංකාරයන් ඇතිවිය යුත්
තේ ය පියවිරථයෙහි රිය නිසමෙන් කායරථයෙහි මෘදුබැව් සඛ්‍යාත
මනොදුඩිබැව් නමැතිනිමිනවූ රියහිසක් ඇතිවිශයුත්තේය පියවිරථ
යෙහි රියහිසබැඳ අල්වාදගණ ඉදිනා රැහැණමෙන් මතාපගේ කාය
රථයෙහි අඛඩ පවශීලය හා චක්ෂුරාදින්ගේ නානාලඹණ විමුක්ෂපා
භාවයෙන්මුවපැහිරීමයයි කියනලද සීලසංවරනමැති ගෙණහිදිනා
රැහැත්ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථය ගල්මුල්ආදියෙහි මතාපැහිල
ලන්නාක්මෙන් කායරථයෙහිද වෙමකවයුත්මතහි වෙමනොහිරිම
යයි කියනලද මතාපැහිලිම්ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි තගහ
ලද ධවලවත්‍රයමෙන් කායරථයෙහි දසකුශල ධර්මතාමැති ධවලාත
පත්‍ර ඇතිවයයුත්තේය පියවිරථයෙහි වැහිරහිදිනා පිවාවුවොන්
කායරථයෙහි අසීසන්නිශ්‍රිතබහුශ්‍රුත භාවනමැති වැහිරහිදිනා
පිවාවු ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි පණවනලද පඤ්චංක සංඛ්‍යාත
සිංහාසනයමෙන් කායරථයෙහි ලාභාදි අෂ්ටලොකධර්මයෙහි මනාසැ
ලෙන සභාවයෙහි පිහිටියාවූ සිත්නමැති විසිතුරු ඇතිරිතුරණලද
රථපර්‍යංකමයන් සමන්විත වියයුත්තේය පියවිරථයම ඇණිආදිසිය
ළුරු සම්භාරය ගැටආදිය නැතිබැවින් න්‍යඤ්ඡණවූ හරඇතිවූ
කුල්හිම ඒ රථය දිඝීඝාතීදිනයෙහි ග මනක්ෂමවේද එපරිද්දෙන් කාය
නමැති රථයද මේ දන්මදන්ට සුදුසුකල්වන්නේය මේ ශීල සංරක්ෂ
ණයට සුදුසු කල්වන්නේය මේ පෙහෙවස්විසිමට සුදුසුකල්වන්
නේයයි මෙසේ සාල්දන කරණලද්දාවූ දානාදි පිරිසිදු කුසල චිත්ත
නමැතිහරයෙන් යුක්තවෙව පියවිරථයෙහි රියහිස මනොහෙතුපිණිස
මකොකුහන්වා මහා ත්‍රි දඩිකය අවුළුවා මහා තබන්නාක්මෙන් මතාප
මග් පියවිරථය මහප්‍රඥාදශෛශඛිව අශෛඛයෝ මෝනවට ඇදගණ
ඝන්නාහුද එපරිදෙදන් තොපගේ කායරථය තුවනැතැත්තන්ගේ අව
වාදපරිදියටත්ව පැවැත්වියයුතුය පියවිරථයෙහි අසුන්කර ශෝදන
ලද සැහැල්ලුවූ වියදඬුමෙන් මතාපගේ කායරථයෙහි අධිකමානය
මනාකිරීමයහි කියනලද සැහැල්ලූ වියදඬින් යුක්තවෙව
පියවිරථයෙහි දළුකඩමයවූ මහත්වූ පෞරුෂතුළුකල්හි බලන්න
වුන්ම ඒ රථය ප්‍රශාදවහව සැරසී සිටිද එසේම මතාපගේ
කායරථය කුශලධර්මවිෂයයෙහි මනාපසුබැස පවත්නාවූ සිත්නැ
මැති මහත්වූ අතුල්පෞරුෂඇතිවෙව පියවිරථය විසම්වූ ගල්
මුබාරථ රජ්ජුනැගත්නාවූ මෘගිහයෙහි යන්නන් රජසින්

ගැවසිගත්මහසින් නොමනාබිඳ සම්තලාවූ රජස්ඛුලිනොනැගෙන් නාවූ මාහිගෙනේ යන්නේම බලන්නාවුන්ට ප්‍රකාශවහව විශෙෂයෙන් මහාබෝධිද එපරිද්දෙන් නොපමණ කායරථය උදැසිතවාඩයන් සෙවී මෙන් සම්තලවූ සෘජුවූමාහිගෙහි පිළිපැද පැවතීමෙන් නැසුනාලද කොලෙස් රජස්ඇතිවියයුත්තේය පියවිරථයෙහි යොදනලද අසුන් සන්කරණ කැකැවක්මෙන් ප්‍රාඥවූ නොපමණ කායරථයෙහි සුප්‍රතිෂ්ඨිත භාවසාධකවූ ආලඹණයමරණයකරන්නාවූ සමෘති නම්වූ කැහැට නිරන්තරයෙන් ගතයුත්තේය පියවිරථයෙහි ඒ ඒ තැන රථ සන්ධි බදනාපිණිස මහාකොට අඹරා තබනලද රැහැන්මෙන් නොපමණ කායරථයෙහි නොසිදී අතුරුනැතිව පවත්නා වීර්‍යසංඛ්‍යාතවූ මධ්‍යස්ථ හා හිතප්‍රතිපත්තියෙහි යෙදීමයැයි කියනලද මනාකොට අඹරණලද සතිරවූ රැහැණින් යුක්තමවම පියවිරථයෙහි නොහික්මුනාවූ අසුන්යොදනලද කල්හි නොමහින් දිවද්ද මෙහෙනවට හික්මුනාවූ මෙහෙන්ඩයන් යොදනලද කල්හි සෘජුවූ මහමාවනදිගේද්ද එපරිද්දෙන් සිත්සතන් කෙලෙස් විෂ ඒනොදයකිරීමෙන් මහාමෙඝයා හික්මවනලදකල්හි ක්ෂුද්‍රඛණ්ඩනාමැති සත්පථයෙහි ගමන්කරන්නේය, එමහසි ග මහානවට දැනයෙහිලූනලද ආචාර ගොචර සම්පන්නවූ චිත්තය නොපමණ කායරථයට මෙහෙන්ඩව කෘත්‍ය සිද්ධකරන්නේවසිපියවිරථය සෘජුවූ මහමාවනයන්හෙත් යෙදෙවූ නිර්ගත භූමියට පැමිණේද එපරිදෙද්දෙන්ම අප්‍රාප්ත වස්තුවෙහි ඉච්ඡ වහා ප්‍රාප්තව සතුවෙහි ලෝභයද යන ඉච්ඡා ලෝභ දෙදෙන ලාමනවූ අපායමාගී නම් වන්නේය දසකුසල කර්මපථමාගීය හා සම්‍යක්දෘෂ්ටිආදිවූ අෂ්ටාංගික මාගීවශයෙන් පවත්නාවූ සිලසංයමය සෘජුවූ රුජමාගීයවන්නේය එමහසින් නොපමණ කායරථය නිර්ගතවූ සෙෂම භූමිනමැති සුගතිගවපමුණුවන්නට දශකුශලකර්මාගීයහා ආර්‍යාෂ්ටාඞ්ග හිකමාගීය රජමාව තවන්නේය පියවිරථය ඇදගෙණ අමාගිහයෙහි දිවන්නාවූ අශ්වයන් පැහැරවළකා රජමාවතට පමුණුවාලන්නාවූ කැහැවන්මෙන් රූපාදි පස්කම් ගුණයෙහි ඇල්මකොට මෙසේ මහාමාගීයට පිළිපැදදිවන්නාවූ නොපමණ කායරථයෙහි යොදනලද ලෝභාදී අකුශලධර්මනමැති වඩ අශ්වයන් පැහැරනවත්වාලන්නාම ආලඹණයෙහි තන්වූ සවහව ප්‍රතිෂවධ කරන්නා වූ නොපමණ උතුම්වූ ප්‍රඥව ප්‍රදීපකෘත්‍යය සිද්ධකරව තවද උතුම්වූ ප්‍රඥව නොපමණ කායරථය අකුශලධර්මනමැති අමාගීයයන් වළක්වා සෘජුවූ රුජමාගීයයට පමුණුවාලන්නේය පියවරථයෙහි රියසැරියෙහු ඇතිකල්හිම හෙබිද ඒ රථාවයවයන්හා පැදගණ මනාශ කැමතිනොනව පමු ණුවා අභිමතාවසිඩිකෙරේද එපරිද්දෙ

න්ම තොපගේ මේ දෙහනමැති රථයට අන්‍යවූ රථ වායස්සයකු නැත්තේය තොපගේ ආත්මසඞ්ඛ්‍යාතවූ සිතම රථවායස්සිවසිට දෙහ රථය සුගතිසංඛ්‍යාතවූ ඊප්සිත යථානයට පමුණුවා ඉඹවාහි ප්‍රශවය කාය මහරජුරුමෙනි ඉදින් මේ කායනමැති රථයහුන් යන්නාවූ ඇඟක්ගට කායවාරාදියන් සමව හැසිරීම හා නොසිදී පවත්නාවූ වීර්‍යය සතිරවපවත්නේවීනම් ඇමිතුගයකින් මේ කායනමැති රථය ඕහට ප්‍රාප්තිනාකරණලද සියඵසැපත් ඝාධාඳේද එසේඅහසින් මෙබඳුවූ කායරථඅහන් ගන්නාවූ නතපි ඒ කායනාඅයන් කිසිකඅලකත් නරකාද සතරඅපායට නොඅගොස් චාතුඃඝාරාජිකාදි සදිවඅලොක අයනි ඉපිද අඇමණුවුද්වසැපත් අනුභවඅකොට කඇළුවර අජරවූ අඇර වූ නිවන් සැපතටත් පැමිණෙන්නේවේදැයි මේඅස් මහඅරිඝනා නා අඛ්‍යානිරජ්ජුරුවන්ගේ ශරීරය රථොපමාඅවත් වණිනාඅකොට ඝුසලඅාගීය ඔගඅා රජ්ජුරුවන් සතුටුකරවූහ.

තවද මහරජ තොප විසින් "ආවිඤ්ඤමනාරද සුඛිවඝනං යථා අඤ්ඤං මනානිරඤ්ඤතයඤ්ඤං" යි යම් වචනයක් කියනලද්දේවිද ඒ තොපගේ ඉල්වීම හාත්පසින් සම්පූණිකරණලද්දේයි සම්මස් ධම්මදේශනාඅකාට රජ්ජුරුවන්ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය හරවා ශීලඅයෙහි පිහිටුවා මෙතැන්පටන් පාපමිත්‍රසේවනඅයන් දුරුව කල්‍යාණමිත්‍ර සේවනඅයකරම්න් දානාදි දශපුණ්‍යක්‍රියාවස්තූන් ප්‍රරම්භ් දශරාජධම්ම අයන් හා සතරසංග්‍රහවස්තුවෙන්ද අඅකාප්‍යවරූප්‍යඅයකරවයි ධම්මදේ ශනාඅකාට රුවානම් රාජකුමාරිකාවන්ගේ ගුණවණිනාඅකොට සිඅ ලුවුන්ඉලාසිවියදිම බ්‍රහමාන්මඅවා බ්‍රහමස්ත්‍රිසමපත්තිඅ මිනුඅඅ න්ට දක්වා සියළු මිනිසුන් බ්‍රහමලොක සමපත්තිඅයහි අලවා අඅසට පැණෑගී බඹඅලාවට ගිඅේය්ත් එ සමඅයෙහි අලාතනම් සෙනෙවිඅත මේ දූන් දෙවිදන් තෙරණුඅවෝඅ. සුනාමනම් සෙඅහවිතෙඅම් දූන් භද්දිඅ සඪවිරඅයෝඅ විජඅ සෙඅනවිතම් දූන්සැරියුත් මහඅතෙරුන්අ බිජකනම් මුනලුන් මහඅතෙරුන්අ ගුණඅාජීවකනම් දූන් සුනකඛ ඛත ලිච්ඡවිපුත්‍රයාඅ රුඤානම් රාජකුමාරිකානම් දූන් ආනන්ද සඪවි රඅඅන්අ පාපදෘෂ්ටිනන් අඅානි රජ්ජුරුඅවෝනම් උරුවෙලකාඅප සඪවිරඅන්අ එසමඅයෙහි අඅානිරජහුගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිඅ දුරඅසා පියා මහපිරිස්ඳුද ධම්මදේශනාඅකාට රජප්‍රමුඛ මහජනඅාව සඅගීඅම්ප තනිඅ ඝාධාඳුන්නාවූ නාරදනම් මහාබ්‍රහම රූජනම් දූන් ලොව්තුරා බුදුවූ අපගේ ගඅෞතම දිපඅදෘත්‍තාමඅයාණන්වහන්සේඅයි දතයුත් මත්තිඅ

මේ මහානාරද කාශ්‍යප ජාතක නිමදිශඅයි 36.

කර්‍මය හා කර්‍මවිපාකය.

—— 0 ——

37 මෙසේ මහානාරද කාශ්‍යපජාතකයෙන් කර්‍මවිපාකයන්ගේ පැවැත්මදක්වා ඊට අනතුරුව කර්‍මය හා කර්‍මවිපාකයද දක්වනුලැබේ හේ කෙසේයත් ? කාමරූපා රූපසංඛ්‍යාත භූමිත්‍රයගහි ප්‍රතිසන්ධි විපාක හා ප්‍රවෘත්තිවිපාකයන්ද අධ්‍යාත්මික විපාක හා බාහිරවිපාක යන්ද දිගෙහි පොහොසන්වූ ලෞකික එකුන්තිස්කුශලා කුශලචෙතනා නාමවූ මේ සඨානත්‍රයෙහි කර්‍මනාමවූ ඒ කර්‍මය දෘෂ්ටධර්‍මවේදනීයකර්‍මය උපපද්‍ය වේදනීයකර්‍මය අපරාපරිය වේදනීයකර්‍මය අහෝසිකර්‍මයහි විපාකදායකත්‍රිවිධයන් සිව්වැදෑරුම්වන්නේහි ඒ සතරවැදෑරුම් කර්‍මයන් අතුරෙන් ප්‍රත්‍යක්ෂවූ මේ ආත්මයෙහි විපාකදියයුතුවූ එකාවජ්ජන වීථිත්‍රයහි සත්ජවනයන් අතුරෙන් ප්‍රථම ජවන චෙතනාතොමෝ දෘෂ්ටධර්‍මවේදනීයකර්‍මනාම ඒ ප්‍රථමජවන චෙතනාව හෙතුන්ගේ සම්පූර්ණබව ඇතිකල්හි දියමතුපිටට නොපැමිණ ජලය ඇතුළත පිපෙන්නාවූ පද්මයක්මෙන් වර්තමාන ආත්මභාවයෙහිම ඒ කර්‍මය රැස්කළාවූ පඤ්චස්කන්ධයම විපාකදීම්වශයෙන් ප්‍රබාධවිශහැති ශක්තියෙන් යුක්තවන්නේසි කුඩාවෘක්ෂයෙහි පළමුකොට හටගන්නා පුෂ්පය ඵලය ඉපදවීමට අසමර්ථවූ වාතපුෂ්පයක් එන්නාක්මෙන් ජවනවීථිත්‍රයහි පළමුවන ජවන්සිත මෙසු ජවනයන් කෙරෙන් ආශෙවන ප්‍රත්‍යය නොලැබීමෙන් විපාකදෙනුලබන්නේද සඤ්ඤාතුක විපාකයක් ඉපදවීමෙහි අසමර්ථව අහෙතුකවූ ප්‍රවෘත්ති විපාක නාම සඤ්ඤියන් හා සමඟ රත්රුවන් මුතුමැණික් ආදි බාහිර රූපමාත්‍රවූ විපාකයක්ම ඵළවන්නේසි ප්‍රතිසන්ධිවිපාක සංඛ්‍යාතවූ නාමසඤ්ඤි විපාකයක් නො උපදවන්නේමැයි දෙවෙනි අත්බැවිහි විපාකදිය යුතුවූ ඒ ඒ ක්‍රියා නිෂ්පත්තිය කරන්නාවූ සත්වනජවන චෙතනා තොමෝ උපපද්‍ය වේදනීයකර්‍මනාම ඒ සත්වන ජවන චෙතනාතොමෝ ප්‍රථම ජවනාදීන්ගෙන් ලබනලද ආශෙවනප්‍රත්‍යය ඇතිබැවින් හා ඒ ඒ ක්‍රියා නිෂ්පත්තිය කරණහෙයින්ද අතිශයින් බලවත්බැවින් දෙවෙනි අත්බැවිහි ප්‍රතිසන්ධිවිපාක ප්‍රවෘත්තිවිපාක ඵළවීමෙන් ජනක කෘත්‍යය හාත්පසින් සම්පූර්ණකිරීමහි පොහොසත්වන්නේසි ඒ සත්වන ජවන චෙතනාතොමෝ දෙවෙනි අත්බැවිහි ප්‍රතිසන්ධි විපාක දුන්කල්හි නැවත අවකාශලැබීමෙන් ජාති සියයක හෝ දහසක හෝ ප්‍රවෘත්ති විපාකදෙන්නේසි දෙවෙනි අත්බැවිහි ඉදින් ප්‍රතිසන්ධිවිපාක නුදුන්මන්වීනම් දෙවෙනි අත්බැවිහි ප්‍රවෘත්තිවිපාක

නොඳුන්නේයැ යි ටීකාවෙනි කියනලදී තුන්වැනි භවාදියෙහිවනාහි වයස්ගතවූ පසු පුරුෂායුෂට පාවාදුන්නාවූ සන්තොෂෝ වයස්ගතවූ බැවින් ගැප්ෂනාඥන්නාක්මෙඳු නිසකල්ගතවූ බීජය පැළෙනාවත් නාක්මෙන්ද විපාකදුනකාලය ඉක්මගියාවූ සත්වක ජවනාවෙතනා තොමෝ විපාක නොඳුන්නේමැයි.

නව මහද්ගත කුසල චෙතනාවෝද දෙවෙනිභවයට පැමිණ විපාකදියයුතු බැවින් උපපද්‍යවේදනීය කම්නම්වේ, යඑඋකත දෘෂ්ටධම්මවේදය උපපද්‍යවේදය කම්යෝ ඳදඳන තම තමන්ගේ විපාකදීමට සුදුසුකාලයෙහි විපාක නුදුන්නාහුනම්හෝ විපාකදීමට සුදුසු උපකාරයන්ගේ අසම්පූර්ණත්වයක් ඇතිවිනම් හෝ අඅහෝසි කම්නම්වේ. තුන්වනභවයපවත් අනියත ආත්මභාවයෙක විපැදයුතු විපාකඇහෙනාවූ මධ්‍යම ජවන චෙතනාවෝ පස්ඳන අපරාපරීය වේදනීයකම්නම්වේ ඒ මධ්‍යයෙහිවූ ජවනචෙතනාවෝපස්ඳන ලබන ලද ආඅශවනප්‍රත්‍යය ඇතිබැවින් ප්‍රතිසන්ධි ප්‍රවෘත්ති කාලඳක්හිම සඅහතුකවූද අඅහතුකවූද සිඟළු විපාකනාමස්කන්ධයන් හා කෂිජ රූපයන්ද උපදවන්මය ඒ අපරාපරීය වේදනීයකම්අතමේ සතර ආයූහි ඔගීහණයන් අවිද්‍යාභව තෘෂ්ණාසංඛ්‍යාත භවමූලයන් සිඳිමෙන් විපාක නොදීමක් ඇතිකල්හිම අඅහාසිකම්නම්වෙති එඅහයිත් අහොසිකම්ය යන අනික් කම්යක්නැත්නන්සි යටකී ත්‍රිවිධාකාරකම්යන්ගේම විපාකදුනකාලය ඉක්මවාමෙන් අඅහාසිකම්යයි ව්‍යවහාරකරන්නැයි ඒ සතරාකාරකම්යන්ගේ පිහිටීමට ආධාරවූ චිඅතනාත්පාදයවනාහි ඳදළොස්අකුසල්ය කාමාවචර කුසල්අටය රූපාවචර කුසල්පසය අරූපාවචර කුසල්සතරයයි සිව්වැදුරුම්වේ ලොකොඅහතරම්ගිහ කුසලයවනාහි නල්නොඅහස් තමාව අනතුරුවම එල සංඛ්‍යාත විපාකය එළවන්නාවූ අනාලිනධම්යක්වූඅහයින් කාලවශයෙන් පිරිසිඳ විපාකඳන්නාවූ සතරාකාරධම්යන්කෙරෙහි ඇතුළත් නොකළහැක්කාහු වෙයි ඒ සතරාකාර චිඅතනාත්පාදයන් අතුරෙන් කාමාවචර කුශලාකුසලයන්කෙරෙහි දෘෂ්ටධම්වේදනීයාදි සතරකම්යෝම ලැබිය යුත්තාහ. මේවනාහි කම්යන්ගේ විපාකදුනක්‍රමයයි.

තවද මේ කම්යවනාහි ජනකකම්ය උපත්ථම්භක කම්ය උපපීඩක කම්ය උපඝාතකකම්යයි යන කෘත්‍යයන්ගේ වශයෙනුත් සතරාකාරවේ ඒ සතරාකාරකම්යන් අතුරෙන් ප්‍රතිසන්ධි ප්‍රවෘත්ති කාලඳක්හිම විපාක නාමස්කන්ධ කම්ජරූපයන් ඉපදවීමෙහි පෙ

මහාසත්වූ කුශලාකුශලකර්මයෝතුමූ ජනක කර්මනම්වේ ජනකකර්ම යටද ඒ කර්මයාගේ විපාකයටද අනුබල රැකුල්දීමෙහි පෘථග්ජනසත්වූ කර්මය උපස්තම්භකකර්මනම්වේ ජනකකර්මයටද ජනකකර්මයාගේ විපාකයටද ලංවී පෙළීමෙහි පෘථග්ජනසත්වූකර්මය උපපීඩකකර්මනම්වේ අනික්කර්මයන්හුගේ විපාකශක්තිය සිදීමෙහි පෘථග්ජනසත්වූකර්මය උපඝාතක කර්මනම්වේ ඒ උපඝාතකකර්මයතුම් අනික්කර්මයන්හුගේ විපාකශක්තියද තමාගේ විපාකයදීමට පෘථග්ජනසත්වයන්ගේයයි මූලටීකාවෙහි දක්වනලදී ඇතම් ආචාර්යවරුවනාහි අන්‍යවූ කර්ම විපාකයන්ගේද අන්‍යවූ කර්මවිපාකයන්දීමට අවකාශකරණ පමණමුත් උපඝාතකකර්මය විපාකදියහැකිනමියන්නොවනබව කියති මේ අර්ථය අභිධර්මාවතාරාචාර්යන්ගේමතයවේ සූත්‍රාන්ත අට්ඨාචාරීහුවනාහි ජනක උපස්තම්භක කර්මය කුසලවත්වෙයි අකුසලවත්වෙයි උපපීලක උපඝාතකකර්මය අකුසල්ම්වන්නේයයි දක්වනලදී අභිධර්මයහි ධර්මාධිෂ්ඨානවශයෙන්ද සූත්‍රයෙහි පුද්ගලාධිෂ්ඨානවශයෙන්ද දක්වනලදී මේ මෙහි විශෙෂමාත්‍රයයි මේ කුශලාකුශලකර්මයන්ගේ කෘත්‍යවිභාග යයි දතයුතුයි.

තවද කර්මයවනාහි ගරුකර්මය ආසන්නකර්මය ආචිණ්ණකර්මය කටත්තා කර්මයයි විපාකදානක්‍රමයෙන් සතරාකාරවන්නේයයි කියති ඒ සතරාකාරයන් අතුරෙන් අකුශලපක්ෂයෙහි නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටි කර්මය කර්මාන්තරායකළ ආයෙන්ත්‍රිපඨාදකර්මය ආනන්තරියකර්මය යන තුණද කුශලපක්ෂයෙහි මහද්ගතකර්මයද ගරුකර්මනම්වෙයි මරණාසන්නයෙහි කරණලද්දවූ හෝ දුටුගැමුණු මහරජතුමාණන්ගේ මරණවල කයෙහි පින්පොළතන් කියවනලද මිශ්‍රගුණ්ඨිකාලෙණවහිදුන් පිණ්ඩපාත දානයවැනි සිහිපත්කරණලද්දවූ හෝ කර්මය ආසන්නකර්මනම්වේ නිරතුරු භාවිතාකරණලද්දවූ හෝ එක්වරක්කොට නිරතුරු සිහිකරණලද්දවූ හෝකර්මය ආචිණ්ණකර්මනම් ඒ කර්මත්‍රයට අතුළත් නුවූ කාලදාත්‍රයක්වූ කර්මය කටත්තා කර්මනම්වේ මේ සතරකර්මයන් අතුරෙන් මහාඝාය කුඩා විල්තඩාගාදියෙහි ජලයවතුරුවාගණනයන් නාක්මෙන් බලවත්වූ ගරුකර්මතමේ දුර්ලභවූ ආසන්නකර්මාදිය වතුරුවා ඔවසොවිගණන පළමුකොට විපාකදෙයි එබඳු ගරුකර්මයක් නැතිකල්හි දුර්ලභවූ ගවයෙක් නම්වූ ගාල්දරසිටියේනම් උදැසන දොර අළකල්හි පළවුකොට උදෑ පිටතට නික්මයන්නාක්මෙන් මරණයට ආසන්නවූ කරණලද්දවූ හෝ සිහිපත්කරණලද්දවූ හෝ සුළුප්‍රමාත්‍රවූද කර්මය පළමුකොට විපාකදෙන්නෙයි මේවනාහි අභිධර්මාවතාරග්‍රන්ථයෙහි ආක්‍රෝශයයි.

සමේඛලා විනෝදනීඅට්ඨවා විභූබි වාහීඅට්ඨවාදියයි වනාහි ගරු කම්මක්තැතිකල්හි ආචිණ්ණ නම්යකම්ම විපාකදෙන්නේයයි කීවාහුය මහාඅට්ඨවායෙහිවනාහි පුථුලකම්තුය තැතිකල්හි කටත්තාකම්යක්ම විපාකදෙන්නේයයි කීහ ඒ සතරකම්යන්අතුරෙන් ගරුකම්ය ආසන්නකම්ය ආචිණ්ණකම්ය යනතුණ වතීමානභවයෙහි කරණලද්දේ නම් උපපද්‍යවේදය කම්වෙයි කටත්තාකම්යවනාහි අතීතභවයෙහි කරණලද්දේනම් අපරාපරිය වේදය්කම්යවයි දතයුතුයි. මේ විපාකදෙන පරිදියවශයෙන් සතරකම්යවනාසැටියි.

එසේහෙයින් ලෞකික කුශලා කුශලජවනයන්අතුරෙන් ආනන්තරිය්කම්පථවූ අකුශලජවනයෝද අප්පනාහරණාලද නියත මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකම්පථ ජවනයෝද කෘත්‍යනාකළ ආයූහ උපවාද ජවන භාවයෝද මනාපිරිහුනාවූ ධ්‍යානභවයන්යුත් මහද්ගතකුශල ජවන භාවයෝද යන මේතෙක් කුශලාකුශල ජවනභෝම අනතුරු දෙභවනි ආත්මභවයෙහි උපපද්‍ය වේදය්කම්වශයෙන් මුඛ්‍යවිපාකදෙන්නා හුභවති ඔවුන්හෙරෙන් අවසිෂ්ටවූ කාමාවචර කුශලා කුශල චේතනා විපිහිත්ගේ සත්වනජවනභෝතුමූ දක්වනලද ක්‍රමයෙන් දෙභවනි අත්බැවිහි විපාකදීමෙහි අවසරලැබිම හෝ නොලැබිම එකාන්ත නොභවයි ඒ සත්වනජවනයෝතුමූ දෙභවනි අත්බැවිහි විපාක නුදුන්නාහුනම් අතීතභවයෙහි අනියතවශභයෙන් කරණලද කුශලාකුශල කම්චේතනාහිත්ගේ මධ්‍යභයෙහි ජවනභෝ පස්දෙනයයි කියනලද අපරාපරිය වේදය්කම්භෝ කල්පකොටි ශතසහස්‍රයක් මුළුල්ලෙහිත් අවසරලැබූ පරිද්දෙන් ප්‍රතිසන්ධි විඤ්ඤාණභාව කම්ජරූපයයි කියනලද ප්‍රතිසන්ධි විපාකයද ප්‍රවෘත්තිවිපාකයද එළවන්නාහුය මෙසේ කුශලාකුශලකම්යන්ගේ විපාකදෙන කාලවශභයෙන්ද කෘත්‍යවශභයෙන්ද විපාකදෙන පිළිවෙළිහිද ඉතා සියුම්වූ දුරවබෝධවූ කම්විපාකය සර්වඥක්සම්බුද්ධ ප්‍රත්‍යක්ෂ බුද්ධ ආර්‍යශ්‍රාවක බෝධිසත්ත්වාදි පණ්ඩිතයන්හෙත් අවශෂවූ ලෞකිකසත්ත්වයෝතුමූ මේ අසවල්කම්යාගේ විපාකයයි මහතුඵල දෙදෙනාගේ සම්බන්ධභකොට තර්කාකාරභෙයින් නොදතහැක්කාහුභවති එසේ නොදතහැකිවූ නිපුණවූ පණ්ඩිතභවදනියවූ බුද්ධදෙශිතවූ ධර්ම නැවත නැවත උද්ග්‍රහණ ධාරණ පරිපෘච්ඡා ප්‍රතිපත්තිවශයෙන් භාවිතාභනාකිරීමෙන් සුතමය චින්තාමය භුවණ නොලැබූ මනුෂ්‍යත්තභෙමි මදැස්සන්ධවූ මනුෂ්‍ය භෙක්මෙන්වෙයි දතයුත්තේයි.

කුශලා කුශලකම් නිදේශයයි 37.

ප්‍රකීර්ණක නිර්දේශය.

———0———

38 අබුද්ධඋත්පාදකාලයෙහි සරහඟතාපසාදිව උපන් අප මහාබෝධිසත්වයන්වහන්සේපවා බුදුකෙනෙක්මෙන් ලෝකයාට ගියා දිව්‍යලෝක මනුෂ්‍යලෝකසම්පත් ඵළවිමට සුදුසුවූධර්මය දෙශනා කොට කර්මවිපාකය හඳුන්වාදී ලොකසත්වයාට මහත් උපකාර කළසේක. මේ බුදුවන්උපදකාලයෙහි තථාගත දිපඵඋත්තමයන්වහන්සේනමැති මාණිඳෙදෙනෙකානතම්‍යාණන්වහන්සේ විසින් වදරණලද්දාවූ ත්‍රිපිටකධර්මය විද්‍යමානව පවත්නාකල්හි දිව්‍යමනුෂ්‍ය සම්පත්තිය හා නිර්වාණ ප්‍රතිලාභය කියනුමකවමේද ? එමහඬින් භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් වදරණලද්දාවූ දෙශනාව අසාබලා විචිකිච්ඡා මිථ්‍යාඥාණ විතණ්ඩවාදයන් දුරුකටයුත්තේසි. ඒ භාග්‍යවන්හු විසින් කෙසේ දේශනාකරණලද්දේදයත් ? විකාර විපරීත නොවන්නාවූ පරමාර්ථධර්ම යථාභාව ප්‍රකාශවූ අභිධර්මදෙශනාවෙහි පළමුවෙකොට ''කුසලාධම්මා අකුසලාධම්මා,'' යනුවෙන් නිරවද්‍ය සුඛවිපාකදිම ලක්ෂණමතාව ඇතතාවූ සත්ත්වජීව පුද්ගලයක් නොවන්නාවූ පරමාර්ථභාවව ධර්මකෙනෙන්ද සාවද්‍ය දුඃඛවිපාකදීම ලක්ෂණකොට ඇත්තාවූ ධර්මකෙනෙන්ද ඇතතාහුයයි වදරණලද්දාහුය මේ මාතෘකා පදයන්අතුරෙන් ''කුසලාධම්මා,''යනපදයෙන් දක්වනලද්දාවූ එක්විසි කුසල්සිත්ය අවතිස්චෙතසිකයෝය යන සතරනාමස්කන්ධයෝතුමූ සත්ත්වජීව පද්ගලයෝ නොවෙති මහාකුසලධර්මයන්ගේ සම්භාරයන් පවත්නා ධර්මසමූහව මාත්‍රවශක්මය ඒ සභාවධර්මයෝවනාහි කිසිකලෙකත් දුර්විපාකයක් නොදන්නාහුමය එකාන්තයෙන් ඉෂ්ටවූ සැප විපාකයක්මදන්නාහුය''අකුසලධම්මා'' යන අදහවනිපදයෙන් දක්වනලද්දාවූ අදහළොස් අකුසල්සිත්ය සත්විසි චෙතසිකයෝයයි කියනලද සතර නාමස්කන්ධයෝද සත්ත්වජීව පුද්ගලයක්නොවූමහාකුසල්ගේ සම්භාරයෙන් පවත්නා මාත්‍රවශයෙන ඒ සභාවධර්මයෝද කිසි කලෙකත් ඉෂ්ටවිපාකයක්මහාදන්නාහුය අනිෂ්ටවූ දුර්විපාකයක්මදන්නාහුය එහෙයින් ඒ කුසලා කුසලකර්මයෝවනාහි.ජලය හා ගින්නමෙන් එක්ධර්මයක සභාවක් අනිස්ධර්මයට සංක්‍රමනය නොකොට තම තමන්ගේ අනනයානාවිරුද්ධ සභාවෙන්ම පවත්නාහුය තම තමන්ගේ ස්වභාවට සුදුසුපරිද්දෙන් ඉෂ්ටවිපාක හා අනිෂ්ටවිපාකන්දෙන්නාහුමය මේ කුසලකර්මයන්ගේ ඉෂ්ටවිපාකදීමෙහි හා අකුශලකර්මයන්ගේ අනිෂ්ටවිපාකදීමෙහිද එකාන්ත අවිපරීතස්වභාවවනාහි

කම්නියාමනානම්මෙව් ඊට උපමාකවරේදයත්? බීජනියාදියාහුගේ නියත සභාව මනාලපරමළන්නාක්මෙන්නැතිදතයුතු මධුමූදුකා ආම්ලපණසාදි මධුරරසයුළුත්තාවූ මධු මූදුකාදි බීජය කිසිකාලෙකත් තික්තාදිරසය උසුලත්නාවූද එමනයකරන්නාවූද උමතුකාරන්නාවූද කොසඹලියනගලා අඹනනආදින්ගේ රසය මනාලසුලත්නාහුමය මනාලඟාත් මධුමූදුකාදි බීජයන් ඉදුවීමෙන් කොසඹආදි වෘක්ෂලතාදිය ඵලාදින්මැති. තම තමන්ට නියතවූ මධුමූදුකාදි වෘක්ෂලතාදියම උපදවත්මය එලස්ම නිකන රසවූද වමනයකාරවන්නාවූද උමතුකාරවන්නාවූද කොසඹලියනගලා අත්තනආදි බීජය කිසිකාලෙකත් මධු මූදුකාදි මිහිරිරසඇතනාවූ මධුමූදුකාදි වෘක්ෂලතාදිය නුපදවත්මය එබීජයන්ට නියතවූ කොසඹලියනගලා අත්තනආදි වෘක්ෂලතාවන්ම උපදවත්මැති එපරිද්දන්ම එක්විසි කුසලකම්නමැති බීජයෝ කිසිකාලෙකත් අනිෂ්ටවිපාකයක්හෝ දුලොස් අකුසලකම්නමැති බීජය ඉෂ්ටවිපාකයක්හෝ නුපදවත්මය මෙසේ ඒ ඒ කම්යන්ට නියතවූ විපාකඉපදවීම කම්නියාමතානම්වේ එහෙයින් ධම්මපදපාලියෙහි වදරණලදුමයිමැයි ....

"කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං, පාපකාරිවපාපකං
යාදිසං වපතෙ බීජං, තාදිසං හරතෙ ඵලං" සී....

යහපත් කුසලක්‍රියාවෙහි නිරතවූ පුද්ගලතෙමේ යහපත් ඉෂ්ටවිපාකයක්ම විඳිනේවෙයි අයහපත් අකුශලක්‍රියාවෙහිනිරතවූ පුද්ගලතෙමේ අයහපත්වූ අනිෂ්ටවිපාකයක්ම විඳිනේවෙයි ඊට උපමාකවරයත්? යම් මහාවිස්යක්තෙමේ යම්බඳු බිජුවටක් වපුරන්නේවිද ඒ වපුළ බිජුවට හා සමානවූ ඵලයක්ම ලබන්නේවෙයි මෙසේ කුශලාකුශල කම්යන්ගේ විපාකදීම සදානෙතාවේවිය "අකුසලාධම්මා" යන පදයෙන් ලැබියයුතුවූ ප්‍රාණාතිපාතාදිවූ දශඅකුශලකම්ය සතරඅපායට යාමට මාගීයවූහෙයින් අකුශලකම්පථයෙහි "කුසලාධම්මා" යන පදයෙන් ලැබියයුතුවූ ප්‍රාණාතිපාතා වෙරමණි ශික්ෂාපදයපටන් දිහිපුරුකම්ය අවසන්කොට ඇතනාවූ දශකුශලකම්පථය සුගතියට හා නිර්වාණයටද මාගීවූහෙයින් කුශලකම්පථයෙහි කියත් එහෙයින් තථාගතයන්වහන්සේ විසින් මතු පහලවන අර්ථය වදරණලද්දේය හේතුකෙසේයත්?....

ජීවිතාශාවහැර සත්පුරුෂගුණධම්මයෙහි උත්සාහවැඩිමයෙහි කියනලද උත්සාහය පුද්ගලභෙදයෙන් භෙදයාකාරවේ ඒ විපුකාර උත්සාහයන් අතුරෙන් ආර්යයන්ගේ ජීවිතාශාවහැර

සත්පුරුෂ ගුණධර්මයෙහි උත්සාහවැඩීම ආශ්චර්‍ය්‍ය අද්භූතයයි
භාග්‍යවත්හු විසින් නොවදරණලදී සුහුදුන්ගේ ජීවිතාශාව
හැර සත්පුරුෂ ගුණධර්මයයි උත්සාහවැඩීම ආශ්චර්‍ය්‍ය අද්භූතයයි
භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් යතුතිසකාම වදරණලදී ඒ මෙ
සේයත්? එක්සමයෙක්හි අනේපිඩු මහසිටාණෝ භාග්‍යවතුන්වහන්
සේකරු එළඹැදැ එකත්පසෙකහිද මෙසේ සැලකළේයි සවාමීවූ
භාග්‍යවතුන්වහන්ස මම වනාහි සිව්පණස්මසළක් ධනවිසඳු දවරම්
මවෙහරකාව නිමවූපසු පොළවෙහි නිධානගතවකාවතුබු අවමලාස්
මසළක් වයතුව ගඟාජලයට බිඳහණමහාස් විනාශවූයේය ඊට අන
තුරුව අනුන්ට ණයපිණිස දෙනලද අටමලාස්මසළක් ධනය ඒ ණය
හැතියන්ගේ විනාශවීමෙන් නැතිවිනිසය මමසේ මාගේ ධනය සිව්
පණස්සෙළක් පින්කිරීමෙන්ද අටමලාස්මසළක් ගහදියට බිඳහණ
යාමෙන්ද අටමලාස්සෙළක් ණයගැනියන්ගෙන් ආපසු නොලැබ
විනාශවීමෙන්ද මාගේ ප්‍රයෝජනයට මදවූ බැවින් එක්දිනක් මාගේ
වාසල්දොරටුවේ ආරක්ෂක දිව්‍යපුත්‍රතෙම මාගේ ශ්‍රීඝනන්ගබඩාවට
අවුත් දෘශ්‍යමානරූපයෙන් පෙණිසිටමහණ එබා සිටාමහණනි මතපි
පුජිතයෙහි මහත්වූ රත්රුවන් මුතුවැණික් ආදී මහාධනසම්පත්නිය
කට සවාමිවූසේය, දැන්වනාහි අධිකවූ දන්දීමෙන් දුප්පත්විය මතාප
හෙත් දයාදලැබීමට සුදුසුවූ දුදරුවන්ගේ මුහුණුත්මහාබලා සියළු
වයතුව දන්දීමවතුන් සොපිනාප්තියට මතාපැමිණ දැහුදූ නිරහතර
මයන්ම දන්දෙන්නේමය ශ්‍රවණ හවත් ගෞතමශාස්තෘන්වහන්සේ හා
ශ්‍රාවකවූභික්ෂුහුද මතාපතුමාගේ මහත්වූ ධනසම්පත්නිය අනුභවකිරීම් හැ
දිවිමිනුයක්ම කරන්නාහුය ක්‍රමමයන් මතාපතුමාගේසම්පත්නිය මිදින්මද
පිරිහිනියේය මතාපි මිනිසුන්ගේ වචනය අසව අදපටන් ශ්‍රමණ හවත්
ගෞතමයන් හා ඔහුමසේ ශ්‍රාවකයන්ද මතාපතුමාගේ මගට වැද්දෙනා
දෙව මතාපතුමාගේ දොරටුසා තුබව මතාපිත් ශ්‍රවණ හවත් ගෞතම
යන් මහා ශ්‍රාවකයන් මහා කරු මතායව මතාපි මේතැන්පටන් දන්
මතාදෙව මෙතැන්පටන් දානවත්නිය සිඳ යනපත්වූ වෙළඳහළදැම්
මගාවිකාවිකරව වසනුඇපයිමෙහි අනලස්ව උත්සාහකරවයි කියේය
සවාමිනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස මේසේ කියනලද දිව්‍යපුත්‍රයාමගේ වච
නය ඇසූ මම ඒ දිව්‍යපුත්‍රයාහට මෙසේකීමි, එබඳු මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකය
තාවැනි මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකදෙව්වරු සියදහස්දෙනෙක්කීවත් මාවැන්මන
කුමණ ශ්‍රද්ධාවෙතනාව මතාමසාලවා ලියහැක්මක්ම එබඳු මිථ්‍ය
දෘෂ්ටිකය නෙපි මෙතැන්පටන් මාගේ වාසල්දොරටුවේ නොරදව
දැන්ම මාගේ දොසල්දොරටුවෙන් පහවයවයි කීමෙහිපි බුදුන්ට සැලු

කළේසි. යවාමිවූ භාග්‍යවතුන්වහන්ස මාගේ වැනුහානිවීමද මිථ්‍යාදෘෂ්ටික දිවසපුත්‍රයෙක් අවුත් දන් වැළැක්වීමද යන කාරණාවෙන්ම පරපුණ්‍ය වූයේද සත්පුරුෂගුණධර්මයෙහි උත්සාහවැඩීම හා රත්නත්‍රයෙහි දැහැටියාවූ අචල ශ්‍රද්ධාවෙහි නොවේද සුවල්පමාත්‍රයකුදු මනාපෙරළීම් ප්‍රකෘතියෙන් පිහිටුවා ලියහැකිවූමහ භාග්‍යවතුන්වහන්ස මාගේ ශ්‍රද්ධාවෙතනාව නොපෙරළීම ආශ්චර්‍ය්‍ය අද්භූතමනාරූපයි තථාගත සත්වගන්හස් අග්‍රන් වීවාළේසි ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මෙසේ වදාළේසි එඩා, උපාසකයනි තෙපිවනාහි මාවැනි බුදුකෙනෙකුන්ගේ උපනිශ්‍රයලැබ ආර්‍ය්‍යභූමියට පැමිණ තුණුරුවන් විෂයෙහි අචලශ්‍රද්ධාවෙන්යෙදී කර්මය කර්මඵලය ආදී සත්පුරුෂ ගුණධර්මයන්ට අන්තරායකළහැකිවූ රාග ද්වේෂ මෝහාදී කෙලෙසුන් ආර්‍ය්‍ය මාර්ගඥානී නසනලද්දේය එහෙයින් තොපගේ සන්තානයෙහි සංශුචිතදෘෂ්ටි ඒපලලාශාදී පාපධර්මයෝ එකදශගකින්නැත්තාහ එබදුවූ තොපගේ ශ්‍රද්ධා වෙතනාව තොපෙරළීම ආශ්චර්‍ය්‍යනොවෙයි.

පුරාතනයෙහි ප්‍රාඥවූ මනුෂ්‍යයෝ බාහිරශාසනයෙහි පැහැද රත්නත්‍රය උපනිශ්‍රය නොලැබ සෝතාපත්තිඵලයට පැමිණි තබූ පෘථග්ජනව සිටහණ ජීවිතාලය හැරපියා නිර්ඛිතව සත්පුරුෂගුණධර්මයෙහි උත්සාහ වැඩියාසුවූ ශ්‍රද්ධාගුණමහිමයෙන් යුක්තාවීම ආශ්චර්‍ය්‍යය අද්භූතයයි වදාරා අතීත කථාව ගෙණහැරදක්වා වදාරණුපිණිස "මාරෙන ආකාසෙ යථා සඝෙදනං දසුති ඉමස්මිං නිරූපෙවච්ඡසතිති අසිගිහත්ථ ගමිභීරං අගාරකාසුා දස්සති, මාදුනං අදුසීති වාරිභමානොපි පදුම කණ්ණිකමෙඛ්ඩි යථා දුනං අද සු ඉදං අච්ඡරියඨානි" ඇතුළුවෙන් වස වන් මරහු විසින් අහසසිට ඉදින් තොපි දන්දෙන්නේවීනම් මේ නිරුපයහි පැසෙන්නේවේදැයි අසුරියන් හැඹුරුඇතාවූ කිහිරහුරු වළක්මවා දත්වා දන්නොදෙවයි වළක්වනුලැබුයේද පද්මකර්ණිකා මඩාරුයෙහිසිට දුන්නාවූ ගම්දානයක්වේනම් ඒ දානයම ආශ්චර්‍ය්‍ය අද්භූතයයි අනුසෘතිමාත්‍රයක් ගෙණහැරදක්වා වදාරා තුෂ්ණීම්භූතවූ කල්හි අනාපිඩු මහසිටුහු විසින් ආරාධිතවූ භාග්‍යවත්හු විසින් හෂ්ට ප්‍රතිවිජ්ඤානවූ ජාතවේදයක් ගෙණහැර පානාක්හුමෙන් හව මයෙන් ප්‍රතිවිජ්ඤානවූ අතීතකථාව ගෙණහැරදක්වා වදාළේසි—මහ්ෂක මස්යත්?

එඩා සිව්මෙණෙහි යටගියදවස මහබෝධිසත්ත්වතෙම් බරණැස් නුවර අසුරුකළක් ඛනඇතහාවූ සිටුකුලයෙහි ඉපිද ක්‍රමයෙන්මිය පැමිණ තමන්සතු මහන්වූධනය දැක සතුටුවදන්දෙමිහයි සිතා නුවර සතරවාසල දන්හල් සතරක්ද තමාගේ මහදොර දන්හලක්ද යි මේසේ මහදන්හල්පසක් කරවා නිරන්තරයෙන් දුගීමගී යාචක ශ්‍රමණ

බ්‍රාහ්මණාදීන්ට මහදන්දෙමින් නිත්‍යපසැවගිලිය පොහොය අෂ්ටාඟ
ශීලය රකිමින් මහන්පින්කම් රැස්කරන්නට පටන්ගත්ත එ සම
යෙහි ගඤ්ඣාදනපබ්බතයෙහි වැඩවාසයකරණ එක්තරා පසේ බුදු
කෙනෙකුන්වහන්සේ සත්දවසක් නිරෝධ සමාපත්තියෙන් කල්
යවා නිරාධාරයන් නැගි දෙම සිවාණන්ගේ ගෙදොරට පිඬුපිණිස
අවුත් ගෘහවාරයෙහි වැඩසිටිබව් වසවත්මරුදූක සිවාණන්ගේ දනව
අන්තරායත්කර ආහාරූපවේජ්දයන්ත් පසේබුදුන්ගේ ජීවිතන්තරා
යත්කාරණයෙයි සිතා එතැනම එතැනට අවුත් සිවාණන්ගේ ගෘහවාරයෙහි
මුඛයෙහි අහසසිටගෙණ පිඬුපිණිස වැඩසිටියාවු පසේබුදුන්ට ඟාත්
පස අසුරියන්ගැබුරුවු කිහිරහුරුවළඳින්මවා ගිනිගණ දිල්ලයෙන්නාවු
කිහිරහුරත් පුරාණුවේය ඉක්බිති සිවාණෝ එපවත් දැක ඒකාන්ත
යෙන් පාපිවු වසවර්ති මාරයාගේ මේ උපායකම්වහැයි සිතා එඹුල පා
පිවු මාරයා තාවැනි මාරයන් සියදහස්දෙනෙක් අවුත් වැළැක්වුවේද
මාගේ ශ්‍රද්ධානුභාවයි ආයුධය මොව නොකටහැක්කේමයයි සිතා කිහි
රහුරුවළමුව එටට ඇතැල්ලී අහසයිටි වසවත්මරුදූක තෙපිකවමර
ක්ද මේ කිහිරහුරුවළ මැවිවේ කවරකු විසින්දැයි විමාළේය. ඉක්
බිති වසවත්මරුතාම කියනුයේ එඹා සිවාණනී කාමසම්ගීය තමා
වසඟයෙහි පවත්වන්නාවු වසවත්මරුනම් මමය තොපගේ දනට
අන්තරායකාරණුපිණිසත් පසේබුදුන්ගේ ජීවිතන්තරාය කරණුපිණි
සත් මාවසින් මේ කිහිරහුරුවළ මවනලද්දේයයි කිහ. ඉදින් තෙපි
මාගේ වචනය නොඅසා පසේබුදුන්ට දන්දුන්නේවිනම් ගිනිගණ
දිලිහෙන්නාවු අසුරියන්ගැබුරුවු මේ කිහිරහුරුවළහි වැටී තොප
ගේ ජීවිතභානියවන්නේය ඉදින් පින්වන්නී තොපගේ ජීවිතයටආලා
යක් ඇත්නම්වී නම් දන්දීමට නොසිතුව මැනව මේ වන්නාවු මහන්
භය ශෝකය දන්නා දෙවයි කියා ඉක්බිති මාරයාගේ මේ කථාව ඇසූ
මහබෝසතාණෝ කියනුයේ එඹුල පාපිවු මාරය තොපට මාගේදනට
අන්තරායකරන්නටත් නොදෙමි ආහාරූපවේජ්දයන් පසේබුදුන්
ගේ ජීවිතභානියකරන්නටත් නොදෙමි දැන්වනාගි තොපගේ මාරඤ්ඤ
භාවය හා මාගේ ශ්‍රද්ධානුභාවයත් බලපැහි කියා කිහිරහුරුවළ ඉවිසර්
සිටගණ සවාමිනි ඉදින් මේ කිහිරහුරුවළහි මාගේ හිස සවිකුරු
හොට පාළුඛුහුරුහොට අල්වා යමෙකු විසින් මහළනලද්දේද කුමුදු
දන්නාදී නානාවර්ණවූ වහන්ස හුදෙක් මාවිසින් පිළිගන්වනලද
දනය පටිග්ගහන්ත පිළිගන්නාහෙස්ක්වයි කියා මහබෝසතාණෝ සමානී
ව්‍යත්ත ප්‍රඥාදිගුණධර්මයන් සම්පාවශයෙන් අධිෂ්ඨානශක්තිගුණ අහර
බුදුගුණ අනන්තගුණ කිහිරහුරුවළට පැන්වන්හි ෟෟෟෟ

මෙසේ මහබෝසතාණන්වහන්සේ කිහිරහුරුවලට පණිතවා හා සමග අසූරියන් ගැඹුරුවූ කිහිරහුරුවල පත්ලෙන් සියක් පෙති ඇතුනාවූ මහත්වූ පද්මයක් පැණනැගී මහබෝසතාණන්වහන්සේ ගේ දෙපතුල් පිළිගත්තේසි, එකණෙනිම ඒ මහාපද්මයන් තිබක් පමණ සුවඳ මොන්රැයක් පැණනැගි මහබොසතාණන්ගේ හිස මුදුන් දෙපතුළදක්වා රන්සුන්මනන් තැවරුවාක්මෙන් සකල ශරීරය පියුම්මල්මරාණින් සලාවගුළේය. ඉක්බිති මහබෝසතාණෝ පියුම්මන්තෙහි වැඩසිටගෙණ නානාග්‍ර රස සම්පන්නවූ වණී ගන්ධයෙන්යුක්තවූ මධුරාහාරය පසේබුදුන්ගේ පාත්‍රයෙහි බහා පිළි ගන්වා පසඟපිහිටුවාවැඳ මේ ගාථාව කිහ —

"කාමං පතාමී නිරයං-උඩංපාමද අවංසිරා
නානාරිසං කරිසසාමි-ගන්ධපිණ්ඩං පටිග්ගහ,,—

ඇතුවෙන් සවාමීන්වහන්ස මේ අසූරියන් ගැඹුරුවූ හිනිමගණ දිලියෙන කිහිරහුරුවල්නැමති නරකාවාටයෙහි හිස යටිකුරුකොට පා උඩුකුරුකොට එකාන්තයෙන් බා මහළුනු ලබන්නේ නුඹුදු දන් නොදීමය පෙහෙවස්නොවැසීමය යන අනාර්‍යකර්මයන්නම් නොකා රන්නෙම් එසේහයින් සවාමිනි මාගේ පිණ්ඩපාතය පිළිගණ වදාළ මැනවැසි යාඥාකෙළේහි. මෙසේ ආර්‍යශ්‍රාවකයන්ගේ ජීවිතාලයහැර පින් කිරීමය බුදුන්ගේ ජීවිතාලය හැර පින්කිරීදැසි යන දෙකින් ආර්‍යයන්ගේ ජීවිතාලයහැර පින්කිරීම ආශ්චර්‍ය අද්භූතයයි බුදුන් විසින් නොවදරණලද්දේසි මේ සථානයෙහි බරණැස් සිටුහු ගේ දන්දීමෙහි හිනිවළෙන් පියුම්පිපි පතුල් පිළිගත්තත්සයි නොසි තුවමැනව කවරෙක්වූවත් රත්නත්‍රය විෂයෙහි අඛණ්ඩ්‍ය ශ්‍රද්ධානිශය භක්තියෙන්යෙදී යහපත්කුශලධර්මයෙහි යෙදෙන්නේවිත්නම් ඒ කුශල ධර්මශක්තිය විසින් මෙහෙයනලදුව ආරක්ෂාකරණලද්දේවෙයි—

ඒ එසේමැසී අප බුදුන් දවස රත්නත්‍රයෙහි ගුණකථාව අසා ප්‍රසන්නවූ මහාකපපින රජුහා අනොජානම් සවකීය අගබිසවද සත්‍රී පුරුෂයන් දෙදහසක් පිරිවරාගෙණ රත්නත්‍රයට දිවිපුදා එකාන්ත ශ්‍රද්ධාශක්තිශයන්යෙදී රථාරූඪව යන්නාහු මහාගඟාවන් තුණක්දුක තුණුරුවන් ගුණසිහිමකොට ඒ ගඟාවන්ට බටකල්හි ඒ ගඟාජලය ඝනව මහාපෘථිවියමෙන් රථපනැයිය එතරවීමට සමකීවූහ මේ ගඟා ජලය ඝනවීමද රත්නත්‍රයවිෂයෙහි පැවති ශ්‍රද්ධාතිශය භක්තිහුගේ ශක්තියෙන්ම සිඩවුසේසි.—

තවද මෙම ශ්‍රී ලංකාද්වීපයෙහි උත්තර වඩමහානගම් ප්‍රදේශයෙහි වාසයකළාවූ එක්තරා මහාධනවතෙක් තෙමේ මෙකතවයන්නාවූ අතිරමණ මහත්වූ පිඹුරෙක් සම්මුඛව ගොවියාගේ සකලශරීරය යදමකින් වෙළුවාක්මෙන් තරයේ වෙළාගන්නාලද්දේ තමන්ගේ පාණාතිපාත වීරතිශීලය ආවර්ජනාකරමින් ශීලහෙදයට භයින් ඒ පිඹුරාට භිංසා නොකොට තමන්ගේ දිවියතත් ශීලය කඩනොකරමියි සිතා ශීලය ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකරමින් සිටියේයි ඉක්බිති ඔහුගේ ශරීරය ගින්නෙන් රත්වූ යවටක්මෙන් උහුසුම්බවදැනී පිඹුරුතෙමේ වහාම වෙළීමහැර පියා පළාගියේයි මේ ආදී නොයෙක්තත්හි ජීවිතයටවඩා තමන්ගේ ශීලය ගරුකොටගණ රක්ෂාකරන්නාවූ ශ්‍රද්ධාශීලාදිගුණයෙන් පරිපූර්ණවූ සත්පුරුෂයන්ට ආපදාවක් පැමිණිකල්හි ඒ ධර්මශක්තිය ආපසු හැරී ඒ සත්පුරුෂයා ආරක්ෂාකරන්නේයි එහෙයින් වදාළහ.

"ධම්මෝ හවෙ රක්ඛති ධම්මචාරී
ඡත්තං මහන්තං යථාවස්සකාලෙ
එසානිසංසෝ ධම්මේ සුචිණ්ණෙ
නදුග්ගතිං ගච්ඡති ධම්මචාරී,, යී.

සත්පුරුෂ ගුණධර්මයන් රක්ෂාකරන්නාවූ පුද්ගලයාවනාශිතමා විසින් රක්ෂාකරණලද ඒ ධර්මශක්තියම ඉහලොකයෙහි පැමිණෙන්නාවූ රාජචොර උදක ශස්ත්‍රාග්නියන පස්හය හා පරලොව සතර අපාය භය ජාතාදී භය සංසාරභයාදිය නසා ආරක්ෂාකරන්නේයි ඊට උපමාකවරයන් ? මහත්වූ ඡත්‍රයක් දරන්නාවූ පුරුෂයා වනාහි ඒ ඡත්‍රය විසින් වර්ෂාජලයෙන් තෙමියමනාදී ආරක්ෂාකරන්නාක්මෙනැසි දත යුත්තේයි ධර්මයෙහි හැසිරෙන්නාවූ සත්පුරුෂතෙමේ නරක තිරශ්චීක් ප්‍රෙත අසුරකාය සංඛ්‍යාත සතරඅපාය භයට කිසිකලෙකත් නොපැමිණෙන්නේයි මෙසේ මේ සතරඅපාය භයට නොපැමිණීම මනාවට රැකරණලද සුචරිතධර්මයාගේ ආනිසංසයයි දතයුත්තේයි.

මෙසේ ජීවිතාලයහැර සුචරිතධර්මය රැස්කළපරිදි දක්වා ඊට අනතුරුව උපමාවෙන් තමාගේ ආත්මය යටත්කොට භික්මවා ලිය යුතුක්‍රමය දක්වනුලැබේ හේ මහෙෂ්ඨයන් ? මහාබොධිසත්වාදීන්මෙන් අනලස්ව සුචරිතධර්මයෙහි උත්සාහනොඑඩන්නාවූ මනුෂ්‍යයෝ තුමූ. සොරුකැමට පුරුදුවූ වඤ්චක ගවදෙනකගේ කිරිබී වැඩුනාවූ වත්සපොතකයා හික්මවාලීමනි ගව සවාම්තෙමේ අදහසවිද එපරිද්දෙන්ම අනවරාග්‍ර සංසාරයෙහි වතීමානභවය දක්වා පඤ්චකාමගුණ

යෙහි මුළාවී මමය මාගේය යන ආත්මදෘෂ්ටි නැමති සල්ලයෙන් විදු නාලද බැවින් ඒ සල්ලාඛ්‍රණයෙකාට ස්වකීය චිත්තය දමනයලී මෙහි අදහසවන්නාහුය එබැවින් මතුපහළවන උපමාවෙන් මොන වට ගිතදමනය කටයුතුක්‍රමයදැනගුත්තේසි මේ ලෝකයෙහි පාරමී සම්භාර සම්භරණයෙකාට බුඩත්වයපිණිස නියත විවරණ ශ්‍රී ලැබූ මහාබෝධිසත්වයන් හැර සෙසු සකලසත්වයොතුවූ මව්පියන්ගේ අවවාද පිළිනොගෙණ සෙවරීව හැසිරෙන්නාවූ අකීකරු දරුසමූ හයක් වැනිවේ දහසවූ ප්‍රඥාසම්පන්නවූ ඒ මව්පියන්ගේ අවවාද පිළි පදනාවූ දුදරුවෝවනාහි නුසුදුසු පාපමිත්‍රාදීන් සෙවනභජනාදිය කරණකල්හි ප්‍රඥාසම්පන්නවූ මව්පියෝ මෙසේ අවවාදදෙන්නාහ එම්බා දරුවෙනි තෙපි මෙබදු අකීකරු පාපමිත්‍රයන් සෙවන භජනා දිය නොකරව ඒ පාපමිත්‍රයන්ගේ දුශ්චරිත දුරාජීවයන් අනුව පිළි නොපදුව ඒ පව්වුමිත්‍රයෝවනාහි පිතෘපක්ෂයවශයෙන්ද අනිශයින් අඥානයහ මාතෘපක්ෂය වශයෙන්ද හිරිඔතප්පැහැනාවූ දුටු දුටු අර මුණහි ආශා උපදවන්නාවූ නපුරුගතිඇත්තාහ එබඳු අඥාන අඩ බාල මාතාපිතෘන්ගේ සඔඩිසයන් උපන්නාවූ දුදරුවෝද ශිල්ප ශාස්ත්‍රානුගත්තාවූ අඥානබාලයෝය එබඳු අඩිබාල මාතෘපිතෘන්ගේ දුදරු වෝවනාහි අයහපත්වූ කායවාක් කර්මඇත්තාහුවෙති එබඳු අසත්පුරුෂ පාපමිත්‍රයන් සෙවනයකරන්නාවූ යහපත් ආචාර කුල පුත්‍රයෝද දඩුමුගුරු කඩුදුනුආදියෙන් පහර ලබන්නාහුවෙති ඒ පාප මිත්‍රයන්ගේ දුෂ්ටක්‍රියාවන්ට අනුමෝදන්වීමෙන් ඔවුන් ලබන්නාවූ රාජදඩුවම් ආදි සියළු භය යහපත් මව්පියන්ගේ දුදරුවූ නුඹලාත් ලැබියයුත්නාහුවෙතිසි යනාදීන් අවවාදදෙන්නාහුය එකල්හි දඟවූ නුවණැති දුදරුවෝවනාහි අපගේ පියාණන්වහන්සේ මහාප්‍රාඥ යහ ආදී නවානිසංසයන් නුවණින් විමසා දැන අපට අවවාදදෙන්නාහගේ මව්පියන්ගේ වචනයට කීකරුව පාපමිත්‍ර සංසර්ගයෙන් දුරුවන්නාහ එතකුදුවූවත් සම්භර අඥාන පුත්‍ර ධීතෘහුවනාහි මෙසේ කියන්නාහුය පියාණන්වහන්ස මොවුහු මාතෘ පිතෘ දෙපක්ෂයෙන්ම නොනික්මුණු සවභාව ඇත්තාහු නුඹුන් අපවඇත්තාවූකාරියකිම්ද ? අපිවනාහි අප ගේ ආචාරකුලපුත්‍ර ජාතිකුලපුත්‍රභාවයට සුදුසුපරිද්දෙන් ක්‍රියාකරම්හ ඔවුන්ගේ නොනික්මුනු සවභාව අපට කුමක්කරන්නේදැයි යනාදීන් යම්තම් පිරුළක්කියා පිරිමසා මව්පියන්ගේ වචනයට කීකරු නොවන්නාහුය මව්පියන්ගේ වචනය අසා මිත්‍රධර්මය අත්නොහරිම්හයි. කියා ඒ පාපමිත්‍රයන්ම ගජනයකරන්නාහුය එකල නුවණැති මව් පියෝතුමූ එබිදුරුවෙනි එසේවිනම් නොපට මතුවන්නාවූද් නොප

විසින්ම ඉවසියයුතුයයි කියා මාතා පිතෘහු උපස්ථානයෙහි දූදරුවෝ වනාහි මව්පියන්ගේ බස්නොගිවිස ඔවුන්ගේ ඉච්ඡානුරූප පරිද්දෙන් හැසිරෙන්නාහුය ඒ මව්පියන්ගේ බසට කීකරුනොවූ දූදරුවෝ වනාහි පාපමිත්‍ර සෙවනයෙන් නුසුදුසු අවි ආයුධාදියෙන් මෙළිමසල් ලම්මකාට බබර යුඩ මකාලාහාලාදයටගොස් නොබෝකලකින්ම අත් පාඅාදිය සිඳබිඳගෙණ මහෝ කැටකැබිලිති ආදියෙන් පහරලැබ මහෝ ලේවගුරුවානණ හඩමිත් කඳුළු වගුරුවමින් නැවත මව්පියන්කරා දිව අවුත් මෙබඳු මෙබඳු ශරීර භෙදන තාඩන පීළනාදිය වූහයි මව් පියන්ට කියන්නාහුය ඉස්බිති මව්පියෝ කියන්නාහු එඹාදරුවෙනි. අපි නොපව පළමුකොටම ඔවුන් සමඟ මිත්‍රව ඔවුන් පසුපස්සේ නොයායුතුයයි කිනුමුත් නෙපි මව්පියන්ගේබස් නොගිවිස අකීකරුව ගොස් මෙසා මහත්දුකට පත්වූහ. පළමුකොටම මෙබඳු අනතුරුයන් දැක නොයායුතුයයි කීකල්හි අපගේබස් නොගිවිසගොස් දැන්වැරද ගියකල්හි අපෙන් පිඟිව ලබනුපිණිස ආවාහුද පිඟිව ලියයුතුකාලය ඉක්මගියේයයි කියන්නාහුවෙති එපරිද්දෙන්ම ලොවපහළවූ අන නන්නාපරිමාණවූ සවීඥ බුදුවරයන්නැමති පිතෘහු පඤ්චස්කන්ධනාම රූපධර්මාත්‍රයක්වූ පඤ්චකාමගුණයෙහි ඇලී වාසඅකරන්නාවූ පුත්‍ර දුහිතෘන්ට බදුවූ මේ ලෝකවාසී සත්ත්වප්‍රජාවදැක මෙසේ අනුසාසනා කර වදාළාහුය පින්වත්නි නෙපි පඤ්චස්කන්ධයගිද පඤ්චකාමගුණ යෙහිද නොඇලෙව් මුළානොවව් නොපි ඇලිවසන්නාවූ පඤ්චකාම ගුණ පඤ්චස්කන්ධ නාමරූපාදි ධර්මපුඤ්ජයවනාහි අතීතා නාගත වර්ත මාන සංඛ්‍යාත කාලත්‍රයම නොදක්නාවූ නොදන්නාවූ අතිශයින් අඥානවූ අවිද්‍යානැමති පියාද යහපත නපුර හින මධ්‍යම උත්කෘෂ්ට ආදී කිසි විභාගයක් නොදන්ලද ලද අරමුණෙහි ඇලෙන්නාවූ සමුදය සත්‍යයනැමති මවද ඝනහවමූල දෙදෙන හෙතුඝකාවගෙණ පුණ්‍යාභිසංස්කාර අපුණ්‍යාභිසංස්කාර නානාසඤ්ඤිත කර්මනැමති බීජයන්වැටීමෙන් භවගත්තාවූ අඥානප්‍රත්‍රයෙහුව බදුවූ පඤ්චස්කන්ධ නාමරූපධර්ම පුඤ්ජය ඇළුම් නොකටයුත්තේය නිත්‍ය ශුභ සුඛ ආත්ම සංඛ්‍යාත සාරයෙන් විරහිතය තම තමාගේ ධර්මස්වභාව ශක්තියෙන් පවත්නාවූ එකානන දුඃඛ සත්‍යයක්මැයි දක්වනුපිණිස "කතමාච භික්ඛවෙ සංඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධා දුක්ඛා සෙය්‍යථිදං රූපුපාදා නක්ඛන්ධෝ වෙදනුපාදානක්ඛන්ධෝ සඤ්ඤුපාදානක්ඛන්ධෝ සංඛාරූ පාදානක්ඛන්ධෝ විඤ්ඤාණුපාදානක්ඛන්ධෝ ඉමෙවුවවානි භික්ඛවෙ සං ඛිත්තෙන පඤ්චුපාදානක්ඛන්ධාපි දුක්ඛා ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ දුක්ඛං අරියසච්චං," යනුවෙන් දුක්ඛසත්‍යවූ මේ නොපගේ පස්කඳ නොපගේ

ජාතිදුකඤ ජරාදුකඤ ව්‍යාධිදුකඤ මරණදුකඤ සතරඅපායදුකඤ
යනාදි ගණනපථාති ත්‍රාතන හය කරණකොටගණ නිරන්තරයෙ
න්ම පෙළන්නාවූ දුක්රාසියනැසී ප්‍රකාශකොට වදාළාහුය මෙසේ
අනුශාසනාකොට ඒ අඟුනපුත්‍රයන්ට එබදු අඟුනයන් හා මිත්‍රතො
වේවයි පියා විසින් වළක්වන්නාස්මත් අඟුන පුත්‍රයෙකුට බදුවූ නි
තර දුක්පිඩා එළවියහැකිවූ පඤ්චසක්කියෙහි නොඇලව ඒ පඤ්ච
සකඤය ලැබීමට හෙතුවූ පුණ්‍යාභිසංසකාර අපුණ්‍යාභිසංසකාර සං
ඛ්‍යාතවූ වෘතත නිශ්‍රිතවූ කුශලාකුශලකර්මයන් රැස්නොකරව වෘතත
නිශ්‍රිතවූ කුශලා කුශලකර්මයෙහි කළකිරීමෙන් යුකතවෙව ඒ නිර්විද්
ඤානයන් යුක්තවූ සිත්ඇතිව පඤ්චස්කඤියත් මිදෙනුපිණිස විවෘ
තතාප නිශ්‍රයවූ දානශීලභාවනා සංඛ්‍යාත කුසලධර්මයන් වැඩිමෙහි
ජීවිතාලය හැර උත්සාහවඛවයි යනාදීන් අවවාදකරණු පිණිස "යාව
ඤ්චසබබසංඛාරෙ අලංනිබ්බින්දිතුං අලංවිරජ්ජිතුං අලංවිමුච්චිතුං" යි
දෙශනාකරණලදී, මහණෙනි ඇතිව නැතිවනඅර්ථයෙන් අනිත්‍යවූ
එක්තිස්හවයෙහි ඇතුළත්වූ සියළු නාමරූප ධර්‍ම පුඤ්ජසංඛ්‍යාතවූ
සංස්කාර ධර්මය කළකිරීමට සුදුසුවන්නේමය ඔහොඇලීමට සුදුසුවන්
නේමය මිදීමට සුදුසුවන්නේමයයි මෙසේ අවවාද අනුශාසනාකරන්
නාවූ බුදුපියාණන්ගේ වචනය අසා දසාවූ ප්‍රඥාසම්පන්නවූ පුත්‍රදුහි
තෘන්ට බදුවූ සාධුසත්පුරුෂ පරම්පරාගතාමෙන් පුළු පුළු බුදුවරයන්
ගේ අවවාදය අසා ත්‍රිවිධ බොධින්අතුමරන් අභිනතබොධියක් ප්‍රාප්ති
නාකොට සංසාරවෘතතයෙන්මිදී ශානතවූ නිවන්පුරවනානාහුය ප්‍රඥාව
නත පියාණන්ගේ අවවාදය නොඇසූ අදහසවූ අඟුනපුත්‍රදුහිතෘන්ට
බදුවූ අඟුනසත්ත්වයෝවනාහි අනන්තාපරිමාණ සම්බුදුවරයන්ගේ
ධර්මොවාදය පිළිනොගෙණ පඤ්චසකඤ පඤ්චකාම ගුණාදි ලෞකික
ධර්මයෙහි ඇලීරමනයකිරීමෙන් මේ සංසාරසාගරයෙහි නිමග්නව අන
නන්තාපරිමාණකාලයක් මුළුල්ලෙහි දුක්විඳිනාහුය එකල්හි පියාණන්
ගේ වචනය නොඅසනනාවූ පුත්‍රදුහිතෘන්ට නොපමණ කැමතිපරි
දෙදන් දවස්හරුවහි මධ්‍යසථවූ පියාමෙන් ධර්මොවාදයට කීකරුනො
වී පඤ්චකාමගුණයෙහි මුළාවූ තෘෂ්ණාවට අනුවගියාවූ අනන්තාපරි
මාණ සත්ත්වප්‍රජාවට ලොවපහළවූ අනන්තාපරිමාණවූ තථාගත බුදුවර
ගණවනාහි "යොහිකඛිවෙ තථාගතෙන එවං ආචික්ඛියමානෙ දෙසියමා
නෙ පඤ්ඤාපියමානෙ පඨපියමානෙ විවරියමානෙ විභජියමා
නෙ උත්තානිංකරණියමානෙ නජානාති නපසසති තමහං භික්ඛ
වෙ බාලං පුථුජ්ජනං අන්ධාඅවඤ්චකං අජානන්තං අපසසන්තංඛිනාසි
කරොමි" යනුවෙන් අනුශාසනාකළාහුය මේහිවනාහි එක්බුදුකෙනෙ

කුත් විසින් දෙශනාකළාවූ ධම්ය අනික් බුදුවරයන් විසින් දෙශනා කළාවූ ධම්යට සදෘශවන්නේමය කුමක්හෙයිනයත් ? සියළු බුදුවරයන්ගේම ධම්ය එකම විමුක්තිරසය එළවීමපිණිස එක්වන් චතුරාර්ය සත්යයම වදාළබැවිනැයි දතයුතුයි.

තවද එසින් අන්යවූ යම් කිසිවෙකු විසින් බුදුවරයන්ගේ අදහස් දැන යම් ධම්යක් රචනාකෙළේද ඒ ධම්ය රාගාදිමොහයන්ගේ ප්රහාණයට කාරණාවෙත්නම් ඒ සියල්ලද බුදුන්හේම ධම්යයි සැලකියයුතුයි. ඒ අර්ථය කුමකින් අවබොධකරන්නේදයත්? සුළුමව්වූ මහාප්රජාපති ගොතම්න්වහන්සේව ධම්දෙශනාකරණුයේ එඩා ප්රජාපති ගොතමිය යම් ධම්යක්තෙමේ රාගචෙෂමොහයන්ගේ ප්රහාණියට හෙතුවේද ඒ සියළුධම්ය තථාගතවූ මාහේ ධම්යමැයි වදළ බැවින් ලොකයෙහි සියළු පණ්ඩිතයන් විසින්ම රාගාදි කෙලෙස්නැසීමටකාරණවූ යම්ධම්යක් ප්රකාශකරණලද්දේනම් ඒ සියල්ලම බුද්ධවචනයමවෙයි දතයුතුයි. යවකී දෙශනාපාඨයේ හාවය මෙසේයි මහණෙනි තථාගතවූ මාවිසින් මෙසේ ප්රතාශකරණුලබන්නේද දෙශනාකරණුලබන්නේද ඔහවනුලබන්නේද එළවනුලබන්නේද ප්රකට කරණුලබන්නේද බෙදා වදරණුලබන්නේද වසාහබනලද්දක් විවෘතකරන්නාක්මෙන් ප්රතිවජ්ජනාවූ අර්ථයන් විවෘතකරණුලබන්නේද යම් මනුෂ්යෂයක්තෙමේ මෙසේසත්ආකාරයකින් ප්රකාශකරණලද ධම්ය නොදන්නේවිනම් නොදක්නේවිනම් මහණෙනි අඥතවූ අන්ධබාල පෘථග්ජනවූ ප්රඥනැමති ඇස්නැතකාවූ අනිත්යය අනිත්යයයි කියාද දුඃඛය දුකැයි කියාද අනාත්මය අනාත්මයයි කියාද නොදන්නාවූ නොදක්නාවූ ඒ අඥතාසත්වයාහට තථාගතවූ මම කුමක්කරම්දැයි යනුයි මෙසේ තථාගතවූ බුදුවරයෝ උපෙක්ෂාවූ බැවින් සවකිය අදහස්පරිද්දෙන් පඤ්චස්කන්ධයෙහිද පඤ්චස්කාමගුණයෙහිද මුළාවූ සත්වයෝ ඒ පස්කඳ ඇසුරුකොටගෙණ ලැබියයුතුවූ ජාති භය ජරාභය ව්යාධිභය මරණභය සහර අපාය භයාදිය පැමිණිකල්හි එසින් මිදෙනුපිණිස රක්ෂාස්ථානයක් හෝ පිහිටවිය යුත්තෙක් හෝ නොදුක මහත්වූ අභය ව්යශනයට පැමිණ හඬාවැලප කඳුලුවගුරුවන්නාහු දරුවන්වැදියයුතු අවස්ථාවෙහිම විත්නඹුවන්ද දියේගිල්ලුකල්හිම ඔරු අහුල් පාරුද අතපය සිදිබිදි මල්වැගිරණකලම මෛවද්යාචාර්යයන්ද සොයන්නාක්මෙන් පිහිට නොලැබ පුම් පුම්වූ අතීතකාලයෙහි ලැබුනාවූ මනා අවවාද වචන නාසා සංසාරවෘතත නැමති මහාඝයෙහි නිමග්නව නිර්විඳු ඥනය නො

ලැබ සසරින් මිදිය නොහැක්කාහුදැයි මෙසේ සංසාරයෙහි ප්‍රමාදව සිටියේද මහත් දුක්වේදනාඇතිකල්හිම සංවෙගලැබ බුදුන් ජීවමානව වැඩවසනසමයෙහි දෙශනාකරවදුළාවූ ධර්ම්‍ය අසා සංසාර ම්හොඝයෙන් එතරවනුකැමති ආත්මාර්ථකාමී සත්පුරුෂයෝතුමූ දවස්ථූන සූත්‍රයෙහි වදුළාවූ පස්වැදුරුම් දෙවදූතයන් දැක නිර්විදු ඤානයලැබ සංසාරයෙහි දුක්ඇදී නුව මේනෙහිකරත්නාහුවෙති එහෙයින්වදුළහ.

"ගහායවාඑකං චුණ්ණං, පරාජේත්වා තථාගතා,
අනෙකා සසාවකෙහි, නිබ්බාපිංසු අනාසවා,
තථාපවෙවක බුඩාව, එතහකානම්බහන්තරං,
අපච්චෝ ඔහාහි තුවං, යි තා ලජ්ජාසි රෙවත
ලහිත්වාමෙව පම්මත්තාසි, ඉදානිඛණ සම්පදං,
එවරූපං යු සමඩං කුදාසසුලවිජ්ජ එවං
අත්තානං මොදහිත්වාන, ස්‍රුස්ස්ජ්ජථ බුඩසාසනං.සි.

යනුවෙන් තමා විසින්ම තමන්ගේ ආත්මයට ආමන්ත්‍රණය කොට අවවාදකළයුත්තේයි එම්බල පින්වත ගහානම් මහානුදමයෙහි වැලි පරදවනතරම් ගණන පථානික්‍රාන්තාවූ තථාගත බුදුවරයෝතුමූ අසංඛ්‍යගණන් ශ්‍රාවකයන් හා සමග ආශ්‍රවයන් නසා කෙලෙස පරිනිර්වාණයෙන්ද පරිනිර්වාණයෙන් ඈවී සැතසුනාහුය අසංඛ්‍යගණන් පසේබුදුවරයෝද එසේම නිදී සැනසුනාහුය එබා සත්පුරුෂය මෙසා මහත්ගණනා පථානික්‍රාන්ත බුඩප්‍රත්‍යෙක බුඩආර්‍ය්‍ය ශ්‍රාවකයන්ගේ සහා අභ්‍යන්තරයට නෙපි කිසිකලෙක ඇතුළත්නොවිය ඒ සියළු බුදුපසේබුදුමහරහතුන්වහන්සේලා විසින් තාහැරදමනලද්දේය එබා පුරුෂය ඉතාපව නින්දුවේවා එකාන්තයෙන් නොපිලපජ්ජාකටයුතුය දැන් වනාහි දුර්ලභවූ බුඩොත්පාදයලැබ රත්නත්‍රය ලොකයෙහි බබලන්නේය නවවැනිවූ බුඩොත්පාදක්ෂණ සම්පත්තියලැබ ශාසලධර්ම්‍යෙහි පමාවීනම් නැවත කවරකලෙක මෙබදු ක්ෂණසම්පත්තියක් ලබන්නේද මෙබදුධර්ම්‍යෙන් තමන් විසින්ම තමන්ගේ ආත්මභාවයට මවාදනාකොට සරණගමනාදිල සිඟුබි ආදිවූ බුඩාන්‍රශාසනාධර්ම්‍යෙහි නිරන්තරයෙන් උත්සාහවඩවයි මෙසේ දිවාරැදෙක්හි තමන් විසින්ම තමන්ව මවාදනාකොට කුසලධර්ම්‍යෙහි අප්‍රමාදව විසියයුත්තේයි.

ප්‍රකීර්ණක කථා නිර්දෙශයයි 38.

ගෘහස්ථ සාධාරණ ශීලනිර්දේශය.

—0—

39 මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකොට සරණශීලයෙහි පිහිටි ගෘහ ස්ථයන් විසින් රැකියයුතු ශීලයන්ගේ විභාගය මෙතැන්පටන් දක්ව නුලැබේ ''උපාසක උපාසිකානං නිච්චසීලවසෙන පඤ්චසික්ඛාපදානි සතිවා උසසාමහදස උපොසථඞ්ගවසෙන අට්ඨ ඉදංගහට්ඨීලං'' යනා විශුද්ධිමාර්ගීවචනානුසාරයෙන් සරණගත උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නිත්‍යශීලවශයෙන් පඤ්චශික්ෂාපදයෝද උත්සාහ ඇතිකල දසශික්ෂා පදයෝද උපොසථාඞ්ගවශයෙන් අෂ්ටශික්ෂාපදයෝද රක්ෂාකිරීම් ගෘහ ස්ථශීලනාමැති සංක්ෂේපයෙන් කියේනමුදු විස්තාරවශයෙන් ආජීවාෂ්ට ඞ්ග ශීලය බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය නවඞ්ගුපොසථශීලය එකාහික්ඛක ෂ්ටකශීලය යනාදින් අනේකප්‍රකාරවෙති එසින් පළමුකොට සීපවහ දසහ උපොසථශීලය යනතුන සමීසාධාරණවශයෙන්ද සෙසුශීලයෝ විනෙයජනයන්ගේ අදහස්පරිද්දෙන් අසාධාරණවශයෙන්ද පේරුම් ගතයුතුයි.

අෂ්ටාඞ්ග උපෝසථශීලයෙහි අන්තිම ශික්ෂාපදත්‍රයහා දසශීල යෙහි අන්තිම පඤ්චශික්ෂාපදයද විශෂ කුසලධර්මයන් පුරණුකැමති සත්පුරුෂයන්ගේ චාරිත්‍ර බැවින් චාරිත්‍රශීලනාමයෙ. ඉතුරු ශික්ෂාප දා පඤ්චශීල ආජීවාෂ්ටාඞ්ගකශීලයෝතුම්බු දුශ්චරිත දුරාජීවයන්ගෙන් වැළකීමවශයෙන් රක්ෂාකටයුතුබැවින් වාරිත්‍රශීලනාමයේ නිරන්තර යෙන් රක්ෂාකටයුතුබැවින් නිත්‍යශීලනාමදුවේ ලෝකයෙහි පවත්නා සියළු දුශ්චරිතයන්ගෙන් වැළකියයුතු ශීලයන් බැවින් ලෝකවද්‍ය ශීලනාමදුවේ සම්මුති උපපත්ති විශුද්ධි දේවියන් විසින් රැක්කයුතු බැවින් දෙවධර්මනාමදුවේ හිරිඔතප්පදෙක කරණකොටගෙණ දුශ්චරිත යන්ගෙන් වැළකී ලෝකධර්මයන්ගේ සිරාසම්මහදය නොකොට ලෝ කය ආරක්ෂාකටයුතු බැවින් ලෝකපාල ධර්මනාමදුවේ පඤ්චශීල ආජීවාෂ්ටාඞ්ගකශීලයෝතුම්බු දුශ්චරිතපක්ෂය ප්‍රහාණයකටයුතු බැවින් එන්ශීලයෙක්හි අනික්ශීලය ඇතුළත්වීම්වශයෙන් අනෙන්‍යාන්‍ය සම් බන්ධවේ කෙසේ ඇතුළත්වන්නේදයත්? පඤ්චශීලය සමාදන්වන කල්හි ආජීවාෂ්ටාඞ්ගකශීලයෙහි ආවාවූ පිසුණාවාචා ඵරුසාවාචා සම්ඵ පප්‍රලාපා යන ශික්ෂාපදත්‍රය වාක්දුශ්චරිතවශයෙන් සමානබැවින් පඤ්චශීලයෙහි මුසාවාද ශික්ෂාපදයෙහිම ඇතුළත්වන්නේයි ආජීවා ෂ්ටාඞ්ගකශීලය සමාදන්වනකල්හි පඤ්චශීලයෙහි ආවාවූ සුරාමේරය ශික්ෂාපදය ආජීවාෂ්ටාඞ්ගකශීලයාගේ කාර්ම්ප්‍රවාර ශික්ෂාපදයෙහි

ඇතුළත්වන්නේය යි අභිධම්මාවතාර විභාවිනීටීකාදියෙහි ආබැවින් පඤ්චශීල ආජීවාෂ්ටමක ශීලයෝ දෙදෙන හැරිනාවුන් සෙසරහි ඇතුළත්වන්නාහුය යි දතයුතුයි විශෙෂවශයෙන් වනාහි ජීවිකාවෘත්තියෝ යන්, තොරව සඞ්ඝාතනාදී දුශ්චරිතයන් රැස්කරණකල්හි ශීල මාත්‍රයක්ම බිඳෙන්නේයි ජීවිකාවෘත්තිය පිණිස සඞ්ඝාතනාදි සප්තවිධ දුශ්චරිතයන් කරණකල්හි ආජීවශීලය හා සමග පඤ්චශීලයන් බිඳෙන්නේයි. මේ මෙහි විශෙෂයයි එබැවින් ශීලයෙක්හි අතික්ශීලය ඇතුළත්වන්නේය යනු කායකම්වාක්කම්වශයෙන් සෘජුභූතබවයි කායකම් භාවය වාක්කම්භාවය යන දෙකින්ම සම්පූර්ණවනබව හා බිඳෙනබවද සමානයයි අසීලානසුත්තන්තේයි මුසාවාදවිරතිආදි යම් ශික්ෂාපදයක් ඉක්මවූකල්හි පිසුණවාචාවිරති ආදි අනික් ශික්ෂාපදයන්ද බිඳෙන්නේයයි ආවී නොගතසුත්තයි මෙසේ දක්වන ශීලයන් අතුරෙන් පඤ්චශීලය දශශීලය අෂ්ටශීලය යන ශීලත්‍රය සියළු ප්‍රභෙදශෙෂයෙහිම බොහෝභෙදනාඅතර බොහෝසෙයින් ව්‍යවහාරයට පැමිණ පවත්වාගණ්න එබැවින් ඒ ශීලයන්ගේ සමාදානවිධි ආදිය සියළුභෙදනාඅතර ප්‍රකටව පවත්නාහුය එබැවින් අප්‍රකට ශීලයන්ගේ විශෙෂමාත්‍රයක්ම මෙහි දක්වනුලැබේ.

උපොසථ දිනයවනාහි එක්මාසයක්තුළ පුරවිසේනිය ලත් දවසය පුර අවවක්ලත්දවසය පුර තුදස්වක්ලත්දවසය, පුර පස ළොස්වක්ලත් දවසයයි පුරපසෂයයි පොහෝදවස් සතරෙක එපරිදෙන්ම අවපසෂයෙහිද පොහෝදවස් සතරෙකැයි එක්මසක්තුළ ප්‍රකෘති පොහෝදවස් අටෙක්වේ "උපවසන්තිහි මාසස්ස අට්ඨාඞ්ගෙ උපොසථාහි අධිඨහන්ති" යනු අඟුත්තරනිකාය රාජසූත්‍රඅට්ඨකථාවෙහි උපවාසය යනු මසකට අවශ්‍යක්වූ ප්‍රකෘති පොහෝදවස්හි අෂ්ටාඞ්ග උපොසථශීලය අධිෂ්ඨානකිරීම්මහෝ සමාදන්වීමය යනු භාවයි.

පටිජාගරණ උපොසථය යනු "පටිජාගරාතහිති පටිජාගරණ උපොසථකම්මං නාමකරොතහිතං කරොතතා එකසම්මිං අඞ්ගමාසෙ වත්තනානං උපොසථ දිවසානං පඨමුඤ්ඤමන නුගහෘනවසෙන කරොතහි" යනු එම අට්ඨවාසී "පඤ්චුපොසථ දිවසානං පුරිමපඨිම දිවසවසෙන පඨමුපොසථෙති තෙරසි පාටිපද සතහාමි තවමී සංඛාතා චත්තාරොවාහාරා දිවසානි අපරෙ" යනු ධම්මසුත්ත අට්ඨකථාවෙහි එක එක පක්ෂයෙක්හි පෙරගමන් පසුගමන්වශයෙන් උපොසථ අටෙක් වෙති එනම් පස ළොස්වක් අටවක් දෙපොය හා තෙළෙස්වක් පැළ

ඒස යන දෙදවස්ද අවවක් පොහොයට පෙරපසු සතවක් නවවක් යන දෙදවස්ද යන පොහෝදිනයෝ එක්ඔසක්තුළ දෙළඟසක් වෙති.

තවද ධම්මිකසූත්‍ර අටුවාවේ "එත්පනවස්සූපනායිකාය පුරිමහාවන ආසාළ්හියා අමනුස්සා එකසස තමයාමාසා සතනිකමා සොයි ඉමෙපවමාසා පාරිහාරිය පඤ්ඤානිවුවවති ආසාළ්හි කාහනිකා එත්ගුණ මාසා තමයාඑවාති අපරෙ" යනු ආබැවින් වස්විසිමට පුළු හාගසයහි ඇසළමසය ඇතුල් වස්තුන්මසය ඉල්මසය යන මේ පල මාසය ප්‍රාතිහාර්‍ය පක්ෂයයි කියනුලැබේ අඟයනිරිවාසිහු ඇසළමසය ඉල්මසය මැදින් දින මසය යන තුන්මස ප්‍රාතිහාර්‍ය පක්ෂයනිසයෙහි මෙසින් යමක් කැමතිවිත්තම් ඒ පිළිගතයුතුයි. අඩුවැඩිවීමේවශසයෙන් පවිසිදුවන්නේයනි හයමතාවිසසුතුයි අඟුත්තරනිකාය පඤ්චක නිපාත රාජසූත්‍ර අටුවාසෙහි අනසමථෙරවාදයක ආකාරයෙහින් ප්‍රාතිහාර්‍ය උපොසථය දක්වානිබේ මෙහෙසේදයත් ? "පාටිහාරිය පඤ්ඤවානි එත්පාටිහාරිය පඤ්ඤානාම අමනුස්සෙසුතෙමාසං නිබඳ උපොසථා තමපි අසමක්ඛානාත්තසස ඒහනංපවරාණානං අනතරා එකමිසං නිබඳවුපොසථා තමපි අසමක්ඛානාත්තසස පඨමපවාරණාතා පඨාය එකා අඩ්ඪමාසා පාටිහාරිය පඤ්ඤානාම්" යනුවෙන් ප්‍රාතිහාර්‍යපක්ෂය යනු වස්තුන්මසතුල නිබඳපෙහෙවස්විසීමද ඒ මෙනා කවිහැක්කාහට මහාපවාරණය දුතිය පවාරණය යන පවාරණ දෙකට අතරකාලයතුල නිබඳ පෙහෙවස්විසීමද ඒද නොහැක්කා හට ප්‍රථමපවාරණය පටන් අඩමසක් නිබඳනොහෙවස්විසීමදුයි මෙ සේ ප්‍රාතිහාර්‍ය උපොසථ තුනණක් නියම්කරණලදී මේමස් හිහිමඟහි සිවසුන්හාවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් එක්මාසයක්තුළදින පොහොයඅටක් හා දින පොහොය දෙළසක්ද වසතුන්මසය එක්මස ක්ය අඩමසක්ය යන ප්‍රමාදද ඇතහාවූ ප්‍රාතිහාර්‍ය උපොසථතුනණ ක්දුයි යන උපොසථයන් අතුෂරන් යම්කිසි අභිමත උපොසථයක් මහා සියළු උපොසථයන්මහා මනාවරදවා පෙහෙවස් රක්නාවූන්ට සුනනිමාඝීය එකානතමයෙන් අනතුරු අත්බැවිහි ලැබෙන්නේයයි දතයුතුයි. මසකට අටවාරයක් පෙහෙවස්විසීම අත්නිම පරිවෙජ්දයයි ඒ අත්නිම පරිවෙජ්දමයෙන් ලැබන්නාවූ පොහෝදවස් අටපවාපෙහෙවස් මහාරක්නාමනුෂ්‍යයාගේ මිනිසත්බව නිමිඵලවත් නේයි. මසකට අටවරක් පෙහෙවස්විසීම මනුෂ්‍යමයෙන් පමණක් නොව සුජම්පතීනම් දෙවදවිලොවට නායකවූ ශක්‍රදිව්‍යරාජයාපවා දෙමකළ පණස්ලක්ෂයක් දිව්‍යස්ත්‍රීන් හැරදමා මහාභන්සාහ

මෙන් පෙළහවස් රක්නාබව අඟුත්තරනිකායෙහි තිපාත අට්ඨකථායෙහි "සමෙඤ්ඤාපිකිර වුත්තපපකාරස්ස උපොසථස්ස ගුණංජානිත්වා, දේව ලෝක සම්පත්තිඤ්චාපහාය සයං මාසස්ස අට්ඨවමිය උපොසථං උපවසති" යනාදින් දක්වා තිබේ. දෙදෙවිලොවට නායකවූ සුජම්පතිනම් ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයාපවා කියනලද ප්‍රකාර ඇති උපෝසථශීලයාගේ ආනිසංස දැන ශක්‍රසම්පත්හැර පියා තුමුත්හුදකලාව මසකට අටවරක් පෙළහවස්රක්ෂාකරන්නේයයි දත්යුතුයි.

තවද අනික්ප්‍රකාර සථවිරවාදයක්වූ ප්‍රාතිහාර්‍ය පක්ෂ උපොසථ යක් විමාණවසතු ප්‍රකරණ උභතර විමාණවඵතු අට්ඨකථාවෙහි ආගේයි ඒ මෙසේයි "පාටිහාරිකපක්ඛඤ්චාති වාතුද්දසී පඤ්චදසී අට්ඨමිනං ඡට්ඨක්ඛණං ආදිතෝ අන්තරතොවාති පරිච්ඡින්නවසේන උපොසථසීලස්ස පාටිහාරිය තඛ්බපක්ඛඤ්ච තතරසම් පාටිපද සත්ත මිනවමීවාති අත්ථෝ" යනුයි මෙහි භාවය තුදුස්වක් පසළොස්වක් අටවක් යන පොහෝදිනයන්ට පිළිවෙළින් ආදි අන්තාදක්ෂි ඇතුල්වීම් නික්මීම්විශේෂයෙන් උපොසථයෝ සදෙවතක්වෙති අෂ්ටම් උපෝසථයට ඇතුල්වන්නාවූ සතවකය නික්මෙන්නාවූ නවවකය චාතුද්දසීපොහොයට ඇතුල්වන්නාවූ සතළෙස්වක් පවිණක්මුත් නික්මීමක් නැත්තේය පණ්ණරසී පොහොයට නික්මෙන්නාවූ අවපැලවියෙව් පුරපැළවියට ඇතුල්වීමෙක් නැත්තේය. මේ අටදවස පාටිහාරිය උපොසථනම්වේ. මෙසේ මසකට ලැබෙන්නාවූ සඅඟකාර පොහෝදිනයෙහි හා අඅඟකාර පොහෝදිනයෙනිද පෙළහවස් රැකපුරාන්න උතතරාව ආදිවූ සත්‍රිහු සඛගීලෝක පරායනවූහයි දත්යුතුයි ශීලය රක්ෂාකිරීමෙන් කවර ප්‍රයෝජනයක් ඇත්තේදයත් ? අනිතානාගත වර්තමානයන කාලත්‍රයෙහිම සතරමහ සතරඵලය ලැබුවාවූද ලබන්නාවූද සිංහළ ආර්‍යයෝ ශීලනැමැති භූමියෙහි පිහිටා සිවමහණ සමාධි නැමැති කඩුව ශ්‍රද්ධා නැමැති හස්තයෙන් ඉගණ මෙලෙස් නැමැති සතුරන්සාධා ජයගණ නිර්වාණසැපයට පැමිණියාහුය අනික් පොළවක් පිහිටීමට නැත්තේයයි දත්යුතු.

තවද නිකායන් විසින් ලාභතාඅඟණා අභිඩ්‍යාවශයෙන් රක්නා මහාපාල උපොසථය නිනණ්ඩ උපොසථය යහ උපෝසථයන් හැර ආර්‍ය උපෝසථයන් ආර්‍ය ශ්‍රාවකයන් විසින් උත්සාහයෙන් රක්ෂාකටයුත්තේයි ඒ ආර්‍ය උපොසථයට ඇති බ්‍රහ්ම උපොසථය ධම්මු පොසථය සංඝ උපොසථය සීලූපෝසථය දෙවතූපොසථය අඅවාහ උපොසථයයි සඳහැරුම්වේ. ඒ සඅඟකාර උපෝසථයන් අතුරෙන්

තථාගතයන්වහන්සේගේ අනන්ත අප්‍රමේය්‍ය ගුණරාශිය සිහිකිරීම බ්‍රහ්මුපෝසථ නම්වේ "බ්‍රහ්මා වුච්චති සම්මා සම්බුද්ධෝ තස්ස ගුණානුස්සරණවසෙන උපොසථෝ බ්‍රහ්මු පොසථෝනාම" යනුගිහිකගුහ්‍යතාර අටුව බැවින් බුදුරජාණන්ගේ ලෞකික ලෝකොත්තර ගුණරාශිය මෙමෙන හිතිකිරීමෙන් විසිම බ්‍රහ්මු පොසථනම්වේ ධම්මගුණානුස්සරණයෙන් විසිම ධම්මු පොසථයයි දතයුතුයි "ධම්මුපොසථන්ති සඛ තඤ්ඤිඤං නව ලෝකුත්තර ධම්මං ආරබ්භ පවත්තනා අයං උපොසථෝ ධම්මු පොසථෝනිවුච්චතා,, යනුද එම අටුවාසි අෂ්ටාර්‍යපුද්ගල සංඝරත්නගුණය අරමුණුකොට විසිම සංඝුපොසථනම්වේ "සංඝුපොසථන්ති අඤ්ඤං අරියපුග්ගලානං ගුණෙ ආරබ්භ උපවුත්ථඋපවාසා සංඝුපොසථෝ නිවුච්චතා,, යනුද එම අටුවාපාඨයි ශ්‍රාවකසඵයන් විසින් රැක්කයුතු ශීලගුණය ශ්‍රාවකසඵයන් විසින්ද භික්ෂූන් විසින් රැක්කයුතු ශීලගුණය භික්ෂූන් විසින්ද මෙනෙහිකරමින් විසිම සීලුපොසථනම්වේ "සීලු පොසථන්ති අත්තනෝ සීලානුස්සරණ වසෙන උපවුත්ථා උපොසථෝ සීලුපොසථෝනාම" යනුද එම අටුවාසි දෙව් බඹුන් ශාන්තිඋපවාසයෙහි තබා ඳෙවිබඹුන්ගේ සැඩ්ගිලාදිගුණයන්ට බදුවූ තමාගේ ශ්‍රද්ධා ගිලාදිගුණයන් මෙනෙහිකරමින් විසිම දෙවතුපොසථනම්වේ "දෙව තුපොසථන්ති දෙවතා සක්කිඩාමනඨපෙඡා අත්තනෝවා ගුණෙ අනුස්ස රණතා උපවුත්ථ උපොසථෝ දෙවතු පොසථෝනාම" යනුද එම අටුවාසි ප්‍රාණඝාතයෙන් වැළකීම් ආදිවූ අෂ්ටාඟ උපොසථගිලය රක්ෂා කිරීම අෂ්ටාඟික උපොසථනම්වේ "එතඤ්ච අඨඞ්ගිකමාහු පොසථන්ති එවංපාණාතිපාතාදිනි අසමාචරණතා උපවුත්ථං උපොසථං අඨඞ්ගි අඟෙහි සම්පාදනාඉතත්තා අඨඞ්ගිකන්ත්‍යාදනති,, යනුද එම අටුවාසි මේ සඨාකාර උපොසථයන් අතුරෙන් ප්‍රථමපඤ්චකය ගෘහස්ථවූද ද්‍විතීයවූද ආර්‍යයන් විසින් නිරතුරු රක්ෂාකටයුතු උපෝසථයෝ නම්වෙත් සමවනිවූ අඨඟ පොසථගිලයවනාහි ආර්‍යවූ සෝවාන් සකෘදාගාම් ආර්‍යපුද්ගලයෝ සමහරදෙනෙක් අඹුදරුවන් පොෂ්‍යය කරමින් ගිහිඉඟයි වසන්නාහු නිරතුරු විකාලභොජන අබ්‍රහ්මචරියා දැකින් මනාවළකින්මය ඒ ගිහිගෙයි සවිබාහ සෝවාන් සකෘදාගාම් ආර්‍යපුද්ගලයෝ සමහරදෙනෙක් අඹුදරුවන් පොෂ්‍යය කරමින් ගිහිඉඟයි වසන්නාහු නිරතුරු විකාලභොජන අබ්‍රහ්මචරියා දැකින් මනාවළකින්මය ඒ ගිහිගෙයි සවිබාහ සෝවාන් සකෘදාගාම් ආර්‍යපුද්ගලයෝවනාහි කාලපරිවෙච්ඡදය කොට අෂ්ටාඟසීලය රක්ෂාකරන්නාහුවෙතියි දතයුතුයි කාමරාගය නිරවශෙෂයෙන් ප්‍රහාණයකළාවූ අනාගාමී ශ්‍රාවකසඵයෝවනාහි නිරන්තරයෙන් ශීලයෙහි පරිපූරකාරීවෙති රහත්ඵලය ප්‍රත්‍යක්ෂකළාවූ රහතුන්වහන්සේ එදවස්හිම පැවිදිවූවෙයිනම් පිරිනිවන් පෑම සවභාව වාදීවූවෙහි දතයුතුයි.

උපොසථ නිර්දෙශයයි 39.

ගහඩ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය.

—o—

40 ප්‍රකෘති පඤ්චශීලය ලොකයෙහි අත්‍යාශ්චර්‍ය්‍ය ප්‍රකට බැවින් ගහඩ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය මේතැන්පවත් දක්වනුලැබ්බේ හේතු යේයත්? ප්‍රකෘති පඤ්චශීලයෙහි "කාමෙසුමිච්ඡාචාරා වෙරමණි" ශික්ෂාපදයහැර ඒ මෙහුවට "අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණි,, යන ශික්ෂාපදය බහා සමාදාන්වියයුතු ශීලය ගහඩ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලතාම්වී මේ පඤ්චශීලයවනාහි අබුඩොත්පාදයෙහි උදයභද්‍රජාතකාදියෙහිද බුඩොත්පාදයෙහි ධම්මිකසූත්‍ර උණ්හසූත්‍ර නාගුල සූත්‍රාදියෙහිද ආයේසි.

එක්සමයෙක්හි අප භාග්‍යවත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙවිරම්වෙහෙර වැඩවාසයකළේසි. එසමයෙහි එම සැවැත්නුවර ධාර්මිකනම්වූ පන්සියයක් උපාසකයෝවූහ. ඒ එකකකි උපාසකයෙක්හට පන්සියයක් පන්සියයක් පිරිවර උපාසකයෝදවූහ ඒ සියළු උපාසකයන්ට ආචාර්‍යවූ අධිපති මහාධාර්මිකනම් උපාසකයාහට දුහිතෘන්සත්දෙනෙකුහා පුත්‍රයන් සත්දෙනෙක්ද වූහ ඒ එකෙකි පුත්‍රධිතෘවක්හට එකකි සලාකයාගුවෙක්ද එකෙකි සලාකබතෙක්ද එකකි පඤ්ඤබතෙක්ද එකකි නවසඳ බතක්ද එකෙකි වස්සාවාසිකයෙක්දවූහ ඒ සියල්ලෝම අනුජාත පුත්‍රයෝවූහ, මෙසේ තුදුස් දුදරුවන්ගේ හා භාර්‍යාවගේද උපාසකයාගේද යන සොළොස්දෙනාගේම වෙන වෙනම සොළොස් යාගු සෞකා සොළොස් සලාකබතකැටි ගනාදීන් නිරන්තරයෙන් පවත්නාහ මෙසේ ඒ මහාධාර්මිකනම් උපාසකයා හා අඹුදරු වෝද සිල්වත්වූහ යහපත්ධර්‍ම ඇතැයාහ දෘෂ්ඨසංවිභාගයෙහි නිරතවූ වාහුය මෙසේ දානශීල භාවනාදි කුසලධර්‍මයෙහි ඇළෙනාවූ ඒ ධාර්මිකනම් උපාසකතෙමේ පිරිවර පන්සියයක් උපාසකයන්හා සමග එක්දවස්හි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වැඩවසන දෙවිරම්වෙහෙස් හාන්‍ය වූතුන්වහන්සේට වැඳ එකත්පසකනිද "ප්‍රව්‍රජාමිහං ගොතම කුරිපඤ්ඤදි යථාභගරා සාවකොසාධුමහානි,, යනාදි ගාථාවෙන් මේ ශාසනයෙහි අගාරිකවූද අනගාරිකවූද ප්‍රතිපදාව විවාළේසි ඉක්බිති සුගත තථාගතතෙමේ ශ්‍රේෂ්ඨවූ අනගාරික ප්‍රතිපදාව පළමුකොට දක්වා වදාරා ඊට අනතුරුව අගාරික ප්‍රතිපදාව මෙමතු පහළවනා ගාථා සතකින්ගෙණහැර දක්වා දේසනාවේ කෙසේදයත්?

1 "ගහඨචිත්තං පන මෙවා විදූ
යථාකමරා සාවකා සාධුහොති
නාහංසා ලබ්භා සපරිග්ගහෙන
එසෙසතුං සයාකෙවලෝ භික්ඛුධම්මෝ,,

2 "පාණං නහාතන නව ඝාතයෙය්‍ය
නාවාහුජඤ්ඤු හනතං පරෙසං
සබ්බෙසු භූතෙසු නිධාය දණ්ඩං
සය ථාවරා සාව තසන්ති ලොකෙ,,

3 "තතෝ අදින්නං පරිවජ්ජයෙය්‍ය
කිඤ්චි ක්වචි ඝාවකා බුද්ධිමාතා
නහාරයෙ හරතං නානුජඤ්ඤු
සබ්බං අදින්නං පරිවජ්ජයෙය්‍ය,,

4 "අබ්‍රහ්මචරියං පරිවජ්ජයෙය්‍ය
අඟාරකාසූපමං ජලිතංව විඤ්ඤූ
අසම්භූනෙතතා පනබ්‍රහ්මචරියං
පරසසදාරං නාතික්කමෙය්‍ය,,

5 "සභග්ගතොවා පරිසග්ගතොවා
එකසසභෙච්ඡකා තමුසා හණෙය්‍ය
නහාණෙය හණතං නානුජඤ්ඤු
සබ්බංඅභූතං පරිවජ්ජයෙය්‍ය"

6 "මජ්ජඤ්ච පානං නසමාචරෙය්‍ය
ධම්මං ඉමං රොචමය සයා ගහඨා
නපායමය පිවතං නානුජඤ්ඤු
උම්මාදනං තං ඉතිනං විදිත්වා,,

7 "මදූහිපාපානි කමරානහි බාලා
කමරානහිචඤ්ඤුපි ජනෙ පමත්තෙ
එතං අපුඤ්ඤායතනං විවජ්ජය
උම්මාදනං මෝහනං බාලකන්තං,, සී.

මෙහි භාවය මෙසේයි එබඳ උපාසකවරිනි මාවිසින් නුදකළා සවන්නාවූ අමිශ්‍රවූ සීලාචාර පරිපූර්ණවූ යම් භික්ෂුධර්මයක් දෙශනාකරණලද්දේවේද මේ භික්ෂුධර්මය කෙත්වත් ආදිවයකුත්ගේ පරිග්‍රහයෙන් සපරිග්‍රහිතවූ නෙවත් ගම්බිම් රන්රිදී ආදි උපභොග පරිභොග සම්පත් ඇත්තාවූ ගෘහස්ථයා විසින් අනාලැබිය යුතුවේද නොරක්ෂා කැකිවේද එබැවින් ඒ ගෘහස්ථයාහට භික්ෂුධර්මය ප්‍රතික්ෂේප

කොව් (භගවත් වළක්වා) ගෘහසථධම් මාත්‍රයක් කොපමණ
දේශනාකරවීහයි ප්‍රතිඥකොට ත්‍රිකොටි පරිශුද්ධ පාණාතිපාතා
වෙරමණි ආදි පඤ්චශික්ෂාපදය දේශනාකර වදළේසි. මේ ලෝ
කයෙහි තෘෂ්ණා පිපාසයෙන් පිපාසිතවූද තෘෂ්ණා නිරොධයෙන් තෘ
ප්තවූද යම්තාක්සත්ත්වයෝවූවාහුද ඒ සියළු සතුන් ථිෂයෙහි කාය
වාක් දණ්ඩන සංඛ්‍යාතවූ වධය බහාතබා තමන් විසිනුත් ප්‍රාණවධ
කොකවයුත්තේය විධානකිරීම්වශයෙන් අනුන්ලවාත් කොකරළය
යුත්තේය. ප්‍රාණවධකරන්නාවූ සමරමාගටත් පිළිගැණීම් සතුටුවීම්
ආදිවශයෙනුත් අනුමොදන්වියයුත්තේය මේසේ ත්‍රිකොටි පාරිශුද්ධ
පාණාතිපාතා වීරති ශික්ෂාපදය වදරා ඊට අනතුරුව අදින්නාදාන
යෙන් වැළකියයුත්තේය අනුන් විසින් කයින් වචනයෙන් මනා
දේනලද්දාවූ සවල්පවූ හෝ බොහෝවූ හෝ යම්කිසි තෘණපණ්ඩාදියක්
පමණ වෙතුවකුදු අන්සතුරුගේ දන්නාලද්දාවූ ගෘහසථ ශ්‍රාවකයා විසින්
ග්‍රාමයෙහි හෝ ආරණ්‍යයෙහි හෝ තිබී තමන් විසිනුත් පැහැර මනා
ගතයුත්තේය විධානකිරීම්වශයෙන් අනුන්ලවාත් පැහැර මනාගැන්
වියයුත්තේය සසාරබඳු මිලදීගැණීම් ආදි වශයෙන් සමරමාහට අනු
දැනීමත් නොකවයුත්තේය මේසේ ත්‍රිකොටි පාරිශුද්ධිවශයෙන් අනුන්
සතුවසතුව පැහැරගැණීමෙන් සම්පූකාරයෙන් වැළකියයුත්තේසි
පණ්ඩිතවූ අගාරික ශ්‍රාවකතෙමේ ගිහිගෙණ දිලියෙණ්ඩාවූ අහුරුල
ළකට බදු උපදුඇතාවූ නින්දිත මෙමථුනවය්‍යාපාරයන් වැළකියයුත්
තේය ඒ උතුම්වූ ඇශ්‍රෂ්ඨ වය්‍යාපාරක්නට උත්සාහනැත්තාවූ අගාරිකවූ
ශ්‍රාවකයාවිසින් පරඛ්‍රීන් කොටඉක්මවියයුත්තේසි සන්ධාගාරාදි විනි
ශ්චය සභාවකට ගියේවත් පිරිස්වැදව ගියේවත් ශාස්ත්‍රීදීමාදියෙහි
එකෙකුට එකෙක් බොරු කොකියයුත්තේය අනුන්ලවා විධානකිරීම
වශයෙනුත් බොරුකොකියවියයුත්තේය බොරුකියන්නාවූ සමරමා
හට සතුටුවීම්වශයෙන් මහ්අනුමෝදන් කොවියයුත්තේය මේසේ
සම්පූකාරයෙන්ම අහුනය කොහොත් අසත්‍යය දුරුකටයුත්තේය
ගෘහසථවූ යම්ශ්‍රාවකයෙක් තෙමේ සුරාමේරය සංඛ්‍යාතවූ පස්වැදුරුම්
සුරාය පස්වැදුරුම් සමරය අබිත් කන්සා ආදීමද්‍යවගීයයන කොවුන්
අතුමෙරන් යමිදවායෙක් සෙවනය කොකටයුත්තේය අනුන්වද පානය
කොකරවියයුත්තේය. රහෙමර කෙරෙයි මිලමුදල්දිම් ආදිවශයෙන්
අනුදැනීම්කොකටයුත්තේය මේ සුරාපානයාගේ අනිශයින් සවලඳවූ
විපාකය නරකාදි සතරඅපායේ ඉපිද දුක්අනුභවකොට යම් කිසි කු
ශලකම් සහායකින් මිනිය ලොව උපන්කල්හි උමතුබවට පැමිණීමයයි
දැන මේ සුරාපාන යන් ත්‍රිකොටියෙන්ම (තුන්කළවරින්ම) වැළ

කියයුත්තේය මේ ලොකයෙහි අඩිබාලවූ මිනිසුන්යෝ සුරාමදයෙන් තුමකාරණයෙන් ප්‍රාණවධාදි සියළු පව්මකරන්නාහුය අන්‍යයන්වත් මත්පැන්පොවා අන්‍යයන්ත් ප්‍රමාදකරවන්නාහුය පරලොව උතුරා කරන්නාවූද මෙලොව සිඳිමුළාව කරන්නාවූද අඩිබාලයන්ගේ සින්අලවන්නාවූ මේ සුරාපානය සියළු අකුසලයන්ගේ උත්පත්ති ස්ථානයයි දැන සුරාපානයන් හාත්පසින් වැළකියයුත්තේයි. මෙසේ මේ ගහඩ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය උත්සාහවත් ගෘහස්ථ ශ්‍රාවකයාගේ නිත්‍යශීලයබව මෙම ධම්මිකසූත්‍ර අටුවාවේ ආ "එතානා එතා අගාරිය සාවකස්ස නිච්චසීලං දස්සෙත්වා ඉදානි උපෝසථඞ්ගානි දස්සෙතුං" යනාදි පාඨයෙන් අවබොධ කටයුත්තේයි.

මේ ගහඩ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය අබ්‍රහ්මචාර්පාදකාලයෙහි කෙසේ රක්ෂාකෙළේදයත්? යටගිය දවස සුරුචිනාම නුවර කසීනාම් රජ්ජුරුකෙනෙක් රාජ්‍යයකරණසමයෙහි ඒ රජහට එකද දූපුත් කෙනෙකුත් නැතුනාහ එකල රජ්ජුරුවෝ දරුවන් ප්‍රාර්ථනාකරවසි අන්තෘප්‍රාශ්‍රව නිදාගනකළාහ එකල අපමහබෝසතාණෝ බඹලොවින් සැවඅවුත් රජ්ජුරුවන්ගේ අඟසමහසුන් බිසවුන්කුස උපන්නාහ ඒ කුමාරයන්ට නාමිතබන්නාහු බොහෝදනාගේ සින්සතුටුකරවමින් උපන්හෙයින් උදය භද්‍ර කුමාරයෝයසි නමිතුබුහ. කුමාරයන් පියවරනගා කෙළ ඇවිදිනා අවස්ථාවෙහි අනික් බ්‍රහ්මයෙකුත් බඹලොවින් සැව අවුත් එම රජ්ජුරුවන්ගේ එක්නරා බිසෝතෙනෙකුත්ගේ බඩ කුමාරිකාවක්ව උපන්නාහ ඒ කුමාරිකාවුන්ට උදය භද්‍රා කුමාරිකා වෝයසි නමිතුබුහ. උදය භද්‍ර කුමාරයෝවනාහි වැඩිවිය පැමිණි කල්හි ශිල්පශාස්ත්‍රයෙහි නිපුණවූවාහ ජාතිමයන්ම බ්‍රහ්මචාරීවූහ ඔවප්නමයෙනුත් මෙලුවුන සවචනය නොමදන්නාහ ජාතිගතිමයන්ම කෙලෙශවශග චිත්තයෙක් නුපදමන්ය එකල රජ්ජුරුවෝ පුතනුවන් රාජ්‍යයෙහි අභිෂේකකෙරෙට නාටක සත්‍රීන් පිරිවරවම්හයි සිතා පුතනුවන්ලහට අස්නාන්වැවුන මහබෝසතාණෝ කියන්නාහු මව රාජ්‍යයෙන් කම්නැත කෙලෙශයයි මාගේසිත ඇත්තේනැතැයි කියා ප්‍රතිෂේපකළාහ. දෙමවුපියෝ නැවත නැවතත් කියායැවූහ. එකල මහබෝසතාණෝ ජාඹුනද සුවර්ණමය සත්‍රී රුවක්කරවා මෙබදු සත්‍රී රුවක් ලදමහාත් රාජ්‍යය පිළිගණිමිති දෙමවුපියන්ලහට රත්රුව යැවූහ ඔවුන් ඒ රත්රුව මුළු දඹදිව ඇවිදුවා පරීක්ෂාකරවා එබඳු සත්‍රියෙකු නොලැබ උදය භද්‍රාවන් සරහා ඒ රත්රුවලග සිටුවූහ ඕතොමෝ ඒ රත්රුව ඉක්මසිවිනිය එකල ඔවුන්

දෙමදනාම් මහාකෑමැති පරිද්දෙන් කුඩාබෑනීයන්ගේ දුවු කුමාරිකා වන් නැගනියන් උදයභද්‍රානම් කුමාරිකාවන් අග්‍රමහසුන්කොට බබාඩිසම්බියන් රාජ්‍යාභිෂේකය කළාහ ඒ මදමදනා බ්‍රහ්මචාරිව වාසය කරන්නාහ කල්‍යාණමත් මදම්විපියන්ගේ ඇවෑමෙන් බබාඩිසම්බියෝ රාජ්‍යය කරන්නාහු මදමදනාම් එතම් ශ්‍රීඝනත්ගබඩාවනි වසන්නාහු ලොභසිනින් ඔව්නොවුන් මුහුණුපෙම්කුන් ඉදුරන්බිඳ නොබැඳෙන එතකුදුවුවත් අප මදමදනා අතුරෙන් යම් කෙණෙක් පළමු මකාට මේලේවිනම් ඔහු තමන් උපන්තෙනින් අවුත් මම අසවල්තන උපනිම්හි කියත්වාදී කතිකාවක්කළාහ ඉක්බිත්තන් බබාඩිසම්බියෝ රාජ්‍යයට පැමිණි හව්රිදුසත්සියක්හුගේ ඇවෑමෙන් කඵරියකළාහ අනික් රජ්ජුරුවකෙනෙක් නැතතාහ උදය නම් මනොඡිකා හදාවන්ගේ ආඥාවක්‍රයම් පවත්නාහ අමාත්‍යයෝ රාජ්‍යය අනුශාසනාකරන්නාහ බබාඩිසම්බියන්ද තව්තිසාභවනයෙහි ශක්‍රදිව්‍යරාජත්ව ඉපිද එහිවැඩ සෙවදන් සතියක් කල් උදයභද්‍රාවන් සිහිනෙකළාහ මෙසේ මනුෂ්‍යගණනාවෙන් සත්සියයක් හවුරුදු ගියකල්හි සිහිනෙකාට උදයභද්‍රානම් රජබිසව වැසතුවෙන් විමසා සිංහනාදකරවා ධර්මදේශනාකොට කතිකාවෙන් මිදිළුම්සි සිතුන එකල්හි මනුෂ්‍යයන්ට දසදහසක් හව්රිද්දට ආයුඇතිකල්වත්නස්ස රජබිසෝ තොමෝද එදවස් රාත්‍රියෙහි මනාකොට වසනලද දැරකවුළුඇති වටලනලද රුවල්ඇති සත්මාළුපාසෙහි උතුම්වූ මතුමාල්තලයෙහි ශ්‍රී ඝනත්ගබඩාදෙහි උදකළාව නිඟවලව තමන්ගේ ශීලය දැවැස්සනා කරමින් උන්නාහ. එකල ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රයෝ රන්මසු පුරණලද රන් තළියක් ඇරගෙණ අවුදින් ශ්‍රීඝනත්ගබඩාවට පහළව එකත්පස්වසිට බිසවුන් හා කථාකරන්නාහු මේ ජාතකයෙහි පූර්වභාගාථාවෙන් මෙසේ කියත්මනාවූ වර්‍යයක් ඇන්දවූ ඇත්සොඬ කටබදුවට මැසිළුවූ උරාග්‍රග්‍රන්ථයක් ඇතතාවූ පඤ්චප්‍රසාදයකින් හා මණ්ඩලත්‍රයකින්ද මහබියාවූ කිනනරාගනාවන් ඇස් හා සමාන ඇස්ඇතතාවූ පාදතාලයෙහි පවන් කෙඹාතතායදක්වා සිඳුළු අහප්‍රත්‍යහමයෙන් කිසි උපතාවක් නැතිව මහබියාවූ උතුම් ප්‍රාසාදතලයෙහි උදකළාව උන්නාවූ උතතමාඟිය මතාපට මම යාඥාකරම් අද එක රාත්‍රියක් අලංතාවූ මේ ශ්‍රීඝනත්ගබඩාවෙහි නී හා මාහා එක යහතා වැද සෙය්‍යාකරම් හයි කිහ. ඉක්බිති උදයභද්‍රානම් රජබිසෝතොමෝ කියත්නී එබිල මේ දෙළොස් සොඬුන් පමණ සුරුඹුනාම් තුවර අතුරෙහි දියඇල්

ආදිසයන් හා ඉහත්වූ දෙරට්ට අවිලෙලඳු ගැවස්ගත්සත්ය ආයුබනන් නාලද අත්ඇති දසදහසක් මයාබයන් විසින් රකවල් ගත්නාලද්දේය එසේ හෙයින් මම සියළුම නුවරට හා ඇතුළලහි කරණලද මාගේ නිවාසපුරයටද යන මේ දෙකටම කිසිමකමෙනකුත් වැද්දමනාහැක්කේය.

තවද එබිලපුරුෂය ළදරුවේවයි මහළුවේවයි ශක්තිසම්පන්න මයාබයෙකුවේවයි අතිකුත් යම්කිසි මහත්වූ පඬුරක් ඇරගෙණ එන්නක්හුගේ ඊමෙක්නම් නැත්මත්ය, එසේවූ මේ සථානයට අවුදින් මා හා සමග කැමතිවන්නාවූ තොපි කවරෙක්නිද කෙළෙසේනම් ආයේදන්විවාළාහ එවිට ශක්‍රමදමවසුහයෝ කියන්නාහු එබා මයොදුර මම එක් මදවතාවක්මි. දිව්‍යානුභාවයෙන් මේ සථානයටආමි තොපවනාහි අද කාමාස්වාදයෙන් සතුටුමවිව මතාපට මළ රන්මසු පුරණලද මේ රන්තළිය පඬුරුමෙකොට මදමකීහ. එබස්ඇසූ බිමසාමතාමෝ කියන්නාහු එබා දිව්‍යරජ්ජුරුවෙනි මම මාගේ උදයභද්‍ර රජ්ජුරුවන් හැර අනින් මදවිමයෙකුවේවයි ශක්‍රමයෙකුවේවයි ප්‍රාර්ථනා නොකෙරෙමි. එසේහයින් මමතන මනාසිට පළායව මතාපගේ රන්මසු පඬුරෙන් මවප්‍රයෝජනයෙක් නැත මතුමෙතනට මනාමයිවයි කීහ. ශක්‍රමයෝද බිසවුන්මගේ සිංහනාදයක්වැනිවූ බස්අසා මනාසිට පළාගියාක්මෙන් එතනම අනතර්ධානවසිට මදවෙනිදවස් එම වේලාවට රන්මසු පුරණලද රිදීතළියක් ඇරගෙණ දෘශ්‍යමානවසිට බිසවුන්හා කථාකරන්නාහු එබිල හද්‍රාව කාමමහාගීතම්වූ සත්වකකනෙක් ගමක් කරණකොටගෙණ කායදුශ්චරිතාදිමයහි හැසිරෙද්ද. එසේවූ සංඛ්‍යාගේ යම් ඇල්මකින් මේ කාමරතිමයහි කරණලද ඇල්ම උතුම්වන්නේද එසේවූ කාමරති මදන්නවූත්මගන් මතපි මනාමකාට මදනලදද මම ඒ ලබනු කැමැත්මතමිද ඒ නිසා මතාපල ගට එන්නාවූ මම ගිස්අනින් මනාආමයම් රිදීයේදවස රන්මසු පුරණලද රන්තළියක් මගණාමයම් අද රන්මසු පුරණලද රිදීතළියක් මගණාමයම් ඒ දැන් මතාපටමදම් අද එකරාත්‍රියක් මාහා සමග මසයන්‍යාවකරවයිකීහ එබස්අසා බිසවි සිතන්නාහු මේ මතම කථාකරන්නට ලැබෙන්මපෝවිනම් නැවත නැවත එන්මහෝමය. එහෙයිනුයින් මම දැන් මමාහු හා සමග බැණ නොනැගහිඳිතා මුවවන් මතාබැණම උන්නාහ ශක්‍රමයෝ උන්බැණ නොනැගෙණ නියාවදැන එදවසුන් එන ලම අනතර්ධානවසිට තුන් වෙනිදවසුන් එළු වේලාවට් ලොහොතළියක සහවණු පුරුඇරගෙණ අවුන්සිට සොදුර අදමාහා කාමරතිමයන් සැතපවව මේ කහවණුපිරු ලොහොතළිය මතාපට්මදම්කීහ. එබස්අසා බිසවි කියන්නාහු එබිල

පින්වත් පුරුෂය මතෝ අඥානයෙකිය සත්ත්වයෝනම් සත්‍රියක මකුලාවිශ
මයන් ව්‍යතුළවන් ගිවිසවාගන්නාහු යම් වසතුළවක් මගණාසේවිතාම්
එසේවූ වසතුව දවසින් දවස වඩවඩාමගණවූත් වණිතාකෙරෙමින්
ගිවිසවා පොළඹවන්නේය මතෝවනාහි දවසින්දවස අඩු අඩුකෙරෙ
මින් තාගේ ඇවහාවටත් විරුඩකරන්නෙහිය පළමු දවස් රන්මසු
පිරූ රන්තළියක් ගෙණාගෙහිය දෙවනිදවස් රිදීතලියක් මගණා
මයහිය තුන්වනදවස් කහවණුපිරූ ලොහතළියක් මගණාගෙහිය
ඊට කාරණා කිමිදැයි විවාළහ එකල බෝධිසත්ත්වයන් කියන්නාහු
එබල සොඳුර ඔම වනාහි වෙළඳුමහි ඉතා දක්ෂයෙම් අතීය නොන
සේ ඉදින් තෙපි ආයුෂයෙන්ද ශරීරවණීයෙන්ද දවසින්දවස වඩුන්
නම් මමත් තොපට පඩුරු වඩවඩාමගමගණන්නෙමි තෙපිවනාහි දව
සින්දවස හානියවපැමිණියෙව් එසේහයින් මම තොපට පඩුරුත්
අඩු අඩුකාටමගණාම් කියන්නාහු එබල සොඳුර මනුෂ්‍යලොකයහි
සත්ත්වයන්ගේ ආයුෂහා ශරීරවණීද පෙරහමනෙක්හි වක්කල දියතෘක්
මෙන් දවසින් දවස අඩු අඩුවන්නේය නොපමණවනාහි පළමුදවස්
ආදිවලේ පැවැත්තාවූ ආයුෂද ඊයේදවසට මනාපැමිණ කෙළවිරියක්
මගණ සුන්කළාක්මෙන් එදවස්ම අතුරුදන්වියි. ඊයේදවස් පැවති
ආයුෂය අදදවසට නොපැමිණ ඊයේම නිරුඩවිය එසේහයින් නොප
පෙරවිදවස්ඇර අද දැන් වා බල බලා සිටියදීම නොපගේ ශරීර
වණීය නපුරුවන්නේය එසේහයින් මෙතැන්පටන් රාත්‍රිදිනයන්
ඉකුත්වීමෙන් නොබෝදවසකින් නොපි ජරාවට පැමිණෙව සොඳුර
නොපි ඊට පළමුව නොපගේ රන්වන්ශරීරය ජරාවෙන් නොකෙළ
සනහාක් ශ්‍රේෂ්ඨවූ ශ්‍රමණබමුණ පුරා වඩවඩා මතුවන්නෙහි වණී
වන්වන පරිදි කරවයිකීහ. ඉක්බිති බිසවනොමෝ කියන්නාහු එබල
දෙවතීව යම්සේ මනුෂ්‍යස්ත්‍රීයෝ ජරාවට පැමිණෙන්නම් දෙව්මෙයෝ එසේ
ජරාවට නොපැමිණෙන්මැය ඔවුන්ගේ ශරීරයෙහි විලිපිළිනැත එසේ
මහදීත් මහන්වූ ආනුභාවඇති දෙවතාවෙති නොපතුනින් විචාරමි
ඒ දෙවියන්ගේ ශරීරය කවරප්‍රකාරයක් ඇත්දැයි විවාළහ එබව
ප්‍රකාශකොට ශක්‍රදෙවේන්ද්‍රයෝ එබල සොඳුර මනුෂ්‍යයෝ රූපයෙහි
වණීයෙන්ද වස්ත්‍රාභරණාදියෙන්ද යන මේ සිතල්ලෙන් යම්සේ පිරිහී
ජරාවට පැමිණෙද්ද දෙව්මෙයෝ එසේ නොවෙති ඔවුන්ගේ ගාත්‍රාවයහි
විලිපිළිනැත සිලිටුවූ ගණරන්පටක් හා සමාන ශරීරවණී ඇත්තේය
දවසක්පාසා දියුණු දියුණු මෙගවයහිද වැඩෙන්නේය යම්සේ නොපි
පිණහන්නාවූ සවභාවඇත්තේමව්ද එසේහයින් නොපි ජරාවට
නොපැමිණිනොක් ගිහිගෙන් නික්ම මහණවෙව් එසේකල්හි නොපි

මේ සෑම සවහාවඇති මිනිස්ලොකයෙන් චුත වී වඩා සවහාවඇති දිව්‍යලෝකයකට උපදවාලන්නේ විදුසිකිණ බිසවිතොමෝ දිව්‍යලෝකයේ යම් වණීනාවක් අසා ඊමයන්නට මං බෝ රන්නාහු දිව්‍යරජ්ජුරුවෙනි සක්‍රාදි මහායක්කුල ජාතිභදඇති මනුෂ්‍යජනයමුත් මහමේ කුසකට ගසින් හා කාකෙරේ හසිඳුන් හායන සවහාව ඇති මනුෂ්‍යලෝකයෙන් දිව්‍යලෝකයටයෙද්ද ඒ තමා දිවයලෝකයට යන මං නුවනැසෙන්න් විසින් කියනලදහ ඒ මාගීයන්අතුරෙන් කවරමා ගීයක පිහිටි සත්වතමේ මනාබා පරලොවයන්නෙහිදැයි විචාළහ දිව්‍යලෝකයට යන මාගීයකියන්නාවූ ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රයෝ මෙසේ කියත් එඩල සොදුර උදයහද්‍රාව යම් සත්වයකුගෙනත් කායවාඞ්මනඃ යන මාරත්‍රය සකස්කොට පිහිටුවා අකුසල් නොකොට කුසලධර්ම යන් සමාදන්ව ශෙණ පවත්නේ මබාහෝ ආහාරපානවගීයන් දන සංවිභාග ශ්‍රද්ධාවෙන්යදී ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මණාදින්ට දන්දෙන්නේවිද සතරසංග්‍රහවස්තුවෙන් ජනරජනය කෙරේද යන මෙතෙක් ගුණධර්ම ඇති පිරිවිසේ පරලොවට මනාබා යන්නේයයි කීහ බිසවිතොමෝ එබස්අසා උන්ට සතුටුව සතුතිකරන්නාහු යම්සේ මැනිකකෙනෙක් පියාණන්කෙනෙක් තමාහුන් වැදුදරුකෙනෙකුන්ට වැඩකැන්නිව අවවාදකෙරෙද්ද එපරිද්දෙන් මතාපින් මට වැඩකැන්නිවම් අනුශාසනාකළහ මට එබදු අවවාදකරන්නාවූ විපුලවූ ශරීර ශොභාඇති මනාවූවුන සම්බුහඇති තෙපි තමා කවරෙදැයි විචාරම් මට කියව්සි කීහ.

ඉක්බිති බෝධිසත්වයෝ කියන්නාහු එඹිල සුනුර දශීනඇති භද්‍රාව මම වනාකි මේ මා උපන්ජාතියට පළමුජාතියෙහි මතාපට වල්ලඟවූ උදයභද්‍ර රජ්ජුරුවෝනම් වෙම් ඒ මම නී සමීපයෙන් මියඅගාස් තව්තිසාභවනයෙහි ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රව උපනිම් එතනින් මතාප සමීපයට එන්නාවූ මම කෙලෙස දසඉච්ඡාසයෙන් ආසයම් මනාවම් මතාප විමසා පියා පළමුකනිකාවක් කළමෝවිද ඒ කතිකාවෙන් මිදී මතාපට මම අසවල්තැන උපනිම් කියාපියා යන පිණිස ආම් දුන් ඉන් මිදිනිම් එසේහෙයින් මම දෙව්ලොවට යෙමිකීහ එසඳ බිසවී කඳුළුබාරා වගුරුවමින් සවාමිනී කුඹවහන්සේ උදය භද්‍ර රජ්ජුරුවෝද ? කුඹවහන්සේගෙන් අවන්වම් විසියහන්නේ නැත යම්සේ අපර කුඹවහන්සේ මාහා එස්ව වාසයකළේවිනම් දැනුදු එපරිද්දෙන්ම එස්වසන නියාසයන් මට උගන්වා කතාකරන්නේ මිදී වැඩිය මැනවැසිකීහ. නැවත බිසවුන්ට අනුශාසනාකරන්නාවූ ශක්‍රදෙව ශ්‍රෙයෝ මෙසේ කියත් එඹිල සොදුර උදයභද්‍රාව මේ ලොකයෙහි

සකියන්ගේ ප්‍රථම බෝධියම පශ්චිම යන මේ තුන්වැස්ස සිඟුව ගළාබැ
සයන්නාවූ ගඟාවක්මෙන් නොනැවතී වහාම ඉක්මණින්යන්නේය
උපතුනාවූ සකියන්ට මහානැසිසිරීමෙක්නම් නැත බුදුන්ආදිමකාට
ඇත්තාවූ සියළු සත්වයන්ගේ ජීවිතය අයිරවත්නේය සියල්ලවුන්ම
රණ්වන් මවසිළුටු ශරීරයෙක් ඇත්නම් එයින් නිරන්තරයන්ම
ජරාදුව පැමිණෙන්නේනි ඒ කාරණයෙන් උදයභද්‍රාවතී නෙපින්
මේ සියල්ලට පැමිණෙණපි සිතා වහා නොපමාවදහතුගල කම්පථයෙහි
හැසිරුව තවද මහාදුරයම් එකම සත්වයෙක්හට මේ පෘථිවීමණ්ඩලය
හා සියළු යශසක් පැමිණිගේවීනාමුත් එකිනෑප්තියක් සෑහයි යන්
නක් නොසිතා පහළොවවූ මෙකුලශව්‍යාතයෙන් කළඑරියනරන්නේය
එමස්නෙයි නා තෘෂ්ණාවෙහි තෘප්තිවෙක්නැතිනියාව දනුව තව්ද
මැන්යන් පුතනුවන්ද පුතනුවන් මැනියන්ද පියාණෝ පුතනු
වන්ද පුතනුවෝ පියාණන්ද බෑණෝ නැගනියන්ද නැගනියෝ
බෑණන්ද්‍ව ල්ලහ ා සැදිද සඳ්‍ව ල්ලහයාද ස්වාමියා වසතුවද වසතුව
සවාමියාවදුයි මේ සියළුලම මරණකාලයෙහි පළමුවශමයන් ඔව්
නොවුන් නොබලා හැරයාමෙන් සථිරයක්නැතිබව දනුව තව්ද මේ
සංසාරයෙහි බලුකපුටුආදී නිරිසතුන්ගේද මනුෂ්‍යයන්ගේද සසසු
සියළුසත්වයන්ගේද යන මේ දුගීනි සුගතිදෙක්හිම සත්වයන්ගේ
ඝාජනයද ඝශස්ද එක්වකරන්නාවූ වැසයද ජීවිතයද යනමේ
සියල්ලම අසථිරයයි දැන අප්‍රමාදව දශකුශලකම්පථයෙහි සෙදෙවහි
කියා මෙමස් මහබෝසතාණෝ අවවාදකළාහ බිසවිද බෝධිසත්වය
න්ව කියන්නාහු දෙවතාවෙනි තොප කීයේ ඉතා ඝනපුත මේ සත්ව
යාගේ ජීවිතයනම් සථිරනොවැයි ඉතා සවල්පකාලිකය දුකින් මිශ්‍රය
එසේහයින් මම කසීරට සුරුක්ඛනම් පුරයහැර හුදකළාව තපසට
ඇයේ කිහ. බොධිසත්වයෝ බිසවුන්ට අවවාදදී දිව්‍යලොකගවම නැගී
නියාහ. බිසවිද දෙවන දවස් උදුයාන අමාත්‍යයන්ට රාජ්‍යයපාදී
තමන්ගේ එමනුවර සිත්කළුවූ උයනෙහි සෘෂි ප්‍රව්‍රජ්‍යාවෙන් පැවිදිව
ධම්මරුචි තාපසයන් ඇසිර ආයුසංස්කාරයාණන්ගේ සකළවර තවිනිසාභවනයෙහි
බොධිසත්වයන්ටම පාදපරිචාරිකාව උපන්නාහ. මෙසේ පුරාතන
යෙහි මහාබොධිසත්වාදි උත්තමයෝ අඛණ්ඩාන්පාදනාභිපවා පුථිවරි
නාහුනාවලයන් නිර්මිත ශාසනයෙහින් ගහඩ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය
රක්ෂාකළ සැරිදි අවශ්‍යාධකවයුතුයි.

උදයභද්‍ර ජාතක නිර්දෙශයයි 40.

නකුලසූත්‍ර උගහසූත්‍ර නිර්දේශය.

41 බුදුඩාත්පාදයෙහි හඟඩ බ්‍රහ්මචරියපඤ්චඛීලය රඤ්ඤාකළ පරිදිකිසේයත් ? සතරාමර සකලලොඩ සඩියන්ට එකම ධර්මරාජන්වූ අප්‍රාහාඤ්‍යවත් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේ එක්කලෙක හඟහනම් ජනාපදඤයඟි සුංසුමාරගිරිනම් නඟරාසන්නඤයඟිවූ- මුවන්ට අභයදුන් බැවින් මෘගදායඩාම්වූ ඔහසකලාවනඤයෙහි වැඩවාසඤ කර වදාළේයි එසමයෙහි වනාහි සුංසුමාරගිරි නුවරවාසිවූ නකුල පිතෘනම් ගෘහපතිඤතඤම් ගිලන්ව අභිඤසින් දුකටපත්වූයේය ඉක්බිති නකුලමාතෘනම් භාඤ්‍යාඤොමෝ අභිඤසින් ගිලන්වූ තමාගේ සවාමිපුත්‍රවූ ගෘහපතිපුත්‍රයාලඟටගොස් ඔමසේකිඔ සවාමිපුත්‍රයාඤණනි නුඹවහන්ඤේ අඔපඤාඤවන් ඵුක්තව ඔහඵත් යම් යම් ඔදයක් ඔකඤරහි ආශාවෙන් ඵුක්තව නඔඔක් කාලඤ්‍රියාකරව ගෘහපතිපුත්‍රය අපෙඤා ඇතතහුඟේ කාලඤ්‍රියාව දුක්වන්නීය අඔපඤා ඤවන් ඵුක්තවූවාහුඟේ කාලඤ්‍රියාව භාඤ්‍යවත්හු විසින් ඟරහනලද්දීය. සවාම්පුත්‍රවූ ගෘහපතිය නුඹවහන්ඤේව ඔමබඳු අඔපඤාවක් වියඵුතුවන්නීය මාඤේ ඇවැඔමෙන් නකුල මාතෘගෘහපතිනී තොඤමෝ දරුවන් ඔපාඤ්‍යයකළ හැකිවන්නීද ඔකාවන්නීද ඝරාවාසඤ එතර කළ හැකිවන්නීද ඔනාවන්නීදැයි ? ඔමබඳු අඔපඤාවක් වියඵුතුවන්නීය සවාම්පුත්‍රවූ ගෘහපතිය නුඹවහන්ඤේඟේ ඇවැඔමන් දරුවන් ඔපාඤ්‍යයකරන්නටද ඝරාවාසඤ එතරකරන්නටද මා අදඤඤයඟි ඔනාසිතුව මැනව සවාම්පුත්‍රවූ ගෘහපතිය මම වනාහි කපුකැවිඔමේඟිද වෙණි බඬිනඤයඟි ඔනාඟහාත් හිසඤක් නවසා ඔකාණඩාබැඳිඔමිනිද දඤඤයම් නුඹවහන්ඤේඟේ ඇවැඔමන් කපුකැවිඔමන් හා වෙණි බඬිනයෙන්ද දරුවන් ඔපාඤ්‍යයකරන්නටද ඝරාවාසඤ එතරකරන්නටද හැකිඔමි එබැවින් සවාම්පුත්‍රය නුඹවහන්ඤේ අපෙඤා ඤවන් ඵුක්තව නඔඔක් කාලඤ්‍රියාකරව අඔපඤාඤවන් ඵුක්තවූවාහුඟේ කාලඤ්‍රියාව දුක්වන්නීය භාඤ්‍යවත්හු ඒසින් අඔපඤාඤසහිතයාඟේ කාලඤ්‍රියාව ගරහනලද්දීය. තවද ගෘහපතිපුත්‍රය නුඹවහන්ඤේට ඔමබඳු අඔපඤාවක් වියඵුතුවන්නීය මාඤේ ඇවැඔමන් නකුල මාතෘතොඤමෝ අනික් පුරුඤඤයකුඤරාඤන්නිඤේඤහිඔි ඔමබඳු අඔපඤාවක් වියඵුත්තීය සවාම්පුත්‍රය එසේ ඔනාසිතුව මැනව නුඹවහන්ඤව ඔනාදන්නෙහිද ? නුඹවහන්ඤේ හා මමද ගම්කලෙක තථාගතයන්වහන්සේලහිඟ ගෘහසථ බ්‍රහ්මචරියා පඤ්ඛඛීලය සමාදන්

වනලදුව සොළොස්හවුරුද්දක් ඉක්මනින්සේ නොවේද ? එසේම හ
සින් ගෘහපතී පුත්‍රය අපපඤ්ඤාසහිතව නහමක් කළුරියකරව. අප
ඤ්ඤා ඇතතාහුගේ කාලක්‍රියාව දුක්වන්නිය භාග්‍යවත්හු විසින් අප
ඤ්ඤා ඇතතාහුගේ කාලක්‍රියාව ගරහනලද්දහ.

තවද ගෘහපතිපුත්‍රය නුඹවහන්සේට මේබඳු අපපඤ්ඤාවක් වීය
යුතුවන්නිය මාගේ ඇවැමෙන් නිකුලමාතෘපිතෘමෝ භාග්‍යවතුන්වහ
න්සේදකිනුකැමතිවේලේ නොවිලේ හිඤ්ඡුසංඝයා දකිනුකැමතිවිලේ
නොවිලේහෝයි මේබඳු අපපඤ්ඤාවක් වියයුතුවන්නිය සවාමිපුත්‍රය
එසේ නොසිතුවමැනව නුඹවහන්සේගේ ඇවැමෙන් මේ අතිශයින්ම
භාග්‍යවතුන්වහන්සේ දකිනුකැමතිවෙමි අතිශයින්ම හිඤ්ඡුසංඝයා
දකිනුකැමතිවමි එබඳහින් සවාමිපුත්‍රයාණනි නුඹවහන්සේ අප
ඤ්ඤාවෙන්යුක්තව නහමක් කාලකුරුකරව අපපඤ්ඤාවෙන් යුක්තවූ
වාහුගේ කාලක්‍රියාව දුක්වන්නිය භාග්‍යවත්හු විසින් අපපඤ්ඤාවෙන්
යුක්තවූවාහුගේ කාලක්‍රියාව ගරහනලද්දියයිකිහ.

තවද සවාමිපුත්‍රයාණන්වහන්ස නුඹවහන්සේට මේබඳු අපපඤ්ඤා
වක් වියයුත්තිය. නකුල මාතෘපිතෘමෝ මාගේ ඇවැමෙන් සීලයෙහි
සංවර පරිපූරකාරීවන්නිමද්දැ හොවන්නිමද්දැහෝයි අපපඤ්ඤාවක්
වියයුත්තිය සවාමිපුත්‍රය එසේ නොසිතුවමැනව සවාමිපුත්‍රයාණනි
භාග්‍යවතුන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකවූ සෘජුපටිපන්නවූ සිල්රක්
නාවූ යම්පමණ උපාසිකාවෙකුනමක්වූවාහුනම් මම ඔවුන් අතුරන්
එක්තරා උපාසිකාවක්වෙමි යම් සැකයක් හෝ විමතියක්හෝවිනම්
ඉහසකලාවන්හෙහි වැඩවාසඅකරන්නාවූ භාග්‍යවතුන්වහන්සේකරා
එළඹ විචාරන්නෙමිද්වද එබඳහින් සවාමිපුත්‍රයාණනි අපපඤ්ඤාසහි
තවූ කාලක්‍රියාව නහමක්කරව අපපඤ්ඤාසහිතවූවාහුගේ කාලක්‍රියාව
දුක්වන්නිය භාග්‍යවත්හු විසින් අපපඤ්ඤා ඇතතාහුගේ කාලක්‍රියාව
ගරහනලද්දියයි යනාදිවූ නකුලමාතෘහුගේ අවවාද අනුශාසනාවන්
අසා නකුල පිතෘ ගෘහපතිහුගේ ආබාධය නිරවශෂයෙන් සුවපත්ව
ලැබින් නැගිට නොබෝකලකින් ශරීරබල ලැබ සැරයරියකින්
භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වැඩවසන ඉහසකලාවනයට එළඹ පසඟ පිහි
ටුවා වැද එතත්පස්වූ හුන්නේය ඉක්බිති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ
නකුලමාතෘහුගේ අවවාද අනුශාසනා ඇසීමෙන් ව්‍යාධිය සන්හුන්
නියාව අසා එබඳු ගෘහපතිය මාගේ ශාසනයෙහි සෝතාවසන්න ඇන්
දුවූ සීලයෙහි පරිපූරකාරී උපාසිකාවන් අතුරන් මේ නකුල මාතෘ
පියාණෝ එක්තරා උපාසිකාවක්බවද යළිදැශාසනයෙහි සවමතා

සම්‌බුදු සංඛ්‍යාත පසඳුන්හිඳු අඹවසම්‌පහගිලාගැවූ උපාසිකාවන් අතු
රෙන් එක්තරා උපාසිකාවක්‌බවද මේ ශාසනයෙහි ඇස්වාන්වූ ගෘහ
සථ වසන්‌නිවාසනයකරන්නාවූ උපාසිකාවන් අතුරෙන් එක්තරා උපා
සිකාවක්‌බවද නකුලමාතෘපිතෘමෙහි අනුකම්පාකරන්නාවූ අර්‌ථකාමිවූ
අවවාදදායිවූ උපාසිකාවක්‌බවද පෙනපටවූසේ මහත්ලාභයකැයි යන
බවද දෙශනාකළාට මේ සූත්‍රදෙශනාව නිදාගවදළසේකි එසීන් වද
ළහ අඟුත්තරනිකාය ඡක්‌කනිපාතයෙහි

"එකං සමයං භගවා භග්ගෙසු සීතරති සුංසුමාරගිරෙ භෙස
කලාවනෙ මිගදායෙ තතෘඛ්‍යාපන සම්‌යෙන නකුලපිතා ගහපති
ආබාධිකා දුකඛිතා බාළ්හගිලානා අථඛෝ නකුල
මාතා ගහපතානි නකුලපිතරං ගහපතිං එතදවොච මාඛෝ තුං
ගහපති සාමපඛෝ කාලඛ්‍යාසි දුඛඛා ගහපති සාමපඛස්ස කාල
කිරියා ගරහිතාව භගවන්තා සාමපඛස්ස කාලකිරියා සියාඛ්‍යාපන
තෙ ගහපති එවමස්ස නකුලමාතා ගහපතානි මමවචනෙන සඛාහි
දුරෙක පොඳසතුං ඇරාවාසං සන්තරිතුංහි නඛෝ පනෙතං ගහපති
එවංදවඛ්බඛං කුසලානං ගහපති කපපාසං කතනුං වෙණි ඔලිඛිතුං
සඛාවමඛං ගහපති තවදිවමෙන දුරෙක පොඳසතුං ඇරාවාසං සන්ත
රිතුං තස්මාහිහ තවං ගහපති මාසාමපඛෝ කාලඛ්‍යාසි පෙ
තවමේවඛෝ ගහපති ජානාසි අඛඛ්ද ඉදං මෙ සොළසවස්සානි
ගහඨකං බ්‍රහ්මචරියං සමාදිනනං පෙ යාවතාඛෝ ගහපති
තස්ස භගවතා සාවිකා ඉහි ඔදාතවසනා සිළලසු පරිපූරකාරිණියා
අඟානාසං අඤඤතරා" යනාදි නකුලසූත්‍රයෙන් විස්තර පාලිය හා
අසී දානයුතුවේ. මෙසේ අඹුතැමිව දුදරුවන්ලැබ ගිහිගෙයි වාසයක
ළාවූ මේ නකුල මාතා පිතාහු ගහඨපිහමවරිය පඤ්ඤවගිලයෙහි පරි
පූරකාරීව සෘෂාළාස් හවිරාද්දක් එකඉඳුල් බිසුව හුනමුදු එනීමා
නකාලයෙහි පොඳභාදවසපවා බ්‍රහ්මචරියාව රක්‍ෂාකිරීමෙහි බොහ
උපාසක උපාසිකාවෝ උත්සාහමනාවඩන්මය අඟහා බුඩාගම පිරිහී
ගියසැටි බලව

එව අඟුත්තරනිකායෙහි අඩකනිපාතයෙහි තුන්වනවග පළමු
වන උගහසූත්‍රයෙන් හා දෙවෙනි උගහසූත්‍රයෙන්ද අහිමත පාලි
ප්‍රදේශයන් මෙහි දක්වනුලැබේ.

"එකං සමයං භගවා සවසාලියං විහරති මහාවනෙ කූටාගාර
සාලායං පපඤඤසොළඛෝ අහංභනෙතා දිඨධම්මා පසනධම්මා
විදිතධම්මා පරියොගාළ්හ ධම්මා තිණණවිචිකිචඡෝ විගතනථං
කථෝ, සවසාරජ්ජප්පතතා අපරපපච්චයා සතථුසාසනෙ භනතමහ්ථව බුධ

සඳුව ධම්මඤ්ච සංඝඤ්ච සරණං අගමාසිං බ්‍රහ්මචරියං පඤ්ඤපේමි වේක්
ඛාපදානි සමාදියිං අයංඛෝමේ භගින්නා දුතියා අවජ්ජරියා අබ්භූ
තා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති තස්සමේ අහං භගින්නා චතස්සෝ භිකාමාරියා
පජාපතියා අභිහරිං අථඛෝහං භගින්නාමේන තාපජාපතියෝතාහූ
පසංකමිං උපසංකමිත්වා තාපජාපතියා එතදවෝචං මයාමේඛා
භගිනියා බ්‍රහ්මචරියං පඤ්ඤපේමි සිකඛාපදානි සමාදියන්නාති යා ඉච්ඡති
ඉමඤ්චමේ භාගමේව භුඤ්ජතු පුඤ්ඤානිච කරොතු සකානිවා ඤාතිකුලානි
ගච්ඡතු භොනිවාපන පුරිසාධිපපායාවා කස්ස මවා දම්මීති මේකාමාරං
ඛෝපනාහං භගින්නා දූරං පරිච්චජන්නා නාභිජානාමී චින්තාසා
අඤ්ඤථත්තං අයංඛෝ මේ භගින්නා තතියා අවජ්ජරියා අබ්භූතා
ධම්මා සංවිජ්ජන්ති'' යනාදිය පළමුවන උගහසූත්‍රයි.

මෙසේ වනි උගහසූත්‍රය මෙසේයි ''එකංසමයං භගවා චේජීසු විහ
රති හත්ථිගාමේ තත්‍රඛෝ භගවා භික්ඛූ ආමන්තේසි පෙ
තමේව බුද්ධඤ්ච ධම්මඤ්ච සංඝඤ්ච සරණං අගමාසිං බ්‍රහ්මචරියං
පඤ්චවාණිච සිකඛාපදානි සමාදියිං අයංඛෝමේ භගින්නා දුතියා අවජ්ජ
රියා අබ්භූතා ධම්මා සංවිජ්ජන්ති තස්සමේ අහං භගින්නා චතස්සෝ
භිකාමාරියා පජාපතියා අභිහරිං අථඛෝහං භගින්නාමේන තාපජා
පතියා තෙතු පසංකමිං උපසංකමිත්වා තාපජාපතියා එතදවෝචං
මයාමේඛා භගිනියා බ්‍රහ්මචරියං පඤ්චවාණිසිකඛාපදානි සමාදින්නාන්
යා ඉච්ඡති ඉමඤ්චමේ භාගමේව භුඤ්ජතු පුඤ්ඤානිච කරොතු සකානිවා
ඤාතිකුලානි ගච්ඡතු භොනිවාපන පුරිසාධිපපායාවා කස්සමවා දම්මීති
එවංවුත්තෙතා භගින්නා මේජාපජාපතී මං එතදවෝච ඉත්ථිහාවෝසස මං
අය්‍යපුත්ත පුරිසස්ස භදන්තී අථඛෝහංභගින්නා තංපරියං පඤ්ඤාසා
පත්වා වාභමනහභත්ථන පජාපතිං භගින්නා දක්ඛිණාදකන්නහභත්ථන
සිංකාරංභගින්නා තස්ස පුරිසස්ස ඔදනාභජිසිං කෝට්ඨාරංඛාපනාහං
භගින්නා දූරං පරිවව ජාන්නා නාභිජානාමී විඤ්ඤස්ස අඤ්ඤථත්තං
අයංඛෝමේභගින්නා තතියා අවජ්ජරියා අබ්භූතා ධම්මා සංවිජ්ජ
න්ති'' යනු භදවනි උගහසූත්‍රයි.

මේ සූත්‍රයන්ගේ සංක්ෂිප්තපදාර්ථය මෙසේයි, එක්කෙළෙක භාග්‍ය
වතුන්වහන්සේ විශාලාවහුවර මහාවනයෙහි කරණලද කූටාගාර
ශාලාවෙහි වැඩවසනුයේ උගහගෘහපතිතුමා බුදුන්කරා එළඹ
ධර්මදේශනාව අසා එම ආසනයෙහිම හිඳ සෝවාන්ඵලය ප්‍රත්‍යක්ෂ

කොට දක්නාලද නිර්වාණධර්ම ඇත්තේ පැමිණියාවූ සෝවාන්ඵල ඇත්තේ ප්‍රතිවේධ කරණලද ආශ්‍රිධර්මඇත්තේ එතරකරණලද සොඩශවිධකාංක්ෂා ඇත්තේ පඟවූ විචිකිච්ඡාඇත්තේ නිර්ඝාත සථාන යට පැමිණියේ මේ ශාසනාශාසනයෙහි අපර ප්‍රත්‍යය ඇත්තේවූයෙම් සවාමිනි මම ඒ බුදුන්ගේ අභිමුඛයෙහිම බුඩධර්ම සංඝසංඛ්‍යාත රත්නත්‍රය සරණපරායනවීම් බ්‍රහ්මචය්‍යාවෙන් යුක්තවූ (බ්‍රහ්මචය්‍යාව පස්වනුකොට ඇතකාවූ ගෝ) පඤ්චශික්ෂාපදය මහාමහාත් ඝෘහයථ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය සමාදන්වූයෙම් සවාමිනි මේ දවෙනි ආශ්‍රව යෂ් අද්භූතධර්මය මාගේ අභ්‍යන්තරයෙහි විද්‍යමානවෙයි සවාමිනි ඒ පඤ්චශික්ෂාපදය සමාදන්වූ මට ලදුරිවිය පිණිවි භාගය්‍යාවෝ සතරදද නෙක්වූහ ඉක්බිති මම ඒ අඹුවන්කරා එළඹ ඇලාට මෙසේකීයෙම් නැමගනිවරුනි මා විසින් බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය සමාදන්වනලද් දය එතපි කෙරෙන් යමෙක් කැමගිනම් මේ මගහිම නිදු සම්පත් අනුභවකරව කුසලධර්මයන්ද රැස්කරව සවකීය නැයන්කරා යනු කැමතිනම් එසේත්යව යමෙක්හට පුරුෂාභිප්‍රායක් ඇත්තීනම් එතපි කැමති පුරුෂයෙක්හට පාවාදන්නෙම්සි කීයෙම් සවාමිනි ලදුරිවිය පිණිවි අඹුවන් අත්හරණාවූ මම මාගේ චිත්තයෙහි අනික් සවභාවකට පැමිණිබවක් නොදනිමි සවාමිනි මේ තුන්වන ආශ්‍රවය් අද්භූත ධර්මය මාගේ අභ්‍යන්තරයෙහි විද්‍යමානවන්නේය යනාදිය පළමුවන උගහසූත්‍රයාගේ අභිප්‍රායයි.

මදවෙනි උගහසූත්‍රයෙහි භාවය මෙසේයි එක්සමයෙක්හි භාග්‍ය වතුන්වහන්සේ වැදුරට ඇත්ගම වැඩවාසයකළේවී එකල්හිද පෙර මෙන්ම ඇත්ගම්වැසි උගහනම් ගැහැවියතමේ බුදුන්කරා එළඹ බණ අසා හුනස්නෙහිමනිද සෝවාන්ඵල ප්‍රාප්තව රත්නත්‍රය සරණගොස් ගෘහස්ථ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය සමාදන්වුයේය ඒ ගෘහපතියාහටද ලදුරිවියපිණිවි අඹුවෝ සතරදෙනෙක්වූහ ඉක්බිති ගැහැවියතමේ ගවතාණන් ඒ ලදුරිවිය පිණිවි අඹුවන්ට කථාකොට සොදුර මාවිසින් බඹසරවසින්යුත් පඤ්චශීලය සමාදන්වනලද්දේය එතපි ඉදින් කැමැ තනාහුනම් මෙහිම වැස සම්පත් අනුභවකරව කුසල්දහමුන් රැස්ක රව සවකීය නැයන්කරා යනු කැමැතනාහුනම් එසේන්යව යමෙකුට පුරුෂාභිප්‍රායක් ඇතිවීනම් ඇකැමැති පුරුෂයකුවිපාවාදෙන්නෙම්සි කීයෙම් මෙසේ කීකල්හි ඒ අඹුවන් සතරදනා අතුරෙන් වැඩිමහල් භාගය්‍යා තොමෝ සවාමිපුත්‍රය අසවල් නම්ඇති පුරුෂයාහට මා පාවා දෙවයි කීව ඉක්බිති ඇ කී පුරුෂයාගෙන්වා වමතින් භාගය්‍යාව අල්වා

දකුණතින් කෙඩිකාවගෙණ දැහැමිණියාදසාය මෙහෙලා ඒ පුරුෂයාහට පාවාදුන්නෙමි සවාමිනි මම් ලදුරිවූ භාර්‍යාවන් අත්හරණාවූ මාගේ සිත අනික් ප්‍රකාරයකට පැමිණිබවක් නොදනිමි සවාමිනි මේ තුන් වන ආශ්චර්‍යය අද්භූත ධර්මය මාගේ [සතන්හි විද්‍යමානවන්නේය යනාදිය හෙතිනාම උගහසූත්‍රයෙහි අභිප්‍රායයි මෙසේ මේ සූත්‍රවරයන්හි බුදුන්ගේ අභිමුඛයෙහි පවා සිසරණසමඟ බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලය සමාදන්වූබවපෙණේ මේ සූත්‍ර දෙසනාවන්හෙන් ගහඨ බ්‍රහ්මචරිය නිත්‍යශීලය මේ ශාසනයෙහි ගරුකටයුතු ශීලයක්බවද සුදු වස්ත්‍ර හැඳ පෙරවගෙණ ගිහිගෙයි බඹසරවස රක්නා උපාසක උපාසිකා කොඩිසයක් බුදුන් ජීවමානකාලයෙහි පවත් පැවතඇවුත් සියාම් බ්‍රහ්මාදිරටවල අදදක්වා එබදු උපාසිකාවන් ඇතිබවද පඤ්ඤාප්ති ප්‍රතිපත්ති ශාසනවයම පිරිහිගියාවූ මෙරට අභාවිතාවට පැමිණීම ආශ්චර්‍යයක් නොවනබවද අවබොධකොට එබදු ශීලයන් රක්ෂා කරන්නට උත්සාහකටයුතුයි.

නකුලසූත්‍ර උගහසූත්‍ර නිර්දේශයයි 41.

බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීලයයි.

42 එසේනම්නික ශ්‍රේෂ්ඨශීලය කෙසේදයත් ? මේ ශාසනයෙහි භික්ෂූණීන් ධරමානකාල්හි ප්‍රාණාතිපාතා විරතිය අදින්නාදානාවිරතිය අබ්‍රහ්මචරියා විරතිය මුසාවාදාවිරතිය සුරාමේරය මජ්ජපමා දට්ඨානා විරතිය විකාල භොජනාවිරතිය යන ශික්ෂාපද ශ්‍රේෂ්ඨය සමාදන්වීම් වශයෙන් රක්නාලද ශීලය දෙවර්ෂයක් නොකඩකොටරැකර්ථ අනාතුරු පිණිස සාමණේරිභාවයට පැමිණ සුදුසුකම්මිමට කාලයක්වැස උපසම්පදා භික්ෂුණී භාවයට පැමිණියයුතුගී. මේ ශික්ෂාපද ශ්‍රේෂ්ඨය මනාසේ රක්ෂාකරමින් නොවැළැකියහැකිවිනම් මල්ගදවිලවුන් දැරීම් නානාවිරාග වූසත් රන්රිදී මුතුමැණික් අබරණ දැරීම්ආදියද රන්රිදී මිලමුදල් ව්‍යවහාරකිරීම් උසසුන්මඟ අසුන් පරිභොගකිරීම් ආදියද පවත්වමින් දෙවර්ෂයක් ගතකරණ මාතුගාම නෙමේ [ශික්ෂමානාය නොමෙහෙත් භික්මෙන්නීයයි ව්‍යවහාරකරනී කුමක්හෙයින් මෙසේ අනුදුනවදාළේදයත්? මාතුග්‍රාමභාවය ප්‍රකෘතියෙන් අලංකාරලෝලතාදි පඤ්චලොලත්වයකින් ලොල්වන බැවිනි එබදු ප්‍රකෘතියක් ඇත්තාවූ මාතුගාම නෙමේ දෙවර්ෂයක් මුළුල්ලෙහි යමකාකන්න ශික්ෂාපද ශ්‍රේෂ්ඨයෙහි නොහික්මවා අධිශීල සඛ්‍යාතවූ උපසම්පදා ශීලයෙහි පිහිටවනු ලබන්නීවිනම් රූප ප්‍රතිපදාවෙන් වෙහෙසට පැමිණ වහාම්

ශාසනයෙන් බැහැරගන්නීදෝයි එබැවින් ශාසනයට ඇතුළත්වනු පිණිස එහෙනාවු මාගම්තෙමේ පළමුවකාට එකඟකන්නික අවිකසිලයෙහි පිහිටුවන්නේයි ඒ ශීලය සමාදන්කරවන්නාවූකල්හි "අහංභන්තෙ සඝරණෙන සහ එකඟහත්තිකා ඡක්කාසීලං ධම්මං යාචාමි අනුගණ්හංකා තිවා සීලං මදථමෙභන්තෙ" යනුවෙන් තුන්යළක් සිල්ඉල්වමා පුළුකාසයන් නිමවා සිල්දියයුතුයි ඒසිල්දීමද "පාණාතිපාතාවෙරමණිං සමාදියාමි අදින්නාදානාවෙරමණිං සමාදියාමි අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණිං සමාදියාමි අවිතික්කමාමි සමාදානං සමාදියාමි මුසාවාදාවෙරමණිං සමාදියාමි අවිතික්කමාමි සමාදානං සමාදියාමි, සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණිං සමාදියාමි අවිතික්කමාමි සමාදානං සමාදියාමි, විකාලභොජනා වෙරමණිං සමාදියාමි අවිතික්කමාමි සමාදානං සමාදියාමි" යනුවෙන් ආචාරීන්හෙන්ම සමාදන්ව දෙවතීයක් තෙකඩව මේ ශීලය රක්ෂාකොට ඉක්බිති සාමණේරීභාවයට හා භික්ෂුණීභාවයට පැමිණියයුත්තීය සැටවයස් පිරිපැවිදිවනුකැමතිව ආ මාගම්ක් හවවූවත් මේ එකඟකන්නික අවිකසිලය පළමුවකාට සමාදන්කරවා දෙවතීයක් ගික්මවා සිපි ශික්ෂාමානාවම සාමණේර පැවිදි උපසම්පදා භික්ෂුණීභාවයට ඇතුළත්කරගතයුතුයි ඉදින් දෙවතීයක් මේ ශීලය ගෙන මොහික්මුනාවූ සාමණේරියක් උපසම්පදාමාලකයට පමුණුවා යම් සප්තවිර භික්ෂුණී කෙනෙකුන් විසින් උපාධ්‍යායව අනුපසම්පන්න භාවයෙන් හැකුටුවනලද්දීනාම් ඒ සප්තවිර භික්ෂුණීන්ට පවිති ඇවතක්වේ එහින් වදුළහ භික්ෂුණී විහාරයෙහි ගර්භිනීවගීයෙහි

"යාපන භික්ඛුනි සෙවෙය්‍යාති ශ්‍රුධම්මෙසු අසික්ඛිත සික්ඛං සික්ඛමානං වුඩ්ඨාපෙය්‍ය පාචිත්තියං" යනුයි සමන්තපාසාදිකා අට්ඨවාසයෙහිද කියනලදුයේමැයි "මාතුගාමොනාම ලොලාලොහානි සෙවෙය්‍යාති ශ්‍රුධම්මෙසු අසික්ඛිතා සිලානි පූරයමානා කිලමිති සික්ඛිත්වා පනදෙය්‍ය, නාකිල මීසෙති නිප්පරිස්සයතීති දීපෙති "පාණාති පාතා වෙරමණිං සෙවෙය්‍යාති අවිතික්කමාම සමාදානං සමාදියාමීති" යංතං. පාණාතිපාතාවෙරමණීන් පඤ්ඤත්තං සික්ඛාපදංතං පාණාති පාතා වෙරමණි සික්ඛාපදං සෙවෙය්‍යාති අවිතික්කමිතබ්බං සමාදානං කත්වා සමාදියාමීති අත්ථෝ එසනයෝ සබ්බත්ථ ඉමා ඡසික්ඛාපදෙසු සික්ඛිවෙය්‍යාසුපි පබ්බජිතාය දාතබ්බාසෙව න එතාසු අසික්ඛිතා උපසම්පාදෙතබ්බා" යී සැටවයස් පිරී වශයෙන්ඩව ආවාවූ මාගමුන්පවා පළමුවකාට ශික්ෂාමානාභාවයෙහි හිත්මවා පසුව පැවිදිකටයුතුයි ඊට උදාහරණ කථාවක් මෙමෙස්සී—මහ් සකෙස්දයත් ?

මේ මහාභද්‍රකල්පයට එකානූ කපින්වන්නෙහි වරකල්පයෙහි
ලෝපහළවූ මහාකාරුණිකවූ ඒපසිනම් සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේ ජීවමානව වැඩවාසයකර පදුරණසමයෙහි එක්දවසක් මහ
රහත්ගණයා විසින් පිරිවරණලැබූ ඒ ඒපසිනම් සම්‍යක් සම්බුදු
රජතෙමේ කාලඥකර්දම සන්තාපවූ ඒපියෙනි වඩාහාවැදුවුව් එක්තරා
ශ්‍රද්ධාවිර්‍යාසමෘති සම්ප්‍රයුක්තකුල ධිතෘවක්තෙමෝ බුදුන් දැමුඛවූ මහ
සංඝයා මාගේ ශරීරය මහයක්කොට වැඩවදුරණසේක්වා කියා කල
ල්මඩමත්තෙහි තමන්ගේ ශරීරය මහයක්කොට වැඩවදුරණසේක්
වේකියා කාලල්මඩමත්තෙහි තමන්ගේ ශරීරය වතුරැපා මහාවාපුහ
ඉක්බිති ඒ කුලධිතෘ තෙමෝ එම් කුසලකර්මය නැවත නැවත සිහි
කෙරෙමින් සතුටුව දානාදි මසසු පින්කැමැත්තෙකොට එයින් සැව තුසිත
පුරයෙහි ඉපිද එතැන්පටන් එකානූකපක් මුළුල්ලේ සතරඅපායට
නොපැමිණ දිව්‍යමනුෂ්‍ය දෙගතියෙහිම ඉපිද අප්‍රමාණ ශ්‍රී සම්පත් වලදා
අපගේ ගෞතම බුද්ධශාසනයෙහි සැවැත්නුවර මහසැපත් ඇතිතාවූ
බමුණු මහසල්කුලයෙහි ඉපිද දෙහුරුන් විසින් "මුක්තා" සිනම් කර
ණලද්දේය ඒ මුක්තානම් කුමාරිකාතෙමෝ මහත් ශ්‍රී සෞභාග්‍යයෙ
න් වැඩී කිපී රොගාබාධයක්නොවී ගෘහස්ථ බ්‍රහ්මචර්‍යාව රක්ෂාකර
මින් එකසිය විසිහවරැදුක් ගිහිගෙහිවැස මහාප්‍රජාපතී ගොතමීන්
වහන්සේ කරා එළඹ ප්‍රව්‍රජ්‍යාවට යාඥකළකල්හි විනයවිධිවූපරි
දෘන් පළමුකොට එකහත්‍යනික ශීලික ශීලය සමාදන්කරවා ශික්ෂණ
නාවයට පමුණුවා ඒදශීනාකෘවහන්දී සුදුසු සෙනසුනකට යැව්
සේය. ඒ මුක්තානම් ශික්ෂණානා තෙමෝ භාවනාකරණයේ ඳවි
රමවිමඟර ගදකිළියේ වැඩහුන් තථාගතයන්වහන්සේගේ මහා
කරුණා සමාපත්ති ඥානතෙමේ දුලට අසුවී තමන්වහන්සේගේ
ශ්‍රී ශරීරය දක්වන්නාක්මෙන් ඛුඩරශ්මිමාලාවක් විහිදුවා මුක්තා
නම් ශික්ෂමානාවහට සතරපදගාථාවකින් ධම්මදශනාකළාහ ඒ
ගාථාවගේ මහලඹර මුක්තානම් ශික්ෂමානාතෙමෝ සෝවාන් සකෘ
ගාමි අනාගාමි අර්හත් යන සතරමඟ සතරඵලයට පැමිණියේයි මේ
කථා ප්‍රවෘත්තිය තෙරීගාථා අට්ඨාඝයෙහිද අපදාන පාලියෙහිද ආගෙස්සි
එතකුදුවුවත් තෙරීගාථා අට්ඨාඝයෙහි මුක්තාභික්ෂුණී යන නමින්ද
අපදානපාලියෙහි චංකමභික්ෂුණී යන නමින්ද ආගෙස්සි කියනලදු
වේවැයි තෙරීගාථා අට්ඨාඝයෙහි "මහාපජාපති ගොතමියා සන්තිකෙ
පබ්බජිත්වා සිඤ්චානාහුවා" යනාදියයි.

එකගන්ථික ශ්‍රේෂ්ඨශීල නිර්දෙශයයි 42.

ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඟ උපෝෂථශීලය.

—o—

43 ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඟ උපෝෂථශීලය කෙසේදයත්? වැසහුන්මසට පෙරපසු දෙමස හා වස්තුන්මස ද සමඟ පස්මාසය හෝ වැසහුන්මස සය හෝ අනැම්ම විවරමාසය හෝ විවරමාසයාගේ අසිමාසය හෝ ප්‍රකෘති පොහෝදවස හෝ පරිවෙජ්ද කොටගණන මෙසේ මේ පස්මසය තුන්මසය එක්මසය අඩමසය එක්දවසය යන පසළුපරිවෙජ්දයන් අතුරෙන් කැමතිකාලපරිවෙජ්දයක් නියමකොටගණන සමාදන්විය යුතුශීලය ආර්‍ය්‍ය අෂ්ටාඟ උපෝෂථශීලනම්වේ. ශීලය සමාදන් වන්නාහු විසින් පෙරවිදවස ගිහිගේකටයුතු විධානකොට පොහොදවසට සැපියයුතු ආහාරකෘත්‍යය සම්පාදනයකරතබා පොහොදවස උදැසන අනපය මුවදෙවා පවිත්‍රව සුදුවයහැඳ සුදුවතක් එකාංශකොට පොරවා ශික්ෂාපදඅට තමන් දන්නේවිනම් එකක්පාසා අධිෂ්ඨානකර ගතයුතුයි. ශික්ෂාපද අට තමා නොදන්නේවිනම් අසල විහාරස්ථානයකට හෝ මෛත්‍රීසම්බාධිවාසෂයක්කරා හෝ අටසිල්පද දන්නා භික්ෂූ උපාසකාදි ආචාර්‍ය්‍යයෙකුකරා හෝ ගොස් උත්තුවකමයන්හිඳ ඇදිලිබැඳගණ "ඔකාස අහංභන්තෙ තිසරණේන සහ අට්ඨඟසීලං ධම්මං යාචාමි අනුග්ගහංකත්වා සීලංදෙථමෙභන්තෙ අනුකම්පං උපාදාය" යනාදිවාක්‍යයෙන් තුන්යළක් යාඤ්ඤාකොටල් ආචාර්‍ය්‍යයන් විසින් දෙනනියාමයෙන් ශික්ෂාපදඅට සමාදන්විය යුතුයි. ඉවාඟත්නාකල හෝ ආචාරීන්ගෙන් සමාදන්වනකල හෝ ශික්ෂාපදයක්පාසා මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකටයුතුනි.

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා පාණාතිපාතය හැර පාණාතිපාතයෙන් වැළැක්කාහුය බහා තබනලද දඬුමුගුරු ආත්තාහ පහරිවාමයෙහි ලජ්ජාඇත්තාහ සර්ව්‍යන්තකරුණා දයාවට පැමිණියාහ සියළු ප්‍රාණීහුතයන්කෙරෙහි හිතානුකම්පා ඇතිව වාසයකළාහුය මමද මේ දවාල හා රාත්‍රියත් පාණාතිපාතය හැර පාණාතිපාතයෙන් වැළකී වාසයකරමි යනාදීන් සලකා මේ පළමුවන අඟයෙන් මහරහතුන්ව අනුව ක්‍රියාකරමි මාගේ උපොසථයත් වයනලද්දේවයි යනු සිත්හි පළමුවන ශික්ෂාපදය ඉවාඟතයුතුයි.

ඒට අනතුරුව මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා අනුන්විසින් කායවාක්මනකින් නොදෙනලද වස්තුව පැහැරගැනීම හැරඅදිනාදානඅඟයෙන් වැළකුනාහුය දෙනලද්දක්ම ගන්නා සුළුවූය

දෙනලද්දක්ගැණීම ඇමතිවූහ සොරනුවූ පවිත්‍රවූ ආත්මයෙන් යුක්තව වාසයකළාහුය මමද මේ රාත්‍රිය හා දවාලත් අදිනනාදනයෙන් වැළකී වාසයකරමියි යනාදින් සලකා මේ දවන අහසයන් මහරහතුන්ව අනුව ක්‍රියාකරම් මාගේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් සලකා දෙවන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි.

මහ රහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා මෛථුන සෙවනය හැර බ්‍රහ්මචාරීව ග්‍රාම්‍යධර්මයෙන් වෙන්ව වයංචිය සම්පත්තියෙන් හා ලාමක ධර්මයෙන්ද වැළකුනාහ මමත් මේ රැය හා දවාලත් ඒ ලාමක හැසිරීම් සංඛ්‍යාත මෛථුනයෙන් වළකිම් මේ තුන්වන අහසයනුදු මම මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරම් මාගේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් තුන්වන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි.

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා මුසාවාදයහැර මුසාවාබිණීමෙන් වැළකුනාහ සත්‍යවාදීයහ සත්‍යයෙන් සත්‍යය ගළපන සුළුවූහ සත්‍යවචන කියන්නාහ කාරණාසහිතවූම වචන කියන්නාහ ඵලාඵලයා බබාරුවෙන් නොරවටන්නාහ මමද මේ රැය හා දවලත් මුසාවාදය හැර මුසාවා කීමෙන් වළකිම් මම වනාහි මේ සතරවන අහසයනුත් මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරම් මාගේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් සතරවන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි.

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා සුරාමේරයහැර මද ප්‍රමාදයට හේතුවූ රහමේරපීමෙන් වැළකුනාහ මමද අද මේ රැය හා දවලත් ඒ මද ප්‍රමාදයට කාරණාවූ සුරාමේරය පානයෙන් වළකිම් මම වනාහි මේ පස්වන අහසයනුත් මහරහතුන්ව අනුව ක්‍රියාකරම් මාගේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි. යනුවෙන් පස්වෙනි ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයදක්වා එක්වේල වලදන සුළුවූහ රාත්‍රි භොජනයෙන් වැළකුනාහ විකාලභොජනයෙන් වැළකුනාහ මමද අද මේ රැය හා දවලත් ඒ විකාලභොජනයෙන් වළකිම් රාත්‍රිභොජනයෙන් වළකිම් මම වනාහි මේ සවන අහසයනුත් මහරහතුන්ට අනුව ක්‍රියාකරම් මාගේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් සවන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතු.

මහරහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයෙදක්වා නවතුගණුවැයනු පිණිසුදස්න මල්ගෙදිලවුන් ඇදුරීම් සැරසීම් අලංකාරාදිඅයන්ද වැළකුනාහ මමද අදමේ රැය හා දවලන් ඒ නවතුනගණුවයනු පිණිසුදස්න මල්ගෙදිලවුන් ඇදුරීම් සැරසීම් අලංකාරාදිඅයන් වළකිම් මා එනාහි මේ සත්වන අහඅයනුත් රහතුන්ව අනුව ක්‍රියාකරම් මාහගේ උපොසථයත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් සත්වන ශික්ෂාපදය ඉටාගතයුතුයි.

රහතුන්වහන්සේ ජීවිතාන්තයෙදක්වා උසසුන් මහතුසුන් හැර අහවත් ඕරියනින් උස්වූ පාඇති ඇඳපුටුආදිය හා අකාලව පලස් බිමුතුරුණු ආදී ඝනාසන්‍ය අසුන්ආදිය හැර උසසුන් මහතුඅසුන් පරිහාගඅයන් වැළකුනාහ මමද අදමේ රැය හා දවලන් ඒ උසසුන් මහතුඅසුන් හැර උසසුන් මහතුඅසුන් පරිහාගඅයන් වළකිම් පාමිවි ඇඳදක අහෝ තණඇතිරියක අහෝ සෙයාසනකරම් මම එනාහි මේ අටවෙනි අහඅයනුදු රහතුන්ව අනුව ක්‍රියාකරම් මාහගේ උපොසථ යත් වසනලද්දේවෙයි යනුවෙන් අටවෙනි ශික්ෂාපදය ඉටාගත යුතුයි.

මේසේ එක එක ශික්ෂාපදඅක්පාසා වෙන වෙනම නුවණින් සලකා "පාණාතිපාතා වෙරමණි, අදින්නාදානා වෙරමණි, අබ්‍රහ්මචරියා වෙරවමිණි, මුසාවාදා වෙරමණි, සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරවමිණි, විකාලභෝජනා වෙරවමිණි, නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සන මාලාගන්ධවිලේපන ධාරණ මණ්ඩන විභූසනට්ඨානා වෙරමණි, උච්චාසයන මහාසයනා වෙරමණි සිකඛාපදං සමාදියාමි" යනුවෙන් ශික්ෂාපද දන්නේවිනම් තමන් විසින් හෝ නොදන්නේවිනම් ආචාර්යයන් ඉගත් හෝ වාන්හදයකොට සමාදන්වියයුතුයි. මේසේ සමාදන්වූ සිල්අඩාවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් මුලින් පිරිසිදුහානාකාලයතුළ භගවත් පස්මසයතුන්මසය මසය අඩමසය දවසය යන කාලනිකාලයක්තුළ මහරහතුන්වහන්සේ නොනක්මෙන් ක්‍රියාකටයුතු: යසි සිතා අඹුදරුවන් ආදී ඝරාවාසයෙහි කුදුමහත් කටයුතු හෝ වෙළඳම් ගොවිකම්ආදි කටයුතු හෝ හොසිතා නොබලා කායවාග් චිත්තනිසයන් නතවන් කය වෙනසවා හෝ වචනයෙන් ඉල්වා හෝ සපයාගන්නාලද ආහර හිලුන්පය ආදිය හෝ පරිභාග නොගෙනකාට සියඑබ්‍රහ්මචරි රහතුන්ව සමානව ක්‍රියාකටයුතුයි. ඒ කාලයතුළ තමන්ගේ චරිතයට සුදුසු යම් කිසි කමටහනක් භාවිතාකටයුතුයි. ඉදින් කායගතාසති කමටහන් භාවනාව වඩනුකැමතිනම් මේ ශරීරය පිටපිට නොඉෂ්ට වණීසංඝාන දිසා ඔකාසාදිවශයෙන් පිළිකූල

ලැයි ඇතැම් දෙනා විසින් කියනු ලබන මෙම නිකර මින් භාවනාකථාවෙහි බුද්ධානුස්සතිභාවනාව වඩනු කැමති භාග්‍යවතුන්වහන්සේ මේ මේ කාරණයෙන් අගිතැස්ස මේ මේ කාරණයෙන් සම්‍යක් සම්බුද්ධ වූ සේක්කැයි ඇතැම් එකකි, ගුණය සියක් සියක් ක්‍රමයකින් දහස් දහස් ක්‍රමයකින් වෙනස් කරමින් භාවනාකථා කරනු සියළු භාවනාවෝම බුදුසේ අර්හත්වාදියෙන්මුත් පාලියාර්ථවාදියෙන් පමණක් අර්ථානුදහන කිරීම භාවනාවක් නොවන බව අවබෝධ කරවනු සැබෑ.

මෙසේ භාවනාව සමඟ රක්නා ලද ආර්‍ය්‍ය උපොසථශීලය මහත් ඵලවන්නේය මහානිසංසවන්නේය මහාද්‍යුතිකවන්නේය මහා විප්‍රකාරවන්නේ කෙසේ මහත්ඵල මහානිසංස මහාද්‍යුතික මහාවිප්‍රකාරවන්නේදයත්? යම්සේ බොහෝවූ සප්තරත්නයන් සම්පූර්ණවූ අඟ, මගධ, කාසි, කොසල, වජ්ජි, මල්ල, චේතිය, වංග, කුරු, පාඤ්ඤාල, මච්ඡ, සූරසේන, අස්සක, අවන්ති, ගන්ධාර, කම්බෝජ, යන මහාමණ්ඩල මහාජනපදයන්ට අධිපතිවූ යම් රාජ්‍යසම්පත්තියක් ඇත්තේ වේද අෂ්ටාඞ්ගයෙන්යුක්තවූ යම් උපොසථශීලයක් රක්‍ෂාකරන්නේ වේද ඒ උපොසථ ශීලයාගේ මහාමණ්ඩලස්වන කළාවෙන් කළාවටත් මහාමණ්ඩල මහාජනපදයන්ට අධිපතිවූ රාජ්‍යසම්පත්තිය මහාඅඟ මන්ය ඊට කාරණාකිමයත්? දිව්‍යරාජ්‍යසම්පත්තියට උපමා කොට බලනාකල්හි මනුෂ්‍යරාජ්‍යසම්පත්තිය ඉතා දුප්පත්වන්නේය හැමට යට චාතුම්මහාරාජික දෙවිලොව හැමටවඩා අල්පෙෂාක්‍යවූ දෙවියෙක්හට මිනිස්ලොව සත්වේනිරෝජක්පවා ඉතා දුප්පත්වෙයි. මේ ලෝකයෙහි යම් ස්ත්‍රියෙක් හෝ පුරුෂයෙක් හෝ අෂ්ටාඞ්ග උපොසථශීලය රක්‍ෂාකළේවිනම් මහතෙම මරණින්මත්තෙහි දිව්‍යමයවූ පන්සියයක්හවරුද්දට ආයුෂඇත්තාවූ චාතුම්මහාරාජික දිව්‍යලොකයෙහිද දිව්‍යමයවූ දහසක් හවරුද්දට ආයුෂඇත්තාවූ තාවතිංස දිව්‍යලොකයෙහිද දිව්‍යමයවූ දෙදහසක් හවරුද්දට ආයුෂඇත්තාවූ යාම දිව්‍යලොකයෙහිද දිව්‍යමයවූ සාරදහසක් හවරුද්දට ආයුෂඇත්තාවූ තුසිත දිව්‍යලොකයෙහිද දිව්‍යමයවූ අටදහසක් හවරුද්දට ආයුෂ ඇත්තාවූ නිම්මාණරති දිව්‍යලොකයෙහිද දිව්‍යමයවූ සොළොස්දහසක් හවරුද්දට ආයුෂඇත්තාවූ පරනිර්මිත වසවර්ති දිව්‍යලොකයෙහිද උපදවා, ඒ අෂ්ටාඞ්ගශීලානිසංසය අප්‍රමාණවූ දිවසිරිසැපත් විඳුවන්නේසි මනුෂ්‍යලොකයෙහි සොළොස්දහසක් හවරුදු පරිනිර්මිතව වසවර්ති දෙව්ලොවට එක්දවසක් වන්නේසි. එසින් වදාළහ විශාඛා මහාඋපාසිකාවන්ට අඟුත්තරනිකාය නිකනිපාත විසාඛුපොසථසූත්‍රයයි.

1 "පාණං නහානෙ නවිදින්නා මාදිසෙ
මුසා නහාසෙ නව ඔජ්ජපොසියා
අබ්‍රහ්මචරියා විරමෙමය්‍ය මේථුනා
රත්තිං න භුඤ්ජෙය්‍ය විකාලභොජනං.

2 මාලංනධාරෙ නව ගන්ධමාචරෙ
මණ්ඩෙව ඡමායං වසෙයථ සන්ථතෙ
එතංහි අඞ්ගිකමාහු ඔපොසථං
බුද්ධන දුක්ඛන්ත ගුණං පකාසිතං.

3 චතුදුව සුරියොව උභොසුදස්සනා
ඔභාසයං අනුපරියන්ති යාවතා
තමොනුදා තපන අන්තලික්ඛගා
නමහ පභාසයන්ති දිසාවිරොචනා.

4 එතදෙමං යංවිජ්ජති අන්තරෙ ධනං
මුත්තාමණී වෙළුරියඤ්ච භද්දකං
සිඩ්ඩ සුවණ්ණං අථවාපි කාඤ්චනං
යංජාතරූපං හටකන්ති වුච්චති.

5 අඞ්ගුපෙතස්ස උපොසථස්ස
කලම්පිනෙතානු භවන්තිදිසාලසිං
චන්දපභා තාරගණාව සබ්බ
තස්මාහි නාරීව නරොව සීලවා.

6 අඞ්ගුපෙතං උපවදෙසුපොසථං
පුඤ්ඤානිකත්තොන සුබ්‍රහ්මයාති
අනිඤ්ජිතාසඟහමූපෙතෙති ඨානන්ති" ඒ.

යනුවෙන් එදැළ සූත්‍රාන්තයෙහි භාවයනම් ප්‍රාණවධ නොකට ශූත්තේය අනුන් විසින් කැපීත් මහා වචනයෙන් මහා හුදුන්වයතුව පැහැරනොගතශූත්තේය බොරුනොකියශූත්තේය රහමර නොපිය ශූත්තේය මෙථුන සංඛ්‍යාතවූ අබ්‍රහ්මචරියත් වැළකියශූත්තේය රාත්‍රී විකාලභොජනය නොවැළඳියශූත්තේය නටනු ගයනු වයනු විසුළු දස්න මල් ගඳවිලවුන් ඇ දුරිඹ්ආදියෙන් වැළකියශූත්තේය මිටිපා ඇඳඳක මහා බිම තණඇතිරියෙක මහා මහාවියශූත්තේය මේ ශික්ෂා පදඅට දුක් සකළවරකරණ ගුණඇතිමහසින් අෂ්ටාඞ්ගික උපොසථ යයි තථාගතවූ බුදුරජහු විසින් ප්‍රකාශකරණලද්දේය.

යහපත් දැකුම්ඇතැත්තාවූ චන්ද්‍රසූර්‍යාදී දෙදෙනා දසදිගුන් හෙළා බබළන්නාහු මහාමෙරුපර්වතය සිසාරා යම්තාක් ගමන්කරන්නාහුවේද අන්තරීක්ෂයෙහි ගමන්කරන්නාවූ ඒ චන්ද්‍රසූර්‍යාදියෝ යම්පමණ සථානයක අඳුරු නසන්නාහුද දසදිශාවන් ආලෝකකරමින් ආකාශයෙහි බබලන්නාහුද මේතාක් මේ ලෝකධාතුවෙහි ඕඝන්තාමාණික්‍ය වෛඩූර්‍යාදී ශිබිරාවක කාචනාදි නොයෙක් ප්‍රභෙදඇත්තාවූ සවණ්ණ රජතාදී යම්පමණ යහපත් ධනයක් වේද චන්ද්‍රාලෝක තාරකා ලෝකාදි යම්පමණ ආලෝකයක්වේද ඒ සියල්ල අෂ්ටාඟ උපෝසථ ශීලයාගේ සෝළසලාස්වනකලාවෙන් කලාවවත් නොඅගනේය එහෙයින් මේ ලෝකයෙහි සිල්වත් ගුණවත් මහණබමුණන් විසින් නිතූනානාවයුතුවූ සිල්වත් ගුණවත්වූ උපාසක උපාසිකාවෝ සැප ඵර්කාරණවූ කුසලක්‍රියාවන්හෙයින් මරණින්මතු සුගතීලෝකපරායණවන්නාහුයයි දතයුතුයි.

අෂ්ටාඟ උපෝසථශීල නිර්දෙශයයි 48.

ශීලානි සංඝ නිර්දෙශය.

48 මෙතැන්පටන් ශීලානිසංඝ දක්වීමට උදාහරණවසහුන් දක්වනුලැබේ මේ මෙසේදයත් ? මේ මහාභද්‍රකල්පයෙහි තුන් වෙනිව ලෝපහළුවූ මෛත්‍රෙලෝමෙනකාග්‍රලක අසරණ සරණවූ කාශ්‍යප සම්‍යක් සම්බුදුරජාණන්වහන්සේගේ ශාසනය උද්දීප්තව බබලන්නාවූ කල්හි එක්නරාගමක මහාරුන්පන්සියයක් නැගිට ගම්පහරමින් මංපහරමින් නොයෙක් දුශ්චරිත දුරා ජීවයන්ගෙන් දිවිපවත්වන්නාහුය එක්කලෙක ඒ මහාරහු ගම්පැහැරීමට ආකල්හි ගම්වාසී මනුෂ්‍යයෝ කඩුදුනුආදි ආයුධගත් අත්ඇතිව ඒ පන්සියයක් මහාරුන් පසුපස්සේ එහබැඳගියානු එක්තැරා වනලැහැබකටගොස් සැඟවීගව තැන් මහාගන්නාහු සුදුසු රක්‍ෂාසථානයක් නොදැක එක්තරා සිල්වත් ගුණවත් ආරණ්‍යවාසි සථවිරයන්වහන්සේනමක් දැක උන්වහන්සේකරාගෙගාස් පසඟපිනිවිවා වැඳ සවාමීන්වහන්ස අද අපට මනුෂ්‍යයන්ගෙන් ගැලවීගතහැක්කම්හ ක්‍රුඛවහන්සේ අපව පිහිටවූවමැනවැයි යාඥාකළාහුය ඉක්බිති මතරුන්වහන්සේ කියන්නාහු පින්වත් උපාසකගෙනි මේබදු ආපදාවක් පැමිණි කල්හි සීලයහැර අනික් රක්‍ෂාසථානයක්නම් නැත්තේය මේබදු ආපදාවන්ට ශීලයහැර අනික් පිහිටක්නම් නැත්තේය මතපි ඇමදෙනම සිල්සමාදන්වෙන්වයි කියා ඉක්බිති ඒ මහාරුන්පන්සියයක් දෙනම

එකෙණෙහි පන්සිල් සමාදන්ව ඒ තමන්ගේ ශීලගුණය ආවජ්ජනා කරමින් උන්නාහුය ඉක්බිති ගම්වාසී මහත්සෙනාමෝ අව්‍යායුධගත් අත්ඇතිව වහාම දිවඅවුත් සොරුන් පන්සියක්දෙනාම වටකොට එකකුටත් ස්‍වාමිනාදී ජීවිතක්ෂයට පමුණුවාළුහ. ඒ පන්සියයක් සොරහු එකෙණෙහිම සමාදන්ව ආවජ්ජනාකරමින්හුන් සීලානුභාව යෙන් එයින් චුතව දිව්‍යලෝකයක පන්සියයක් දිව්‍යවිමානයෙහි දිව්‍යපුත්‍රයන්ව උපන්නාහුය සොරදෙටුතෙමේ ඇවිදුන් ඇමට නායකවූ දිව්‍යරාජන්ව උපන්නේහි ඒ දිව්‍යරාජතෙමේ පන්සියයක් දිව්‍යපුත්‍ර යන් අතුමරන් අතිසයින් විශිෂ්ටවූ සම්පත්ඇතුව උපන්නේයි එතැන්පටන් අපගේ ගෞතම දිපංකරතථාගතයන්වහන්සේ ලොවපහළුවන කාලයදක්වා අවුරුදු දහසකින් අහලක් වඩිනා මහාඵල සන්ගව්වක් වැඩෙනතුරු මනුෂ්‍යලෝකයෙහි නොඉපිද අනුලොම් ප්‍රතිලොම්වශයෙන් සදිව්‍යලෝකයෙහිම දිවඹිරිවලඳ ගෞතම බුදුන් සමයෙහි දේවිලාවින් සැවඅවුන් මිනිස්ලොව සාවුල්කුලගව ල් පන්සියයක කෙවුල්ව ඉපිද ක්‍රමයෙන් වැඩි කෙවුල්කම්යෙන් ජීවත්වන්නාහු කපිලවත්ථුයාගේ අග්ගසාවන්පත්නියෙහි යංවෙගලැබ පැවිදිව විදසුන්වඩා රහත්ඵලයට පැමිණියාහුය එයින් කිහ. සූත්‍රනි පාතකපිල සූත්‍රඅට්ඨාඝයෙහි "තත කාලාකණ්ණි කාමාවචර දේවලොකෙ නිබ්බත්තිංසු තතෘ ජේඨක චොරෝජේඨක දේවපුත්තා අහොසි ඉතරෙ තයෝසව පරිවාරා" ඕ. එහි භාවය ඒ මරණාසන්නකාලයෙහි පවසිල්ලය සමාදන්ව රක්ෂාකළාවූ සොරුන් පන්සියය කළුරියකොට කාමාවචර දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නාහුය ඔවුන්ගේ දෙටුසොර තෙමේ ජේෂ්ඨ දිව්‍යරාජන්ව උපන්නේය සෙසු සාරසිය අනුනව දෙන ඔහුට පිරිවරව උපන්නාහෙයි දතයුතුයි.

දේවානිදේවවූ ශක්‍රාදී ඝකුවූ බ්‍රහ්මාදිබ්‍රහ්මවූ මෛත්‍රලොක්‍යාවා ශ්‍රීවූ අපහාණ්‍යතුන්වහන්සේ ජීවමානව වැඩවාසයකරණසමයෙහි සත්සියයක් මවුළුදුජනයා වෙළඳුවපිණිස නැවිනැගිම්හා සමුද්‍රයෙහි යන්නාහු සත්දවසක් නිරන්තරයෙන් ධාවනයකොට කිසිපිහිටක් නැතහාවූ මහාසාගර මධ්‍යයට පැමිණියාහු ඉතා දරුණු වාතයක් හමා, මහත් රැලනගින්නට පටන්ගත්හ මෙමස් මහත්රැලවේගයට අසුවූනැව් මහාසමුද්‍රයෙහි ගිලාබස්නට පටන්ගත්කල්හි සත්සියයක් වෙළඳජනයා මහත්හඬින් කුස්තව අඩමින් වැළපෙමින් තම තමන් ගේ ඉෂ්ටදේවතාවන්ට මෙනෙ මෙනම යාඥාකරන්ට පටන්ගත්හ එකල්හි ඒ සත්සියයක් මවුළුදුන් අතුරෙහි නිරන්තරයෙන් පඤ්ච

ශීලය රක්නාවූ කෙනෙක්වත් සුනඛයන්යුක්තවූ මහවත් සියළු සත්ව
යෝම කෑමය සඳහා දැහැදෙකාට ඇත්තාහයි යන අදහස් ඇත්තාවූ
එක්තරා සම්‍යක්දෘෂ්ටිගත් උපාසකයෙක් මතමේ කිසිභයක් වත්
තැතැත්තෙමේ මේ ශ්‍රාවණයෙහි සත්වයන්ගේ බිම්තැවශයෙන් විනාශ
වීම සඳහාව ධර්මයක. මේබඳු අවස්ථාවෙහි කවරදේවියෙක් පිදීමෙ
නුත් ආර්යයක් නැතැයි හුවණින් සලකා තමාගේ පඤ්චශීලගුණයම
ආවජ්ජනාකරමින් කමටහන් භාවනාකරන්නාවූ මයාගිමයකුමෙන්
කිසි භයක්නොවේ නිශ්චලව උන්නේය ඉක්බිති අවශෂ මඛාභහු
මනුෂ්‍යමයෝ මේබඳු මහත්විපත්තියක් පැමිණිකල්හි මනාබාඉන්නේ
කුමක්නිසාදැයි විචාරණුලැබුමේ මෙසේ කීමේය.

එඛා සත්පුරුෂමයනි මම වනාහි නැවිනගිනාදවස ආයුෂ්
සංඛයා මාගේගෙට වැඩමවා මහත් ශ්‍රද්ධාවෙන් දන්දී පඤ්චශීලය
සමාදන්ව නැවට නැගී ආමයම් මම ඒ ශීලය ආවජ්ජනාකරමින් හිඳිමි
සියළු සත්වමෝම මරණය සඛභාවමකාට ඇත්තාහ මට භයවීමට
කාරණයක්නැතැයිකීහ. ඉක්බිති සත්සියයක් වෙළඳජනයාද පින්
වන්නි එසේවීනම් අපව විසින් සමාදන්ව රක්ෂාකරණුලද පඤ්ච
ශීලය අපවද දෙවයි ඉල්වූවාහු සත්සියයක් මනුෂ්‍යයන්ට
එකවිට සිල්සමාදන්කරවිය නොහැකි බැවින් සත්සියයක් මනුෂ්‍ය
මයෝ සත්කොට සකට බඳා පළමුවන සියක්දෙනාට පතුල් තෙමෙ
නතරම් දිගේසිට පන්සිල් සමාදන්කරවූමේය දෙවෙනි සියයට
දණක්පමණ දිගේසිට සිල්සමාදන්කරවූයේය තුන්වනසියයට උකු
ලක්පමණ දිගේසිට සිල්සමාදන්කරවූමේය සතරවන සියයට පෙක
ණිය තෙමෙනතරම් දිගේසිට සිල්සමාදන්කරවූයේය පස්වන සියයට
තුනමත්තක් පමණ දිගේසිට සිල්සමාදන්කරවූයේය සවනසියයට
කරවටක් පමණ දිගේසිට සිල්සමාදන්කරවූයේය සත්වන සියයට
මුඛයට දිය ඇතුල්වනපමණකාලයක් සිල්සමාදන්කරවූ මේය ඊට
අනතුරුව සියළුනාවදියට ගිලාබැසගොස් ඒ සත්සියයක් වෙළ
ඳුන්ගේ ජීවිතඛානිය නොවනතාක් තම තමත් විසින් එංකණෙහම
ඉන්නාලද පඤ්චශීලයහැර අනිත් රක්ෂාසථානයක් නැතැයි සලකා
කිසිභයක් චකිතයක්නොවී තම තමන්ගේ ශීලගුණයම ආවජ්ජනා
කළාහුය ඉක්බිති ඒ සත්සියයක් මවලෙන්දෝම දිගේගිලී කාලක්‍රියා
කොට ආසන්නභවයහි මහත් ශ්‍රද්ධාවෙන් සමාදන්වූ පඤ්චශීලානි
සංසයන් කරණකොටගෙණ තව්තිසාදෙවිලොව දිව්‍යපුත්‍රයෝව

ඉපිද සත්සියයක් සඬණීමය විමාණයන්හි පිහිටියාහුය ප්‍රධාන දිව්‍යපුත්‍රයාගේ විමාණය සියක්යොදුන් පමණවිය සෙසු එකක් අඩු සත්සියයක්යොදනාට දෙළොස් යොදුන් පමණ සඬණී මය විමාණ එකක් අඩු සත්සියයක් ඒ මහාවිමාණය පිරිවරාගණ කර්ණිකාවක්ව එත් පහළවූහ අවශෙෂඵලයක් අඩුසත්සියයක් දිව්‍ය පුත්‍රයෝ ප්‍රධාන දිව්‍යරාජයාහට පිරිවරවූහ. මේ දෙවනිකාය "සතු ලුපන දෙවනිකාය" නමින් ප්‍රසිඩවිය එසින් කීහ සංයුතතනිකාය සගාථවගී දෙවතා සංයුත් අටුවාගයකි "නානිපි සතතජංඝසතානි තථකාලංකතවා ආසනනකාලෙ ගහිත සීලංනිසසාය නාවතිංසහ වගන නිබබතතිංසු ඉතසං ඝටාවඝසගතාව ඒවාණානි නිබබතතිංසු සඬබසංමෙජඩ ආචරියසස ගොජන සතිකං සුවණණවිමාණ නිබබ තතිංසු අවිගසසානි තසස පරිවාරානිහුත්වා සඬබගහටසිමං වාදස ගොජනිකං අගහාසි" සි

තවද මෙම ශ්‍රී ලංකාවිපගෙහි මියුගුණොවේ වැසි එක්තරා දෙමළ දෙරටුපාලගෙයක් තෙගමේ උදුසනම බිලිකරක් කොමත්ආදී උපකරණරැගෙණගොස් මසුන්මරා තුන්කොටසක්කර එක්කොට සක් භික්ෂුව සහල්ගන්නේය එක්කොටසක් භික්ෂුවිදිගණියි එක්කොට සක්පිසයි මේ ක්‍රමගෙන් පණස්හවිරුද්දක් මුළුල්ලේ පණිවා කමී නොව ජීවත්ව මෑතභාගගයක් ඉගණවයසව පැමිණ නොනැගිවිත ගෙයහාවට පැමිණියේයි එකෙණෙහි සෑගිරිවගහරව සි චුල්ලපිණඩ පාතිකතිසස සථවිරයන්වහන්සේ ආමාහු මරණමචකගෙන් වැදගෙව ඉන්නාබව දිවසින්දැක මේ ඔසුභෙෂජතෙමේ මා නොයදුනතාක් නො මැරේවායි අධිෂ්ඨානගෙනාට වහාම අහසින්වගාස් ඔහුගේ දෙරකඩ වැඩසිටියේයි ඉක්බිති ඔහුගෙන් හාගයීගතොගම් ගිමියාගණනි නෙරුන් වහන්සේ වැඩියේගයි කීහ මම පණස්හවිරුද්දක් මුළුල්ලෙහි එක් දවසකුදු මහගතෙරුන්කෙරා නොගියෙම් මාගෙන් කවරගුණයක්නිසා නෙරුන්වහන්සේ වැඩිසේක්ද ඔහුවගන්නට කියැයි බිරින්දට කියාගැවීය ඉක්බිති දෙරටුපාල හාගයීගතොගම් සවාමිනි අනික් තැනකට වැඩියැනැවසිකීහ. ඉක්බිති නෙරුන්වහන්සේ උපා සකගාගේ ගරීර ද්‍රවතනි කොසස්දැසි විවාගල්සි සවාමිනි ඉතා දුර්ලභ යයි කීහ. නෙරුන්වහන්සේ ගෙට වැඩ සිහිඋපදවා සිල්ගණුවයිකීහ එසේය සවාමිනි දෙවයි ඉල්වූසේය නෙරුන්වහන්සේ තිසරණසේ පඤ්චශීලය ගණුවයි කීහ. නෙරුන්වහන්සේ පචශීලයයි කියනුහා සමග ඔහුගේ දිවපණතැනිව වැටුනන්ය ඉක්බිති නෙරුන්වහන්සේ මෙපමණක් යැගෙන්යයි කියා නික්මගියේයි දෙමළ දෙරටුපාලතෙමේ

කළුරියකොට චාතුම්මහාරාජික දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නේය ඒ උපන්කෙණෙහිම මා එසින් කවරකර්මයක්කරකාට මේසා මහත්සම්පත්තියක් ලබනලද්දේදැයි ආළවිනාකරණයේ තෙරුන්වහන්සේ උපනිශ්‍රයකොට ලැබුබවදැන දෙවිලොවින් අවුත් තෙරුන්වෑද සක්මන් කළවර සිටිසේයි මෙසේතම කවරෙක්දැයි විවාළකල්හි සවාමිනි මම පෙරමල පදරටුපාලයෙහිසීකිහ. කොහිඋපන්නේදැයි විවාරණුයේ සවාමිනි චාතුමහාරාජික දිව්‍යලෝකයෙහියයි කිහ. ඉදින් ආයුෂ්මන්වහන්සේ මට පඤ්චශීලය දුන්සේක්වීනම් මතු දිව්‍යලෝකයෙහි උපදනෙමිවේදැයි කිහ තෙරුන්වහන්සේකියනුයේ මම කුමක්කරම්ද තොපි පඤ්චශීලයගැණිවට පපාහොසත්නුවූයේවේදැයි කිහ ඒ දිව්‍ය පුත්‍රතෙමේ මහතොරුන්වෑද දිව්‍යලෝකයටම නැඟිහිටියේසි. මේ කථා ප්‍රවෘත්තිය නිකතුත්තර අට්ඨකථාවෙහි කමීනිදානසූත්‍රයට උදුකරණවශයෙන් ආසේයි.

අතීතකාලයෙහි මගධරම රජගහනුවර එක්තරා මගධනම් රජෙක් රාජ්‍යයකරණුයේ ඒනගරාසන්නයෙහිවූ මවලනම් ගම මහාකුලයෙහි වහාබොධිසත්වයෝ උපන්නේසි නාමකරණදිනයෙහි මසකුමාරයයි නම්තැබුහ ඒ කුමාරතෙමේ වැඩිවිය පැමිණිකල්හි මසමාණවකයයි ප්‍රසිද්ධවිය ඉක්බිති මව්පියන් එසින් සමානකුලයකින් සුදුසු විවාහයක්කොටදී පුත්‍රධිතෘන්හා සමග වැඩහුනේ දැනපන්සයක්විය නිත්‍යපඤ්චශීලය රක්ෂාකරන්නේසි ඒ මවලනම් ග්‍රාමයෙහි කුලනිසක් ඇත්තේවෙහි ඒ නිස්කුලයෙහි මනුෂ්‍යයෝ එක්දවසක් ගාම මධ්‍යයෙහිසිට ගාමකර්මයකෙරෙති සබ ධිසත්වවූ මසතම් මානවකතෙම තම් තැමා සිටිතැන පසින් පස්අවුත්සා සමතලකොට ඒ ප්‍රදේශය රම්‍යකොට සිටිසේයි නැවත අනික් මනුෂ්‍යයෙක්ද අවුත් ඒ ස්ථානයෙහිම සිටිසේයි ඉක්බිති බොධිසත්වයෝ අනික්තැනක් සිත්කළුකොට ඒ ස්ථානයෙහි සිටිසේ එතනටද අනික්මනුෂ්‍යයෙක් අවුත් සිටිසේය බොධිසත්වයෝ එතැනිනුත් ඉවත්ව අනික් භූමිභාගයක් සකස්කළසේය. මේ ක්‍රමයෙන් සියළුමනුෂ්‍යයන්ටම වසනතැන් සකස්කොටදුන්සේසි මෑතභාගයෙහි බොධිසත්වයෝ ඒ ස්ථානයෙහි මඩපයක්කොට ඒ ස්ථානයත් මනුෂ්‍යයන්ගේ හිඳීමට අවකාශදී මෑතභාගයෙහි ගම්වැසි නිස්දනාදී බොධිසත්වයන්ට සමාන අදහස් ඇත්තාහු ඒ නිස්දනාන් පඤ්චශීලයෙහි පිහිටුවා එතැන්පටන් ඒ නිස්දනාන් සමග පින්කරමින් හැසුරුසේනි ඒ නිස්දනාද බොධිසත්වයන් හා සඟ පින්කරන්නාහු උදුසන්හි නැගිට වෑපාරෝ මෙ

කොල්ගත් අත්අතහාහු සතරමංසඤ්ඤාදියෙහි මොහොළින් ගල්පෙ
රළාඹාගීයන්ගේ කටුසකාහාල් උදුරන්නාහුය ඕගීයෙහි රථ යානා
වත්ගේ අසුහයන් ගැමවන්නාවූ වෘෂභ උදුරන්නාහුය විසමතැන්
සමකරන්නාහුය ඒදඩුඅතුරන්නාහුය අපාකුණ්ඨඝණ්ඩින්නාහුය සාලා
වන්කරන්නාහුය දන්දෙන්නාහු සිල්රක්නාහුය මෙසේ ඛබාහෝ
සෙයින් සියළුම ගම්වාසීහු බොධිසත්වයන්ගේ අවවාදයෙහි පිහිටා
සිල්රක්නාහුය ඉක්බිති ඒගම අසබදුගන්නා ගම්මුදලිතෙමේ මෙසේ
සිතීය පෙර මේ මනුෂ්‍යයෝ රහසෙමර බොන්නාවූබැල්හිද ප්‍රාණවධාදි
දුසැචරිත කරන්නාවූකල්හිද සැළිකහවණු ආදිවශයන්ද දඩ බලි
වශයෙන්ද ඛනයලබම් දුන්වනාහි මඝමාණවක තෙමේ සිල්රක්ෂාක
රවම්සිකියා ඔවුන්ටපණිවාදී පව්කරන්නටනොදෙයි දුන් මම ඔවු
න්ට කදිම පන්සිලක් රක්කවම්සැසා කිපියේ රජ්ජකරාගෙහස් දෙව
යන්වහන්ස ඛබාහෝ සොරහු ගම්පැහැරීම් ආදිය නොකරම්න් හැසි
රෙන්නාහයි සැලූසකාමළුය රජ්ජද ඔහුගේ බස්ගිවිස යවතෙපි ඔවුන්
අල්වාගගණෙවයි කීහ ඉක්බිති ඒ දුෂ්ටවූ ගම්මුදලිතෙම්ගාස් ඒ
සියළු උපාසකයන් අල්වා පිටිපැත්තාළුගයාබැඳගෙණවුන් මහරජ
මාවිහු සොරහුයැයි කීමැත්ය අඤ්ඤාවූ රජ්ජද ඔවුන්ගේ අපරාධඤ්ඤාක්
දුසි පරීක්ෂාමතා නකාට ඇතුන්ලෑවා මැඩලවයි නියොගකළාහ. ඉක්
බිති ඒ සියළු මනුෂ්‍යයෝ රජගන්මදුලේ හොවා ඇතුන්ගගණ්ඇරපුහ
බොධිසත්වයෝ ඒ සියළු මිනිසුන්ට අවවාදකළාහ පින්වත්නි තෙපි
ඇමදෙනම තම තමන්ගේ ශීලයම ආවජ්ජනාකරව් සක්ලාම් කී
ගම්මුදලියාය රජහුය ඇතාය මතාප මතාපගේ ශරීරය යන මේ
සතරමදනාමකමරහි ඒකාකාරමයන් මවනස් මනාකොට මෛත්‍රි
කරව්යයි අවවාදදුන්හ ඒ සියළු මනුෂ්‍යයෝද මඝමාණවකයාගේ
අවවාදපරිද්දෙන් ඒ සතරමදනාමකරෙහිම එක්වන් මෛත්‍රි
වැඩුහ. ඉක්බිති ඇත්ගොව්වරු ඒ මිනුෂ්‍යයන් මඩනාපිණිස ඇතු
මෑගෙයුහ ඒ ඇතුමැගෙයූකු ලබන්නේද මිනිසුන්ලහට මනාවන්
නය මහගඬින් කුසද්වනාදකරපලාමයයි ඉක්බිති මවනින් මවනින්
ඇතුන්ගෙණ්දුත් මේමගයුව්හු ඔවුහුද එසේම කුචනාදමකාට පලා
ගියාහුය රජතෙමේ මේ මිනිසුන් අත ඇතුවිසින් මනාමැඩියහැති
යම්කිසි ආරක්ෂා ඖෂධ මණිමන්ත්‍රාදියක් ඇත්තේදැයි සොයවයි කී
යා එසේනම්සායා කිසිඖෂධයකුත් මනාදුක මදවමයනි මොවුන්අත
කිසියම්ඖෂධයකුත් නැතැයිනිහ එසේවුතම් යම්කිසි ආතුභාව සම්
පන්නමන්ත්‍රයක් පිරිවහන්නේදැයි විචාරවයි රාජපුරුෂයන්වකිහ
රාජපුරුෂයෝ ලඟවමගාස් මතාපි යම් කිසිමන්ත්‍රයක් පිරිවහන්නහු

දැසි විවාළාහුය බොධිස්ත්වයෝ පින්වන්නි අපේ පිරිවහතමන්ත්‍රයක් ඇතැයිකීහ රාජපුරුෂයෝ රජහට එපවත් සැලකළාහුය ඉක්බිති රජතෙමේ ඒ සියළු මිසසුන් රජුලහට කැඳවා තොප පිරිවහත මන්ත්‍රයකියවයි කීවාහුය ඉක්බිති බොධිසත්වයන්වහන්සේ කියහුයේ දෙවයන්වහන්ස අපේ අනික් මන්ත්‍රයක් නැත්තේය අපේ සංඝ මෙහිවූ තිසක්පමණ ජනයෝ පණිවුගෙන් වැළකීවාසයකරම්හ අත් සතු වසතුව පැහැරගැණීමය පරදාරසෙවනයකිරීමය බොරුකීවය රහවෙරපීමය යන මෙසින් වැළකී වාසයකරම්හ මෛත්‍රී භාවනා වෙන් යුක්තව වාසයකරම්හ දන්දෙම්හ විසමවූ මාගියයන් සමකර ම්හ. පොකුණුකණුම්හ සාලාවන්කරම්හ මේ අපගේ මන්ත්‍රයත් පිරී වැහිමත් වැඩිවත්වන්හේයි කීහ.

ඉක්බිති රජුද ඔවුන්කෙරෙහි ප්‍රසන්නව කේළාම්කී ගම්මුදලියාගේ සියළුගෙහි ඇතතාවූ ධනසම්පත්තියත් ඔවුන්ට පැහැරගෙණදී ඒ නම්මුදලියාගේ හිසමුඩුකොට මහබොධිසත්වයන්ට දසයෙක්කොට පාවාදුන්හ ඒ ඇතුහා මවලනම් ගම්ද ඔවුන්ටම දායාදකොට දුන් සේය. ඔවුන් එතැන්පවත් කෑමතිපරිද්දෙන් පින්කරන්නාහු සත රමංසඤ්ඤයෙහි මහත් සාලාවක් කරම්හෙහි වඩුවෙකු ගෙන්වා කම්මා න්තය පවත්ගත්හ මාගමුන්කෙරෙහි පහවූ ඇල්මඇති බැවින් මාග මුන් එහි ප්‍රණ්‍යභාගය අනුමෝදන්නොකරවූහ එසමයෙහි බොධි සත්වයන්ගේ ගෙහි සුධම්මය චිත්‍රාය නාඤ්ඤය සුජාතායයි භාය්‍යාවෝ සතරදෙනක්වූහ ඇලා අතුරන් සුධම්මාවෝ වඩුවා සඟ මන්ත්‍ර ණයකොට මහාසාගර මේ ශාලාකර්මයට මා ප්‍රධානකරවයි කියා අත්ලස්දුන්නීය වඩුතෙමේත් යහපතැයි හිවිස පළමුකොට කර්ණි කාවපිණිස වෘක්ෂයක් කපා වියලා සැසවිද කැණිමඩල නිමවා වසතු යකින්මවලා සුරැකිව තැබුවේය ඉක්බිති සාලාවේ සියළුකම්මාන්ත නිමවා කැණිමඩල නන්වනදවස්හි අහෝ සවමනි එක් කම්මාන්තයක් සිහිනාකෙරුම්සීකීහ ඒ කුමක්දැයි විචාළකල්හි කැණිමඩලක් වුවමනායසීකීහ. ඉක්බිති මඹමාණවක තෙමේ ඒ දුස්කරතාවෙහි ගොණ එම්බ කීකල්හි පින්වත දුන්කැපු වෘක්ෂයක්න් කැණිමඩල නොකටහැක්කේය පළමුවෙන්ම වියලා සැසවිදතුබ්බකැණි මඩලක් ම විදාගතුයයි කීහ. දුන් කුමක්කටයුතුදැයි විචාලකල්හි ගම්කිටිවෙ කුගේ ගෙයක පළමු නිමවා විකිණීමට තැබූ කැණිමඩලක් ඇද්දයි පරීක්ෂාකරවයි කීහ ඉක්බිති නිමියාවූ කැණිමඩලක් කාගේ ගෙයක

ඇත්තේදැයි සොයායනකල්හි සුධර්මාවගේ ගෙහි ඉතා යහපත් කැණීම ඩලක් ඇතැයි අසා මුදලවදෙවයි ඉල්වූකල්හි මිලයට නොවිකුණම්හ ඉදින් මට ඒ ශාලාවේ පින්අනුමෝදන්කරවත්නේනම් කැණීමඩල දෙමියි හ ඉක්බිති මහමාඝවකතෙමේ මම මේ ශාලාවේ පිණ ඔහුමුන්ට නොදමියි කීහ එකල වඩු ඇදුරුතෙමේ මහමාඝවකයන්ට මෙසේ කිවාහුය පින්වන්නි නුඹවහන්සේ කුමක්කියන්නෙහිද බ්‍රහ්මලොකය හැර මාගමුන් නැති ස්ථානයක්නම් නැත්තේය එහෙයින් මාගමුන්ගෙන් නොරවිය නොහැක්කේය කැණීමඩල ගණුවයි කීහ මේසේ ගත්කල්හි අපගේ කම්නතය නිෂ්ඵාවට යන්නේයයි කීහ. ඉක්බිති මහමාඝවකතෙමේ යහපතැයි කිවිය කැණීම්ඩලගෙණ ශාලාව නිම්වා ඵලකාශන දුටුබන්කු අතුට පැන්සැළි තබ්බවා නිබඳ කැඳබන් ආදිමයන් එහි ආ ආවුන්ට සංග්‍රහකරන්නට පටන් ගත්හ. ශාලාව ප්‍රාකාරමයන් වටකොට දැරවූ මයාදැ පවිරහුළ සුදු චැලි අතුට පවිරන්පිටත තාළපන්තියක් ඉදුවූවාහුය චිත්‍රානම් හා යම්නතාමෝද එහිම උපනන්කරවූමය්ය ඒ උයනහි අසවල් පුෂ්පපහ එඑපහ වෘක්ෂයක් නැතැයි නොකියහැකිවිය ලොව්ඇතතාවූ සියළු පුෂ්ප ඵලවෘක්ෂයන් මරාපනයකළාහුය නසුනම් තුන්වන භාය්‍යාවද ඒ ස්ථානමයහි පොකුණක් කැණවූමය්ය ඇඹුල ඉපුල ආදිවූ පස්පියුමෙන් ගැවසීගත්තේය.

සුජාතානම් සතරවනභාය්‍යා තොමෝ කිසිවක්නොකෙළේය. බෝධිසත්වයෝවනාකි මාතා උපස්ථානය පිතා උපස්ථානය කුලදෙටුවන් පිදීමය සත්‍යවචනකීමය අඵරුසවචනකීමය අපිසුන වචනකීමය මසුරුමල හැරපියා දන්දීමය යන සප්තප්‍රකාරවත් පුරා ජීවිතයාගේ මෙළඟවර තව්තිසාභවනමයහි ශක්‍රදිව්‍යරාජන්ව උපන් මන්ය ඔහුගේ ඒ යහළුවෝද එහිම උපන්නාහ ඒ සමයෙහි තව්තිසා භවනමයහි අසුරයෝ වාසයකළාහුය සක්දෙවිරජ තෙමේ මේ අන්‍ය සාධාරණ රාජ්‍යයෙන් කවර ප්‍රයෝජනදැයි සිතා අසුරයන්ට දිව්‍යමයවූ මද්‍යපානය පොවා මත්වූකල්හි පාදමයන් අල්වා මහ මේර පත්ලව මහළාඑලෙය්ය. ඔවුන් අසුරභවනයටම ගියාහුය අසුරභවනයනම් මහාමේරුපර්වතය යට භාගමයහි තව්තිසා දෙව් ලොවපමණමවිය තව්තිසා දෙවිලොව දෙවියන්ගේ පරිභෝගදැරා කල්පවෘක්ෂයමෙන් අසුරභවනමයහිද චිත්‍රපාරලිනම් කල්පවෘක්ෂයක් විය ඒ වෘක්ෂයද කල්පවෘක්ෂයවේ ඒ චිත්‍රපාරලි වෘක්ෂය පිපිනිය කල්හිම මම අපගේ දෙවිලොව නොවන්නේයයි දැනගණිති දිව්‍ය

ලොකයෙහි වනාහි පරසතුමදුරා වෘක්ෂය පිපෙන්නේය ඉක්බිත් තෙන් අසුරයෝ ජරපත්වූ ශක්‍රතෙමේ අපව මද්‍යපානය පොවාමත් කොට අපි මහාසමුද්‍රය පිටඟලා අපගේ දිව්‍යපුරය පැහැරගත්තේය ඒ අපි ඔවුන් සමඟ යුඬකොට අපගේ දිව්‍යනගරය පෑහැරගණුමිහයි සිතා වැඩකට නගින්නාවූ කුහුඹුවන්මෙන් මහාමේරුපර්වතයට නගින්නට පටන්ගත්හ සක්දෙවිඳුතෙම් අසුරයෝ යුඬයට ආහයි අසා මහමුහුදපිට නැගී යුඬකොට අසුරයන් විසින් පරදවනලදුයේ යෙළ සියක්ගව්උසැති මෛවජයන්තරථයන් දකුණු සමුද්‍රතෙරක යෙන් දිවන්නට පටන්හ ඉක්බිති ඔහුගේ රථය මුහුදපිටින් වේග යෙන් දිවන්නේ සිඹලිවනයට පැමිණියේ ඔහුගේ ගමන්මාර්ග යෙහි සිඹලිවනය තල්වනයක්මෙන් සිදි සිදී කැඩි කැඩි මුහුදුපිට වැටෙන්නට පටන්ගත්හ ගුරුළුපෝතකයෝ මුහුදුපිට පෙරළෙමින් මහත් ශබ්දයෙන් ගඩින්නටවන්හ ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම් මාතලිය විචාරයි යහළු මාතලිය ඉතා බැගෑපත් ශබ්දයක් ඇසෙන්නේය ඒ කවර ශබ්දයක්දැයි විචාළේයි දෙවරෙනි තුඹවහන්සේගේ රථවිඟ යෙන් සුණුවිසුණුවූ සිඹලිවනයෙහි කිඹුල්රුක්වැටෙනකල්හි ගුරුළු පෝතකයෝ මරණභයින් තැතිගෙණ එකහඬින් හඬන්නාහුයැයි කිහ බොධිසත්වූ සක්දෙවිඳු කියාහුයේ යහළුමාතලිය අපනිසා මේ ගුරුළු පෝතකයෝ කලුත්තනොකට යුත්තාහ අපි වනාහි ඓශ්වර්‍යය නිසා ප්‍රාණවධනොකරම්හ මෙවුන්ට වැඩපිණිස අපගේ ජීවිත පරි ත්‍යාගයකොට අසුරයන්ට ජයඳදම්හ රථය නවතුවයි කිහ එබා මාත ලිය කිඹුල්වෘක්ෂයෙහි එල්ලබන්නාවූ ගුරුළුපෝතකයන්ගේ කැදලි බලා අපගේරථඇණිය ගැටී ගුරුළුපෝතකයෝ යම් ආකාරයකින් විනාශභාවෙද්ද එපරිද්දෙන් රථය පදුව ඉදින් අපි අසුරයන්ට අපගේ ප්‍රාණයන් හැරීමෙන් මේ ගුරුළු පැවුවුන්ට සැපයක්වේනම් එපරිදුන් අපගේ ජීවිතයන් අසුරයන්ට පාවාදෙමුය මේ ගුරුළුපැව වුන්ගේ කුලාවකයන් විනාශනොකරව අපගේ දුක මේ ගුරුළුපැව වුන් මත්තෙහි නොදමව රථය නවත්වවයි කීහ. මාතලිතෙම්සක් දෙවිඳුගේ බස්අසා රථය නවත්වා අනික්මාර්ගයකින් දෙව්ලෝබලා යේය අසුරයෝවනාහි සක්දෙවිඳුගේ රථය නවත්වනබව දැන එකාන් තයෙන් අනික් අනික් සක්වළිහුදු ඔබාහොවූ ශක්‍රයෝ ආවාහුය එසී න් බලලැබ රථය නැවැත්වූයේවනැයි සිතා මරණභයින් තැතිගෙණ පලාගොස් අසුරභවනයවම වන්නාහුය ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම්ද දිව්‍යපු රයවැද දෙදෙවිලොව දෙවියන් විසින් පිරිවරණලදුයේ දිව්‍යනගර

මඩ්‍යමයෙහි සිටියේය. එකෙණහිම පෘථිවි දෙබෑකොටසඟණ යොදුන් දහසක් උසැති වෛජයන්ත ප්‍රාසාදය පහළවූයේය අසුර විජය මහෝත්සව පහළවූ බැවින් වෛජයන්තයයි නම් මකළේය. ඉක්බිති ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම් අසුරයන්ට නොඑනපිණිස පස්තැනක රකවල්ලැවූයේය එහෙයින් කියනලදී "අන්තරාදිනානං අසුරුක්ඛපුරානං, පඤ්ච විධාඨපිතා අහිරත්තා, උරඛ ඛරාවි පයසාවහාරි, මදනයුතාවතුරෝ වම්හතා" යි. දිව්‍යනගරයද අසුරනගරයද යන මේ දෙනුවර අතර අන්තරාධ්‍යනම්වෙයි කුමක්හෙයින්දයත් ? සතුරන් විසින් යුධ කොට නොගතහැකි බැවිනැයි දනයුතු යම් කෙළක අසුරයෝ බල වත්වෙද්ද එකල්හි දෙවියෝ පලාගොස් දෙවනගරයට වැද දොරවැසූ කල අසුරයන් ලඝුඝණන් ආවද්ද කිසිවක්කොට ගතනොහැක්කාහුය යම්කලක දෙවියෝ බලවත්වෙද්ද එකල අසුරයෝ පලාගොස් අසුරපුරයට වැද දොරවැසුකල ශක්‍රයෝ ලඝුඝණන් ආවාහුද කිසිවක්කොටගත නොහැක්කාහුය එසේහෙයින් මේ දෙනුවරම අන්තරාධ්‍යපුරනම්වෙති. මේ දෙනුවරට අතරතුර පස්තැනක ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයා විසින් රකවල්තබනලද්දාහුය උරග ඛ්‍යාත නාගයෝධයාහි දියෙහි බලඇත්තෝය එබැවින් නාගයෝ මහාමේරු පර්වතයාගේ පළමුවන ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල්කළාහුය කරොටිනම්වූ පානභෝජනය අනුභවකරණ බැවින් කරොටිනම්වූ ගුරුළෝ දෙවෙනි ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල්කළාහුය පයසාහරිනම්වූ කුම්භණ්ඩයෝ භවත් දානව රක්ෂසයෝ තුන්වන ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල්කළාහුය විසම හැසිරීම් ඇත්තාවූ මදනයුතනම්වූ යක්ෂයෝ අතිශයින් යුධ කැමති හොඬබැවින් සතරවන ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල් කළාහුය සතරවරම් මහරජදරුවෝ පස්වන ආලින්දනම්වූ පිල්කඩෙහි රකවල්කළාහ එහෙයින් යම්කලෙක අසුරයෝ කිපියාහු කාලෙන් සිත්ඇත්නාහු දිව්‍යපුරයට එද්ද එකල්හි පළමුවන ආලින්දයෙහි රකවල්ගත් උරගයෝ ඒ සතුරන් මැඩපවත්වා සිටිති හෙයසු ආලින්ද සතරෙහිත් එහෙම් ඒ ඒ තැනට ආ ආසතුරන් මැඩපවත්වා සිටිති මේසේ පස්තැනක රකවල්තබා ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම් දිව්‍ය ශ්‍රී සම්පත් අනුභවකරණකල්හි සුධර්මානම් පළමුවන භාර්‍යාව කාලක්‍රියා කොටගොස් ඒ ශක්‍රයාහටම පාදපරිචාරිකාව උපන්නීය ධර්මශාලාවට කැණිබෙරුක් කුශලකර්මවිපාකවශයෙන් ඇට පන්සියයක් යොදුන් පමණවූ සුධර්මානම් දිව්‍යසභාව පහළවිය. ඒ සභාවෙහි දිව්‍යසඤ්ඤත්‍රයට යොදුන් පමණ සවණිපර්‍යාංකයෙහි හුන්නාවූ ශක්‍රදේවේන්ද්‍ර

මහමේ දෙවිම්හිසුන්ට කවුරුතු අනුශාසනාකරන්නේයි චිත්‍රානම් මදමවනිහාය්‍යාවද කාලක්‍රියාමකාට ඔහුවම පාද පරිවාරිකාව උපන් නියඇට උයනක්කළ කුසලනම්බලයෙන් චිත්‍රලතානම් උයන පහළවූමශ්ය නඤුනම් තුන්වනහාය්‍යාවද කාලක්‍රියාමකාට ඔහුවම පාද පරිවාරිකාව උපන්නීය ඇට පොකුණක් කැණවූ කුශලකම්බලයෙන් නඤුනම් මහාපුසකරණිය පහළවිය සුජාතානම් යතරවන හාය්‍යාව විනාහි කුසලකමියක් නොකළබැවින් එයින් වුතවමහාස් එක්තරා ආරණ්‍යයෙක්හි කදුරැලිමයක කෙකින්නක්ව උපන්නීය ශක්‍රදෙමව නුතමම් සුජාතාව මහාදක්මෙන් කොහි උපන්නීදෝහෝයි විමසා බලනුමේ කෙකින්නක්ව උපන්නියාව දැන වහාම එහිමහාස් ඒ කෙ කින්න අත්දඹුමත්තෙහි හිඳුවාමහණ දෙව්ලොවවමහාස් ඇට සිත් කළුවූ දිව්‍යපුරයද සුධම්මානම් දිව්‍යසභාවද චිත්‍රලතානම් උයනද නන්දනම් පුෂ්කරණියද දක්වා මේ සත්‍රීහු කුසල්කොට මව පාද පරිවාරිකාව උපන්නෝය තීවනාහි කුසල්මහාමකාට තිරිසන්මයානි මයහි උපන්නිය මෙතැන්පවන් සිල්රක්‍ෂාකරවයි අවවාදමකාට පඤ්චශීලමයහි පිහිටුවා පළමුවිසු කදුරැලිමයහි මහණඇර සිටුවා මදිවලෝහිමේයි ඇද එතැන්පවන් සිල්රකින්නිය ශක්‍රමදමෙහු නුතමේ කීපදවසක්හුගේ ඇවැමෙන් මැ සිල්රක්නව පොෂාහාසත් මවිමදෝහෝයි විමසම්හයි සිතාඅවුත් ඒ කෙකින්න මහාදුරුමසායන මාගීය ඉදිරිමහි මත්ස්‍යමවශයකින් උඩුකුරුවමහාන්මත්ය ඒ කෙ කිනිද මළමසකැයිසිතා තුඩින්මහණ ඛිලින්නට උත්සාහකරණ කල්හි මත්ස්‍යතෙමේ පෙදය සෙලවූමය්ය ඉක්බිති මත්ස්‍යයා ජීවත් වන්නේයයි සිතා අත්හැරිමේයි ශක්‍රතුමේ යහපත යහපත නී සිල් රක්නව පොෂාහාසත්වන්නීයයි කියා මදිවලෝතැගී ගිමේහි. ඒ කෙකින්න ආයුපමණින් පන්සිල්රැක එයින් වුතව පඤ්චශීලය රක්‍ෂාකළ පිණින් බරණැස්හුවර කුඹල්මහයකා උපන්නීය ශක්‍රමද මවිඤුතෙමේ සුජාතාව කොතන්හි උපන්නීදෝහෝයි පරික්‍ෂාකරණු මේ කුඹල්මහාහ් උපන්නියාව දැන රන්කැකිමරන් පුරණලද ගැලක් පැදමහණ මහළු පුරුෂවේශයකින්මහාස් ගම්මැද සිටමහණ රන්කැ කිරිමණිවිද රන්කැකිරිමහිවිදුසි උස්වූහඬින් හඬනැසිය මනුෂ්‍යමයෝ අවුත් අවුත් මදවසි පිරිමණනීයි ඉල්වූකල්හ් මම මේ රන්කැකිරී වනාහි සිල්රක්‍ෂාකරන්නවුන්වමදෙම් මතාපි සිල්රක්‍ෂාකරවිදුසි විවාළල්හි. මනුෂ්‍යයෝ කියන්නාහු අපි සිල්නම් කුමකැයි මනාදනු මිහ මිලමහණමදවයි කීහ සත්මහළුමතෙමේ මට මුදලින් කම්නැත සිල්රක්නාවුන්වම මදමිහිකීහ.

ඉක්බිති මනුෂ්‍යයෝ මේ කවටමහල්ලා කවරක්දැයි කියා පලා ගියාහුය සුජාතාගේ කුඹල්ළදැරි මෙපවත්අසා මවම එළවනලද්දේව නැයි සිතා ගොස් පියාණන්වහන්ස රන්කැකිරි මවළදවයි ඉල්වීය මෑනියෙනි තී සිල්රක්නිදැයි එවාළාහු එසේය මම සිල්රකුණාකාරම්හයි කීකල්හි මම ගැළ තොපඑළදෙසාම ගෙණඑනලදැයි කියා ගැළත්සමග රන්කැකිරිරැය ඇගේ ගෙයිදොරවුටලහ සිටුවා ශක්‍රභවනයත්‍රතෙමේ දිව්‍යලොකයටම ගියේයි මීතෙමෝ ජීවිතාන්තයදක්වා සිල්රකුණා කොට එතැන් සැව වෙපවිත්‍යනි නම් අසුරරජුහට දිනෘව උපන්නීය සිලානිසංසය ඉහතුමකොටගෙණ විශිෂ්ට රූඇතිවිය. ඈ වැඩිවියපැමිණිකල්හි මාගේ දියනිතොමෝ ඈට රිසිවූ සවාමියෙකුතෝරා පාවාගණිවායි කියා එක්දිනක් අසුරභවනයෙහි ඔබරවියවිකරවා අසුරයන් රැස් කරවූහ ශක්‍රභවනයත්‍රතෙමේ සුජාතාවගෙකාහි උපන්නීඇතෝයි විමසනුයේ එහිඋපන් නියාවදැන ඈ දැන් ඇගේ රැව්වූපරිද්දෙන් සවා මියෙකුපාවාගන්නිය එකාන්‍යාසයත් ඈ මා පාවාගණියයි සිතා මහළු අසුරවිසයක් මවාගෙණ ඒ අසුරයන්ගේ සහා කෙළවරසිටියේයි සුජාතාව සරහා ඒ සහාවට ඉගණවුන් තොපගේ රිසිවූපරිද්දෙන් හිමි මයක් පාවාගණුවයිකීහ. සුජාතාඉතාමෝ ඒ අසුරයන්ගේ සහාවෙහි උන් අසුරයන් අතුරෙන් පූර්ජාතිකස්නේහවශයෙන් අසුරවිසයන් ශක්‍රභාම මව සවාමියයි අත අල්වාගන්තේය ශක්‍රභවනයත්‍රතෙමේ ඈ ශක්‍රභවනයට ඉගණගොස් අඩුතුන්කෙළක් දිව්‍යසම්පත්ති අගතැන් පත්කොට අභිමුකකළාහ මෙසේ ශක්‍රයා හා සුජාතාවත් ජීවිතා නන්තයදක්වා ඉනාසයක් ඓශ්වර්‍යවිඳ ඒ දෙව්ලොවින් චුතවගියාහුය එසින්කීහ ජාතක අට්ඨකථා එක නිපාත කුලාවක ජාතකාරම්භයේ ''සාපිනංයාව ජීවංපරිහුඤ්ජිබ්බා සිලංරක්ඛිබ්බා තතොචුතාසමෙ පච්ඡති අග්ගරීත්දසස ධිතාහුත්වා නිබ්බායති සීලානිසංසෙන අහිරූපා සුවණ්ණ වණ්ණා අභාධාරණවණ්ණ සරීර සණ්ඨානාගතා අභවාසි'' යනු කිය නලදී

මෙත්‍රලොකස්‍ය ප්‍රදීපායමානවූ සුගත තථාගත සම්මුඛ රාජාත් තමයන්වහන්සේ සැවැත්නුවර දෙව්රම්වෙහෙර වැඩවාසයකරණුයේ සෙතව්‍යනම් නුවර එක්තරා බමුණෙක්හට ධනඤ්‍යප්‍රණ්‍ය ලක්ෂණ සම්පන්නවූ පුත්‍රයෙක්ලැබ ඔහුට නම් තබන්නාහු ජත්‍රායයි නම්තැබූහ ඒ ජත්‍රමාණවක තෙමේ සුදුසු වයසට පැමිණිකල්හි උග්ගසේනනම් නුවර පොක්ඛරසාතිනම් දිසාපාමොක් ආචාරීන්ලහ අෂ්ටාරස විද්‍යා වන්හා සිව්සැටකලාවන් ඉගෙණ සම්පූර්ව මව්පියන් වසන සෙතව්‍ය

නුවරට පෙරළා අවුත් ගුරුපඬුරාදීමට කහවණු දහසක් වුවමනා යයි කීහ එදවස්හිම කහවණුදහස සපයාදුන් බැවින් එසෙණහිම උක්කඨනුවරට යන්නට පිටත්වූහ ඉක්බිති මව්පියන් විසින් පුත අද හෙල් ඉක්මගියේය සෙට උදැසන්හිම නැගිට යවයිකීහ. ඉක්බිති ජත්‍රමාණවකතෙමේ එදවස රැසයනයෙකාව පසුවද උදැසන්හිදෑමියි නැවැත්තාහ එනුවර සොරහු මේ භාථාප්‍රවෘත්තිය අසාගෙණසිට ජත්‍ර මාණවකතෙමේ කහවණු දහස ගෙණගෙසට උදැසන්හි උක්කඨනුවර බලායන්නේය ඒ යතමාගීයෙහි රැකසිට ජත්‍රමාණවකයාමරා කහට ණුදහස පැහැරගණුමිහයි මන්ත්‍රණයෙකාවගණ බලා දෙවෙනිදවස් උදැසන්හි ජත්‍රමාණකයා යන මාගීයෙහි සැඟවිලන්නාහුය එදවස් අඵ ඨමීවිමලහි ලොකධාතුව බලාවදුරන්නාවූ සම්මැසම්බුදුහන්ගේ අනාවරණ ඥානනැමති දැලට ජත්‍රමාණවකයා අසුවී ජත්‍රනම් මාණ වකයාගේ සවගීලොකාන්තරනිය හා මබාහෝ සත්ත්වයන්ගේ මාගීඵ ලාධිගමයට උපනිශ්‍රය වනබවද දැකවදුරා ජත්‍රනම් මාණවකයා යන් නාවූ පෙරමග තමන්වහන්සේ උදෙනලාවමදක් මාගීයෙන් ඉවත්ව වෘක්ෂමූලයෙක වැඩහුන්නේය මාණවකතෙමේ උදැසන්හි කහවණු දහස පොදියක්බැඳගෙණ පොකුරසාහිනම් දිසාපාමොක් ආචාරීන් වසන උක්කඨනුවර බලා යනුමේ සවණක්රසින් බබලමින් වැඩහුන් බුදුන්දැක උන්වහන්සේ නොවැඳ නොයෙහෙකිව මාගීයෙන් ඉවත්ව බුදුන්කරාමගාස් පයඟපිහිටුවා වැඳ එකත්පස්ව හුන්කල්හිගන්නාවූ ගමන් මහාරතුරු සියල්ල එවාරා නිසරණගන්වා බුදුන්දහම් සංඝ යා යන රත්නත්‍රයේ ගුණසම්භාවලක්ෂණවශයෙන් සම්පූර්ණීකොට දෙශනාකළේහි. ජත්‍රමාණවක තෙමේ රත්නත්‍රය ගුණසමූහය සිහි කරමින් ඉතා ප්‍රීතිසොම්නසින් යුක්තවූ සිතින් රත්නත්‍රය ගුණසෙක වින් සංග්‍රහකොට තමන්ගේ ප්‍රතිභාණශක්තියෙන් ගාථාත්‍රයක් පද බැඳගෙණ ඒ ගාථාත්‍රයඟයමින් මගට පිළිපන්නේය ඒ ගාථාත්‍රය මෙසේයි.

"යාවද්තංපවරාමනුජේසු, සක්‍යමුනීභගවාකතකිච්චෝ
පාරගතොබලවීරසමංගී, තංසුගතං සරණත්ථමුපේම්

රාගවිරාගමනේජමසෝකං, ධම්මමසංඛතමප්පටිකූලං
මධුරමිමංපගුණංසුවිභත්තං, ධම්මවරම්මං සරණත්ථමුපේම්

යත්ථවදින්නාඵලමප්ඵලමාහු, චතූසුසුවිසු පුරිසයුගෙසු
අට්ඨවපුගහලධම්මදසාසත, සංඝම්මංසරණත්ථමුපේම්"

ඝනමේ නාථාත්‍රය ගයම්න් යනකල්හි මාඝීයෙහි සැඟවිලුන් මසාරුන් අතුමරන් එක්තරා මසාරෙකු විසින් ඊයකින් විදිනුලැබූ ඒ ජාත්‍යාණවකාමතාමේ සරණගිලගුණය ආදීජිනාකරමින් සිවියදිම කාලක්‍රියා කළබැවින් තව්තිසා දෙව්ලොව නිස්මයාදුන් දිගපුඵලඇ නතාවූ කණකවිමාණයෙක්හි උපන්නේසි දහස්ගණන් දිව්‍යප්සරා වන් විසින් පිරිවරණලදුව දිවසිරිවිලදන්නව පටන්ගත්මත්සි එයින් කිහ විසාරදයතු අටුවාමයෙහි ජාත්‍යාණවක විමානමයහි "මාණවෙ, පනාකාලංකත්වා තාවතිංසභවනතිංසයොජනා කණකවිමානං නිබ්බත්තති"සී.

අතීතමයහි මේ මහාභද්‍රකල්පමයෙහිම බරණැස්නුවර අපමහා මබෝධිසත්වයන්වහන්සේ සංසාරදෙඝය මහතුමකොටමගණ ඉතා දුපපත්කුලමයක උපන්නේහි ඒ මහාමබෝධිසත්වයන්මහ මව්පියෝ ඉතා දුපපත් බැවින් නොමයෙක් බැළමමහමකොට දුනමස් දිව්පවත් වන්මත්සි ඉක්බිති එනුවරවාසී "සුප්පරිවාර" නම් මහධනසිටාණ න්මහමගයි බැළමමහමකොට අපමහමබෝසතාණෝ දිව්පවත්වනුමයේ ඒ සිටාණෝද සිරිත්වශමයන් තමන්මහ බැළමමහකරත්නවුන්ට පමහවස් රක්නට හැකිනම් මමහකරවයි කියන්නාහුය මහ මබෝ සතාණන්ට එපවත් කියන්නම සිහිමුළාව බැළමමහකරවහි නිමයා හමකොට බැළමමහකරන්මත්ය. ඉක්බිති පපමහෝදවස් පැමිණිකල් හි සිටාණන්මහ නිමයාගපරිමදුන් ඒ මහහි සියළු මමහකරුවන් පටන් සියළුමදනාම පපමහවස් සමාදන්වූහ මබෝධිසත්වයන්ට පප මහවස් සමාදන්මවලසි මනාකී බැවින් උදසන්හිම නැඟිට තමන්ට නියමවූ මමහවරටමහාස් කමීනතාමසාට ඉතා සවස්භාගමයහි පප රළා මහ්ආමය්සි එකල්හි ඒමහහ් බත් පිසනදැසිහු එක්කමනෙඛුට පමණක් යැපන අඟර සම්පාදනයමකොට එළවුවාය මහාමබෝධි සත්වමහාවනාහි සෙසුදවස මබොහෝ මනුෂ්‍යමයෝ අරගල පවත්වමින් මවහ බත්අනුභවකරන්නෝය අද වනාහි මා පමණක් බත් අනු භවකරන්නේකිම්දැයි විචාරණලද්දේ අද මේ මහහි මෙමහකරුවන් මහ්පටන් සියළු මදනාම පපමහවස් රක්නාහුයයි කීවාහුය ඉක්බිති මහමබෝසතාණෝ සිතන්නාහු මම ඉතා සාලකන්නී මනුෂ්‍ය මයක්වීම් මේ මහහි ඇමතුමනුෂ්‍යමයෝම පෙමහවස් රක්නාහු මා තනිවම බත්අනුභවකිරිම නොමයමදෙයි දවමසන් අඹියක් ඉක්ම ගියේය මා එසිනුත් අෂ්ටාහසීලය රක්ෂාකටයුතුමදෝ මහා නොවේමදෝ මෝයි කල්පනාමකොට සිටාණන්කරා මගොස් විචාළේසි. සිටාණෝ

කියනුයේ පින්වත මෙපි උදෑසන සිල්සමාදන්වුවු බැවින් දැන් සිල් සමාදන්වීමේ අඩිලඹපාසථයල්ලාබන්නේයි කිහ ඉක්බිති ඒ පුරුෂ තෙමේ අඩිලඹපාසථයවත් ලැබෙවයි කියා සඳාණන්ඉගන් සිල්වුල්වා සමාදන්වූහ මහඉබ්සතාමණිහ් ඒ ශීලය ආවජ්ජනාකරමිහ් ආහර අනුභව කෙනෙකාට සයනය කරන්නේ දවසමුළුල්ලෙ ආහර නැති බැවින් ඔඩ්‍යමයා වාවශානඉයයි ඉතා දරුණුවූ ශයනුකනම් වාතය නැතිට කුසගිඉයක් බලවත් රුජාපහරින්නට වශා සිටාඉණ්ද ලහට අවුත් පින්වත මෙපි ආහර අනුභවඉනාකළබැවින් මේ දරුණුවාතය උත්සන්නවිය එඉහයින් ආහරඅනුභවඉකාට ජීවිතය රැකගණුඋසිනිහ මහඉබ්සතාමණිහ් සඳාමීනි දැනඉස් සමාදන්වූ අඩිලඹපාසථය ජීවිත සට මාරුඉනාකරමිහයි කියා ආහරඉනාවැලදුඉය්ය ඉක්බිති අරුණ නඟිනවා හා සමග රොගඉබලවත්වී මරණාස්නනයට පැමිණිඉය්ය එදවස ඉතා අඑයම බරණැස් රජ්ජුරුවෝ මහත්වූ රාජ්‍යත්‍රී ඵලයන් නගරඉයකිහැසිරණුදැක ජ රාජ්‍යඉඵලඉලාභඋපදවා ඒ ආන්මහාවඉයයන් වුනාව බරණැස්රජහුගේ අගඉමහසුන් බිසවුන් කුස පිළිසිඳගත්හ. ඉක්බිති දසඉස් ඇවැඉමන් මව්කුසින් බිහිව නුම ඉයන් වැඩිනුඉය් උදය කුමාරඉයයි නම්ඉකාට නොඉයක් ශිල්පශා සනුයෙහි නිපුණව රාජඉයට පැමිණ උදය රජඉයයි ප්‍රසිඩවිය ඒ උදය රජුරුවන්ට ජාතිසමර ඥානය පහළවූබැවින් ඉතා සවිල්පවූ අඹි උපොසථය රැකා මේසා මහත් රාජ්‍යඉඵලඉලාභඉයක් ලැබුඉයමිහයි දැන ප්‍රීතිවාකය පැවැත්වූඉය්ය එසිටම් කිහ ජාතක අඨකනිපාත ගඹිහ මාලජාතකඉයෙහි ''ඉසාවච්චා උපඩ්ඩිඉපාසථ කම්මනිඉසඉසඳන තසස අඉහවඉහසියා කුවජ්ජිහි පවිසන්ඩිංඉණණි'' සී ය.

තවද ඔවි අසඉධාරණ ඥානාදි අපරිමිත ගුණගණාලංකෘත අප භාගඉයවත් බුදුරජාණන්වහන්ඉසේ එක්සමඉයෙක්හි කොසල ජන පදඉහට අගුරාජධානිවූ සත්ඉකළක් ඉනුඉහඉයහට වාසසථානවූ ශ්‍රාවස් නිපුර ප්‍රවරාසන්නවූ ඉජතනනම් උද්‍යානඉයහි අඉනාපිඬු ඉහසිටාඉණන් විසින් කරවා පිළිඉගන්වනලද ඉජතවනාරාමඉයහි වැඩවාසඉය රවදුරණුඉයේ එම නගරඉයැසි එක්තරා දුපපත් පුරුෂඉයෙක් අඉනාපිඬු මහසිටාඉණන්ඉගේඉගවි දැසකම්ඉකාව ජීවත්ඉවයි ඒ සිටාඉණන්ඉනාහි ඉපාඉහෝදවස් පැමිණිකල්හි තමන්ගේ ඉගදර බාළඉමඉහකරන් නාවූ සියළු දැසිදැසයන් පටන් ගැමිඉදනාටම බත බුලත වැසඳුදීදී ඉපඉහවස් රක්නාඉස් නිඉයාගකරන්ඉනේයි එක් ඉපාඉහාදනාන්

පැමිණිකල්හි අළුත අා ඒ දුසෙතාමේ පොහෝදවස බව් මනාදූන උදු සතම කම්මාන්තයවගොස් සවස්තතුරු කම්මාන්තෙකාට සවස්වලෙහි පෙරළා ගෙවුෘයේයි එදවස වහාහි සෙසු දවස්හිමෙන් දුසිදුසාදිහු ආහර අනුභව නොසෙකාට තුෂ්ණීම්භූතව හුන්බවදූක අදාසෙසු දවස්හිමෙන් මේගහි දුසිදුසාදින්ගේ අහරපිළිබඳ අරහලක්නැත් තේයි කාරණාකිම්දැයි විවාළේහි ඉක්බිති ඒ ගෙහි මනුෂ්‍යයෝ පින්ව න්නි තෙපිමනාදනුද ? අද පොහෝදවසය මේ ගෙහි ඇමදනම අෂ්ටාඞ්ගශීලය සමාදන්ව ඉන්නාබැවින් ආහර අනුභවකරන්නෙක් නැත්තේයයි කීවාහුය. ඉක්බිති ඒ දුපපත් පුරුෂතෙමේ සිතහුයේ මම වනාහි අතිශයින් පින්මද මාදහාන්‍ය මනුෂ්‍යෙසත්ම් මේ ගෙහි සියළු මනුෂ්‍යයෝම අෂ්ටාඞ්ගශීලය රක්ෂාකරන්නාහුය මම එනාහි මේ අසිද්ධාය පෙහෙවස් රැන්කෙම්නම් යහපත්යැයිහිස් කල්පනා කොට සිටාණන්කරාගොස් විවාළේහි සිටාණෙණි කියන්නේ පින්වත දවසක් හෝ දවසකින් අඩියක් හෝ තමන්ට ශක්තිඇතෙහුත් උපෝසථශීලය රක්ෂාකටයුතුමයයි කීහ. ඉක්බිති ඒ පුරුෂතෙමේ අන්පා මුවදෙවා අෂ්ටාඞගශීලය සමාදන්ව ඒ ශීලගුණය ආවජීතා කරමින් හිඳිනුයේ මේ පුරුෂතෙමේ දවසමුළුල්ලම ආහර අනුභව නොකළබැවින් මධ්‍යරාත්‍රියෙහි බලවත්වාතයක් කිපී පෙළන්නට පටන්ගත එකෙණහි ඒ ගෙහි මනුෂ්‍යයෝ ලහවඅවුත් පින්වත්නි ආහර නොවැළඳූ බැවින් මේ වාතය උත්සන්නවිය එබැවින් ආහර අනුභවකොට ජීවත්ව නැවත සිත්සේ පෙහෙවස් සමාදන්වව යයි කීවානුය ඒ දුපපත් පුරුෂතෙමේ මම ඉතා දුර්ලභව සමාදන්වූ ශීලය ආහරයක් නිසා බිඳ නොගණිමි මාගේ ජීවිතයට වඩා මාගේ අෂ්ඨ උපොසථය උතුමයයි කියා ආහර අනුභව නොකළබැවින් එදා රෑ කාලක්‍රියාකොට හිමාලයවනාශ්‍රයහි එක්තරා නුග වෘක්ෂයෙහි මහානුභාවසම්පන්නවූ රුක්දේවතාවෙක්ව උපන්නේයි එයින්නිහ දීඝනිකාය ජාලියසූත්‍ර අට්ඨකථායෙහි "සඨාහං උපඩ්ඩදිවසං උපවුත්ථ පොසථං සමාදියිත්වා තදහෙව කාලංකත්වා ඉමංසම්පත්තිං පටිලභින්හි" යි. මෙසේ සාමාන්‍යවශයෙන් සරණගිල පඤ්චශීල බ්‍රහ්මචරිය පඤ්චශීල අෂ්ටාඞග උපොසථශීලයන්ගේ අනුසස් අවබොධකිරීමපිණිස මේ කථාවස්තුන් මෙතෙනිකල්යුතුයි.

අෂ්ටාඞග උපොසථශීල නිර්දේශයයි 44.

ආජීවඨමක ශීලාදී සංඝ නිද්දේශය කවරෙක්ද?

—o—

45 ආජීවාෂ්ටමක ශීලයද අඛණ්ඩාදිගුණයෙන් අෂ්ටාඞ්ග උපෝෂථ ශීලයට බොහෝසෙයින් සමාන බැවින් දැන් ඒශීලය දේශිත වනුලැබේ. මහි කෙසේදයත් ? මේ ආජීවඨමක ශීලය අභ්‍යන්තර අඨකනිපාත විශුද්ධිමාර්ගාදියෙන් ගණන මෙහි සංග්‍රහකරණුලැබේ. ආජීවඨමක ශීලය සමාදන්වනු කැමති උපාසකයා ඇසින් වෙන්කොට පඤ්චඞ්ග ශීලය සමාදන්නුවුවත් මේ ආජීවඨමක ශීලයෙන් පඤ්චඞ්ගශීලයද සංග්‍රහවන බැවින් විශෂානිසංස ඇතහාවූ මේ ආජීවඨමක ශීලයම සමාදන්ව රැක්කයුත්තේයි.

ඒ සමාදාන විධි ආදිය මෙසේයි ඝටකී නියාමයෙන් භික්ෂු උපාසකාදී ආචාර්යයෙකුකරා එළඹ ඇදිලිබැඳ උත්කුටිකාශනයෙන් හිඳ ගෙණ "අහංභන්තෙ තිසරණේන සහ ආජීවඨමක සීලං ධම්මං යාචාමි අනුග්ගහංකත්වා සීලංදේථමේභන්තෙ" යන වාක්‍යය තුන්යළක් මහා නමස්කාර පාඨයකියා තුන්යළක්ද තිසරණසමාදන්ව "පාණාතිපාතා වේරමණී—අදින්නාදානා වේරමණී—කාමේසුමිච්ඡාචාරා වේරමණී—මුසාවාදා වේරමණී—පිසුණාවාචාවේරමණී—ඵරුසාවාචා වේරමණී—සම්ඵප්පලාපාවේරමණී-මිච්ඡාජීවාවේරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි" යන ශික්ෂාපදඅට සමාදන්විය යුතුයි අවශානයෙහි "තිසරණේන සහ ආජීවඨමක සීලං ධම්මං සාධුකං සුරක්ඛිතං කත්වා අපපමාදේන සම්පාදේථ" යනුවෙන් අනුශාසනාකොට නිමවාකළයුතුයි මේ ආජීවඨමක ශීලය පඤ්චඞ්ගශීලයමෙන් නිතඃශීලයක්මවන්නේයි මෙහි "පාණාතිපාතා" යනාදී පිළිවෙළින් සත්වැදැරුම් ශික්ෂාපදය ප්‍රකට මැති අටවෙනි ශික්ෂාපදයෙහි ආජීවඨමකයේයි "මිච්ඡාජීවා, පණිවාදි සප්ත දුශ්චරිතයන් ඉක්මවා සම්ඵප්පලාපාදී අදහනාදනාදියෙන් කරන්නාවූ සාවද්‍යවූ මිථ්‍යාජීවිකාවෙන්; වේරමණී, වැළකීමයයි කියනලදැ; සික්ඛාපදං, සිකපදය හෙවත් භික්මියයුතු කාරණය; සමාදියාමි, සමාදන් වෙමි හෙවත් මොහතවට ගණිමි" යනුයි ගෘහස්ථයාගේ මිථ්‍යා ආජීවය නම්පණිවාදි සප්තදුශ්චරිතයෙන් දිවිපැවැත්වීමයි භික්ෂූන්ගේ මිථ්‍යා ආජීවයනම් බුහනලපනාදි සත්වැදැරුම් ඝනභක වස්තූන්හෙන් දිවිපැවැත්වීමයයි දතයුතුයි මේ ආජීවඨමක ශීලයෙහි එකෙකි ශික්ෂාපදයක් රක්ෂාකිරීමෙහි අනුසස්හා ඉක්මවීමෙහි අයුක්තාදී මහාඅන්පරින් බුදුදහපාය අවුවාවෙන් ගණන සංග්‍රහකරණුලැබේ ඔවුන් අතුරෙන් පණිවාමයන් වැළකීමෙහි අනුසස්කවරයත් "පාණාතිපාතා වේරමණී

යා අඛ්ගපච්චඛ්ඛ සම්පහානනා'' යනාදීන් පණීවාඅයෙන් වැළකුනාවූ සඤ්ඤතඅම් අනාතුරු අන්බැවිනි සදිව්‍යලෝකඅයෙහි දිවසැපත් වලදු එයින් චුතව මිනිසත්බව ලැබුකල්හි අඛ්ග ප්‍රත්‍යඛ්ගඅයන් සම්පූණී බවය මනුෂ්‍යශරීරයට සුදුසු ප්‍රඅණ්වූ ආඅරාඝ පරිණාඝ සම්පත්නී අයන් සම්පූණීබවය වහා යාම් රිඅදෙහි දැක්වූ ජවසම්පත්නිඅයන් සම්පූණීබවය දෙපතුල් මොනඅවට බිම සපගීකාරණ බවයසි කියනලද සුප්‍රතිෂ්ඨිත පාදතලඅයන් යුක්තබවය සිව්කළුවණීඇති බවය වීනි වීද පවත්නා මීකිරිවැවන ඇඟිබවය මොබිදියනැසි පිරිස්ඇතිබවය නිර්ගිත බවය තමාඅග් වස්තු සම්පත්ආදිය රාජචොරාදි සතුරු හඬින් විනාශඅනාකවහැකිබවය අවරමාඅගේ උපක්‍රමඅයන් ජීවිතහානි මොනකළැකිබවය අනඤ්ඤ පරිවාරසම්පත් ඇතිබවය මනාවූ ශරීරවණීඇතිබවය යහපත් ශරීර සවභාන් ඇතිබවය නිරෝගිබවය නිශ්ශොකිබවය සියළු ලෝඇස්සන්ට ප්‍රියමනාප බවය ප්‍රියමනාපයන් මගත් මවත්මනාවනබවය දීඝායුස්ත බවය යනාදිහු පණීවාඅයන් වැළකීඅමනි විපාකඅෝයයි දතයුතුයි.

''අදින්නාදානා අවරමණියා ඔහඩනතා'' යනාදීන් හිමියන් විසින් කයින් වචනඅයෙන් සුදුස්සේ පැහැරගැණීමෙන් වැළකීමයයි කියනලද ශික්ෂාපදය රැකීඅමන් මෙයින් චුතව දෙව්ලොව ඉපිද දිව්‍යසම්පත්වලදු නැවත මනුෂ්‍යඅව උපන්කල්හි මහත් ධනසම්පත් ඇතිබවය බොඅහෝවූ ධනධාන්‍ය ඇතබවය කෙළවරක් නැත්තාවූ සම්පත්ඇතිබවය භූපත් භවඅභොගසම්පත් උපදනාබවය උපන් භවඅභොගසම්පත් හඟවුරුවනබවය සැමැති සම්පත් යුහුව ලැබීඅය රාජචොර උදකාග්නි අප්පිය දස්සු යන පස්හයින් වස්තු විනාශ නොවනබව හා තමාඅගේ සම්පත් අප්‍රියයන්ට උරුම නොවනබවය අනුන්ට නැත්තාවූ උතුම් වසතුලැබීමය ළලාකයාඅහට අධිපතිබවය නැතැසි යන වචනාඊ මනාඳන්නාබවය සැපසේ වාසයකරණබවය යනාදී විපාකඅයෝ අදින්නාදානඅයන් වැළකීඅමහි විපාකානිසංසඅයෝයි.

කාමේසුමිච්ඡාචාර විරතියෙහි විපාකඅෝනම් මේ කාමේසුමිච්ඡාචාර විරතියද අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණී ශික්ෂාපදයාඅගේ විඅශෂඅයක් බැවින් අබ්‍රහ්මචරියාවෙරමණී ශික්ෂාපදඅයන් සුදුසු ආනිසංසඅයන් කාමේසුමිච්ඡාචාර විරතියටද අයාදුගතයුතුයි. විසාරාඊඊ දුස්වීඅමන් සංඅඤ්ඤාපාඊයද ඇතුළත්වන බැවින් අවුවාඅයෙහි ආ ක්‍රමඅයන් අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණී ශික්ෂාපදයාඅගේ විපාකානිසංසඅයෝ මෙහි දක්වනුලැබේ.

"අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණියා වීනත පචවෙක්ඛනා" යනාදීන් දෙවිවූන යෙත් වැළකීම් සඞඛ්‍යාත ශ්‍රේෂ්ඨවයතීව රක්ෂාකලාවූ සත්වතෙම් සවර්ගීලෝකයකිඉපිද නොයෙක් දිව්‍යසිරි ලබද, එයින් අවුත් මිනිසත් බව් ලැබුකල්හි පහවූ සතුරන් ඇතිබවය සියළුදෙනාට ප්‍රිය බවය අනාතපානවත්තු සයනාශනාදිය ලැබීම්න සුවසේ නිදනබවය සුවසේ පුබුදීන බවය අපායභයින් මිදීමය සත්‍රී නපුරුෂක පඬිත උභතෝ ඛ්‍යඤ්ජනකාදී භාවයන් පහවීමය සවිත නැතිබවය ඇස්හමුවෙහි කරණලද යහපත් කර්මඇති බවය නොබිඳුනාවූ මහත් පිරුණාවූ දසරුවඇතිබවය ඝටට නොනැමුනාවූ මුහුණුඇතිබවය සත්‍රී පුරුෂ යෝ ඔව්හොවුන්හෙතෙරහි ප්‍රිය බවය පිරිපුන් ඉඳුරන් ඇති බවය පිරිපුන් ලකුණුඇතිබවය සිව්පිරිස්හි විශාරද බවය උත්සාහසහිත කොටම එසතුසම්පත් ලබන බවය සැපවිහරණ ඇතිබවය කිසිවකින් භය නොවනබවය ප්‍රිය මනාපයන්හගත් වෙන්නොවනබවය යන මේ ආදිහු අබ්‍රහ්මචරියා විරති ශික්ෂාපදයාහගේ විපාකානිසංසයෝයයි දතයුතුයි.

රසකාමයෙහි වරදවා පිළිපැදීමක්වූ සුරාමේරය මජ්ජපමාදඨාන, විරතියද මෙහිම ඇතුළත්හකාට දක්විය්‍යුතු බැවින් "සුරාමේරය මජ්ජපමාදඨානා වෙරමණියා අතීතා නාගත පචචුප්පන්නසු" යනාදින් පස්වැදෑරුම් සුරාය පස්වැදෑරුම් මේරය යන දශප්‍රකාර සුරාමේරය වර්ගයක් හෝ අඹින් කොස ආදි මද්‍යවර්ගයක් හෝ ඒද ප්‍රමාදය පිණිස හසවනයකිරීමෙන් වැළකුනාවූ සත්වතෙම් සවර්ගලෝක යෙහි ඉපිද දිව්‍යශ්‍රී සම්පත්වලඳුඑසින් වුතව අවුත් මිනිසත්බව ලැබුකල්හි අතීතානාගත වර්තමානවූ කටයුතු කර්මාන්තයෙහි යුහුසුළුව දැනගන්නා නුවණඇතිබවය නිරතුරු එළඹ සිටිනා සිහිඇතිබවය ඵම්තුනොවනබවය ප්‍රඥවන්තබවය අලසනොවන බවය මුළානොවනබවය පණිණ දන්නාබවය අප්‍රමාදබවය නිර්භය බවය නොකැලඹුනුබවය ඊර්ෂ්‍යා නොකරණබවය සත්‍යවචන ඇතිබවය ඔව්හොවුන් නොබිඳුවන සුළුවූ මෘදුමාමළුන්ක් නොසිස් වචන කියන බවය අලසනොවනබවය සතළුහි ගුණදන්නාබවය නොමසුරුබවය ත්‍යාගශීලවන්ත බවය සිල්වන්බවය ඇදනැති කායවාක් කර්මඇති බවය ක්‍රෝධනැති බවය පාපභයෙහි ලජ්ජාඇතිබවය සහර අපාය භය ඇති බවය අවංක සම්‍යක්දෘෂ්ටිඇත්බවය උතුමෙහි ඇතිබවය සිත් පහදු ඇති බවය පණ්ඩිත බවය ඇසීම නැසීමෙහි දක්ෂබවය යනාදිහු රහ මේරපිනමන් වැළකීමෙහි විපාකානිසංසයෝයි.

"මුසාවාදා වේරමණියා වීරමණියා වීරමණියා" යනාදින් මුසාවා දයෙන් වැළකීම් සංඛ්‍යාත ශික්ෂාපදය රක්ෂාකළාවූ මනුෂ්‍යත්වයෙහි සුනති සැපවිද මිනිසත්බව ලැබුකල්හි විශෙෂයෙන් ප්‍රසන්නවූ ඉඳුරන් ඇතිබවය නිතිවිද යන්නාවූ මධුරසවරඇති බවය නුස්ඉනාම්පි සම ශුභ්‍රවණීමනාදත් ඇතිබවය ඉතා සත්‍රුලත්නුවූ ඉතා කෘෂත්නුවූ බවය ඉතා නුස්ඉනොම්පි බවය සොළකැවි ශරීර සපශී ඇති බවය උපුල් මල් සුවඳ හමන මුඛයක්ඇති බවය කීකරු පිරිවර ජනයා ඇතිබවය ඇදගියයුතු වචන ඇති බවය කෙළපුල් මල්පෙතිබදු මෘදු රක්තවර්ණී ඇස් සගළක් හා දිව්ඇති බවය සන්හුන් බවය නිරතුරු සතුටුසිත්ඇති බවය යන මේ ආදිහු මුසාවා බිණීමෙන් වැළකීමෙහි විපාකානිසංසයෝයි.

පිසුණවාචාය ඵරුසවාචාය සම්ඵප්‍රලාපය මිථ්‍යාආජීවය යන සතරින් වැළකීමෙනි ආනිසංසයෝනම් අප මහබෝසතාණන් බොධි සම්භාරපුරන්නාහු මනුෂ්‍යව උපන් සතසහස්‍ර සංඛ්‍යාත ජාතියෙහි මක්ඛාම්කිමෙන් වැළකීමෙන් මින්ස්ලොවින් සැවදෙව්ලොව ඉපිද දිව්‍යමය වර්ණාදි දශකාරණයකින් සෙසු දෙව්යන් මැඩපවත්වා දිව්‍යශ්‍රීසම්පත් වලඳ නැවත මිනිස්ලොව උපන්කල්හි සතරමහාවිප යෙහි ආඥාචක්‍රය පවත්නා සක්විති රජව උපන් මහාභෙයක්ජාති යෙහි සමසාළිස් දනතායන් ඇතිබවය අච්චරදනතායන් ඇතිබවය යන මහාපුරුෂලක්ෂණවය පහළවීමය මහාබිදියහැකි පිරිස් ඇතිබවය අනතිමහවමයෙහි සම්පත්ලැබීමය යන විපාකානිසංසයෝ පිසුණුබස්කීමෙන් වැළකීමෙහි විපාකානිසංසයෝයයි දතයුතුයි.

පරුසවාචා විරති ශික්ෂාපදයෙහි විපාකානිසංසයෝනම් මහ බෝසතාණන්වහන්සේ මහාභෙයක්ජාති සතසහස්‍රයෙහි පරුසවචන යෙන් වැළකී මිනිසත් බැවින් චුතව දෙව්ලොවඉපිද ආයුවණීාදි දශකාරණයකින් සෙසු දෙව්යන් මැඩපවත්වා දිවසිරි වලඳ නැවත මිනිස්ලොව උපන්කල්හි සත්විහිරජය ලැබීම හා රක්තවණී පෘථුල ජිව්හාවක් ඇතිබවය කුරවිකනාද නිර්විශෙෂාෂ්ටාඟ සම්පූර්ණ බුහම සවරඇතිවීමය යන මහාපුරුෂලක්ෂණවය ලැබ ලෝවැස්සන් විසින් ඇදගියයුතුවවන ඇතිවීමය අනතිමජාතියෙහි සම්පූර්ණපදසලැබ තුන් ලෝවැස්සන් විසින් ඇදගියයුතු වචනඇති වීමය යනාදි ආනිසංස යෝ ඵරුසාවාවා විරති ශික්ෂාපදයෙහි විපාකානිසංසයෝයි.

සම්ඵප්‍රලාප වීරති ශික්ෂාපදයෙහි ආනිසංසයෝනම් මහා බෝසතාණන්වහන්සේ තොඑයක් ජාති සතසහස්‍රයෙහි සම්ඵප්‍රලාප ශයන් වැළකී මිනිසත් බැවින් චුතව දෙව්ලොව ඉපිද ආයුවණ්ණාදි දශකාරණයකින් සෙසු දෙවියන් මැඩපවත්වා දිව්සිරිවලඳ නැවත මිනිස්ලොව උපන්කලැහි සක්විනිරජය ලැබිම හා සිංහයන්ට බදු හත්තු ඇතිබවය යන මහාපුරුෂලක්ෂණය ලැබිමය මෙරමා විසින් විනාශවාකළැකිබවය යන විපාකානිසංසයන් හා චරිමකාත්ම භාවයෙහි සම්පූර්ණපදයලැබ විශෂයන් දිව්‍ය බ්‍රහ්මාදි කිසිවෙකු විසින් විනාශ තොකළැකිබවයයි කියනලද විශෂානි සංසය ලබන්නේයි මේ සම්ඵප්‍රලාප වීරතිශෙහි ආනිසංසයෝයි.

මිථ්‍යාජීව වීරති ශික්ෂාපදයාගේ විපාකානිසංසයෝනම් ශ්‍රීමහා බොධිසත්වයන්වහන්සේ ජාති සතසහස්‍රයෙහි මිථ්‍යාජීවශයන් වැළකී දෙව්ලොව ඉපිද ආයුවණ්ණාදි දශකාරණයකින් සෙසුදෙවියන් මැඩ පවත්වා දිවසැපත්වලඳ නැවත මිනිසත්බව ලැබ උපන්කල්හි සක් විනිරජය ලැබිමය කියනින් කපනලද සක්ගෙඩියක්සේ නුස්තනාමිවි සමදන්තයන් ඇතිබවද සුපරිශුඩ දන්තයන් ඇතිබවය යන මහාපු රුෂලක්ෂණය ලැබිමය යහපත් පරිස සම්පත් ලැබිදැයි දීඝ නිකායාගත ලක්ඛණසූත්‍ර තදර්ථකථාවන්හි වදරණලද්දේසි මේ මිථ්‍යාජීව වීරති ශික්ෂාපදයෙහි විපාකානිසංසයෝයි.

මේ දශනාවෙහි දෙව්ලොව උපනුපන්කල්හි ලැබියයුතුවූ දශකාරණයෝනම් ආයුවණ්ණසුඛ බල ආධිපත්‍ය යන පසහා දිව්‍ය මයවූ රූපශබ්ද ගන්ධරස සපර්ශයන පස්කම්ගුණය යන දශ කාරණයයි දත්තයුතුයි. මේසේ දානාවනලද පණ්ඩිවාදි දුශ්චරිතයෙන් වැළකීම් සංඛ්‍යාත වීරති ශිලයෙන් දෙව්ලොව උපදනාකල්හි සෙසුදෙවියන් දශකාරණයකින් මැඩපවත්වනබවද මිනිස්ලොව උපදනාකල්හි සතරාකාර සම්පත්තුගුණයන් හා සප්තරත්නයෙන්ද සෙසු මනුෂ්‍ය යන් ඉක්මවන්නාවූ සක්විති රජය ලබනබවද චරිමභවනිමයෙහි සකලසත්ව ප්‍රජාව බුඩගුණයෙන් මැඩ පවත්වන්නාවූ සම්පූර්ණපදයට පැමිණිමයයි කියනලද විපාකානි සංසරාශියක් ලැබියයුතුබවද වදාළබැවින් දිව්‍යමනුෂ්‍ය සම්පත්හි සංඛ්‍යාත ලෞකික විපාක හා සමග බුඩ ප්‍රත්‍යෙකබුඩ ශ්‍රාවකබොධි සංඛ්‍යාතත්‍රිවිධ බොධියද මෙ නාවට සිඩකළහැක්කේයයි දතයුතුයි.

ආජීවඨමක ශිලානසංස නිර්දෙශයයි. 45

ආජීවඝටිත ශීලසංඛ්‍යාතවූ ඒ ශික්ෂාපදයන් අවබෝධ කොට ඉක්මවීමෙහි ආදීනව මෙසේ දක්වනුලැබේ කවර කෙනෙක්ද?

46 ආජීවඝටිත ශීලසංඛ්‍යාතවූ ඒ ශික්ෂාපදයන් අවබෝධ කොට ඉක්මවීමෙහි ආදීනව මෙසේ දක්වනුලැබේ කවර කෙනෙක්ද? පණිවාණයෙහි විශේෂ ඒහාගය දැනගැණුම් කැමැත්තවුන් විසින් අප විසින් සංග්‍රහකොට මුද්‍රණයකරවන්නාලද "දශඅකුශලකර්මවිභාග" නම්වූ ධර්ම සංග්‍රහය බලා දැනගත යුතුයි. ඒ අකුශලකර්මය කරන්නාවූවන් විසින් ලැබියයුතු ආදීනවයෝනම් මෙසේයි එසින් වදුළහ අඩිගුත්තර නිකාය අටියකඩ්ගුත්තරයෙහි "පාණාතිපාතා ඔරතෝ හොති ආරතෝ විරතෝ අනුලිත්තා බහුලීකතා නිරයසංවත්තනිකා ... පෙ ... සංවත්තනිකා හොති" යනු බැවින් මහමෙණෙනි නිරතුරු පුරුදුකරණලද පාණාතිපාත අකුශලකර්මතෙමේ ඔසුපත් සමග අටමහානරකය තිරිසන් අපාය ප්‍රේතලෝකය යනාදියෙහි ඒ පාපකාරී පුද්ගලයා උපදවයි ප්‍රාණඝාත අකුශලකර්මයාගේ ඉතා ලඝුවූ විපාකයනම් අපායදුකින් මිදීඇවුන් මනුෂ්‍යව උපන්නාහු මින්දශ්‍රුසකබවය බොහෝවූ රෝගාබාධඇතිබවය මවිකුස්සිම චක්ෂුශ්‍රෝත්‍රාදි ඉන්ද්‍රියයන් පිරිහීමය යනාදිහු මේ ප්‍රාණඝාතකර්මයේ විපාකාදීනවයෝයි ...

අදත්තාදානයාගේ ආදීනවයෝනම් "අදින්නාදානං හිතඛමව ... පෙ ... සංවත්තනිකොති" යනු බැවින් අදත්තාදානපාපකර්මයාගේ සියල්ලට වඩා සැහැල්ලු විපාකයෝනම් මනුෂ්‍යව උපන්නාහු ගේ වසතුසම්පත් ගින්නෙන් දියෙන් නැසීම රාජභය චෝරභය පැමිණීම යනාදිහුයි මේ අදින්නාදාන අකුශලකර්මයාගේ විපාකාදී නවමයෝයි ...

කාමමිථ්‍යාචාරයෙහි විපාකාදී නවමෙන්නම් "කාමෙසුමිච්ඡාචාරා හිතඛමව ආරතෝ විරතෝ ... පෙ ... සංවත්තනිකොති" යනු බැවින් පුරුදුකරණලද කාමමිථ්‍යාචාර අකුශලකර්මතෙමේ සිව්අවාහි උපදවා කටුගිඹුල්වෘක්ෂය නැන්වීමාදියෙන් මහත්දුක්දී මිනිසත්බව ලැබුකලහි අහාරනාර සතුරන්ගෙන් හා බාහිර සතුරන්ගෙන් හිංසා පීඩා විදීමය ස්ත්‍රී නපුංසක උභතෝබ්‍යඤ්ජනක පක්ඛපඩක උසුළුවඩ කාව ඉපදීමය අඡ්ඣාරසමහා කුෂ්ඨාදිරෝගාදිය හවගැණීමය යනාදී විපාකාදීනවයෝ කාමමිථ්‍යාචාර කර්මයාගේ ආදීනවයෝයි ...

"සුරාපානං හිතඛමව ආරතෝ විරතං ... පෙ ..." යනු බැවින් පුරුදුකරණලද රහමරපානය සතරඅපාය දුක්පිණිස පවත්නේයි අපායදුක්වද මිනිස්ලොව උපන්කලැහි උමතුරෝග වස්මරරෝග හවගැණීමය ගොළුබිහිරි ආදී ඉන්ද්‍රිය විකලත්වයවීමය ප්‍රඥාවිකලත්වය වීමය යනාදිය සුරාපානයාගේ ආදීනවයෝයි ...

මේ සුරාපාන කර්මයාගේ විශේෂ විභාග දන්වනුලැබේ නේ ඇයිද්දයන්? මේ සුරාපාන අකුශලකර්මයවනාහී ප්‍රතිසන්ධිය උපද වන්නාවූ ජනක ශක්තිය නැතිබැවින් සතර අපායෙහි නූපදවන් නේයයි සම්හරුන්ගේ වාදයක් ඇත්තේයි. ඒ වාදය කුමක්නිසා භවතුන්තේදයන් ? "පටිසන්ධිජනකා යෙව කුසලා කුසලා කම්ම පථාති වුත්තා වුත්තාවසෙසා පටිසන්ධි ජනනෙ අනෙකන්තතා කම්මපථාතිනවුත්තා" යන ප්‍රති සම්භිදාමාර්ග අට්ඨකථාමයෙහි භාවා ර්ථය නොවැටහී සුරාපාන අකුශලකර්මය අපාය ප්‍රතිසන්ධිය නො දන්නේයයි විවාදකරන්නාහු වෙති "වුත්තාවසෙසා පටිසන්ධි ජනනෙ අනෙකන්තතා කම්මපථාතිනවුත්තා" යනුවෙන් අකර්මපථ දුශ්චරිතම්ආත්‍රයක් දැක්වූ එම අට්ඨකථාමයට අළුත් ලියන්නාවූ ප්‍රති සම්භිදාමාර්ග ගණ්ඨිපදකාරයෝවනාහි "වුත්තාවසෙසාති කම්මපථ තො අවසෙසා සුරාපානාදයො" යනුවෙන් සුරාපානය ආදියෙන් යොදා කිබැවින් සුරාපානකර්මයතුවෙන් අපායෙහි නූපදින්නේයයි විරුද්ධවාදීන්ගේ අභිප්‍රායයි කිවාහුය මේ අට්ඨකථාමයෙහි හා ගණ්ඨිපදමාර්ගයෙහින් සම්බන්ධාදිය නොවැටහී මෙසේ ප්‍රකාශකර න්නේයයි හැගේ. එබැවින් ඒ පාඨයන්ගේ සම්බන්ධාදිය දක්වනුලැබේ කර්මපථගතවූ අකුසලකර්මයෝ අකර්මපථවූ අකුසල කර්මයන්ගෙන් වෙන්කොට දක්වනුපිණිස "පටිසන්ධි ජනකා යෙව කුසලා කුසලාක මමපථාතිවුත්තා" යනු කියනලදී එහි අභිප්‍රායනම් ප්‍රතිසන්ධිය උපදවා ලීමෙහි සමර්ථවූ සුරාපානවිරති ආදි කුසලකර්මයෝද සුරාපා න ව්‍යතික්‍රමාදි අකුසලකර්මයෝද කර්මපථයයි දතයුත්තාහුය යනුයි ඊට අනතුරුව අකර්මපථධර්මයෝනම් කවරහුදැයි යන චොදනය සඳහා "වුත්තාවසෙසා පටිසන්ධිජනනෙ අනෙකන්තතා කම්මපථාතින වුත්තා" යන පාඨය කියනලදී එහි භාවය තමාගේ අභිලක්ෂණ යෙන් අපරිපූර්ණවූ අකුසලධර්මයෝතුමු අකර්මපථධර්මයෝයයි දතයුත් තාහුය යනුයි ඊට අනතුරුවූ අකර්මපථධර්මයෝතුමු ප්‍රතිසන්ධි විපාකය සිදුකරන්නේම නොදියහැක්කාහුද යන චොදනය සඳහා "පටිසන්ධි ජනනෙ අනෙකන්තතා" යන පාඨය කියනලදී එහි භාවය තමා ගේ අභිලක්ෂණයෙන් සම්පූර්ණනොවූ දුශ්චරිතමාත්‍රයක්වූ අකර්මපථධ ර්මයෝතුමු ප්‍රතිසන්ධි විපාකය අනෙකාන්තිකභාවයෙන් ඇතැම්කාලයක උපදවන්නාහුය යනු භාවයි ඒ අකර්මපථ ධර්මයෝතුමු කවරහුදැයි. යන චොදනය සඳහා, "වුත්තාවසෙසාති කම්මපථතො අවසෙසා සුරා පානාදයො" යි ගණ්ඨිපදකාරයෝ කිහු ඒ ගණ්ඨිපද අර්ථවර්ණනා වෙහි භාවය සුරාපානාදි කර්මයෝ අකර්මපථයෝය යනුයි, මේ අර්ථව

ණීනාමවන් සමහරුන්ට සුරාපානය කම්පථයක් නොවන්නාක් මෙන්හෑගේ මේ'ගණ්ඨිපදයෙහි සුරාපානය අකම්පථයකැයි වණීනා කෙළේනමුදු "පටිසන්ධි ජනනෙ අනෙකභනතතතා" යන එම අවුවාපද යෙන්ම සුරාපාන වයගික්‍රමයෙන් අපාය ප්‍රතිසන්ධිය අනෙකාභාවය යෙන් විශදෑක්මක්යයි කී බැවින් ගණ්ඨිපදකාරයන්ගේ අභිප්‍රාය ද සියළු සුරාපාන අකුශලකම්මයෝම අකම්පථයෝයයි අර්ථ නොගත යුත් තාහුය යන්නයි කුමක්හයිගයත්? තමන්ගේ අගලක්ෂණයෙන්සම් පූණීනොවූ සුරාපානාදි අකුසලකම්පථයෝම අකම්පථයෝයයි අර්ථය තයුතු බැවිනැති දතයුතුයි ඒ ගණ්ඨිපදයෙහි අභාසම්පූණීබවක් හෝ අසම්පූණීබවක් හෝ වෙන්හකාවනොකියනලද්දේමය කුමක්හෙයින් අඩාගසම්පූණී අසම්පූණී බවක් ගන්නාලද්දේදයත්? තමන්ගේ අඩාග ලක්ෂණ සම්පූණීවූ කම්මය එකානතයෙන් ප්‍රතිසන්ධි විපාක එළවන් නේයි. ඒ ධම්මයෝ පූර්වාකාභයෙහි ඇතුළත්හකාට පසුවාකාභයෙන් තමාගේ අඩාගලක්ෂණයෙන් අපරිපූණීවූ කම්මයෝම කීබැවින් ප්‍රතිස ඣී විපාකය අනෙකානතාවශයෙන් දියහැකි ධම්මයෝ අකම්පථයෝ යයි අවුවාහයෙහි දැක්වූහෙයිනැයි දතයුතනාහුය මේ "සුරාපානාදහයා" යන පදයෙහි "සුරාපානං ආදිහයසං මතෙහි සුරාපානාදහයා" යි තද්ගුණ බහුව්‍රීහි සමාසවාකාභයලැබන බැවින් අඩාගලක්ෂණයෙන් අපරි පූණීවූ සුරාපානාදි අකුසලකම්මයෝම ගතයුතනාහුය අඩාගසම්පූණීවූ සුරාපානකම්මය ඒ "සුරාපානාදහයා" යන පදයෙන් නොගතයුත් තේයි කුමක්හයිනයත්? ඒ සමාස වාකාභයෙහි "හයසං" යන අන්‍ය පදයාගේ අර්ථය එකව සුරාපානය සමඟ අභ අසම්පූණී දුශ්චරිත යන් සංග්‍රහකොට අන්‍යපදයාගේ අර්ථගත්කල්හි පුරුෂහයන්ට දරු වන් වැදීම නොකවහැකිවාක්මෙන් අහසම්පූණීවූ දුශ්චරිතයක් අකම්පථයෙහි ඇතුළත්හනොකව හැකිබැවිත් "සුරාපනම්පි එතෙව සහයහතීති වදන්ති රස සංඛාතසුකාමෙසු මිච්ඡාචාරභාවතො"යි විභාවිනීටීකාවෙහි ආ බැවින්ද "තසමා පාණාති පාතතා අකුසලන්ති වුත්තහාවෙන සුරාපානම්පි තථෙව අකුසලන්ති වෙදිතබබං" යි ජාත කදශනිපාතහයෙහි මහාධම්මපාල ජාතකහයෙහි කීබැවින්ද "දුගහතියා තම්පි උපජ්ජනකදුකකසස්ව පවත්තනි උපායභාවතො"යි අනුටීකාවෙහි ආබැවින්ද "යථාවුත්තහ හෙව කම්මපථෙසු උපකාරත්ථ සහාගත්ථ වසෙන අභුපහවෙහයාදඤ්ඤබබා" යි මූලටීකාවෙහි ආ බැවින්ද සුරා මෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානං කායකම්මමල" යි බුද්ධකපාඨ අවුදාහයෙහි ආ බැවින්ද "පඤ්චකොඨාසානි කම්මපථානි තල" යි සංවිමාහවිනොද නී අවුවාහයෙහි ආබැවින්ද "පඤ්චහි භික්ඛවෙ ධම්මහි සමන්නාගහ

නොවැපදෙයි එවං නිරයෙ'' යි පඤ්චකඅඞ්ගුත්තර අට්ඨකඅඞ්ගුත්තර පාලියෙහි ආ බැවින්ද අඛ්ගසම්පූර්ණවූ සුරාපානය නොගතයුත්තේයි අඛ්ගසම්පූර්ණනොවූ සුරාපානය ආදීනවකොට ඇති සියළු අකුසලපථයෝම ගතයුත්තාහුය මෙසේ දක්වනලද පඤ්චකඅඞ්ගුත්තරපාලියෙන් සුරාපානය ඉක්මවා අවශෙෂ ශික්ෂාපදයන් බිඳගැණීමෙහි නරකයෙහි උපදනාබව වදාළේයයි නොසිතියයුත්තේයි කුමක්හෙයිනයත් ? ''සුරාපානංහිභික්ඛවෙ අපායනිරය සංවත්තනිකං'' යනාදි අඞ්ගුත්තරපාලිආදිය හා නොගැළපන මහයි නොගතයුත්තේයි. ඒ අඞ්ගුත්තරපාලියද නීතාර්ථ නොව නෙයාර්ථයයි අර්ථගතයුතු නොවන්නේයි කුමක්හෙයිනයත් ? දසඅඞ්ගුත්තර පාලියෙහි දශඅකුශලකර්මපථයෝ සාවශෙෂ දෙශනාවක්කොට සුරාපාන අකුශලකර්මය ඒ දශඅකුශලකර්මපථයන් කෙරෙහි සුදුසු පරිද්දෙන් ඇතුළත්කොට දෙශනාකටයුතුමය එතකුදුවුවත් ඒ දශඅකුශලකර්මපථයෙහි ඇතුළත්කොට දෙශනානොකළේමය එබැවින් සුරාපානය අකර්මපථයක්වේ නොහාසි මන්ද ප්‍රාඥයන්ට භවගන්නාවූ සැකය දුරුකරණ්පිණිස පළමුකොට අඞ්ගුත්තර අට්ඨකනිපාතයෙහි ආ සඞ්ඛලිඞ්ග සූත්‍රය උදාහරණකොට එකෙකී ශික්ෂාපදය උඩරණයකොට එකාතනාකර්මපථවශයෙන් ප්‍රකාශකරණුයේ නරක දුක ප්‍රකාශකොට වදාළබැවින් නෙයාර්ථ දෙශනා යැයි කල්පනානොකොට නීතාර්ථ දෙශනායයි කියාම නිඝට්ඨවට යායුතුයි. එහෙයින් ප්‍රතිසම්භිදා මාගීගණ්ඨිපදයෙහි ''සුරාපානාදයෝ'' යන පදයෙන් අග සම්පූර්ණනොවූ සුරාපානය හා අග සම්පූර්ණනොවූ පාණාතිපාතාදය අදින්නාදානය කාමෙමිථ්‍යාචාරය මුසාවාදය පිසුණාවාචාය ඵරුසාවාචාය සම්ඵප්පලාපාය යන මොවුන්ගැණෙන්මය මෙසේ ප්‍රතිසම්භිදාමාගීග අට්ඨකථාචාර්යයන්ගේ හා ගැටපදයන්ගේද අර්ථනයාජනාව දතයුතුයි.

ප්‍රතිසඤ්ඤය දනවන්නාවූ සුරාපාන විරති ආදි ඝුසල්හා සුරාපාන වෘතික්‍රාදි අකුශලයෝත් කර්මපථයෝය කෙවත් සුතනි දුගීති ඳකට මාගීගවන්නාහ ඒ ඝුශලා ඝුකුලයන්ගෙන් අවශිෂ්ටවූ අග සම්පූර්ණනොවූ සුරාපානාදීහු ප්‍රතිසඤ්ඳනවීමෙහි අනෙනානා බැවින් කර්මපථයෝඇයි නොකියනලද්දාහුය යනු අට්ඨකථාචාර්යයන්ගේ පිණ්ඩාර්ථ ගණ්ඨිපදයාගේ භාවයනම් ''වුත්තනයමෙසා'' යන පදයෙන් අග සම්පූර්ණවීමෙන් කර්මපථ බවට පැමිණියාවූ ධර්මයන්ගෙන් අවශිෂ්ටවූ අග සම්පූර්ණනොවූ සුරාපානාදීහු කර්මපථයෝයයි නොකියනලද්දාහුය මෙසේ ගණ්ඨිපදකාරයන්ගේ අර්ථවිනිශ්චයෙහි දශඅකුශලකර්ම

පථිය පස්වැදෑරුම් ශික්ෂාපදය යනා මෙවුන් අතුරෙන් සුරාපානය මහාසාවද්‍යවූ ප්‍රධාන පාපකර්මයක් බැවින් ආදිමයෙහි මයාදෑ කියනලදී එහෙයින් "අපිවෙත්ම සුරාමේරය මජ්ජපමාදට්ඨාන මේව මහාසාව ජජං තතථා පාණාතිපාතාදමයා කෙරුම්ා මනුස්ස භූතස්සපි උම්මත්තක භාවසංවත්තනෙහන අරියධම්මන්තරායකරණතෝති එවමේත්ම මහාසා වජ්ජතා විසඤ්ඤුතාඑබ්බා, එනිවජ්ජෙහා" සි බුදුරජ පාඨ අටුවාමයෙහි කියනලදී එහි භාවය එකාන්තාමයෙන් මේ ශික්ෂාපද විනිශ්චයෙහි පැහැදුවමෙලරයයි කියනලද පැහැදි ශික්ෂාපදයන් අතුරෙන් රහමේර පිවූ ඉහාත්මයෙහි උම්තුභාවාදී තොමයෙක් අන්‍යවස්‍යගතයන් එළවා මරණින්මත්තෙහි තවහට අපායමාගීයද මේරමාහට අපායමාගීයද එළවා දෙන බැවින් මහාසාවද්‍යවෙයි පාණාතිපාතාදි ශික්ෂාපදයන් මග බිඳීම මේ පස්වන ශික්ෂාපදයාගේ බිඳීමෙන් මහාසාවද්‍ය නොවන්නේමය කුමක්හෙයිනයන් ? පළමුකොට සතර අපායද්වීද කම්‍රාවමහෙහෙයන් මනුෂ්‍යව උපන්කල්හි උතුබවට කාරණාවන බැවිත්ද ආර්‍ය්‍ය ශ්‍රාවකයන්ට අනන්තරායකර බැවින්ද මේ පස්වන ශික්ෂාපදයාගේ මහා සාවද්‍යබව දතයුතුයි ෟෟෟෟ

තවද මේ ප්‍රමාදයට හේතුවූ රහමේරපානයකිරීමෙන් ප්‍රාණවධ හා මෛථුනකර්මකිරීම් පරදාරසේවනාදි සෙසු සියළු පවිකළු හැකිබැවින් සුරාපානය මහාසාවද්‍ය අකුශලකර්මයක්මෙවි ඒ පාපකර්මයෙන් සතර අපායෙහි දුක් අනුභවකෙරුම්ට මනුෂ්‍යව උපන්කල්හි සිහිනුවණින් තොරව උම්තුවස්මර ආදිවෙරාගයන්ට භාජනව මනාවූ ආර්‍ය්‍ය ධර්‍ම යන්ට අන්තරායකළහැකි බැවින් පණ්ඩිතාදි සෙසු පාපයන්ට වඩා මේ සුරාපානය අතිශයින් මහාසාවද්‍යවන්නේයයි දතයුතුයි එහෙයින් "මජ්ජපායී අත්ථං භජානානි ධම්මං භජානානි මාතු අන්තරායම්පි කරොති පිතුබුඩ පච්චෙකබුඩ බුඩසාවකානම්පි අන්තරායංකරොති දිට්ඨෙව ධම්මේ භරහං සම්පරායෙ දුග්ගතිං අපරාපරියෙ උම්මාදඤ්ච පාපුණාති" යනු වෙන් බුදුරජපාය අටුවාමයෙහි කියනලදී රහමේර පිවූමනුෂ්‍යතෙමේ අර්‍හත්සංඛ්‍යාත ඵලයන් නොදන්නේය. ධර්‍මසංඛ්‍යාත හේතුවන් නොදන්නේය හෙවත් සංස්කාරය අවිද්‍යාවගේ ඵලයයි කියාද අවිද්‍යාව සංස්කාරයාගේ හේතුයයි කියාද නොදන්නේය මවිටද පියාවදබුඩප්‍රත්‍යේකබුඩ ආර්‍ය්‍ය ශ්‍රාවකයන්ටද අන්තරාය කරන්නේය හෙවත් මාතෘඝාතක පිතෘඝාතකාදි ආනන්තර්‍ය කර්මයන්ද රැස්කරන්නේය ඉහාත්මයෙහි පණ්ඩිත ජනයෝ නම්‍රාවවද පරළුව සතරඅපායෙහිවද සසර නොමයෙක්

ආත්මභාවයෙහි උපභෝගපරිභෝග වස්තූන්ගේ හේතුවන්නේ ය. මෙසේ මේ සුරාපාන අකුසලයාගේ කම්පථභාවය කැමතිවූ ඇතැම් ආචාර්යවරයන්ගේ වාදය දක්වා තදනන්තරව කම්පථභාවයෙන් සුරා පානය වෙන්කරණු කැමතිවූ මූලටීකාකාර ආනන්දාචාර්යයන්ගේ වාදය දක්වනු ලැබේ.

"සුරාපානං හිකඛවෙ ආසෙවිතං භාවිතං බහුලීකතං නිරය සංවත්තනිකන්ති වෙවණ්ණතා විසුංකම්මපථ භාවෙන ආගතන්ති වදන්ති එවං සති එකාදසකම්මපථා සියුං තසමාසෙ යථාවුත්තෙනෙවෙකම්ම පථෙසු උපකාරත්තසභාගත්තවසෙන අනුපපත්තිවසා දට්ඨබ්බා" යනු මූලටීකාපාඨයි මිහඉණනි නැවත නැවත පුරුදුකරණලද සුරාපානය නිරයගතිය පිණිස පවත්නේයයි වදුළබැවින් එසේනොලාස් කම්පථ කෙතෙනක්වන්නාහු නොවේද එසේනම් ඒ සුරාපානකම්ය යෙදුණු දශඅකුශලකම්පථයන්ට උපකාරාදී සභාගාදීවශයෙන් කාමමිථ්‍යා චාරයෙහිම ඇතුළත්වන්නේයයි දතයුතුයි. භෙවත් සුරාපානය සතරඅපායෙහි උපදවන්නේයයි තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදුරණලද්දේ නමුදු වෙනම කම්පථක්වශයෙන් නොගතයුත්තේය දශභූතාචාරයෙහි වදුරණලද්දාවූ දශඅකුශල කම්පථයන්ට අනුබල දීම්වශයෙන්ද කාමමිථ්‍යාචාරයට සහාග බැවින්ද කාමමිථ්‍යාචාරයෙහි අන්තර්ගතවන්නේයයි ආනන්දාචාරීන් විසින් විනිශ්චයකළ බැවින් විභාවිනිටීකාවෙහිද "සුරාපානම්පි එකච්චසත්ථානීති වදන්තිරස සංඛාතසුකාමෙසු මිච්ඡාචාරභාවතො" යි කියනලදි මේ අකුශලයෙහි රහමෙරපිමැසි කියනලද නාගප්‍රයොගය හා සුරාමෙරය සංඛ්‍යාතවූ රසාළඹණවයතුකාමයෙහි ඇලීම් සංඛ්‍යාතවූ රසතෘෂ්ණාවන් සුරාපා න නම්වූ මේ කායප්‍රයොග රසතෘෂ්ණාවෝ මෙමෙථුන ප්‍රයොගයට හා සත්‍රීන්ගේ ශරීර ස්පර්ශ සංඛ්‍යාත වයතුකාමයෙහි ඇලීම් සංඛ්‍යාත තෘෂ්ණාධර්මයන්ට සමානත්වන්නේය මෙසේ සභාගවශයෙන් කායකර්මයෙහිම ඇතුළත්වියයුතු බැවින් සභාගකම්පථවශයෙන් කාමමිථ්‍යා චාරයෙහි ඇතුළත්වන්නේය යනුගාවියි.

තවද "කතමස්ස වත්තූනරාකම්මකිලෙසාපහිණාහොන්ති පාණාතිපාතා කම්මකිලෙසා අදින්නාදානං කම්මකිලෙසා කාමෙ සුමිච්ඡාචාරෙ කම්මකිලෙසා මුසාවාදෙ කම්මකිලෙසෙ ඉමස්ස වත්තූනරා කම්මකිලෙසා පහිණාහොන්ති" යනු දීඝනිකායාගත පාථි ය්‍ය වග්ගයෙහි සිඟාලසූත්‍රයයි එහි භාග්‍ය සම්පන්න කෙලසන්නාවූ කම් යෙන් සතරවෛරීන්නවත්මැයි ඒ කවර සතරවෛරීන්ද? පණ්ඩිත

යෙහි හැසිරීමය අන්‍යතු වසතුව පැහැරගැන්මය පරස්ත්‍රී පරපුරුෂ
සෙවනය මුසාවාබිණීමය යන මේ පාපකර්මයෝ සතරදෙනාගේ ඒ කර්
මකිලෙසයන් කරණකොටගෙණ වර්තමානභවයෙහි සත්ත්වයා කිළිටුවීම
සංඛ්‍යාත ආදී නවය ප්‍රකාශකරන්නාවූ තථාගතයන්වහන්සේ කර්
මකිලෙසයෝ සත්ත්වදෙනෙක්ම දෙශනාකරණුයේ පස්වන සුරාමේරය
ශික්ෂාපදය කර්මකිලෙසවශයෙන් හොඳදැළබැවින් සුරාපානය කර්
මකිලෙසයක්වේදැ නොවේදෝහෝයි සැකකටයුතුවේ ඒ සැකය පහ
දිනු පිණිස අපරවාද මකිවිවාදභය සඳහා විනිශ්චයකරන්නාවූ සිගාල
සූත්‍ර ටීකාචාරිත්වහන්සේ "යදිපි සුරාපානං පඤ්චවෙර භාවෙන පරි
වජ්ජනීයං තඤ්ඤපන අපාය මුඛභාවෙන පරතොවත්තු කාමතාය
පාණාතිපාතාදිකයෙව සඞ්ඛ්‍ය වත්තාභාරාතිවුත්තතං නපඤ්ඤානි"
යනු කිහ මේ වනාහී සකවාදයි "විසුං අකම්මපථභාවතො වා
අපරං" යනු අපරවාදයි "සුරාපානම්පි සුරාපානං භික්ඛවෙ ආඤ්ඤවි
තං භාවිතං බහුලීකතං නිරය සංවත්තනිකන්හි වචනතො විසුංනම්ම
පථ භාවෙන ආගතං තථාහිතං දුච්චරිතකම්මංහුත්වා දුග්ගතිගාමීපි
පිණ්ඩවත්තක භාවෙන නියතත්තා භකව්" යනු කෙව්වාදයි. මෙහි භාවය
මේ සුරාපානය උපාසකයන් විසින් පඤ්චවෙර භාවයෙන් ඉදින්
දුරුකටයුතුම්වේනම් එතකුදුවූවත් ඒ සුරාපානය අපායමුඛයක්
නොමහත් අපායම යන දෙරටුවක්වැනි බැවින් මතු කියැවිය පාණා
තිපාතාදි සතර සදහාම කර්මකිලෙසයෝයැයි වදාරණලද්දාහුය පමණ
කැයි නොවදාරණලද්දාහුය යනුහාවයි මහවත් මේ පණ්ඩිවාදි සතර
දෙන සාවශෂ දෙශනාවශයෙන් සඞ්ඛ්‍යභාෂිත නයක්‍රමයක් වදාළ
මාත්‍රයක්මුත් සුරාපානය අපායගමනීය කර්මකිලෙසයක් නොවන
බැවින් නොවදාරණලද්දේ නොවෙයි යනු සමාන විහැරවාදයි.

අන්‍යාචාර්යවරයෝවනාහි සුරාපානය වෙනම කර්මපථයක්
නොවන බැවින් පණ්ඩිවාදි සතරදෙන කර්මකිලෙසයෝයයි වදාරණ
ලද්දාහුය නොමහත් සුරාපානය මවැව්වශයෙන් පවත්නාකර්මපථ
යක් මහ! අපායගමනීය දුශ්චරිතයක් මහ් නොවන බැවින් පණ්ඩිවාදි
සතරකර්මකිලෙසයන්ට උපකාරවී සහභාවිත්වශයෙන් සුරාපානය
සාවශෂ සඞ්ඛ්‍ය භාෂිතනයවශයෙන් වදාරණලද්දේයි සුරාපානය
අපායගමනීය දුශ්චරිතයක් නොවේයයි නොවදාරණලද්දේය යනු
කියන් මේ සුරාපානය වනාහි "සුරාපානංහික්ඛවෙ ආසෙවිතං
පෙ නිරය සංවත්තනිකං" යි වදාළ බැවින් වෙනම කර්මපථ
යක්මෙන් ආදේශ ඒ එසේමැයි මේ සුරාපානය දුශ්චරිත කර්මපථ

යක්ව එකාහතෙයන් නරකගති නියත පාපකම්යක්වූයේද දශඅකු
ශලකම්පථයන් පිටත්හි පවත්නා බැවින් අපායගති නියතයහි ෙක
විවාදීහු කියතියි යනු භාවයි නොෙහාත් සුරාපාන අකුශලකම්ය
එක්නාහතෙයන් නරකයට යාශූතුබව භාග්‍යවත්හු විසිත් වදළබැවින්
දුශ්චරිතකම්පථයක්වන්නේනම්දු දශඅකුශලකම්පථයන්ට ඇතුළත්
නුවූ වෙනම කම්පථයක්මෙන් පිටත්හි පවත්නා බැවින් අනික් කම්
පථයකැයි කිනියායි ඒ කෙව්වාදෙයහි සුරාපානය දශඅකුශලකම්
පථයන් කෙෙරන් පිටත්හි පවත්නා කම්පථභාවයෙන් නියමකිරීම
අනහි ෙප්‍රත බැවින් එකාහතෙයන් සුරාපානය නරකයට යාමට
කාරණයන්බව බුදුහු විසින් වදාරණලද්දේ නමුදු ඒ සුරාපානකම්
පථය දශඅකුශලකම්පථයන්ට උපකාරකම්පථයක්මෙන්ද කාමමිථ්‍යා
චාරයට සහාග කම්පථයක්මෙන්ද සුදුසු පරිද්දෙන් ඇතුළත්කරණු
කැමතිවූ සිඟාලසූත්‍ර ටිකාචාරියෙම් ‘‘තඤංමතෙන එකාදසකම්ම
පථා සිය්‍යුං තසමා යථාවුත්තානෙවකම්මපථෙසු උපකාරත්ත භා
ගත්තවසෙන අනුපපත්තිවසාදඤබෙබා’’ යනු කිහ එහි භාවය සෙව්වාදි
න්ගේ මතය පරිද්දෙන් සුරාපානය අපායයාන්පතනියට පමුණුවන
පාපකම්යක්වශයෙන් භාග්‍යවත්හු විසින් වදළබැවින් කම්පථයක්
මෙන් ගතයුත්තත්ය එසේගත්කල්හි කම්පථ එකතොළොසක් විය යු
තුයි. එතකුදුවුවත් දශඅකුශලකම්පථයක්මවෙයි එ කම්පථයන්ට
අනුබලදිම්වශයෙන් ෙහවත් ප්‍රාණවධාදියකරණු කැමැතතන්ගේ
සිත් නියුණුකිරීමය කිරිඹිතප්පදක දුරුකිරීමය යනාදිවශයෙන් උප
කාර කම්පථයක්වශයෙන්ද කාමමිථ්‍යාචාර කම්ය හා සහාග කළිම
පථයක්මෙසේ සුරාපානය දශඅකුශලකම්මපථයෙහිම සුදුසුපරිද්දෙන්
අනුප්‍රවෙශකටයුත්තේයි ඒ උපකාරාදිය සහාගාදිය යන පදයා
කාර ඇතිය පණිවාදි සාහසික කම්මකරණකල්හි සිහිවිපරිතව අතිශ
යින් මුළාවනසේ සුරාපිම උපකාරවෙයි සිහිමුළාෙනාවී සොම්නසින්
ඔදවඩනුයි. අණිස රසතණ්හාවෙහතුෙකාටෙගණ සවල්පමාත්‍රයකුදු පිම
කාමමිථ්‍යාචාරයට සහාගවෙයි. එෙහයින් ‘‘බීජතොපඩ්ඩයකුසමගහ
නපි පාතුංනට්ටනි’’ ‘‘පුප්ඵතා පරිහලිතඹතතනෙව සුරාසඞ්ඛ්‍යංග
චජති’’ යනාදිය වදාරණලදි: සුරාව මලින් වැඟුරුණුතැන්පටන් කුස
නණපත් අගකින් වැගිරෙණ පමණකුදු ඖෂධ සංයොග නොෙකාට
ෙහෝ සූපාදින්ගේ රස සුඛාභිඤ්ඤිස මිශ්‍රනොෙකාට ෙහෝ හුදු සුරා
මෙරය වකීයක් රසතණ්හාවෙන් පානය නොකටයුත්තේයි කුෙමක්
ෙහයින්දයත්? මලින් වැගුරුණුතැන්පටන් සුරාසංඛ්‍යාවට යන ෙහ
සිනැයි දතයුතුයි සිඟාලසූත්‍රටීකාවෙහි ආවිවූ සුරපානය අමුතු කම්

පථයක් නොවෙයි දශඅකුශලකම්පථයවම උපකාරාදීව සහායාදීව වශයෙන් සුදුසු පරිද්දෙන් ඇතුළත්වෙයි යන අපරවාදය පිළිගත යුතු බැවින් "එසුංකම්මපථභාවතා චානිසුවුත්තානමතං" යනුවෙන් එම සූත්‍ර පිටාවෙහි කියනලදී සුරාපානය එකාන්ත අපායගමනීය අකුශලකම්පථයකැයි වදාළේ නුමුදු එකාංශලාභ්වනකම්පථයක් නැත්තේය දශඅකුශලකම්පථයෙහිම සුරාපානය ඇතුළත්වන බැවින් සිගාලසූත්‍රයෙහි කම්මකිලෙශයෝ සතරඅඩනක්මයයි වදාළක්‍රමය ඉතා සුදුසුය යන අපරවාදයම මනාකොට කියනලද්දේයි මේ ක්‍රම යෙන් සුරාපානය අපායගමනීය පාපකර්මයක්වන්හෝයයි දතයුත්තේයි මෙසේ දශඅකුශලකම්පථයට ඇතුළත්වූ සුරාපානය මහාසාවද්‍යවූවෙයි ද එකාංශලාභ්වන කම්පථයක්මෙන් අදිෂ්ටනායෙණ උපකාරාදීව සහායාදීවශයෙන් අදිෂ්ටතයුත්තේයි. ඒ උපමාවෙරයක්? අනුරාධපුරයෙහි රාජ්‍යයකළාවූ දෙවනිපෑතිස් මහරජහුගේ අමාත්‍ය සෙනාපති ආදීන්ට වෙන වෙනම ග්‍රාමභෝජක තානාතුරු දුන්නේ නමුදු "අනුරාධපුරික රාජාමාත්‍යයෝ" කියි සියළු අමාත්‍යයෝම අනුරාධපුරයෙහි ඇතුළත්වනනාක්මෙන් සුරාපානය මහාසාවද්‍යවන්නේ නමුදු වෙනම කම්පථයක්මෙන් නොවදාළයුතුබැවින් දශඅකුශලකම්පථයට එකාන්ත උපකාරාදීව සහායාදීවශයෙන් අකුශලකම්පථ නාමනි හුම්මයෙහි උපක්කාම මිථ්‍යාචාර කම්මයමෙන් කායකම්ම ප්‍රඥප්තියෙහි ඇතුළත්වන්නේසේ. එහෙයින් බුද්ධකපාඨ අටුවාවෙහි "සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානං කායකම්මමේව" යනු කියනලද්දේයි සමම්මාඝ ඒතරාදනී අටුවාවෙහි "පඤ්චකොට්ඨාසානි කම්මපථානෙව" යනු කියනලදී ශාවය ප්‍රාණවධාදි සුරාපානය අවසන්කොට ඇති ශික්ෂාපද . කොට්ඨාසයෙහි පස්දෙන කම්පථයෝමවෙති තෙරවාදීන් ශික්ෂාපදගරු ධම්පඤ්චක ශීලකොට්ඨාසයෝ කම්පථයෝමවන්යයි මේසී මේ සියළු උදාහරණයන්හෙන් සුරාමෙරය ශික්ෂාපදය තෙරවාදීව එකාන්ත වශයෙන් අපායගමනීය මහාසාවද්‍ය අකුශලකම්යක්බව නිශ්චයකට ගතුයි.

තවද අනුටීකාවෙහි "විසුංකම්මපථභාවෙන ආගතත්තා වදන්හි දුග්ගහිතා තාව උපපජ්ජිත්වා දුක්ඛං සෙව පවත්තති විපාකසෙව උපාදාය භාවෙතාගි අධිප්පායෙන" යනුවෙන් මේ සුරාපානය දුගතිවශයෙහි ඉපදවීමට හා දුගතිවශයෙහි ප්‍රවෘත්ති විපාකදීමටද කාරණා වන බැවින් වෙනම කම්පථවශයෙන් ආවශ්‍යය. නොවෙතොත් සුරාපානය අහසත්පුණ්ඤකල්හි අනික් කර්මයකින් දුගතිවශයෙහි ප්‍රතිසන්ධි ප්‍රවෘත්ති විපාක

දීමවද අඛණ්ඩ අසම්පූර්ණව කල්හි අනිස් කර්මයකින් දුගතියෙහි උපන් නාහුගේ දුක්ඵල්ම කාරණවූ කර්මයක්දවන්නේයයි දක්වනලදී. තවද දඝනිකායාන්තර්ගත මහාධම්මපාල ජාතකවර්ණනාවෙහි "තස්මා පාණාතිපාතා අකුසලඤ්ච වූත්තඤ්ච සුරාපානම්පි තථෙව අකුසලන්ති වෙදිතබ්බං" යන පාඨයෙන් ප්‍රාණඝාතය අකුසලකර්මපථයයි කීවාක්මෙන් මේ සුරාපානයද එකාන්ත අපායගමනීය අකුශලකර්මපථයකැයි දතයුත්තේයි.

මේ සුරාපානකර්මය සම්පූර්ණවීමෙහි අඩඟයෝනම් "සුරාදිනං අඤ්ඤතරඤ්චඝොනි මදනීයපාතුකම්‍යතාවිත්තඤ්ච පච්චුපඨානි තජ්ජඤ්චවායාමං ආපජ්ජති පීතෙව පවිසති ඉමානි චඛාරි" යනු බුදුදහපාඨ අටුවා බැවින් පඤ්චප්‍රකාර සුරාය පඤ්චප්‍රකාර මෙරය යන මොවුන්මගෙන් එක්තරා මදකරණ ද්‍රව්‍යයක් වීමය අනුභවකරණු කැමැත්තය අනුභවයට උත්සාහකිරීමය ඒ ප්‍රයොගඵලයෙන් මත්වන ද්‍රව්‍යය පරගලවූ පැමිණීමය යන මේ සතරකාරණය සුරාපානයාගේ අඩඟයෝයයි දතයුත්තාහුය මේ සිව්රඟින්යුක්තව යම් කිසි මද්‍යද්‍රව්‍යයක් කෑයේනම් හෝ පුවේනම් හෝ මත්වේවා හෝ නොවේවා හෝ අඩඟ සම්පූර්ණ සුරාපාන අකුශලකර්මයෙන් බඳවූයේහම්මේ ඒ පාපකර්මය මරණින් මතු සතරඅපායෝත්පත්තිය එකාන්තයෙන් ලැබවන්නේයයි දතයුත්තේයි. සවිඥ වචනයවනාහී අනිශය ගම්භීරාර්ථ යුක්තබැවින් මෙහි ආ පාළිඅර්ථකථා ටීකානුටීකාදිපාඨයන්ගේ අර්ථය නැවත නැවත නුවණින් පරීක්ෂාකොට මේ ශික්ෂාපදයෙහි යම්කිඳුම තයම සම්සේමයයි ඛුරුකුලසෙවනයෙන් අවබෝධකරගතයුතුයි.

තවද පඤ්චකනිපාතාන්තර්ගත පාලියෙහි "පඤ්චහි භික්ඛවෙ ඛණ්ඩෙහි සමන්නාගතා උපාසකූපාසිකා ඵාහතංනිකඛිත්තොතා එවං නිරයෙ කථා මෙහි පඤ්චහි පාණාතිපාතිහොති අදින්නාදායි හොති කාමෙසු මිච්ඡාචාරි හොති මුසාවාදිහොති සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨායිහොති ඉමෙහි ඛොභික්ඛවෙ පඤ්චහිඛණ්ඩෙහි සමන්නාගතා උපාසකූපාසිකා යථාහතං නිකඛිත්තා එවං නිරයෙ" --යන සූත්‍රපාඨයෙන් හා

"සුරාමෙරය පානඤ්ච, යොනරෝ අනුයුඤ්ජති
අපභාගපඤ්චවෙරානි, දුස්සීලෝ ඉතිවුච්චති
කායස්ස භෙදදුප්පඤ්ඤෝ, නිරයංසෝ උපපජ්ජති"

යන ගාථාවන්හිගත්ද මහණෙනි කාරණාපසැකින් යුක්තවූ උපාසකතෙමේ උසුලාගණිණ යන්නාවූ බරක් මාගීහය අවසන්වූතැන යම්සේ එකාන්තසුඛයන් බහා තැබියයුත්ද එවැන්නක්වේද එපරිද්දෙන් මේ හවුළුයෙහි ආත්මභාවස්කන්ධය අවසන්වීමෙන්පසු මහවන් චුතියට අනතුරුව මේ පඤ්චස්කන්ධ නැමති භාරය සාරකාදී යතරඅපායයහි එකාන්තයෙන් බහාලන්නේය ඒ කවර ධර්මතෙයක්දයත් ? යම් ප්‍රයෝජනයක් පිණිස මහා ක්‍රීඩා පිණිස මහා සම්පත්තනය කරන්නේවද අන්සතු වස්තුව පැහැරගන්නේවද පරස්ත්‍රී පරපුරුෂ සේවනය කරන්නේවද බොරුකියන්නේවද රහමේරපානය කරන්නේවද මහණෙනි මේ කාරණාපසින්යුක්තවූ උපාසකතෙමේ උසුලාගණිණ යනලද්දාවූ බරක් මාගීය සෙළවරවූතැන එකාන්තසුඛයන් බහාතබන්නාක්මෙන් මේ හවයාගේ සෙළවර වුතිසිතට අනතුරුව සකල්ධාරය සතරඅපායයහි එකාන්තයෙන් බහා තබන්නේමැයි. තවද මේ ලෝකයෙහි යම් අඥානසත්වයෙක්තෙමේ පණිවාදී පසුව මෙවරින් දුරුනොවෙකාට සුරාපිවීමෙහි නැවත නැවත යෙදේද මෙතෙම දුස්සීලයයි කියනුලැබේ මහවන් යම් උපාසක උපාසිකාවෙක් පණිවාදී පස්පව් අතුරෙන් යම්කිසි පාපයක් හෝ පස්පවම හෝ කරන්නේවද ඒ පාපකාරීවූ උපාසක උපාසිකාවෝතුමූ මරණින්මතු සතරඅපායයහි උපදනාසුලුයයි දතයුතුයී.

සුරාපාන විනාග හා ආදීනව නිර්දේශයයි. 46

ආසීවිසඨිමෙක ගිලෙයෙහි අයහගිනවුවාක්මෙන් මෙදමයෙහි අසුරාදි මෙකෙමස්සත් ?

47 මුසාවාදකර්මයාගේ ආදීනවයෝනම් කවරයත් ? "මුසාවාදෙ හික්ඛවෙ ආණඤ්ඤා හාවීමතා බහුලීකෙමතා" යනාදීන් මහණෙනි අභාවරතමෙන් පුරුදුකරණලද්දාවූ මුසාවාද පාපකර්මතෙමේ නරකතිරිසන්ලෝක ප්‍රේත අසුර කාශයසංඛ්‍යාත සතරඅපායෝත්පත්තිය පිණිස පවත්නේය මනුෂ්‍යණනි මුසාවාදකර්මයාගේ සියල්ලටවඩා සැහැල්ලුවූ විපාකයවත් උපදවත්මිදී. මිනිස්ත්බව ලැබුකල්හි මෙරමා විහින් අතුතෙයන් නින්දා ලද මදුමාරාපායත් ඉවසිමට හාජනවීමය මුඛරාගාදිය ඇතිවීමය යනු මුසාවාදකර්මයාගේ ආදීනවයෝයයි වදාළසේකි.

මුසාවාදාදීනවයෝධි.

පිසුණාවාචාකම්මයාගේ ආදීනවය කවරේද?

"පිසුණාවාචා භික්ඛවේ ආරකා චුතා හීනා බහුලීකතා" යනාදීන් මහණෙනි, නිරතුරු හෙව්නාලද්දාවූ පෙරපවත්නා සක්ලාම්ක්ම නැමති අකුශලකර්මය නිරය තිරශ්චීන් පෙරුම අසුරකාය සංඛ්‍යාත සතර අපායෙහි උපදවන්නේය. පෙරපවත්නා අකුශලකර්මයාගේ හැඟවීවඩා සැහැල්ලුවූ විපාකයනම් නරකයෙහි හිඳ මිනිසත් බවලැබුනල්හි මිත්‍රයන්ම මැතහාගයෙහි යතුරුබවට පැමිණ තමහට මහන්වූ අනසී ඵලවිමයයි වදළසක්.

පිසුණාවාචාදීනවය යි.

ඵරුසාවාචාකම්මයාගේ ආදීනව කවරේද?

"ඵරුසාවාචා භික්ඛවේ ආරකා චුතා හීනා බහුලීකතා" යනාදීන් මහණෙනි, අනවරතයෙන් පෙරවනාගතරණලද්දාවූ ඵරුසවචන සංඛ්‍යාතවූ සැහැල්බස්බිණීම නරක තිරශ්චීන් පෙරුම අසුරකාය සංඛ්‍යාත සතර අපායදුක් ඵලවන්නේයි ඵරුසවචනයාගේ සියල්ලවඩා සැහැල්ලු විපාකයනම් අපායෙන් මිදී මනුෂ්‍යත්වාභාවය ලැබුකල්හි අමනාප අප්‍රිය කර්කශඵරුස වචනයන්ගෙන් අහුන්ගෙන් හැකෑම ලැබීමයයි වදළේසි.

ඵරුසවචනාදීනවය යි.

සම්ඵප්පලාප කර්මයාගේ ආදීනව කවරේද?

සම්ඵප්පලාපෝ භික්ඛවේ ආරෙවිතා භාවිතා බහුලීකතා යනාදීන් නිරතුරු හෙව්නාලද්දාවූ සම්ඵප්පලාප පාපකර්මය මේ නරකාගියෙහි පෙරුම අසුරකායයි කියනලද සතරඅපායට පමුණුවන්නේසි. සම්ඵප්පලාප කර්මයාගේ සියල්ලවඩා සැහැල්ලු විපාක යනම් අපායෙහිදී මනුෂ්‍යත්ව භාවය ලැබුකල්හි අහුන් විසින් හෙළාදැනියයුතු වචන ඇතිබවය හෙළාහෙවත් ගර්හ්‍යයන්ම කීමේහැකියුතු බවරුවකැති ලොකයා විසින් සම්මත වරණබවයයි දතයුතුසි.

සම්ඵප්පලාපාදීනවය යි.

මෙසේ දක්වනලද සතර දුශ්චරිතයන්ගේ විභාගී සිව්අවායෙහි උපදවා දුන්දීම සාධාරණ විපාකයෝවෙති සෙසු විපාකයෝ එක එක අකුශලකර්මයට අසාධාරණවූ කර්මයවබදුවූ විපාකයෝයි.

මිථ්‍යාආජීවය යනු යම්කෙනෙකුගේ මේ ජීවිකාවෘත්තිය පිණිස වැදිමකොවුල් ආදි කම්මාන්තයෙන් සත්ත්වහිංසාවකෙරේද වධක කම්මකෙරේද අන්කිසි ක්‍රෑරයකින් හෝ සත්ත්වාත්තනය කෙරේද ජීවිකාවෘත්තිය පිණිස සාරකම්මකෙරේද ජීවිකාවෘත්තිය පිණිස පරසන්තිපරපුරුෂසේවනාදියකෙරේද ජීවිකාවෘත්තිය පිණිස මඛාරුශාක්ෂි ආදියකයාද අනුන්ගේ සිත්ගන්නාපිණිස සේළාම්කියා ඔව්මොවුන් බිඳුවා ජීවිකාවකෙරේද අනුන්ගේ මිලමුදල්ගණ අනුන්ට නින්දු අපහාසකෙරේද මිලමුදල්පිණිස රාමායන භාරතාදි හිස්ප්‍රලාපකථාකියාදනාට්‍යගීතාදිය පවත්වාද කාව්‍යලංකාරාදි රාගවර්ධනයට සුදුසු ශාස්ත්‍රඋගන්වාද භාවිතාකෙරේද අනුන්ගේ බැළයට යක්ෂ මොළුල් ගම්මඩු ගිඹු ගරුයක්ෂි නටාද පඤ්චඵපඤ්ච දඹුමොණරයෝකාල යමපිමිගණන්කොට මිලමුදල්ගණිද වස්කවි මසත්කව්කියා මුදල්උපයාද මේ ආදි අනාර්‍යවූ ව්‍යවහාරයෙන් ලොවරවටා මිලමුදල් උපයන්නාවූ සියළු සම්ඵප්‍රලාපයෙහි ඇතුලත්වූ ශාස්ත්‍රයන්ගෙන් දිවිපවත්වාද මෙසේප්තවිධ දුශ්චරිතයෙන් දිවිපැවැත්වීම මිථ්‍යාජීවනම වන්නේයි මේ මිථ්‍යාජීවය සත්වැදුරුම් වන බැවින් ඒ ඒ මිථ්‍යාජීවයට ඒ ඒ දුශ්චරිතයට කී විපාකයෝම යොදගනුතුයි භික්ෂූන්වහනසි විශුද්ධි මාගීයහි ආවාවූ කුහනලපනාදි සත්වැදුරුම් මිථ්‍යාජීවයක්ද ඇත්තේයි.

අජීවාෂ්ටමක ශීලනිර්දේශයයි. 47

නවඞ්ගුපොසථශීලය.

—*—

48 මෙසේ ආජීවාෂ්ටමකශීලය දක්වා තදනන්තරව නවඞ්ගුපොසථශීලය දක්වනුලැබ් එහේකෙසේයත්? මේ නවඞ්ගුපොසථශීලයවනාහි අඞ්ගුත්තරනිකායෙහි නිපාතයෙහි චෙතෝවරිත විමතියජනයාණන්ගේ අධිනමය පිණිස භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් වදාරණලද්දේයි එහේ කෙසේයත්?

"නවහඞ්ගෙහි සමන්නාගතාමඛා භික්ඛවේ උපොසථෝ උපවුත්ථෝ මහප්ඵලොහොති මහානිසංසෝ මහාජුතිකෝ මහා විප්ඵාරෝ කථංඋපවුත්ථෝඛා භික්ඛවේ නවඞ්ග සමන්නාගතෝ උපොසථෝ මහප්ඵලොහොති මහානිසංසෝ මහාජුතිකෝ මහාවිප්ඵාරෝ ඉධ භික්ඛවේ අරිය සාවකෝ ඉතිපවිසං චතුනි යාවජීවං අරහන්තෝ පාණාතිපාතං පහාය පාණාතිපාතා පටිවිරතෝ නිහිතදණ්ඩා නිහිතසත්ථා ලජ්ජිදයාපන්නා සබ්බපාණභූත හිතානුකම්පිතෝ විහරන්ති

අහමජ්ජ ඉමඤ්චරත්තිං ඉමඤ්චදිවසං පාණාතිපාතං පහාය පාණාති
පාතා පටිවිරතෝ අපි නිහිතදණ්ඩෝ නිහිතාභුකම්පි විහරාමි ඉමිනාපඞ්ගෙන
අරහතං අනුකරිස්සාමි උපෝසථඤ්චෙව උපවුත්ථා භවිස්සතීති ඉමිනා
පඨමෙනඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි යාවජීවං අරහන්තෝ
අදින්නා දානං පහාය අපි ඉමිනා දුතියෙනඞ්ගෙන සමන්නා
ගතෝ භවිස්සාමි අපි යාවජීවං අරහන්තෝ අබ්‍රහ්මචරියං පහාය
අපි ඉමිනාතතියෙන නඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි
යාවජීවං අරහන්තෝ මුසාවාදං පහාය අපි ඉමිනා චතුත්ථෙන
ඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි යාවජීවං අරහන්තෝ සුරාමේරය
මජ්ජපමාදට්ඨානං පහාය අපි ඉමිනා පඤ්චමෙනඞ්ගෙන සම
න්නාගතෝ භවිස්සාමි යාවජීවං අරහන්තෝ විකාලභෝජනං පහාය
අපි ඉමිනා ඡට්ඨෙනඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි යාව
ජීවං අරහන්තෝ නච්චගීතවාදිතවිසූකදස්සනමාලාගන්ධ විලෙපන
ධාරණමණ්ඩන විභූසට්ඨානං පහාය අපි ඉමිනා සත්තමෙ
නඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි යාවජීවං අරහන්තෝ උච්චා
සයන මහාසයනං පහාය අපි ඉමිනා අට්ඨමෙනඞ්ගෙන සමන්
නාගතෝ භවිස්සාමි කම්මත්තානසහගතෙන චෙතසා එකංදිසං ඵරිත්වා
විහරති තථාදුතියං තථාතතියං තථාචතුත්ථිං ඉතිඋඩ්ඨමධෝ තිරියං
සබ්බධි සබ්බත්තතාය සබ්බාවන්තං ලෝකං මෙත්තාසහගතෙන චෙතසා විපුලෙන
මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අබ්‍යාපජ්ජෙන ඵරිත්වා විහ
රති ඉමිනාතවමෙනඞ්ගෙන සමන්නාගතෝ භවිස්සාමි එවං උපවුත්ථෝ
ඛෝ භික්ඛවෙ නවඞ්ග සමන්නාගතෝ උපෝසථෝ මහප්ඵලෝ මහානිසංසෝ
මහාජුතිකෝ මහාවිප්ඵාරෝ''ති

යනු නවඞ්ගුපෝසථසූත්‍රයි. අඟුත්තරනිකාය තිකනිපාතයෙහි
විසාඛ උපෝසථසූත්‍රයට සමානකොට මේ සූත්‍රයද වදාළ බැවින්
අපූර්ව පදවර්ණනාකිරීම අට්ඨකථාවෙහි සවභාව බැවින් විශාඛුපෝසථ සූත්‍ර
යට වෙතස්ව ආවාවූ නවවැනි ශික්ෂාපදය පමණක් අට්ඨකථායෙහි
විස්තරකරණලදී එබැවින් සියළු අර්ථවර්ණනාක්‍රමය තිකනිපාත අට්ඨ
කථාවෙන් මේ සූත්‍රයටද උඩරණයකොට ගෙයාදගතහුතුයි මෙහෙයින්
විශාඛුපෝසථසූත්‍ර අට්ඨකථාව ආ

''තමපන උපවසතෙතන සවඤ්ඤුපෝසථිකෙන භවිස්සාමීති
අජ්ජව ඉදඤ්ච ඉදඤ්ච කාතබ්බන්ති ආහාරාදි විධානං විචාරෙතබ්බං
උපෝසථදිවසෙ පනෙතාව භික්ඛුස්සවාභික්ඛුනි යාවා දසසීල ලක්ඛණ
සම්පන්නෙතා උපාසකාසාවා උපාසිකාවෙව සත්තිකෙවාවා හිත්දත්ථා

උපොසථංගානී සමාදාතබ්බානි පාලිං අජානන්තෙහා පන බ්‍රහ්මපසාදං
තතං නවඞ්ගුපොසථං අධිට්ඨාමීති අධිට්ඨාතබ්බං අත්තනා අත්තනාපි අධිට්ඨාතබ්බං වචී භෙදපනා කාතබ්බාභාවෙ
උපොසථං උපවසන්තෙන පරෙරාපරෙරාධපරිවජ්ජනත්ථා කම්මපථා
තාවිචාරෙතබ්බා, ආගවය ගණනං කරොන්තෙන නවීතිනා මෙතබ්බං
භගෙහපන ආහාරංලභිත්වා, නිවවගතත්තිකා භික්ඛූනාවිය පරිභුඤ්ජිතබ්බා, විහාරංගන්තබ්බා, ධම්මමවා සොතබ්බා අඤ්ඤංවා ආරම්මණෙසු
අඤ්ඤතරංවා මනසිකාතබ්බං''

යන පාඨය මෙහිද යොදාගතයුතුයි. ඒ ආනිසංස විශෙෂ ප්‍රතිලාභය පිණිස නවඞ්ගුපොසථශීලය සමාදන්වනුකැමති උපාසක උපාසිකාවන් විසින් සෙට පොෂධදවසවිතම් පෙහෙවස්වය සමාදන්වෙසිනා අදම මම මේ දේකරවයි ආහරාදිය ඒධානෙකාට පොෂධාදී උදාසන නැගීසිට දැවිටිකා මුවදොවා ඉස්නාදී නහා සුදුවතක්හැඳ සුදුවතක් එකාංශෙකාට පොරවා මහණමෙහණියක්නරා මෙහි දශශීල ලක්ඛණදන්නා උවසුඋවැසිමයකු මෙහි කරුණාවක් ඵැද උන්කුටාසන නමයන් හිඳ දෙතෙහාත්මුදුන්දී ''ඔකාස අහංභන්තෙ'' යනාදි වාක්‍යය නවඞ්ගුපොසථශීලයව පුථිෂෘතාක්‍යයවූ තුන්ගළක් කියා යාඳුනොව තුන්ගළක් මහාතමස්කාරපාඨය කියා වාක්භෙදනොට තිසරණසමාදන්වනගණ ''පාණාතිපාතාවෙරමණි'' යනාදී සිල්පද අටහා මෙමන්ත්‍රිකවචනත සමාදන් වියයුතුය පාලිභාෂාව නොදන්නහු විසින් සඩකිය හාෂාවෙන් මෙහි ''බ්‍රහ්මපසාදතතං නවඞ්ගු පොසථං අධිට්ඨාමි'' යන වාක්‍යය තුන්ගළක් කියා මෙහි සිල් ඉවාගතයුතුයි. භික්ෂූ උපාසකාදි ආචාර්යමයකු නොලබන්නහු විසින් තමා විසින් මෙහි සිල් ඉවාගතයුතුයි. ''පාණාතිපාතා වෙරමණි'' යනාදිවාක් භෙදගතටයුතුමැයි මෙමෙහි පෙහෙවස් සමාදන්ව පෙහෙවස් රක්නහු විසින් අනුස්ථ භිංගාපිඩාවත්නාවූ කටයුතු කම්නන්ත නෙහි සිසැමි රථ යානවාහණාදිමයෙහි ගවාශ්වාදීන් යොදා කරවන්නාවූ කම්නන්තමයක් නොකළයුත්නාහුය වෙළඳුම ගණුදෙනු ආදීමයෙහි අයවැය බලලීහි සල් නොඉක්මවියයුත්නාහුය සවසීය මෙ දර ආහර පිළිමගණ නිරන්තරමයන් භික්ෂාව පිළිගත්නා භික්ෂුවක් මෙන් ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකොට මුවෙන් නොවැණ මසසු දවස්හි මෙන් නොකොට කායවාක් සංවරය ඇතිමයාව ආහර අනුභව කට යුත්නාහුය මෙමස් වලඳ පසු බත්කාලමයෙහි හඳ දැමීමල් පහන් ආදිය මනණ ඒහාරයඅමයක් ඉදින් ඒහාරයෙහි ධම්මදෙශනා

කරන්නාහුවේනම් ධම්ශ්‍රවණය හෝ කවයුතුය නැතහොත් අටහිස් කමියකුනයන් අතුරෙන් චරිතානුකූලවූ කමටහනක් හාවනා කටයුත්තේනි ඒ පෙරහරයේ ගමාදන්වූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින් මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කවයුතුයි සොළුස්දයක් ? මේ ශාසනයෙහි ආර්ය්‍ය ශ්‍රාවකතෙමේ මෙසේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකරන්නේනි මහ රහත්හුතුමු ජීවිතාන්තයදක්වා පාණාතිපාතයි හැර පණිවාරයෙන් වැළකුනාහුය බහා තබනලද දඩුඇත්නාහුය බහාතබනලද ශස්ත්‍රඇත්තාහුය පණිවාරයනි ලජ්ජාඇතිව දයාවෙම පැමිණ සියළු ප්‍රාණින්කෙරෙහි හිතානුකම්පාඇතිව වාසයකරන්නාහුවද්ද මමද මේ රැය හා දවල ඒ රහතුන්මෙන්ම ප්‍රාණවධයෙන් සහාරව සියළු ප්‍රාණින්කෙරෙහි හිත අදහස්ඇතිව වාසයකරමිගයි සතාදින් විශාඛුපාසථ සූත්‍රයෙහි වදාළ නියාවෙන් ශික්ෂාපද අටම ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකොට අවසානයෙහි මෙමෙත්‍රී සහගත සිතින් එක්දිශාවක් පතුරුවා වාසයකරන්නාක්මෙන් දෙවනි තුන්වෙනි සතරවෙනි දිශාවොද උඩහට සසරද මෙමෙත්‍රී සහගත සිතින්පතුරුවා වාසයකරමිගයි මෙසේ මෙමෙත්‍රී භාවනාව නවවැනිව ඉවාමෙඝණ නැවත නැවත ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකරමින් ඒ සැටපැය විසිඅයුරින්සේ මේ සූත්‍රයෙහි අදහස සමහරු වරදවා පේරුමහන්නා හුමුත් විශාඛුපාසථ සූත්‍රයේහි මෙන් "අහමපජ්ජ ඉමඤ්චරත්තිං ඉමඤ්චදිවසං" යනු හා "උපොසථඤ්ච මේ උපවුත්ථං භවිස්සති" යනුද වදාළ බැවින් මේ රැය හා මේ දවලත් පෙරහරයේවසම්, යන වචනයන්ගෙන් යම්සේ අෂ්ටාඞ්ග උපෝසථශීලය සමාදන්වනකල්හිද ප්‍රත්‍යවේක්ෂා කරණයාල්හිද දවස සීමාකොට සිල්සමාදන්වීද ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකරද්ද එසේන්ම මේ නවඟුපාසථශීලයෙහින් දවස සීමාකොට සිල්සමාදන්ව ගෙණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂාකරම්න් සිල් රැක්කයුතුයි. මෙහි විශෙෂය නවවැනිවූ මෙමෙත්‍රී භාවනාවත් සිල්පදයක්මෙන්ම ඉවාමනඟ හෝ නොදන්නා අයට කියවාදීමෙන් හෝ වාක්හෙදය කොට සමාදන්ව ශීලයමෙන්ම මෙමෙත්‍රී භාවනාවත් රක්ෂාකිරීම පමණකි එබැවින් විශාඛුපාසථ සූත්‍රයෙහි ආ සියළු අර්ථයන් මේ සූත්‍රයෙහින් යොදා අර්ථපේරුම්කතයුත්තේයි. අරිය සාවකා නාමයෙන් වදාළ බැවින් ධ්‍යානලාභීන්හැණ මාර්ගඵලලාභීන් හැණයයි යමෙක් කියානම් ධ්‍යානලාභීහුපවා ශීල විශුද්ධියෙන් පරිපූරකාර බැවින් ඔවුන්ට පණිවාදියෙන් වැළකීම වුවමනා නොවනබව් දතයුතුයි.

"තදුකිර රාජාපෙතාව සතසහස්සං විස්සජ්ජේත්වා ඉමාදිසං දත්වා සොළසහත්ථුබ්බේධාදිසම්පත්තිං සීසංනහායිත්වා කතපාතරාසෝ සුඛං උත්තරාසඞ්ගං එකංසං කරිත්වා උපරිපාසාදස්ස සිරිසයනතලේ

ලංකං ආහුජීඤ්ඤා නිසිඤ්ඤනා අත්තනෝ දානාදිමයං පුඤ්ඤසම්භාරං
ආවජ්ජෙත්වා නිසීදි අහං සබ්බවක්ඛාවත්තනිනං ධම්මතා තෙසංතං ආ
වජ්ජන්තානංයෙව වුත්තනය කාර පුඤ්ඤකම්මපච්චය උතුසමුට්ඨානං
නිලමණි සංඝාත සදිසං පාචින සමුද්ද ජලතලං භිජ්ජියමානංවිය ආකා
සං අලංකරියමානංවිය දිබ්බවක්කරතනං පාතුහවති'' ඝතාදිය මඤ්
සුදස්සන සුත්තඅට්ඨවාසි ඉමඝි ආයේ සක්විතිරාජ්‍යයම පිණිතිව උපද
නා මහාඉඛ්ඩිසම්පාදි උත්තමසත්තයෝ උදුසන්හිම ලාභයක් වසහු
විසඳු මහදන්දි සුවඳ පැන්සෝළාස්කළයකින් ඉස්සෝදු නහා අග්ග
රාජ මහාජනාය වලඳු පිරිසිදුවූ සසවතවස්ත්‍රය එකාංශකෙනාට පොරවා
ප්‍රාසාදමස්තකයෙහි ශ්‍රී ගහනට වැද පලඟබැඳ හිඳ නවාඟපොසථශීලය
ඉටාගණන්හුන්මන් තමාගේ දානාදියවූ දසසකවිතිවත්යයි කියනලද
කුසලසම්භාරය ආවජ්ජනාකරම්හි හිඳිනසි. දසසක්විතිවත්ය යනු
නවාඟපොසථ ශීලය හා දානමය කුසලයද යන දශයයි. මේ නවාඟ
පොසථශීලය හා දානයන් සියළු සක්විතිරජුන්ගේ සභාවධර්මතාව
වන්නේයි. ඒ දසසක්විතිවත් ආවජ්ජනාකරන්නාවූ ඒ ක්ෂත්‍රිය රජ
දරුවන්ට කියනලද ප්‍රකාරඇතනාවූ දසසක්විතිවත් සංඛ්‍යාතවූ කුස
ලකර්ම ප්‍රත්‍යය උතුසමුට්ඨානිකවූ ඉඳුනීල මාණික්‍ය සංඝාතයක්බඳුවූ
ඔහවත් ඉදුනිල්මිණියෙන් ගළපනලද්දක්වැනිවූ දිව්‍යමය චක්‍රරත්
නය පුරාවින සමුද්‍ර ජලතලය දෙබෑකොට ගණ පැණනැගී ආකාශය
අලංකාර කරන්නාක්මෙන් පහළවන්නේයි ඒ චක්‍රරත්නය දිව්‍යමය
ආනුභාවයෙන් යුක්ත බැවින් දිව්‍යමයයි කියයුතු ඒ චක්‍රරත්නය
දුවිදහසකින් හා නිම්වළලුකින්දනාභියකින්ද යුකතවන්නේයි ඒ
චක්‍රාකෘති රථචක්‍රයකට බදු බැවින් හා දුටුදුටුවන්ගෙසිත් අලවන
බැවින්ද චක්‍රරත්න නම් වන්නේයි ඒ චක්‍රය සියළු චක්‍රාකාරයෙන්
පරිපූර්ණය ඉඳුනීල මාණික්‍යයෙන්ම නිම්වේවෙයි මධ්‍යයෙහි සාර
රජතමය පුනාලිකාවෙන් යුකතවූ සුපරිශුද්ධස්නිග්ධදන්ත පංතී
යෙන් සිනාසෙන්නාක්මෙන් මැදින් සිදුරුවූ චන්ද්‍රමණ්ඩලයක්බඳුවූ
රිදිපටකින් පිටත්හි අදහකළවර කරණලද පරික්ඛෙපඇතිවෙයි ඒ
නාභි පුනාලිකාවෙන් පරික්ඛෙප කරණලද රජතපට්ටයෙහි යුකත
ස්ථානයෙහි වෙන්කරණලද රෙඛාවෝ මොනවට බෙදනලදුව
පැණෙනි මේ චනාභි චක්‍රරත්නනාභියෙහි සම්භාර පරිපූර්ණතාවය
වෙයි.

තවද ඒ දුවිදහසකින් යුකතවේද ඒ දුවිදහස සත්රුවන්
මුවාවෙනි බාලාකිරස්ම්කදඹක්මෙන් ප්‍රභාසම්පන්නවෙනි ඔටක
මණික පරිවේෂද රෙඛාවෝ මොනවට සුවිහක්තව පැණෙනි මේ අර

ගන්ගේ සම්භාවාර පරිපූර්ණතාවයයි. යම් බදුවූ නිමිත්තුලලක් කාරණ කොටගෙන සමනම්කයයි කියනුලැබුද ඒ නිමිත්තුල්ලක්ෂණාදි බාලා කීරශ්මි කලාපශ්‍රියම අපගතකරන්නාක්මෙන් අනිරක්ත ශුද්ධස්නිග්ධ ප්‍රභාලයෙන් නිර්මිත්වෙයි බුදුන්ගේ සන්ධිසන්ධානයෙහි සන්ධානාවලා පවලයක්මෙන් සශ්‍රීකවූ රක්තජාම්බුනද සවණ්ඩපට්ටයකින් මෙළනලද පරිමෙඝ්ද මරඛාවෝ මනාවස් බඳනලද්දාහු පැමණුත්මය මේ නිමිත්තුල්ලෙහි සවණ්ඩ පට්ටයකින් වෙළනලද පරිමෙඝ්ද මරඛාවෝ මනාවස් බඳනලද්දාක්නුමෙන් පැමණුත්මය මේ නිමිත්තුල්ලෙහි සම්භාකාර පරිපූර්ණතාවයයි.

මේ චක්‍රරත්නයාගේ තෙමේ මණ්ඩල පෘෂ්ඨයෙහි දෘව්දශයක් දශයක් අතුරෙහි පිඹිනාවස් ඝුළුල්බදුවූ ඇතුළත ජිදුවණ්ඩලයෙන් රචනාකරණලද වාත්ඝ්‍රාහික ප්‍රභාලදණ්ඩක්මෙයි පවත් ගමනකල්හි දෘෂ්ටාදෘශයන් විසින් වයනලද පසතුරුමහාසට බදුමිහිරිශබ්දයනික් මෙයි ඒ පබළු දඹුමන්තෙහි නානනලද එක් සෙවතවජ්‍රයක්ද දෙපස එල්වනලද මාලාදමපන්හිහු දෙදෙනක්දූයි මෙසේ එල්වනලද මාලාදමපන්තින් දෙසියකින් පිරිවරණලද සෙවතවජ්‍රත්‍ර සියයක් දරන්නාවූ පබළුදඹු සියයකින් මහබිනාවූ තනම්පරිණායකයාගේ නාඹි ප්‍රතාලිකාවන් දෙදනාගේ ඇතුළත සිංහමුඛයෝ මදමදනක්මෙනි සිංහමුඛයන්නෙන් තරුණතාලසඤ්ඤ ප්‍රමාණවූ පුණ්වපතු මරිවිකලා පයක්සේ සශ්‍රීකවූ බාලාකී මණ්ඩලයට බදුවූ රක්තසඛ්ඩලඤ්ඤකඤන් මදමදනක්හා මදමකාන්හි එල්ලබන්නාවූ ආකාශගංගාගතී මහා හාවට අපගත කරන්නාක් වැනිවූ මුක්තාකලාපයෝ මදමදනක්ද එල්ලබන්නාහුය ඒ මුක්තාකලාපයන් මදමදන කරණකොටගෙන චක්‍රරත්නය අහස පෙරළෙනකල්හි චක්‍රයෝ තුන්දෙනෙක් එකවිට පෙරළුන්නාක්මෙන් වැටහෙන්නාහුය මෙසේ මේ චක්‍රරත්නයාගේ සම්භාකාර පරිපූර්ණතාවය දතයුතුයි.

පසළොස්වක්මැදි පොහෝදවස්හි නාගරවාසී මනුෂ්‍යයෝ සවස අහරකිසනිමවා තම තමන්ගේ ගෘහවාර ප්‍රමුඛාඞ්ගනයෙහි රැස්ව පණවනලද අසුන්හි කථාසල්ලාප පවත්වමින්හුන්කල්හි සතරමංසන්ති ආදියෙහි දරුවන්රැස්ව මකළ්‍රියසල්ලම් පවත්වනකල්හි වඩාඋස්නුවූ වඩා පහත්නුවූ වනලැහැප්මන්තෙන් වෘෂභාඛාග්‍රයන් සරසන්නාක්මෙන් මදුමළාස්මයාදුන් හැන්පවන් මිහිරිශබ්දයෙන් සියළු සත්ව

යන්නේ ශ්‍රාත්‍රයන් ඒ දිශාවට නමස්කාරයක් කොට්ටනක් තැන්පවත් නානාප්‍රභා තමුදහ සමුජ්ජ්වලිතා වණ්ණමයන් සියළුසතුන්ගේ නේත්‍ර යන් ඇදගන්නාක්මැනිවූ සක්විතිරජහුගේ පුණ්‍යානුභාවය උද්ඝොෂණයකරන්නාක්මැනිවූ චක්‍රරත්නය රාජධානිය දෙසබලා එන්නේයි.

ඉක්බිති ඒ චක්‍රරත්නයාගේ ශබ්දශ්‍රවණමයත්ම මේ ශබ්දය කොසින් නික්මෙන්නාවූ කවරශබ්දමයක්දෝහෝයි විමසමින් පැදුම් දිගබලමින් හුන්නාවූ මනුෂ්‍යයන් අතුරෙන් සමහරකෙණෙක් මෙසේ කියන්නාහුය එම්බල මේ ආශ්චර්‍යය බලව පුළුගඟේ පුන්සඳමඩල එකළාව උදාවෙයි අද වනාහි තමහට දෙවෙනිවූ අනික් සඳමඩලක් සමග රාජහංසයුගලයක්මෙන් පූර්ණචන්ද්‍රමඩලයුගලයක් පෙර පසු නොවී ගගනතලයට නැංගේයයි කියන්නාහුය අනික් සමහරෙක මණ්ඩ මෙසේ කියන්නාහුය සඟඉඳනි කුමක්කියනානුද? පුන්සඳ යුවලක් උදාවනකලක් මීට පෙරදුටුවිරු ඇද්ද? මේ වනාහි තපනීය රශ්මිධාරාවෙන් රන්වන්වූ රශ්මිඇතිවූ දිවසකරතෙමේ පහළවූ මස්වේදැයි කීහ. ඔහට අනික්කෙණෙක් සිතාසි මෙසේ කීවාහුය කිමෙක්ද මෙපි උමතුවූවාහුද ? දිවසකරතෙමේ හැමාංගතවූයේ දැන් නොවේද? ඒ දිවසකරතෙමේ පූර්ණචන්ද්‍රමඩල පසුපස්සේ කෙසේ උදාවන්නේද ? ඒකාන්තයෙන් කිසියම් පුණ්‍යවන්තයකුගේ අනෙක ප්‍රකාර රත්න ප්‍රභාසමුදය සමුජ්ජ්වලිතවූ විමාණයක් එයයුතුයයිකීහ ඒ සියල්ලන්ටම සිනාසී අනික්කෙණෙක් මෙසේ කීවාහුය පින්වත්නි මහාමහාමේ තාන්දෙඩන්නේකුමටද ? මේ පූර්ණචන්ද්‍රමඩලකුත් නොවෙයි සූර්‍යමඩලයකුත්නොවෙයි පුණ්‍යවන්තයෙකුගේ විමාණයකුත් නොවෙයි ඔවුන්ට මෙබදු ශ්‍රීසම්පත්තියක් නැත්තේය මේ වනාහි ඒකාන්තයෙන් චක්‍රරත්නය වියයුතුයයි කීවාහුය මෙසේ මහජනයා ගේ නොයා සල්ලාප පවත්නාකල්හිම චන්ද්‍රමඩලය පසුකොට චක්‍රරත් නය අහිමුඛවඑන්නේයි එකල්හි සමහරකෙණෙක් මේ කවරෙකුට පහළවූ චක්‍රරත්නයෙක්දැයි. විවාළකල්හි සමහරකෙණෙක් මෙසේ කියන්නාහුය මේ චක්‍රරත්නය අනිමෙකක්උදෙසා පහළවූයේ නොවෙයි. අපගේ රජ්ජුරුවන්වහන්සේ පුරණලද සක්විතිවුන් ඇත්තේය මේ චක්‍රරත්නය උන්වහන්සේ උදෙසා පහළවූයේවැයි කීහ ඉක්බිති සියළු මනුෂ්‍යයෝ චක්‍රරත්නය පසුපස්සේ ගමන්කරන්නාහුය චක්‍ර රත්නයද රජහු නිසාම පහළව ආබව ප්‍රකාශකරන්නාක්මෙන් සත් යළක් නගර ප්‍රාකාර මස්තකයෙහි අන්තඃපුරය පැදකුණුකොට රාජ ප්‍රාසාදයාගේ උතුරුසීමාදුරු කවුළුවේ සම්පෘයෙහි ගඳින් මලින් පුදන් නව සුදුසු සථානයෙහි අකුරක් ඇසුවාක්මෙන් පිහිටාසිටියේය.

ඉක්බිති ඒ චක්‍රරත්නයෙන් නික්මෙන්නාවූ රත්නප්‍රභාවෝ විතපානාදි සිදුරුකවුළුවෙන් ඇතුළුවැද රාජභවනය එකාලෝක කරන්නාහුය ඉක්බිති මහරජතෙමේ ඒ චක්‍රරත්නයදක්නා කාලයකිව පර්‍යඞ්කයමුදුනැගිට අවුත් බලවත් ප්‍රීතිසෞමනසින් යුක්තව සිවැදුරු කවුළුවලහට පැමිණ චක්‍රරත්නය දක්නේය ඉක්බිති රජතෙමේ දකුණතින් ඔබේ ඝිංකාරයමගණ "අභිවිජිනාතු භවං චක්කරතනං" යි. කියා ජලයෙන් අභිෂෙකකළකල්හි චක්‍රරත්නය අහසින් යන්නට පටන්ගත්තේසේ. ඉක්බිති රජුද උතුම් යානාවාහනාදී ඒ චක්‍රරත්නය පසුපස්සේගන්නට පටන්ගත්කල්හි සිව්රහ සෙනඟද රජතුමන් පසුපස්සේ සිත්සේ අහිමන යානවාහණයෙන් හෝ අශ්වත ඉරියව්වෙන් හෝ අහසින් ගමන්කරන්නට පටන්ගණිති එතැන්පටන් ඒ රජතෙමේ චක්‍රරත්නයට අනුවපවත්නා රජහුය යන අර්ථයෙන් "චක්‍රවර්තිරාජ" නම්වන්නේහි. ඒ අහස්ගමනද උස්වූවෘක්ෂාග්‍රයන්ට සෘජුවූවණ උසින්ගමන්කරන්නේසි යම් යම් ප්‍රදෙශයකට පැමිණිකල්හි ඒ ඒ රට රක්නා රජදරුවෝ ආයුධ බහාතබාඅවුත් තම තමන්ගේ රට උපදනාවයතුවෙන් සක්විතිරජහට පූදන්නාහුය ඒ සක්විතිරජුද පණිවාදී පස්පවින්වැළැකී දැහැමින් සෙසමින් රට රකුවසි අවවාද අනුශාසනාකරයි මෙසේ උදෑසන්හි සවකිය රාජභවනයෙන් නික්මිනියාවූ චක්‍රවර්තිරජතෙමේ සතරමහාවිජයම් අනුශාසනාකොට දුවල්බනට සවකිය රාජභවනයටම පෙරළාඑන්නේසි.

ඉක්බිති ඒ සක්විති රජහුගේ අමාත්‍යයෝ ප්‍රකෘති මහල්‍ය හස්තිරාජයා ඇන්හලින් ඉවත්කොට ඇන්හල සිව්දෑගදින්හා රන් සඳුන් කල්කයෙන් පරිබඬකන්වා නානාගඳක් සුවඳමල් අතුට මතු භාජනයෙහි රන්තරුවෙන් ඒසිතුරු වියන්බැඳ තන් තන්හි සුවඳ මල් වඩම් මලෝලඹුඑල්වා රජ්ජකරාවගාස් දේවයනි හුඹවහන්සේට සුදුසු හස්තිරත්නයකහුගේ පැමිණීම ප්‍රාර්ථනාකරණසේක්වායි කියන්නාහුය ඉක්බිති රජතෙමේ පෙරමෙන්ම ලක්ෂණයක් බනවිසඳ මහදන්දී උදෑසන්හි සුවඳපැන් සොළොස්කළයකින් ඉස්සෘදුතහා ප්‍රණීත රාජභෝජනයවලඳා පිරිසිදුවස්ත්‍රය එකාංශකොට පොරවා ශ්‍රී ගන්ධබඬවට මැද පළක්බැඳ වැඩහිඳ නවගුපොසථ ශීලය සමාදන්ව තමන්ගේ දානශීලාදි කුසලධර්ම සමුදය ආවර්ජනාකරණුයේ ඒ කුශලානුභාවයෙන් මවමඟනලදුව සදෘක්කුලයෙන් හෝ උපොසථකුලයෙන් හෝ ඒ සත්කාර විශෙෂය අනුභව කරණුකැමිතිවූ බාලාකඹුවිචිලාසයේ අතිරක්ත වරණශ්‍රීව මුඛමයන් ප්‍රතිමණ්ඩිතවූ

පවිත්‍ර ශුභ්‍රවර්ණ ශරීර ඇතතාවූ සත්තැනකින් හුමියපගිය කරන්නාවූ මොනවට පිහිටි අඩිහ ප්‍රත්‍යඩිහ ඇතතාවූ එකශිත රක්තපද්මයක්සේ මොළොක්වූ ශරීර සපාණියක්ඇතතාවූ සෘඩිමත් ගයාගිඤ්ඣවරණයෙහුමෙන් ආකාශගමනෙහි සමාගහාසත්වූ මනොශිලාසුතෙනන් රැඳුනාවූ පශ්‍ය ඇතතාවූ රජත පර්වතයක්වැනිවූ හස්තිශ්‍රේෂ්ඨයෙක්තෙමේ අහසින් අවුත් ඒ ඇත්ගල පිහිටන්නේයි. ඒ හස්තිරාජතෙමේ සදෘත්කුලයෙන් එන්නේවීනම් සියල්ලන්ට කුඩාවුද උපෝසථකුලයෙන් එන්නේ වීනම් සියල්ලන්ට ශ්‍රේෂ්ඨවූද හස්තිරාජයක් එන්නේයි පාලියෙහි වනාහි "උපෝසථ නාගරාජය" යි සාමාන්‍යයෙන් ආයේද එබඳුකුල යෙහි නාගරාජතෙමේ කිසිවෙකුවිසින් අපරිභොගාර්හ බැවින් හැමට කුඩා බාලහස්තිරාජයෙක්ම එන්නේයයි අටුවායෙහිහි ඒ හස්ති රත්නයද චක්‍රරත්නයෙහි කිණියාමයෙන් නොමයක් සවණ්ණාභරණ යෙන් සරසා හස්තිසානාරූඪව රජතුමාගේ සිත්වූ පරිදි උදයන රාජ භවනයෙන් නික්ම සිව්රහ සෙනඟ පිරිවරාගොස් සතරමහාචිපයම පෙරකී පරිද්දෙන් අනුක්‍රමයෙන්කොට දුවල්බතට පෙරළා රාජභවනයටම එන්නේයි.

නැවතත් රාජාමාත්‍යයෝතුමූ අස්ගලසිටී ප්‍රකෘති අසවරාජයා පනමකොට අස්ගල පවිත්‍රකොට සිව්දෙනද රත්සදුන් කල්කාදියෙන් පිරිබඩගෙණ සුවඳමල් අතුව රත්තරුවෙන් විසිතුරු වීගන්බැඳ සුවඳ මල් වඩම් මළුලැලුඹු එල්වා රජුකරුමගොස් දේවගන්වහන්ස ඔබව සුදුසු අසවරත්නයක් ප්‍රාර්ථනාකරවයි කියන්නාහු රජතුමේ ගවකි නයින් උදෑසන්හි ලක්ෂණයක් ධනච්සඳ මඟදන්දී සොළොස්කළඟක් සුවඳ පැණින් ඉස්සෝදා නහා පිරිසිදු උතුරුසළුව එකාංශකොට පොරවා රාජභාජනගවලදු ශ්‍රීඝන්ගබඩාවට වැද නවඟුපොසථ ශීලය සමාදන්ව තමන්ගේ දසසක්විහිවන්යයි කියනලද දැනශිල කුශලසම්භාරයන් ආවර්ජනාකරමින් හුන්නේ ඒ කුසලානුභාවයෙන් මවගයනලදුව මෙහෙන්ධවකුලයෙන් සියරැලි විදුලියෙන් වලඳනා ලද සරත්කාලයෙහි යෙවතවලාහක රාශියක්සේ සශ්‍රීකවූ රක්තපාද හා රක්තවර්ණමුඛයක් ඇතතාවූ චන්ද්‍රප්‍රභා ප්‍රසාදි සදෘශ ශුඩස්නිග්ධ ඝන සංඝාත ශරීරයක් ඇතතාවූ කවුඩන්වබඳු ග්‍රීවයක් ඇතතාවූ ඉන්ද්‍රනීල මාණික්‍යයෙන්ට බඳුවූ කාලවර්ණ ශිඛිරයෙන් සමන්විතගත බැවින් කාලගිරිනම්වූ මොනවට සවගනොට කපාසිටුවනලද මුඛාදි තෘණරාසකට බඳුවූ මෘදුවූවවටවූ සෘජුවූ කෙශයෙන් යුක්තබැවින් මුඛාදිනම්වූ ආකාශවාරිවූ වලාහකනම් අසවරාජයෙක්තෙමේ

අවුත් අස්හල පිහිටි නේසී රජතෙමේ පෙරමෙන්මැ සුවණිාලංකාර
යන් සරසනලදී ඒ අශුපිට නැඟී සිවිරහ සෙනඟ පිරිවරා උදෑසන
රජගවතෙයන් පිටත්වෙගාස් පෙරමෙන්ම සතරමහාමාර්ගය අනුශා
සනාමකාට දුවල්බතට රාජභවනයටම පෙරළාඑන්නේසි.

මෙසේ දන්දීමය සුවඩගුණපාසථ ශීලය ගන්දසසක්ඛනිවත්
පිරීමමහතුමකාවගණ ඒ කුශලාභිහාවයෙන් මෙමහගයනලදුවචක්‍රර
ත්නය ගස්තිරත්නය අස්වරත්නය යන රත්නත්‍රය පහළවූ සක්විති
රජහට සතරරියන් පමණ පුළුල්වූ ගැල්නැඟක්පමණ උඟවූ මදෙකෙ
ළවර කර්ණිකා පයස්නානයෙන් නික්මගියාවූ අනිපරිශුඛ මුක්තාක
ලාපවයකින් හා සුවණිපද්මවගකින්ද අලංකෘතවූ අසූසාරදහසක්
මාණිකය රත්නයන්ගෙන් පරිවෘතවූ නාරාගණ පරිවෘත පුණිවන්ද්‍ර
බිඹුන්සේ සදිකවූ ශ්‍රීමහාභාව පතුරුවන්නාක්මෙන් මෙවපුල්ලපවිත
කුක්ෂියෙහි දහසක් කුම්භාඩ රජුසසයන් විසින් අරක්ගත්නාලද්දවූ
මාණිකයරත්නය අහසින් එන්නේසි. මෙසේ ආවාවූ මාණිකයරත්
නය සැමරියන් උස්වුහුණ රිවිසතරක් සිටුවා ඒ මෙවණ යෂ්ටිසත
රෙහි මුතුදැලක් සතරමොණබැඳ ඒ මුතුදැලෙහි මාණිකයරත්නය
තබාඑකල්හි රාත්‍රිභාගයෙහි හාත්පසින් යොදූනක්පමණතැන
ආලෝක පතුරුවයි ඒ ආලෝකයෙන් ඒ සියළු ප්‍රදෙශය අරුණෝද්
ගමනයෙහි මෙන්හටගත් ආලෝක ඇත්තේමෙයි එකල්හි දුවල්යයි
සිතා මහාවිහු මහාවිකම්කාන්තද ශිල්පිහු හස්තාකම්කාන්තද පවත්ගන්
නාහුය වෙළඳ ජනමතෙම් අවන්හල් විවෘතමකාට වෙළඳමට පවත්
ගන්නාහුය.

මෙසේ පහළවූ මාණිකයරත්නය ඇති සක්විතිරජහට විෂය
සුඛවිශෙෂයට විඝෂකාරණවූ සත්‍රිරත්නය පහළවන්නේසි සක්විති
රජහට වනාහි මදරාජකුලයෙන් මහා අගමෙමහසියක් මහමණ්ඩ
නාහුය පුණ්‍යානුභාවයෙන් මෙමහගයනලදුව උතුරුකුරුදිවසිනෙන්
මහා අගමෙමහසියක් තොමෝ තුවූම එන්නේ මහාවෙයි ඒ අග්‍ර
මහෙසිකාතොමෝ සණ්ඨාන පරිපූණිත්වයෙන් අධිකවූ රූපයක්
ඇතිබැවින් මහා නාතිදීඝී නාතිහ්‍රශ්ව අවයවයන් ඇති බැවින් අභි
රූපදවන්නීය දක්නාලබන්නාවූ පමමහසිකාතොමෝ ඇස් පිණවනු
ලබන බැවින් අන්‍යකාන්ත විෂසෝපයන්හැරදමා නිරතුරු ඇස් ඇද
ගතමනාහි දුක්කග්‍රතු බැවින් මහා නාතිකාශ නාතිස්ථූල බැවින්
දඝීනීඳද වන්නීය දක්නාලබන්නාවූ ඒ මෙමහසිකාතොමෝ සොම්නස්
වශමයන් සිත්පහදවනබැවින් මහා නාතිකාලික නාමහ්‍යා දුන බැ
වින් ප්‍රශාදුවගවන්නිදමෙහි උතුම්වණී සසෘදැග්‍රී ඇත්තිද වන්නීය

මේ චක්‍රවර්ති රාජමහසිකාභාතාමෝ සම්බුදු ශරීරසම්පත්තියෙන් සුකතාවත්තිය මනුෂ්‍යයන්ගේ ශරීර ප්‍රභාලොකය ශරීරයෙන් පිටතට නොනික්මෙයි දෙව්යන්ගේ ශරීර ප්‍රභාලොකය ශරීරයෙන් නික්ම බාහිර දුර පැතිරසිටින්නාසේ චක්‍රවර්ති රාජමහසිකාභයන්ගේ ශරීර ලොකයවනාහි දෙමළාස්රියන් පමණ තැනෙක බබුළුවා නොයෙකි සිවිමන්හවසි සියක්වර අපොළා ගිනෙලගලාගත් කපුපුළුන්පිඩක් මෙන් වරුපුළුන්පිඩක් මෙන් බුදුවූ මහාමළාක්වූ ශරීර ස්පර්ශී ඇත්තීමවෙයි ඇතේ ශරීරරය රජහට සිහිල් කාලෙකින සිහිල්වෙයි උනුසුම් කාලෙකින උනුසුම්වෙයි මහානවට සිනිදුකොට පිස්නාලද අහිනවවාතුම්බා තය මොදනලද රක්ත චන්දන සුගන්ධිය නිරතුරු ශරීරයෙන්හමයි සිනාසන කථාකරණකල්හි එකෙණෙහිවපිපියාවූ නීලොත්පලපු ෂ්පයාගේ සුගන්ධවැනි අතිසුරභිගන්ධය මුඛයෙන්නමයි මහබුදු යන ශීසම්පත්තියක් හා සුගන්ධසම්පත්තියක් ඇතතාවූ ඇතේ ශරීරසම්පත්තියට සුදුසුවූ ආචාරසම්පත්තිගණය ප්‍රකාශවන්නීය වේකෙසේයත්? චක්‍රවර්ති රාජමහසිකාභාතාමෝ රජවූකල ගිහිවනහි දුවාක්මෙන් හුනස්නෙහි වහාම නැගිසිටින්නය රජහුත්කල්හි ඒ රජහට තල් වැටවල් විදුනාදියෙන් පවත් සැලීම් ආදියමකාම පසුවනිඳිනීය දේව මයනි කුමක්කරමෝදැයි යන වචනයන් කිංකාර ප්‍රතිශ්‍රාවණයකර න්නීය රජහට මනවඩන්නක්ම කරමින් හැසිරෙන්නීය රජහට ප්‍රිය වචනයක්ම කියන්නීය රජහැර අන්ප්‍රාණියෙක් සිහිනුත් නොපතන්නීය ඒ රාජමහසිකාභයන්ගේ අභිරූපගුණය ආදිකොට ඇති පුබ්බඬයි ගුණය අවසන්මකොට ඇතතාවූ ගුණසමූහයන් ප්‍රකාශී මෙන් පිහිටියාවූ ගුණසමූහයවෙයි ඉක්මවනලද මනුෂ්‍යවර්ණය ආදී මකොට ඇත්තාවූ ගුණමයිවනාහි සක්විති රජහුගේ පුණ්‍යානුභාවයෙන් චක්‍රරත්නය පහළවූතැන්පටන් පූජිකමිනුහාවයෙන් පහළ වන්නාහයි දතයුතත හුයෙ

මෙසේ සත්‍රත්නය පහළවූ සක්විතිරජහට ධනකරණීය කෘතෘයන් මහවත් රත්රුවන් මුතුමැණික් ආදියෙන් කටයුතුදේ සැපසීම් විචාරණය කරණුපිණිස ගෘහපතිරත්නය පහළවන්නේයි. ඒ ගෘහපතිතෙමේ ප්‍රකෘතියෙන්ම මහාමහාභාග්‍යඇත්තේවෙයි මහාභාග කුලයෙහි උපන්නේවෙයි රජහුගේ ධනරාශිය වර්ධනයකරන්නාවූ ගෘහපති සිටුණකණක්වෙයි ඕහවවනාහි චක්‍රරත්නානුභාව සහිතව කම්විපාකයෙන් හටගන්නාවූ දිවඇසද පහළවෙයි ඒ දිවඇස කර ණකොට ගෙණ ප්‍රාපිවීගර්භයෙහි නොයොදුනක්තැන නිධානයන් දක් නේවෙයි මහතෙමේ ඒ සම්පත්දැක තුටුපහටූ සිත්ඇත්තේ රජුකරා ගෙන් දේවයන්වහන්ස ධනෙන් කුමක්කටයුදැයි ධනයෙන් පවරා ධනයෙන් කටයුතු සියළුදේ සම්පාදනයකරයි

මෙසේ පහළවූ ගෘහපතිරත්න ඇත්තාවූ සක්විති රජහට සියළු කෘත්‍ය සංවිධානයෙහි දක්ෂවූ පරිණායකරත්නය පහළවෙයි ඒ පරිණායකරත්නය රජහුගේ දරුවුපුත්‍රයාමවන්නේය ඉහතත් ප්‍රකෘතියෙන්ම පණ්ඩිතවෙයි ව්‍යක්තවෙයි නුවණැතිවෙයි දැඩු සම්පන්නවෙයි ඕහටවනාහි රජහුගේ පුණ්‍යානුභාවය හා තමන්ගේ පූර්වකර්මානුභාවයද උපනිශ්‍රයකොටගණ පරසිත්දන්නා නුවණ පහළවන්නේය ඒ නුවණකරණකොටගණ දැකලාස්සයාදුන් පමණ නැත්ගලාසිටි පණ්ඩිතයාගේ චිත්තාචාරය දැනගන්නේය වැඩ අවැඩ ව්‍යවයථාකිරීමෙහි සමාහිතවන්නේය මහතම තමාගේ ආනුභාවය දැක රජුකරාගෙන් සතුටුසිත්ඇතිව රජුහට සියළු කෘත්‍යානුශාසනයන් පවරන්නේවේලැයි.

මෙසේ සප්තරත්නය පහළවූ සක්විති රජතෙමේ රාජ්‍ය සම්පත්විඳ ඝණ්ඩවෙසෙක පැවිදි මහා මෙවිද කළුරියකරන්නේ මහා මෙවිද එකල්හි චක්‍රරත්නය එතනින් අතුරුදහන්ව පෙරතුබු පැවිදසමුද්‍රයටම යන්නේවෙයි ඝස්තිරත්නය හා අශ්වරත්නය ඉදින් ආයුෂඝෙහවීනියාහුනම් කළුරියකෙරෙති ආයුෂඝෙහව ඇත් තානුහුනම් තම තමන්ගේ සවකිය කුලයන්කරාම යන්නාහුවෙති මාණික්‍යරත්නය මෙවෙලාල්‍යපවීනාභ්‍යන්නාරයවම යන්නේවෙයි සත්‍රී රත්නය ගෘහපතිරත්නය පරිණායකරත්නය ඝන මොහු ආයුෂඝෙහව ඇත්තාහුනම් ප්‍රකෘතිසවභාවව අධිකව විඝෙහමයෙන් පහළවතුබු දිවැසැදී ආදී ගුණයෝ අත්තඩිනවෙතියි දතයුතුයි. මෙසේ බුදුවරයන් පහළවන්නාවූ සාරකල්පයෙහි බුදුවරයන්ට පෙරපසුකාලයෙහි පහළවියයුතු මහාබෝධිසත්වාදී සක්විතිරජුන්ට මේ නවඬගුපොසථ ශීලය තම තමන්ගේ කුසලකර්මයන්ට උපස්තම්භක කර්මව සක්විරුජය සම්පත්තියට උපනිශ්‍රය ප්‍රත්‍යයවනබවද මහා සුදශීනාදී සක්විරජදරුවෝවනාහි ඒ මෛත්‍රී භාවනාව වඩා ප්‍රථමධ්‍යානාදිය උපදවා මනාපිරිහුන් ධ්‍යානයන් කාලක්‍රියාකොට බඹලොව උපන් නියාවද මහාසුදශීනසූත්‍රඅට්ඨාදිවයන් දතයුතුයි.

බුඩොත්පාදයෙහි දෙවියවරිත ඇත්තාවූ විමානයප්තාවන්ගේ අදහස් පරිද්දෙන් වදරණලද්දාවූ මේ නවඬගුපොසථශීලය රකා මකාට ඒ මෛත්‍රී භාවනාවෙන් ප්‍රථමවිනිය තෘතීය චතුර්විධ්‍යානයන් උදවා එම ධ්‍යානයන් පාදකකොටගෙන විදශීනාවඩා සෝවාන් සකෘදාගාමී අනාගාමී අර්හත් යන සතරමඟ සතර ඵලයන් ප්‍රත්‍යක්ෂ මකාට සංසාරකාන්තාරයෙන් එතරව අජරවූ අමරවූ ශාන්තවූ ප්‍රණීතවූ අමාමහනිවන් සම්පත් ලබන බව අඞ්ගුත්තරනිකාය නවකනිපාතයෙහි නවඬගුපොසථසූත්‍රයෙන් දතයුත්තේයි.

නවඬගුපොසථශීල නිර්දේශයයි. 48

දශශීල නිර්දේශය.

—*—

49 නවඞ්ගුපොසථශීලයට අනතුරුව දශශීලනිර්දේශය දක්වනුලැබේ. එහි කෙසේදයහ ? මේ ශාසනයෙහි භික්ෂු සාමණේර උපාසක උපාසිකාදීන් විසින් රැක්කයුතුවූ සියළු ශීලයෝ චාරිත්‍ර චාරිත්‍රවශයෙන් දෙවැදෑරුම්වේ. ඔවුන්අතුරෙන් ශ්‍රද්ධාචියෂී චෙතනා ප්‍රධානවූ කාමාවචර මහාකුශලචිත්තයන් පරිපූණී කවයුතුවූ කදුවන් ආදියෙහි ප්‍රකාශවූ සිවළු ශික්ෂාපදයෝ "චරන්හි උපගච්ඡන්හි නෙන සිලපාරිපූරිං වදන්හි පවත්තන්හි එස්ථානි චරිතං චරිතමේව චාරිත්තං" යන වචනානුසාරයෙන් චාරිත්‍රශීලනාමවන්නේයි ගෘහස්ථ උපාසක සාමණේරයන් විසින් රක්ෂාකරයුතුවූ අෂ්ටාඞ්ගශීල දශශීල යෝවනාහි "කොඩ්සමතා පඤ්චපි කම්මපථාඑව" යන ශික්ෂාපද විභඞ්ග අට්ඨාවචනයෙන් හා, "පඨමාවෙරඤ්ච පඤ්ච එකන්ත අකුසලචිත්ත සමුඩ්ඨානඤ්ච පාණාතිපාතාදීනං පකතිවජ්ජතා වෙරමණීයෝ සේ සා පණ්ණත්ති වජ්ජතා" යනුවෙන් හා "යථාව තත්ථ විරමණතා අත්තනෝ පරසංවා පාණාතිපාතාදි අකුසලතා විරමති එවමීධාපි විකාලභොජනාදි අකුසලතා කුසලතොවාපි එකතෝ" යනුවෙන්ද බුදුදහ පාඨඅට්ඨාඝාතක්‍රමයෙන් විභාවිකරණතාහුය මහණසේයන්? ශික්ෂාපදඅකාරස්වභාවයන් පාණාතිපාතාදිවූද පාණාතිපාතා විරති ආදිවූද පස් පස් කොඩ්සයෝ අඞ්ගලක්ෂණ පරිපූර්ණවූකල්හි සතර අපායට හා සුගතිභවද යාගුතුමාඥිවනභාගයින් කම්මපථයෝනමිවෙති දශශික්ෂාපදයන් අතුරෙහි පළමුවන පාණාතිපාතාදිවූ පස්දෙන එනාහුත අකුශලචිත්තයන් හවාඟන්නා බැවින් පාණාතිපාතාවිරති ආදිවූ පස්දෙන ප්‍රත්‍යෑති ලොකවද්‍යයෙන් වැළකීඹක්නම්වේ විකාල භොජනවිරති ආදිවූ පස්දෙන ප්‍රඥප්තිවද්‍ය මාත්‍රයක්මවේ එහෙම පළමුවන ශික්ෂාපද පඤ්චකයෙහි ඒ ඒ දුශ්චරිතයන් වළක්නා පුද්ගලතෙමේ තමාගේ හා මෙරමාගේද පාණාතිපාතාදි අකුශලයන් වැළැක්ම සිඩ්කරන්නේයි දෙවෙනි ශික්ෂාපද පඤ්චකයෙහි තමාගේ හා මෙරමාගේද විකාලභොජනාදි අකුශලයෙන් හෝ ධාතුසංඥ ප්‍රතිඝුල සංඥාදීන් මෙනෙහිකිරීමෙන් සිඩ්වියයුතු කුශලයන් හෝ එකවිට වළක්නේයි මෙසේ අට්ඨාවයෙහි ආබැවින් පණ්ඩිවාදි පළමුවන පඤ්චදුශ්චරිතයන් වැළකීම බොහෝසෙයින් අපාය මාගීවූ කම්මපථ ලොකවද්‍ය අකුසල්වූ බැවින් විරතිවශයෙන් වදුරණුලද්දේයි ඒ පඤ්චදුශ්චරිතයන් වැළකීම චාරිත්‍රශීලනාමවන්නේයි පශ්චිමවූ

මහාකාලඝෝජ්‍ඣවීරයෝ ආදි පස්දෙන "පරිසංඛායාණිකෝ පිණ්ඩපාතං පටිසේවතූ" යනාදි මහා ප්‍රත්‍යවේක්ෂණය බාහු සංඥය යන මෙවුන් සිතිමතාව පැලදී ද බුසල් සිත්වන බැවින් පණිවාදිමයක්මෙන් පැළැක්මෙක් නැත්තේනම්වූ සාධු සත්පුරුෂයන්ගේ ශ්‍රේෂ්ඨ ධර්මයක්වූ මහාකාලඝෝජ්‍ඣ මහරහත් ශික්ෂාපදය ප්‍රඥප්තිවද්‍යබැවින් ශ්‍රද්ධාබලවත් සංවේගඥානය වැඩීමත් පරිශෝධනයේ සංසල්ලබහුකමෙතිවූ සංසාරසාගරයෙන් එතීරුවහුනාමැතිවූ සාධුසත්පුරුෂයන්මෙනෙහි අතිශයින් ශ්‍රේෂ්ඨවූ සත්පුරුෂතාමයත් එසින් විශෙෂයෙන් පිළිපැදදැකුවූ ශීලයක්බැවින් චාරිත්‍රශීලනම්වේ භික්ෂුසාමණේරයන්වෙනෑනි ප්‍රඥප්තියෙන් වළයිවනාලද බැවින් මහාකාලඝෝජ්‍ඣාදි පඤ්චකය චාරිත්‍ර ශීලයයිද කියයුතුවේ පශ්චිම ශික්ෂාපද පඤ්චකයෙහි මහාකාලඝෝජ්‍ඣ යාමණ අඞ්ගදක්වත්තාවූ බුදුදහපාඨ අට්ඨකථායෙහි "එකාලඝෝජ්‍ඣස්ස චත්තාරි අඞ්ගානි විඤ්ඤත්තියා යාවකාලිකං අවික්ඛාහරණං අනුඤ්ඤාතානි" යනුවෙන් ඉරමුදුමෙනත් නැමීමය ආහාරාදි යාවකාලික ද්‍රව්‍ය සත්වීමය ඒ ද්‍රව්‍යය පරහලට පැමිණීමය උපතුනුවුබවය යනමේ සිව්රහ පිරීමෙන් මහාකාලඝෝජ්‍ඣනයවේයයි කීබැවින් යැවිකැලියපමණක් දත්වා සෙසු තුන්කැලිය ගොදක්වූ බැවින් වර්තමානකාලයෙහි අට සිල් දසසිල් රක්නා උපාසක උපාසිකාවෝ සිනි සකීරා මිශ්‍රිතතල් ආදි සප්පාහකාලිකය මදුසිදධ්විසූසාදි යාවකාලිකය ඉතුරු මිරිස් එණු ආදියාවජීවිකය යන තුන්කැලිහු නිරවද්‍යයයි සිතා කැමති පරිද්දන් අනුභවකරති දුම්කොල බුලුත් පුවක් ආදි යාවජීවිකය රිසිසේ හා චිතාකරති භාවකාලිකවූ ආහාරයවගන්නා ද්‍රව්‍යය සාපිපාසාදිවූ හෝ රොගාබාධාදිවූ හෝ ප්‍රත්‍යයක් ඇතිකල්හිත් අනාකැඹුතු අඞ්ගයන් මෙහෙරති ඇතුළත්කරණලදී සෙසු තුන්කැලිය පිපාසාදි ප්‍රත්‍යයක් ඇතිකල්හි අනුභවකටයුතු බැවින් අඞ්ගයන්මෙහෙරති ඇතුළත් මෙන කරණලද්දහුය ඒ තුන්කැලිය නිලන්බැවි පිපාසාදියක්නැති අනුභව කළකල්හි ආහාරකෘත්‍යය සිඩකරන්නේයි "පිණ්ඩපාතඤහි සංකිලිට්ඨ ආහාරං" යනුවෙන් විතුඩිවාදීයයි ආබැවින් ආහරපිණ්ඩය මයාදන්නාවූ සිව්කැලියම පිණ්ඩපාතනාමදු ආහාරනාමදුවන්නේයි එමගඟින් අවසිල් දසසිල් රක්නා උවසු උවැසියන් විසින් සෙසු තුන්කැලියද විකාලභොජනයගි නොනැඹුතුබවි හා ප්‍රත්‍යයක් ඇතිකල්හි සුදුසුපරිදෙන් කැඹුතුබවද දවසින් අඞ්ගයක් ඉක්මවා අඞ්ගෝපෝසථය රක්ෂාකරනාට බුමාවුදෙවියන්මෙහෙරහි මහානුභාවසම්පන්න වෘක්ෂදෙවතාව උපන්

අමතපිවූ ඉහසිවාණන්ගේ දහසාගේ විසතුවවන් ප්‍රභවීවී මැසි එහෙ සින්අවසිල් දහසිල් රක්නා සැදුහැවතුන් විසින් බිලත් දුම්කොල මත් කෝපි සුල්පයකට නිලය මාරුකොට පෙරළා ගොගෙණ ශ්‍රද්ධා වියයී සමාහි ප්‍රඥාවන් පෙරටුකොට තමන් විසින් රක්නාලද ශීලය ඛණ්ඩසීද්‍රසබලකාල්මාෂාදිවශයෙන් කිළිටිවියහොදී ආරක්ෂාකරගත යුත්තේයි මෙහිදී ඇතම් අශ්‍රද්ධාවන්තයෝ ලෙස මාත්‍රයක්ගෙණ යම් යම් කථාප්‍රවෘත්ත්‍යාචරිතාදිය උදාහරණකොටමින් සිල්සමාදන්වූවන් විසින් විකාලයෙහි තේකෝපි බිලත් දුම්කොල ආදිය පරිභොගකට යුතුයැයි විවාදකරතත් සැදුහැවතුන් විසින් දැකගෙ කාලානතරයකින් සමාදන්ව රක්ෂාකරන්නාවූ ගෘහස්ථශීලය කිළිටිවූයේනම් මහත් අලාභයයි සලකා ගැරඹින්ට බදුවූ විෂසංසාරසාගරයන්ගෙන් ඇත්වයන්නාක්මෙන් නිදරදිවූවන් සෑකෙ ඇතැවුදෙසින් දුරුව දුලීහව සමාදන්වූ ශීලය සුල්පකාලයතුළ ඉතා උත්සාහයෙන් රක්ෂාකටයුතුයි. "සාමණේරීනං දසසීලානි අනුසම්පන්නා සීලං උපාසක උපාසිකානං නිච්චසීලවසෙන පඤ්චසික්ඛාපදානි සතිච්ච උසසා මහදස උපොසථඞ්ගවසෙන අට්ඨ ඉදං ගහට්ඨසීලං" යන විශුද්ධිමාගී පාඨයෙන් මේ දශශීලය මහරණ හෙරණින් විසින් රක්ෂාකටයුතු කල්හි අනුපසම්පන්න ශීලයයිද උපාසක උපාසිකාවන් රැත්කයුතු කල්හි ගෘහස්ථශීලයයිදැයි ව්‍යවහාරකරණබවපෙණේ.

දශශීලය රක්ෂාකරන්නවුන් විසින් උපසම්පදාභික්ෂුවක්කරා එළඹ වාක්‍යත්‍රයෙන් සිල් යාඥාකොට යවකී නියාමයෙන් ශික්ෂාපද දශය සමාදන්ව රක්ෂාකටයුතුයි.

දශශීල නිර්දෙශයයි 49

චතුරාරක්ෂා නිර්දෙශය කෙසේදයත් ?

මෙසේ පුරණලද සිල්ඇතතාවූ උපාසක උපාසිකාවන් විසින්

"සීලෙපතිට්ඨාය නරොසපඤ්ඤ-චිත්තංපඤ්ඤාභාවයං
ආතාපිනිපකානිකඛ-සො ඉමංවිජටයෙපජටං"

50 යනුවෙන් දෙවතා සංයුත්තකශයෙහි වදාළ පරිද්දෙන් මේ ශීලවාමනි භූමියෙහි පිහිටා සිවඉගණ සමථ විදශර්නාභාවනාවන් ඉගන් කෙලෙස්නැමති සතුරන් විනාශකොට උතුම්වූ කෙළෙහුම්ගට පැමිණෙවයි යන භාග්‍යවත්හුගේ අවවාදය පරිදි ශීලයෙහි පිහිටා සිවඉගණ භාවනාවෙහි නියුක්තවියයුතුයි. සංක්ෂිපශයන් චතුරා

රක්ෂායයි කියනලද සතරකරුවිහන් භාවනාව භික්ෂු සාමණේර උපාසක උපාසිකාවන් විසින් පුරුදුකටයුතුයි. ඒ සතරනම් භාග්‍යවත් බුදුහුගේ අරහංආදි නවළපෙදන් සහගීත ගුණසමූහය නැවත නැවත සිහිකිරීමය අපාදී දීපාද චතුපපාද බහුපපාද, රූපී අරූපීවූ සියළු සතුන් කෙරෙහි මෛත්‍රී භාවනා වැඩීමය උබ්බෙගතාසාදී දශ අනුභය වත්තිංශාකාරය කොඨාසය නැවත නැවත අශුභයයි බැලීමය මරණ සටහාව සියළුසත්වයන්ගේ අවාරණීය සභාව ධර්ම කැයි නැවත නැවත සිහිකිරීමය යන මේ සතර චතුරාරක්ෂායයි කියන් මේ සතරඅුමක් හෙයින් ආරක්ෂානම් වෙද්දයත් ? මේ ධර්මයන් සතරදෙන උපාසක උපාසිකාවන් විසින් නිතර රැක්කයුතුහයිද ඒ ධර්මයෝ සතරදෙන සතරමාගී ධර්ම සතරඅපායයන් සම්පූර්ණ රක්නාක්මෙන් නිරන්තරයෙන් තමන් රක්නවුන් ආරක්ෂාකරණහෙයින්ද චතුරා රක්ෂායයි කියත්.

බුධානුස්සති භාවනාව කෙසේ වැඩියයුත්තේදයත් ? ඒ භාග්‍යවත්තෙමේ කෙලෙසුන්ගෙන් පහවීම ආදිකාරණයෙන් හෝ ප්‍රජාවට සුදුසුබැවි ආදී අර්ථයෙන් හෝ අහින් නම් වතමස්කා මකාකොට හෝ න්‍යායපරිද්දෙන් හෝ තමන්වහන්සේගේ සම්‍යක්සම්බුද්ධ භාවයෙන් පඤ්චවිධඥය මඩිලයෙහි ඇතුළත්වූ සියළු පදාර්ථයන් අවබෝධකොට වදාළහෙයින් සම්‍යක් සම්බුද්ධ භාවනාසේකැයි යනාදීන් නවළපෙදහි සංගෘහීත ගුණසමූහය සියක්වර දහස්වර නැවත නැවත සිහින් මෙනෙහිකිරීමවශයෙන් පවත්වන්නාවූ සැදැහැවත් කුලපුත්‍රයන්ට සුදුසුවූ යම් සිහිකිරීමෙක්වේද ඒ අනුසමෘතිතොමෝ බුධානුස්මෘතිනමවන්නේහි.

එක්තිස්තලයෙහි වාසයකරන්නාවූ අපාදීපාද චතුපපාද බහුපපාද දිව්‍යමනුෂ්‍ය නිරශ්චීන නාරකික ප්‍රේත අසුරාදිවූද ආයුෂ්, අනායුෂ් ශත්‍රුමිත්‍ර උදාසීන සත්ත්‍ව පුරුෂාදි අනෙක ප්‍රභෙදගත යම් සත්ත්වකෘණක්වේද් ඒ සියළු සත්ත්වයාතුවූ සුවපත්වෙත්වා සතුරන් නැතොහුවෙත්වා මෙවුන් පාණාතිපාතාදී අහ්‍යන්තර සතුරන් පස්දෙනය රාජාදිබාහිර සතුරන් පස්දෙනය යන දසප්‍රකාර සතුරන්ගෙන් පහවෙත්වා ඝනාදික්‍රමයෙන් නොමයක් සත්ත්වනිකායවශයෙන් වෙත් වෙන්කොට නිදුක්නිරෝගී සුවපත්වෙත්වාසි මෛත්‍රීභාවනා පැතිරවීම මෛත්‍රීභාවනානම්වේ.

වචනයෙන් සඣ්ඣායනාකිරීමය සිතින් සඣ්ඣායනාකිරීමය යන මදහාකාරදෙයින් තමන්ගේ ශරීරයෙන් පිහිටියාවූ හිසක් ආදී

ඳදනිස් කුණපඅයෝවනාති වණ්ණවසඅයනුත් පිළිකුල්මැවනි සවහන්
වශඅයනුත් පිළිකුල්අවවනි පිහිටිතැන්වශඅයනුත් පිළිකුල්අවවනි
ආශ්‍රයසම්පාතවශඅයනුත් පිළිකුල්අවවනි පිහිටි අවකාශවශඅයනුත්
පිළිකුල්අවගැසී යනුඅවන් ඳදනිස් කුණපඅභාඝාසඅන් එකක්පාසා
නියඅකොට සඩ්ඣායනාකිරීම් සංඛ්‍යාතවූ සත්වැදෑරුම්කම්ටහන්
ඉගෙණිඅවනි දැක්ඛබට සම්පාදනයිඅකොට මෙණ සඩ්ඣායනාකාලයප
ටන් හිසඅක් ආදි පිළිවෙළින්ද ඉතා යුහුසුළුත් නොවී ඉතා අලසත්
නොවී මනාඅයක් අරමුණ්ණනි සිතදැම්අ හෙවත් සිත දිවීම වළක්වා
"සතිසා" යනාදි ප්‍රඥප්තිය ඉක්අවා හිසඅක් ලොම් ආදින් අතුරෙන්
මනාවැටඅහන්නාවූ මනාවස ක්‍රමඅයන් මුදවන්නාහට සෙසාදි ඳද
නිස් කොටස්නි ඳදනිස් අපිණාවන් ඉපදීම කාරණඅකොටගණ්ඳ අඩිවි
ඛතසූත්‍රය සිතිගාවසූත්‍රය මඛාජඣිඛඅඛාසල්ල සූත්‍රය යන ත්‍රිවිධ සූත්‍ර
යන්හි දැහැඅයන්ද දසප්‍රකාර මනඃකාර මනඃශල්‍යය ඇත්තාවූ
කම්ටහන් භාවනාව මෙඅ ගැනිකිරීඅමයි දක්ඛබව සම්පාදනයඅකොට
වණ්ඳා පස් පස් ආකාරයකින් එකඑකී අකාඅසය දහස් දහස්වර
අමඅනස්කිරීම්වශඅයන් භාවනාවැඩිම්හා උඹුඅතාක විනීලක විපුබ්බ
කාදි දසප්‍රකාර අශුභාලඹණඅයහි ඉදිමුම් ආදීඅයන් මනාඅහාබනා
අශුභාකාරය සිතින්අගණ වැසිකිළියක් පවිත්‍රඅකොට රන්මිලරුයක්
ලබාඅහන්නා පුරුෂඅයකුඅමත් හයංකාර ප්‍රතිකූලවූ අශුභකම්ටහන්
භාවනා එඩා රූපා රූපඣ්‍යානයට අරමුණුවන්නාවූ පරිකම්ම උද්ග්‍රහ
ප්‍රතිභාග නිම්හි උපදවාගන්නාලද භාවනාඅතාඅමෝ අශුභ භාවනා
නම්වන්නේහි.

තවාඅත් හිස්සිදිනාපිණිඅ නියුණුභාවූවක් අඅෝරාඅගණ ලා
භව පැමිණිවඩකඅයකුඅමන්ද වඩා සංඛ්‍යාතවූ පඤ්චඋපාඩියාඅගේ
අත් මරණඅයාඅගේ අඟ ලාභව එළඹ සිටීම්වශඅයන්ද ආඅරාග්‍යඅය
වනජීවිත සම්පත්තින්අගේ වාඩි ජරාඅමරණඅයන් චිත්තාඛ්‍යාඅමන්ද
අතුන්අගේ මරණඅයෙහි තමාද එළඹ උපමාඅනාව බැලීඅමන්ද යශ
පරිවාර සම්පඅහිඅයන් මඬිතු සක්විතිරජුද පුණ්ණඅමඅනාඛ්‍යඅයන්
අජාතිය ජටිලඅමඬඩාදි. ඉගඛහස්ටුවරුද කාඅසඅක්හි අහනාඛ්‍ය
අයන් වාසුඳවබල ඳදව සිවඅමඅස සුධිඅටිරාදිහුද සාරිඅපුත්‍රඅයන්
මුගලන් අමහඅතරහු ආදි උතුඅමන්ද ප්‍රඥඅමඅහනාඛ්‍යඅයන් ශාරි
පුත්‍ර මහාඅසවිරාදිහුද සවඅයම්භූ ඥානඅයන් අබලඅස්කැයිඅමන් පඅස්
බුදුන් හා අලාවිතුරා බුදුහුද අඟතැපත්වූවාහුය එතකුදුවුවත් ඒ
සියළු උතුඅමන්ගේ මරණඅෂ ප්‍රාප්තවූවාහුය මාවැන්අනකුට කියනුම්

කවරේද ? යනාදීන් අනුත්ගේ මරණය තමාකෙරෙහි එළඹෙන්ද මේ මාගේ ශරීරය අසුකුලඝයක පණුවන්ට හා අභ්‍යන්තරඝයහි අවාහුවක් මරාඝයන්ටද පිටත්හි යක්ෂ ප්‍රේත භූත පිශාච සර්පාදි අමනුෂ්‍යප්‍රකාර අනන්තරායන්ටද සාධාරණවන්නේය ඉතාදිවඝයක්ද මේ ජීවිතය ආශ්වාස ප්‍රාශ්වාස සංඛ්‍යාතවාහය පිළිබඳව පවත්නා බැවින් ඉතා දුර්වලවඝයක්ද මරණය සිහිකටයුත්තේය තවද

"ජීවිතංව්‍යාධි කාලෝව-ඉදඝනිඝඛපනංගති
පඝඤ්චඝත ජීවලෝකඝයම්-අනිමිත්තානසුඝරෙ"

යන ගාථාවෙන් ආයුපරිච්ඡේදය සංඛ්‍යාතවූ මෙපමණකල් ජීවත්වන්නේය යන නියමයද අසවල්ඉරාඝඝයක් මරණයවෙයි යන මරණ නියඝයද අසවල්කාලඝයෙහි මරණයවෙයි යන කාල නියමයද අසවල්තැන මාගේ මළසිරුර බහාදමන්නේය යන සුසාණ නියමයද මෙයින් මෑරී අසවල්ගතියවඝයම් යන ගති නියඝද යන නියම පඤ්චකය මේ සත්වලෝකඝයහි අකාරණඝයන් සිදුවනඝය බව නිසිඑසේ හඟවත් නොදතහැක්කේය.

තවද අඞ්ගුත්තරපාලිඝයහි ආවාවූ අෂ්ටප්‍රකාර අඛානපරිච්ඡේද මරණානුස්මෘතිය මෙසේ සංග්‍රහගාථාවෙන් දතයුතුය.

"රත්තිදිවඤ්චදිවසං-උපඩ්ඪං එකඝහාජනං
උපඩ්ඪංවතුපඤ්චාදං-එකාමලාපදමසිසං
ජීවෙඝයං මනසාඝනෙඝයං-බහුංවතකතං මම
මරණසසතිභාවෙසු-පමාදඝත්තනඨමෝ"

මෙහි භාවය මම මේ රැය මේ දුවලමුළුල්ලෙහි ජීවත්විමිනම් ඒ අතරතුර තථාගතයන් විසින් වදාරණලද අවවාද අනුශාසනාව මෙමනහිකරන්නෙමිසි මෙසේ රැ දුවල් ඝොසැරණතාක්කල් මුළුල්ලෙහි බුඩානුශාසනාව මෙමනහිඝකඝළමිනම් ඒ භාවනාව මහත් ප්‍රඥාප්‍රභාවත්නේයයි මෙඝස් එක් භික්ෂුවක්ඝතෙඝම් රැ දවල් වෙන්වකාට මරණානුස්මෘතිභාවනාව වඩන්නෙමිසි සැලකෙළේය තවත් භික්ෂුවක්ඝතෙඝම් මම දවල්දවස මුළුල්ලෙහි ජීවත්විමිනම් ඒ කාලයතුළ පළමුකී භික්ෂුවඝඝන් බුඩානුශාසනාව කරන්නෙනම් කියාද තවත් භික්ෂුවක්ඝතෙඝම් අඩිදවලක් ඝහවත් යාඝයක් ජීවත් විමිනම් ඒ කාලඝයහි ඝහෝ තවත් භික්ෂුවක් මම එක්ඝහාජන කාලයක් ජීවත්විමිනම් ඒ කාලඝයහි ඝහෝ තවත් භික්ෂුවක් එක් ඝහාජන

කාලයකින් අඩක් ජීවත්වීමනම් ඒ කාලයෙහි මහෝ තවත් භික්ෂුවක් සතරපස් ආලාපයක් අනුභවකරණකාලයක් මුළුල්ලෙහි ජීවත් වීමනම් ඒ කාලයතුළ මහෝ තවත් භික්ෂුවක්තෙමේ එක් ආලාප සංඛ්‍යාතවූ බත්පිඬක් හිලිනාකාලයක් මුළුල්ලෙහි ජීවත්වීමනම් ඒ කාලයතුළ මහෝ තවත් භික්ෂුවක් තෙමේ මම එසෝ ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසයක් මහළුන නහනකාලයක් මුළුල්ලෙහි ජීවත්වීමනම් ඒ කාලයතුළ මහෝ බුඩානුශාසනාවකාරම්හයි කියාද මෙසේ කියන්නාවූ භික්ෂූන් අවමෙදනාඅතුරෙන් අවශානයෙහි එකම ආශ්වාස ප්‍රශ්වාසකාලයක් ජීවත්වීමනම් ඒ කාලයතුළ බුඩානුශාසනාව පූරම් හයි කියන අටවැනි භික්ෂුතෙමේම මරණානුස්මෘතිභාවනාවෙහි අප්‍රමාද විහාරී භික්ෂූවයයි වදාළේනි මෙසේ ශීලයෙහි පිහිටි ශ්‍රාවකයන් විසින් මේ චතුරා රක්ෂා සංඛ්‍යාත භාවනාව නිරන්තරයෙන් පුරුදුකටයුත්තේයි.

චතුරාරක්ෂා නිර්දේශයයි. 50

සමථවිදර්ශනා විභාගය ඒකාදේශයන් ?

51 භාවනාව වනාහි සමථභාවනාය විදර්ශනාභාවනායයි දෙවැදෑරුම්වේ ඒ දෙදෙනාඅතුරෙන් සමසඟළිස්කුමවශෙන්භාවනා වන් අතුරෙන් තමාගේ චරිතයට මහවස් ප්‍රකෘතියට ගැළපෙන කම්ටහනක් භාවනා වඩා නවවිධ ලෞකික ධ්‍යානයන් ඉපදවීම රාගාදී ක්ලේශයන් ආවරණය කරණ අවිද්‍යයන් මහෝ නීවරණ ප්‍රධාන අකුශලධර්මයන් සන්සිඳුවනඇතියෙයි සමථභාවනායයි කියත්.

දශකසිණය දශඅශුභය දශඅනුස්මෘතිය සතරබ්‍රහ්ම විහාරය සතරආරුප්‍යය ආහාරයෙහි ප්‍රතිකූල සංඥාය චතුධාතු ව්‍යවස්ථානය යන සමසඟළිස භාවනාකර්මයට අරමුණු වන හෙයින් ස්ථානචතුකය සින් කර්මස්ථාන යයි කියත් මේ සතළිස් කර්මස්ථානයෝද මතසැට චරිතයන් අතුරෙන් ඒ ඒ චරිත ඇත්තවුන්වම සුදුසුපරිදෙන් දෙයදියයුත්තේයි.

ඒ සියළු කර්මස්ථානයෝම පරිකර්මනිමිත්තය උග්ගහනිමිත්තය ප්‍රතිභාගනිමිත්තයයි ඒ ඒ අවස්ථාවශයෙන් අරමුණුකරණකට හා ඒ ඒ අවස්ථාවෙහි කරණ භාවනාවෝ පරිකර්ම භාවනාය උපචාරභාවනාය අර්පණාභාවනායයි ත්‍රිවිධාකාරයකටද ප්‍රභේදවන්නාහුවෙත්.

කම්මාවරණ විපාකාවරණ සකලශාවරණ තුණින් මුවහසනාවූ නිමහතුක ප්‍රතිසන්ධිගත්තාවූ පුද්ගලයෙක්සතමේ විශුද්ධාශීලයෙහි ආනඤින් ලොව්තුරු බුදුන් පමත් ගඩින්නි හාණකානම්වූ අට්ඨ සමණ එක්සගියක් දරන්නාවූ භික්ෂුවක් දක්වා යම්කිසි ආවාසයෙකුකරා එළඹ සතර සංවරශීලාදියෙහි පිහිටාසිට භාවනාකළේවිනම් ඉහාත්ම මයහි ධ්‍යානය ලැබිම නොවැළැක්විය හැක්සක්මය ඉදන් මේ ආත්ම මයහි ධ්‍යානය නොලැබුවේවිනම් අනාගතභවමයහි ධ්‍යානය ලැබිමට මේ හවයෙහි කරන්නාවූ භාවනාව උප නිශ්‍රයවන්නේසි මෙසේ හව මයෙහි පුරුදු නොකළවුන්ට මහවත් කෘතාධිකාර නැහැනවුන්ට එකාභවයෙහ ධ්‍යානය හෝ මාගීඵලයහෝ නොලැබියහැක්සක්මයයි දතයුතුයි.

විදර්ශනාය යනු එකාසුවක් ලෞකික චිත්තය තත්සම්ප්‍රයුක්ත නාමදපණස් මෛවතසිකය අටවිසිරූපය යන නාමරූපය නොමහාත් මෙත්‍රභූමිසා සංස්කාරධර්මපුඤ්ජය ලක්ෂණ කෘත්‍ය ඵල ආසන්නකාරණය යන සතර සතරාකාරයෙන් මෙබදු තුවණින් පරිග්‍රහයකොට ඊට අතුරුව ඒ නාමරූපධර්මයන්ගේ පැවැත්මට මෙහේතුවූ අවිද්‍යා තෘෂ්ණා උපාදානකර්ම ආහාරාදි උපකාරධර්මයන් තුවණින් පරිඡේදකොට මෙතල ප්‍රදීපකපාලවෘත්තිකා ආදින්ගේ එක්වීමෙන් පහන්දැල්ල ඉපිද මෙතල වෘත්තිකාවන්ගේ මහවියාමෙන් පහන්දැල්ල නිවියන්නාක් මෙන් චක්ෂුරූපාදින්ගේ එක්වීමෙන් චක්ෂුර්විඤ්ඤාණාදිය ඉපිද ඉපිද බිඳි බිඳියන් මහසින් අනිත්‍යවන්තාහ උදය වය සංඛ්‍යාතවූ ක්ෂණ යක්පායා ඉපිද ක්ෂණයක්පායා බිඳි බිඳී යනහෙයින් දුක්වන්තාහ සිඟළුකල්හි මොබිදී ගොහොමානව පවතුවයි කීයේනමුදු අදහස්කළ්නමුදු ඒ කැමැත්තට අනුව නොපවත්නාහෙයින් අනාත්මහයි මමයේ නිලක්ෂණාරොපනයඉකාට මෙත්‍රභූමික සංස්කාරධර්මයන් එකී නෙකක්පායා මහෝ ප්‍රකීර්ණකවශයෙන් නොමහාත් මිශ්‍රකොටමෙහෙණ මහෝ විවිධාකාරයෙන් නුවණින්බලා උදය වය ඤාතාදින්ගේ පිළිවෙළින් මහෝ ශීලවිශුද්ධි ආදි සප්තවිශුද්ධීන්ගේ පිළිවෙළින් මහෝ මාගීඵල නිර්වාණ ප්‍රහීණක්ලේශ අවශිෂ්ටසකලශයන් ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාකිරීමෙන් මහෝ සියළු සංයොජන ධර්මයන් නිරවශෙෂ ප්‍රහාණවශයෙන් ලැබිය යුතු අර්හත්ඵලයට මහෝ අනුපාදු පරිනිර්වාණයෙන් නිරුපධිශෙෂනිර්වාණධාතුවට පැමිණිමෙන් මහෝ සතර කතර එතරමකාට අමාරුකන් වන්පුරවදෙන්සි.

මිදක් විස්තරවශයෙන් මෙහි දැක්වූ සුවිශෝධන පාතිමොක්ඛසංවර සීලය ආදිකොට උපසම්පදාශීලය අවසන්කොට ඇතහාවූ ශීලවිශුද්ධිය අධිසීල ශික්ෂාතම්බැයි වදාරා රූපාරූපසංඛ්‍යාත ධර්ම්‍යන්ගේ ලක්ෂණාදිය ලබනලද උපචාර අර්පණාධ්‍යාන පඤ්චාභිඥා අෂ්ටසමාපත්ති උපදවාගැනීම අධි චිත්ත ශික්ෂාතම්බැයි විදර්ශනා භාවනා මෙහි අනාගතාදිභේදවූ එක්සැත්තෑවක් ප්‍රභේදවූ නාමරූපපරිච්ඡේදඥාන ලක්ෂණරසාදි සතර සතරාකාරයෙන් බලන්නාවූ නාම රූප පරිග්‍රහ ඥානසංඛ්‍යාතවූ දෘෂ්ටිවිශුද්ධිය එමෙකී ධර්ම්‍ය අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යය බලයෙන් හවන්මෙන්ය යන ප්‍රත්‍යය පරිග්‍රහ ඥානසංඛ්‍යාතවූ කංඛාවිතරණ විශුද්ධිය අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්මවශයෙන් පඤ්චස්කන්ධ ඝනස්වභාවයෙන් අල්පාබැලීම් සංඛ්‍යාතවූ සම්මසනඥානය විදර්ශනා පරම්පරාවශයෙන් හවඟත්තාවූ උදය ව්‍යයඥානයද භඞ්ගඥානයද භය ඥානයද ආදීනව ඥානයද නිර්විදාඥානයද මුඤ්චිතුකම්‍යතාඥානයද පටිසංඛානුපස්සනා ඥානයද සංඛාරුපෙක්ඛා ඥානයද්දැයි කියනලද හවාඞ්ගවිදර්ශනාඥානයෙහි ප්‍රතිමණ්ඩිතවූ මහාමාර්ගඥානදර්ශනය විශුද්ධිය ප්‍රතිපදාඥානදර්ශන විශුද්ධිය සිවළු සංස්කාරධර්ම්‍යන්ගේ අනුත්පාද නිරෝධයෙන් දක්වනලද්දාවූ සතරවැනිවූ ඥානසංඛ්‍යාතවූ ඥානදර්ශනවිශුද්ධියැයි කියනලද අධිප්‍රඥාශික්ෂාය යන ත්‍රිවිධ ශික්ෂාව එළඹියයුත්මහතී.

මේ අර්ථය ප්‍රතිපත්තිවිභාගී අටුවාමෙහි ආ උපමාවෙන් මෙසේ දක්වාගියේය.

"එත්ථඛ්වේතේ ඥාණාදීනං එකාදසන්නං ඥාණානං විභාවනත්ථාය අයං උපමාවේදිතබ්බා, යථාපුරිසෝ මහන්ත ගහනසඤ්ඤිනිං වල්ලිං ගහනත්ථි, තදනුරූප උදකඤ්ච ඔසාදෙත්වා බිපමුඛෙන තත්ථං ඔතරිත්වා අන්තෝ උදකඤ්ච කණ්ණසදිසං මච්ඡසඤ්ඤිනිඤ්ච ගිවාය දළ්හං ගහෙත්වා මහාවත්තඤ්ච ලෙඩ්ඩුඤ්ච තුලෙත්වා උත්තිට්ඨිත්වා පස්සන්තෝ සොතවළඤ්ඤාදසමන්නාගතං සඤ්ඤාතිං සඤ්ඤාතිත්වා තීරතෝ ආදිනවං සල්ලක්ඛෙත්වා ගහණේ නිබ්බිජනතාය මුඤ්චිතුකාමෝ මොහුත්වා මුඤ්චනස්ස උපායං තෙරාතෙරතාය අගණ්හන්තිග්‍රහණතාය පඤ්ඤාය හත්ථං නිබ්බඤ්ඤෙත්වා බාහං උක්ඛිපිත්වා, උපරිසීසෙ මච්ඡතණ්ඩුලමත්ත පරිඛෙදතෝ සප්පපංඩුබ්බලං ඤත්වා, ගච්ඡතරුණසපපාති නිස්සජ්ජිත්වා, මච්ඡගහනථලං ආරුය්හ ඨිතෝව මත්තන්තසස්සවතෙහාසපපස්සමුඛතෝ මච්ඡතාම්හි නිහතෙ, ආනන්තමහාං ඔඝලාභතොයන්තස්ස පුරිසස්ස මච්ඡසඤ්ඤායතණ්ඩුලපපංනිහරිත්වා තුස්සනංවිය ඉමිස්සතයානිනෙහ ආදිතෙහ බාලපුථුජ්ජනස්ස අනිච්චතාදි

විසෙන භයානකං ඛිත්ති පඤ්චකං නිබ්බාදි සඤ්ඤාය අහංමමාභිනිවිසී ගණ්හාති දල්හංගහෙත්වා තුස්සහංචිය තණ්හාය අස්සාදනං දිස්වබ්බං තස්ස විපල්ලාසතෝ සපපනිතරිත්වා සොඩසිකතත්තායං දිස්වා සමපපත්ති සඤ්ඤානානංචිය සපපච්චය නාමරූප පරිග්ගහෙන සත්තිනිකාය හාගා කත්වා සාලාපසම්මසනාදීහි ඤාණෙහි ඛන්ධපඤ්චකස්ස අනිච්චතාදී ලක්ඛණත්තයංදියථා අනිච්චං දුක්ඛමනත්තාති විවත්තමපත්තස්ස හා ගනංචිය ඉදස්සභයතුපට්ඨානඤාණං සපපෙප ආදීනවදස්සනංචිය ආදී නවානුපස්සනා ඤාණං සපපගහණ නිබ්බිදානුපස්සනාඤාණං මුඤ්චිතුකාමතාචිය මුඤ්චිතුකම්‍යතා ඤාණං මුඤ්චනස්ස උපායකරණංචිය පටිසංඛානුපස්සනාඤාණං සපපං. පරිග්ගහෙත්වා දුබ්බලංකත්වා නිවත්තනත්ථං ඔසිතුං අසමත්ථභාවපාපනංචිය නිලඛණාමරූපනෙන සංඛාරුපෙක්ඛානුලොම ඤාණෙනහි සංඛාර පරිච්ඡේදෙත්වා දුබ්බලංකත්වා පුනනිවව සුඛත්තාකාරන උදඤ්චිතුං අසමත්ථ භා පාපනං සපපච්චයපරිග්ගහංචිය මගාතුලොමඤාණං සපපංචිසමපජ්ජිත්වා ඵලං ආරුය්හඨානංචිය නිබ්බානඵලං ආරුය්හසීතං මගඵල ඤාණං හස්සස ආගතමග්ගඵලාලොකනංචිය ඉඛාදිපඤ්චවෙත්තබ්බ ඤාණානහි ඉමමසංවා සුතමය ඤාණාදීනං වුද්දසනානං ඤාණානං උපපත්ති කකමෙන පරිපාකඤාණමනාව මදසනාඤ්ඤාණස්ස කත්තත්තා පච්චවෙ ක්ඛණංකාහි තමතා මහන ඵලනිබ්බානපච්චවෙක්ඛණානීති මවේදිතබ්බං''සි

මෙතන්හි කංඛාවිතරණ විසුඩි සංඛ්‍යාතවූ ධම්මට්ඨිති ඤාණාදිවූ එකාලොස් වැදෑරුම් විදර්ශනා ඤාණයන් ප්‍රකාශකරණු පිණිස මෙතැන්පටන් මෙසේවතීරූපමාව දක්වනුලැබේ. මහ්ණෙමෙස්ඝත්? යම්සේ ම සුන් අල්වන්නාවූ මනුවූ ත්‍රිතෙමේ මසුන් අල්වමිසි. සිතා මස්සකෙ ඤාණ ඇර මගඤාණ ඒ මකමණ බැස්වීමට සුදුසුපමණගැඹුරු දියෙහි මසෙමණ බහා මසෙමන්කවින් අතබස්වා, ඔබ්බමාබ ආමඝීවායකරණුයේදියෙට මසෙමණහි. අසුවිහුන් කාලෙණිවූ උග්ගසාරවිෂඇතත්වූ සර්පියකු මියෙසකැසි යන අදහසින් ඒ සර්පියාගේ මඛාවුවෙන් දැඩිකොට තරමස් අල්වාගෙණ එහාහත්තසෙන් මාවසින් මහ මසයකු ලබාගලද්දේවිදුසි තුටුපහටුවසින් ඇතිව දියෙන් ඔසවා බලනුයේ මස්වැනිතුණ දැකිමෙන් සර්පියෙකැයි හැඳින ගසපත්ව ඉදින් මේ සර්පිතෙම් මා බැහැගත්තෙන් විනාශ එහාහත්තයෙන් මා ගේ දිවිනැතිවුවෙයි මනාදින් ආදීනව දැක මේසප්අල්වාගැණීමෙහි කළකිරුණුසිකැත්තෙන් සර්පියා අත් හරිණුනැමතිවූසේ සර්පියාමෙන් මපෙරළා හසක් මනාවන නියාමයන්

මුදුන් රිවිටි උපායක් කරණුයේ අහසහුවි පවින් සපියා අතින්වෙළා
ගෙණ අතඔසවා හිසමත්තෙහි දෙතුන්විටක් බමවා සපියා කලාහා
කිරීමෙන් දුශීලකොට කොළ දුඟටයකිය පලායවයි කියා දුරවදමාගසා
නැවතත් සපුළුන්නේ වේදුයි සිතා මහත්වූ විගසයන් දියෙන් ගොඩ
නැඟී සිටියේමේ අද මහත්වූසපියකුගේ මුඛයෙන් මිදුනෙමි ඒ ඉතා
ආශ්චර්යයිසතු වූ සිත්ඇත්තේ තෙමේවූ මාගීය බලන්නේය.

ඒ කාලසපියා මෙසකැසි සිතා තෙමේගෙන් මැත්කොටගණ
ඒ සකවුල්පුරුෂයාගේ සතුටුවීමක්මෙන් පළමුකොට මේ භාවනාකු
ශලාභිපාථඥජන පුද්ගලතෙමේ අනිත්‍ය දුඃඛ අනාත්මාදි වශයෙහි
හෘ එළවන්නාවූ පඤ්චස්කන්ධ නිත්‍ය සුඛ ආත්මාදි සංඥාවෙන්
මෙය මාගේයයි ආත්මදෘෂ්ටිය ගන්නේයි ඒ සපියා දැඩිකොට අල්වා
ගෙණ සතුටුවීමක්මෙන් තෘෂ්ණාරූපවය මෙය මගේයයි සිතා තෘෂ්ණා
වෙන් ආශ්වාදනය කිරීම දතයුත්නේයි ඒ කෙමන්කරින් සපියා
මැත්කොටගණ ඉස්වැතිතුණ දැන සපියකැසි හැඳිනීමක්මෙන්
ප්‍රත්‍යය සහිතවූ උත්පාදයයිති ගඬග සංඛ්‍යාත සංඛතලක්ෂණත්‍රයෙන්
යුක්තවූ නාමරූපධර්ම සමූහය ක්‍ෂුවණින් කල්පනාකොටගැණීමෙන්
ඝනවිනිර්භාග සංඛ්‍යාතවූ ඇතුළත සිදුරුබව හා රූපකලාපයන්
ගේ අන්තරතුර පරිවේජදෘෂ්‍යාකාශයන් වෙන්කිරීමහගවන්නාවූ කලාප
සම්මර්ශනාදි ඤාණයන් කරණකොටගණ සකන්ධ පඤ්චකයාගේ
අනිත්‍යදුඃඛ අනාත්මයන හිලකුණදැක හයවීමෙන් මේ යොගා
වචරයාහට උපදනා භයතුපඨාන ඤානය සපියාකෙරෙහි ආදීනව
දැකීමක්මෙන් ආදීනවානුපස්සනා ඤාණය සපියා අල්වාගැණීමෙහි
කළකිරීමක්මෙන් නිර්විදානුපස්සනා ඤානය සපියාගෙන් මිදෙනු
කැමැත්තමෙන් මුඤ්චිතුකම්‍යතා ඤාණය මිදීමට උපායකිරීමක්මෙන්
පටිසංඛානුපස්සනා ඤාණය සපියාගේ වලගින් අල්වා හිසවට
බෑවා දුශීලකොට ආපසු හැරී බැඟඟැණීමෙනි අසමැදී බවට පැමිණ
වීමන්නෙහ් හිලකුණට ආරෝපනය කිරීමෙන් සංඛාරොපෙක්ඛා
අනුලෝමඤානයන් කරණකොටගණ සංඛාරයන් පරිභ්‍රමවය
කිරීමෙන් දුශීලකොට නැවත නිත්‍යාකාරයෙන් හෝ ශුභාකාරයෙන්
හෝ සුඛාකාරයෙන් හෝ වැටහීමෙහි නොපොහොසත්බවට පැමි
ණවීම සපියා දුරට දමාගැසීමක්මෙන් ගොත්‍රභූ ඤාණය සපියා
දුරට දමාගසා දියෙහ් ගොඩනැඟිසිටීමක්මෙන් නිබ්බිණානුලෝම
ඵල
යට නැඟිසිටියාවූ මාගීඵලඤානය සපියාගෙන් මිදී ගොඩනැඟී සතු
ටුවූ පුරුෂයාගේ ආවාවූ මාගීය බැලීමක්මෙන් ප්‍රතිඝනඅකුලශය
අවශිෂ්ටඅකුලශය මාගීය ඵලය නිබ්බිණය යන පඤ්චප්‍රකාර ධර්මය
නැවත නැවත දක්නාවූ ප්‍රත්‍යවෙක්ෂාඤානය උපෙක්ඛාසමෙය සඞ්ඛි

සොවා අවීදතඤ්ඤූතුයි මෙසේ ඉම් ශ්‍රැතමය ඥාණාදී තුදුස්ඥාණයන්ගේ උත්පත්ති ක්‍රමයෙහි හා ප්‍රතිපත්තික්‍රමයෙහිද දෙසනාක්‍රමයකින් බැලීමේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඥාණයන්අතුරෙහි පළමුවෙනිකොට ප්‍රතීත්‍ය සමුත්පාදයන්ගේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවද දෙවනුව අවශිෂ්ටසංකලේශයන්ගේ ප්‍රත්‍යවේක්ෂාවද තුන්වෙනුව මෙනම් මාර්ගඵලාදිමී යනා මාර්ග ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඥානයද සතරවෙනුව මෙනම් ඵලාදිමී යන ඵල ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඥානයද පස්වෙනුව මෙනම් ධර්මයක් අරමුණුකොට උපදවාගන්නා ලද මාර්ගඥානශක්තියෙන් ඒ කෙලෙස් නසනලදැයි යන නිර්වාණ ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ඥාණයද පිළිවෙළින් උපදනාහයි දත යුතුයි.

සමථවිදර්ශනා නිර්දේශයයි. 51

නිර්වාණ නිර්දේශය කෙසේදැයි ?

52 ඒ නිර්වාණධාතුව කුමක්ෂණයින් එකාකාර සැපයයි දතයුතුවන්නේදයත්? අගින්ඵලයයයි කියනුලබන රහතන්වහන්සේගේ පිහිටීමට ආධාරවූ අග්‍රඵලය පරමාර්ථවශයෙන් ප්‍රකටව ඇත්තාක්මෙන්ම පිරිනිවී රහතුන්ට වෙන වෙනම ආධාරවූ නිර්වාණධාතු සංඛ්‍යාත අසංඛත ධර්මය පරමාර්ථවශයෙන් එකාකාරයෙන් ප්‍රකටව ඇත්තේයයි දතයුතුයි "පච්චත්තං වේදිතබ්බෝ විඤ්ඤූහීති" යන බුද්ධවචනයෙන් පඬිතයන් විසින් තම තමා කෙරෙහි නිර්වාණධාතුව දතයුතුයයි වදළපරිද්දෙන් ඒ නිර්වාණධාතුහුගේ පහළවීමවනාහි උෂ්ණ තෙජෝධාතුව පහළවීමෙන් ශීත තෙජෝධාතුහුගේ පහළවීමක් මෙනැසි දතයුතුයි ඒ ශීත තෙජෝධාතුමතාමෝවනාහි ඒ පුරුෂයා මහරහිපහළවීමට මත්තෙන් යම්තැනක නොපවත්නාක්මෙන් නිර්වාණධාතුව පහළවූ පිරිනිවී රහතුන්වහන්සේ කෙරෙහිම පවත්නාකි සංඛ්‍යාත ගින්න නොනිවීනාක් ඒ නිර්වාණධාතු සංඛ්‍යාත ශීතගුණය නැත්තේයැයි දතයුතුයි. උෂ්ණ තෙජෝධාතුව පහළවීමට අනතුරුව ශීත තෙජෝධාතුව පහළවීමෙන් අනිශයින් සුවපත්වන්නාවූ පුරුෂයාගේ ශරීර දුහ සමභාව උපදවන්නාවූ උෂ්ණ තෙජෝධාතුව අවිද්‍යමාන බැවි මාත්‍රයක්ම නෙතුකොවිගණ ඒ පුරුෂතෙමේ සුවපත්වූයේ නොවෙයි ඒ උෂ්ණයපහවීමෙන් ප්‍රකටව පැමිණෙන්නාවූ ශීත තෙජෝධාතුහුගේවශයෙයන් ඒ පුරුෂතෙමේ සුවපත්වූවාක්මෙන් සකාඛ පරිනිර්වාණයෙන් පිරිනිවී රහතුන්වහන්සේගේ එකාකාරයෙන් නිත්නව දරාසක්බදුවූ පඤ්චස්කන්ධයනැතිවීමෙන් මාත්‍රයකින්ම සුවපත්වූවාමනාව ඒ නිත්න පඤ්චස්කන්ධගණ පැමිණෙන්නාවූ ශාන්තශීතල සවභාවවූ අසංඛත ධාතුහුගේවශයෙන්ම ඒ පිරිනිවී රහතුන්වහන්සේ අනිශයින් උතුම්වූ උපදා විෂයානික්‍රාන්තවූ සියුම්සැපයක් ලබන්නේයයි එකාන්තයෙන් කියයුත්තේමැයි.

ඊට උපරිමෙහි ධ්‍යානසමාපත්තිවූ ඵලසමාපත්තියට සමවැදී ඉන්නාවූ ආර්‍යශ්‍රාවකයන්ට නීවරණ කෙලෙසුන්ගෙන් පහවීම මාත්‍රයක්ම සැපයෙහි යෙදෙන්නේය ප්‍රකට වේ. ඇතැම්වූ ධ්‍යානයාගේ හෝ ඵලයාගේ ශ්‍රේෂ්ඨයන් අනන්‍ය සාධාරණවූ අනුපමවූ සැපයක් ලබන්නාක්මෙන් පිරිනිවි ආර්‍යශ්‍රාවකයන්ට පඤ්චස්කන්ධ සංඛ්‍යාත එකාදශවිධත්වයේ දරාසිටීම විඥානශරීරයෙහි ලැබියයුතුවූ ශාන්තා ශීතලීභාව ඇතිකාවූ උපමා විෂයනිර්‍ද්‍රාන්තාවූ ප්‍රකටවඇතිවූ අසංඛ්‍යාත ධාතුන්ගෙන් වශයෙන් ඒ මහරහතුන්වහන්සේ අශිශිරීභූත ශීතල සභාව ඇතිවූ නෛරාත්ම්‍යසැපයට පැමිණෙන්නෝවෙති. ඉදින් මේ නිර්‍වාණසැපය කෙළෙස්නැසීම් මාත්‍රයක් වියයුතු නම් නිද්‍රාවට පැමිණෙන්හිත් කෙළෙස් නැගිබැවින් නිරුවටගියකල්හිත් නිවන්සැප ලැබියයුත්තේමයවෙයි නිර්‍වාණධාතුව එබඳු කෙළෙස්නැසීම් මාත්‍රයක් වීනම්, සිවය, අමෘතය, සුදුදසය, පරායනය, සරණය, අනීතිකය, අනාශ්‍රවය, ධ්‍රුවය, අනිදස්සනය, අකතය, අපලොකිතය, නිප්පුණය, අනන්තය, අසංඛරය, දුක්ඛක්ඛයය, අව්‍යාපජ්ජය, විවට්ටය, ඛෙමය, කෙවලය, අපවග්ගය, විරාගය, ප්‍රණීතය, අච්චුතය, යොගක්ඛේමය, පාරය, මුත්තිය, තණ්හිය, විමුඩිය, විමුත්තිය, අසංඛතධාතුය, සුඛිය, නිබ්බුතිය, ඝමාභයය, නිරුධය, නිර්‍වාණය, දීපය, තාණය, ලේණය, අරූපය, සන්තය, සත්‍යය, අනාලය, යනාදී අර්‍ථානුගතවූ අසංඛ්‍යාත ගුණයන්ගෙන් ප්‍රණීතා කථායුතු ගුණයක්නැත්තේමය එතකුදුවූ වත් ඒ නිර්‍වාණධර්‍මයට උපමාකථාකිරීමට ධර්‍මයක් භවත්‍රයෙහිම නැති බැවින් අසවල්ධර්‍මයවැනියයි උපමා කළනොහැකිමය මෙපණස්නාම ධර්‍මය අවබෝධාත්මරූපය නිර්‍වාණය යන නම්තමාගේ සභාවයෙන් ලැබියයුතු දෙසැත්තෑවක් පරමාර්‍ථධර්‍මයන් අතුරෙන් මේ නිර්‍වාණධර්‍මයම උපමාවිෂයානිර්‍ද්‍රාන්තවෙයි සෙසු එක්සැත්තෑවම උපමාවිෂයවන්නේමය—තවද මේ නිර්‍වාණධර්‍මය පිළිබඳවූ,

"තණ්හක්ඛයා දුක්ඛක්ඛයා දුක්ඛක්ඛයා නිබ්බානං"

යනා මහානිපාළියෙත් හා

"අජරංජිරග්ගතන්ච-තපමාගතන නිබ්බුතිං
නිමියයං පරමංඝන්හිං-යොගක්ඛේමං අනුත්තරං"

යන ථෙරගාථා පාළියෙත්ද

"අඤ්ඤත්‍රෙව තදායතනං යත්ථෙතෙව පඨවී නආපෝ තෙජෝ නවායෝ ආකාසානඤ්චායතනං විඤ්ඤාණඤ්චායතනං" යනාදි උදානපාළියෙහි

"ඉමස්මිංයෙව කළේවරබ්‍යාමමත්තෙ සඤ්ඤිම්හි සමනමකෝ සච්චානඤ්ච සමනුබෝධා ලෝකස්සුදවෙ පඤ්ඤපෙමි ලෝකසමුදයඤ්ච ලෝකනිරොධඤ්ච ලෝක නිරොධගාමිනිං පටිපදංච" යන යමාථවග්ගී සංයුත්තපාළියෙත්ද

"පරිනිබ්බුතා පුග්ගලා උච්ඡින්නොනාගි නාමෙවංවත්තබ්බේ" යන කථාවස්තු ප්‍රකරණපාඨයන්ද-

"නිබ්බානස්ස අත්‍යුපසමදේශයේව පුග්ගලස්ස නිරාදේශෝ" යන විතණ්ඩවාදීහු ටීකාවචනයෙන් ගෘ—

"නිබ්බානම්පි ඛන්ධපරිබන්ධමේව ඛණතීති වීසසී කතත්තා" යන එම ටීකා වචනයෙන්ද-

"සෝ වේදනා පරිඤ්ඤාය-දිට්ඨධම්මේ අනාසවෝ
කායස්සභේදා ධම්මඤ්ඤා-සංඛ්‍යං නොපේති වේදගූ" යන සූත්‍ර ගාථා සංග්‍රහපාලියන්ද-

"ගතීමතානං පවනා-ආකාසේ පක්ඛිනං ගති
විඤ්ඤූ ගති ධම්මානං-නිබ්බානං අරහතෝ නති"

යන පරිවාරපාඨවචනයෙනුදු-

"නිබ්බානමෙනාහි අමෙඤ්ඤ සුප්පභාවත්තතරාවා සුජාතිවත්ත තරාවා පරිසුද්ධතරාවා පඬරතරාවා නාම" යන මූල්පණ්ඩිත අට්ඨ්‍ය වචනයෙන්ද යනාදී නොයෙක් දේශනා අසිනිදා විවරණයෙන් නිවී ණධම්ම අශුණ්‍යවූ සඟහාවවශෙයන් ලැබියයුතුවූ ධම්යක්ඛව දතයු තුයි. මේ සූත්‍ර දක්වන මිලින්දප්‍රශ්නාපාඨයෙන් සඋපාදිශෙෂ අනුපාදි ශෙෂ ද්විවිධ නිර්වාණධාතූන්ගේ සඟහාව තේරුම්ගතයුතුයි. මෙහි මෙසේයි.

"භගවතා නාගසේන අත්ථි සෝපාදිසෝ පුරත්ථිමායවා දිසාය දක්ඛිණායවා දිසාය උත්තරායවා දිසාය පච්ඡිමායවා දිසාය උඩ්ඩං අධෝතිරියංවා යත්ථ නිබ්බානං සන්නිට්ඨාතීති යදිභගවතා නාගසේන නත්ථි නිබ්බානස්ස සෝ ඔකාසෝ තෙනහි නිබ්බානං නත්ථි අථසම්පි තංනිබ්බානං සච්ඡිකතං භවිස්සති තෙසම්පි සච්ඡිකිරියා මිච්ඡා, කිංකාරණං යෙනකාරණේනතංවක්ඛාමි අථාහභගවා නාග සේන මහියා ධාතුදාඨානංඛත්තං ගන්ධානං පුප්ඵානං ඵලානං රුක්ඛානා අත්ථි රත්නානං ඨානං සාගරෝ අත්ථි යොකෝචි යංයං ඉච්ඡති සෝ තත්ථ නත්ථ ගන්ත්වා, තංතං ආහරති එවමේවඛොභගවතා නාගසේන යදි නිබ්බානං අත්ථි නස්ස නිබ්බානස්ස උපාදිශෙෂ කායෝ අත්ථි තස්මා බ්‍රූමි නත්ථි නිබ්බානන්ති අථසම්පි තංනිබ්බානං සච්ඡිකාතං භවිස්සති සච්ඡිකිරියාම්පි අත්ථි මහාරාජ නිබ්බා නස්ස නිස්සිතෝ කායෝ අත්ථිවතං නිබ්බානං සම්මාපටිපදානා සංඛා රානං උදයබ්බයං සම්පස්සමානා නිබ්බානං සච්ඡිකරොතියථාච මහා රාජ අග්ගියෝ අග්ගිනාම නත්ථිව තස්ස අග්ගිස්ස නිස්සිතෝකායෝ මෙකඬ්ඩ ඝසංවට්ටනා අග්ගි අධිවචනං එවමෙවඛෝ මහාරාජ අත්ථි නිබ්බානං නත්ථි නිබ්බානස්ස නිස්සිතෝ කායෝ සම්මාපටිපදානා ඤාණේනසා මඤ්ඤිකාමරත සංඛාරානං උදයබ්බයං සම්පස්සමානා

නිබ්බානං සච්ඡිකරොති යථා මහාරාජ අත්ථි නානී සත්තරතනානි සෙය්‍යථීදං චක්කරතනං හත්ථිරතනං අස්සරතනං මණිරතනං ඉත්ථි රතනං ගහපතිරතනං පරිණායක රතනානන්ති තාවතිංසං රතනානං නික්ඛිත්තාකාරසා අත්ථි ඛත්තියානං සම්මාපටිපන්නානං පටිපත්ති බ්‍රහ්මණා තානිරඤ්ඤානි උපගච්ඡන්ති එවමෙවඛෝ මහාරාජ අත්ථි නිබ්බානං තත්ථිව තස්ස නිබ්බානස්ස නික්ඛිත්තාකාරසා සම්මාපටි පත්තියා අයානිසා මනසිකාරෙන උදයබ්බයං සම්පස්සමානා නිබ්බානං සච්ඡිකරොතීති'' යනු මිලින්දප්‍රශ්නපාඨයි.

මෙහි සංක්ෂේපභාවය මෙසේයි.

ආයුෂ්මත් නාගසේන මහාස්ථවිරයන්වහන්ස යතරදිග සතර අතුදිග උඩුවට යන දසදිශාවන් අතුරෙන් යම් දිශාවක්හි පිරිනි වන්පානා මහරහතුන්ගේ පිනිපිටව ආධාරවූ නිර්වාණධාතුව විද්‍යමා නවන්හේදැයි මිලිඳුමහරජතුමා විසින් විචාළකල්හි මහරජ රහතුන් ගේ පිරිනිවීමට මත්තෙහි උත්වහන්ස්ගේ පිනිපිටමට සුදුසු නිර්වාණ ධාතුව යම් දිසාවක්හි පිහිටා නැත්තේසයයි විචාළකල්හි සවාමිනි එසේ කැත්තේවීනම් නිර්වාණනම්වූ යම් ධර්මයක් ඇතිවීය හෙයින් ශාශ්වතාණය උදුම්බර පුෂ්පය යනාදියසේහි නිර්වාණනාමවූ පැණවීම් මාත්‍රයක් වියයුතු හෙයිනි විචාළේය සවාමිනි මේ නිර්වාණ නාමති ප්‍රඥප්තිමාත්‍රයට කාරණවූ ශරීරධර්මයක් නැත්තේදැයි ඉක්බිතිගිදු විචාළේසේ. තවද සවාමිනි මේ ලෝකයෙහි විද්‍යමානවූ මුක්තාමාණි ක්‍යාදි රත්නයන්ම ආධාරයක් ඇත්තේය සුගන්ධියට පුෂ්පයක් ඇත්තේය ධාන්‍යයන්ට කෙතක් ඇත්තේය ඵලයන්ට වෘක්ෂයක් ඇත්තේය එසේමන්ම නිර්වාණධර්මයටද ආධාරයක් කැමතිවියයුතු හෙයිනිදැයි. විචාළකල්හි ආයුෂ්මත් නාගසේන මහායථවිරයන්වහන්ස මේ ඉතුදක්වතාක් ශෛක්ෂ සෝපාදිශෂ අනුපාදිශෂ සංඛ්‍යාත ප්‍රකාර නිර්වාණධර්ම උපමාවෙන් ප්‍රකාශකොට විදහළේසි මහරජ හිනිඵපදවනු කැමති පුරුෂයෙකුගේ යම්සේ හිනිගහනාදඬුමදක ඒකට ගැටීමෙන් හිනි උපදවාගන්නේවිද ? එපරිදෙන් කෙලෙස් නසනුකැමති කෘතාධිකාර ඇතැම්වූ උත්සාහවන්වූ අයාගාවචර මතෙම් නාමරූප ධර්මයන් අනිත්‍යදුඃඛ අනාත්ම යනා ත්‍රිලක්ෂණයට ආරොපනයකොට විදර්ශනාවඩන්නේවිද ? ඒ විදර්ශනා භාවනා බලයෙන් සටකීනයින් සෝවාන් ආදි සතරවග සගරඵලයන් කරණ මහාප්‍රභාව ගෞවන් මැණිඵල ඳුන නැමැති ඇසින් ඒ නිර්වාණධාතුව ප්‍රත්‍යක්ෂකාරන්නේය භාග්‍යවන්ත් ප්‍රඥනැමැති ඇසින් දක්නේය රහ තන්වහන්ස්ගේ මේ ප්‍රත්‍යක්ෂකිරීම කෙලෙස්රහිතවූ පඤ්චස්කන්ධ හා සඵල පවත්නා නිර්වාණය යන අර්ථයෙන් සෝපාදිශෂ නිර්වාණයයි කියන්නේමැයි.

තවද මහරජ සක්විතිරජය ලැබීමට කෘතාධිකාර ඇතැම්වූ පුණ්‍යවන්තවූ ක්ෂත්‍රිය රාජකුමාරයෙක්මතෙම සටකීනයින් දස සක් විතිවත් පුරන්නේවිද? ඒ සක්විතිවත් නැමති ප්‍රතිපත්තිය කරණ

සොවිගෙණ භගවන්ගේ මහාකුශලචිත්ත ජනිත තෙජෝධාතුව පරම්ප රාවශයෙන් ඉපිද ඉපිදමගාස් දාච්ච මලාකධාතුවෙන් චක්‍රරත්නය ආදි සප්තවිධරත්නය පහළවෙයි. ඉක්බිති ඒ සක්විතිරජගමේ ඒ චක්‍රරත්නයට පැන්වඩා චක්‍රවර්තාරූඪව සතරමහ දිවයිනා අනුශා සනාකාරමින් කැමති පරිදෙදුන් හැසිරෙයි එමෙන්ම ලබනලද අතීත් එල ඇතතාවූ මහරහතුන්වහන්සේගේ සකාඩි ප්‍රතිඛඩව පවත්නාවූ අතීත්එල සංඛ්‍යාතවූ නිවීණධාතුව නිමිත්තකොටගණ පඤ්ච ස්කන්ධයන්ගේ අනුත්පාද නිරොධයවෙයි එනැන්පටන් ඒ අසංඛ්‍ය ධාතු සංඛ්‍යාත නිවීණධාතුමාත්‍රය සදෘකාලිකව අවිපරිතාකාරයෙන් පරමශාන්ත ශීතල සවභාවවත් ශුකතාව පවත්නේයයි වදාළකල්හි මිලිදුමහරජතෙමේ සංකාවිනොදනයෙන් පරම ප්‍රීති ප්‍රමොදාදයට පැමිණියේය මෙසේ මේ උභතරාරණී අඛරාරණී යන ඉතිහාසා දඩිමදක එනට ඉඇවිමත්මෙන් විදගීනාභාවනාවෙහි උත්සාහ වැඩි මද ඒ උත්සාහයෙන් පෙර නොපැවති ගින්න පහළවීමක්මෙන් සතා රමග සතරඵලයෙන් පත්‍යක්ෂකරන්නාවූ සෙසාපාදිශෙෂ නිවීණ ධාතුවලැබීමද සක්විතිරජගට පහළවන්නාවූ චක්‍රරත්නය මෙන් මහරහතුන්වහන්සේගේ පිරිනිවීමෙන් අවශිෂ්ටවන්නාවූ අනුපාදි ශෙෂ නිවීණධාතුවද දතයුතුයි සෝදාන් ආදි ත්‍රිවිධමාගීඵලලැබූ යන් අනිරුඬව පවත්නාතාක්කල් මුළුල්ලෙහි ඒ මාගීඵලලැබූ නොසෙව නිවීණධාතුව අරමුණුවනබවද ඒ මාගීඵලත්‍රය නිරුඬව ගියාවපසු නැවත නිවීණධාතුව මුවහළි යන බවද අතීත් මාගීඵල ලැබූයන්වහමුවූ නිවීණධාතුව සුසෙඛීදයෙහිමෙන් නැවත මුළුහ නොවී දිවිනිමගහා ප්‍රත්‍යක්ෂවම පවත්නාබවද දතයුතුයි ඊට උපමාවක්නම් තෙල්පහණක් දැල්වූකල්හි යම් සිතුයම්පවක් දෘෂ්‍ය මානවී ඒ පහණනිවීගියකල්හි සිතුයම්පව මුවහළි යන නුමුත්සූක්ෂ්ම උදවූකල්හි කිසි මුවහළිමක්නොවී සිතුයම්පව ප්‍රත්‍යක්ෂවපෙණන්නාක්මෙන් සෝවාන් සකෘදගාමී අනාගාමී මාගීඵලක්ෂණත්‍රයගේ නිවන්හමුවී මාගීඵලයන්ගේ නිරෝධයන්පසු නිවීණය මුවහළිද අතීත්මාගීඵලක්ෂණත්‍රයගේ හමුවනනාවූ නිවීණධාතුව පිරිනිවන්පානා තුරු මුවහළනොවී ප්‍රත්‍යක්ෂව පැවතා පිරිනිවන්පෑමෙහිදි පඤ්චස්කන්ධය නැවතා නුපදනා පරිද්දෙන් නිරුඬවී සෙසාපාදිශෙෂවශයෙන් (ප්‍රවස්කන්ධය හා සමග) පැවති නිවීණධාතුව අනුපාදිශෙෂභාවයට මහවන් පඤ්චස්කන්ධය නිරුඬවී ඒ අසංඛතධාතුත්‍රයකට පැමිණි කල්හි ඒ ධර්මය අවිද්‍යාදි ප්‍රත්‍යයෙන් හවනොගන්බැවින් කිසිකලයා විනාශදහනවෙයි ඒ නිවීණධාතුවට වඩා ප්‍රභාශවරතරවූ බබලන්නාවූ දීප්තිමත්වූ ශුභවණීවූ ධර්මයක්නැතිබව ඇවැසී අවුවා පායියන්නෙහි දතයුතුයි. සත්වයාගේ නැවත නැවතා හවයෙහි ඉපදීම වැළැක්වීයහැකි ධර්මයක් මේ අසංඛතධාතුහැර නැත් තේය අවිද්‍යාදි අකුශල පක්ෂයෙහි මහතු ශක්තියෙන් සසර පැවැත්ම ඇතිකරන්නාක්මෙන් හවත් පිරිසයින් කප්ලක්ෂයක් මුළුල්ලෙහි රශ්මිකරණලද දානාදිදස පාරමිවිදගීනානැමති දුරු සහන මහතුබලයෙන් මේ අසංඛතධාතු රත්නය පහළව පැවැ

සකාන්ධයව සපගිවුකල්හි යම් දිව්‍ය ඖෂධයක් යුපගීවීමෙන් නැවත භවමනානන්නාපරිදී උගුහ විෂයක් නසන්නාක්මෙන් ඒ තුවජවූ නිඤ්ඤනවූ පඤ්චස්කන්ධය නැවත නුපදනා පරිද්දෙන් නිරුඩව ඒ පඤ්චස්කන්ධය අසංඛතධාතුවට පෙරළෙන බැවින් ඒ සත්ත්වතෙමේ නිවන් දුටුයේය නිවනටඛිණේයහි ව්‍යවහාරකරන් සත්ත්වතෙමෙන් නිවන්නිණේය යන්නෙහි අදිවියනම් ඒ සඬයාට අයිගිවූ පස්කඳ නිර්‍ඝණධාතුවට පෙරළීවිණේය යනුයි. සුඛණහඩගුර පඤ්චස්කන්ධය නිරුඩව අසංඛතධාතුව ඉතුරුව පවත්නා බැවින් උපවජ්දයට හෝ අවිද්‍යාතෘෂ්ණා සංස්කාරමහතුමවන් පඤ්චස්කන්ධය ඉපද සදුකාලිකව පැවැත්මක්නැතිබැවින් ශාස්වතයට හෝ ඇතුළත්නොවී පරමශාන්තභාවයට පැමිණ සදුකාල සැපයට පැමිණෙන්නේමැති. ඉදින් පඤ්චස්කන්ධය අසංඛතධාතු සංඛ්‍යාත නිර්‍ඝණධර්මයට පෙරළී සදුකාලිකව පවත්නේනම් එහි වඳින්නේකවිද? ඊට සැපය ගන වාව හාරය කෙසේලැබෙන්නේද්දැයි සැකකව යුත්තේය නිරන්තරයෙන් උත්පාදස්ථිති භඟ සංඛ්‍යාත සංඛාරදුකඛයන් හා කලින්කල තෙරඅපායාදි දුනවපැමිණීමෙන් ජාතිජරාව්‍යාධි මරණශෝක පරිදේවාදි බිදුමුඛයන්පවා කිසා නිමනොකව හැකි අනන්ත අප්‍රමාණ දුක්ඛද උපද්‍රවතවූ මේ පඤ්චස්කන්ධයාගේ පරමලෙමින් පැවැත්ම නුවණැති උතුමනාවූ ඉතුමාශයයකුව. ඒ කාරණ දුක්බව වැටහෙන්නේමැති. හවිරුදු කප්දහස්ගණන් දිව්‍යබ්‍රහ්මලෝකවල දිව්‍යසැපවිඳ එතිත් චුතවකාඔධාතුවට එන්නාවූ සත්ත්වයෙක් සංජීවාදි මහානරකමයක මහා ක්ෂුධාග්නියෙන්දවන්නාවූ ප්‍රේතාත්මයහි මහා අනුන්ව ගොදුරුවන්නාවූ තිරිසන්ආත්මයහි මහා එකාන්ධකාරවූ ලෝකාන්තරික නරකමයක මහා ඉපිද මදකලක් විඳිනාවූ දුක්කම්බැවුළුණැණ කල්පනාකර බලනකල්හි දිව්‍යබ්‍රහ්මලෝකාදියෙහි ඉපිද අනන්දාදහස්කල්මුළුල්ලෙන් විඳිනාවූ සියළු සැපය ඒ අපායදුකෙහිම ඇතුළත්වෙයි ලෝකාගඤණ කල්පනාකරන්නාවූ නුවණැත්තනුට සදුකාලිනව යම්තැනෙක සැපවිඳිම එකාන්තයෙන් සිඳනොවිසහැකි බාලජන සම්මාදිට්ඨ්‍යාදික්බව හස්තාමලකයක්මෙන් වැටහෙන බැවින් මේ සත්ත්වයාගේ පවත්කන්ධ නිරොධය මහතුතුවූ අසංඛතධාතු සංඛ්‍යාත නිර්‍ඝණයම පැමිණිමෙන්මුත් අන්ත්‍රුයකින් සැපයක් නොලැබියහැකිබව කල්පනාවට ගතයුතුයි.

නිර්‍ඝණධර්මයැති විස්තරකථාව අප විසින් ලියනලද "නිබ්බුති නිබ්බුතා මහදීපනී" නම්වූ පාලිග්‍රන්ථිකථා සුමාසුවකින් උදහරණ දක්වනලද්දවූ මේ ඝනරධර්මසංග්‍රහය බලා දතයුතුයි.

මේඝතනායම්‍යුප සංකමම්
ලොකාලොක දිවාකරං
සුත්වාසඩ්ඩම මමලං
පාපුමණ්‍යං සිවංපදං

ශීලනන්දිගය නිම්.

දැන්වීම යි.

අවවාද පරිවෙජදය, දූනපරිවෙජදය, සහ සීලපරිවෙජදය, යන කාණ්ඩ තුණකින් යුත් මෙම ශ්‍රී සද්ධර්ම පුස්තකයෙහි පළමු වෙනි කාණ්ඩයවූ අවවාද පරිවෙජදයේ වැඩ නිමවූ බැවින් එය ඉතා සතුටින් ලොකයා අතට එවීමු. ඉතුරු කාණ්ඩදෙකද මෙ සේම අවිවුගස්වා ප්‍රසිද්ධ කරන්නෙමු.

මෙම පොත් ඕනෑකරණ මහතුන් දිනකරප්‍රකාශ අච්චු කන්තෝරුවේ මාර්ෂල් රුද්‍රිගුහාරයේ යූ. ඇල්. ජී. ප්‍රේරා වෙත ටයි කියා ලියුම්පිට ලියා එවිය යුතුයි.

මේ පොත මාස්පතා කලාපවශයෙන් දිගන එන පොත ක් බවත් මේ ගැන ලියාතිබෙන සංශුපනය මුළුපොත අච්චු ගස්වා නිමවුනාම ඊට අඩුඩිගුකර දෙන බවත් සැලකිය යුතුයි.

පිටු 64 කින් යුත් පළමුවෙනිකාණ්ඩය
අවවාද පරිවෙජදය ශත 50
තැපැල් වියදම 2

U. L. G. Perera,

වර්ෂ 1892 ජූලි මස 16 වෙනි
දින කොළඹදීය.

ශුද්ධිපත්‍රය.

පිට	පෙළ	අශුද්ධ	ශුද්ධ
2	18	ඛඤ්ඣනාදිවූ	ඛඤ්ඣනාදිවූ
3	10	චක්‍රවාටාදී	චක්‍රවාටාදී
4	1	නාසාදිවූ	නාසාදිවූ
4	7	අදනතාදුනාදිවූ	අදනතාදුනාදිවූ
4	8	පාදවෙජ්දුදිවූ	පාදවෙජ්දුදිවූ
4	31	දුනශිලාදිවූ	දුනශීලාදිවූ
5	16	දහසක් යෙදුන්	දහසක් යොදුන්
8	12	මනුෂ්‍යලොකයෙහිදී	මනුෂ්‍යලොකයෙහිදී
8	29	සැවත්නුවර	සැවැත්නුවර
8	31	ඒඇර	ඒහැර
8	32	ගම්නුත්	ගම්නුත්
8	35	නෙවේලෙහි	නොවේලෙහි
9	8	උදුසනක්සේ	උදුසනක්සේම
9	22	කියේවින්නම්	කියේවිම්නම්
11	30	කටයුතු	කටයුතු
12	26	ප්‍රඥුඇතිව	ප්‍රඥුඇතිව
13	14	ගිහිගෙන් නික්ම	ගිහිගෙන් නික්ම
13	14	මහණවින්නම්	මහණවිම්නම්
16	18	මහණවින්නම්	මහණවිම්නම්
17	11	මවුපිය	මවුපිය
17	21	කොසීතනම්ගම	කොසීතනම්ගම
18	1	ගිහිගෙය	ගිහිගෙය
18	11	කියයුතු	කියයුතු
18	30	අනවරාග්‍ර	අනමතාග්‍ර
19	20	සිපිනාවූ	සිවිනාවූ
19	21	රක්‍ෂාකෙරෙති	රක්‍ෂාකෙරෙති
20	22	රඩාප ල	රඩපාල
20	36	නෑයන්ගෙන්	නෑයන්ගෙන්වත්
23	24	කටයුත්තෙයසි	කටයුත්තේයසි
24	15	අගුළු	අගුලු
25	24	කරණුපිණිස	කරණුපිණිස
25	31	අපිතිකො	අපීතිකො
27	11	දණ්ඩායුධාදියෙහි	දණ්ඩායුධාදියෙහි
27	30	ගතනොහෙන්නවූ	ගතනොහෙන්නාවූ
28	31	තීරයෙහි	තීරයෙහි

පිට	පෙළ	අශුඛ	ශුඛ
29	13	ජීවිතානකය	ජීවිතානඤය
30	26	ගතනෙගේනම්	ගතනොගේනම්
30	37	චිතතසන්‍ඤාන	චිත්තසඤ්ඤාන
33	5	පයසෝදවම්හ'සී	පයසෝදවම්හ'සි
33	17	දැන්	දැන්
33	22	භාවග්‍රය	භවාග්‍රය
33	24	පැමිණියෙමි''	පැමිණියෙමි''සි
34	6	සුදුසුදැ''සි	සුදුසුදැ''සි
34	10	ප්‍රමොදු	ප්‍රමෝද
36	15	පැමිණමෝද	පැමිණෙමෝද
36	19	ලොහිතං	ලොහිතං
36	24	කෙලෙද	කෙලද
36	36	හෙසින්දැසි	හෙසින්දසි
37	22	ගහනව	ගහණව
37	23	ගහනව	ගහණව
37	24	ගහනව	ගහණව
38	9	ගහනව	ගහණව
38	27	කොළපත්	ඔකාලපත්
39	11	නාතිරිවෙවය්‍ය	නාතිරිවෙවය්‍ය
40	1	ඝඩලපයහඝ	ඝඩල්පයඝ
40	9	පිරවරාගෙන	පිරිවරාගෙන
41	6	නොවැටි	නොවැටී
41	29	තිසරණදී	තිසරණදී
43	1	චන්‍ද්‍රදෙවී	චන්‍ද්‍රාදෙවී
43	6	චන්‍ද්‍රදෙවී	චන්‍ද්‍රාදෙවී
43	11	චන්‍ද්‍රදෙවින්	චන්‍ද්‍රාදෙවින්
43	13	චන්‍ද්‍රදෙවින්ගේ	චන්‍ද්‍රාදෙවින්ගේ
46	4	චන්‍ද්‍රදෙවින්ට	චන්‍ද්‍රාදෙවින්ට
47	8	මහොතතමයො	මහොතතමයෝ
47	16	නිතොර	නිතර
47	34	වැඩහිඳිනා	වැඩහිඳිනා
48	35	ගතනොහි	ගතනොහි
49	5	එකදවසකත්	එකදවසෙකත්
49	9	සිතා	සිතා
51	10	නොසිතා	නොසිතා
51	14	සෘතුවට	සෘතුවට

පිට	පෙළ	අශුඛ	ශුඛ
52	1	එකදවසකත්	එකදවසෙකත්
52	5	දූනශීලාදිවූ	දූනශීලාදිවූ
52	10	ම්පිතෙනෙහි	ම්පිතැනෙහි
52	16	නෑවිසිහිනුවණ	නොවිසිහිනුවණ්
52	25	රජ්ජුරුවන්	රජ්ජුරුවන්
53	17	රැදුවල්	රැඳුවල්
54	35	විශ්වකම්ම්	විශ්වකම්ම්
55	5	කුම්ට	කුම්ට
55	11	සම්ජ්ඣිඤා	සම්ජ්ඣිඤා
55	18	නමූහොස්ම්ං	නමූහොසම්ං
55	20	ඛිහිරි	ඛිහිරි
56	6	පහූතහකෙඛා	පහූතහකෙඛා
56	7	බහූනං	බහූනං
56	23	අලංමෙමතෙන	අලමෙමතෙන
56	26	අකූසල්	අකුසල්
56	33	ප්‍රයෝජන කින්ද	ප්‍රයෝජන කිම්ද
57	29	සාලිව්‍රිහාදි	සාලිවිහාදි
60	28	ඇතුළත්කෙට	ඇතුළත්කොට
62	17	එමේ	ඒමේ
63	24	කවරේදැ''සි	කවරේදූ''සි
64	21	ගිණිම්ව	ගිණීමට
64	33	ලොකාතතරඃගී	ලොකොතතරමාගී

අවවාද පරිවෙජදය.

නමොතස්ස භගවතො අරහතො
සම්මා සම්බුධස්ස,

නත්ථිහං භවකන්තාර තරණං රතනත්තයං
පකාසෙස්සාමි හාසාය සබ්බේසං දීප වාසිනං,

සකල සත්වවගීයා කෙරෙහි පතල කරුණාවෙන් සාරාසඞ්ඛ්‍ය කප්ලක්ෂයක් මුළුල්ලෙහි දැන ශීලාදි සමතිස් පෙරුම්පුර බොධි පඨ්ඛාරුඪව මාර පරාජයකොට සවාසනා සවීකෙලෙශයන් නසා බුදුවූ සවීඥ රාජෝත්තමයාණන්වහන්සේගේ සබ්බඤ්ඤ පවතිනාකාලය බුඩොත්පාද කාල නම.

එබදුවූ බුඩොත්පාදයට පැමිණි ශ්‍රඛා බුඩි සම්පන්නවූ සත් පුරුෂයනි තොප විසින් මෙසේ සැලකියයුතු.

කෙසේදයත් ?

"ලොව කසිසළු නම්වූ වසතු ජනපයෙක් ඇත, හේ කපු විළි තුනකින් ගත් සුලුනොන් එක වල්ලක් බැගින් සිහින් වලු අඹරා සිහින් නූල් කැට ඉන් වියන ලද්දේය. ඒ වසතුය කාන්පිවින් අග්‍රය නොකළහැක්කේය, දෙකඩ සරිවූකල නිල කාෂාපණයෙන් තිස්දහසක් අගය ඇත්තේය, මහලුවූකල දසදහසක් හෝ දෙලොස් දහසක් හෝ අගය ඇත්තේය, ඉන් එක් කාෂාපණයෙක් නම් දැන් ලඞ්කාවේ පවත්නා පණමින් පස්විස්සක් හෝ තිසක්හෝ අගනේය, එබදුවූ කසිසළුවක් ඇදගෙන යම් සෘඩිමත් පුරුෂයෙක් අවුරුදු සියයක් ගියකල එක එක වරක් බැගින් ඇමදීමෙන් දිගින් සතර ගව්වක් පලලින් සතර ගව්වක් උසින් සතර ගව්වක් පමණ ඇති පස් මිශ්‍රනොවන්නාවූ සිදුරු නැත්තාවූ එකඝනවූ ගල්පර්වතයක් අමදනේවිනම් ඒ එසේ අවුරුදු සියයක් පිරුණු තැන එක එක වරක් ඇමදීමෙන් ඒ ගල්පර්වතය උදු ඇටක් පමණව ගෙවීනමුත් කල්පයෙක අවුරුදු ගෙවියන්නේ නොවෙයි" බුදුන් බුදුව වදාරණලද.

එසේ කල කල්ප පරිවෙජදය කෙසේ වේදැයි යතහොත් ? මෙරු යුගුඤ්ඣර පෘථිවි සමුද්‍රාදීන්ගේ නැසී හටගැන්මෙන් වන්නේය, එසේවූ කප් අසඞ්ඛ්‍යයකුත් බුදුකෙනකුන් ලොව ඉපදී

මක් නැත්තේය, එහි "අසංඛ්‍යයෙක්" නම් කෙපමණ කලෙක් දැයි යතහොත් ? මෙලොව කෙළෙමණ ගණිත ශාස්ත්‍රයක් දන්නා කෙනකුත් විසිනුත් අසඞ්ඛ්‍යගණන් සුඛුකොට කියාගත නොහැක්කේය, එබැවින් නවලක්ෂ සැටදහසක්ගව් ගැඹුරඇති වවින් චක්‍රවාට පර්වතය අවසන්කොටඇති සතිස්ලක්ෂ දසදහස් තුන්සිය පණස් යොදුන් වට ඇති මහපොළොව පස්කපා රැස් කොට ඒ පස් තිබ්බටු පමණ බෙබරඇට පමණ ගුළිකොට ගිණුවත් අසංඛ්‍යයකට පමණ කටනොහැක්කේය, එබඳු කප් අසංඛ්‍යයකුත් බුදුකෙනකුන් ලොව ඉපදීමක් නැතිකල්හි යම්සේ චන්ද්‍ර සූර්‍යයන්ගේ ලොව ඉපදීමක් නැතිකල්හි සංවත්සර සෘතු මාස තිථි නක්ෂත්‍රාදීන්ගේ ලොව ව්‍යවහාරයක් නැත්ද එමෙන් එබඳුවූ අබුබොත්පාද කාලයෙහි සබ්බඤ්ඤ නොපවතිනා හෙයින් "පව් මේය පින් මේය" යි කියන විභාගයක් නැතිහෙයින් පින් රැස්කිරීමත් සවියාට නොපිළිවන, ලොවුතුරා බුදුන් ලොව පහළවූවත් සත්වතෙම සංජීව කාලසූත්‍රාදි අටමහ නරකයෙන් එක් නරකයෙක හෝ ඔසුපත් නරකයෙක හෝ උපන් නේවිනම් සබ්බඤ්ඤුත්වඥාණයක් තබා "බුදුන් උපනැ" යි යන බස් පමණකුත් අසන්ට නැති හෙයින්ද එහි පවිබ්බ බන්ධනාදිවූ කම්කටුල් කිරීමෙන් කායික මානසික දුඃඛයෙන් අතුරු නැතිව පවතිනා හෙයින්ද පින්කිරීම නොපිළිවන, එසේම බුබොත්පාදයෙහි උපදනා සත්වයා මනුෂ්‍යව නොයිපද තිරිසන්ජාතියෙක උපන්නේ වීනම් "පව් මේය පින් මේය" යි යන විභාගයක් නැති හෙයින්ද ඔවු නොවුන් කෙරෙහි භයින් නැතිගත් සිත් ඇති බැවින්ද කාමක්‍රෝධාදිය බලවත්ව පවත්නා හෙයින්ද පින්කිරීම නොපිළිවන. තවද බුබොත්පාද කාලයෙහි මිනිස්ලොව නොයිපද සත්වතෙම ප්‍රේතලොකයෙහි උපන්නේ වීනම් "පෙර මම පින් නොකොට මෙබඳු දුක්විඳිමට පැමිණියෙමි" යන පශ්චාත්තාපය නිරන්තරව පවත්නා හෙයින්ද සාපිපාසා දෙකින් මඩනාලද බැවින්ද පින්කිරීම නොපිළිවන.

තවද බුබොත්පාද කාලයෙහි මිනිස්ලොව නොයිපද පන්සියයක් කල්පයට ආයුෂය ඇතිව චිත්තයනැතිව රූපමාත්‍රයක් පවතිනා අසංඥතලයෙහි උපන්නේ වීනම්ද,

එසේම රූපදෙහයක් නැතිව සිත පමණක් පවත්නාවූ විසි දහසක් කල්පයට ආයුෂඇති ආකාසානඤ්චායතන ලොකය, එසේම සතලිස් දහසක් කල්පයට ආයුෂඇති විඤ්ඤාණඤ්චායතන ලොකය, එසේම සැටදහසක් කල්පයම ආයුෂඇති ආකිඤ්ඤායතන ලො

කය, එසේම අසූසාර දහසක් කල්පයට ආයුෂැති නොවසඤ්ඤ නාසඤ්ඤ යතන ලොකය යන අරූපලොක සතරෙහි උපන් නේවිනම්ද බුදුන් දැකීමද සඬ්ම ශ්‍රවණයද නොපිළිවන් හෙයින් පින් නොකළහැක්කේය.

තවද බුඩොත්පාදකාලයෙහි මනුෂ්‍යජාතියෙහි උපන්නොත් පිටසක්වල උපන්නේ වීනම් එහිත් පින් නොකටහැකි වන් නේය. කවරහෙයකින්දයත්? චන්ද්‍ර සූර්‍ය්‍ය දෙදෙනාගේ රශ්මින් එලිවන පමණක් එන් සක්වලෙන් නම හේ සතිස්ලක්ෂ දස දහස් තුන්සිය පණස් යොදනක් වටය එපමණ සක්වලවල් කෙළලක්ෂයක් විවින් ගෙන රිට මෙරු යුගන්ධර චක්‍රවාටාදි පවී තයන් උපුටා බිම සමකොට උඩින් ගල්පවිතයක් දැමූකල සාර මස් දෙපෝයකින් බිමට එයි, එපමණ උසඇති භවාග්‍රය දක්වා අඩ පුරලා සතර දිගින් එකදිග සක්වලවල් නියම දනිනා පිණිස යම් සෘඩිමත්වූ පුරුෂයෙක් එක සක්වලකට එක අඩ ඇටක් බැගින් දැමුයේ වීනමුත් කෙළලක්ෂයක් සක්වල පිරූ අබගොඩ නිමාවට යේනමුත් සක්වලවල් නිමාවට යන්නේ නොවෙයි. සතර දිග මෙසේම අප්‍රමාණවූ සක්වල වන් නේය. එසේවූ අප්‍රමාණ සක්වලවල් අතරෙන් මේ මගුල් සක්වලමුත් අන් එකද සක්වලකත් බුදුවරයෝ උපදනාහු නොවෙති. අනෙක් සක්වලෙක බුදුබණ පවත්නේ නොවෙයි. සඬ්ඝයාවහන්සේගේ දැකීමෙක් නැත. එබදු පිටිසක්වලෙක උපන්නාවූ සත්වතෙම කෙසේනම් පින්කරන්නේවේද? පිටී සක්වලතබා බුදුන් උපන් මේ මගුල්සක්වල සත්දහසක් යොදුන් පූර්වදිගෙහය, රිට පිරිවරවූ පන්සියයක් දිවයිනා, එසේම අට දහසක් යොදුන් උතුරුකුරු දිවයිනය, රිට පිරිවරවූ පන්සියයක් දිවයිනා, සත්දහසක් යොදුන් අපරගොයානය, රිට පිරිවරවූ පන්සියයක් දිවයිනා යන මෙහි තැන්වල උපන්නාහටත් නිවන් දැකීමට සුදුසුවූ පින් පිරෙන්නේ නොවෙයි. මේ ජම්බුද්වීපයට පිරිවරවූ දිවයින් පන්සියයෙහුත් මේ ලඬකාද්වීපයහැර සෙසු දිව යින්වල උපන්නාහටත් පින්පිරෙන්නේ නොවෙයි. ජම්බුද්වීප යෙහුත් බඹුරන් වැද්දන් ඉන්නා ප්‍රත්‍යන්තවල උපන්නා හටත් පින් සිඳවන්නේ නොවෙයි. එසේවූ ප්‍රත්‍යන්තයෙක නොසිපද බුඩොත්පාද කාලයෙක දඹදිව උපන්නොත් ජාත්‍ය න්ධ ජාතිබධිරව උපන්නේ වීනම් නුවණැත්තන් දැකීමක් හෝ ඔවුන්ගෙන් බණඇසීමක් හෝ ඒ සිතතබා කිමෙක් හෝ නොපිළිවන් හෙයින් පින්සිඳවන්නේ නොවෙයි. එසේ ඇස් කන්

නාසාදිවූ ඉන්ද්‍රියයන්ඇතිව තුනුරුවන් පවත්නා ප්‍රතිරූප දෙශ යෙක උපන්නොත් මෙ ලෝ නැත, පරලෝ නැත, කම්නැත, කම්පලනැත යනාදීන් දක්වනලද ලබ්ධිඇති මිථ්‍යාදෘෂ්ටි කුල යෙක උපන්නේවීනම් රතනත්‍රයට විරුඛව පවතිනා හෙයින් නිර්වාණගාමිවූ කුශලයක් කළහෙන්නේ නොවෙයි. එසේ ජාත්‍යන්ධ ජාතිබධිර නොව මිථ්‍යාදෘෂ්ටි නොව ප්‍රතිරූප දෙශ යෙක උපන්නාවූ යමෙක් ප්‍රාණඝාත අදත්තාදානාදිවූ අකුසල් කොට හස්තවෛශ්‍යද පාදවෛශ්‍යාදිවූ මහත් කම්කවුලට පැමිණ මහත් දුක්විඳිමින් මනුෂ්‍ය නාරකික වූයේද? යමෙක් තමා පෙර කළ අකුසල් බලයෙන් අශන වසන මාත්‍රයකුත් නොලැබ සාපිපාසා දෙකින් පීඩිතව කපාල හස්තව සිගාකා ඇවිදිමෙන් මනුෂ්‍යප්‍රෙත වූයේද? යමෙක් අනුන් අයතිව අනුන්ගේ මහත් භාරදියක් උද්වහනයකොට ඇවිදිමෙන් ලොකසිම්බව ඉක්මවා අනාචාර ශීලීව අනුන්විසින් භයගන්වනලදුව කැලෑවැද දුක් බහුලව හිතාහිත නොදැන ඇවිදිමෙන් මනුෂ්‍ය තිරශ්චින නම්විද? එසේවූ අයටත් බොහෝසේ පින් පිරෙන්නේ නොවෙයි.

අපිවූකලී එසේනොව නාරකාදි සතරඅපායෙන් මිදී පිටිසක්ව ලෙකනොසිපද අසංඥ අරූපලොකයෙක්හි නොසිපද අද ගොඑ බිහිරිනොව මිථ්‍යාදෘෂ්ටිනොව මනුෂ්‍ය නාරකිකනොව මනුෂ්‍ය ප්‍රෙතනොව මනුෂ්‍යතිරශ්චිනානොව කප් අසංඛ්‍යයකිනුත් ලැබ ගත නොහැක්කාවූ දුර්ලඞ්ඝවූ බුඩොත්පාද කාලයෙහි බුදුන් වදුල ත්‍රිපිටක ධර්මය සම්පූර්ණවම පවත්නාවූ දැගැප් මහබෝ ආදිවූ පූජ්‍ය වසතුවෙන් සැදුම්ලද්දාවූ මේ ශ්‍රීලඞ්කාද්වීපයෙහි උප නුම්ඹ බුදුකෙනකුන් විසිනුත් නියා නිමවාලිය නොහැක්කාවූ අනන්තා පර්‍යන්තවූ සංසාර දුඃඛය අප ගියදවස ච්න්දේ මෙබදු බුඩොත්පාදයක් ලැබ පින්කොටගත නුහුනු නිසාය. එසේ ලැබ පින්කළමෝනම් ත්‍රිවිධ බොධියෙන් එක්තරා බොධියකට පැමිණ සසර දුකින් මිදී අමාමහ නිවණට පැමිණිය මෝ වම්හ.

දැනුත් බුදුන් වදුළ සබ්ම්මය අසා දැන ශීලාදිවූ ගුණධර්ම යන් පුරා නිවන්දැකීමට සුදුසුවූ පින් සිඛනොකලමෝනම් මතු කවරකලෙක කෙසේ සසර දුකින් මිදියමෝද?

හේ මෙසේ දතයුතු.

කිසි සෘඩිමහිමයක් නැත්තාවූ යම්පුරුෂයෙක් තමාගේ බල පරාක්‍රමතා "මහාමේරු පර්වතමස්තකයෙහිපිහිටියාවූ තවතිසා

දෙව්ලොවරට මේ මිනිස්නයින් යෙමි" යන සිතින් මේ පෙනෙන් නාවූ මහමුහුද පිනාගොස් ගව්වකින් අධිකවූ සත්‌යිය සපණස් * යොදුනක් උසඇති අශ්‍වකණ්ණ නම් පර්වතයට නැගී එයින් බැස දෙගව්වකින් අධිකවූ එක්දහස් තුන්සිය දෙලොස් යොත් නක් පලලඇති පලමුවෙනි සීදන්‍ත සමුද්‍රය පිනා එපමණ උස ඇති විනතක පර්වත මස්තකයට නැගී එයින් බැස දෙදහස් සසිය පස්විසි යොදනක් පලලඇති දෙවෙනි සීදන්‍තසමුද්‍රය පිනා එපමණ උසඇති නෙමින්ධර පර්වත මස්තකයට නැගී එයින් බැස පන්දහස් දෙසිය පණස් යොදුන් පලලඇති තුන්වන සීදන්‍ත සමුද්‍රය පිනා එපමණ උසඇති සුදර්ශන පර්වත මස්තකයට නැගී එයින් බැස දසදහස් පන්සියයක් යොදුන් පල ලඇති සතරවන සීදන්‍ත සාගරය පිනා එපමණ උසඇති කර වීක පර්වත මස්තකයට නැගී එයින් බැස එක්විසි දහසක් යොදුන් පලලඇති පස්වන සීදන්‍තසාගරය පිනා එපමණ උස ඇති ඊසධර පර්වත මස්තකයට නැගී එයින් බැස දෙස ලිස් දහසක් යොදුන් පලලඇති සවෙනි සීදන්‍ත සමුද්‍රය පිනා එපමණ උසඇති යුගන්ධර පර්වතයට නැගී එයින් බැස අසූසාර දහසක් යොදුන් පලලඇති සත්වෙනි සීදන්‍ත සාගරය පිනා එපමණ උසඇති මහාමේරු පර්වත මස්තකයෙහි ශක්‍රපුර යට පැමිණ සිහිනුවණින් යෙදිසිටීනට සුදුසුකැනක සිටගත නොහි ඉන් පෙරලා වැටී වෙරම්බ වාතයෙන් අශ්වකණ්ණ පර්වතයෙන් පිටත සමුද්‍රයෙහි හෙලනාලද්දේ යම් පශ්චාත්තාපය කට පැමිණේද? එමෙන් මේ බුඩොත්පාදයෙහි දුර්ලභවූ මනු ෂ්‍යත්මභාවය ලදින් නිවන්දැකීමට සුදුසුවූ කුශලයක් සිඩ කොට ගතනුහුනුවොත් සසර සිවිනාතෙක්විදිනා පශ්චාත්තාප දුඃඛය ප්‍රමාණයෙන් නැත්තේය.

තවද මේ කාලයෙහි බුදුන්ගෙන් බණඅසා පින්කොට නුව ණුත්තන්ට ඇතුලත්නොවී පව්කිරීමෙන් බාලයන්ට ඇතුළත් වූ සඩයන්ට බාලපණ්ඩිත සූත්‍රයෙහි තියනාලද ක්‍රමයෙන් මෙ ලොවත් දුක්විඳ මෙයින් මියපරලොව ගියකල සතර අපායට පැමිණ දිව්‍යලොක බ්‍රහ්මලොකාදි මහත් සැපඇති තැන ඉප දීම තබා මනුෂ්‍යලොකයෙහි ඉපදීම පමණකුත් දුර්ලභනියාව දන්වන්ට බුදුන් වදාළ කාණකච්ඡපොපමාව සිහිකටයුත්තේය.

---

* සසිය පණස්.

ඒ කෙසේදයත්?

"දුල්ලභඤ්ච මනුස්සත්තං බුද්ධුප්පාදෙච්ච දුල්ලභෝ,
දුල්ලභාඛණ සම්පත්ති සඛෙමා පරම දුල්ලභෝ."

"සතිස් ලක්ෂ දසදහස් තුන්සිය පණස් යොත්නක් වටඇති චක්‍රවාටය ඇතුළත දිගින් පුළුලින් දෙලොස් ලක්ෂ තුන්දහස් සාරසිය පණස් යොත්නක් පමණ තැන් එකම මහමුහුදෙන් වීනම් ඒ මහමුහුදෙහි එකම කණකැස්බෙක් වීනම් ඒ මහමුහුදට බඹයක් පමණ දිගඇති එක වියසිඳුරන් ඇති වියදණ්ඩක් දමනලදුව සැඩපවනින් පුවී චක්‍රවාල පර්වතය පටන් පශ්චිම චක්‍රවාල පර්වතය සමීපයට යේනම් උත්තර චක්‍රවාල පර්වතය පටන් දක්ෂිණ චක්‍රවාල පර්වතය සමීපයට යේනම් අවුරුදු සිය යකින් හෝ අවුරුදු දහසකින් හෝ අවුරුදු ලක්ෂයකින් හෝ එනවරෙක ඉස ඔසවන්නාවූ ඒ කාණකච්ඡපයාගේ ඇස පව නින් පෙරලා ඇවිදිනාවූ ඒ වියසිඳුරට අසුවේද" සි බුදුහු සඞ්ඝයාවහන්සේ අතින් විචාරා වදාළසේක.

එසේ විචාරණ ලද්දාවූ භික්ෂූන්වහන්සේ වදාරණසේක් "ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස ඒ මුහුදේ දියත් නොසිඳී ඇම කල්ම පවත්නේවිනම් ඒ කාණකැස්බාත් ඇමකල්හිම ජීවත්ව හිඳ අවුරුදු සියයකින් දහසකින් ලක්ෂයකින් වරෙක ඉස ඔස වන්නේ වීනම් ඒ වියදණ්ඩත් නොදිරා ඇමකල්හිම පවත්නේ වීනම් ඒ වියසිඳුරත් කිසිවෙකිනුත් නොවැසී පවත්නේවීනම් 'හෙතුව ඇතිකල්හි ඵලය සිඳවෙයි' යනු නියමයක් හෙයින් යම්කිසි දිඝීකාලයෙකින්වත් එසේ නොවෙයි කියන්ට බැරි ය" සි සැලකර වදාළසේක.

එවිට තිලෝගුරු බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාරණ සේක් "ඉදින් මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි උපන්නාවූ ඒ බාලතෙම තමා නොවගත් දානශීලාදි කුශලධර්මයන් නැතිහෙයින් මිය සතර අපායෙහි උපන්නේවිනම් එහි උපන්නාහට කායවාක් මනො සංයමයෙක්වත් දාන ශීලාදිවූ සුචරිත කරණයෙක් වත් නැත් තේය. ඔවුනොවුන්ගේ ඇඟමස් කෑම් ආදියෙන් ප්‍රාණඝාතාදි අකුසල්ම සිඳවන්නේය. එබැවින් "හෙතුවක් නැතිව ඵලය සිඳනොවෙයි" යනු නියමයක් හෙයින් ඒ කාණකැස්බාගේ ඇස වියසිඳුරට අසුවීම අවුරුදු ගණනකින්වත් දෙසක් බෙන් සැලකියයුතුය.

"පව්කොට සතර අපායෙහි උපන් බාලයාගේ නැවත මේ මනුෂ්‍යත්මභාවය ලැබීම ඊට්ත්වඩා ඉතා දුර්ලභ දෙයකැ" සි වදාළහේක.

එබඳු දුර්ලභවූ මනුෂ්‍යත්මභාවය ලද්දුවූ එම්බා සත්පුරුෂයෙනි නොපවිසින් දිවා රාත්‍රි දෙක්හිම අප්‍රමාදව සිහිනුවණින් යෙදී පින්කටයුතුසි.

තවද මෙතනදී පින්රැස්කොට ගතනුහුනුවාවූ සඩයාට මතු නරකාදිවූ දුඃඛය අප්‍රමාණ නියාව දක්වන්ට මෙබඳු උපමාවක් දක්වම්හ.—හේ කෙසේදයත්?

යම්කිසි මනුෂ්‍යයෙක් යම් ක්‍රියාවකින් පෘථිවීශ්වරවූ රජක්හුගේ සිත් ගනීද රජතෙම ඕහට ප්‍රසන්නව අමාත්‍ය තනතුරක්දී රටකුත් දුන්නේවේද ඒ පුරුෂතෙම ඒ රටලැබ යෙහෙන් අනුහවකල නොහෙන්නේ බත්මුලක් ලත් රිලවකුමෙන් රට නාස්නේවේද යම්ක්හුගේ යහපත් යානාවක් හෝ වාහනයක් හෝ කෙල්ලක හෝ නොල්ලකු හෝ ආරාමයක් හෝ කෙතක්වතක් හෝ දුටුයේවීනම් ඒ සියල්ල බලාත්කාරයෙන් ඇරගන්නේවේද මනුෂ්‍යයෝ ඒ දැක "මේතෙම රජක්හුගේ අබ්භන්තාරයෙකැ"සි කිසිවක් කියාගත නොහෙද්ද එතෙම තමාටත්වඩා රජ්ජුරුවන්ට විශ්වාසවූ අමාත්‍යයකුගේ සහායක දෙයක් බලාත්කාරයෙන් උදුරගත්ද ඒ අමාත්‍යතෙම ඒඅසා ඔහු අල්වා දැඩිකොට තළා ඔහු පිට සමයහාතෙක් බිම හෙලා අද්දවා රජහුකරපැමිණ 'දෙවයන්වහන්ස අසවල් පුරුෂතෙම මෙසේ රට නාසන්නේය' සි කිද රජතෙම ඔහු අල්වා ගෙන්වාගෙන සිරගෙහි මසාතිබාලා "අසවල් පුරුෂතෙම රටවැස්සන්ගෙන් බලාත්කාරයෙන් භාවරභාවර බඩුවක් ඇරගත්තේද ඒ නොබා කියන්ව" සි කියා නුවර බෙරලැවීද ඒ අසා මනුෂ්‍යයෝ අවුත් මගෙන් මෙනාම් මෙනාම් දෙයක් ඇරගත මගෙන් මෙනාම් මෙනාම් දෙයක් ඇරගතැ" සි නොයෙක් දහස් ගණනෙක් මුරගා කිවෝවෙද්ද රජතෙම ඒ අසා යම්සේ වැඩියක් කිපුනේ සිරගෙහි දමා නොයෙක් නිග්‍රහකරවා මරා සොහොන්හි දමා "පයමැසූ දම පමණක් ගෙනොව" සි කියා නියොග කෙලේවේද?

මේ මනුෂ්‍යත්මභාවය ලැබ පින්කොට ගතනොහි නරකාදි දුගතියෙහි ඉපද දුක්විඳිමත් ඒහා සමානය.

ඒ කෙසේදයත්?

ඒ පුරුෂයා විසින් යම්කිසි ක්‍රියාවකින් රජහුගේ සිත් ගෙන රට ලත්තැන් මෙන් සසර බොහෝ අනුසල්කොට චුතිප්‍රති

සන්ධි වශයෙන් පවත්නාවූ සත්වයා පෙර කළාවූ යම්කිසි කුශල කර්ම්මයකින් මේ මනුෂ්‍යලොකයෙහි උපන්නාවූ කාලය දනයුත් තේය.

ඒ පුරුෂයා රට නසා දනව් චැසියන්ගේ බොහෝ බඩුගන්නා කල්හිද ඔහු කෙරෙහි හසින් ඒ රටවැස්සන් කිසිවක් කියාගත නොහෙන බව මෙන් මොහු මිනිස්ලොව ඉපද සිටිනාතෙක් පෙර ජාතියෙහි කළාවූද මේ ජාතියෙහි කළාවූද අකුශලයන් විපාකදීමට අසමර්ථව සිටිනාබව දනයුත්තේය.

එක් දවසක් රජවල්ලභවූ අමාත්‍යයකුගේ බඩුවක් ගත් හෙයින් කිපියාවූ ඔහු විසින් තලා රජගටහිසා මසාතිබූ කලක් මෙන් මනුෂ්‍යලොකයෙන් මිය නරකයෙහි උපන්නාවූ ඕහට පෙර මනුෂ්‍යලොකයෙහිදී දිගහ නුහුනු අකුශලයන් විපාක දීමට අවසරලත් නැන දනයුත්තේය.

අමුසොහොනෙහි දමා මැසූ දම පමණක් ගෙනාතැනමෙන් එහි එහි කර්ම්මයන් කෙරියවූකල්හි අනෙක් අනෙක් කර්ම්මයෙ කැසි ගනාදින් ඉස ඔසවා ගතනොහි කල්පය මුළුල්ලෙහි දුක් විඳීම දනයුත්තේය.

මෙසේ පච්චානන්තර්‍ය්‍ය කර්ම්මය නොකොට කල්පයක් මුළුල් ලෙහි නරකයෙහි පැසුනු මනුෂ්‍යයෝ මෙතෙකැසි පමණ නැත් තාහුය. නරකයෙන් තිරිසන්ජාතියෙහි ඉපද තිරිසන්ජාතියෙන් නරකයෙහි ඉපද නරකයෙන් ප්‍රෙතලොකයෙහි ඉපද මෙසේ කප් කෙළගණනාකුත් සතර අපායෙන් මිදී ගතනොහි දුක් විඳිනා සත්වයෝ අප්‍රමාණය එසේහෙයින් මේ මනුෂ්‍යජාතියෙ හිම මේ බුඩොත්පාදයෙහි උපන්නැනදීම මෙබඳු සංසාර දුකඛ යෙන්මිදි නිවන්දකිනා පරිද්දෙන් එක දවසකුත් ප්‍රමාදනොවී පින් කටයුත්තේයයි සැලකිය යුත්තේය.

තවද බුදුන් වදුල "පබ්බතොපම" සූත්‍රයෙනුත් සැලකිය යුත්තේය—ඒ කෙසේදයත්?

සැවත්නුවර රජ්ජයකොට වසන්නාවූ කොසොල් මහරජ නෝ ජෙතවන විහාරයෙහි වැඩහිඳිනා බුදුන්කරා උපස්ථානයට දවසකට තුන්වරක් නොවරදවාම යෙති, ඒ ඇර අතරතුරේ ගමනුත් බොහෝසේ ඇති. එසේ නිරන්තරයෙන් විහාරයට යන්නාවූ මහරජාණන් කැටුව සෙනඟ මහත්ව යනවත්ඇත, සඬ්ල්පව යනවත්ඇත. එබැවින් එක් දවසක් සොරුන් පන් සියයක් එසේ යන රජ්ජුරුන් දැක මේ රජතෙමේ නොවේලෙහි

සවල්පවූ පිරිවරගෙන බුදුන්ට උපස්ථානයට යන්නේය. එබැ
චින් 'මොහු අතරමගදී අල්වා මරා රාජ්‍යයගනුම්හ'යි සිතා සැ
වැත් නුවරටත් ජේතවනාරාමයටත් අතර අඤ්ඤතර නම් වෙහෙ
හි මගදෙපිට බෙදී සිටගත්තාහුය, මෙලොවට රජවන්නෝ
නම් මහ පින්ඇති අයෙක එබැවින් ඒ මහරජාණන්ගේ පිණි
න් ඔවුන් අතුරෙන් එක් සොරෙක් ගොස් රජ්ජුරුවන්ට එපවත්
දැන්විය. රජ ඒ අසා මහසෙනහ පිරිවර ගොස් අඤ්ඤතය
ව ට ලා සොරුන් අල්වා නිග්‍රහකොට උදැසනක්හේ
බුදුන්වඳින්වයහා ගමන මදක් පමාවවේලා ඉක් මවා
යියේය, එසේ ගොස් වැඳලන්නාවූ මහරජහට 'එම්බා මහරජ
උදැසනක්හේම එන ගමන් පමාව අදකලි ඉක්මවාආයේ කව
ර කාරණෙකින්දැ'යි විචාර වදාළසේක. එසේ විචාර වදාළා
වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට 'මෙබඳු ප්‍රාණවධයක් කරන්නිසා
පමාවීමි'යි ඉදුරා කියාගතහොහි වාඃජයෙන් කියන්නාවූ මහ
රජ තෙම 'ස්වාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස ලොව අඤ්ඤෙකලද්
දුවූ ඵෙශ්වයෂ්‍ය මදයෙන්මත්වූ කාමතෘෂ්ණවෙන් මඩනාලදසින්
ඇත්තාවූ තමතමන්ගේ රට ස්ථිරකොට පවත්වනු කැමැත්තාවූ
එහෙයින් සතුරන් ජයගෙන වසන්නාවූ රජදරුවන් විසින්
කටයුතු යම් රාජ්‍යාශ්‍රයෙක් ඇද්ද අදදවස් එබඳු රාජ්‍යාශ්‍ර
යෙහි ප්‍රමාදව ඇමි'යි දැන්විය. එසේ කීවාවූ මහරජහට බුදුහු
'මා වැනි' බුදුකෙනකුන් අසල විහාරයෙහි ඉන්දදී මෙබඳු දරු
ණුවූ අනුසල්කිරීම නොපට සුදුසු නොවේ'යි මම කියේවින්නම්
'මේ මහරජතෙම නිස්සොජස්ව හැම්මිගත නොහි සිතූ එකහ
නොවන හෙයින් මතු මා කියන බණත් අසාගත නොහෙන්
නේය. එබැවින් වාඃජයෙන් කථාකළාවූ මේ මහරජහට
මමත් වාඃජයෙන් ධම්මදෙශනා කෙරෙමි'යි බුදුරජාණන්
වහන්සේ වදාරණසේක් 'එම්බා මහරජ නා විසින් අදහා
ගන්ට සුදුසුවූබස් ඇති සත්‍යවාදිවූ පුරුෂයෙක් නාහෙර අදිත්
මෙසේ දන්වාද එම්බා මහරජ්ජුරුවන් වහන්ස මම පූර්වදිග
හෙළවරපටන් එන්නෙමි එතැන්හි අහසවැනිවූ ගැල්පවිත
යෙක් බිමපටන් අකනිට්ඨබ්‍රහ්මලොකය දන්වා දිව්‍යබ්‍රහ්ම මනු
ෂ්‍යමනුෂ්‍ය තිරශ්චීනාදිවූ සියලූ සත්වයන් ද ගලෙහිලා අඹරණ
තලසුන්නක් මෙන් පෙරලි මැඩ සුණුවිසුණු කොට එන්නේය.
එබැවින් නුබවහන්සේ විසින් කටයුතු කාර්‍යයෙක් ඇත්නම්
ශ්‍රුඝවකොට 'ගතමැනවැ'යි කියේද එසේම දෙවෙනි පුරුෂ
යෙක් පශ්චිම දිගින් අවුත් මෙම අස්නා කියන්නේ ඒද එසේම
තුන්වෙනි පුරුෂයෙක් උතුරුදිගින් අවුත් මෙම අස්නා කියන්

නේවේද එසේම සතරවෙනි පුරුෂයෙක් දකුණුදිගින් අවුත් මෙම අස්න හියන්නේවේද මෙසේ අදහාගන්ට සුදුසුවූ බස් ඇති පුරුෂයන් සතරදෙන සතර දිගින් අවුත් අඟසවැනිවූ පවීත සතරක් සතරදිගින් සියලු සත්වයන් මැඩ සුනුවිසුනු කොට ගෙන පෙරලීඑන්නේය. 'එම්බා රජ්ජුරුවන් වහන්ස නුබවහන්සේ විසින් කටයුතු කායකීයෙක් ඇත්නම් යුහුව කොට ගතමැනවැ'සි හියද්ද මහරජ මෙබඳු මහත් භයක් පැමිණි කල්හි මනුෂ්‍යයන්ට ඉතා දරුණුවූ සැඟයවීමක් පැමිණිකල්හි මතු මනුෂ්‍යත්ම භාවය නැවත ලැබගැන්මත් ඉතා දුල්ලභකල්හි රට කැමත් කටයුතුදැ'සි විචාරා වදුලසේක.

එකල්හි සීමගරජ හියනුයේ 'මෙබඳු මහත් භයක් දරුණුවූ මනුෂ්‍ය විනාශයක් පැමිණිකල්හි මතු මනුෂ්‍යත්ම භාවය දුල්ලභවන කල්හි ප්‍රාණඝාතයෙන් වැලකීමය, අදත්තාදාන යෙන් වැලකීමය, කාමමිථ්‍යාචාරයෙන් වැලකීම්ය, යනාදින් දක්වනලද දශකුශලකර්ම පථය හැර අන්කටයුත්තෙක් නැතැ' සි කියේය. එසේ හියාවූ මහරජහට බුදුහු වදුරණසේක් 'එම්බා මහරජ මේ මා හියේ උපමායෙක මේ උපමායෙන් කටයුතුවූ අර්ථය-මෙසේ දතයුත්තේය.

ජරාවනම් එක් පවීතයක්හා සමාන වන්නේය. මරණයත් එක්පවීතයක්හා සමානවන්නේය. ව්‍යාධියත් එක් පවීතයක් හා සමානවන්නේය. විපත්තියත් එක් පවීතයක් හා සමාන වන්නේය.

මෙසේ ජරා, මරණ, ව්‍යාධි, විපත්ති, යන පවීත සතර එක සත්වයකුත් නොහැර මැඩ සුනුවිසුනුකොට එනකල්හි කාණනැස්බාගේ උපමාවෙන් කිහෙයින් මනුෂ්‍යත්ම භාවයත් නැවත ලැබගැන්ම දුල්ලභවනකල්හි රට කුමක් කටයුතුදැ'සි විචාරා වදුලසේක.

එබසට මහරජ නොම හියනුයේ 'මෙසේ ජරාය, මරණය, ව්‍යාධිය, විපත්තිය, යන සතරින් එකානතායෙන් ආත්ම විනාශ වනකල්හි නැවත මනුෂ්‍යත්ම භාවයත් ඉතා දුල්ලභවනකල්හි පින්මුත් අනිත් කටයුතු දෙයෙක් නැත.

හේ එසේමය.

සඞ්ඝමිත්‍රා භාග්‍යවතුන් වහන්ස තවද නුබවහන්සේට දැන්විය යුත්තෙක් ඇත. ඓශ්වර්‍යයේ මදයෙන් මත්වූ අප රජ්දරුවන්ගේ ඇත්සෙනහාක් මෙනහ කටයුතු යුධයක්ඇත ප්‍රතිමල

ණදිවූ උපද්‍රව නැවතන්නාවූ ඇත්සෙනඟ ගෙන යුඹකුරන්ටත් නොපිළිවන අස්සෙනඟත් රථසෙනඟත් පාබල සෙනඟත් ගෙන යුඹකරන්ටත් නොපිළිවන, අප රජදරුවන්ගේ මන්ත්‍රණ භෙදයෙන් සතුරන් ජයගැන්මකුත් ඇති, ජරාමරණාදිවූ උපද්‍රව ඒ මන්ත්‍රණ යෙන් භෙදත් නොකට හැක්කේය. නැවත මේ රජකුලෙහිඳ සතුරන්ට වසනුදී සිත්ගෙන කරණ ධන යුඹයකුත් ඇත. ජරාමරණාදිවූ උපද්‍රවයට එසේ වසනුදී සිත්ගෙන සන්හිඳුවා ගත නොහැක්කේය. එසේහෙයින් සවී ප්‍රකාරයෙන් කවරනම් නුවණකින් පරීක්ෂාකොට බැලුවත් පින්කිරීම හැර අන්කටයුත්තෙක් නැතැ'යි දැන්විය. එසේ කී වාවූ මහරජහට බුදුහු මේ ගාථාවෙන් මෙසේ වදාළසේක.

'නක්ඛත්තපඤ්ඤතොපොසෝ
සම්පස්සංඅත්තමත්තනෝ
බුද්ධෙධම්මෙච සඞ්ඝෙච
ධිරොසව්වංනිවෙසයේ.

යොධම්මචාරීවාචායා
කායෙනාඋදචෙතසා
ඉධචෙවනංපසංසන්ති
පෙච්චසග්ගෙපමොදතී.

එම්බා මහරජපුරුවෙනි ඉදින් සතියාගේ ජරාමරණාදිවූ උපද්‍රව වැලකීමට පින්මිස අන්කටයුත්තෙක් තමාට නැත්තේද එබැවින් දුර්ලභවූ මේබුඩොත්පාදයෙහි මනුෂ්‍යත්තභාවය ලත් නුවණැත්තාවූ සත්පුරුෂතෙම තමාට වන වැඩ සලකන්නේවී නම් බුබරත්නයෙහිද, ධම්මරත්නයෙහිද, සඞ්ඝරත්නයෙහිද, යනමේ රත්නත්‍රයෙහි සරණශීලාදි වශයෙන් ශ්‍රද්ධාව පිහිටුවා ගන්නේය, මෙසේ බුබාදිවූ රත්නත්‍රයෙහි ගුණ අදහාගැන්ම යයි කියනලද ශ්‍රද්ධාවෙන් යුක්තවූ යම්කිසි පුරුෂයෙක් කයින් සිඳවන ප්‍රාණඝාත නම් අකුශලය, අදත්තාදාන නම් අකුශලය කාමමිථ්‍යාචාර නම් අකුශලයද දුරුකොට බුබාදී රත්නත්‍රයට හා මවු පියගුරු වෘඛාදීන්ට කටයුතු වතාවත් ආදිවූ කායික පින් කම් කරන්නේවේද බසින් සිඳවන මුසාවාදීමය, කේලාම්කීමය, අනුන්ට බිණීමය, සැඟී මොසොඳෙකට බාධකවූ වැඩ නැතිබස් කීමයයි කියනලද අකුසල් සතර දුරුකොට බණකීමය, රත්නත්‍රයෙහිගුණකීමය යනාදිවූ වාචසික පින්කිරීමෙහිඥේදී වාසයකරන්නේවේද නැවත සිතින් සිඳවන්නාවූ අනුන්ගේ සම්

පත්තියක්දැක 'මේසැපතමටවිහාම් යෙහෙකැ'යියන අභිද්ධාවය, 'මේසැවයා නැසිගියේනම් යෙහෙකැයි'යන ව්‍යාපාදය, කම්නැ න, කම්පලනැත, කුසල්නැත, අකුසල්නැතැ'යි යනාදීන් ගන් නාලද මිථ්‍යාදෘෂ්ටිය, යන අකුසල්තුන දුරුකොට බුධානුස්මෘති, ධම්මානුස්මෘති, සංඝානුස්මෘති, ආදිවූ මානසික කුසල් සිඛකොට ගන්නේවේද මෙසේපින්කරන්නාවූ පුරුෂයාට බුඩාදි මහොත්ත මයෝ මේ ලොකයෙහි ප්‍රශංසාකරති පරලොව ගියේ චාතුම්මී හාරාජිකභාවතිංසාදිවූ සදිව්‍යලොකයෙහි හෝ බ්‍රහ්මලොකයෙ හි හෝ උපන්නේ මහත්වූ දිව්‍යඓශ්වර්‍යයෙන්ද සතුටුවන් නේය.

මෙසේ භවභොග සම්පත් විඳ කෙළවරතමා කළාවූ ප්‍රාඥ නාපරිද්දෙන් තුන්තරබොඩියෙන් එක්තරා බොඩියනට පැමි ණ සසරදුකින් මිදී අමාමහනිවන් දකින්නේය'යි වදාළසේක.

මෙසේ ජරාමරණාදීන්ට පඨිත සකරක් උපමාකොට මනු ෂ්‍යාත්මභාවාදියත් දුල්ලභයයි දක්වා බුදුන්වදාළ මේ අවවාදය නිරන්තරයෙන් සිතතබාගෙන දියබුබුලක් මෙන් ඉතා දුල්ල භවූ නෙසෙල්කදක් මෙන් අසාරවූ විදුල්ඔක්මෙන් වහා නාශ්‍ය වූ මේ මනුෂ්‍යාත්මභාවයට ප්‍රතිලොභනූපදවා නැසෙන්නාට පළමුකොට සගමොන් සිඛකරන්නාවූ කුසල්රැස්කොට කල කින් ලද්දාවූ මේ මනුෂ්‍යාත්ම භාව ප්‍රතිලාභය සඵලකටයුත් නේය.

මෙසේ අවවාද වශයෙන් පඨිතොපම සූත්‍රය දක්වා මෙසේ ම කුශලකරණයෙහි පමානොවීම පිණිස රඨපාලසූත්‍රයෙන් එන දෙශයක් දක්වම්හ—හේ කෙසේදයත්?

එක්කලෙක භාග්‍යවත්වූ සම්බුදයන් වහන්සේ පූර්ව බුඩවරයන්ගේ කාලයෙහි පින්කොට මුනුකළ ප්‍රඥාවන්ව සිටි වෛනෙය ජනයාට ධම්මදෙශනාකොට නිවන්දක්වනු සඳහා මහාසඞ්ඝයා පිරිවරා ගෙන සැරිසරා චඩනාසේක් කුරු දෙශයෙහි 'ථුල්ලකොට්ඨිත' නම්වූ නියම්ගම සමීපයට පැමිණි සේක් ඒ නියම්ගම වාසයකරන්නාවූ බ්‍රාහ්මණයන්හා ගෘහ පතීන් බුදුන්ගේ 'ඉතිපිසො භගවා' යනාදීන් ලොවපහළුවූ බුදුගුණ අසා වෙබඳු මහොත්තමයන්ගේ බස්අසා මෙලොව පර ලොව වැඩෙහි පිහිටාගැන්ම නැතත් ඇසඇර මෙබඳු මහොත් තමයන්ගේ රුවදැකීමද අපට මහවැඩක්මය'යි සිතා බුදුන්ක රුණවුත් වැඳ එකත්පස්ව උන්නාහුය. එලස උන්නාවූ බ්‍රාහ්ම

ණයන්ටහා ගෘහපතීන්ට භාග්‍යවත්වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ ධර්ම්දෙශනාකිර්මෙන් මෙලොව පරලොව වැඩදන්වා වදළ සේක. සමාදන්කළ පිළිවෙත්හි සිතත්‍යුත්‍පාදකරවා වදළසේක.

එහි 'යහපත යහපත යහපතැ'යි කියා ප්‍රශංසාකරවූ සේක.

ඒ බණපිරිස් අතුරෙහි උළුලකොවිතිත නම්ගම නායන කුලයෙහි උපන්නාවූ 'රඨපාල' නම් කුලපුත්‍රයෙක්ද බණ අසා උන්නේය එසේ උන්නාවූ රඨපාල නම් කුලපුත්‍රයාහට මෙබඳු කල්පනාවෙක් උපන.

'මේ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ යම් ධර්ම්දෙශනාවක් කළසේක්ද ගිහිගෙයි වසන්නාත්හු විසින් ඒ සබර්ම්ය සම්පුණ්කොට ඉතා පිරිසිදුකොට රැකුණාකිරීම නොපිළිවන.

එබැවින් මම ඉසකෙස් දැලිරවුළු කපාහැර කසට රැදූ පිළි හැඳපෙරව ගිහිගෙන් නීක්ම ශාසනයෙහි මහණවීන් නම් යෙහෙකැ'යි සිතුය. එසේ සිතුවාවූ ඒ කුලපුත්‍රතෙම ඒ ඉ්‍රාහ්මණ ගෘහපතීන් බුදුන්ට වැඳ අවසරගෙන ගියකල්හි තෙමේ නැවත බුදුන්වැඳ 'සඩාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස නුබවහන්සේ වදළ ධර්ම්ය ගිහිගෙහි සිට රැකුණාකිරීම නොපිළිවන එබැවින් ශාසනයෙහි මහණවෙම්' කියා අවසර ඉල්වීය එබසට බුදුහු 'තෝ මවුපියන්ගෙන් අනුදන්නාලද්දේදැ'යි විචාර වදළ සේක.

'මම මවුපියන්ගෙන් අනුදන්නා ලද්දෙම් හොවෙමි'යි කිය බුදුහු 'මවුපියන්ගෙන් අනුහොදන්නාලද දරුවන් බුදුවරයෝ මහණ හොකරති' වදළසේක. ඒ අසා කුලපුත්‍රතෙම බුදුන්ට වැඳ අවසර ඉල්වාගෙන මවුපියන්ගේ සමීපයට ගොස් මවුපිය දෙදෙනා වැඳ 'මැණියන්වහන්ස පියාණන්වහන්ස මම සර්ව්ඥයන් වහන්සේගෙන් බණඇසීමි ඒ ගිහිගෙයි සිට රැකුණාකිරීම දුක. ඉන් මම ශාසනයෙහි මහණවනු කැමැත්තෙමි. එබැවින් මට අවසර දුන මැනවැ'යි කියේය.

එබසට මවුපිය දෙදෙන කියන්නාහු 'තෝ වනාහි අපගේ එකම ප්‍රියවූ මහාපවු පුත්‍රයෙක. සැපයෙහි පිහිටියෙහිය. සැපයෙන් වඩනා ලද්දේය. කිසි දුකක් නොදන්නෙහිය. තා කැමැත්තක් අනුභවකොට තා කැමැත්තක් පානයකොට කැමති දෙයක ඉඳුරන් පවත්වා කැමති සැපතක් අනුභවකොට

පිනුත්කෙරෙමින් ගිහිගෙහි වාසයකරව. අපි මරණයෙනුත් කොහා වෙන්වනු නොකැමැත්තම්හ. ජීවත්ව ඉන්නාවූ තොපට අවසරදෙමෝද අවසර නොදෙම්හ'යි කිවාහුය.

ඒ 'රඨපාල' නම් කුලපුත්‍රතෙම දෙවෙනිව තුන්වෙනිවත් මෙසේනියා යාච්ඤාකෙරේය. දෙමවුපියෝ දෙවෙනි තුන්වෙනි වත් මෙසේමකියා ප්‍රතික්ෂේප කළාහුය. එකල්හි රඨපාල කුල පුත්‍රතෙම 'මෙතැන්හිම හෙව මරණහෝවෙමි. නැත පැවිදි වීමට අවසරහෝ ලබම්. නැතනැයි නොසිටිමි'යි කියා කිසි වක් නොඅතුලාවූ බිම හොත්තේය.

එසේ හොත්තාවූ ඔහුදැක දෙමවුපියෝ පළමුපරිද්දෙන් කියා යාච්ඤාකළෝය. එසේ දෙතුන්වරෙක යාච්ඤාකළ කල් හිත් ඒ කුලපුත්‍රතෙම මුවෙන් නොබැණ හොත්තේය. එකල් හි ඔහුගේ දෙමවුපිය දෙදෙන රඨපාල කුලපුත්‍රයාගේ යහලු වන්කරු ගොස් එම්බා කුලපුත්‍රයෙනි තොපගේ යහලුවූ 'රඨපා ල' තෙම ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයාණන් වහන්සේගේ සමීප යෙහි මහණවීමට අපගෙන් අවසර ඉල්වීය. අපි අවසර නුදුන්නම්හ. එතෙම 'මෙතනාම මරණහෝවෙමි පැවිදිවීම ට අවසරහෝ ලබමි'. කියා 'කිසිවක් නොඅතුලාවූබිම සයනය කෙළේය. තොපි ගොස් යාච්ඤාකරවයි' කිවාහුය. එබස් ඇසූ වාවූ ඒ කුලපුත්‍රයෝ ගෘහයින් තුන්වරක් දක්වා යාච්ඤාකොට එනබසකුත් නොලැබ මෙසේ සිතුවාහුය. 'මේ රඨපාල තෙම මෙතනාම හෙව මෙලේනම් කිසි ගුණයකුත් නොලබන්නේය. ඉදින් පැවිදිවූයේ වීනම් කලින්කල මවුපියන්ටත් දැකීම ලැබෙ යි. මහණව විසීමනම් 'ඉතා බැරිදෙයෙකැ'යි මැවී පෙක්ගෙ න දවස්පතා ලත් අහර වැළඳියයුතුවෙයි. එක්වේලෙකම් අනුභව කටයුතුවෙයි. බ්‍රහ්මචර්‍යාවත් ඉතාදුෂ්කරය. මේ රඨ පාලතෙම ඉතා සිවුමැලි එකෙක. නාගරිකය. හෙතෙම ඒ බ්‍රහ්මචර්‍යාව කෙසේ රක්‍ෂාකෙරේද? නැවත සිවුරුහැර එන් නේමය. එබැවින් 'දෙමවුපියන් ගිවිස්සම්හ'යි සිතා දෙමවු පියන් සමීපයට ගොස් එපවත්කියා පැවිදිවීමට අවසරදෙන්ට කිවාහුය.

මවුපිය දෙදෙනා එසේ වීනම් 'කලින්කල අවුත් අපදැක යෙත්ව'යිකියා ප්‍රතිඥාගෙන අවසර දුන්නාහුය. එනනාම සඳ වසක් නිරාහාරව හොත් බැවින් සැප අහර අනුභවකිරීමෙන් කිපදවසකින් ශරීරය සතප්පායෙන මවුපිය දෙදෙනා වැඳ අවසරගෙන බුදුන් සමීපයටගොස් 'මා මහණකරවාගන මැන

වැ'සි යාචිඤ්ඤකෙලේය. බුදුහු එක් භික්ෂුකෙනකුත් වහන්සේ ට' මොහු මහණකරවා උපසම්පදා කරව'සි වදාළසේක. උන් වහන්සේ වදාළ පරිද්දෙන්ම මහණකරවා උපසම්පදා කරවූ සේක. උන්වහන්සේ පැවිදිව සාමණයකුත් පමාණොවී නිවන් කරා මෙහෙයනාලද සිතින් වීර්‍යයකරණසේක් දෙලොස් අවුරුද්ද දකින් රහත්ව දෙමවුපියන්ට කියා ආවාවූ ප්‍රතිඥ සිහිකොට 'දෙමවුපියන්දැක එමි'සි යන සිතින් බුදුන්ටදන්වා වැඳ අවසර ගෙන තමන්වහන්සේගේ පා සිවුරු පමණක් ගෙන ක්‍රම යෙන් සැරිසරගොස් කුරුරට ථූලලකොට්ඨිතනම් නියම් ගමට පැමිණ කොරව්‍ය රජ්ජුරුවන්ගේ 'මිගාචීර' නම් උයන්හි එක් රුකක් මුල දිවාවිහරණයෙන් වැඩඋන්සේක.

එදවස් කොරව්‍ය රජ්ජුරුවෝ මිගාචීර නම්වූ උයන්ගොව් වා කැඳවා 'අපි උයන දක්නා පිණිස යම්හ උයන ශුඛකරව'සි කීයේය. ඒ උයන්ගොවිතෙම උයනට ගොස් උයන ශුඛකර ණුයේ එසේ වැඩඋන්නාවූ රඨපාල තෙරුන්වහන්සේ දැක 'මෙබඳු මහසැපතක් හැර පැවිදිවන්ට ගියාවූ රඨපාල තෙම නැවත නොඅයේය. 'මේ ඉතා දුෂ්කරයෙකැ'සි අපගේ රජ්ජු රුවන් වහන්සේ නඑවන්ගේ මැදත් අමාත්‍යයන්ගේ මැදත් රඨපාල තෙරුන්වහන්සේගේ ගුණවදාරණසේක. එසේහෙ සින් මුන්වහන්සේ වැඩිබවනිම මට පඩුරෙකැ'සි රජහුකරා ගොස් වැඳ දෙවයන්වහන්ස නුබවහන්සේ 'මේ ථූලලකොට්ඨිත නම් නියම්ගම අග්‍රකුලයෙන් මහණවූ යම් රඨපාල නම් කුල පුත්‍රයාණ නෙනකුන්ගේ ගුණ කියනාසේක්ද ඒ රඨපාල නම් තෙරුන්වහන්සේ අවුත් උයනේ එක් රුකක්මුල වැඩඋන්සේ කැ'සි කීයේය. ඒ අසා කොරව්‍ය රජ්ජුරුවෝ 'උයන්කෙළි තබා රඨපාල තෙරුන්වහන්සේ දකින්ටයම්හ'සි යහපත් යානාවක් යොදවා මහත්වූ රජසමෘඛියෙන් නික්ම යානාවෙන් යන්ට සුදුසුතැන් යානාවෙන් ගොස් යානාවෙන් බැස පයින්ම රඨපාල තෙරුන්වහන්සේ උන් රුකමුලට ගොස් සමගසතුටු වන්ට සුදුසු කථාඉනාට එකත්වපස්ව උන්නේය. එසේ උන් නාවූ මහරජතෙම කියනුයේ 'එම්බා රඨපාල තෙරුන්වහන්ස මෙලොව මනුෂ්‍යයන්ට පිරිහිම් සතරෙක් ඇත ඒ පිරිහිම්නිසා මනුෂ්‍යයෝ හිසකෙස් දැලිරවුළු කපාහැර කසාපිළිහැඳ පෙරව පැවිදිවෙති.

ඒ පිරිහිම් නම්

ජරාපිරිහිමය, ව්‍යාධිපිරිහිමය, භොගපිරිහිමය, ඤාතිපිරිහි මයයි යන සතරය රඨපාල තෙරුන්වහන්ස මෙලොව ජරාපිරි

හිම නම් කවරේද? යමෙක් ජරාවෙන් ජීර්ණවේද වයොවෘද්ධවේද පශ්චිම වයසට පැමිණියේවේද එතෙම මෙසේ සලකන්නේය. 'මම ජරාවෙන් දිරාගියෙමි වයොවෘද්ධයෙමි පශ්චිම වයසට පැමිණියෙමි මට නොලත් වසතුවක් ලැබගන්නත් නොපිළිවන ලත්වසතුව වඩාගන්නත් නොපිළිවන එසේ හෙයින් ඉසතෙස් දැලිරවුළු කපාහැර කසපිළිහැඳ පෙරව මහණව ගියෙම්නම් යෙහෙකැ'යි සිතා පැවිදිවන්නේය. මේ ජරාපරිහිමෙන් පැවිදි විමය.

. එම්බා රඪපාල තෙරුන්වහන්ස! නුබවහන්ෂේ තරුණ සේක, යහපත්වූ යොවන වයස ඊවිෘස්න, තවප්‍රථම වයස ඉක් මනොහියේය. එසේ හෙයින් නුබවහන්ෂේට ජරාපිරිහිමෙක් නැත, කුමක්දැන කුමක්අසා මහණවූෂේක්ද.

එම්බා රඪපාල තෙරුන්වහන්ස ව්‍යාධිපිරිහිම නම් කවරේ දයන්? මෙලොව යම් පුරුෂයෙක් ව්‍යාධියෙන් දුකට පැමිණියේ ද බලවත් ගිලන්කමක් ඇත්තේද එතෙම මෙසේ සලකයි 'මම ව්‍යාධිගතයෙමි මට දැන් නොලත් ලාභයෙක් ලැබගන්ටත් නොපිළිවන ලත්ලාභය වඩාගන්ටත් නොපිළිවන එසේහෙයින් ඉසතෙස් දැලිරවුළු කපාහැර ශාසනයෙහි මහණවින්නම් යෙහෙකැ යි සිතා පැවිදිවේද මේ ව්‍යාධි පිරිහිමෙන් පැවිදිවීමය නුබවහන්ෂේවූ නලී කිසි ව්‍යාධියෙක් නැතිෂේක. ඉතා සීතල නොවන්නාවූ ඉතා උෂ්ණ නොවන්නාවූ සමකොට අහර පැසවන්නාවූ ජඨරග්නියෙනුත් යුකතෂේක. එබැවින් නුබ වහන්ෂේට ව්‍යාධිපිරිහිමෙක් නම් නැත කුමක්දැන කුමක් අසා මහණවූෂේක්ද.

එම්බා රඪපාල තෙරුන්වහන්ස භොග පිරිහිම නම් කව රේද? 'මෙලොව යම් පුරුෂයෙක් දුසිදස් කම් කරුවන්ගෙන් ආඪ්‍යවේද මහත්වසතු ඇත්තේද උපභොග පරිභොග වසතු වත් බොහෝවේද ඔහුගේ ඒ පරිවාර සම්පත්තිය හා වසතුව ක්‍රමයෙන් නැසීගියේද එ තෙම මෙසේ සලකන්නේය 'මම පෙර මහත් ආඪ්‍යයෙමි මහත් ධන ඇතියෙමි මහත් භොග ඇත්තෙමි මාගේ ඒ භොගය දැන් විනාශයට ගියේය. මට දැන් නොලත් ධනයක් ලැබගන්ටත් නොපිළිවන ලත්ධන යක් වඩාගන්ටත් නොපිළිවන එසේ හෙයින් ගිහිව සිවීමෙන්

එල කිව්ද කසාපිළී හැඳපෙරව ශාසනයෙහි මහණවූයෙම් නම් යෙහෙකැ'යි සිතා පැවිදිවේද මේ හොඟ පිරිහිමෙන් පැවිදිවීමය.

නුබවහන්ඉේ විනාහි රට නැසි ආ රජකුටවත් රටවැස්සන් වත් උපසථානකරන්ට පුළුවන් හෙයින් 'රඨපාල'යයි ප්‍රසිඩවූ මහත් සැපඅති කුලයෙක උපන්ඉේක. එඉේහෙයින් නුබවහන්ඉේට ධනයෙන් පිරිහිමෙක්නැත කුමක් දුන කුමක් අසා කුමක් දුක මහණවූ ඉේක්ද.

නැවත නැයන්ගෙන් පිරිහිම නම් කවරේද?

මේ ලොකයෙහි යම් පුරුෂයක්හට මිත්‍රයන්හා යහලුවොත් බොහෝවෙද්ද මවුපිය දෙපක්ෂයෙහි නැයොත් බොහෝවෙද්ද ඒ සියලු නැයෝම කුමු කුමයෙන් නැසිගියෝද ඒ පුරුෂතෙම මෙසේ සලකන්නේවේද "පළමු මට මිත්‍රයෝද යහලුවෝද නැයෝද බොහෝවෙති. ඒ සියල්ලෝම දුන් නැසීගියෝය. එබැවින් මට දුන් නොලත් හොඟයන් ලැබගන්ටත් නොපිළිවන ලත්හොඟය වඩාගන්ටත් නොපිළිවන. එබැවින් එකාකිව ගිහිගෙයි සිටීමෙන් ප්‍රයොජන කවරේද? හිසකේ දැළිරවුළු කපාහැර කසාපිළී හැඳ පෙරව මහණවීම්නම් යෙහෙකැ" යි සිතා පැවිදිවන්නේ වේද, මේ ඤුති පිරිහිමෙන් පැවිදිවීමය.

"එම්බා රඨපාල තෙරුන්වහන්ඉ! නුබවහන්ඉේට මේ ථූලල කොනීත නම් ගම බොහෝ මිත්‍රයන් හා යහලුවොත් ඇත, මවුපිය දෙපක්ෂයෙහි නැයොත් ඇත, මවුපිය දෙදනත් ඇත, එඉේ හෙයින් නුබවහන්ඉේට නැපිරිහිමෙක්නැත, එබැවින් කුමක් දුක කුමක් අසා මහණවූ ඉේක්ද" යි විචාළේය. එඉේ විචාළාවූ කොරව්‍ය රජහට රඨපාල තෙරුන්වහන්ඉේ වදාරණ ඉේක් "එම්බා මහරජ සවීඥතාඥානයෙන් සියල්ල පිරිසිඳ දත් නාවූ භාග්‍යවත්වූ බුදුරජාණන්වහන්ඉේ සංක්ෂපයෙන් බණ පද සතරක් වදාළඉේක. ඒ ධම්මිකථාවන් අසා මම් මහණවීමි" යි "මෙලෝ වැසිතෙම ජරාව විසින් ගෙනයනු ලබන්නේය. බොහෝකල් නොපවත්නේය" යනු එක ධම්මයෙකැ.

"මෙලෝ වැසිතෙම නිසි පිහිටක් නැත්තේය, මොවුන් රක්ෂාකරණ එකකුත්නැත" යනු එක ධම්මයෙකැ.

"මෙලෝ වැසිතෙම තමාඅයත්වූ නිසිබඩුවකුත් නැත්තේය, තමා අයතියයි සිතූදෙයක් ඇත්නමුත් ඒ සියල්ලම දමා යායුතු දෙයකැ" යි යනු එක ධම්මයෙකැ.

"මෙලෝ වැසිතෙම නොපිරුණු සිත්ඇත්තේය, ආශාවට දාසව සිටිනේය" යනු එක ධම්මයෙකැ. මෙඉේ බුදුන්වදාළ ධම්ම

පදයත් සතරදෙනා අසා ගිහිගෙය හැර මම් මහණවීම් " සි වදාළසේක.

එකල්හී කොරව්‍ය රජ්ජුරුවෝ කියන්නාහු " එම්බා රඨපාල තෙරුන්වහන්ස! නුබවහන්සේ 'මෙලෝ වැසිතෙම ජරාවසිත් ගෙනයනු ලබන්නේය, බොහෝකල් නොපවත්නේය' සි වදාළසේක, මේ වචනයට අර්ථ කවරේදැ" ? සි විචාළේය.

" එම්බා මහරජ ! තෝ පෙර විසිවයස් ඇතිවිද පස්විසිවයස් ඇතිවිද ඇත්සරමත් කෙලෙහිද අස්සරමත් කෙලෙහිද රථ සර මත් කෙලෙහිද දුනුසරමත් කෙලෙහිද කඩුසරමත් කෙලෙහිද පය සවිත් ඇතිවිද අතසවිත් ඇතිවිද 'යුඛයට සමර්ථය' සි කියයුතුවිදැ" සි විචාරා වදාළසේක.

රජතෙම කියනුයේ " එසේය වහන්ස ! මම විසිවයස් ඇති වීම් පස්විසිවයස් ඇතිවීම් ඇත්සරමත් කෙලෙමි අස්සරමත් කෙ ලෙමි රථසරමත් කෙලෙමි දුනුසරමත් කෙලෙමි කඩුසරමත් කෙ ලෙමි පයසවිත්ඇතිවීම් අතසවිත්ඇතිවීම් යුඛනිර්මටත් සමර්ථ වීම් සමහරකලෙක සැවිමතක්හු මෙන් 'මාගේ බලයට සමබල ඇත්තෙක් නැතැ'සි සිතිමි " සි කිය.

එසේ කීවාවු රජහට තෙරුන්වහන්සේ වදාරණසේක් "එම් බා මහරජ තෝ පළමු පරිද්දෙන් දැන් අතසවිත් ඇත්තේවිද පයසවිත් ඇත්තෙහිවිද යුඛයට සමර්ථදැ" සි විචාරා වදාළසේක.

එබසට රජ්ජුරුවෝ කියන්නේ " වහන්ස ! මම දැන් ඉතා ජරායෙන් පීඩිත්‍යෙමි අසූවයසට පැමිණියෙමි 'මෙතෙක පය තබම්' සිතා පයතබන මම අනික්තැනක පයතබම් දැන් පළමු කටයුතු ඇත්සරම ආදි කිසිවකුත් මට නොපිළිවනැ"සි කියේය.

" මහරජ ! ඒ බාල වයසෙහි කටයුත්ත පශ්චිම වයසෙහි නොකළහැක්කේද යම්සේ දණ්ඩකින් ගසා ගවයින් ගාලට ගෙනයන්නාක්මෙන් ජරාවෙන් පැහැර සවතෙම මරණට පමු ණුවනු ලබන්නේද එබැවින් එසේ එක ජාතියකට ප්‍රයොජන නකා කරන්නාවූ ඇත්සරම ආදිවූ දෙය බාලවයසෙහි පළමු කොට සිඛකටයුතුවේද එසේකල අනාවරාග්‍ර සංසාරයෙහි අප්‍ර මාණවූ සංසාර දුඃඛයෙන් මිදීමට කරන්නාවූ උත්සාහය එක පැයකුත් පමානොව පළමු පළමුවෙන් කටයුතුවන්නේ වේද නවද උපන්නාවූ සවයාට පැමිණෙන්නාවූ මරණය 'අසවල් දවසකය අසවල් මසකය අසවල් අවුරුද්දෙකැ' සි නියමයෙන් නැතිව පැමිණේද සමහර කෙනෙක් ගැබඇතුලේ හිදීම මියන්නාහු වෙද්ද බිහිවූ දවස්ගණනකින් මස්ගණන

කින් අවුරුදුගණනාකින් මියන්නාහු වෙද්ද ඉතා බොහෝ කලක් ජීවත්වන්නෝත් අවුරුදු සියයෙන් ඇත බොහෝසේ ජීවත්නොවෙද්ද ඒ නිසා බුදුන් විසින් "සත්වතෙම ජරාව විසින් ගෙනයනු ලැබෙයි බොහෝකල් නොපවත්නේය" යි වදාරණ ලද යම් ගෘහයක මල් පලඟත්නාකල සමහරෙක් මල් අවස්ථා, වෙහිම වැඟිර යන්නේ වේද ලාඅවස්ථාවෙහිත් වැඟිර යන්නේ වේද මූකල අවස්ථාවෙහිත් වැඟිරයන්නේවේද එමෙන් කලල අවස්ථාවෙහිද අර්බුද අවස්ථාවෙහිද ප්‍රසව අවස්ථාවෙහිද තරුණඅවස්ථාවෙහිද මහලු අවස්ථාවෙහිද මියන්නාහුවෙති. එසෙසින් මියන්නාවූ ඒ මනුෂ්‍යයන්ට මේ බුඩොත්පාද කාලයෙහි ලද්දාවූ මනුෂ්‍යත්මභාවය නොලද්දාහා සමානවන්නේය. එසේ හෙයින් 'මේ කලනින් ලද්දාවූ මනුෂ්‍යත්මභාවය නිරර්ථක නොකොට පින් රැස්කොට සසර දුකින් මිදුනොමෙනම් යෙහෙකැ' යි යන සිතින් දෙමවුපියන්ද අඹුදරුවන්ද ඛනඛානාඥදිවූ සියලු සමාඛියද හැර ප්‍රථම වයසෙහිදීම මහණවිමි" යි වදාළ සේක.

එබසට මහරජතුරුවෝ "ඒ එසේමය එම්බා රඨපාල තෙරුන්වහන්ස! අප රජදරුවන්ගේ ඇත්සෙනඟත් අශ්සෙනඟත් රථසෙනඟත් පාබලසෙනඟත් ඇත, ඇත්ම සමානව කඩුගෙන රැකවලෙහි සිටිනාවූ බොහෝ යොධඝටයොත් ඇත, ඔහු විපත්තියක් පැමිණි කල්හි රක්ෂාකෙරෙති. එසේව සිටැදී සුබ වහන්සේ 'මෙලෝවැසිතෙම කිසි පිහිටක් නැත්තේය. ඔවුන් රක්ෂාකරණකෙනකුත් නැතැ' යි වදාළසේක. මේ කෙසේ දතයුතුදැ" යි විචාළේය.

එබසට රඨපාල තෙරුන්වහන්සේ වදාරණසේක් "කිමෙක්ද මහරජ! නොපට නොහැර පවත්නාවූ යම් ව්‍යාධියෙක් ඇද්දැ" යි විචාර වදාළසේක.

"එසේය මහතෙරුන්වහන්ස! මට වාතව්‍යාධියෙක් ඇත සමහරකලෙක මාගේ මිත්‍රයන් හා අමාත්‍යයෝද ඤාතිගණයෝද 'කොරව්‍ය රජ්ජුරුවෝ දැන් මියනසේක් දැන් මියනසේකැ' යි වටකොට සිටිති" කියේය.

එබසට තෙරුන්වහන්සේ වදාරණසේක් "කිමෙක්ද මහරජ! මිත්‍ර අමාත්‍යයන් හා නෑයන් නැදෑවා එම්බා මිත්‍රයෙනි එම්බා අමාත්‍යයෙනි එම්බා නෑයෙනි 'මේ දුඃඛවෙදනාව මට ඉවසාගන්ට නොපිළිවන නෙපිත් ඇරගනුව' යි කියා බෙදා දෙනවාත් ඇද්ද නොඉහාත් නොපිම විඳුදැ" යි විචාර වදාළ සේක.

රජ්ජුරුවෝ කියන්නේ "එම්බා තෙරුන්වහන්ස' දුඃඛ වෙදනාවනම් අනික්කෙනෙකුන්ට බෙදාදීලිය නොහැක්කේය. උන්විසිනුත් හැරගත නොහැක්ක එබැවින් ඔම්ම විඳිනොමි" යි කියේය.

"මහරජ! 'මෙලෝවැසිතෙම කිසිපිහිටක් නැත්තේය. රැකෙන කරණ කිසිකෙනෙකුත් නැතැ'යි බුදුන් වදාළේ ඒනිසාය. එබැවින් පින්විනා වෙන පිහිටක් නැත 'පින්මිස සත්වයා රැකෙන කරණ වෙනකෙනෙක් නැතැ'යි නුවණින් පරීක්ෂාකොට මම සියලු සම්පත්තියත් බන්ධුවර්ගයාත් හැර බාලත්වයේම පැවිදි වීමි" යි වදාළසේක.

"එම්බා රඳපාල තෙරුන්වහන්ස! අපගේ රජගෙයි නිධානකලාවූද නොකලාවූද කෙළගණන් රන්රුවන් මුතුමැණික් ආදිවූ වස්තුඇත එසේ තිබැදී නුබවහන්සේ 'මෙලෝවැසිතෙම තමා අයතිවූ කිසි බඩුවකුත් නැත්තේය. තමා අයතියයි සිතූ දෙයක් ඇත්තමුත් ඒත් දමා යායුත්තේය' යි වදාළසේක. ඒ කෙසේ දනයුත්තේදැයි" විචාළේය. එබසට තෙරුවහන්සේ "එම්බා මහරජ තෝ දැන් යම් යම් සැපතකින් ඉදුරන් සතුටු නොට වාසය කරන්නෙහිද පරලොවත් මේ වස්තු හෙතාගොස් මෙයින්ම සතුටුව වාසයකරන්නෙහිද නොහොත් මේ වස්තු වෙනකෙනෙක් ඇරගැනිද්ද තෝ කළ කම්පරිද්දෙන් පරලොව යන්නෙහිදැ" යි විචාරා වදාළසේක.

එබසට රජතෙම "එම්බා රඳපාල තෙරුන්වහන්ස! මෙතන මාගේ වස්තුවේන් එක කහවණුවකුත් පරලොව ගෙනයා හැක්කෙක් නැත, මේ වස්තුවට අනික්කෙනෙක්ම හිමිවෙති. මමවනාහි මාකළ කුසල් අකුසල් පරිද්දෙන් පරලොව දුක් සැප දෙකට පැමිණෙමි" යි කියේය.

"මහරජ! මේනිසා බුදුහු 'මෙලෝවැසිතෙම තමා අයතිවූ කිසි බඩුවකුත් නැත්තේය. තමා අයතියයි සිතූදෙයක් ඇත්තමුත් ඒ සියල්ලත් දමා යායුතුය' යි වදාළසේක. මම ඒ අසා වස්තුව නිසා සත්වයාගේ ආයු බොහෝවන්නේත් නැත ඒ වස්තුවනිසා ජරාව නැසෙන්නේත් නැත කොතෙක් වස්තුව ලදත් ජීවිතය සුළුපකාලයක්වත් පවත්නේ නොවෙයි. මලකල්හිත් 'මාගේ මැණියෝ මලෝය. පියාගෝ මලෝය' යි කියා හඬන්නෝත් කඩනැබල්ලනින් මුහුණවසා ගෙන් නික්මුත්නොට සොහොන් හිතබා දවන්නාහු වෙති. මිය පරලොවයන්නන් කැටුව යන වස්තුවකුත් නැත. එසේ යන අයට ඥාතියන්ගෙන් යහලුවන්

ගෙන්වත් රැකීමවකුත් නැත. මේ සියල්ලටම රැකීමවෙන්නම් 'තමා කොටගත් පින්මය' යි දැනගත්තාවූ ඔම සියලු සම්පත් නියද බන්ධුවර්ගයාද හැර බාල වයසේදීම මහණවීමි" යි වදාළසේක.

එම්බා රඨපාල තෙරුන්වහන්ස නුබවහන්සේ "මෙලෝ වැසි තෙම නොපිරුණු සිත්ඇත්තේය. ආශාවට උසව සිටිනේය" යි වදාළසේක. "මේ කෙසේ දනයුත්තේදැ" යි විචාළේය. එම්බා මහරජ අදහාගතයුතු බස්ඇති සත්‍යවාදීවූ එක් පුරුෂයෙක් පූර්වදිගින් නොපකරා අවුත් "එම්බා මහරජුරුවන් වහන්ස මම පූර්වදිග්හි මහරටක් දුටුයෙමි ඒරට සියලු සම්පත්තියෙන් පිරුණේය. ගැවසී සිටියා බොහෝ මනුෂ්‍යයෝත් ඇත, ඇත් සෙනඟත්ඇත, අස් සෙනඟත්ඇත, රථ සෙනඟත්ඇත, පාබල සෙනඟත් ඇත, බොහෝ රන්පණම් මුතු මැණික්ඇත, අනඝීවූ කසිසළු පලස් ආදිවූ වස්තුජාතියත් ඇත, දිව්‍ය සම්පත් වැනිවූ යශපත් සම්පත්තුත් ඇත නුබවහන්සේගේ දැන් මේ ඇත් සෙනඟින් ජයගන්ටත් පිළිවන්මය. ශ්‍රද්ධාව හැරගත මැනවැ" යි කියාද "එම්බා මහරජ! නෝ 'සියලු සම්පත්තියෙන් පිරුණාවූ හස්ත්‍යශ්වාදිවූ චතුරඞ්ගිනී සෙනාවෙන් අඩුවක් නැත්තාවූ මේ තුරුදෙශයට එකාත පත්‍රව රාජ්‍යය කරන්නෙමි. මේ මට අන්රටකින් ප්‍රයෝජන කිම්දැ'යි සිතන්නෙහිද නොහොත් මේ රටත් ජයගන්නෙහිදැ" යි විචාළසේක.

එබසට රජතෙම කියනුයේ "එම්බා තෙරුන්වහන්ස! රටවල් ඇතැයි යන සිතෙක් අපට නැත. මේ රටත් ජයගෙන වසම්හ" යි කියේය. තෙරුන්වහන්සේ නැවත වදාරණසේක් "එම්බා මහරජ! එසේම පුරුෂයෙක් පශ්චිම දිශාභාගයෙන් අවුත් 'මේ දිගත් එබඳු රටක් ඇතැ' යි කියාද, අනික් පුරුෂයෙක් උතුරු දිගින් අවුත් 'මේ දිගත් එබඳු රටක් ඇතැ' යි කියාද, අනින් පුරුෂයෙක් දකුණුදිගින් අවුත් 'මේ දිගත් එබඳු රටක් ඇතැ' යි කියාද, අනිත් පුරුෂයෙක් මුහුදින් එතරසිට අවුත් 'එතර එබඳු රටක් ඇත්තේය' යි කියාද එම්බා මහරජ නෝ මේ සියලු රටවල් ජයගෙන වසන්නෙහිදැ" යි විචාරා වදාළසේක.

"එම්බා තෙරුන්වහන්ස! එසේය මේ සියල්ලත් ජයගෙන වසමි. 'මේ රට ඇතැ'යි යන තෘප්තියෙක් අපට නැතැ" යි කියේය. "මෙලෝ වැසිතෙම නොපිරුණු සිත්ඇත්තේය. ආශාවට උසව සිටිනේයයි බුදුන් වදාළේ මේනිසාය. එසේ ඇහුවාවූ මම මේ ලොකවාසි සත්වයෝ කොබඳු ධනයක් ඇතත් දන් නො

දෙති නැවත ඛනයම ප්‍රාර්ථනා කෙරෙති. රජදරුවෝද සෙසුත් බොහෝ මනුෂ්‍යයෝද වසතුවෙහි ආලය හැරගත නොහිම මියෙති. ඒ තුමන්ගේ සිතෙහි ආශාව හැරගත නුහුනුනිසා නරකාදිවූ සතර අපායෙහි උපදිති. මම වනාහි මේ සියල්ලම නුවණින් සලකා ඒ ආශාවෙන් පැවතිය යුතුවූ වසතුවත් නිර පෙක්ඛාව හැර ශාසනයෙහි මහණවීම් " යි වදාළසේක.

මෙසේ බුදුන් වදාළෙන් ඒ ඇතු උතතමයන් මවුපියන් අඹු දරුවන් ආදිවූ බන්ධුවගීයාත් කෙළගාණන් වසතුවත්හැර බාල වයසේදීම මහණවූයේත් 'මේ බුඛොත්පාදය ලත් තැනදී දුල්ලභවූ මනුෂ්‍යත්මභාවය ලද්දුවූ අපි කාමතෘෂ්ණාවට වසඟව පින්කිරීමෙහි පමාවූමෝනම් සංසාර දුඃඛය කෙසේ දුරුකරමෝ ද'යි යන යහපත් කල්පනාවෙනැයි දැන,

" අජෙජව කිච්චං ආතපපං කොජඤ්ඤ මරණංසුවේ
නාහිනෝ සංගරතෙනන මහාසෙනෙන මච්චුනා "

යනමේ ගාථාවෙහි අපිත් සිහිකොට එම්බා සත්පුරුෂයෙනි තොපිද මදනුත් පමාෘනාවී පින් රැස්කරව.—ඒ ගාථාවිය කෙසේ සැලකිය යුතුදයත් ?

මෙලොව සතුරන්ගෙන් වන උපද්‍රව වැලකීමට ග්‍රහචාරක චාටාදියෙන් යොදනාලද රැකවලෙක පරිඛාප්‍රාකාර ගොපුරාදියෙන් යොදන ඇසිල්ලෙක ඛඩ්ගකොනතා තෙමෙරදියෙන් කරණ අභ්‍යාසයෙක මණිමනෙත්‍රෂධාදියෙන් පුරුදුකිරීමෙක භාෂ්‍යාශාස්ත්‍ර රූපාදීන්ට කරණ සංග්‍රහයෙක මුකනාමාණික්‍ය භිරණ්‍ය සුවණ්ණයන්ගේ රැස්කිරීමෙක සතුරන්ගේ බලාබල පරීක්ෂාකිරීමෙක යනාදින් අනෙකප්‍රකාරඇත. මෙහි එකප්‍ර කාරයෙහිනුත් මරහු නවතාගත නොහැක්කේය.

තවද " සතුරන් ඉන්නේ අසවල් දිග අසවල් රට අසවල්ගම ය"යි නියමයක් ඇතිහෙයින් ඔවුන් වලකාගන්ට සුදුසුඋපායක් යොදාගත හැක්කේය. මේ මරහු ඉදිනි යන දෙශනියමයන් දිශානියමයක් නැතිහෙයින් එබඳු උපායකුත් නොකළ හැක්කේය.

තවද සතුරන්ගේ හා තමාගේ නක්ෂත්‍ර යොග රාශි දශා ලග්න ග්‍රහගති නියමයෙක් කාලනියමයෙක් වනහෙයින් අස වල් සෘතුයෙහි අසවල් මස අසවල් පක්ෂයෙහි අසවල් නක්ෂත්‍ර යෙන් එති නියම දැනෙන හෙයින් ඔවුන් ජයගන්ගා පිණිස පළමුවෙන්ම කරණ ප්‍රයොගයකුත් ඇතිව තිබෙයි. "මේ සත්ව යාට වනාහි ගැබ පිළිසුන්තැන් පටන් අසවල් නැකතෙක අස

වල් දවසෙක අසවල් පක්ෂයෙක අසවල් මාසයෙක අසවල් ඍතුයෙක අසවල් අවුරුද්දෙක මරණපැමිණෙ”යි යන ඥානය කුහ් නැත්තේය. ඒ නාවතනට කටයුතු ප්‍රයොගයක්ද නැත් තේය.

තවද මරහු නම් මහ සෙනඟක් ඇති එකෙක වැසි වතුරු ගිනි විස ගිජ සූලං ආයුධ සිංහ ව්‍යඝ්‍රාදි බාහිරෙපද්‍රවයත් ඔහු ගේ සෙනඟය. ශරීරයේ හටගත්තාවූ කාශසඩාසාතිසාර හිඤ්ඤා ප්‍රමෙහාදිවූ ව්‍යාධීත් ඔහුගේ සෙනඟය. ශරීරසථවූ වාත පිත්ත ශ්ලෙෂ්මාදිවූ දොෂයෝත් ඔහුගේ සෙනඟය. සිතයි උපදනා රාග ද්වෙෂ මොහ මදමාත්සර්‍ය්‍ය දෘෂ්ටිමානාදි අකුශල යෝත් ශරීර විපත්තියට කාරණව සිවිනාගෙයින් ඔහුගේ සෙනඟය. යටත්පිරිසෙයින් ශරීරරක්ෂාව පිණිස අනුභවකළ ආහාරයත් අමාදි දොෂයට පැමිණෙන ගෙයින් ඔහුගේ සෙනා ගට ඇතුළත් වන්නේය. මෙසේ මහසෙනඟක් ඇත්තාවූ මරහුගෙනුත් ඔහුගේ සෙනාවගෙනුත් ගැලවීම නොපිළිවන. මා කිපදවසක් පින්කොට ගත්තාතුරු අනාථ නොකරව නො පට සියයක්දෙමි දහසක් දෙමි ලක්ෂයක් දෙමියි කියා අල්ලස්දී සින්ගන්ටත් නොපිළිවන. ආයුධ ශික්ෂාවෙහි දක්ෂවූ ශොඛයට යන් ගෙන බලරාශි කරන්නේ ජයගන්ටත් නොපිළිවන. මේ සියලු කාරණයෙන් සෙට මරණ නොවෙතියි සිතාගන්ට නො පිළිවන. ඊට සුදුස්සෙක් නැහ, අද රක්ෂාකෙරෙමී සිතූ ශීල යද අද ශද්ධා සිතූ ඥානයද අද කෙරෙමියි සිතූ කුශලයද අදට ප්‍රමාදය අදවත් සෙටවත් අනිද්දුවත් සිඹකොට ගනිමියි නො සිතා අදඅදම සිඹකිරීමට වීර්‍ය්‍යකටයුත්තෙයයි යනමේ ගාථාර්‍ථය සිහිකොට දිවාරාත්‍රි දෙක්හි අප්‍රමාදව නිද්වජ්ජිත කිරීමෙන් යුක්තව පින්කටයුත්තේයයි වදාළසේක.

තවද අප්‍රමාදව පින්කටයුත්තේයයි යනමේ අවවාදය හුදක් බුදුන් විසින්ම වදාරණලද්දේ නොවෙයි. ලොවට කරුණුඇති හිතෙයිවූ දෙවියන් විසිනුත් කියනාලද්දේමැයි.—හේ කෙසේද යත් ?

එක් කලෙක බුදුහු ජේතවන මහාවිහාරයෙහි වැඩවාසය කර වදාරණසේක. එකල්හි එක්දවසක් මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි එක් දිව්‍යපුත්‍රයෙක් වෘද්ධ සුශ්‍රීයන් මෙන් ජේතවන මහාවිහාරය හාත්පසින් බබුළුවාගෙන බුදුන්කරා අවුත් වැඳ එකත්පස්ව සිටියේ මේ ගාථාවෙන් මෙසේ කීයේය.

“ සතතියා විය ඔමට්ටා ඛණා මානොව මච්චකෙ
කාමරාගප්පහානාය සතොභික්ඛු පරිබ්බජෙ ”

තුන්ලොවට ගුරුවූ භාග්‍යවත්වූ සර්ව්ඥයන්වහන්ස! මෙලෝ වැසිතෙම තමාට මේ වැඩය මේ අවැඩයයි කියා හිතාහිත නොදන්නේය. එබඳු නොදන්නාවූ ඒ ලොකවාසීන්ට නුබවහන්සේ ගිවිස්වා මාකියන අවවාදයෙක් ඇත ඉදින් මේ සංසාර දුඃඛය මහත් භයකැයි දන්නාවූ නුවණැති යම් පුරුෂයෙක් ඇත්නම් ඒ පුරුෂයා විසින් මෙසේ සැලකිය යුත්තේය. හේ කෙසේදයත්?

මෙලෝවැසි පුරුෂයන්ට වදනාවූ ශර පහරෙක්වත් තෙප් පහරෙක්වත් ඇත්නම් ඒ සියල්ලම සතර චැදැරුම් වන්නේය. හේ කෙසේදයත්?

ඔමවිට නම් එක් පහරෙක උම්මවිට නම් එක් පහරෙක මවිට නම් එක් පහරෙක විමවිට නම් එක් පහරෙක ඉන් උඩ සිට පල්ලට දෙනලද්දාවූ පහර "ඔමවිට" නම් වන්නේය. යට සිට උඩට විදුනාලද්දාවූ පහර "උම්මවිට" නම් වන්නේය. අඟුළු පෙත්තක් මෙන් සම්කොට විදුනාලද්දාවූ පහර 'මවිට' නම් වන්නේය. මේ තුනින් පිටත් යම් පහරෙක් ඇත්නම් ඒ 'විමවිට' නම් වන්නේය. ඔවුන්අතුරෙන් යටින් උඩටවිදුනාලද 'උම්මවිට' නම් පහරටත් පිළියම්නැල හැක්කේය. සරස විදුනා ලද පහරටත් පිළියම්නැල හැක්නේය. එසින් පිටත් 'විමවිට' නම් පහරටත් පිළියම්කලහැක්කේය. උඩින් පල්ලටවිදුනාලද පහරට පිළියම්නැල නොහැක්කේය. ඒ කුමක් හෙයින්දයත්? ර්තලය හෝ තෙප්තලය හෝ ගැලවී ඇතුලත්හිම රඳගියේ වීනම් ර්තලය ඇදගැන්මත් ඉතා දුෂ්කරය ඇතුලේම ලේහා පූයාපිරීවන ඹුනතත් වසා සිවිනේය. ර්ට පිළියම් කරණකල පය උඩබැඳ යවිකුරුකොට හොවා ර්තලය හෝ තෙප්තලය හැදදමා ලේහා පූයා දුරුකොට ඖෂධ ධූමාදියෙන් වණය වියලා දුකසේ වෙදකම් කටයුත්තේය. මදක් පමාවුවහොත් ඒ පුරුෂයාගේ ජීවිතරක්ෂාව නොහැකිවන්නේය. එහෙයින් අප්‍රමාදව කටයුතු වෙදකමෙක එබැවින් එසේ ඔමවිටකොට විදුනාලදුව දුන්විදිනා පුරුෂතෙම ශලෙලාබරණ වන පිළියම් පිණිස මහත් උත්සාහ කරන්නේවේද මදකුත් පමානොවන්නේද යම්සේ ඉසබැඳි කඩෙහි ඇවිලුනු ගිනිඇත්කාවූ පුරුෂයෙක් ඒ ගිනි නිවානොගෙන වෙන කෘත්‍යවණ්ක් කම්මානායකට ව්‍යවෘතනොවන්නේද පළමුකොට ඉසගිනි නිවාගැන්මටම උත්සාහ කරන්නේද එමෙන් සසර දුක් බොහෝයයි නුවණැසින් දක්නාවූ පුරුෂයා විසින් දිවා රාත්‍රි දෙක්හි අප්‍රමාදව රාගාදි අකුසල් දුරුකිරීමට උත්සාහකොට වාසය කටයුතු වන්

නේද එබැවින් මාවිසිනුත් නිරන්තරයෙන් යව් දුරුකිරීමට උත් සාහ කටයුතුය.

ඒ එසේමය—බොලොව් හිතෙසිවූ ලොවට කරුණාඇති දෙවී සන්වත් මනුෂ්‍යයා විසින් කිකරු වියයුතුය. නැවත සාරසංඛ්‍ය කප්ලක්ෂයක් මුළුල්ලෙනි ඉස් ඇස් මස් ලේ දන්දී දශපාරමී ධර්මයන් පූරා දිව්‍ය බ්‍රහ්ම නාග සුපණ්ණාදිවූ සියල්ලවුන් දත් දෙය නොදත්නාකොට තමන් වහන්සේ දත්දෙයම ලොවට උපදෙශකොට ලොකගුරුවූ සර්ව්ඥ පදප්‍රාප්තවූ භාග්‍යවත්වූ බුදුරජාණන්වහන්සේ "දෙව්කෙනකුන් කිබස් මම කුමට කියම්ද" සි සිතා නොවදුරා සර්ව්ඥතාඥානයටත් අවිරුඬව සිවි ගෙයින් මේ අවවාදය ලොවට දෙශනාකොට වදාළසේක.

"එසේ දෙවියන් ති අවවාදයෙහිත් බුදුන් වදාළාවූ අවවාද යෙහිත් අපි පිහිටාගත නුහුනුමෝනම් කවරක්හුගේ අවවාද යෙහි පිහිටාගෙන කවර වැඩන් සිඛකරමෝද එසේ නොනී කරුවූ අපට වැඩෙන්නම් සිඛවන්නේකෙසේද" සි සලකන්නාවූ ඥාඛ්‍රජනයා විසින් දුර්ලඝවූ මේ මනුෂ්‍යත්වභාවයෙහිදිම අප මාදව පින්කටයුත්තේය.

තවද පමානොවී පින්නිරීමට පසේබුදුවරයන් වදාළ අව වාදත් ඇත ඒත් ඉසා සිත තබාගෙන පින්කටයුත්තේය—හේ කෙසේදඉන්?

එක් කලෙක බහාබාහ්‍ය සමාධියෙන් යුක්තවූ මහත් ගම් සැට දහසකින් සැදුම්ලද්දවූ මගධදෙශයෙහි රජගහනුවර අරිඳම නම් රජෙක් රජ්‍යශ්‍රී අනුභව කරන්නේය. ඔහු එසේ රජ්ජය කරණකල්හි ඕහට අවවාද කරණු පිණිස සොණක නම් පසේබුදු කෙනකුන් වහන්සේ රජහුගේ මඬුලොදකුණ ඉට වැඩ මහුල්සල්ගසමුල වැඩඋන්සේක. උන්වහන්සේ වැඩ උන්නේසි ඉසා ඒ අරිඳම නම් මහරජතෙම මහසෙනාඉ පිරී චිරා උනට ගියේය. ඒ පසේ බුදුන්වහන්සේදැක නොවැදම එකත්පස්වහිඳ,

"නපණ්ණවතායං භික්ඛු මූලෙඝාසඛ්භාවි පාරුතො
අමාතිකෝ අපිතිකෝ රුක්ඛමූලසමිං ඝායති."

සන වේ හාස්‍යවෙන් "මේ මහණතෙමේ ඉසමුඩුය කඩනැ බලි එක්කොට ගොතා කසටදියෙන්රඳු ඇඳ පෙරව උන්නේය. මොහු රජිණිකාරණ මැණිකෙනොතුත් නැත පියාණ කෙනෙ කුත්නැත මේ රුක්මුල තමා බැහැපත් හෙයින් නොයෙක් සිති විලිසිතා උන්නේවනැ" සි කිය. එසේ හිවාවූ මහරජහට "සොණක" නම් පසේබුදුන් වහන්සේ,

"යොඛම්භිං නිරංකත්වා අධම්ම මනුවත්තති,
සරාජකපණ්ඩහති පාපො පාප පරායණෝ."

යන මේ ගාථාවෙන් "එම්බා මහරජ! මෙලොව යම් පුරුෂයෙක් අන්‍යී ධර්ම්මය සිතින් ඇතුරුකොට වසන්නේවේද ඒ කෘපණයාම නොවන්නේය. දුගීයාම නොවන්නේය. යමෙක් කුශලධර්ම්මය සිතින් දුරුකොට අධර්ම්මයෙහි පවත්නේද තමා පවුකරන්නේද පවුකරණ අයටත් පිහිටවේද ඒ පුරුෂතෙම මහරජ්ජුරුවෙනි කෘපණයාම වන්නේය. දුගීයාමුත් වන්නේය" යි වදාළසේක. එසේ තමාහට නින්දාකළාවූ පසේබුදුන් වහන්සේගේ වචනය ඒ නොදන්නා දෙයක්මෙන් උන්වහන්සේ හා සමග පිළිසඳර කථාකරන්නාවූ මහරජතෙම මේ ගාථාවෙන් මෙසේ කියේය.

"අරිඤ්ඤමොතිමනාමං කාසි රාජාති මංවිදූ,
කච්චිභොතො සුඛාසෙය්‍යා ඉධපත්තස්ස සොණික."

එම්බා සොණක පසේබුදුන්වහන්ස! මට 'අරිඤ්ඤම' යන නමෙක 'රජ්ජුරුවෝය' යන නමෙක 'කසිරජ්ජුරුවෝය' යි කියාත් දනිති. මට වනාහි කිසි දුකෙක් නැත්තේය. සුඛ වහන්සේට "මේ උදකනාපෙහි සැතපීම සැපද දුන්දැ" යි විචාළේය. එසේ විචාළාවූ මහරජහට ඒ පසේබුදුන්වහන්සේ,

"සදුපහද්‍රමතිනාස්ස අනාගාරස්ස භික්ඛුනො,
නානෙසංකාඛෙඔපෙති නකුතොචන නඛලොපියං,
පරනිඛිත මෙසානා තෙනයාපෙනති සුඛබනා."

එම්බා මහරජ්ජුරුවෙනි! රක්‍ෂාකටයුතු කිසි ධනයක් නැත්තාවූ ගිහිගෙන් නික්ම මහණවූවාවූ භික්‍ෂූන් වහන්සේට දුකෙක්නම් නැත්තේය. ඇමදුම සැපයෙක්ම වන්නේය. ඒ එසේමය. උන්වහන්සේලා සතහකවූ කිසි බඳුවකුත් නැත්තේය. උන්වහන්සේලාගේ බඳුවක් කොටුවෙකවත් සැලතාලි ආදියෙකවත් තබා රක්‍ෂාකරණ කෙනෙකුත්නැත. ඒ මහාවූ චාරිත්‍රගුණ ඇති මහොත්තමයෝ අනුන්ගේ ගෙහි පිස සැපයූ ආහාරය සිහාගෙන එසින්ම ජීවිකාවෘත්තිය කෙරෙති. යනාදින් ගාථා අටකින් ශ්‍රමණගුණයන්හියා ශ්‍රමණයන්ට සැප නියාවත් කාමභොගී පුරුෂයන්ට දුක්නියාවත් ප්‍රකාශකොට වදාළසේක. එසේ වදාළාවූ ශ්‍රමණගුණයන් අසාද තමා කාම සම්පත්තියෙහි ගිජුවසිටිනා හෙයින් මේ ගාථාවෙන් මෙසේ විචාළේය.

"පියාමෙ මානුසකාමා අපොදිබ්බිාපි මෙපියා,
අථකෙනානුභවෙණ්ණා උභොලොකෙලභාමසෙ."

"එම්බා පඥේබුදුන්වහන්ස! සියලු ධනධාන්‍යයෙන් සමෘබවූ සැටදහසක් මහගමින් සැදුම්ලද්දුවූ මේ මගධදෙශයට එකාත පත්‍රව රාජ්‍යයකරන්නොමි. ඒ මාගේ රන්පොරෝදු බැඳ රන්කම් කළ කවච හා සව්ලඞ්කාරයෙන් සරහණලද සැටදහසක් පමණ හසතිහු ඇත. එසේම කාරණ කාරණ දන්නාවූ සිඹු ගබ්බාතිරයෙහි උපන්නාවූ සිඹුජවබල සම්පන්නවූ සියලු අශ්වාලඞ්කාරයෙන් සැදුම්ලද්දුවූ සැටදහසක් අශ්වයෝඇත. විපිචම්බි වජ්‍රඝචම්මයෙන් විහුෂිතවූ නාගහලද ඛවජඇති සැට දහසක් රථයෝඇත. ඛඩ්ග කොදණ්ඩ දණ්ඩාවුධාදියෙහි කෘත හස්තවූ නොයෙක් ලක්ෂගණන් පාබලසේනාවත් ඇත. සව්ා ලඞ්කාරයෙන් විහුෂිතවූ බහා පලඳනාලද මාණික්‍ය කුණ්ඩලා භරණඇති සොළොස්දහසක් නාටක සහිතුත් ඇත. මඬහල්ය වෘෂභයන් ප්‍රධානකොට සිවින්නාවූ සැටදහසක් කපිලවණ්ඩ නුහුත්ඇත. සෙසු මුතු මැණික් රන්රුවන් ආදිවූ ධනය කෙළ ගණන් වන්නේය. එසේහෙයින් මේ මනුෂ්‍යලොකයෙහි ඒ ශ්වයශ්‍යත් මට ප්‍රියය. එහිත් ආලය ඇරගත නොහෙන්නොමි. දිව්‍යලොකයෙහි ඒශ්වර්යත් මහත ඒත් ලබනු කැමැත්තෙමි. එසේහෙයින් ඒ දෙකම ලබන්නට යම් කාරණයෙක් ඇත්නම් ඒ කාරණව මට වදුලමැනවැ" සි කියා යාච්ඤාකෙළේය.

එකල්හි පඥේබුදුන්වහන්සේ වදුරණුසේක්,

"කාමගිබ්බා කාමරතා කාමෙසුඅධිමුච්ඡිතා,
නරාපාපානි කම්මානා උපපජ්ජන්ති දුග්ගතිං.
යෙචකාමෙ පහත්වාන නික්කඛන්තා අකුතොභයා,
එකොඩි භාවාඩි ගතා නතෙ ගච්ඡන්ති දුග්ගතිං."

යනාදී ගාථා දෙකින් "එම්බා මහරජ්ජුරුවෙනි! මේ ලොකයෙහි ලාමක යම් නෙතොත් රූප ශබ්දාදිවූ කාමවස්තුවෙහි ගිජුවෙද්ද එහිම සිත් ඇලවා වාසයකෙරෙද්ද ඇමිත් වැසුනු බිලියන් ගැල ඉන් වෙන්ව ගතනොහෙන්නාවූ මත්සයන් මෙන් එහිම ඕර්වශාව වෙසෙද්ද ඔහු ඒ කාමවස්තුව නිසාම ප්‍රාණඝාතාදි අකුසල්කොට දිව්‍යලොක සම්පත්තියක් මනුෂ්‍යලොකසම්පත්තියක් ඇප්පනයෙනුත් දැක්ක නොහැක්කාවූ නරකාදි චූසතර අපායෙහි උපදනාහුවෙති. යම් කෙනෙක් ඒ කාමසම්පත්තිය කෙළපිඬක් මෙන් දමා කාවත්ම්ණගසන් වෙහෙව

ගියෝද කාමරගාදි කිසිවෙකිනුත් එන භයක් නැත්තෝද විවෙක විහාරයට පැමිණියෝද ඒ සත්වයෝ කිසිකලෙකත් අපායට නොයන්නාහු වෙති" යි වදාරා,

"උපමනෙත්‍ථ කරිස්සාමි තංසුණෙහි අරින්දම,
උපමායපිධෙකච්චෙ අත්‍ථං ජානන්ති පණ්ඩිතා."

යනාමේ ගාථායෙන් "එම්බා අරිඳුමනාම් මහරජ්ජුරුවෙනි! තොපට උපමාවක් දක්වමි ඒ උපමාවත් අසා බරගතුව මෙලොව සමහර පණ්ඩිත ජනකෙනෙක් නුවණැත්තන් කි උපමා අසාත් තමන්ට වන වැඩ දැනගනිති" යි වදාරා උපමාවක් දක්වනසේක.

"ගම්භීරයකුණපං දිස්වා වුය්හමානං මහණ්ණවේ,
චායසෝ සම චිත්තොසි අපපපඤ්ඤෙසු අචෙතසෝ."

යනාදි ගාථා සතරකින් උපමාවක් දක්වූසේක. ඒ උපමාව මෙසේ දතයුතු.

"එම්බා මහරජ්ජුරුවෙනි! ගවුගණනක් පළල ඇත්තාවූ එපමණ ගැඹුරුඇත්තාවූ ගඞ්ගානම් නදිතීරයෙහි ගොදුරුකා ඇවිදිනා එක් හයානියෙක් ගංදියෙහිවැටුනේ දියපිනාගොඩනැගිගතනොහී එහිමමෙලේ ගංවතුරේයන්නේද අහසින් යන්නාවූ එක් කෘප්‍රවූවෙක් එසේ යන්නාවූ ඇත්කුණ දැක තමා නුවණ නැති හෙයින්ද ඔහපත් කල්පනාවක් තමාට නැති හෙයින්ද මෙසේ සිතීය. අඞ්කුශාදියෙන් සන්කොට කරණලද උත්සාහයක් නැතිව තමාම තමාට යන්නාවූ හයානියාගාවක් ලදිමියි ඥානාවක් නැගීගිය පුරුෂයකු විසින් අන්තැනකින් අහර සොයා අනුභව කටයුතු වන්නේය. මේවූනලී එසේ නොවෙයි මාවැනි දහස්ගණන් කපුටුවන් විසිනුත් නා නිමවාලිය නොහැකි මහත් ගොදුරක එබැවින් මෙහිම ඉඳිමියි සිතීය. එසේ සිතුවාවූ කපුටුතෙම රත්‍රියෙහිත් එහිම උන්නේය. දුවලුත් එහිම උන්නේය. දිවාරාත්‍රි දෙක්හිම ඔහුගේ සිත එහිම ඇලුනේය. සිතූ සිතූ විට ඒ හයානියාගේ මස් අනුභවකෙරෙමින් පිපාසවූවිට ගඞ්ගාජලය පානයකෙරෙමින් උන්නේය. උභය තීරයෙහි අඹදඹ වැලවරකාදියෙන් සැදුම්ලද්දාවූ වනාන්තරයන් දැක නොයෙක් මත්ස්‍ය මාංස පූදුතිබෙන දෙවොල්රුක්ද දැක රිට ඉගිල්ලනොහියේය. මුහුදටම අභිමුඛව දිවන්නාවූ ජල ප්‍රවාහයක්ඇති ඒ ගඞ්ගානොම තමා රක්ෂාකිරීමෙහි සිහි නැත්තාවූ ඒ කුණෙහි ඇලී උන්නාවූ ඒ කපුටුවා ඔබ් නැනකට

ගියාවූ පක්ෂීහු නැවත ගොඩට ආනොහෙද්ද එපමණ මුහුදු මැදට ගෙනගියේය. එසේ ගියාවූ ඒ ඇත්කුණු මුහුදු රළින් සොබාගිය හෙයින්ද මසුන් වැද මස්කැ හෙයිනද ඇට සම් පමණක් ඉතිරිව ඒත් මුහුදු ගිලිකල කපුටුතෙම තමා වඩබඳි යෙහි ගිලුහුහෙයින් ඉඟිල තමා ආදිශාවටම ගියේය. ඒ දිගත් දිවයිනක් නුදුවිද නැවත ඉදිරියට දිවුයේද ඒ දිගත් දිවයිනක් නුදුවුයේද උතුරුදිගට දකුණුදිගට දිවුයේද ඒ දිගත් දිවයිනක් නුදුවිද එසේ පිහිටක් නැතිව දිවන්නාවූ ඒ කපුටුතෙම පක්ෂපත්‍ර බිඳී දියෙහිම හුනුයේද එසේ වැටුනාවූ ඒ කපුටුවා විණඩ මත්ස්‍යයෝ ගසා කැවාහු වෙද්ද එමෙන් එබඳු මහරජුනි රුවෙණි නොපිද නොපසේම කාමභෝගීවූ අන්‍ය සත්වයෝද සත ශම්මතෙනොත් වසතුවෙහි ආලය හැරගතනොහි ඒ වසතුවෙහි ජීවිතාන්තයෙ දක්වාම ආලය ඇතිව වෙසෙන්නාම් ඔහුද කපුටුවාගේ කල්පනා වැනි කල්පනා ඇත්තෝය" යි වදාළ සේක.

මේ උපමායෙන් කුමක් වදාරණ ලද්දේදයත්? අනමතාග්‍ර සංසාරය ගඹිගාවක්කොට දැක්වූසේක. සසර බොහෝ කලක් සත්වයාට්පුරුදුවූ පඤ්චකාම වසතුව ඇත්කුණුපයක්කොට දැක්වූ සේක. නුවණැත්තාවූ සත්වයා කපුටුවකුකොට දැක්වූසේක. ඒ ප්‍රථග්ජනයා පඤ්චවිධ කාමගුණාස්වාදය අනුභවකොට සොම්නස්වීම් ඇත්කුණ කා ගඟෙහි දියබිමක්කොට දැක්වූසේක. පඤ්චවිධ කාම කොඩාසයෙහි ලුබ්ධව නුවනැත්තන්ගේ බස් අසාත් කායගතාසති, මරණානුස්සති බුද්ධානුස්සති ආදිවූ භාවනා යෙහි නොපැවැත්ම ඇත්කුණෙහි සිත්ඇලුනුබැවින් ගඹිගාව ගේ උභයතීරයෙහි පෙනෙන්නාවූ විලිකුම් පලඇති වනයන්ද දෙවොල්රුක්ද දැක රිට ඉඟිල නොයාමක්කොට දැක්වූසේක. පවුකරන්නාවූ පඤ්චවිධ කාම කොඩාසයෙහි ගිජුවූ ඒ අඥාන ප්‍රථග්ජනයා කුසල් නැමති පිහිටක් නොලැබ සංසීව කාලසූත්‍රාදි අවීමහා නරකයෙහිවැටී දුක්විඳිම ඇත්කුණ මුහුදමැදට ඔය කල්හි කිසි පිහිටක් නොලැබ කපුටුවා මුහුදේම වැටී විනාශවූවාකොට දැක්වූසේක.

මෙසේ මේ උපමාවෙන් පසේබුදුන් වහන්සේ ධර්මදේශනා කොට වැඩකල්හි රජ්ජුරුවෝ ඒ උසනට රැස්වූ මහසෙනඟ මැද,

"අජ්ජවපබ්බජිස්සාමි කොජඤ්ඤ මරණංසුවෙ,
මාහං කාකොව දුම්මේධෝ කාමා නං වස මන්වගා"

සතා මේ ශාස්තෘවෙන් එම්බා අමාත්‍යයෙනි මනුෂ්‍යයන්ට හෙට මරණ ඇත නැතැයි නියමකොට කියන්නෙකුත් නැත ඒ දැක ගැන්මත් නොපිළිවන. එබැවින් එක දවසක් රක්‍ෂාකලාවූ තපසත් සසර බොහෝකලකට පිහිටවන්නේයයි දැන මම අදම පැවිදිවන්නෙමි. ඇත්තෙණිඟ ආලය හැරගතනොහී මුහුදු මැදට පැමිණ නැසුනාවූ නුවණැති ඒ කපුටුවා මෙන් මම කාමසම්පත්තීන්ගේ වසඟයට නොපැමිණෙමියි කිය. ඒ සියලු රාජ්‍යසම්පත්තිය හැර හුදකලාවම උයනින් නික්ම හිමාලවන යටගොස් පන්සැලක්කොට තාපස ප්‍රව්‍රජ්‍යයෙන් පැවිදිව වාසය කෙළේය.

මෙසේ පසේ බුදුවරයන්ගෙන් අවවාද ඇසූපෙර මහොත් තමයෝ එම්බා පියාණන්වහන්ස යම්සේ වනා දුග්ගහගිරිදුග්ගාදිවූ සමවිෂමස්ථානයෙහි යන්නාවූ ඇතාහාසමග ඇත්පැටියාත් කැටිවම යන්නේවේද එමෙන් නුඹවහන්ඉඬේගේ පාත්‍රය ගෙන මමත් කැටිවම එමියි කියමින් විලාපකියා හඬන්නාවූ 'රඨවඩ්ඪන' නම් කුමාරයා ප්‍රධානකොට ඇති දරුවන්ද සොළොස් දහස් අන්තඃපුර සත්‍රීන්ද සියලු රාජ්‍යසම්පත්තියද දමා සිරගෙය කින් මිදියන මිනිසෙකු පරිද්දෙන් නුවර දසාවත් නොබලාම තපසට ගියෝද මේ බුඩොත්පාදයෙහි උපන්නාවූ එම්බා සත්පුරුෂයෙනි ඒ රජදරුවන්ට මෙන් නොපෙනේ කවර ඓශ්වර්‍යයක් ආලය හැර යානොහැක්කේද එබැවින් දුඃඛදායකවූ මේ ගෘහවාසයහැර කායවිවේක චිත්ත විවේකයට පැමිණ පින්කට යුත්තේය.

අනාදිමත්වූ සංසාරයෙහි බොහෝ කලක පටන් වෙන්නොකොට පැවැත්නාවූ තෘෂ්ණා බන්ධනය නිසා ගෘහවාසය හැරගත නොහේනම් ප්‍රාණඝාතාදිවූ දශඅකුශලයෙන්දුරුව නිත්‍ය පංචශීලයත් පොහොය අටසිලුත් රක්‍ෂාකොට රත්නත්‍රයට කටයුතු පූජාවෙහිත් අප්‍රමාදව පින්රැස් කටයුත්තේය. මෙසේ මේ බුඩොත්පාදයෙහි පින්කිරීමෙහි පමානොවිය යුත්තේය. යනාවේ අවවාදයපෙර අප්‍රමාදව කුසල්කලාවූ මහොත්තමයන්ගේ චාරිත්‍රයඅසාත් සලකාගත යුත්තේය—හේතොසේදයත්?

මේ ශ්‍රීලඞ්කාවීපයෙහි 'මහාසීව' නම් තෙරකෙනෙකුන් වහන්සේ අටලොස් ගෙණෙහි මහාසඞ්ඝයාටම අසනාතැන් වදාරණසේක් උන්වහන්සේගේ අවවාදයෙහි සිට භික්ෂුවහසක්, භික්ෂුන්වහන්සේ රහත්වූසේක. ඒ භික්ෂුවහසක් භික්ෂුන්වහන්සේ අතුරෙන් එක් භික්ෂුකෙනෙකුන් වහන්සේ මාගේ චිත්තසන්තානයෙහි ගලාගොසාතාර ගුණ අප්‍රමාණය 'අපගේ ගුරුන්වහන්

න්සේගේ සාසනායෙහි තුණ කෙබඳුද'සි ආචිජ්ජනාකොට නුවණින් බලා උන්වහන්සේ නිවන්නුදුවු බව දැන අපගේ ගුරුන්වහන්සේ ඔබට පිහිටවන සේක. තමන්වහන්සේට පිහිටවගත නොහෙනසේකැයි උන්වහන්සේට අවවාදකෙරෙ මි සිතා අහසින් අවුත් විහාරය සමීපයට බැස දිවාඨානයේ වැඩඋන්නාවූ තෙරුන්වහන්සේ දැක වැඳවත් දක්වා එකත් පස්ව උන්සේක. 'එම්බා මහණ කුමට අසිදැ'සි විචාළකල්හි එක්අනුමොදනා බණක් උගන්නා නිසා ආමි'සි වදුලසේක ඒ අසා තෙරුන්වහන්සේ 'අවසරනැතැ'සි වදුලසේක 'නුඹව හන්සේ විතර්කීමාලකයෙහි වැඩසිටි කල්හි විචාරමි' කීසේක. තෙරුන්වහන්සේ 'එතනදී බණවිචාරන්නාවූ අන්මහණෙක් ඇතැ'සි වදුළ සේක. 'අහර සිහන්ට ගමට යන අතරමගදී විචාරමි'සි කීසේක. 'එහිත් අන්කෙනෙක් විචාරති' කීසේක. 'ගැටගැන්වීමට අදනා සිවුරු අඳින්නැහැදී සිවුරුගෑගමගන්වන තැනදී පාත්‍රය නිකුත්කරණ තැනදී ගම්වැද ඡොජන ශාලා වෙහිකැද වළඳ උන්තැනදී විචාරමි' කීසේක. 'ඒඇමතැනම අට්ඨකථායෙහි අපීවිචාරණ මහණෙන් විචාරති'කීසේක. 'පිඬුසි හාගෙන වෙහෙරට එන අතරේදී විචාරමි' කීසේක. 'එතන ප්‍රශ්නවිචාරණ මහණුන්ට නියමකළ නැතැ'සි වදුළසේක. 'සෙනස්නට අවුත් වැඩ උන්තැන විචාරම්දැ'සි කීසේක. එතැනත් ප්‍රශ්නාවිචාරන්නෝ ඇතැසි' වදුළසේක.

සාමිණි මුහුණෝදැ සෙනස්නට වැද දෙතුන් අස්නක් උණුවනතෙක් යොනිසොමනසිකාරයෙන් ඉන්දයුතුවේද එහි අවසරයක් දැක විචාරමි කීසේක. එතනත් විචාරන්නෝ වෙනඇතැසි කීසේක. මෙසේ දෙවෙනි දවස් අරුණෝදගමන වෙලාදක්වා ක්‍රමයෙන් විචාරමිසි එකතැනකත් අවසරයක් නැතැසි කීකල්හි සාමිණි නුඹවහන්සේට මරණට අවසරයෙන් ලැබේද නුඹවහන්සේ අනුන්ට පිහිටවනසේක තමාට පිහිට වගතනොහෙන සේක. 'නුඹවහන්සේගේ අනුමොදනාවෙන් මට කම් නැතැ'සි අහසට පැනනැගී වැඩසේක.

එකල්හි මහාසිවනම් තෙරුන්වහන්සේ මේතෙමේ පයිඟ් ජකියක් නිසා ආ මහණෙක් නොවෙයි 'ප්‍රමත්තවූ මට අකුසල් වෙමි'සි සිතා ආශේයයි දැන දැන්මට අවසරනැත අලුයම්වේ ලෙහි නික්මෙමියිසිතා පාසිවුරු සමීපයෙහි තබාගෙන සියලු දිවාභාගයෙහිද ප්‍රථම මධ්‍යම යාමයෙහිද භික්ෂූන්ට බණකියා පශ්චිම යාමයෙහි එක් භික්ෂූකෙනකුත් වහන්සේ පෙළ කියවා ගෙනාගහකල්හි උන්වහන්සේගේ පස්සේම පාසිවුරු ගෙන

නිත්මගිය ඡේක. සෙසු අන්තෙවාසික භික්ෂූහු සෙසු ශරීර කෘත්‍යයක් නිසා වඩිනාසේකැයි සිතුවාහුය. පළමු භික්ෂා ගෙනඅයන මහණතෙම තමා පස්සේ යන මහණෙකැයි සිතීය. ඒමහ තෙරුන්වහන්සේ රහත්බව ලැබීමනම් ඔට බැරිදෙයෙන් නොවෙයි දෙතුන්දවසකින් රහත්ව එමියි සිතා අතවැසි භික්ෂූන්ට නොකියාම ඇසලමස පූර තෙලෙස්වන්ලත් දිනයෙහි නික්ම වැඩිසේක් ගමන් පව්ලෙණට පැමිණ කමට හස්සිතින් ගෙන සක්මණට බැස සන්මන්කරණ සේක් එදවස් රහත්වන්ට නොහැකිවූ සේක. 'පොහෝදිනය පැමිණි කල්හිම දෙතුන් දවසකින් රහත්වෙමි'සි සිතා ආයෙමි එසේ නොපිළිවන්විය. 'ඉතින් වස්තුන්මස තුන්දවසත් මෙන් වියැසිකොට වස් මස මැදි පොහෝදිනයෙහි රහතුන් හා සමග විශුද්ධි පවාරණයෙන් පවරමි' සිතා වියැසිකොට එසේත් නොහැකිව එම සිතන්නාවූ උන්වහන්සේගේ ඇසින් කඳුළුබාර වැගිරෙන්ට පටන්ගත එවිට සිතනසේක් 'සතර ඉරියව්වෙන් පවත්නාවූ මට රහත්බව සිඹනොවෙයි' සැකපිමත් ඇර පයසේදීමත් ඇර වියැසිකරණ තැනැත්තන් වහන්සේ දෙවෙනි අවුරුදු පවුරුණටත් රහත්ව ගත නුහුනුසේක. නිරන්තරයෙන් වියැසිකරන්නාවූ උන්වහන්සේට විසිනව අවුරුද්දක් ඉක්මිණ. ගම්දරුවෝ උන්වහන්සේගේ පය පැලුනුතැන් කටුගෙන මසති කෙළියවත් 'නොපගේ පය අපගේ මහාසිව තෙරුන්වහන්සේගේ පය වැනිවෙ'සි කියති. තෙරුන්වහන්සේ තිස්වෙනි අවුරුදු මහා පවුරුණුදිනයෙහි පිටාවූ පූවරුවෙහි වැතිර සිටිසේක් 'මම දැන් තිස්අවුරුද්දක් මහත් වියැසි කරන්නෙමි රහත්වගත නුහුනුයෙමි මට මේ ආත්මභාවයෙහි මාර්ගඵලයක්වත් ඵලයෙක්වත් නොපිළිවන සබ්‍රහ්මචාරීන් හා එක්ව විශුද්ධි පවාරණයෙන් පවරගත නොහෙන්නෙමි' සිතූසේක.

ඒ සිතිමහාසමග ඇසින් කඳුළුබාර වැගිරෙන්ට පටන්ගත එකල්හි නුදුරුතැනක එක්දිව්‍ය සත්‍රියක් අඬඅඬා සිටියාය. තෙරුන්වහන්සේ 'මේ අඬන්නාවූ කෝ කවරෙක්ගිදැ'යි විචාරා වදාළසේක. සාමිනි "මම් එක් දිව්‍ය සත්‍රියකැ'සි කීවාය. 'කුමක්නිසා අඬාදැ'සි විචාළසේක. "ඇඹිමෙන් එක මාර්ගඵලයක්වත් ඵලයෙක්වත් ලැබෙනාම මමත් එක් මාර්ගඵලයක්වත් ඵලයක්වත් ලබමියි සිතා අඬමි"සි කීවාය. තෙරුන්වහන්සේ "එම්බා මහාසිවය දිව්‍ය සත්‍රිය කාහා සමග කෙළිති. මේ තව සුදුසුදැ" සි සංවේග උපදවා විදර්ශනාවඩා සිව්පිළිසිඹියා පත් රහත්බවට පැමිණ 'දැන් සැතපෙමි'සි සිතා සෙනාසන

ඇමද ඇදළුලා අතුට දිය ගෙනවුත් 'පය සෝදම්'යි ඉනිපෝරු වේ වැඩඋන්සේක. අතවැසි තිස්දහසක් රහත් භික්ෂූන්වහන්සේ උන්වහන්සේ රහත්වූ බවද පයසෝදන්ට දියගෙනවුත් වැඩඋන් බවත් දිවැසින් දැක අහසින් අවුත් වෙන් වෙනම වහන්ස වහන්ස අපි පයසෝදවම්හ'යි දැන්වූවාහුය. තෙරුන් වහන්සේ වදුරණසේක් 'ඇවැත්නි දැන් තිස් අවුරුද්දක් පය සේදුවේ නැත. එබැවින් මම්ම පය සෝදම්' වදුලසේක. ශක්‍ර දෙවෙස්සියාද ආවජ්ජනාකරන්නේ "මහාසිව තෙරුන්වහන්සේ රහත්ව තිස්දහසක් භික්ෂූන්වහන්සේට පය සෝදන්ට නොදී වැඩඋන්සේක. උන්වහන්සේගේ අතින් පයසෝදන්ට ඇරියෙම් නම් මාගේ නුමන උපාසක කමෙක්ද"යි සුජාතා නම් දෙවිදුවහා සමග භික්ෂූන්වහන්සේ සමීපයෙහි පෙනී "වහන්ස පහඋනමැනව මාගමෙකැ"යි කියා අවසරගෙන තෙරුන් වහන්සේගේ සමීපයට ගොස් වැඳ උන්කුටුකයෙන් හිඳ "සඵා මිනි පයසෝදවමි"යි කියා අවසර ඉල්වීය. එකල්හි මහ තෙරුන්වහන්සේ වදුරණසේක් "එම්බා ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රය දැන් තිස්අවුරුද්දක් පයසේදුවේ නැත දෙවියන්ට සඵභාවයෙන්ම මනුෂ්‍යයන්ගේ ශරීරය දුගඳහඬවන්නේය. ඔබදුන් සිය යකසිවි දෙවියන්ගේ බෙල්ලේ බැඳි කුණක්මෙන් පිළිකුල මම පයසෝදම්"යි වදුලසේක.

ශක්‍රතෙම කියනුයේ "සඵාමිනි! මේ දුගඳහඬය නොපෙනෙයි නුඹවහන්සේගේ ශීලසුගඬය සදෙව්ලොව ඉක්ම සාවගුය දක්වා පැතිරසිටියේය. ශීලසුගඬයට වැඩිතරම් සුගඬයෙක් නැතැයි ඒ අසා මම මෙහනට පැමිණියෙමි" වම් අතින් ගොප්මස අල්වාගෙන දකුණතින් පය පිරිමැද සේදිය. බාල කුමාරයක්හුගේ පාදයන්මෙන් ඡවිප්‍රසන්නව ගියේය. ශක්‍රතෙම දිව්‍යලොකයට ගියේය. මෙසේ මහාසිව තෙරුන්වහන්සේ වියදීකොට රහත්වූසේක.

නවද සැවැත් නුවර වසන තිඤ්ඤනම්වූ එක්කෙලෙඹි පුත්‍රයෙක් බුදුන්ගෙන් බණඅසා සතලිස් කෙළක් වසතුවහැර සස්නෙහි මහණව භාවනාකොට මඟවල වසන්නේය. ඔහුගේ මලණුවන්ගේ භාර්‍යාතොම සොරුන් පන්සියයකට අත්ලඟදී "තිඤ්ඤ නම් මහණ මරා එව"යි ගමන්කර චූවාය. ඒ සොරහු ගොස් වනාන්තරයේ වැඩඋන්නාවූ තෙරුන්වහන්සේ වට ලූහ. එවිට වදුරණසේක් "එම්බා උපාසකවරුනි කුමක්නිසා මෙතැන්හි අවුදැ"යි විචාළසේක "නුඹවහන්සේ මරන්ට අම්

හ"සි කිවාහුය. තෙරුන්වහන්සේ වදාරණසේක් "එම්බා උපාසකවරුනි අද එකරැයකට මාගෙන්ඇපයක් ගෙන දිවිනොනසව"සි කියසේක. "මහණ! මේ වනාන්තරයෙහි නොපට,ඇපචන්නෝ කවුරුදැ"සි කිවාහුය. තෙරුන්වහන්සේ මහත් ගලක් උසුලාගෙන කලවා ඇටදෙකම බිඳ "එම්බා උපාසකවරුනි මේ ඇපය සුදුසුදැ"සි විචාළසේක. ඒ සොරහු එතනින් ඉවත් ව සන්මන් කෙළවර ගිනිමොලවාගෙන ගොත්තාහුය. තෙරුන්වහන්සේ එසේම වැඩහිඳ භාවනා ශක්තියෙන් දුඃඛවේදනා ව සන්හිඳුවා තමන්වහන්සේගේ සිව්පිරිසුදු සිල් පරීක්ෂාකොට ප්‍රීති ප්‍රමොද්‍ය උපදවා ක්‍රමයෙන් විදර්ශනා වඩා තුන්යම් රාත්‍රියෙහිම මහණදම්පුරා අරුණෝද්ගමන වේලෙහි සියලු කෙලෙසුන් නසා රහත්වූසේක.

"උභොපාදුන් හිහිඬිවා සංයම්ඣාම්වෝ අහං
අවවියාමි හරයාම්ඕ සරාග මරණං අහං."

යනාදීන් ප්‍රීතිවාක්‍ය පවත්වා වදාළසේක.

තවද සඟ තිස්නමක් බුදුන්ගෙන් කමටහන් ගෙන වනානතරයෙක * වස්ඉටා වාසය කරන්නාහු "ඇවැත්නි තුන්යම් රාත්‍රියෙහි අප්‍රමාදව මහණදම් කටයුත්තේය. ඔවුනොවුන්ගේ සම්පයට අවුත් කථාපමණකුත් නොකටයුත්තේය"සි කතිකාවක් කළාහුය. එසේ රාත්‍රියෙහි මහණදම් කොට අලුයම් සැතපෙන්නාවූ උන්වහන්සේලා අතුරෙන් දවසකට එක එක මහණකුබැගින් එක් ව්‍යාඝ්‍රයෙක් අල්වා ගෙනගොස් කන්නේය. "කථානොම කටයුත්තේය"සි කතිකාකළ බැවින් "ව්‍යාඝ්‍රයෙක් මා අල්වාගතැ"සි යන බස්පමණකුත් නොකිවාහුය. එසේ පසළොස් නමක් ව්‍යාඝ්‍රයා කැකල්හි පසළොස්වක් පොහෝ දිනය පැමිණියේය. එදවස් එකතැනට රැස්වූ සඞ්ඝයාවහන්සේ "සෙසුභික්ෂූහු කොයිදැ"සි විචාර ව්‍යාඝ්‍රයාගෙන් උපද්‍රවවූ බව අසා එකැන්පටන් ව්‍යාඝ්‍රයාගෙන් උපද්‍රවවූ විට "අඩගා කියයුත්තේය"සි කිවාහුය. ඉක්බිති පළමු පරිද්දෙන්ම ව්‍යාඝ්‍රයෙක් එක් භික්ෂුකෙනකුන්වහන්සේ අල්වාගත, උන්වහන්සේ "ව්‍යාඝ්‍රයෙකවහන්සැ"සි කියසේක. භික්ෂූහු සැරයටි දඬුත් පන්දමුත් ගෙන 'යුහුව ගලවාගනුම්හ'සි සිතා ආවාහුය. ව්‍යාඝ්‍රයාද ඒ මහණ ඇරගෙන භික්ෂූන් යානොහැක්කාවූ ඉවුරුරු උස් ගල් මුදුනකට ගෙනගොස් පය මාපට ඇඟිල්ලේ පටන්

---

*වනානතාරයේ එක් විහාරයෙක—පොත්.

කන්ට පටන්ගත. ඒ භික්ෂූහු ගොස් බලාසිට "ඒවිබා සත්පුරු ෂය මෙතන අප විසින් කටයුත්තෙන් නැත දුලිභවූ මනුෂ්‍ය ත්මභාවය ලද්දුවූ සත්පුරුෂයා විසින් වියදීකටයුතු තැනය"සි චදාළඉස්සේක්ලාය. උන්වහන්සේද ව්‍යඝ්‍රයාගේ මුඛයෙහි ගොත් ඉස්සේක්ම ඒ දුඃඛ වෙදනාව සිහිනොකොට විදර්ශනාවඩා පය ගොඇමස කනකල්හි සොවාන්වූසේක. දණමඬල කනකල්හි සකෘදාගාමිවූසේක. නාභිමණ්ඩලය කනකල්හි අනාගාමිවූසේක හදවතකනවාට පළමුකොට සිව් පිළි සිඹියාපත් රහත බවට පැමිණ,

"පඡරස්මිං ගහෙඨානා සිලාය උපනීතකෝ
කාමංඛාදතු මංව්‍ය ගෙඝාහකෙඛිකාකායෝ අචිත්තකෝ
පවිලඛෙකවමඬානාමහි මරණංඝොති භද්දකං."

යනාදීන් ප්‍රීතිවාක්‍ය පැවැත්වූසේක.

අනිකුදු ප්‍රීතිමල්ලනම් එන්තෙරකෙනෙකුන්වහන්සේ ගිහිකා ලයෙහි චොලකෙරළ පාඬියයන රටතුනෙහි මල්ල යුඛයට බව ජබැඳ ලඬකාවිපයට පැමිණ අනුරාධපුරයට අවුත් ඒමහ රජ්ජුරු වන් දැක සත්කාරසම්මාන ලැබ 'ලඡකාසන ශාලා' නම් සෙන ස්න සමිපයෙන් යන්නේ ඒ සෙනස්නෙහි වැඩහිඳ භික්ෂූන් වදරන්නාවූ සංයුත් සඟියෙහි, නතුඉභාක, නම් වගීයෙහි " රූපංහික්ඛවෙ නතුමහාකං තංපජහථ තංවොපහිණං දිඝ රත්තංහිතාසුඛායභවිස්සති" යනාදීන් මේ පාඨය අසා "රූප යත්තොප අයති නොවෙයි වෙදනාදිගුත් තොප අයති නොවෙ ති. එසේ හෙයින් ඒ රූපාදිවූ පඤකන්ධයෙහි තෘෂ්ණාව දුරු කරව ඒ දුරුවීමෙන් තොපට ඛිත සැපවන්නේය"යි යන අර්ථය තමාගේ චිත්තනමැති මත්තඟසතිහට අකුස්සක්කොට ගෙන ලෝවාමහා ප්‍රාසාදයට ගොස් පැවිදි ඉල්වාගෙන පැවිදිලැබ උපසම්පදාවූයේ උභයමාතෘකාව සූහුණුකොට තිසක් භික්ෂූන් කැඳවාගෙන "ගහුරුවැලිඑලි" නම් තැනටගොස් මහණදම් කළසේක. බොහෝ සක්මන්කිරීමෙන් පය සවිනැති කල්හි දණමඬලින් සක්මන්කළසේක. එසේ සක්මන්කරන්නාවූ උන්වහන්සේ එක් තෙප්වැද්දෙන් රාත්‍රිභාගයෙහිදැක 'මූවෙකැ' සි යන සිතින් තෙබදමා ඇන්නේය. තෙබ බඳ ගසා ගියේය. තෙරුන්වහන්සේ තෙබඅද්දවා වණමූනත්දෙකම තණවැවිදෙ කකින් පිබානයක්සේ ගස්වා තමා ගලපිට ඉන්ට සලස්වා එත නා අවසර කරවාගෙන විදර්ශනා වඩා සිව්පිළිසිඹියාපත් රහත්ව උකසි පැහැරි ගඬින් එතනාට ආවාවූ භික්ෂූන්ට,

"භාසිතංබුඛසෙට්ඨ සඞ්ඛලොකගරුවාදිනා
නානුමඤ්ඤාමි ඉදංරූපං තංජෙගුච්ඡපථ භික්ඛවෝ."

යනාදීන් උදන් අනාවදුලඝේක.—මෙසේ ශාසනයෙහි සිය ගණන් දහස්ගණන් භික්ෂූන්වහන්සේ වියත්කොට නිවීණ පදප්‍රාප්තවූ ඝේක. එසේ උන්වහන්සේලා අධික වියත්කෙලේ ලොකවාසී සත්වයන්ට වඩා තමන්වහන්සේලාටම සංසාර දුඃඛය ඉතා බලවත් හෙයින් කළ උත්සාහයකුත් නොවෙයි ශරීරයෙහි දුඃඛවෙදනාව සැල්පනිසා කලදෙයකුත් නොවෙයි. එසේකල කුමක්නිසා මෙබදු උග්‍රවියත්කළ සේක්දයත්? කප අසංඛ්‍යය කිනුත් දුලීභවූ මේ බුඩොත්පාදයෙහි එසේම දුල්ලභවූ මනුෂ්‍යත්මභාවය ලදින් බුදුන් වදුල සඞ්ඝ්මය අසා වියත් කරන්ට සුදුසු තැනදී අප වියත්නොකලමෝනම් මතු බුඩොත් පාද කාලයක් කවරකලෙක ලබමෝද? කෙසේ මනුෂ්‍යත්මභාව යට පැමිණෙමෝද? කෙසේ අන්ධබධිරාදිවූ ඉඳිය විකලයෙන් දුරුවමෝද? කෙසේසත්පුරුෂ සංසෙවසඞ්ඝ්මශ්‍රවණයට පැමිණ මෝද? තවද "සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ අපමත්තකොපි ගූථොදු ගඤ්ඤොහොති අපමත්තකම්පිමූත්තං දුග්ගන්ධංහොති අප මත්තකොපිඛෙලෝ දුගඤ්ඤොහොති අපමත්තකොපිපුඬෝ දුගඤ්ඤොහොති අපමත්තකම්පිලොහිතං දුග්ගන්ධංහොති එවමෙවඛෝ භික්ඛවෙ අපමත්තකම්පි භවංනාව ණෙණමි අනත්තමසෝ අඵ්ඵරාසඞ්ඛාතම්පිතතම්පි" යනාදීන් සසර දුක් දක්වන්නාවූ භාග්‍යවත්වූ බුදුරජාණන් වහන්සේ "එම්බා මහණෙනි යම්සේ සැල්පමාත්‍රවූ ගූථයෙක්ද සැල්පමාත්‍රවූ මූත්‍රද සැල්පමාත්‍රවූ කෙළද සැල්පමාත්‍රවූ පූයාද සැල්පමාත්‍රවූ ලේද දුග්ගන්ධමවේද යටත් පිරිසෙසින් මේ සියල්ල තණකුදු අගින් ගෙන සිඹිනාලද්දේත් දුගන්ධමවේද එමෙන් යටත් පිරි සෙසින් අසුරුසණක් පමණ කලුත් භවයෙහි සිටීම යහපතැ" සි නොකියම් වදුලඝේක.

තවද යම් පුරුෂයෙක් එකදවසකුත් අඹුනොව අවුරුදුසිය යක් පුරා ජීවත්වේද ඒ පුරුෂ තෙම නුවණැති පුරුෂයකුකරා පැමිණ "නිවන් කෙසේ ලැබේදැ"සි විචාළේවිනම් "ඒ පුරුෂ තෙම දවස්පතාම දැඩිපහර තුන්සියයක් තුන්සියයක් ලැබ මේ කෙසේ විදිම්දැ"සි පශ්චාත්තාප නොව එකදවසකුත් අඹුනොව අවුරුදු සියයක් මුළුල්ලෙහි මේදුක් වින්දේවිනම් නිවන් ලැබෙසි"කිද එබදු දුක්වීද නිවන් සිඹකටයුත්තේය.

ඒ කවර හෙයින්දැයි යතහොත්? "සසරදුක් ඉතාමහත් බැවිනැ"සි වදුලඝේක. "මෙසේ බුදුන් වදුළු අවවාද අපි නොකලි

මෝනම් කවරකලේක නිවන් සිඛකොට ගනුමෝද?" යන කල්පනාවෙන් උන්වහන්සේලා එසේ වියහීකළසේක.

එම්බා සත්පුරුෂයෙනි කොපට ඒ මහොත්තමයන් මෙන් මේ ජාතියෙහිම වියහීකොට නිවන්දකින්ට බැරිවිනමුත් දැනගී ලාදිවූ ගුණධර්මයන් පුරා මේ බුඛොත්පාදයෙහි නොයෙක් පින් රැස්කොට සතර අපායෙහි නොසිපද සදිව්‍යලොකයෙහි ඉපද අන්තඃකල්පයක් සඳෙව්ලොව සැපවිඳ මතු මෙතේ බුදුන් බුදුවූ කල්හි ඒ බුදුන් අතින් බණඅසා නිවන්දැකීමට උත්සාහකට යුත්තේය.

සතරඅපායෙහි නොසිපදීමට බලවත් වියහී කලොත් විනා බැරිනියාවද එසේ සතර අපායෙහි උපනහොත් එයින් මිදී සුගතියෙහි ඉපද මෙතේ බුදුන් දැක බණඇසීම දුර්ලභ නියා වද මේ මතුකියනකාරණ අසා දතයුත්තේය.—හේකෙසේද යත්?

නරකයෙහි දසදහසක් යොදුන්තැන් හුණනලෙක්හි පිරූ තුඛ සුණුමෙන් හැමකල්හිම අඛුනොව පිරිසිවිනාවූ සත්වරාශියෙක එසේම ඒඒ තැන ඔසුපත නරකවල පැසී දුක් විඳිනාවූ සත්වයෝත් අ ප්‍ර මා ණ ය. ප්‍රෙතලොකයෙහිත් සක්වළගල් තුණක් එක්වූතැන සුවාසූ දහසක් පමණතන්හි හිරුසඳ දෙදෙනාගේ රශ්මියෙනුත් එලිනොවන්නාවූ ඝනාන්ධකාරයෙහි පැසී සිවිනාවූ සත්වරාශියෙක ගව්දෙගව් තුන්ගව් ද්ගපළලඇති ප්‍රෙත නගරවල ගහනව සිවිනාවූ ප්‍රෙතයෝය. අහස පැසී ඇවිදිනාවූ ප්‍රෙතයෝය, සියලු ලොව ගහනව සිවිනාවූ පාංශු පිශාචාදිවූ ප්‍රෙතයෝය, ඔවුන් ලොව ගහනව සිවිනා බවට මේ කථාවෙන් අසා දතයුත්තේය.

එක් ප්‍රෙතදුවක් තමාගේ දරුදෙදෙනා ථූපාරම වහසල් දෙර සමීපයෙහි සිටුවා අනුරාධ පුරය ඇතුළට හොදුරු සොයා ගියාය. ඔහු දෙදෙනා පිඬු සිහාවඩිනා එක් තෙරකෙනකුන් වහන්සේ දැක වහන්ස! අපගේ මැණියෝ ඇතුළු නුවරට ගොදුරුසොයා ගියාය. ඈදැක මෙසේ වදාළමැනව. නොප දරුවෝ සාදුක් ඉවසාගත නොහෙති, "ලත්යම් කිසිදෙයක්ගෙන ශුඛ ව යවයි වදාළමැනවැ"යි කිවාහුය. තෙරුන්වහන්සේ "ඒ ප්‍රෙත දුව කෙසේ දනිමෝදැ"යි වදාළසේක.

එබසට ඔහු මේමූල ගත්කල පෙනෙයි මුලක්දී තමන්ගේ මැණියන්ගේ සලකුණු කියා කිවාහුය. තෙරුන් වහන්සේ

නොයෙක් දහස්ගණන් ප්‍රේතයන්දැක මහඇරයාමෙන් බොහෝකලක් ඉක්ම කෙවුළන්ගේ වීථියෙහි ගැබමල කැමතිව සොයාඇවිදිනාවූ ප්‍රේතදුවදැක දරුවන් කී පවත් වදුලසේක. ඒඅසා ඕතොමෝ 'වහන්ස මාකෙසේ දුටුසේක්දැ'සි විචාළිය. 'මේමුල නිසායැ'සි වදුලසේක. එබසට ඒප්‍රේත දූතොමෝ ''මුන් වහන්සේඅත මේ මුල තිබූයේවීනම් ප්‍රේතයන්ට මහඇරීමෙන් අහර සිහාගතනොහි අදකලිසුන්බත් වනසේකැ''සි සිතා ඒ මුල ඇරගත්තිය. මෙසේ පවිකොට ප්‍රේත ලොකයෙහි උපද නාවූ සත්වයන්ගෙනුත් ලොව ගහනව තිබෙන්නේය.

නැවත තිරිසන්ජාතිවල උපන්නාවූ සත්වයන් බොහෝබව දක්වන්නට බුදුහු මෙසේ උපමාවක් වදුලසේක.—හේකෙසේ දයත්? එම්බා මහණෙනි දසදහසක් යොදුන් දිග පලල ඇති මේ ජම්බුද්වීපයෙහි වෙළුවන පේතවනාදිය වැනිවූ රමණීයවූ පුෂ්පාරාම ඵලාරාම ඉතාඇවලපවේද වලගොඩව තිබෙන්නාවූ ගඩහාදියෙන් දුර්ගවූ පවීතාදියෙන් විෂමවූ කණු කවු ආදියෙන් ගැවසී සිටිනාතැන් බොහෝවේද නැවත යම්සේ හිරිදුගී නාදිදුර්ගාදියෙන් වෙන්වූ කණුකවු නැත්තාවූ සමභූමියෙහි පිහිටියාවූ නාගවන සල්වනාදිවූ රමණීය වනානතර ඇවලපවේද සෙසුතැන්ම බොහෝවේද එසේම මාගධක්ෂේත්‍රාදිය වැනිවූ සමතල භූමිභාග ඇවලපවේද සෙසුතැන් බොහෝවේද පේතවන පුෂකරණීය ගහීර පුෂ්කරණීය වැනිවූ රමණීයවූ, පුෂ්කරණී ඇවල්පවේද එසේම රමණීය නොවන නොහියගාලද විසම තැන්ම බොහෝවේද ''එමෙන් මහණෙනි! ගොඩ උපදනා සත්වයෝ ඇවලාවෙති. දියෙහි උපදනා සත්වයෝම බොහෝවෙති''සි වදුලසේක. ඒ කවරහෙයකින්දයත්! ගොඩ ඉතා ඇවලාහෙයින දිය ඇතිතැන්ම ඉතා බොහෝහෙයින්. යම්සේ පොකුණෙක එක පියුම් පදුරෙක්වීද ඒපියුම් පදුරෙහි කොළ පත් සතරෙක්වීද මැද එක් මල්කැකුලෙක්වීද අහසින් යන සෘඩ්මතුන්ට ඒ කොළපත් සතරමෙන් සතරමහා දිවයින පෙනෙන්නේය. මැද මල්කැකුලක්මෙන් මහමෙර පෙනෙන්නේය. පොකුණෙහි දිය ඇති සෙසුතැන්මෙන් චක්‍රවාට පවීතය අවසන්කොට ඇති මහමුහුදු පෙනෙන්නේය. ඒ හැමතැනම මත්ස්‍යයන් නැතිතැනෙක් නැත. ඒ එසේමය—එක්කලෙක මේලඛ්කාවට සත්සියක් යොදුන් දුරඇති සුවණ්ණ භූමියට මේ ලඛ්කාවේ සිට යන නැවෙක් කුදුමසුනැයි නම් ලද කුනසින් පිටින්ම ගියේය.

තවද ජලජමත්ස්‍යයන් බොහෝබව දක්වන්නාවූ බුදුන් විසින් "පන්සියක් දිවසින් පිරිවරනොටඇති සියලු ජම්බුවීප යෙහි වෘක්ෂ ශාඛා ලතා තෘණ පණ්ණමූලාදිවූ සියල්ලම නොතබා උදුරා උල්කොට දියෙහිඇති ප්‍රාණීන්ගෙන උලතිබත හොත් සියලු වෘක්ෂ ශාඛා ලතා තෘණ පණ්ණාදියම මදවන්නේය. ජලජ සත්වයෝම බොහෝවෙති"යි වදාළසේක, තවද ගොඩ උපදනා තිරශ්චීනයන්ගේ පමණ බැලුවෝහිනුත් එක තුඹසෙක වේයන්පමණකොටගත නොහැක්කේය:— ඒ එසේ මය.

"පිපීලිකානං පූජෝහිබිලාඒකාවිනිග්ගතෝ
කිනන්නුසොනාතිරීඒවෙය්‍යමනුස්සෙජම්බුදිපෙක."

යනමේ ගාථාවෙන් "එක බිලයෙකින් නික්මුණවූ කුහුඹි රැලකුත් සියලු දඹදිව මනුෂ්‍යයන්ට බොහෝය"යි දන්වනාලද තවද ඒ සියලු මනුෂ්‍යයන් අතුරෙන් එකි එකි මනුෂ්‍යයන් හුගේ ශරීරයෙහි ඉපද සිටිනා පණුවෝත් කුල ගණනාවෙන් අසූකුලයෙකැයි කියනාලද සතර අපායෙහි ඉපද සිටිනා මේ සියලු සත්වයන්ට එකද පිණකුත් සිඛවන්ට කාරණ නොපෙනෙයි. "නරකයෙහි උපන්නාවූ සත්වයන් යමපලුන්ට ප්‍රොඛ කොට නැවතත් එම අකුශලයෙන් නරකයෙහි උපදිති"යි වදාළහෙයින් නරකයෙහිත් අකුසල්ම පිරෙන්නේය. තිරිසන් ජාතියෙහි හා ප්‍රෙතලොකයෙහි උපන් සත්වයාට පිරෙණ පව් පමණෙක් නැත්තේය. මෙසේ මනුෂ්‍ය ලොකයෙහිත් පව්කොට නිරන්තරයෙන් පව් සිඛවන්නාවූ සතර අපායෙහි උපන්නාවූ සත්වයෝ කෙසේනම් සුගතියෙහි උපදිද්ද නරකයෙන් නරකයෙහි තිරිසන් ජාතියෙන් තිරිසන්ජාතියෙහි ප්‍රෙත ලොකයෙන් ප්‍රෙතලොකයෙහි ඉපද දුක්විඳ ඇවිදිනාවූ සත්වයන්ට කප් අසංඛ්‍යයකිනුත් ගොඩනැඟීමට කාරණ නොපැනෙන හෙයින් මෙසේ සතර අපායම සත්වයන්ගෙන් පිරීසිවිනේය.

නැවත දිව්‍යලොක මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි උපන් සත්වයනුත් නරකාදිවූ සතරඅපායෙහි උපදිනබව දක්වන්ට බුදුහුම තමන් වහන්සේගේ නඛාග්‍රයෙන් පස්ගෙන 'එඛා මහපොළොවේ මාගේ නඛාග්‍රයෙහි තිබෙන්නාවූ පස් ඉතා සුළුපටුවේද එමෙන් මනුෂ්‍ය ලොකයෙන් මිය මනුෂ්‍යලොකයෙහි උපදනා සත්වයෝත් සුළුපටුය හා මනුෂ්‍ය ලොකයෙන් මිය දිව්‍ය ලොකයෙහි උපදනා සත්වයෝත් සුළුපටුය. දිව්‍යලොකයෙන් මිය මනුෂ්‍යලොකයෙහි

උපදිනාසත්වයෝත් සැලපයහ හදිව්‍යලොකයෙන් මිය දිව්‍යලොකයෙහි උපදිනා සත්වයෝත් සැලපයහ. යම්සේ මානියගින්ගත් පසටවඩා දෙලක්ෂ සතලිස්දහසක් යොදුන් ඝනය ඇති මහපොළොව පඤ්ච බොහෝවන්නේවේද එමෙන් මනුෂ්‍යලොකයෙන්ද දිව්‍යලොකයෙන්ද මිය නරකාදි සතරඅපායෙහි උපදනා සත්වයෝම බොහෝය"යි විදුළුසේක;— ඒ මෙසේ දතයුත්තේය.

එක්කලෙක සුබ්‍රහ්මනම්වූ දිව්‍යපුත්‍රයෙක් දිව්‍යස්ත්‍රීන් දහසක් පිරවරාගෙන නන්දනොද්‍යානයට ක්‍රීඩාපිණිසගියේ පරසතුරුක්මූල පැනවූ අස්නෙහි උන්නේය. පන්සියක් දිව්‍යස්ත්‍රිහු ඔහු පිරිවරා උන්නාහුය. අනික් පන්සියක්දෙන තමන්ගේ ආනුභාවයෙන් නැමී බිමටපැමිණි ශාඛාවෙන් ගසට නැගී මිහිරිකටහඬින් ගී කියා කියා මල් කඩ කඩා ඵලන්නාහුය. බිම උන්නාවූ දිව්‍යස්ත්‍රිහු එමල්ගෙන ගොතති. එකල්හි උපවේදකවූ අකුශල කර්ම්යකින් ඒ ගෘහයෙහි උන් දිව්‍යස්ත්‍රිහු පන්සියයම එකවිටම නැසී අවීචිමහානරකයෙහි ඉපදමහදුක්විඳිමට පැමිණියෝය. ඉක්බිත්තෙන් ඒ සුබ්‍රහ්මනම් දිව්‍යපුත්‍රතෙම ඔවුන් කඩාහෙලනා මලුත් නොදැක ගී කියන ගී හඬත් නැසුවෙන් "ඔහු කොයිදැ"යි විමසන්නේ නරකයෙහි උපන්බව දැක ප්‍රියවිප්‍රයොගයෙන් මඩනාලද සිත්ඇත්තේ මෙසේ සිතීය. මොහුවනාහි තමන්කළ කර්ම්පරිද්දෙන් මිය නරකයෙහි උපන්නාහුය. 'මාගේ ආයුෂ කෙපමණදැ'යි බලා තමාත් සත්වෙනි දවස් සෙසු දිව්‍යස්ත්‍රීන් පන්සියය හාසමග එම අවීචිමහානරකයෙහි උපදනාබවදැක මහත් ශොකයට පැමිණ 'ඒමාගේ ශොකාග්නිය නිවන්ට බුදුන්හැර සදෙවිලොව අන්කෙනෙක් නැනැ'යි දැන බුදුන්කරා එළඹ වැඳසිටියේය.

"නිබ්බංඋත්‍රසකමිදංචිත්තං නිබ්බංඋබ්බිග්ගකමිදංමනෝ,
අනුප්පන්නානසුනිබ්බෙසු අඤ්ඤුපපත්තිතෙසුච"

ඝනාදීන් විචාළේය. එසේ විචාළාවූ දිව්‍යපුත්‍රයාට බුදුහු ධර්ම්දෙශනාකොට වදුළුසේක. ඒ ධර්ම්දෙශනාව අසා දිව්‍යපුත්‍රතෙම සොවාන්ව අපායදුකින් මිදුනේය. මෙසේ සමුදුයට පැමිණෙන ගඟහා ප්‍රවාහයක්මෙන් බොහෝ දෙවියන් හා මනුෂ්‍යයෝ අපායට පැමිණෙති. සැබිමහිමයක් නැතිව මනුෂ්‍යයන්ට අහස ගමන් බැරිවන්නාක්මෙන් පින් රැස්කොටගත නුහුනු සත්වයාට සුගති

යෙහි ඉපදීම නොඉඩලිවන. ඒ කුශලකර්ම 'සද්ගරුකය, සද්බහුලය, සදුසන්නාය කෘතඋත් කර්මය'යි සතර වැදෑරුම් වෙයි. එහි ධ්‍යනමය කුශලය සද්ගරුක නම් වෙයි. ඒ ධ්‍යනමය කුශලය දැන් උපදවා ගත නොහැක්කේය. කෘතඋත් කර්මය නම් නුවණින් නොසලකා කළ කර්මය ඒ සම්පේ වියරුහුනු එකකු විදි ශරයෙන් ලකෙයි නොවැටී යම් තිසි තැනකම වැවිද එමෙන් ඒ කුශල කර්මයයම්කිසි කලෙකදී විපාක දෙන කර්මය ඒ නිසා එයින් අපායෙන් මිදෙමියි සිතන්ට නොපිළිවන සදුසන්න කර්මය නම් මරණසන්නයෙහි සිහිකරන්ට පුළුවන්වූ කුශල කර්මය—හේ මෙසේ දතයුත්තේය.

මිළිලිනම් ගම දෙමළ දෙරවුපාල නම් එක් පුරුෂයෙක් උදෑසනම බිලිකවු ලනු ගෙනගොස් මසුන් බාගෙනවුත් දෙතුන් කොටසක්කොට එක් කොටසකින් සඟල් ගත්තේය. එක් කොටසකින් දී ගන්නේය, එක් කොටසක් මාලු පිසගත්තේය. මෙසේ පණස් අවුරුද්දක් ප්‍රාණඝාතකොට මැත භාගයෙහි මහලුව ගියේ මරණාසන්නයෙන් හොත්තේය. එකල්හි ගිරි වෙහෙර වැසි සුලු පිණ්ඩපාත තිස්ස නම් තෙර කෙනකුන් වහන්සේ 'මට පෙනී මේ සත්වයාගෙ නැත්තේව'යි යනා කරුණාවෙන් ඔහුගේ ගෙදොරට වැඩිසේක.

ඔහුගේ භාර්‍යාතොම උන්වහන්සේ වැඩසිටි බව පුරුෂයාට කිවාය. ඒ පුරුෂතෙම 'පණස් අවුරුද්දක් මා තෙර කෙනකුන් වහන්සේ සමීපයටගිය විරුදු නැත. මාගේ කවර උපකාරයක් නිසා වැඩිසේක්ද වඩින්ට කියව'යි කියේය. ඒ සඳහා 'එපරිද්දෙන්ම වැඩියමැනැවැ'යි කිවාය. තෙරුන්වහන්සේ 'උපාසකයාගේ ශරීර ප්‍රවෘත්තිය කෙබඳුදැ'යි විචාළසේක. 'ඉතා දුර්වලය'යි කිවාය. එසේවීනම් දැන සම්පයි නියා ගෙට ගොස් උපාසකයාට සිහි උපදවා 'සිල් ගන්ට පුළුවන්දැ'යි වදාළසේක. 'එසේය වහන්ස පුළුවනැ'යි කියේය. තෙරුන්වහන්සේ උපාසකයාගේ ශරීර ප්‍රවෘත්තිය දැන තිසරණාදී සිල් දෙන්ට පටන්ගත්සේක. ඔහු පඤ්චශීලය යන බස කියන්ට පටන්ගත් කල්හි දිවගලවැටී න තෙරුන්වහන්සේ 'මෙවිචරෙක්ම මොහුට පමණැ'යි වැඩිසේක. එතෙම මියගොස් චාතුම්හාරජික දිව්‍යලොකයෙහි උපන. එසේ උපන් කෙණෙහිම 'මා විසින් කවර පින්කමක්කොට මේ ලබනලදදැ'යි සලකන්නේ තෙරුන්වහන්සේ නිසා ලත් බව දැනදෙවුලොවින්අවුත් තෙරුන්වහන්සේවැඳ සක්මන්කළවර

සිටියේය. 'තෝකවරෙක්හිදැ'යි විචාරණලද්දේ 'දෙමළ දෙරට්ට පාලයයි කියන්නේ මටය'යි කිය. 'තෝ කොයි උපන්නෙහිදැ'යි විචාළකල්හි 'මම චාතුම්මහාරාජික දිව්‍යලොකයෙහි උපනිමි ඉදින් නුඹවහන්සේ මට පන්සිල් දුන්සේක්විනම් මතු තවුතිසා දෙව්ලොව උපදින්නෙමි වේදැ'යි කියා තෙරුන්වහන්සේ වැඳ දිව්‍යලෝකයටම ගියේය.

මෙසේ සුගතියෙහිඋපදවන්ට සමර්ථවූ මරණාසන්නයෙහි සිහිකොටගතහැකි කුශලකර්ම'යදුසන්න'නම්වෙයි.සත්වයාට බොහෝ වාතපිත්ත ශ්ලේෂ්මාදියෙන් ආබාධ පැමිණෙන හෙයින්ද යමක්ෂණපද්‍රවාදිය ඇති හෙයින්ද නැයන්ගේ ඇඬිම් වැලපිම් ආදියෙන් සිත වික්ෂිප්ත හෙයින්ද ධනධාන්‍යාදිවූ සම්පත්තියෙහිද අඹුදරුවන්ආදි බන්ධු වර්ගයා කෙරෙහිද තමාගේ ආත්මය කෙරෙහිද සෙනහ බලවත්ව පවතිනා හෙයින්ද සිත එකඟ කොට කුශලය සිහිකොට ගැන්මත් දුක එසේ සිහිකරවන්ට සුදුසු සත්පුරුෂයෝත් නොලැබෙන්නාහ. යම්කිසි ආසන්න පිණකින් දිව්‍යලොකයෙහි උපන්නෝතිනුත් ඒ දිව්‍යලොකයෙහි මදක්කල්සිට කෙලවර අපායෙහි ඉපදීම අවශ්‍යයෙන්ම වනදෙයෙක. එබැවින් යදුසන්න කුශලයෙනුත් ප්‍රයෝජන බොහෝ නොවෙයි නැවත යම් කුශලයක් බොහෝසේ පුරුදුකරණලද්දේ වේද යම් කුශලයක් සිහිකළ සිහිකළවිට සන්තෝෂ උපදිනා පරිද්දෙන් බලවත්කොට කරණ ලද්දේද ඒ කුශලය 'ඡද්බහුල' නම් වන්නේය.

එබඳු පින්කළාවූ පුරුෂතෙම ඒ කුශල මහිමයෙන් දිව්‍යලොකයෙහි ඉපද එක කුශලයක් ගෙවුනුකල අනික් කුශලයෙක යනාදීන් පරම්පරාවෙන් විපාකදීමෙන් කප් අසංඛ්‍යයකුත් සුගතියෙහි සිට බුඩොත්පාදයක් ලත්විට නිවන් දකින්නේ වෙයි. එහෙයින් එම්බා ශ්‍රද්ධාබුද්ධි සම්පන්නවූ සත්පුරුෂයෙනි නොපිදමතු අපාය දුඃඛයට නොපැමිණ සුගතියෙහි ඉපද නිවන්දකිනාපරිද්දෙන් සියලු පව් දුරුකොට නිරන්තරයෙන් පින්කරව ගිය දවස නොපිටුන් අපායේ දුක් භවයෙන් සැඟවුනු හෙයින් නොදැනෙනත් පව් කළහොත් මතු විඳිනා අපායදුඃඛය සලකාගන්ට සුදුසුවූ ප්‍රඥාව නැතත් තමන් උන් අපාය දුඃඛය ජාතිස්මරණ ඥානයෙන් දැක මතු අපායෙහි නුපදිනා පරිද්දෙන් ගිය දවස මහොතනමයන් කළ වීර්‍ය්‍ය අසාත් උත්සාහකටයුතු—මහ කෙසේදයත්?

එන් කලෙක බරණැස් නුවර 'කසි' නම් මහරජක් විය. ඔහුගේ අග බිසව 'චන්‍රදෙවී' නම ඕතොමෝ සිල්වත්ව සිට 'මාගේ ශීලානුභාවයෙන් දරුකෙනෙක් මට උපදිත්ව'යි නියා සත්‍යක්‍රියා කළාය. ඇගේ ශීලානුභාවයෙන් ශක්‍රයාගේ පණ්ඩු කම්බල ශෛලාසනය හුණුවිය. එකල්හි ශක්‍රදේවෙන්‍ර තෙම දිවසින් බලා 'චන්‍රදෙවී පුතකු පතන්නිය. ඇට දරුකෙනකුන් දෙමි' බලා පරීක්ෂාකරන්නේ එයින් සැව මතු දිව්‍යලොකයෙහි උපදනා කැමතිව සිටි බෝසතාණන්වහන්සේ සමීපයට ගොස් යාච්ඤාකෙළේය. මහ බෝසතාණන්වහන්සේද 'යහපතැ'යි ගිවිස පන්සියක් දෙවතාවන් හා සමග එයින් චුතව තමන් වහන්සේ චන්‍රදේවීන් කුස පිළිසිඳගත්සේක. සෙසු දෙවතාවෝ පන්සියක් අමාත්‍ය භාර්‍යාවන්ගේ කුස පිළිසිඳගත්තාහුය. ඒ බෝසතාණන්වහන්සේ චන්‍රදෙවීන්ගේ කුසින් දසමසක් ඇවැමෙන් බිහිවූසේක. අමාත්‍යපුත්‍රයෝ පන්සියයද එදවස්ම බිහිවූවාහුය. එවේලාවට රජ අමාත්‍යගණයා පිරිවර මතුමහල්තෙ ලඟ හි උන්නේය. එසේ උන්නැනට ගොස් කුමාරයා උපන් බව කිවාහුය. ඒ ඇසීමෙන්ම පුත්‍ර ස්නේහය සිඹ ආදිය විනිවිද ගොස් ඇටමිදුලු පැහැර සිවියේය. සිතෙහි බලවත් ප්‍රීති උපන. රජ අමාත්‍යයන් අතින් 'නොපින් සන්තොෂවූදැ'යි විචාළේය. දෙවයන්වහන්ස කුමක් වදරණසේක්ද පෙර අපි අනාථයම්හ. දැන් වේදහිමි කෙනකුන් ලද්දේයයි කිවාහුය. රජ මහාසෙන නම් අමාත්‍යයා කැඳවා 'මාගේ පුත්‍රයාට පිරිවර ලබන්ට වට නේය. නෝ ගොස් අද දවස් අමාත්‍යයන්ගේ ගෙවල උපන් කුමාරයන් ඇත්නම් බලා එව'යි කියා ගමන්කරවිය. ඒ ගොස් එදා උපන් පන්සියක් කුමරුවන් දැක අවුත් දැන්විය. රජ ඒ පන්සියයටම කුමාරාභරණ හා සමග කිරිමවුන් පන්සියයක් ගමන්කරවිය. රාජකුමාරයාට නම් තබන දවස් ලක්‍ෂණ පාඨක බ්‍රාහ්මණයන් කැඳවා 'කුමාරයාට අන්තරායෙක් ඇද්දැ'යි විචාළේය. ඔහු ඒ කුමාරයාගේ ලක්‍ෂණබලා 'මහරජ්ජුරුවෙනි මෙතෙම මහා පින්ඇති කුමාරයෙක. මේ එක දඹදිව තබා සත රමහා දිවයිනට සක්විතිරජ්‍යය කරන්ට පින් ඇත්තේය. මෝ හට නිසි අන්තරායකුත් නැත්තේය'යි කිවාහුය. රජතෙම කුමා රයන්ට නම් තබන්නේ යම්හෙයකින් ඒ කුමාරයා උපන් දවස් සියලු කසිරට වැසි වටද කුමාරයා උපනැයි යනු අසා තමාගේ හා අමාත්‍යයන්ගේ සිත ප්‍රීතියෙන් තෙත්විද එසේහෙයින් 'තෝ මිය කුමාරයෝය'යි නම්තැබූයේය, ඒ කුමාරයා එක්මැසිවූකල්හි

සරහා රජ්ජුරුවන්ගේ සමීපයට වඩාගෙන ගියෝය. රජ ඔහු වඩාගෙන උකුලෙහි තබාගෙන උන්නේය. එසේ උන් තැනට සොරුන් සතරදෙනකු බැඳ ගෙනාවාහුය. රජ ඔවුන් සතරදෙනාටවඩ යොදන්නේ 'එකක්හට කවුසැමිවියෙන් පහර දහසක් ගසන්ට' කියේය. 'එකකු සිරගෙයි මසා තිබන්ට' කිය. 'එකකු නෙඹින් අන්ට කිය. 'එකකු උලතිබන්ට' කිය. උකුලෙහි හොත් බෝසතාණන්වහන්සේ ඒ අසා හසින් තැතිගෙන 'ඉතා නපුරෙක මාගේ පිය රජතෙම රාජ්‍යය නිසා නිරයගාමිවූ අකුසල් කරන්නේය'සි සිතූසේක. දෙවෙනිදවස් සේසතයට සරගාලූ යානාවෙහි බෝසතාණන්වහන්සේ සතප්පවූවාහුය. උන්ව හන්සේද මදක්නිදා පිබිදිසේක් සෙතවජත්‍රාදිවූ රාජ්‍යසම්පත් බලා ඉතාභයපත්ව පහලවූ ජාතිස්මරඥානයෙන් 'මේරජගෙට කොසිසිටගම්දැ'සි බලනසේක් දෙව්ලොවින්ආබවදුටුසේක, ඉන් ඇතත් බලනසේක් 'අසූදහසක් අවුරුදු ඔසුපත් නරකයෙහි පැසුනුබව' දුටුසේක. ඉන් ඇතත් බලනසේක් 'මෙම බරණැස් නුවර විසිඅවුරුද්දක් රාජ්‍යය කලබව' දුටුසේක. 'මෙසේ මම මෙ නුවර විසිඅවුරුද්දක් රාජ්‍යයකොට අසූදහසක් අවුරුදු ඔසුපත් නරකයෙහි පැසුනොමි දැනුත් එබදු සොරුන්ගේ ගෙයි උපනිමි මාගේ පියරජ රූයේ සොරුන් ගෙනාකල්හි නරකයෙහි උපද වන්නාවූ ඉතාපරුෂ කථානලේය. ඉදින් මම රාජ්‍යයකොලෙව්වීම් නම් මනුත්නරකයෙහිඉපද මහත්දුක් විඳිනොමි'සි සැලකූසේක. එසේසලකන්නාවූ උන්වහන්සේට මහත්භයන්උපන. රන්වන් වූසරීරය අතින් පිරිමැද මලානිකකරණලද පියුමක්මෙන් මලා නිකවදුවී ණිවිය. උන්වහන්සේ 'කෙසේ මේසිරගෙයින් මිදෙම්දැ'සි සිතා හොත්සේක. එකල්හි සෙතවජත්‍රයෙහි අධිගෘහිත වූපෙර ජාතියෙහි බෝසතාණන්ට මව්වූ දිව්‍යස්ත්‍රීතොම බෝස තාණන් අස්වසා කියන්නී 'එම්බා තෙමිය කුමාරයෙනි තොපි මින් මිදෙනු නැමැත්තේවීනම් අත් පා කොරනැතිවම අත් පා කොර ඇති බව ඟොළු නැතිවම ඟොළු ඇති බව බිහිරි නැති වම බිහිරි ඇති බව මේ කාරණතුන ඉටාගෙන තමා නුවණැති බව ලොවට පහළකරනාකරව'සි අවවාදකරන්නී,

'මාපණ්ඩිච්චං විඤ්ඤාවය බලමතො * භාව සබ්බපාණීනං
සබ්බිජ්ජනො ඔච්චාගතු චිවංතවඅජ්ජා භවිස්සති.'

සතරවේ ගාථාව කීවාය. 'එම්බා තෙමිය කුමාරයෙනි තොපි තොපගේ නුවණැති බව කාටත් ප්‍රකාශකරනාකරව සියලු

* බලමතො

මනුෂ්‍යයන් විසින් කිසිවක් නොදන්නාවූ මූගයෙකැයි දැන ගතයුතු බවට පැමිණේවයි සියලු අන්තඃපුර පිටි පුරවාසි ජනතෙම මේ කාලකන්නියෙක මොහු ගෙන් නිකුත්කර වයි කියා තොපට නින්දාකෙරෙත්වයි ඒ ආකාරයෙන් තෝ දවස් හළුයෙහිවීනම් තොපට සිතූ වැඩ සිඳවන්නේය'යි කිවාය. ඒ තෙමිය කුමාරයන්වහන්සේ දිව්‍යසත්‍රියගේ බස් අසා අස්වස් ලැබ,

කරොමිතෙතං වචනං යංමංභණසි දෙවතෙ
අත්ථකාමාසි මංඅම්ම හිතකාමාසි දෙවතෙ.'

යන ගේ ගාථාවෙන් මෙසේ වදාළසේක—'එම්බා දිව්‍ය සත්‍රිය නී මට යම් අවවාද වචනයක් කියන්නීවිනම් නීගේ අවවාදය කරන්නෙමි. ඒ එසේමය—එම්බා මැණියෙනි නී මට වැඩ කැමැත්තිය'යි කියා ඒ කාරණ තුන දැඩිකොට ඉටාගත් සේක. මෙසේ ඒ තෙමිය කුමාරයන්වහන්සේ එක්මැසි වය සේ සිට තුන්සියයන් යොදුන් දිග පළල ඇති කසි දෙශයෙහිද අටසාලිස් ගව්වක් දිග පළලඇති බරණැස් නුවරෙහිද එකාත පත්‍රව කරණ දිව්‍ය සම්පත්තියක් වැනිවූ රජ්‍ය සම්පත්තියෙහි ඇලය ඇරියෙන් කොරනොව කොරව බිහිරිනොව බිහිරිව ගොළුනොව ගොළුවූයෙන් තමා නුවණැතිබව කාටත් නොහඟවා දවස් අරිමිසි ඉටාගත්තේත් නරක දුක ඉතා දැඩිහෙයින. ඒ මහොත්තමයන්ට දැඩිවූ නරක දුඃඛය එම්බා සත්පුරුෂයෙනි තොපට මොලොක්වන්නේ නොවෙයි. එබැවින් ඒ මහොත්තමයන්ට කොර ගොළු බිහිරි නොව එන්මැසි වයසේ පටන් සොළොස්ඇවිරිදි වන තෙක් අත පය වක්නොකොට මුයෙන් බසක් නොබැණ කණින් ඇසූවක් නැසූවන්ව දවස්අරින්ට පුළුවන්වූකල අද පටන් අපි දැන දැන සතක්හු දිවි නොන සම්හ. අනුන් සතතක දෙයක් සොරවත් බලාත්කාරයෙන් වත් නොගනුම්හ. පරසත්‍රි සෙවනය නොකරම්හ. බොරු නොකියම්හ. රා නොබොම්හයි ඉටාගැන්මත් ජීවිතාන්තය දක්වා පැවතීමත් අපට බැරි කවරේදැයි කියා සිතාගැන්මෙන් නුවණැත්තන්ට ඇතුලත්ව දවස්අරීමත් තොපට බැරි කවරේද එබැවින් අපාය දුකින් මිදී දිව්‍යලොක සම්පත්තිය විඳිමට උත්සාහ කටයුත්තේය.

තවද ඒ කසි රජ්ජුරුවෝ තෙමිය කුමාරයන් උකටලී නොවන පිණිස පන්සියයක් කුමාරයන් ගෙනවුත් තෙමිය කුමාර

යන් සම්පයෙහි හිඳුවා පොෂ්‍යය කලෝය, කුමාරවරු කිරට ඔඩති. තෙමිය කුමාරයන්වහන්සේ අපාය දුකට ඔයගෙන 'රජ්‍යය කිරීමට වඩා චියලි මියයාම උතුමැ'යි නොහඬනසේක. කිරිමවු චන්‍ද්‍රදේවීන්ට එපවත් කිහ. බිසවු ගොස් රජ්ජුරුවන්ට කිහ. රජතෙම නිමිත්ත පාඨකයන්ට කිය. බමුණෝ කියන් නෝ මෙතෙක්ද කිරිදෙන වේලා ඉක්මවා කිරි දෙන්ට කිවුය. එකල්හි 'රජකුමාරතෙමේ ඔඩමින් තනය දැඩිකොට අල් චාගෙන කිරි බොන්නේය'යි කිවාහුය. එතැන් පටන් පලමු වෙන් කිරි බොන වේලා ඉක්මවා දෙති. කිසි කලෙක දවසක් මුළුල්ලෙහිම කිරි නොදෙති. බෝසතාණන්වහන්සේ නරක දුකට නැතිගත්සේක් චියලෙනසේකුත් කිරි නිසා නොහඬන සේක ඒ නොහඬන්නාවූ බෝසතාණන්වහන්සේට මාගේපුත්‍ර යාණන්වහන්සේ සාදුකින් පිඬිනසේකැයි මවුබිසව්හෝ කිරිමවු හෝ කිරිපොවති. මෙසේ උන්වහන්සේ නොහඬනසේක. නිද්‍රා චත් නොකරණසේක. අත්පාවක් නොකරණසේක. ශබ්දයත් නොඅසනසේක. ඉක්බිත්තෙන් කොර පිළි අයගේ අත් පා මෙරඟ තිබෙන්නේ නොවෙයි ගොළුවන්ගේ හනු කෙළවර මෙසේ තිබෙන්නේ නොවෙයි. බිහිරන්ගේ කන් සිදුරු මෙසේ තිබෙන්නේ නොවෙයි. මෙසේ කොර බිහිරිවන්ට කාරණය කින් චියයුතුය'යි සිතා අතුරතුරේ දවසක් දවසක් මුළුල්ලෙහි කිරිනොදී අවුරුද්දක් පරීක්ෂාකලාහුය. එසේත් හඬන දෙයක් චත් ගැසෙනදෙයක්චත් නුදුවූවාහුය නැවත 'බාලපැවිඉයෝනම් පූපාපූප කැමතිවෙති. එසින් පරීක්ෂාකරම්හ'යි කියා ප්න්සියක් කුමරුවන් බෝසතාණන් සම්පයෙහි හිඳුවා නොයෙක් කැවුම් ගෙනවුත් නුදුරු තැන තබා 'තොප තොප කැමැත්තක් ඇර ගනුව'යි කියා තුමූ සැඟවී සිටිති. සෙසු කුමාරයෝ ඔවුනොවුන් පැහැර කලහකොට උදුරගන්නාහු වෙති. බෝසතාණන් වහන්සේ 'එම්බා තෙමියකුමාරයෙනි නරකදුක් කැමතිඑකෙක් වේද පූ කැමතිවන්නේය'යි ඒ දිසාවත් නොබැලූසේක.

නැවත බාලපැවිඉයෝ නම් එලාඵල කැමතිවෙති ඔඹදඹ චැලවරකාඇදිවූ ඵලගෙනවුත් රැස්කොටතබා ඉනුත් අවුරුද්දක් පරීක්ෂාකොට සිදුරක් නුදුවූවාහුය නැවත පැවිඉයෝ නම් ක්‍රීඩා භාණ්ඩයට කැමතිවෙති. රත් රිදියෙන් ඇතුන් අසුන් ආදිවූ රූ ඉදිකොට ගෙනවුත් නුදුරුතැන තිබූවාහුය. සෙසු පැවිඉයෝ දිවගොස් උදුරා ගනිති බෝසතාණන්වහන්සේ ඒ දිසාවත් නොබලනසේක. මෙසේ ක්‍රීඩා භාණ්ඩයනුත්

අවුරුද්දක් පරීක්ෂාකාට 'සතරඇවිරිදි පැවීයෝ භොජනයට ප්‍රියවෙති එසින් පරීක්ෂාකරම්හ'යි සිතා නොයෙක් රසමස වුලෙන් යුක්ත ආහාරය ගෙනවුත් තිබුවාහුය. සෙසු පැවියෝ පිඬුපිඬු කොට අනුභවකරන්නාහුවෙති. ඒත් බෝසතාණන් වහන්සේ වූකලී 'එම්බා තෙමිය කුමාරය මේ සසර අහර නැති වම උන් ජාතිගණනෙක් නැත මේත් ඉන් එක ජාතියෙක්වේ දැ'යි නරක භයින් භයපත්ව ඒ දීසාවත් නොබැලූසේක. මෙසේ මහොත්තමයෝ උපන්තැන් පටන් පස් අවුරුද්දක් අතර තුරෙහි බොහෝසේ අහරනොදී පීඩාකලදිත් කිවිවුව තිබූ අහරට අනුදික්කරන්නක්වත් ඉල්වන්නක්වත් ලොභ වශයෙන් ඒදිසාව බලන්නක්වත් නොකෙලේ එකජාතියෙක තමා විදි නරකදුක් දැකය. එම්බා සත්පුරුෂයෙනි තොප විසින් බුදු බණින් ඇසූ නරකදුඃඛයත් තිරශ්චීන දුඃඛය හා ප්‍රෙත දුඃඛයත් ජාතිදුඃඛාදිවූ සංසාර දුඃඛයත් සලකා එකවේලෙක හරිනා චිකාල භොජනාදියෙහි ලුබ්ධනොවී පොහොය අටසිල්වත් නිතොර දසසිල්වත් රක්ෂාකොට සසරදුකින්මිදී නිවන් දකිනා පරිද්දෙන් උත්සාහකටයුත්තේය.

නැවත බෝසතාණන් පස්ඇවිරිදිවූ කල්හි පස් ඇවිරිදි දරුවෝ ගින්නට භයගනිති යනු හෙයින් 'එසින් මුන් පරීක්ෂාකරම්හ''යි සිතා නොයෙක් දෙරවල් ඇති ගෙයක් කරවා තල්කොලින් සොයවා තෙමිය කුමාරයන් හා පන්සියයක් කුමරුවන් රැඳෙන් රැඳෙන්ද ඉන්ට සලස්වා ගේ ගිනි අවුලවන්නාහු වෙති. සෙසු පැවියෝ ඒදැක මහත්භයින් භඬා දිවෙති. මහබෝසතාණන් වහන්සේ ''නරකඝින්නොහි පැසීමට වඩා මෙම උතුමැ''යි ධ්‍යානයට සමවන්නාක්හුමෙන් නිශ්චලව හිඳිනා සේක. ගිනි ආසන්නවනා කල්හි වඩාගෙනයෙති, මෙසේ ගින්නෙනුත් අවුරුද්දක් පරීක්ෂාකොට නැවත සාවිරිදි කුමරුවෝ මනැතුන්ට භයගනිති. ඇතුන් ශික්ෂාකරවා බෝසතාණන් වහන්සේද ඒ පන්සියයක් කුමරුවන්ද රජ ගෙයි මලුවෙහි ඉන්ට සලස්වා ඇතුන්හරිති. ඒඇත්හු කුච නාදකොට සොඬ බිමගසමින් කන්තල හිඳුවා භයගන්වාඑති. සෙසුපැවියෝ මරණභයින් තැතිගෙන භයපත්ව ඒ ඒ දිග දිවෙති. බෝසතාණන්වහන්සේ අපායභයම සිතසිතා නිශ්ව ලව විඩහිඳිනාසේක. මොනවට ශික්ෂිතවූ ඒ හස්තිහු බෝසතාණන් වටුකොට දිව පීඩාවක් නොකොටම යන්නාහුවෙති.

"සත්ඇවිරිදි පැටියෝ සජීයන්ට භයගනිති"යි යනුහෙයින් සජීයන්ගේ දළි උපුටා මුඛ බන්ධනයකොට මැදට හළුවාහුය. සෙසු පැටියෝ හඬමින් දිවගත්හ. බෝසතාණන් වහන්සේ නරයකුදුක් සලකා 'මේ චණ්ඩපරුෂ සජීයන්ගේ මුඛයෙහි මිය යාම උතුමැ'යි නිශ්චලව වැඩඋන්සේක. එසේ උන්නාවූ බෝස තාණන්ගේ සවිඤ්ඤය වෙලා ඉසමුදුනේ පෙනය තබාඉදිති. එවිටත් උන්වහන්සේ නිශ්චල්ව උන්සේක්මයමෙසේ පස්ඇවිරි ද්දේපටත් සත්අවුරුද්ද දක්වා තුන්අවුරුද්දක් නොයෙක් භය ගැන්වියදීත් ඒ මහොත්තමයෝ නිශ්චලවම උන්නාහුය. ඒ මහොත්තමයන් නරක දුනිත් මිදෙන්ට එසේ උත්සාහනළකල එම්බා සත්පුරුෂයෙනි නොප විසිනුත් අපායදුක් ආදිවූ සසර දුනිත් මිදෙනුනිසා 'මේපින්කම කලහොත් දහස් දඬගනුම්හ මරම්හ'යි කියන කෙනෙක් ඇත් නමුත් රටත් භය නොගෙන ආහාර නොලැබීමෙන් දුකෙක· වසතු නොලැබීමෙන් දුකෙක වසතු නැසීමෙන් දුකෙක, නැගන් නැසීමෙන් දුකෙක තමාට වැඩි ඉපදීමෙන් දුකෙක යනාදීන් නොයෙක් දුක් නොසිතා අප්‍රමාදව පින්කටයුත්තේය.

ඉක්බිත්තෙන් බාලපැවිදෝ නම් නළුනාටකයන් දක්නා කැමැත්තාහුවෙති. පන්සියක්කුමාරයන් හාසමග මහබෝසතා ණන්වහන්සේ රජගෙයි මලුවේ හිඳුවා නැටුම් දැක්වූවාහුය. සෙසු පැවිදෝ නැටුම්දැන "යහපත යහපතැ"යි කියති මහ හඬින් සිනාසෙති. බෝසතාණන් වහන්සේ වනාහි "නරක යෙහි උපන්නාවූ නට කැළණියකුත් සිනාවෙක්වත් සොම්න සෙක්වත් නැත්තේවේදැ"යි නිශ්චලව නොබලාම වැඩහිඳිනා සේක.

මෙසේ අතුරතුරේ පරීක්ෂාකොටත් සිදුරක් නුදුටුවාහුය. නැවත කඩුවෙන් පරීක්ෂාකරම්හ'යි සිතා මහබෝසතාණන් වහන්සේ කුමරුවන් හා සමග රජගෙයි මලුවේහිඳුවා පැවියන් කොළිනාකල්හි සඵවිකවණ්ණවූ කඩුවක් ඉසවට කරකවමින් මහත්තොට හඬගසාඋඩපනිමින් 'කසි රජ්ජුරුවන්ගේ කාල කන්නිවූ පුතෙක්ඇත්ල ඔහුගේ හිස මේකඩුවෙන් ගසාදමමි'යි දිවඇය ඔහුදැක සෙසුපැවිදෝ මරණභයින් තැතිගොන දිවපලුය. බෝසතාණන්වහන්සේ නොදන්නාක් මෙන් නිශ්චලව වැඩ උන්සේකළුපුරුෂතෙම කඩුවෙන් හිස ගසාදමමියි තැතිගන් වන්නේත් භයගන්වාගත නොහි පහවිය නැවත දස හැවිරිදි

වූනල්හි "බිහිරිබව් පරීක්ෂාකරම්හ"යි යන සිතින් යානාව වට තීර අවුරා සතරපිට සිදුරුතබා බෝසතාණන් නොදන්නවාම ඇඳයට සත්පිඹිනාවුන් ඉදුවා එකවිට සත්පිම්බවූය. ටාලිහාව එකානින් නාදවිය. අමාත්‍යයෝ සතරදෙනෙක් සතරපිට සිදුරෙන් බලාසිටින්හෝ එකදවසකත් බෝසතාණන් වහන්සේගේ සිහිමූලාවීමත් හෝ හස්තපාදවිකාරයක් හෝ ඇඟ චලිතවීමක් හෝ නුදුටුවාහුය, මෙසේ අවුරුද්දක් පරීක්ෂාකොට බෙරහඬි නුත් එසේම අවුරුද්දක් පරීක්ෂාකොට නැවත "පහණින් පරීක්ෂාකරම්හ"සි සිතා ඝණඅන්ධකාර රාත්‍රියෙහි අතවත් පයවත් චලිත කෙරෙති සිතා ඒ විමසනු පිණිස ගෙයි පාන්නිවා කලතු ලෙහි පාන්වසාතබා මදක්නල් ඉක්මවා පහන් එකවිටම ඉගන එළිකොට හස්තපාදයන් පරීක්ෂාකෙරෙති, මෙසේ අවුරුද්දක් පරීක්ෂාකරන්නෝත් පාදචලන මාත්‍රයකුත් නුදුටුවාහුය. එම්බා සත්පුරුෂයෙනි ඒ බෝසතාණන් වහන්සේ නැවුම් දැක සතුටුනුවූයේත් ඉසඟසන්ටගෙනා කඩුවදැක භයනුවූයේත් සන් හඬ බෙරහඬ අසා චලිතනුවූයේත් අන්ධකාරයෙහි එකාකිව සැතපෙමින් සිට හස්තපාදාදිය චලන නොකෙළේත් සිතෙයි සොම්නස් නැතිහෙයිනුත් නොවෙයි භයනැති හෙයිනුත් නොවෙයි එකාකාරව සැතපීමෙන් ශරීරයට දුඃඛවෙදනාව නූපදනා හෙයිනුත් නොවෙයි. එසේනම් කුමක්හෙයින්දැයි යතහොත් තුන්වෙනි භූමියෙහි අපායෙහි ඉපද විඳිදුඃඛ රාශිය තමන්වහන්සේගේ නුවණැසට පෙණෙනනිසාය. එහෙයින් නොපෙණෙන් නුවණැසට නොපෙණෙනත් සත්‍යවාදිවූ බොධිසත්වචරයන් බුදු පසේ බුදු මහසව්වන් වදාළාවූ වචනයම තමා දුටුදෙයක් මෙන් අදහාගෙන මතු අපායදුක් නොවිඳිනා පරිද්දෙන් දිවාග්‍රි දෙන්හි අප්‍රමාදව පින්කොට සැඟීමොක්ෂ සම්පත්තිය සිඛකට යුත්තේය.

නැවත සියලු ශරීරය උක්පැණියෙන් නවරා බොහෝ මැස්සන් ඇති තැනෙක පිනවූවාහුය. මැස්සෝ වසා ඉදිනවු මුනයෙන් විඳිනාහුමෙන් විඳිති උන්වහන්සේ අපායදුක් සිතා නිරොධයට සමවන්නාක්හුමෙන් නිශ්චලව වැඩහිඳිනාසේක. මෙසේ අවුරුද්දක් පරීක්ෂාකොට සිදුරක්නුදුටුවාහුය. නැවත තුදුස්වයස් පිරුණුකල්හි මේපවිත්‍රවන වයසය අපවිත්‍ර නොකැමැත්තේය. එබැවින් 'අපවිත්‍රයෙන් පරීක්ෂාකරම්හ'සි සිතා එතැන් පමන් උන්වහන්සේ සනානය නොකරවති. අපවිත්‍රත් නොදමති. උන්වහන්සේ මලමූත්‍රකොට රැකවරී සැතපෙන සේක.

බඩවැල් නික්මෙන්නාක්මෙන් දුගීන්ධය මැස්සෝ වසාකති, එකල්හි උන්වහන්සේ වටකොටසිට 'එම්බා තෙමියකුමාරයෙනි! තෝ දැන් වැඩිවිය පැමිණියෙහිය කවරෙක් හැමදාම මල මූත්‍රසෝදු පවිත්‍රකෙරෙද්ද නිමෙක්ද ලජ්ජාවකුත් නැද්ද නැතිසිට මලමූත්‍ර සේදුව මැනාවැ'සි ආක්‍රොශබණිති උන්වහන්සේ ප්‍රතික්ක්‍රුලවූසේක. හේ මලමූත්‍රයෙහිම ගිලී සැතපුන සේක්මය. ගුථනරකයෙහි සාරසියක් ගව්වකින් එපිට ඕවියවුන්ගේ හඳවත උපුටාගන්ට සමර්ථවූ දුර්ගන්ධය සලකා මේ දුර්ගන්ධය ඉවසූසේක. මෙසේ අචුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි පරීසන්‍නාකොටද සිදුරක් නුදුටුවාහුය.

නැවත 'ගිනිඋළුණ ඉවසාගතනොහි අතපය චලිතකරණසේකැ'සි උන්වහන්සේ සැතපෙන ඇඳයට ගිනිකබල් තිබුවාහුය. උන්වහන්සේගේ ඇඟ බිබිලි නැගෙනකල්හි බෝසතාණන්වහන්සේ 'නරකගිනි පිටතට සාරසියක් ගව්පැතිරෙන්නේය. ඒ නරකාග්නියෙහි පැසී විඳිනාදුනට මේගින්නෙන් චන්නාවූ දුන් සියක් ගුණෙන් දහසක් ගුණෙන් ලක්ෂයක් ගුණෙන් උතුමැ'සි නිශ්චලව හොන්සේක. මවුපිය දෙදෙන එසේ සැතපෙන්නාවූ උන්වහන්සේ බලා ගිනි කබල් ඉවත් නොට උළුණ සන්හිදුවා 'පුත තෙමිය කුමාරයෙනි! තොප නොර ගොඩි බිහිරි නොවන බව දනුම්හ. ඔවුන්ගේ පාද හනුකණ්ණශ්‍රොත්‍රාදිහු මෙසේ නොතිබෙයි. තොප අපදෙවියන්ට යැදලද්දවූ ප්‍රිය දරුකෙණෙක. එබැවින් අප නොනාස ච සියලු දඹදිව රජදරුවන්ගෙන් චන්නාවූ නින්දාවෙන් අප මුදව'සි නියා මව්පිය දෙදෙන සමහර කලෙක අඬඅඬා එක්ව සිටත් යාච්ඤාකෙරෙති. සමහර කලෙක වෙනවෙන සිටත් යාච්ඤා නොරෙති. බෝසතාණන් වහන්සේ ඔවුන්ගේ ඛස් නැසුවන්ව සැතපෙන සේක්මය. මෙසේ අතුරතුරේ අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි පරීක්ෂාකරන්නාහුද සිදුරක් නුදුටුවාහුය මෙසේ සියළු ශරීරය මැසි තුඩුනින් විඳිනාකල්හිද ශරීරයෙහි තැවරුණු මලමූත්‍ර ගන්ධයෙන් ඛඩවැල් නැගෙනා තරම් පිළිකුල්වනා කල්හිද අග්නිදාහයෙන් ඇඟ බිබිලිනැගෙන කල්හිද අඬඅඬා සිට යාච්ඤාකරන්නාවූ දෙමව්පියන්ගේ බැගෑපත් වචනයෙන් ද කම්පානොවී විකාරයක් නොදක්වා මුවෙන් නොබැණ සැතපුනේ මේසියල්ලට චලිතවූවහොත් 'මතු පැමිණෙන අපාය දුඃඛයෙන් ගැලවීම බැරිය'සි යන සිතිනා. එම්බා සත්පුරුෂයනි ඒ මහාබෝසතාණන් වහන්සේමෙන් මේආකාරයෙන් නිවා

එක්සේ පැවත පිත්නොට ගනුම්හයිසිතානොගන්නාවූ තොපට මතු අපාය දුනින් ගැලවීම දුක. එබැවින් 'මැසිමදුරු ඇදින්ගේ පිඩාය දැන් කෙසේගොස් දැගැප්මහබෝ වඳුමෝදැ මල්පහන් පුදමෝදැ'සි නොසිතා 'මේ ගිලනුන්ගේ ඇඟ ක්‍රිමිකුල යන්හෙන් ඇකුලය. දුග්ගන්ධය. පිළිකුල මුන්ට කෙසේ අත්පා මෙහෙකරමෝදැ'සි නොසිතා 'දැන් ඇඟ උෂ්ණය. අවිසුලඟ දැඩිවිය කෙසේවත් පිළිවෙත් කරමෝදැ'සි නොසිතා 'දැන් දෙව්වූපියෝ අඬති අඹුදරුවෝ අඬති නැයන්ගේ බාධාය දැන් කටයුතු කෘත්‍යවණ්ඩිත්කම්මානතා ඇත කෙසේ පින්කරමෝදැ'සි නොසිතා අප්‍රමාදව පින්කටයුත්තේය.

නැවත සොළොස්වයස් පිරුණුකල්හි මෙසේ සිතුවාහුය. කොරවූවත් වයස මූනලඟෙසින් ඇලිම්කටයුත්තෙහි නැලෙන්නාවූ වෙෂකටයුත්තෙහි නොකිපෙන්නාවූ සවිකෙනොක්නම් නැත්නාහ. ඒ ඒ සෘතුවට මල්පලගන්නාවූ වෘක්ෂලතාදිය මෙන් මේත් එක් ලොකාසවභාවයෙක එබැවින් 'නාථක සත්‍රුන්ට භාරකොට පරික්ෂාකරවම්හ'සි සිතා දිව්‍යසත්‍රුන්සේ රූපසම්පන්නාවූ සත්‍රුන් කැඳවා 'එම්බා සත්‍රුනි තොප අතුරෙන් යමෙක් මේ කුමාරයා සිනාසෙන්ටවත් ලොකාඩාදරතියෙන් සිත්ගන්ටවත් සමර්ථවූවාහුනම් ඕම අඟමෙහෙසුන් වන්නීය'සි කියා ඒ තෙමිය කුමාරයන්වහන්සේ සුවඳපැණි්ඉස්සෝදු නහවා සවීහරණයෙන් සරහා දිව්‍ය විමානයක් බඳුවූ ශ්‍රියහන් ගබඩාවෙහි පණවනලද ස්ථානාවෙහි සතප්පවා සුවඳ මල්දම් සුවඳ සුණු ආදියෙන් සුවඳ ගන්වා පහව ගියාහුය. ඉක්බිත්තෙන් ඒ සත්‍රුන් නාෘත්‍යගීතයෙන්ද මිහිරිකටහඬින්ද ආදිනොයෙක් ආකාරයෙන් සිත්ගන්ට උත්සාහකළාහුය. බෝසතාණන් වහන්සේ ඔවුන් බලා 'මොහු මාගේ ශරීරසපත්තිනොලබත්ව'සි තමන්වහන්සේගේ ආස්වාසප්‍රාශ්වාසදෙක නවතා ශරීරය දැඩිකොට අනම්ණ්‍යකෙළේ නරක දුක් සිතාමය. එබැවින් 'එබදු නරකදුන් නොවිඳුම්හ'සි සිතන්නාවූ එම්බා සත්පුරුෂයෙනි පරදාරසෙවනයෙන් දුරුව පවසීලය රක්ෂාකිරීමෙන්ද අබ්‍රහ්මචර්‍යාවෙන් දුරුව අෂ්ටාඞ්ගශීලය දශශීලය රක්ෂාකිරීමෙන් සතර අපාය දුනින් මිදී සඳගීමොක්ෂ සම්පත්තිය සිඹකොට ගන්නා පරිද්දෙන් උත්සාහ කටයුත්තේය.

තවද එන්මැසිවයසේ පටන් සොළොස්වයස් පිරෙණකල් මහණවූණෙතිව මෙලෝ පරලෝ විශෙෂකොට දන්නාවූ ඒ මහබොසතාණෝ මහත් ඓශ්වර්‍යඇති කසී රජ්ජුරුවන්ට

පුත්‍රව රජ්‍යසම්පත්තියට හිමිව වැඩසිටි ශෝභිත එකදවසක ත් 'මේ මලමූත්‍රාදිමාපියව'යි කියන්නාක්ඛත් තමා අතින් පවිත්‍ර කරන්නාක්වත් විලිවසා පවිවඡනනා වන්නාක්වත් නැතිව ලජ්ජා ; නැත්තාක්මෙන් දවස්හලේ මතු නරක දුඃඛයෙන් මිදීමට දැනශීලාදිවූ කුශලකර්මයෙන් විනා ලොකාචාරයෙන් ප්‍රයොජන නැතිනිසාය. එම්බා සත්පුරුෂයෙනි බොධිසත්ව චරිතය ඇදුරුකොට තකාගෙන 'අපි මහත් වංශඇති අයෙක මේ හිනායන්ට නෙසේ ආදරකර්මෝද'යි නොසිතා සිල්වත් ගුණවත් අයට වැඳීම් පිදීම් ආදියෙන් ආදරකොට බණ අසන කලත් 'අපි මිවීතෙනොහි ඉඳ අසන්නේ නෙසේද ඉසකඩ අරින් නේ නෙසේදැ'යි ඕනය නොසිතා දැහැප මහබෝ ආදිය දැක චාහනයෙන් බසින්නේ නෙසේද ඡත්‍රාදිය අරින්නේ නෙසේද'යි දුර්බුබි නූපදවා 'අද බණඇසීමට යන්ට ඉනකඩ කිලිවිවිය කැවුවයන්ට සහාය නැත' යනාදින් ලජ්ජානොකටයුතු තන්හි ලජ්ජානූපදවා තමා ගරුකොට සිතා රත්නත්‍රයට අගරුකොට පැවැත්මෙන් අපායභාග් නොවී සිහි නූවණ ඇතිව සැදිගීමොඃ සම්පත්තිය සිඛකොටගත යුත්තේය.

මෙසේ දහසාවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි මහත් පරිසඳා දසසය කින්ද අනෙකප්‍රකාර කුෂුද්‍ර පරිසඳාවෙන්ද පරිසඳාකොටක් උන්වහන්සේ කොර ගොඨි බිහිරි නොවෙයි කියාත් දැනගත නුහුනුවාහුය. එකල්හි කසිමහරජණෝ ලක්ෂණ පාඨකයන් ගෙන්වා "තෙපි කුමාරයා උපන්කල්හි මේකුමාරතෙම මහපින් ඇත්තේය. මෝහට කිසි අන්තරායක් නැතැ'යි කිවෝවේද ඒ කුමාර දැන් කොර ගොඨිබිහිරිවූයේය. කොපගේ බස් සබාතොවෙ'යි කියේය. 'මහ රජ්ජුරුවන්වහන්ස අප නුදුටු දෙයක් නැත රජකුලයෙහි දෙවියන් පනා ලත් පුත්‍රයා කාලකන්නියා යයි කිමෝනම් නුඹවහන්සේගේ සිතෙයි දෙම්නාස් උපදනේ යයි සිතා නොකිම්හ'යි කිවාහුය. 'දැන් ඕහට කළමනා කිම් දැ'යි විචාළේය. 'එම්බා දෙවියන්වහන්ස ! මේරජගෙයි වසන් නේවිනම් නුඹවහන්සේගේ ජීවිතයටවත් රජ්‍යයටවත් අග මෙහෙසුන් බිසවුන්ටවත් අන්තරාය පෙණෙන්නේය. එසේ හෙයින් අවමඟුල් රථයෙන ඔහුනබා පශ්චිමචාරයෙන් ඔහු පිට ත්කොට අම්බොඛාන්හි වලගසා එහිබහා පස් ගැසියයුත්තේ යයි' කිවාහුය. රජ, 'ඒ යහපතැ'යි ගිවිස්සේය. චන්ද්‍රාදේවී ඒ අසා රජහුකරා අවුත් දෙවියන්වහන්ස ! නුඹවහන්සේ පෙර මට වරයක් දුන්නාඇත. 'ඒ කැමති දවසෙක ඇරගනිමි'යි කියා

කිබිමි. ඒවරය මට දුන් දුනමැනවැ'යි කිවාය. රජ 'ඇරගන යනපනැ'යි කිය. ඒබිසවුතොම 'එසේවීනම් මාගේ දරුවන්ට රජ්‍යය දෙව'යි කිවාය. රජ 'එසේ නොපිළිවහැයි තොපගේ පුත්‍රයා කාලකන්නියාය'යි කිය. 'දෙවයන්වහන්ස! එසේවීනම් ජීවිතාන්තයට නොදෙනත් සත් අවුරුද්දකට රජ්ජය දෙව'යි කිවාය. රජ 'එසේ නොපිළිවනැ'යි කියේය. 'එසේවීනම් සාවුරුද්දකට දෙව පස්අවුරුද්දකට දෙව. සතර අවුරුද්දකට දෙව. තුන්අවුරුද්දකට දෙව, දෑවුරුද්දකට දෙව අවුරුද්දකට දෙව එසේනොදෙනත් සත්මසකට සමසකට පස්මසකට සාරමසකට තුන්මසකට දෙමසකට මසකට දෙව, අඩමසකට දෙව'යි කිවාය. 'එම්බා දෙවිනි! නොපිළිවනැ'යි කිය. 'එසේවීනම් සත් දවසකට දෙව'යි කියා යාච්ඤාකළාය. රජ 'යහපනැ'යි කියා ගිවිස්සේය. එකල්හි චන්ද්‍රාදෙවිතොම පුත්‍රයා සරහා 'තෙමිය කුමාරයන්ගේ ආඥය'යි නුවර බෙරලවා නුවර සඳවා ඒ කුමාරයා හසතිසනාන්ධාරූඪ කරවා නුවර ප්‍රදක්ෂිණකරවා ආවාවූ ඒ කුමාරයා ශ්‍රියහන් ගබඩාවෙහි සතපපවා 'පුත තෙමියකුමාරය නොපනිසාදුන් සොළොස්අවුරුද්දක් රැඳුවල් අඬන්නාවූ මා ගේ ඇස කබව ගියේය. ලය පැලියන්නාක් මෙන් ශොකය නොප කොර ගොළුබිහිරි නොවනවා දනිමියි මා නොනසව'යි තුන්යම් රාත්‍රියෙහි සිට යාච්ඤාකළාය.

මෙසේ සඳවසක්ම සිට යාච්ඤාකළාය. සත්වෙනි දිනයෙහි කසිරජතෙම සූනඳ නම් රථාචාර්‍යයා කැඳවා 'එම්බල සගය! තෝ උදුසනාක්සේ අවමඟුල් රථයක් යොදාගෙනාවුත් අපගේ තේමිය කුමාරයන් රෑ හොවා නුවර පශ්චිම චාරයෙන් නිකුත් කොට අමුසොහොණෙන්හි සතරැස්වලක් කැණ ඔහුර්ට දමා උදුවිකොවෙන් හිසබිඳ ජීවිතක්ෂයකොට මත්තෙහි පස්වසා පොළොව වැඩකම්කොට ඉස්නානයකොට එව'යි කියා විධාන කෙළේය. එදවස් රාත්‍රියෙහි එම්බා තෙමිය කුමාරයෙනි! 'තොප අමුසොහොන්හි වළගසා පස්ගසව'යි කියා රජ නියොගකෙළේය. 'තෝ සෙටදවස් මරණට පැමිණෙන්නෙහිය'යි මවු බිසවුන් තුන්යම් රාත්‍රියෙහිසිට හැඬුවාය. ඒඅසා 'මා සොළොස් අවුරුද්දක් කල්ගත් උත්සාහය දැන් මසකට ප්‍රාප්තවිය'යි සිතන්නාවූ බෝසතාණන් වහන්සේගේ ශරීරය ප්‍රීතියෙන් පිරුණේය. ඉක්බිත්තෙන් ඒරාත්‍රිය පහන්වූකල්හි උදුසනම සූනඳනාම් රථාචාර්‍යතෙම රථය සරහාගෙනාවුත් වහාල්දෙර තබා තෙමේ ශ්‍රියහන් ගබඩාවට වැද දෙවින්වහන්ස! නුඹවහන්සේ දෙම්නස් නුවමැනව. රජ්ජුරුවන් වහන්සේගෙන් නියොග

ලදිමිසි බෝසතාණන් ආලින්ධනායකොට හොත්නාවූ බිස වුන්අතින් ඉවත්කොට මල්කළඹත්මෙන් කුමාරයන් ඔසවා ගෙන මාලිගාවෙන් බවුයේය. බිසවු ලෙසි අත්පැහැර මහ හඬින් හැඬුවාය. එසේ හඬන්නාවූ මෑණියන් බලා කථාකෙනා කලහොත් මොහු ලයපැලියන්නේවන. එබැවින් කථාකර්ම් දොනොයි යන සිත්ඇතුවත් එසේ කථාකෙලෙම් වීම්නම් සොළොස් අවුරුද්දක් මාකළ උත්සාහය නිරර්ථකවන්නේය. කථා නොකරන්නාවූ මම මටත් දෙමවුපියන්ටත් පිහිටවන්නෙම්වේ දැයි ඉවසා වදාළසේක.

ඒ රථාචාර්යයාද උන්වහන්සේ ගෙනගොස් රථයට වඩා 'පශ්චිම චාරයට රථය පදිමි'සි පූර්වාභිමුඛව පැද්දේය. රථය වහසලදෙරින් නික්ම දෙවතානුභාවයෙන් තුන් යොත්නක් ගෙවාගියේය. එතත පැමිණියාවූ චනාන්ත්‍රය රථාචාර්යයාට අමුසොළොණක්සේ පෙණුනේය. 'මෙතන යහපතැ'සි රථය එතින් ඉවත්කොට තබා බෝසතාණන් වහන්සේ පැළඳි ආභරණ ගලවා උපාදියක්කොට බැඳතබා උදැල්ල ගෙන නුදුරු තැන්හි වළක් කණින්ට පටන්ගත. බෝසතාණන්වහන්සේ 'මෙමා උත්සාහකරන්ට සුදුසුකලැ'සි දැන 'මම වනාහ සොළොස් අවුරුද්දක් මුළුල්ලෙහි අත් පා චලිතනොකෙලෙමි. කිමෙක් දෝහොයි මට අත්පා වසඟවෙද්දැ'සි වමතින් දකුණතත් දකුණතින් වමතත් දැනින් දෙපයත් මිරිකා නැනීසිවීමි"සි සිතූසේක. එසේසිත්ම හා සමග වාහු පිරූ සම්පය්‍යඤ්ඤසේ පොළොව උඩනැගී රථයාගේ පසුකෙළවර ශ්‍රීපාදය බිමතබනතැන් සම වසිවියේය උන්වහන්සේ රථයෙන් බැස ඇතමෑත කිපවාරයක් සන්තන්නොට' දවස යොදුන් සියයක් යන්ට පැ සවි ඇත. ඉදින් මේ රථාචාර්යයාහා සමග විරුඩවීම්නම් ඔහු මැඩපවත්වන්ට මට අතසවිඇද්දැ යි පරීක්ෂාකරණසේක් පැවියන්ගේ ක්‍රීඩා යානාවක්මෙන් රථයෙන් එක්කෙළවරක්ගෙන උසුවාසිට 'අත බලඇතැ'සි දැන වැඩසිටි බෝසතාණන්වහන්සේ 'වස්ත්‍රාභරණයෙන් සැරහුනොම්නම් යෙහෙකැ'සි යන සිත්උපන එකෙණහි ශක්‍රයාගේ පාණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනය උණුවිය. ශක්‍රතෙමේ තෙමිය කුමාරයන්ගේ මනොරථය අද මසතක ප්‍රාප්තවිය. වස්ත්‍රාභරණයෙන් සැරහෙමි'සි සිත උපන. ඕහට මනුෂ්‍ය වස්ත්‍රාභරණයෙන් ප්‍රයොජන කිම්ද දිව්‍යවස්ත්‍ර දිව්‍යාභරණයෙන් සරහවයි කියා විශ්වකර්මී දිව්‍යපුත්‍රයා එවීය. ඒ අවිත් දසදහසක් දිවසඵවෙන්ද දිව්‍යාභරණයෙන්ද මනුෂ්‍යාභරණයෙන්ද මහබෝසතාණන් වහන්සේ ශක්‍ර දෙවෙන්ද්‍රයා

මෙන් සැරහිය. එසේ සැරහුනාවූ බෝසතාණන් වහන්සේ ඒරථාචාර්‍යයා වළ කණනතැනට ගොස් වළඉවුරේ වැඩසිට,

ඝින්නුසන්තරමාතෙනාව කාසුංඛණසිසාරථී
පුච්ඡතොමෙසම්මඅක්ඛාහි කාසුයාකිංකරිස්සසි

"එම්බා රථාචාර්‍යය! යුහුසුලුව මේවල කුමට කණන්නෙහිද? එම්බා රථාචාර්‍යය මා විචාරණලද්දාවූ වචනය නෝ මට නොවලහා කියාලව මේවලින් කවර ප්‍රයෝජනයක් සිඛකරන් නෙහිදැ"සි විචාර වදුළසේක. ඒරථාචාර්‍යතෙම එබස් අසා උඩනොබලාම වළකණන්නේය

රඤ්ඤොඉමඤ්චපඤ්හංච පුච්ඡතා ජානතොඅවෙතසෝ
සොම්හිරඤ්ඤාසමජ්ඣම්හි මූළ්හොපුත්තනමෙමනිඛණංවතෙ.

යනමේ ගාථාවෙන් 'එම්බා පුරුෂය අපගේ රජ්ජුරුවන්වහන්සේට ගොඑබිහිරි පිළුවූ සිත්නැත්තාවූ පුතෙක් උපන එබැවින් මාගේ පුත්‍රයා වනාන්තරයෙහි වලක්කැණ එහි වලලා එව'සි කියා 'රජ්ජුරුවන්වහන්සේ විසින් අනුදන්නාලද්දෙමි. ඒනිසා මේවල කණන්නෙමි'සි කිය. එසේනි රථාචාර්‍යයාට බෝසතාණන්වහන්සේ

නඛ්ඩිරෙනමූලොස්මිං නපඤ්ඤානපිපඬ්ඩුලෝ
අධම්මංසාරථිකසිරා මවෙත්වංනිඛණංවතෙ.

යනාදී ගාථාවෙන් 'එම්බා රථාචාර්‍යය! බිහිරිවූයේමුත් නොවෙමි, ගොළුවූයේමුත් නොවෙමි. පිළුවූයේමුත් නොවෙමි. එසේ ගොළු බිහිරි නොර පිළිනොවන්නාවූ මා වෙනෙහි වල ගසා වළලන්නෙහිවීනම් එසේකරන්නාවූ රථාචාර්‍යය! නෝ අධර්‍මයක් කරන්නේවේදැ'සි වදුළසේක. ඒ රථාචාර්‍යතෙම බෝසතාණන් දිශාවබලා 'නුඹවහන්සේ ඒක් ගණ්ඩිපෙක්ද නොහොත් ශක්‍රදෙවෙන්ද වනසේක්ද කවරක්හුගේ පුත්‍රවනසේක්ද අපි කෙසේදැනගනුමෝදැ'සි විචාර මහබෝසතාණන් වහන්සේ විසින් 'නෝ යමක්හුණිසා ජීවත්වන්නෙහිද මම ඒ කාසිරජ්ජුරුවන්ගේ පුත්‍රවෙමි'සි වදුර

යස්සරුක්ඛස්සජායායනිසීදෙය්‍යසයෙය්‍යවා
තස්සසාඛංඔලුජෙය්‍යමිත්තාදුබ්භිහිපාපකො.

යනමේ ගාථාවෙන් "එම්බා රථාචාර්‍යය යම් පුරුෂයෙක් යම් රුක්සෙවනෙහ සැතපී උන්නේහෝවේද, හාත්තේ හෝවේද ඒපුරුෂතෙම ඒ රුකින් සාඛාවක් පමණවත් කැඩුයේවී

නම් ඒ ලාමක පුරුෂතෙමේ මිත්‍රද්‍රෝහිනම් වන්නේය'යි කියනලද එසේකල කසීරජ්ජුරුවන්ගේ රජ්ජුරුවන්ගේ වෘත්තියෙන් ජීවත්වූ තෝ රජ්ජුරුවන්ගේ ඔරස පුත්‍රවූ මා වෙනෙහි වළලුවේවීනම් නවරඟයකින් තෝ මිත්‍රද්‍රෝහියොවන්නොහිදයනාදීන් අමිත්‍රගුණය දක්වා,

පත්‍රුතහඤ්ඤාභවතිච්චිපවුච්චෝසකාඟර
බහුනංඋපජීවන්තියොමිත්තානංනදූභති.

යනාදි ගාථා දසයකින් ඒවනාහතරයෙහි දෙවියන් සාධුකාර දෙවමින් තමන්වහන්සේගේ අතිමධුරවූ වචනයෙන් වහලැහැබ එකනින්නාදකොට මෛත්‍රිඅනුසස් කථාවෙන් ධර්මදේශනාකොට වදාළසේක. ඒඅසා සුනන්දනම් රථාචාරිතෙම රථය සමීපයටගොස් බෝසතාණන්වූත් ආභරණ පොදියත් නොදැක බෝසතාණන් සමීපයට අවුත් 'මොවුන්වහන්සේ තෙමියකුමා රයන්වහන්සේය'යි දැන

එහිතංපවිනෙත්වාමිරජ්ජුත්තාසකංඝරං
රජ්ජංකාරෙහිභද්දන්තෙනානිංඅරඤ්ඤෙකරිස්සති.

යනමේ ගාථාවෙන් එම්බා රජපුත්‍රයාණන්වහන්ස නුඹවහන්සේට මතුවැඩෙක්සිඛවේවයි මාහා කැටුව වැඩිය මැනවැයි නුඹවහන්සේ රජගෙටම කැඳවාගෙනයෙමියි මේ ජනශූන්‍යවූ වනාන්තරයෙහි වැඩහිඳ කවරවැඩක් සිඛනරණසේක්ද කයි දෙශයට එකාතපත්‍රව රජ්ජය කළමැනවැ'යි කියේය. එසේ යාච්ඤාකොට කිවාවූ රථාචාර්‍යයාට

අලංමෙමතෙනාරජ්ජනාඤ්ඤතෙනාඛනෙනවා
යමෙමඅධම්මචරියාය රජ්ජංලබ්භෙථසාරථී.

"එම්බා රථාචාර්‍ය! යම්හෙයකින් මතු ප්‍රාණඝාත අදත්තාදානාදිවූ අකුශල්සිඛවීමට කාරණවූ රාජ්ජයලැබේද ඒ රාජ්ජයෙන්ද මවුපියන් ආදිවූ නැයන්ගෙන්ද මුනතා මාණික්‍යාදිවූ වස්තුවෙන්ද මට ප්‍රයෝජනනැත. මම පැවිදිවෙනු කැමැත්තෙමියි වදාළසේක. ඒඅසා සුනන්දනම් රථාචාර්‍යතෙම මේ තෙමිය කුමාරයන්වහන්සේ මෙබඳු රාජ්‍ය ඓශ්වර්‍යය කුණපයන්මෙන්ද තමන්වහන්සේ ඉටාගත් අධිඥානයනොහැර පැවිදිවනනිසා වනාන්තරයට වැඩිසේක. මට මේදුඃඛ ජීවිකාවෙන් ප්‍රයෝජනකින්ද මමත් මහණවෙමියි සිතා.

අහම්පිපබ්බජිස්සාමිරජ්ජුත්තානවත්තිකෙ
අවඤ්ඤස්සුමංභද්දන්තෙපබ්බජ්ජාමම්අරුඛති.

යනාමේ ගාථායෙන් පැවිදි ඉල්වීය. එසේ කිවාවූ රථාචාරියාට,

රථංනීයන්තයිත්වාන අණ්ඩොහොහි සාරථී
අණ්ණාසසඟ්ඝපඛිජ්ජා එවංඉසිහිවණ්ණිතං.

යනාමේ ගාථායෙන් රථය ගෙනගොස් පාවාදී නසින් මිදී ඒ නාය නැත්කාවූ පුරුෂයාගේම බුබාදී මහොත්තමයන් විසින් පැවිදි පසස්නාලදැයි වදුරා ඒ රථයදී රථාචාරියා නුවරට ගමන් කරවා තමන්වහන්සේ පැවිදිවීම කැමතිවූ සේක. ඒ දැක ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙම විශ්වකර්ම්ම දිව්‍යපුත්‍රයා එවීය. ඒ අවුත් යොත්නක් දිගපුළුල ඇති වනාන්තරයෙක පන්සැලක් කොට මවා රාත්‍රිස්ථාන දිවාස්ථාන පුෂ්කරණී ආදීන්හා එලවෘක්ෂයෙන් සදා සියලු නවුස්පිරිකර මවාහියේය. බෝසතාණන් වහන්සේ ඒ දැක මහණවූසේක. ඝිය රථාචාර්‍යයීයාද රජ්ජුරුවන් හා බිසවුන්ටකියා නුවර වැස්සන්ට හා රටවැස්සන්ටද කියා චතුරඞ්ගිනී සෙනාව පිරිවැරූ රජ්ජුරුවන් හා බිසවුන් කැඳවාගෙන ආයේය, එසේ ආවාවූ රජතෙම බෝසතාණන් වහන්සේ දැක බරණැස්නුවර රාජ්‍ය කිරීමට ආරධනා කරණුයේ

ඉච්චාචදහරෙචාසි පඨමුප්පත්තිකොසුසු
රජ්ජංකාරෙහිභද්දන්තෙ කිංඅරඤ්ඤකරිස්සසි.

"එම්බා තෙමිය කුමාරයන්වහන්ස නුඹවහන්සේට වැඩෙක් වේවයි නුඹවහන්සේ නව යෞවනයෙහි පිහිටිසේක තව ප්‍රථම වයස ඉක්ම නොනියේය. ඉතා තරුණසේක නුඹවහන්සේ මේ ඡනශූන්‍යවූ වනාන්තරයෙහි වැස කවරනම් වැඩක් සිඛාරණසේක්ද බරණැස්නුවරට ගොස් රාජ්‍ය කළ මැනවැයි යාච්ඤාකෙළේය, එසේ යාච්ඤාකළාවූ පියමහරජ හට ධර්ම්ම දේශනාකරන්නාවූ බෝසතාණන්වහන්සේ,

කිංඛනෙහයංජීයෙථ කිංහරියායමරිස්සති
කිංයොඛිනෙනවණ්ණෙන යංජරාඅභිහෙස්සති,

"එම්බා කසිරජ්ජුරුවන් වහන්ස යම් මුතුමැණික් ආදිවූ ධනයෙන්වත් සාලී ව්‍රීහාදී ධාන්‍යයෙන්වත් ඛොටකොසයාදිවූ වස්තු ජාතියෙන්වත් හයස්‍යාශ්වාදිවූ වාහනයෙන්වත් රාජ්‍යවෙරදින්ගෙන් විනාශයට යේද හෙවත් වස්තූන්ගේම ඉන්දදී වස්තුවගේ විනාශයෙන්වත් වස්තුතිබැදී වස්තූන්ගේම විනාශයෙන්වත් වස්තුසෙවීමෙන්වත් ලොවපෙණේද සොකපරිදේවාදිවූ දුඃඛයට කාරණවූ ඒ වස්තුවෙන් මට කවර ප්‍රයෝජනද ආත්මයසේ මා විසින් පොෂ්‍යයකරණ ලද රූපශ්‍රීසාරවූ යම් සතියක් මා බලබලා සිටියදී නැසෙන්නීද ඇ බලබලා සිටියදී මම

හෝ නැසෙම්ද මෙසේ ප්‍රිය විප්‍රයොගදුඃඛයට කාරණවූ ඉපදීම් නැසීම් දෙක්හි තමාගේ ආදිනවයක් නැත්තාවූ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් මට කවර ප්‍රයෝජනයෙක්ද යම් ප්‍රියමනාපවූ යෞවනයෙක් ජරාව විසින් මඩනා ලැබේද හෙවත් ජරාවට නොපැමිණෙන්නාවූ යෞවනයෙක් නම් නැද්ද ඒ ජරාව විසින් මඩනා ලබන්නාවූ යෞවනයෙන් මට කවර ප්‍රයෝජන යෙක්ද.

තථෙකානඤ්ච කාඛිඩ්ඩා යාරතිකාඛනෙසනා
කිලේමප්පතෙතාහිදුරෙහි රජ්ජුතෙතාස්මිබන්ධනා.

මෙසේ වස්තුවෙනුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙනුත් යෞවනයෙනුත් ප්‍රයෝජනයක් නැති මෙලොව උපන්නාවූ මට මේ වස්තුව යහපත මනොඥයයි කියා කවර සන්තොෂයෙක්ද දුකෙළි උයන් කෙළි ආදිවූ ඒ කාමන කෙළියෙන්ද රූපශබ්දාදිවූ පංචවිධකාම ස්වාදයෙහි මට කවර ඇල්මෙක්ද තමාකෙරෙන් වෙන්වන්නාවූ රජචොරුද්වූ බොහෝ දෙනාට සාධාරණවූ දුක් දොම්නස් උපදවන්නාවූ ඒ වස්තුසෙවීමෙන් මට කවර ප්‍රයෝජනයෙක්ද මාගේ සිත්වූ පරිද්දෙන් ඉපදීමත් නැසීමත් නැත්තාවූ අඟු දරුවන්ගෙන් මට කවර ප්‍රයෝජනයෙක්ද මම වනාහි පංචවිධ කාමගොචරයය විෂයකොට පවත්නාවූ තෘෂ්ණයෙන් මිදිනියෙමි හෙවත් ධ්‍යානයෙන් සන්සිඳුවන ලද තෘෂ්ණ ඇත්තෙමි.

සොහංඑවංපජානාමි මඛුමෙනප්පමජ්ජති
අනත්ථකෙනාධිපන්නාසස කාරතිකාඛනෙසනා.

නොයෙක් අසංඛ්‍ය ගණන් කප මුළුල්ලෙහි දැහැගිලාදිවූ සම්භාර පෙරුම්පුරා තමාත් සසරින්මිදී අනුනුත් මුදවන්නාවූ බුදු පසේබුදු මහරහතුන් කෙරෙහි යම් ලජ්ජාවක් කරුණාවක් නැතිව ඒ මහෝත්තමයන්ගේ ජීවිත විනාශයෙහි පමාවන් නැත්තාවූ මරතෙම අපකෙරෙහි පමා නොවන්නේයයි මම විශෙෂයෙන්ම දැනගත්තෙමි මෙසේ කිසි කරුණාවක් නැත්තාවූ මරහු විසින් මඩනාලද්දුවූ මාගේ කවරසම්පත්තියෙහි ඇලීමෙක්ද කවර වස්තු සෙවීමෙක්ද ඒ ධනධාන්‍ය සම්පත්තියෙන් මට කවර ප්‍රයෝජනයෙක් ඇත්තේද.

එලානමිවපක්කානං නිච්චංපපතතොභයං
එවංජාතානමච්චානං නිච්චංමරණතොභයං.

එම්බා කසිරජ්ජුරුවන්වහන්ස තල් පොල් අඹ දඹ වැල වරකාදිවූ ඵලයෝ පැසී මදක් තුවටුයෙන් ගිලිහි ලිහිල්ව සිටියාහු දැන් දැන් වැටෙති කියා වැටීමෙන් භයකට යුතුවෙද්ද නොවැටෙති ස්ථිරදෙයකැයි කියා සලකාගතයුත්තෝ නොවෙද්ද

එපරිද්දෙන්ම මවුතුමා උපන් කලල අවස්ථාවෙහි පටන් ලොකා වාසී සත්ත්වතෙම ජරාවෙන් මිරිකී ලිහිල්වූයෙන්ම එහැන්පටන් අදය සෙටය සවසය උදැසනය පෙරවරුය පස්වරුය ඉඳිනාතැනය සිවිනා තැනය පය ඔසවන තැනය පය තිබන තැනය යන්නාදිවූ ඇමතැන්හිම මරණයෙන් භය කටයුත්තේය ඒ එසේ මය.

සායමෙකෙ නදිස්සන්ති පාතොදිඨාබහුජ්ජනා
පාතොචෙකෙ නදිස්සන්ති සායංදිඨාබහුජ්ජනා.

එම්බා කසිරජ්ජුරුවන් වහන්ස උදයකාලයෙහි දක්නා ලද බොහෝජනයා අතුරෙන් සමහර කෙනෙක් මරණින් මැකුණු හෙයින් සවස නොපෙණෙන්නාහ. සවස දුටුවාවූ බොහෝ ජනයා කෙරෙන් සමහර කෙනෙක් රාත්‍රියෙහි පැමිණි මරණයෙන් මැකුණු හෙයින් උදැසන නොපෙණෙන්නාහු වෙති.

අජ්ජෙවකිඩංආතප්පං කොජඤ්ඤමරණංසුවෙ
නහිනොසංගරන්තෙන මහාසෙනෙන මච්චුනා.

එබැවින් එම්බා කසිරජ්ජුරුවන් වහන්ස කුසලයට අද අද මයයි වියත්කටයුත්තේය. හෙවත් සවස් වන්නාට පළමුවෙන් උදැසනම පින්කමට වියත්කටයුත්තේය. ඒ කවර හෙයකින්ද යත් අද මරණය නැත සෙට මියන්නේයයි තෝරා කියනකෙනෙකුත් ලොව නැත්තාහුය. ඒ තමා දැනගන්ට සුදුසුවූ හස්තපාදාදියෙහි සලකුණකුත් නැත්තේය එසේ නැතව තිබැදී ඒමරණවෙලා දැනගන්ට සුදුසු සඤ්ඤකෙනෙක් නම් ලොවකවරේද? තවද පස්විසි මහාභයක. දෙතිස් කම්කටුල් ලක අටානූවක් රෝගය නවානූවක් වැඩියයි කියනලද මහ සෙනඟක්ඇති සියලු සත්වයන් මැරීමෙහි දක්ෂවූ කරුණවක් නැත්තාවූ ඒමරහු හාසමග මාස සංවත්සරාදියෙන් ඇපකොට ගත්තාවූ සංකෙතයෙක් ඇපයෙක් නැත්තේය. ඒ නිසාත් සෙට මරණවෙයි සලකාගන්ට සුදුසු කාරණයෙන් නැත්තේය. එබැවින් කටයුතු හැඟී මොළඟ ප්‍රතිලාභයට කාරණවූ කුසලයට වියත් කාලක්ෂේපනොකොට අදඅදම කටයුත්තේය.

චොරබනස්ස පත්තෙන්තිරජම්මූත්‍යොස්මි බන්ධනා
එහිරජනිවත්තස්සුනාහං රජ්ජන මත්ථිකො

එම්බා කසිරජ්ජුරුවන් වහන්ස වසතුකැමතිව ජීවිත විනාශය නොතකන්නාවූ සොරහු වසතුවම පතන්නාහුවෙති, මම චනාහි බන්ධනාගාරයෙහි බන්ධනයෙන් මිදුනෙමි.

"එම්බා කසිරජ්ජුරුවන් වහන්ස! මේසේ වැඩිය මැනව නුඹවහන්සේත් ඒධනද්‍රාදීනායෙන් නැවතුනමැනව. හෙව ත් නුඹවහන්සේත් රජ්‍යසම්පත්තිය හැර අවුත් ඔබසමීපයෙහි වාසයකළමැනව. මම වනාහි නරකොත්පත්තියට කාරණවූ ඒ රජ්ජ්‍යසම්පත්තියෙන් ප්‍රයෝජනයක් නැත්තෙමි"යි වදාළ සේක.

මෙසේ වදාළාවූ මහබෝසතාණන්වහන්සේගේ ධර්මදෙශ නාව අසා කසිමහරජ්ජුරුවෝද චඤ්ඩාදෙවී ප්‍රධානකොට ඇති සොළොස්දහසක් අන්තඃපුර සඳහුද සියලු අමාත්‍යයෝද පැවිදි වන්නා කැමතිවූවාහුය. ඒකසිරජතෙම මාගේ පුත්‍රයාගේ සමීප යෙහි පැවිදිවෙනු කැමතිනෙහෙයක් පැවිදිවෙත්වයි කියා නුවර බෙරලැවිය. මෙසේ සියලු රන් රුවන් ගබඩා දොර හරවා අස වල් අසවල්තැන මහත්ණ්ඩාන තබනලද. ඉක් ඒ කැටතිකෙ නෙක් ඇරගනිත්වයි කියා රන්පොත ලියවා මතුමහලේ ටැඹෙ ක බැඳවිය. නුවරවැස්සෝද අතුළුවනම් තිබූ සල්ලිල්ද පිරු ණුවනම තිබූ ගෙවිල්ද හැර රජ්ජුරුවන්ගේ සම්පයට ආවා හුය රජ ඒසියල්ලවුන් සමග බෝසතාණන් සමීපයට ගොස් මහණවිය. ශක්‍රයාවිසින් මවනලද සතරගවු දිගපළුල ඇති ආශ්‍රමපදය පිරුණේය. මෙසේ රටතුනක රජදරුවෝද තමන් තමන්ගේ රජ්‍යසම්පත්තිය දමා අවුත් බොධිසත්වයන් සමීපයෙ හි මහණවූවාහුය. ඒ සියල්ලෝම ධ්‍යානඋපදවා බ්‍රහ්මලොක යෙහි උපන්නෝය, තිරශ්චීනගතවූ ඇත්අස් ආදිහුද තාපස වරුන්කෙරෙහි සිත් පහදවා දිව්‍යලොකයෙහි උපන්නාහුය. මෙසේ ඒ බොධිසත්වයන්වහන්සේ විදි අපාය දුඃඛයට හසින්ද දසසාවුරුද්දක් මහාවියහිකොට තමනුත් තමන්වහන්සේගේ මවුපිය දෙදෙනා ඇතුළුවූ නොයෙක් ලක්ෂගණන් මනුෂ්‍යයිනු ත් සතර අපායෙන් මුදා සඳිගීසම්පත්තියට පමුණුවා කෙලවර අමාමහනිවන් ලබන්නාවූ වෙනොඇ ජනයන්ට ඇතුළත්කෙ ට වදාළසේක්ද එමෙන් දැනුත් සබ්බඤ්ඤුතඥාණ සතර අපායට පැමිණ විඳිනාවූ අපාය දුඃඛය හා ජාතිජරා මරණාදිවූ සංසාර දුඃඛයද තත්වූ පරිද්දෙන් දැන ඉන් මිදෙනු කැමැත්තාවූ රජ රජමහාමාත්‍යාදිවූ යම්ප්‍රධාන පුරුෂකෙනෙක් තමනුත් ශ්‍රද්ධා බුද්ධියෙහි පිහිටා ලොව ඇත්තනුත් ශ්‍රද්ධාඅඟුණෙහි පිහිටුවම් හයි සිතුනම් එසේ සිතන්නාවූ ඔහෝතනමයන්ටත් උන්ගේ වචනයෙහි පිහටා දන් පින් කරන්නාවූ ලොක වාසීන්ටත් සදි ව්‍ය ලොකයෙහි දිව්‍යසම්පත්තිය හා කෙලවර අමාමහනිවන් සම්පත්තිය සිඳවනාහෙයිනුත් එසේ පවත්නාවූ පුරුෂ කෙනෙ

ක් ඇත්නම් අසවල් රජ්ජුරුවෝ මෙසේ පැවැත්තෝය. අසව ල් අමාත්‍යයාණෝ මෙසේ පැවැත්තෝය. අපිත් එපරිද්දෙන් පවතුම්හයි කියා මතු පින්කිරීමෙහි පවත්නා කෙනෙක් ඇත් නම් ඔවුන්ගේ පැවැත්ම නිසාත් පින්කිරීමට ඇදුරුකමක්ව සිටියාවූ මෙකියන මහොතතාමයන්ට පත් සිඛවන හෙයින් එම්බාසත්පුරුෂයෙනි මේනිවාවූ බොධිසත්වචර්තය සිතින්සිතා ගෙන එසේපැවතීමෙන් තමාටත් ලොකවාසින්ටත් කුසල් සිඛ වන පරිද්දෙන් නිරන්තරයෙන් අප්‍රමාදව වියයුතුතේය.

පූරෙත්වා පාරමිසඛ්ඛා පත්වාසම්බොධිමුත්තමං
ඛොධෙය්‍යංසඛ්බසත්තානංචතුසඩංසුණාමඛලං.

අ ව වා ද ප රි වේ ජ ද ය
නිමි.

දානපරිවෙජදය.

නමොතස්ස භගවතො අරහතො
සම්මාසම්බුද්ධස්ස

වන්දෙ සුගතගුණංබුධං බුධං බුඛෙනිසිඛිජං
ධම්මංසඛම්ම සම්භූතංගණංචවිහතඛගණං.

මෙසේ ධම්ශ්‍රවණපරිවෙජදයෙන් ලෝවැඩ දක්වා දශපුණ්‍යක්‍රියාවන්ට හා දශපාරමි ධර්මයන්ට ආදිකොට දක්වූගෙයින්ද සතර සංග්‍රහවස්තූන්ට මුල්කොට දක්වූ හෙයින්ද පළමු කොට දානසංවිභාගය දක්වම්හ. ඒමෙසේ දානයුත්තේය.

දන්දීමනම් ධර්මදානය ආමිසදානයයි නියා විප්‍රකාරවන්නේ ය. එහි බුදුන් විසින් වදාළ පිටකත්‍රයෙන් එක ගාථාවක්වත් පුහුණුකොට මෙයින් මොවුන් සසරදුකින් මුදමි යන කරුණාවෙන් ලාභාපෙක්ෂාහොව අනුන්ට බණකීම ධර්මදාන වන්නේ ය. භික්ෂූන්ට දියයුතු චීවර පිණ්ඩපාතාදිවූ ප්‍රත්‍යයද කථික පථික පොරාණිකාදිවූ යාචකයන්ට දියයුතුවූ ධනධාන්‍ය හෝ මහිෂවසභාහරණාදියද ආමිස දානයනම් වන්නේය. ඒවිප්‍රකාරවූ දානයන් අතුරෙන් ධර්මදානයම ලොවඋතුම්වන්නේය.

එමේකථාවෙන් අසා දනයුත්තේය.

එක්කලෙක තවුතිසා දිව්‍යලොකයෙහි දෙවියෝ රැස්ව ප්‍රශ්න සතරක් ලොවපහළකාලාහුය. දන්න් කවර දන් උතුම්ද යන එක් ප්‍රශ්නයෙක. රසයෙන් කවර රසයක් උතුම්ද යන එක් ප්‍රශ්නයෙක. රතියෙන් කවර රතියක් උතුම්ද යන එක් ප්‍රශ්නයෙක. සිතඇල්මෙන් කවරෙක සිත ඇලීම උතුම්ද යන එක් ප්‍රශ්නයෙක. මෙ[illegible] ප්‍රශ්න සතරින් එක් ප්‍රශ්නයකුත් ලොව කියන්ට සමර්ථවූ දේවතාවෙක් නුවූයේය. සියලුදෙවියෝ ම ඔවුනොවුන් විචාරා නිශ්චාවක් නැතිව දසදහසක් සක්වල දෙවියන් හා එක්ව දෙලොස් අවුරුද්දක් මුලුල්ලෙහි විචාරා ඇවිදින්නාහුද ප්‍රශ්න විසඳන්නාවූ එකක්හු නොදැක ඒ දස දහසන් සක්වළ දෙවිඟෝ මේමහුල් සක්වලට රැස්ව චරම් රජ දරුවන්ගේ සමීපයටහොස් ඔවුන් විසින් "කුමක්නිසා දෙවියෝ රැස්ව අවුදැ"සි විචාළකල්හි ප්‍රශ්න සතරක් විනිශ්චය

කළහොඟි ආම්හයි නියා ප්‍රශ්න සතර නිවාහුය. ඔහු ඒඅසා අපිත් මේ ප්‍රශ්නයන්ගේ අපි නොදනුම්හ. අපගේ ශක්‍ර දෙවෙ ඳුයෝ වනාහි දහසක්දෙනා සිතූ අපිය කෘණයකින් සිතන්ට සමර්ථයෝය. අපටවඩා ප්‍රඥාවෙනුත් භාග්‍යයෙනුත් විශිෂ්ට යෝය. එව ඔවුන්ගේ සම්පයට යම්හයි දිව්‍යගණයා ගෙන ශක්‍රදෙවෙඳුයන් සම්පයට ගොස් "මේමහත් දිව්‍යසමාගමයෙ ක් කුමක්නිසාවිද" යි විචාලකල්හි තමන් සැලකූ ප්‍රශ්න නිවාහුය එකල්හි ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රතෙම "එම්බා සගයෙනි තුන් කල් දත් සර්ඒශ්වරයන්හැර මේ ප්‍රශ්නයන්ගේ අපිකියන්ට අන් නිසි සත්වයෙකුට නොපිළිවන බුදුවරයන්වම විෂයවන්නේය. එබැවින් එබුදුන් අතින්ම විචාරම්හ. නොපිත් එව" යි ඒදිව්‍ය ගණයා කැඳවාගෙන මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි සියළු ජේතවනය හාත් පසින් බබුලුවා අවුත් බුදුන්වැඳ එකත්පස්ව සිටියේය. මහ රජ කුමක්නිසා අසිදැසි බුදුන් විචාළකල්හි "සැවැමිනි භාග්‍ය වත්වූ බුදුරජාණන්වහන්ස මේ දිව්‍යගණයා විසින් ප්‍රශ්නයෝ සතර දෙනෙක් කල්පනාකරණ ලද්දාහුවෙති ඔවුන් තෝර කියන්ට සමර්ථකෙනකුන් නොලැබ නුඹවහන්සේ කරා පැමිණියම්හ. එබැවින් මේ ප්‍රශ්න තෝර වදාළමැනවැ" යි නියා ආරාධනාකෙළේය. ඒඅසා බුදුහු යහපත මහරජ ! මා විසින් දශ පාරමිධර්ම්මයන්පුරා පඤ්ච පරිත්‍යාගයකොට නොප සියල් ලවුන්ගේ සැකදුරුකරණනිසාම සර්ඒඥතාඥානය ප්‍රතිවෙධකර ණලද එබැවින් නොපසිතා ආ ප්‍රශ්න සතරින් "සියලු දනින් කවරදානය උතුම්ද" යි යන ප්‍රශ්නයට ධර්ම්දානය උතුම. 'සිය ලු රසයන්ට උතුම් රසය කවරේද' යි යනහොත් ධර්ම්රසය උතු ම. සියලු රතින්ට ධර්ම්රතිය උතුම. සියලු සසරදුක් නසන හෙයින් තෘෂ්ණාක්ෂය උතුමැයි දක්වන්නාවූ භාග්‍යවත්වූ බුදු රජාණන්වහන්සේ මේ මතුකියන ගාථාවෙන් මේසේ වදාළ සේක.

සබ්බදානං ධම්මදානංජිනාති සබ්බංරසංධම්මරසොජිනාති
සබ්බං රතිංධම්මරතිජිනාති තණ්හක්ඛයොසබ්බදුක්ඛංජිනාති.

එම්බා ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රයානෙනි, චන්ද්‍ර සූර්‍යාදියන්ගේ ආලෝ ක පැතිරෙන්නාවූ මේඝක්වල ඇතුළත බබලොව අවසන්කොට ඇමැතැනම අතුරු නැතිව වැඩඋන්නාවූ බුදු පසේබුදු මහ රහතුන්ට යම් පුරුෂයෙන් කෙහෙල් ගොප වැනිවූ ඉතා සිහින් මොළොක්වූ තුන්සිවුරු දන්දුන්නේද එසේ දන්දී ඔහු ලද්දාවූ කුශල රාශිය එකකු සතර පදයෙන් යුක්තවූ ගාථාවකින් අනු

මෙවේනි බණකියා ලද්දවූ කුශලයාගේ ඵලය සොළොස් භාගයක්කොට ඉන්එක භාගයකුත් අගණන්නොවෙයි එසේ ම සක්වළ ගැබපුරා බබළොව අවසන්කොට වැඩඋන්නාවූ බුදුපසේබුදු මහරහතුන්ට හොඉයක් රසමසවුලෙන් සපයා ලද ප්‍රණීතවූ ආහාරයෙන් පාත්‍රාපුරා දන් දුන්නේවී නමුත් නැවත එසේම වැඩඋන්නාවූ බුදුපසේබුදු මහරහතුන්ට ගිතෙල් සකීරමධූඵාණිතාදිවූ බෙහෙත්බඩු පාත්‍රා පුරා දන් දුන්නේවී නම්ද එසේම බුදු පසේබුදු මහරහතුන්ට අනුරාධපුරයෙහි මහාවිහාරය වැනිවූ නොයෙක් ලක්ෂගණන් විහාරයන්ද ලෝ වාමහාප්‍රාසාදය වැනිවූ ලක්ෂගණන් ප්‍රාසාදයන් කරවා දුන් නේවිනම්ද අනේ පිඬුමහසිටාණන් මෙන් නොයෙක් ලක්ෂ ගණන් වස්තු පරිත්‍යාගකළේවිනම්ද ඒසියල්ලටම වඩා ඒ සතර පදයෙන් යුත්තවූ එක ගාථාවකින් බණකිම ඉතා උතුම්වන් නේය. ඇසිමත් එසේම උතුම්වන්නේය, අනුන්ලවා කියවීම ත් එසේම උතුම් වන්නේය. ඒ කවරහෙයින්දයි යතහොත් මෙබඳු පින්කාරන්නෝ බණඇසූ අයමය. බණනැසූ අය පින් නො කරති. ඉදින් සත්වයෝ බණ නැසුවාහුවිනම් කොණ්ස සක් පමණ කැඳවත් සැන්දක් පමණ බත්වත් අනුන්ට දන් දෙන්නාහු නොවෙති, එබැවින් සියලු දානයට වඩා ධර්ම දාන යම උතුම්වන්නේය. තවද නල්පයක් මුළුල්ලෙහි වට වැස්සෙ හි දියබින්දු ගිණීමට සමර්ථවූ ප්‍රඥාවිශෙෂයක් ඇති දම්සෙනෙ වි සැරියුත් මහතෙරුන්වහන්සේ වැනි මහනුවණැති මහොත් තමයෝ පවා බුදුන්ගේ බණහාසා නිවන් දැක්ක නුහුනුවා හුය. අසසජී මහතෙරුන්වහන්සේ වදුල ගාථා අඩියක් අසා ම සොවාන්වූවාහුය. එබැවින් එම්බා ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රය ධර්ම දානය උතුම්වන්නේය. මෙලොව විද්‍යමානවූ පුෂ්ප රසය, ඵල රසය, ඛණ්ඩරසය ආදියම්ම රස ජාතියෙක් ඇද්ද දෙව්යන් ගේ සුධාභොජනයයි කියනලද යම් භොජන රසයෙක් ඇද් ද ඒසියල්ලම සත්වයන්ගේ තෘෂ්ණාවඩා සසරහෙලා දුන්විදී මට කාරණවන පමණක්මුත් සසරදුකින් ගොඩනැගීමට කා රණ නොවන්නේය,

එබැවින් ඒ සියලු රසයන්ට වඩා සත්තිස් බොධිපාක්ෂික ධර්මසඞ්ඛ්‍යාතවූද ලොකාත්තර මාර්ග සඞ්ඛ්‍යාත ධර්මරසයම සසරදුක් නාසනාහෙයින් උතුම් රසයෙක්නම්වන්නේය. යම් මේ පුතුන්කෙරෙහි ඇල්මෙක, දුන්කෙරෙහි ඇල්මෙක ධනධාන්‍ය යෙහි ඇල්මෙක, වස්ත්‍රාභරණයෙහි ඇල්මෙක, සත්‍රීන් කෙරෙහි ඇල්මෙක, නාවිනාටකාදීන්කෙරෙහි ඇල්මෙක, ගීතවාදිතයෙහි

දාන පරිවෙජ්දය.

නමොතස්ස භගවතෝ අරහතෝ
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

වසෙ බුද්ධගුණං බුද්ධං බුද්ධං බුද්ධ නි සිද්ධියා
ධම්මං සද්ධම්ම සම්භූතං ගණසාව විභත්ථගණං

මෙසේ සබ්බඥගුණ පරිවෙජ්දයෙන් ලෝවැඩ දක්වා දස පුඤ්ඤ ක්‍රියාවන්ට හා අස පාරමී ධර්මයන්ට ආදි කොට දැක්කු හෙයින්ද ස්තර සංග්‍රහ වස්තූන්ට මුල් කොට දැක්කු හෙයින්ද පලමුකොට දාන සංවිභාගය දැක්වම්හ, ඒ මෙසේ දතයුත්තේය.

දන් දීම්හි ධර්‍ම දානය ආමිස දානයයි කියා විප්‍රකාර වන්නේන එහි බුදුන් වදුල පිටකතුයෙන් එක ගාථාවක්වත් ප්‍රගුණ කොට මෙයින් මොවුන් යහර දුකින් මුදම්යි යන කරුණාවෙන් ලාභ උපෙක්ෂා නොව අනුන්ට බණ කීම ධර්‍ම දානයනම් වන්නේය, භික්ෂූන්ට දියයුතු චීවර පිණ්ඩපාතාදිවූ ප්‍රත්‍යයද කාර්ෂික පාර්ෂික පෙතරා ණිකාදිවූ යාවකයන්ට දියයුතු ධන ධාන්‍ය ගවමහිෂ වස්ත්‍රාභරණා දියද ආමිස දානයනම් වන්නේය, ඒ විප්‍රකාරවූ දානයන් අතුරෙන් ධර්‍ම දානයම ලොව උතුම් වන්නේය, ඒ මේ කථාවෙන් අසා දතයුත්තේය.

එක් කලෙක නවිසියා දිව්‍යලෝකයෙහි දෙවියෝරැස්ව ප්‍රශ්න සතරක් ලොව පහල කලානුය, දනින් කවර දන් උතුම්ද යන එක් ප්‍රශ්නයෙක, රසයෙන් කවර රසයක් උතුම්ද යන එක් ප්‍රශ්නයෙක, සිත ඇලීමෙන් කවරෙක සිත ඇලීම් උතුම්ද යන එක් ප්‍රශ්නයෙක, නැළුණාව කෑය සළ නැහැත්තේ කුමක් දිනුවානම් වේද යන එක් ප්‍රශ්නයෙක මේකී ප්‍රශ්න සතරින් එක් ප්‍රශ්නයකුත් ලොව කිසි නුත්ව සමර්ථවූ දෙවතාවෙක් නූසේය ඔයලු දෙවියෝ ඔවුනොවුන් අතින් විමසුවා නිමාවක් නැතිව දසදහසක් සක්වල දිවියන් එක්ව ශුද්ධලොව අනුත්තරදේවයන් මුලුලෙලහි විචාරා ඇවිදිනාහුද පුශ්ණ

විසඳන්නාවූ එකක්හු නොදුක ඒ දසදහසක් සක්වල දෙවියෝ මෙම මහුල්සක්වලම රැස්ව වරම්මහරජදරුවන්ගේ සැමීපයටගොස් ඔවුන් විසින් කුමක්නිසා දෙවියෝ රැස්ව අවුදැයි විචාල කල්හි ප්‍රස්ණ සතරක් විනිශ්චය කලනොහී ආමහයි කියා ප්‍රස්ණ සතර කීවාහුය. ඔහු ඒ අසා අපිත් මේ ප්‍රස්ණයන්ගේ අර්ථ නොදනුම්හ අපගේ ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයෝ වනාහි දහසක්දෙනා සිතූ අර්ථය ඤනයකින් සිතාග්ම සම්පෝය අපම වඩා ප්‍රඥාවෙතුත් භාග්‍යයෙනුත් විශිෂ්ටයෝය ඒ ඔවුන්ගේ සැමීපයට යමුයයි දිව්‍ය සමූහයාගෙන ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයන්ගේ සවමීපයට ගොය් මේ මහත් දිව්‍යසමූහයා කුමක් නිසා අවිදැයි විචාල කල්හි තමන් සැලකූ ගැලතූ ප්‍රස්ණ කීවාහුය එකල්හි ශක්‍ර දේවේන්ද්‍ර නෙම එම්බා සගයෙනි තුන්කල්දත් සම්බුදුරජාන් හැර මේ ප්‍රස්ණ ඤන්ගේ අර්ථයන්ට අන්කිසි සත්වයෙකුට නොපිලිවණ බුදු වරයන්වම විසයවන්නේය එබැවින් ඒ බුදුන් අතින්ම විචාරමහ. නොපිත් එවයි දිව්‍යගනයා කැඳවාගණ සියලු හාත්පසින් බබුලුවා අවුත්බුදුන්වැඳ එකත්පසෙක සිටියේය. මහරජ කුමක්නිසා අවුදැයි බුදුන් විසින් විචාලකල්හි සැමීනි භාග්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්ස මේ දිව්‍යසමූහයා විසින් ප්‍රස්ණ සතරක් විචාරණලදුහුවෙති ඒ ප්‍රස්ණ තෝරා කියන්ට සම්පීකෙණෙකුත් නොලැබ සෙයින් මෙහි ආමහ එබැවින් මේප්‍රස්ණ තෝරා වදුලමැනවයිආරාධනාකලේය ඒ අසාබුදුහු යහපත මහරජ මවිසින්ද ශ්‍රමණබ්‍රාහ්මණයන්පුරා පංචමහාදාන යන් පරිත්‍යාගකොටි තොප සියලුලවුන්ගේ සැකදුරුකරණ නිසාම සම්බුදානුත්තය ප්‍රතිවේධ කරණ ලද බැවින් තොප සිතා ආ ප්‍රස්ණ සතරින් සියලු දනින් උතුම් දානය කවරේදැයි යන ප්‍රස්ණයට ධර්ම දානය උතුම්යැයි සියලු රසයන්ට උතුම් රසය කවරදැයි සතහොත් ධර්මරසය උතුම සියලු රතීන්ට ධර්ම රතිය උතුමැයි සියලු සසරදුක් නසන හෙයින් තෘෂ්ණා ක්ෂය උතුමැයි දක්වන්නාවූ භාග්‍යවත් බුදුරජානන්වහන්සේ මේ මතු කියන ගාථාවෙන් මෙසේ වදුළ සේක.

"සබ්බදානං ධම්මදානං ජිනාති
සබ්බංරසං ධම්මරසෝ ජිනාති,
සබ්බං රතිං ධම්මරති ජිනාති
තණ්හක්ඛයෝ සබ්බදුක්ඛං ජිනාති"

එම්බා ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයානනි චක්ෂුස්සුයන්ගේ ආලෝකය පැතිරෙන්නාවූ මේ සක්වල ඇතුලත බඹලොව අවසංකොට ඇති ඇම්තැන අතුරුනොදක්වා වැඩහුන්නාවූ බුදුපසේ බුදු මහරහතුන්ට යම් පුරුෂයෙකු කෙසෙල් ගොප් වැනිවූ ඉතා සිහින්වූ මොලොක්තුන් ගිරිරැදන්දුන්නේවේද එසේ දන්දී ඔහුලද්දවූ කුශලරාශිය එක

සතරපදයකින්යුත් ගාථාවකින් අනුමෙවෙනි ඔත වදුරණ ලදැවූ කුශලයාගේ ඵලය සොළොස් භාගයක්කොට ඉන් එකභාගයකුත් අගනේනොවෙයි. එසේමසක්වලගැබපුරාබඹලොව අවසන්කොටවැඩ උන්නාවූබුදුපසේබුදුමඟරඟතුන්ට ශීතල්මධුසර්කරාදිප්‍රනීතබෙහෙත් බඹුආදියපාත්‍රාපුරා දන්දුන්නේ විහාම්ද එසේම සිදු පසේ බුදු මඟ රඟතන්වඅනුරාධ පුර මහා විහාරයමෙන්ලක්ෂගණන් විහාරයන්ද ලොවාමඟපායවැනි ලක්ෂගණන් ප්‍රාසාදයන්ද කරවාදුන්නේවිනාම්ද දනේපිඹු මහා සිටානන්මෙන් නොයෙක් කෙලගණන් වසතු පරිත්‍යාග කළේවිනම්ද ඒ සියලලවම වඩා එකසතරපදයෙකින් යුක්තවූ එකම ගාථාවකින් බණකීම ඉතා උතුම්වන්නේය, ඇසීමත් එසේම උතුම්වන්නේය. අනුන්ලවා කියවීමත් එසේමඋතුම්වන්නේය ඒ කවරහෙයින්ද යතහොත් මෙබඳු පින්කරන්නෝ බණඇසූ අයමය බණනැසූ අය පින්නොකරති, ඉදින් සම්‍යක් බණනැසුවාහුවිනම් කොතෙකසක් පමණ කැඳවත් සැකැස්පමණඛත්වත් අනුන්ට දන්දෙන්නාහු නොවෙති එබැවින් සියඵදනයට ධම්දනය උතුම්වන්නේය තවද කල්පයක් මුළුලෙලඟි වවැසෙසඟි දියබිඳු ගිනීමට සමර්ථවූ ප්‍රඥාවිශෙසයක් ඇති දම්සෙනෙ විසරියුත් මහා තෙරුන්වහන්සේවැ නිමඟාහුවනැති මඟොනතවමයෝ පවා බුදුන්ගේ බණකාසානිවන්දුකනුහුනුවාය අසසජිමහාතෙරුන්වහන්සෙ වදල ගාථාවක් අසාමසොවන්වූවාහුය, එමබාශක්‍රදේවේන්‍දුය ධම්දනයම සියඵ දුනයවිම උතුම්වන්නේය. මෙලොව විද්‍යමානවූ පුෂ්පරසය ඵලරසය කඳරසය ආදි යම්රස ජාතියෙක් ඇද්ද දෙවියන්ගේ ඝෘතා හොජනයහි කියනලද යම් හොජන රසයෙක් ඇද්ද ඒ සියලලම සත්වයන්ගේ තිෂණාව වඩා සසරඵලා දුක්වැදීමට කාරනා පමණක් මුත් සසරදුකින් මගාඩනැගීමට කාරනා නොවන්නේය. එබැවින් සියලු රසයන්ට වඩා සතතීස්බොධිපාක්ෂික ධම්සංඛ්‍යාතවූද ලෝකොතතර මාගීසංඛ්‍යාත ධම්රසයම සසරදුක් නසන හෙයින් උතුම් රස යෙක් නම් වන්නේය. යම්මම්පුතුන් කෙරෙහි ඇල්මෙක දුන්කෙරෙහි ඇල්මෙක ධන ධාන්‍යයෙහි ඇල්මෙක වස්ත්‍රාභරණයෙහි ඇල්මෙක සත්ත්‍රින් කෙරෙහි ඇල්මෙක නළුකාවකාදියෙහි ඇල්මෙක ශිල්පාදින යෙහි ඇල්මෙක යන මේරතී කෙනෙක් ඇද්ද ඒ සියලලෝම සසර නොයෙක් දුක්විඳීමට කාරණාවෙති එබැවින් ඒ ඕයඵ රත්නවට වඩා ඛණඅසන අයව හෝ කියනඅයව හෝ උපදනා යම් ප්‍රීතියෙක් ඇද්ද සතුටුකඳුළු උපදවා ඇඟලොමුදහැකරවාද ඒ ප්‍රීතිය කියනලද ධම් රතියම සසරදුකින් මුදා නිවන්දක්වන උතුම් රතියෙක් නම් වන්නේය. තිෂණොෂයහි කියනලද අඟින් ඵලය වනාහි සියඵ සංසාර දුක්ඛය නසනහෙයින් උතුම් වන්නේයයි මෙසේ මේ ගාථාවට බුදුන්

අපි වදුලතාල්නි සුවාසුදහස්ත් ප්‍රාතිහාර්ය අවබෝධනිවත් දුටුවාහුය. ශක්‍රදෙවෙක්‍රතෙම බුදුන්ව වැඳ සවාමීනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස මෙබඳු උත්කෘෂ්ටවූ ධර්මදානයෙනි භික්ෂූන්වහන්සේ සාවරහෙයකින් අපට පින්පෙත් නොදෙනසේක්ද මෙහැන්පටින් සංඥාවහන්සේට වඳුරා අපව පින්දෙවා පිදුලමැනවැයි කියා යාඥාකෙළේය,

බුදුහු ඔහුගේ බස්අසා සංඝයන්හිනිපාතකරවා මහසොනි අදපටන් මහත් බණඇසීමෙකිද ප්‍රියවි බණඇසීමෙකිද ධර්මධාරණයෙකිද යටත් පිරිසයගින් අනුමෙවෙනි බනෙකිද සිඟළු සඟිගන්ට පින්පෙත් දෙයි වදුලසේක, එබඳා සත්පුරුෂයෙනි ධර්මදානය නම් බුබොරුන්පාද යෙහිමුත් අන්කලෙඤ සඬනොවන්නාවූ හෙයින් දුර්භාග්‍යන්ගේ අවිඥන් කොට මහත්භවභොග සම්පත් සිඛකරන්නාවූ උත්කෘෂ්ටවූ දානමයක විවර පිණ්ඩපාතාදි ප්‍රත්‍යයදානය වනාහි අධර්මයෙන් උපදවාගෙන් දෙයාවෙක් වීනම් විපාක මහත් නොවන්නේය, මේ ධර්මදානය වනාහි ලොවුතුරා බුදුන්ගේ ශ්‍රීමුඛයෙන් පහළවූ උත්කෘෂ්ටවූ පිවිතුරු ධර්මයන්ගේම දේශනාවක් හෙයින් චඤ්චුද්‍රඛීන ඇදුනැඳුයි පරීක්ෂා කළයුතු නොවන්නේය නැවත ආමිසදානය ගිල්වතුන්ට දුන්නාම මහත් විපාක වන්නේය. මේ ධර්මදානය වනාහි ගිල්වතුන්ට දුන් නත් දුසැසිලයන්ට දුන්නත් මහත් විපාකවන්නේය, ආමිසදානය දෙන අයවනාහි චඤ්චුවෙහිලොහයහැර නිරාලයවදෙන්ට නොහැකිවූනාම් මහත්විපාක ඵලදනොහෙනනාහුය මේ ධර්මදානයවනාහි එබඳු ලොහකටයුතු වඤ්චුවක් නොවනහෙයින් විපාක මහත්වන්නේමය. ආමිසදානය දුන්නාවූ ජනයෝ යම්කලෙක දිලිඳුවුන්නම් අපට දන්දුන්නිසායෙහි පඤ්චාත්තාප උපදවන්නාවූ දානයෙක්නොවෙති. මේ ධර්මදානයවනාහි එබඳු ලොහකටයුතු වස්තුවක් නොවනකලි එසේ දිලිඳුවන්නාවූ පශ්චාත්තාප උපදවන්නාවූ දානයෙක්නොවෙති. තවද ආමිසදානය නම්දුන්නාවූ දානවස්තුව තමාකෙරෙහිනැතිහෙයින් නැවතාගැනීම වස්තුසපයා දියයුතුවන්නේය. මේ ධර්මදානයවූකලි එකනාඑව ලඤ්ඡකටිකීවත් යඤ්ඤ නොවනහෙයින් අඤ්ඤදානනම් වන්නේය. තවද ප්‍රත්‍යයදානනම් සියළු සම්දරනවූ ලොව සියලුලවුන් දෙන්නාවූ දානයක මේ සඬම්යවූකලි සාරාසංඛ්‍ය කල්පලඤ්ඡයක් ඉස් ඇස් මස් දන්දී දසපාරමිතාවන්ප්‍රා සියළුකෙලෙසුන්නසා බුදුන්විසිනම් සිඬකොට ගත්තාවූ දානඝත්තෙයින් අසාධාරණවූ දානයෙක තවද ප්‍රත්‍යයදානයනම් දුන්අයම පින්පිරෙණ පමනක්මුත් ලත්අයට පින්පිරෙන්නාවූ දානයෙක් නොවෙයි මේ ධර්මදානයවනාහි දුන් අයට දෙශනාමය කුශලයත්ලත් අයට ශ්‍රවනමය කුසලයත් සිඬ කරණගෙයින් උත්කෘෂ්ට දානයක තවද ප්‍රත්‍යයදානයනම් නිවන් නොපැතුකෙනෙකුන්ට භවභොග සම්පත් පමනක්මුත් නිවන්

සිඹනොකරන්නේය. මේ ධම්දුනයවනාහි පැතුවත් නොපැතුවත් නිවන් උදෙසා කරණ දෙසනාවක් , හෙයින් නිවන් සිඹකරන්නේය. තවද ප්‍රත්‍යදුනය නම් පින්පල අ හා නොදෙනනාහට සුනවිප්‍රයුක්තවනහෙයින් උත්ක්‍රිෂ්ට කුසලයයි සිඹ කරනෙනාය ධම්දුනයවූනලි සුනවිප්‍රයුක්තවූවහොත් බණකිමක් නැතිහෙයින් ත්‍රිහෙතුකවූ උත්කෘෂ්ට කුශලය සිඹකරන්නේය, තවද ආමිසදුනයනම් එකාවර්ජිත චිත්‍රියකින් සිඹවන්නාවූ කායික ක්‍රියාවකින් හා දෙම්දිම්මියනාදි වචනයෙන් සිඹකරන්නාවූ සවල්ප චිත්තවාරයකින් සිඹිවහන්නාවූ කුශලයෙක, ධම්දුනයවූකලි බණකියා නිමවනතෙක් අප්‍රමානවූ චිත්තවාරයෙන් අප්‍රමානවූ වෙතනාවෙන් සිඹකටයුතු හෙයින් අප්‍රමාන කුශලයෙක, තවද ආමිසදුනයනම් දෙන අතවත් දන් ලබනඅයවත් එම ජාතියෙහිම නිවන් සිඹකරන්නාවූ කුශලයෙක් නොවෙයි, මේ ධම්දුනයවූකලි නාග සේන යථවිරයන්වහන්සේ එක් උපාසිකාකෙනෙකුන්ට කළ ධම් දෙසනාවෙන් තම්මුත්වහන්සේත් සෝවාන්ව උපාසිකාවනුත් සෝවාන්වූ හෙයින් එම ජාතියෙහිම නිවන් සිඹකරන්නාවූ කුශල යෙක, ප්‍රත්‍යදුනයනම් නොවේ දුනමයවූ එකම කුශලයෙක් වන් නේය, ධම්දුනයවූකලි බණකියා සමාරකරණතෙක් බණකියන අයගේද අසා යමාරකරණතෙක් අසන අයගේද සිතඑකඟ වස යෙන් කෙලෙසුන් දුරුකෙරෙව යවන්නා භාවනාමය කුශලයකුත් සිඹකරගනියි, මේ මෙසේ උත්කෘෂ්ටවූ මේ ධම්දුනයට එබඳු සත්පුරුෂයෙන් මා දන්නේ සඩිලපදෙයෙක, ඒ කෙසේ කියන්දයි ආලින්ඩංගොව් ආහාරාදින්ගේ අලාභයෙන් ශරීරයදුබ්ලිය කෙසේ කියනදයි කුසීතනොවී මේ ධම්යකියා යමක් ලැබනනිමිසි සිත ලොභනුපදවා මින් ප්‍රසංසාවක් අසමින් ප්‍රසංසාවක් අසමිසිසිතෙම් මානයක් නුපදවා මේ කියමන් අභිභවනය කෙරෙම් සිතෙම් වෙයයකුත් නුපදවා මේ නැඹුරු බණ මුන්ට කියන්නේඇතිදයි සිතෙයි මාසවය්‍යිනුපදවා එසේ මේ කියමන් උත්ක්‍රිෂ්ට කුශලය නොනසා නමාත් අනුන්විසියා අනුන්ලවාත් කියවා බණ කියන අයට ඇ උපයෝගවසිට නමානියා ජීවත්වන අඹුදරුවෝ දැයි දැක්කමිකරුවෝද යන අයවත් තමාගේ සකහිපමිනින් බණ කියවා ඔවුන් සම්පතෙන යොදු සසරදුකින් මිදී නිවන්දක්නා ලෙස උත්සාහ කටියුත්තේය,

ධම්දුනය නම් මෙසේ මහත්විපාක ඇත්තේයයි

ඇසුවාවූ දුටුගැමුනු මහරජාතනා,

ධම්මදානං මහග්ඝතීති සුත්වා ආමිස දානතො
ලොහපාසාදකෙ ගෙහෙ සංඝමජ්ඣම්හි ආහරෙ,

යනාදින් මහාවංශයෙහි කීපරිදෙන් බණකියන්ටයහි සංඝයා වහන්සේද නුවරවැසසන්ද රැස්කරවා තමන්කරවූ ලොවාමහා ප්‍රාසාදයාගේ යටිමාලෙහි ධර්මාසනාරූඪව දෙලොස්දහසක් පමණ රහතුන් ඇතුළුවූ මහාසංඝයාපිහන්සේ මැද හසින් බණකිය නොහී ධර්මාසනයෙන් බැස සවාමිනි බණකියන්ට නොහැක්කෙමි ධර්මදානයෙහි පින් කෙසේලබම්දැයි විචාරා මහරජ නොපෙ නමින් වැටුප්විසදදී බනකියවයි වදලෙන් එතැන්පටන් ධර්මාසනයන්ට මහත්සත්කාරකොට ශ්‍රීලඞ්කාවාසය මුළුල්ලෙහි හැම විහාරවල තමනාතමන් බණපවත්වා මාස්පතා එකිඑකි ධර්මකථිකයන්හට ගිවතල් උක්පැනි සක්කරා තැලියතැලියද සතරගුල් වැල්මිණඩක්ද පිලිසඟලක්ද දී එකිඑකි ධර්මශාලාවකට මහැඟි එකවියනක්ද ධර්මාසනයක් ඇතිරිලියක් විජිනිපත්‍රයක්ද දී බණකියවිය, එසේම බුජස්රජ්ජුරුවෝද සිසළලඞ්කාවාසයෙහි ගම්දසයකට එකිඑකි ධර්මකථිකයන්නෙතුන් සලසවා ඔවුන්ට වැටුප්දී බණකියෙවුවා හුය, මෙසේ පෙර මහොතතමයෝ ලොවට ධර්මදානය දෙවා පින්රැස්කලහෙයින් දැනුත් මෙබඳු ධර්මදානයට ආලිසංනොවී සඞ්ඛාවනත මහොතතමයන් විසින් ලොවට බණකියවා පින්රැස්කම් සුත්තේය, පූජාකුත්‍රනබුඞ්ගෙන් තමාසතතක වස්තුවක් අනුන්ට ප්‍රතිධානය කිරීමෙන් ආමිසදානනම් වන්නේය, ආමිසදානයත් සාංඝිකදානය පුද්ගලිකදානයයි දෙවැදෑරුම් වන්නේය, ඒ විප්‍රකාරවූ දානයන් අතුරෙන් සාංඝිකදානය සත්වැදෑරුම් වන්නේය, හේකෙළෙස්දහන් ?

බුදුන් ජීවමානකාලයෙහි එක් පාර්ශවයෙක භික්ෂුසංඝයා වහන්සේද එක් පාර්ශවයෙක භික්ෂුනිසංඝයාවහන්සේද මැදලොවු තුරාබුදුන්ද වඩාහිඳුවා චීවර පිණ්ඩපාතාදියෙන් දෙනනාවූදානය පලමුවෙනි සාංඝිකදානයනම් වන්නේය, මේ දානයට සම්වූ විපාක ඇති අන් ප්‍රත්‍යනදානයෙක් නම් නැත්තේය, බුදුන්පිරිනිවන් පෑකල්හි භික්ෂුණික්ෂුනි සංඝයාවඩා හිඳුවා ඒ මැද ආසනයක ධාතු පිහිටුවා කළ ප්‍රතිමාවක් වඩා ඒ පිලිමය ඉදිරියෙහි පාත්‍රාවල ලලක පාත්‍රයක්නබා දක්ෂිනොදකාදිවූ සියලලම පලමුවෙන් ප්‍රතිමා වට පවත්වා ඊට ඉක්බිති උභතොසංඝයාට දෙනු මේදෙවෙනි සාංඝිකදානය නම්වෙයි. එසේම භික්ෂුසංඝයා පමනක් වඩාහිඳුවා මැදසඩාතුක පිලිමයක් වඩා දෙනනාවූදානය තුන්වෙනි සාංඝික දානයකම් වන්නේය, එසේම භික්ෂුනි සංඝයා වඩාහිඳුවා සධා

තුන පිලිමයක් වඩා නිදුවා දෙන්නාවූදානය සතරවෙනි සාංඝික දානයනම් වෙයි, මෙතෙක් භික්ෂූන්වහන්සේද සමතෙක් භික්ෂුනින්වහන්සේද සඟින්දෙවයි. ඉල්වාගෙන දෙන්නාවූදානය පස්වෙනි සාංඝිකදානයනම් වෙයි උපසම්පදා සතර නමකින් අඩුනොවූ සංඝයා වසනවිහාරයකට ගොස් මම්සාංඝිකදානයක්දෙනෙමි මට සංඝයා දානමැනවයි ගරුත්පිරිසෙයින් එක නමක්වත් ඉල්වාගෙන දෙන්නාවු දානය සවෙනි සාංඝික දානය නම්වෙයි. එසේම භික්ෂුණී සංඝයාගෙන් එක නමක්වත් ඉල්වාගෙන දෙන්නාවූ දානය සත්වෙනි සාංඝික දානය නම් වෙයි. මේ සියලු සාංඝික දානයෙහි විපාක පොළොව පස්මෙන් අප්‍රමේය්‍ය වන්නේය, එහි බුදුන්ම පිදූදෙය කුමක් කවයුතුදැයි යතහොත් බුදුන්ම වත්පිළිවෙත් කොට පිළිපදනා යම් මහතෙක් ඇත්නම් ඔහට දියයුතුය. නොහොත් වළඳන්ම උන් මහසංඝයාට හෝ බෙදා දියයුත්තේය. ඝිතෙල් තල තෙල් ආදිය ගෙන බුදුන්ට පහන්ඇවිලිය යුත්තේය. පිදූ පිළිගෙන බුදුන්ට ධජපතාකා කොට බැන්ද යුත්තේය. මේ ශාසනය තැසී ගොස් එන දවස කස්සාභඬක් අනෙකි හෝ බෙලෙලුකි හෝ බැඳ අඹු දරුවන් ගෙන කෘෂිවණිජ් කර්මාන්තකොට අපි මහනුමිහයි කියා ඇවිදිනා අයෙකුත්වෙයි එබඳු දුසීලයන්වත්. සාංඝික දෙමිහයි අෂ්ටාර්‍යපුද්ගලසංඝයාසිතින්වෙන්නොකොට යම්කෙනෙක්සාංඝික කොට දානය දුන්නාහුවිනම් ඒ සාංඝිකයේ විපාකත් බුදුහු අසංඛ්‍ය අප්‍රමේය්‍ය වෙතියි වදාළසේක. සාංඝිකදානය සංඝයාට ආදර සත්කාර කරන්ට පුලුවන් අයටම සිඹවෙතියි වදාළ හෙයින් සංඝයාට දන්දෙමිහයි දානවස්තු සපයා වෙහෙරවගොස් සංඝයාට පසඟ පිණිවුවා වැඳ නමාගේ දානවස්තු පමනට වහන්ස මේ නමින් නමක් හෝ දෙනමක් හෝ දානමැනවයි යාඥා කවයුත්තේය, එසේ යාඥාකළ කල්හී සංඝයා විසින් සාමණේර නමක් දුන්නත් නමා දන්නා දුසීලනමක් දුන්නත් මම දුසීල කෙනෙකුන් ලදිමි මම සාමණේර කෙනෙකුන් ලදිමියි දෙමනස් නොකොට යුත්තේය. ඛුතාඝධර කෙනෙකුන් මහතෙර කෙනෙකුන් ලදන් මම ඛුතාඝ ධර කෙනෙකුන් ලදිමි මහතෙර කෙනෙකුන් ලදිමියි සොමනස් නොකොට යුත්තේය. ඉදින් නමා සඟින්ලත් මහනුන් අඬුනරම වැඩිනරම් සිතුවහොත් සාංඝිකදානය සිඹනොවන්නේය. එබැවින් ලත් ලත් යම්කෙනෙකුන් වහන්සේටම සැරියුත් මුගලන් දෙදෙනාවහන්සේට මෙන් පුඤ්ඤ සුඛාදියෙන් නමා ශක්තිපමණින් පූජාකොට ආදරකොට දන්දිය යුත්තේය. ඉදින් එසේ සිත නානා ගත දන්දෙන්ට පුලුවන්වීනම් සාංඝික නොකොට එක් රහතන් කෙනෙකුන්වහන්සේට දුන් දානයටත්වඩා සඟින්ලත් දුසීල කෙනෙකුන්ට දුන් දන්ම වැඩිනරම් වන්නේය.

මේ සේ යාංකිත දූතය වැඩිතරම්බව මේ මිතු කියන කථා වෙන් දනයුත්තේය. ඒ කෙසේදැයි ?

දඹදිව නාලකගමිගම රෙවත නම් මහතෙරුන් වහන්සේට උපස්ථානකරණාවූ එක්තරා කෙළෙඹි පුත්‍රයෙක්ඇත. ඔහුගේ භද්‍රාය සුභද්‍රාය යන දූන් දෙදෙනෙක් ඇත. ඔහු ත් අතුරෙන් භද්‍රා තොම ශ්‍රද්ධා සම්පන්නය කුවණැත්තිය. ඕතොමෝ තමා වදහෙයින් වලලහඤාව කියන්නී සඛාමිනි මාගේ සුභද්‍රා නම් නැගනියෙක් ඇත. නුඹවහන්සේ ඇකැඳවාගෙණ අවමැතවැයි ඇව පුතෙක් උපතෙනාත් ඒමාගේ පුත්‍රයා නුඹවහන්සේගේ කුලපරම්පරාවත් නොනස්නේයයි කීවාය. ඒ කෙළෙඹි පුත්‍රතෙම සඟපතැයි ගිවිස එපරිද්දෙන්ම කෙළේය. භද්‍රාතොම සුභද්‍රාවම එබඳා සුභද්‍රාවෙනි දන්දෙව ධර්මයත් පුරුදු කරව සංඝයා වහන්සේට උපස්ථාන කිරීමෙහි පවීත්‍රතාව මෙයින් තොපට මෙලොව පරලොව වැඩ අන් පත් වන්නේයයි අවවාදකළාය. සුභද්‍රාද අවවාදයෙහි පවත්නී එක්දවසක් රෙවත මහතෙරුන්වහන්සේ ඇහුලුවූ අමතමකට දන්දෙමියි පැවරුවාය. තෙරුන්වහන්සේ සුභද්‍රාවට පිණ්ඩෝකාරනු කැමතිවහන්සේක් සඟින් යන්නමක් ඉල්වාගෙන ඇන්ගෙට වැඩි සේක් සුභද්‍රාතොම ඒ තෙරුන්වහන්සේ භාගිඤ්ඤුන්වහන්සේ ප්‍රණීතවූ බාදාඛාද්‍යාදියෙන් සියඅතින් වැළඳවූවාය. තෙරුන්වහන්සේද අනුමෙවැනි බණ වදාරා වැඩිසේය. ඒ සුභද්‍රාතොම මෑත භාගයෙහි මිය නිම්මානරතී දිව්‍යලොකයෙහි උපන්නීය. භද්‍රාව එතැනි පුද්ගලික දන්දුන්බැවින්ශක්‍රදෙවෙන්ද්‍රයාට පාදපරිචාරිකාව උපන්නීය. නිම්මාණරතී දිව්‍යලොකයෙහි උපන්නාවූ සුභද්‍රාව එතැනි තමාලත් දිව්‍යසැප දූත කෙවර පින්කමකින් මේ ලැබීමදැයි සලකන්නී. භද්‍රාවගේ අවවාදයෙහි පිහිටියා සාංඝිකයකොට දුන්දන යෙන් ලත්බවදූක භද්‍රාවක්කායි උපන්නිදැයි ශක්‍රයාගේ පිරිවර සඟින් කෙරෙහි උපන්නීයයි දූන නැවත දෙව්ලොවින් අවුත් ඒ භද්‍රාවගේ විමානයට බැස ඒ භද්‍රාව ගේ නමකියා කැඳවූවාය. එසේ තමාගේ නමකියා කැඳවා සිටියාවූ සුභද්‍රාවගේ රූපශ්‍රීයදූක භද්‍රාතොම මේ ගාථාවෙන් මෙසේකීවාය.

දදදල්ලා මාතා වතෙඅහොසි යාසඋව යසයසිනී
සබෙබ දෙවෙනෙවතීං සෙ වලොණෙන අතිරොචසි.
දිසාසබා නාභිජානාමි ඉදංපඨම දායතා
කසමා නවිත්තු ආනම්ම නාදෙවතා හාසසෙ සමං.

- ශරීර වර්ණයෙන් ඉතා දීප්තිමත්වූවාවූ මහත් පරිවාර සම්පත්තිය කින් යුක්තවූ එබඳා දිව්‍යස්ත්‍රීය අයෙන් මේතාවුහිසාවැයි සිතලු

දෙවියන්මැද ශරීරවර්ණයෙන් දිලිහෙමින් අප මැඩපවත්නිය. මීට පළමු තොපගේ දර්ශනයක් නොදක්නෙමි මේ වනාහි පළමු වරනි දර්ශනයවන්නේය, තොපි කවරකාරණයක්නිසා කවර දිශාවකින් අවුත් මා කැදවන්නිදැයි විචාළාහ.

එසේ විචාලාවූ භද්‍රාවට කියන්නාවූ සුභද්‍රා තොමෝ:—

අහං භදෙද සුභද්දාසිං පුබ්බෙ මානුසකෙ භවෙ
සහ භරියාවසෙ ආසිං භගිනීව කනිට්ඨිකා.

යනාදීන් එම්බා භද්‍රාවෙනි මම මනුෂ්‍යලොකයෙහිදී සුභද්‍රානම් විෂ්ණොපහාසමග එකපුරුෂයෙකුට භාර්‍යාවන්විමි තොපම බාලනම් විමි යනාදීන් මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි තමාගේ නාම ශෝත්‍රාදි සියල්ල තෝරාකීවාහ. එකල්හි භද්‍රාතොම:—

පහූත කතකල්‍යාණෙ තෙවෙසන්නි පාණිනො
සෙසන්වං කිත්ති ඉංභදෙද සුභදෙදජාති මත්තනො.

භද්‍රාවූ එම්බා සුභද්‍රාවෙනි ඔබ්දෙවිකෙනෙකුන්අතුරෙහි තොපගේ ඉපදීම කියවුද? බොහෝපින් කළාවූ මනුෂ්‍යයෝ එම නිම්මාණරති දෙවියන් කෙරෙහි උපදනානුවෙනි තොප කවර පින් කමක් කොට ඒ දෙවියන් කෙරෙහි උපන්නිදැයි විචාරා ඇවසිත්:—

අසෙව පිණ්ඩපාතාති යංදානං අදදිංපුරෙ
දකඛිණෙය්‍යස්ස සංඝස්ස පසන්නා කෙහි පාණිභි.

යනාදී ගාථාවෙන් එම්බා භද්‍රාවෙනි රෙවත තෙරුන්වහන්සේ අතුලවූ අවඳෙනෙකුන් වහන්සේව පිණ්ඩපාත අවක් සපයා දක්ෂිණාර්හවූ සංඝයාට පැහැදිසින් ඇතිව මාසියඅතින් පෙරයම් දානක් දිනිමිද ඒ දානයනිසා නිම්මාණරතීනම් දිව්‍යලොකයෙහි ඉපදෙමිබදු සෙශ්වයෂ් ලද්දෙමියි කීවාහ. එඛයට භද්‍රාතොම කියන්නී:—

අහංතඤා බහුතරෙ සඤඤතෙ බ්‍රහ්මචාරයා
තපෙසිං අන්නපානෙන පසන්නාසකෙ පාණිභි.

තඤා බහුතරංදත්වා ඛීනකාසුපගා අහං
කථින්වං අපතරං දත්වා විසෙසං විපුල මජ්ඣගා.

යනාදීන් එම්බා භද්‍රාවෙනි පන්සුන් කාසඛාක් සමාචාර ඇති බොහෝ සංඝයාවහන්සේ මධුරවූ ආහාර පානවර්ගයෙන් සිය අතින් සන්තර්පනය කෙළෙමි, එසේ තොපවඩා බොහෝ දන් දුන්නාවූ

මිය ගිනවු දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නෙමි. සවල්පදුනයක් දුන්නාවූ තෝ මෙසේ උත්තරාවට නිමිණෙරහි දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නී දැයි විචාළාය, එසේ විචාළාවූ භද්‍රාවට සියල්ල පෙරා කියන්නාවූ සුභද්‍රාතොමි:—

මිතාභාවනියෝ භික්ඛු සන්ථවෙනා මම පුරෙ අහු
අහං තෙහෙත නිමන්තෙසිං රෙවතං අත්තනාමකං.

සොමෙ අප්ප පුරෙක්ඛාරෝ අනුකම්පාය රෙවතෝ
සංඝෙ දෙති ඉදං වොච තස්සාහං වචනංකරී.

සාදකිණා සංඝනෙතා අප්පමෙය්‍යපතිට්ඨිතා
පුග්ගලෙසු තාදිසෙසු නත්තංතව මහප්පලං.

එම්බා සුභද්‍රාවෙනි ඒ පූර්වජාතියෙහි මවසංදෘෂ්ටවූමිත්‍රවූ මතවඩත්නාවූ රෙවත නම් තෙරණුවන්ගෙන් එහෙත්සේ කල උන්වහන්සේ ඇතුළත්සෑට සඟ අවතාරයක් මම පිණ්ඩපාතයෙන් පැවරීමි, උන්වහන්සේ මාගේදානය මහත්ඵලවේවයි මට වැඩ අපරදිගිරීම් ඇතිසේක් මෙසේ දෙන්නාවූ දානය සාංඝිකවශයෙන් දෙවයි වදාළසේක. මේ උන්වහන්සේගේ බස් අසා සාංඝිකවශයෙන් දන්දුන්නෙමි ඒ මාගේ සාංඝිකදානය හෙතම් අප්‍රමේය්‍යඵලය ඇති මහාසංඝයා කෙරෙහි පිළිවිසේය හොප විසින් වනාහි පුද්ගලික කොට දෙනලද බැවින් බොහෝ දෙනාට බොහෝ දන් දුන්නාත් මාගේ දානයේ මහත්ඵල වශනාවෙයි කීවාය. ඒ සුභද්‍රාවගේ බස් අසා භද්‍රාතොමෝ කියන්නී:—

ඉදානුවාහං ජානාමි සංඝතෙදනානං මහප්පලං
ඉතා ගන්ත්වා මනුස්සත්තං වදඤ්ඤූ විතමච්ඡරා
සංඝදානං දස්සාමි අප්පමත්තා පුනප්පුනං.

එම්බා සුභද්‍රාවෙනි සාංඝිකවශයෙන් දුන් දානය මහත්ඵල ඇතැයි යනු දන් හොප අතින් අසා දැනගත්තෙමි. එබැවින් මෙයින් මිය මනුෂ්‍යලෝකයෙහි උපදිමින්, යාචකයන්ගේ අදහස්දැන දන් දෙන්නෙමි මසුරුයින් තැතිතෙමි මතු පමානොවී නැවත නැවත සාංඝිකවශයෙන් දන් දෙන්නෙමියි කීවාය.

මෙසේ දිව්‍යලෝකයෙහි උපන් අයත් සාංඝිකවශයෙන් දන්දීම මහත්ඵල ඇත්තේයයි යනු අසා මතු මනුෂ්‍යලෝකයෙහි ඉපද සාංඝිකදන් දෙමිහයි පතන්නාහුවෙතිඑබැවින්,මනත් ශ්‍රෙෂ්ඨවිපාක දෙන්නාවූ මෙබඳු සාංඝිකදානයට මදකුත් පමානොව් තමාගේ

ශක්තිපමණින් භික්ෂූන්වහන්සේ ඉල්වාගෙන උන්වහන්සේලාට ආදරයත්කාරසකාව දන්දීමෙහි කුසලසම්භාරය සිඹසොබා ගත යුත්තේය.

තවද ප්‍රද්ගලික දානයත් තුදුස්වැදෑරුම් වන්නේය.

එහි කෙසේද යත් ?

සම්‍යක්සම්බුදු කෙණෙකුන්වහන්සේට දන්දීමය, පසේබුදු කෙණෙකුන්වහන්සේට දන්දීමය, රහත්කෙණෙකුන් වහන්සේට දන්දීමය, අනාගාමිව රහත්වන්ට පිළිවෙත් පුරණ කෙණෙකුන් වහන්සේට දන්දීමය, අනාගාමී කෙනෙකුන් වහන්සේට දන්දීමය, අනාගාමි ඵලයට පිළිවෙත් පුරණ කෙණෙකුන් වහන්සේට දන්දීමය, සකෘදාගාමී කෙණෙකුන් වහන්සේට දන්දීමය, සකෘදාගමි ඵලයට පිළිවෙත්පුරණ කෙණෙකුන්වහන්සේට දන්දීමය, ශ්‍රොතාපන්න කෙණෙකුන්වහන්සේට දන්දීමය, සරණශීලය ගත් තැන්පටන් ඵලචිත්තයදක්වා ශ්‍රොතාපත්ති ඵලයට පිළිවෙත්පුරණ කෙණෙකුන්වහන්සේට දන්දීමය, සත්තෙන් පිටත් බාහිරයෙන් රාගාදි අකුසල් සන්සිඳුවා වසන කෙණෙකුන් වහන්සේට දන්දීමය, පංචශීල අෂ්ටාඟශීලාදියෙන් ශීල්වත්වූ පෘථග්ජන කෙණෙකුන්ට දන්දීමය, වැදි කෙවුල් ආදිවූ දුසීල මනුෂ්‍යයෙකුවදන්දීමය, බලු කුකුළු ආදිවූ තිරශ්චීනයෙකුට දන් දීමය, කියා තුදුස්වැදෑරුම් වන්නේය.

මෙයින් තිරශ්චීනයා රූපාදී විශිෂ්ටගුණ ඇතැයි යන සිතින්ද මොහු පොෂ්‍යයෙකැ'ට වඩමියි යන සිතින්ද දෙනහාවූ දානඟැර පිඬක් දෙපිඬක් දීමයයි කියනලද අසම්පූර්ණවූ දානඟැර කුක්කුර සූකර කුක්කුටාදීන් අතුරෙන් යම්කිහිව මේ දානයෙන් මට පින්ඇතැයි සිතා ඔහුගේ බඩපුරා ආහාරයක් දුන්නොත් ඒ දානය දන් දුන්නාහට සියඇක්ජාතියෙහි ආයු ඇතිකරන්නේවෙයි. සැපවිඳුවන්නේවෙයි, මෙසේ සියඇක්ජාතියෙහි වර්ණඇතිකරන්නේවෙයි, බලඇතිකරන්නේවෙයි, නුවණ ඇතිකරන්නේවෙයි, මෙවැනි අනුසස් පසක්දෙන්නේවෙයි.

මෙසේම දුසීල මනුෂ්‍යයෙකුට දන් දුන්නොත් ඒ දානය දහසක් ජාතියෙහි ආයුසයද වර්ණයද සැපයද බලයද ප්‍රඥාවද සිඹිකරන්නේවෙයි.

මෙසේම ශාසනයෙන් පිටත් සිල්වත් මනුෂ්‍යයන්හට දානක් දුන්නොත් ඒ දානය ලක්ෂඇක්ජාතියෙහි ආයුෂය වර්ණය සැපය බලය ප්‍රතිභාණය යන මේ සැප සිඹිකරන්නේවෙයි. මෙසේම ශාස

නෑයන් සිවත් ඛ්‍යානලාභී කෙණෙකුන්ට දන් දුනහොත් ඒ දානය අසංඛ්‍යෙය්‍ය අප්‍රමේය්‍යජාතියෙහි මෙහි විපාක දෙන්නේය. සරණ ගතව පන්සිල් රක්නා එකක්නට දුන් දානය ඊටත් වඩා අප්‍රමේය්‍ය ජාතියෙහි විපාකවන්නේය. සරණගතව දසසිල් රක්නාහට දුන්නාවූ දානය ඉතා අප්‍රමේය්‍යවූ විපාකවන්නේය. එද වස් මහණවූද භෙරණක්හට දුන්දානයඊටත්වඩා අප්‍රමේය්‍ය විපාක වන්නේය. උපසම්පන්න කෙනෙකුන්හට දුන් දානය ඊටත් වඩා අප්‍රමේය්‍ය විපාකවන්නේය. එසිනුත් වත්පිළිවෙත්මනාව පිහිටියක්හට දුන් දානය ඊටත් වඩා අප්‍රමේය්‍ය විපාක වන්නේය. මේසේ විදර්ශනා ආරම්භ විදර්ශක සෝතාපන්න සකෘදාගාම්ඵලයට පිළිවෙත් පුරන්නෙය, සකෘදාගාම්ය අනාගාමී ඵලයට පිළිවෙත් පුරන්නේය අනාගාම්ය අර්හත් ඵලයට පිළිවෙත් පුරන්නේය, රහත්කෙනෙකුන් වහන්සේය. පසේ බුදුන්වහන්සේය, ලොවිතුරා බුදුහුය යන මෙතෙක්දෙනා වහන්සෙට දුන් දානය එක් කෙනෙකුන් වහන්සේට වඩවඩා අප්‍රමේය්‍ය විපාක වන්නේය. සම්සේ මේ දෙලක්ෂ සතලිස් දහසක් යොදුන් ඝනඋතැති පොළව කල්පවක්පමණ තැන් පසුත් අප්‍රමේය්‍යවේද හව්වක් පමණ පසුත් අප්‍රමේය්‍යවේද ඊටත් වඩා යොත්නක් පමණ තැනැ පසුත් අප්‍රමේය්‍යවේද චක්‍රවාල පර්වත අවසන්කොට ඇති මහපොළොව පස් ඉතාම අප්‍රමේය්‍යවේද එමෙන්ම සරණගතයා පටන් ලොවුතුරාබුදුන් දක්වා දුන් දානය ක්‍රමයෙන් ඉන් ඊටත්වඩා අප්‍රමේය්‍ය විපාක ඇතිබව දතයුත්තේය. මේ දානය තෙම ප්‍රතිග්‍රාහකයන්නිසා මහත්ඵලවීමක් නැතිවම දායකයන් නිසා මහත්ඵල වන්නාවූ එක්දානයක, දායකයාගෙන් මහත් ඵල වීමක්නැතිව ප්‍රතිග්‍රාහකයන් නිසා මහත්ඵල වන්නාවූ එක් දානයක, ප්‍රතිග්‍රාහකයන් නිසාත් දායකයන් නිසාත් මහත්ඵලවීමක් නැතනාවූ එක්දානයක, දායකයන් නිසාත් ප්‍රතිග්‍රාහකයන් නිසාත් මහත්ඵල වන්නාවූ එක් දානයක, කේ කවරේද? සුචිවූ චිත්තසන්තාන ඇත්තෝ ප්‍රතිග්‍රාහකයෝය, දුසීලයෝද පව්කරනා අයෙක්ද දානවස්තුවත් දැහැමෙන් සෙමෙන් ලත් වස්තුවේද දායකයාගේ සිතත් ඉතා ප්‍රසන්නද මින් විපාකඇතැයි දැනඵලයත් අදහා සිටියේද ඒ දායකයානිසා මහත්ඵලවන්නාවූ දානය නම් වන්නේය. ජූජකබ්‍රාහ්මණයා දුසීලව ලාමකව සිටියදී ඔහුට වෙස්සන්තර රජුරුවන් වහන්සේ දන් දුන්තැන පොළොව කම්පාවිය. එසේ හොළොව කම්පාවන්ම කාරණාවූයේ ජූජකබ්‍රාහ්මණයාගේ ශක්තියෙන් නොවසි වෙස්සන්තර රජුරුවන්වහන්සේගේ සිල්වත්කමය. යම් දානක දායකයෝ දුසීලයෝද පව්කුවූ චිත්තසන්තාන නැතෙන්ද ප්‍රතිග්‍රාහකයෝ සිල්වත්වෙද්ද ලාමකයෝද දානවස්තුවත් අධර්

යෙන් ලබනලද වස්තුවෙක්වේද දායකයාගේ චිත්තයත් අප්‍රසන්නද දානඵලයත් අදහා නොදෙන්නේද දානය ප්‍රතිග්‍රාහකයා නිසා මහත්ඵලවන්නාවූ දානයක.

කැලණියං මෝදර වසන්නාවූ එක්කෙවුලෙන් දිසසුමන නම් මහ තෙරුන්වහන්සේට තුන්වළඟක ආහර දන්දී මරණ සෙයාවෙන් හොන්තෝය සවඟෝත්පත්තියම කාරණාවූ ගතිනිමිති දැක දිසසුමන නම් තෙරුන්වහන්සේට දුන් පිණ්ඩපාත දානය මා සතර අපායෙන් නොඩනගන්නේයයි කීය.

යම් දානයෙක් ප්‍රතිග්‍රාහකයෝ දුසසීලයෝද දායකයොත් දුසසීලයෝද දානවස්තුවත් අධර්මයෙන් ලබණලද වස්තුවක්විද චිත්තයත් අප්‍රසන්නද දානඵලයත් අදහාගෙන නොදේද ඒ දායක ප්‍රතිග්‍රාහක දෙදෙනානිසා මහත්ඵල නොවන්නාවූ දානයෙක් කවී වන්නේය.

වඩුන්නාවේ වසන වැදෑදක් මල නෑ කෙනෙකුන්නිසා පිත් පෙත්කොට දන්දෙන්නේ එක් දුසසීල මහණකුහට තුන්වරක දන්දුන්නේය. ඒතුන්වරෙකිම ප්‍රේතයාට පින්නොපැමිණියේය, තුන්වෙනිවර ප්‍රේතතෙම දුසසීලයෙක් මාගේ දන්නොරාගන්නේ යයි මොරගැයය ඒ අසා වැදිතෙම සිල්වත් කෙනෙකුන් වහන්සේට දන්දී පින්පෙත්දින එතොළුතෙම ප්‍රේතයෝනියෙන් මිදී දිව සිරි ලද්දේය.

යම්දානයෙක දායකයොත් සිල්වත්වෙද්ද ප්‍රතිග්‍රාහකයොත් සිල්වත්වෙද්ද දානවස්තුවත් දැහැමෙන් ලබනලද්දේවේද චිත්තයත් ප්‍රසන්නද කර්මඵලයත් අදහාදේද ඒ දානය දායකයන්නිසාත් ප්‍රතිග්‍රාහකයන්නිසාත් මහත්ඵල වන්නේය.

බුදුන්ව අසදෘශ මහදන්දෙනකල්හි උපාසකවරුන් සිල්වත්ව සිව් දන්දෙනඅයුරින් දායක ප්‍රතිග්‍රාහක දෙපක්ෂය නිසාම දානය මහත්ඵලවිය.

එබඳු සත්පුරුෂයනි මෙසේ අසංඛ්‍යගණන් ජාතියෙහි විපාකදීමට සමර්ථවූ මෙබඳුදානයෙන් බුඩසුනාවූ අසංඛ්‍ය ගණන් කල්පයන් අතුරෙන් යම්කිසිතැනකවත් බුඩශාසනයෙන් පිටත් තැනකවත් මේ මගුල් සක්වලිහිපිටත් අන්සක්පිලකවත් බුදුන්ගේ ඛණ නොඇසූ අන්සත්වයක්හට්වත් සිඹ නොවේයි. එබැවින් ඉදිරි සසරබොහෝකලක් මනුෂ්‍යලොක දිව්‍යලොක

දෙක්හි මිහත් සැපවිඳුවන්නාවූ උත්කෘෂ්ට දූතයට තොප විසින් නිරන්තරයෙන් උත්සාහකටයුතු වන්නේය.

අබුද්ධොත්පාද කාලයෙහි මේ උත්කෘෂ්ට දූතය සිඹින්නා වන නියාව දම්බිතු කියන කථා වස්තුව අසා දතයුත්තේය.

දඹදිව අසිතඤ්ජනනම් පුරයෙහි මහා කංස නම්රජහුගේ දෙවි ශ්‍රීයා නම් අගබිසවුන්ගේ කුසින් උපන්නාවූ වාසුදෙවය බලදෙවය සුභද්‍රදෙවිය අගහිදෙවිය චරුණිය අනුජාය ඵජුජාය සනාය පණ්ඩිතාය අංකුරයයි යන දසබෑ රජපුරුවෝද අසිඤ්ජන දේවිය යන රාජකුමාරිකාවන්හා එකොළොස් දෙනෙක්වුන, දයුබෑ රජදරුවෝ අසිතඤ්ජන නුවර ආදිකොට වාරවතී නුවර අවසන්කොට ඇති තෙසැට දනයක් නුවරවල රජදරුවන්මරා රාජ්‍යශ්‍රීයා මාරවතී නුවරෙහි දෙරට දස භාගයක් කොට බෙදාගෙන පසුව අජන දෙවියයි යන තමන්ගේ කැනයියන් සිඟිකොට එකොළොස් කොටසක් කරවිහයි කීතැන අංකුර රජතෙම මා ලත්කොටසය කැනයියන්ට දෙව මම වෙළඳාමින් ජීවත්වෙමියි නොප තොපගේ රටවැ පැමිණිකල්හි සුන්ගම් නොගනුවයි හිඟිසවාගෙන වෙළඳාම් කරමින් යන කලෙක බඹුපිරූ ගැල් පන්සියයක් ගෙන මරුකානනාරණයක් යනුයේ නුගගසක වසන දෙවනාවකු දුක.

පාණිනෙ සබ්බසෝ වණ්ණා පඤ්චධාරෝ මධුස්සවෝ
නානාරසා පගන්ධරුක්ඛි මඤ්ඤුහනනං පුරිසදං.

යන මේ ගාථාවෙන් එළඹාදිව්‍ය ප්‍රත්‍යක්ෂතොපගේ දක්ෂිණහස්තය සවිප්‍රකාරයෙන්සවණීවණිවන්නේය. පඤ්චාඟුලියෙන්කැමතිකැමතිසේ යන ධාරාවැහෙන හෙයින් පඤ්චධාරාවක් ඇත්තේය. නොයෙක් මිහිරි රසත් වහනය කරන්නේය. එබැවින් තොප ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයයි සිතමිඳිකිය.

එසේ කීවාවූ අංකුර රජහට දිව්‍යපුත්‍රතෙම:—

නමත්ථිදෙවා නගතිබ්බා නහි සක්කෝ පුරිසදෙ
තෙමං අංකුරජානාහි තරාරුවමහා ඉධාගතං.

එබඳු අංකුර රජපුරුවනි මම වෛශ්‍රවණාදින්මෙන් ප්‍රසිඬ දෙවතාවකුත් නොවේමි ගාඛබ්බනීඨයකින් ආවාවු ඝාඛබ්බී දෙවතාවකුත්නොවෙමි. පුරිසදය යනු ලොකප්‍රසිඬවූ ශක්‍රයෙකුත් නොවේමී තරාරුව නමී නුවරින් චුතව මෙතැන්හි උපන්නාවූ මම විමාන ප්‍රතයෙකැයි දූතගත මැනවැයි කීය.

ඒ අසා අංකුර රජතෙමේ:—

කිංසීලා කිං සමාචාරෝ රොරුවස්මිං පුරුත්තමේ
කෙන තෙ බ්‍රහ්මචරියෙන ප්‍රාසාදං ආණිහි ඉජ්ඣති,

එම්බා දිව්‍ය පුත්‍රය පෙරජාතියෙහි රොරුව නම් පුරයෙහි වසන්නාවූ තොපවැනි පිණිස කෙබඳු සීලයකින් යුක්ත වූද කෙබඳු සුවරිතයකින් යුක්තවූද කෙබඳු ශ්‍රේෂ්ඨාචාරයක් නිසා මෙබඳු කුසලඵලයක් තොපගේ හස්තගතවීම සිදු වන්නේදැයි විමසා ඇත්තේය.

එසේ විචාළාවූ අංකුර රජහට ඒ සියලුලම තෝරා කියන්නාවූ දිව්‍යපුත්‍රතෙම මෙසේකීය.

තුන්නාවායෙ ප්‍රරෙ ආසිං රොරුවස්මිං තදා අහං
සුකිච්ඡ වුත්ති කපණා නමෙවිජ්ජති දුනවේ.

නිවෙසනඤ්ච මෙආසිං අසඡිහස්‍ය උපන්තිකෙ
සබ්බස්ස දුන පතිතො ඝාතප්‍රයුද්ධස්ස ලජ්ජිතෙනා.

තපයාවනකාඝනති නානා ගොත්තවනිබ්බකා
තෙවඹං තප ප්‍රරිච්ඡන්ති අසඡිහස්ස නිවෙසනං
කපණවච්ඡාම භදෘංවො කපදූනං පදියති.

තෙනාහං ප්‍රත්‍රථා වකඛාම් අසඡිහස්ස නිවෙසනා
පගඝයහදකබිණං බාහුං එපණවච්ඡථ භදෘවො
එපදූනං ප්‍රදියති

තෙනපාණිකාම් දදෙ තෙනපාණි ඔබුසත්‍රවා
තෙනමෙ බ්‍රහ්මචරියෙන ප්‍රාසාදුපාණිමහි ඉජ්ඣති.

එම්බා අංකුර රජ්ජරුවෙනි මම මීට පූර්ව භාගයෙහි රොරුව නම් පුරයෙහි සන්නාලි ජාතියෙහි උපන්නෙමි. ඒ ජාතියෙහි ඉතා දුඃඛ ජීවිතා ඇතෙනමී දන්දීමට සුදුසු කිසිවකුත් මම නැත්තේය. කම්පල ඇදහීමෙන් ශ්‍රද්ධාවන්තවූ නිරන්තරයෙන් පැවැත්තාවූ පරිත්‍යාග චේතනාවෙන් මසුරුකමින් මිදුණාවූ පෙර ජාතියෙහි කරණලද කුසල් ඇත්තාවූ පව්කිරීමෙහි ලජ්ජා ඇත්තාවූ අසඡිහ සිටාන්කෙනෙක් ඇත. මාවසන ගෙය ඒ සිටාන්ගේ ගෙවසවිමිප වන්නේය. ඒ සිටාන්ගේ ගෙට තොපයක් ජාතිඇති දුන්ඵලාදිය වණිහාරකාට ඇවිදිනාවූ තොපට කැඩීක් කෑයි යන්නාහුවෙති ඒ යාචකයෝ පින්වත තොපට කැඩීක්

වේවයි අපි සිහමනව කොතනව ඇමෝද කවර තැනක ගියාවූ අපව සිහමන් ලැබේද, අසසිහ සිවාහන්ගේ ගේ කොතනදැයි මා අතින් විචාරන්නාහුනමිවෙති. එසේවිචාලාවූ ඔවුන්වදකුකතඔසවා මෙසේ යවමෙතැන්හි ගියාවූතොපට දන් ලැබෙන්නේයයි ඒ අසසිහ සිවාහන්ගේ ගෙය දක්වා කියන්නෙමි ඒ කුසල කම්යෙන් මේමාගේ අත කැමති වසතුදිමව සම්පත්විය. ඒ කුසල කම්යෙන් මධුරවූ ආහාර පානවර්ගාදිය වහනය කරන්නේවිය. එම ශ්‍රේෂ්ඨ වස්ත්‍රාවෙන් පුණ්‍යඵලය මාගේ හස්තතලයෙහි සිඹවන්නේයයිකීය,

ඒ අසා අංකුර රජතෙම:—

අලමේව කාතුං කල්‍යාණං දානං දාතුං යථාරහං
පාණිං කාම දදං දිස්වා කොපුඤ්ඤං නාකරිස්සති.

යනමේ ගාථාවෙන් මේ අසා පින්කරන්නටම සුදුසුය නම් යකෙහි. පමණින් දන්දෙන්ට සුදුසුය දන්දෙන ගෙය අතදිගුකොට දක්වූ පමණින් කැමතිකැමති ධන ධාන්‍යය කරනනාවූ තොපගේ හස්තය දැක කවරෙක්නම් පින් නොකරන්නේදැයි හතාදීන් දන්දීමට ප්‍රතිඥා කොට ගොස් රට සතක් උඩබද හතුල් ඇතිකරවා සතලිස් අවගවූ වස් තැන් දන්හල්කොට බදලිප් බදවා තමාගේ දානොපකරණ අනුභවකොට සවියත් සැපසේ ජීවත්වනලෙසට ගොදු මගොස යක් මහවතුරන් පරිදෙදන් මහදන් පැවැත්වීමය. ඒ අංකුර රජ හුගේ දානයෙහි බහා පළඳනාලද මාණික්‍ය කුණ්ඩලාදිවූ ආභරණ ඇති සැවදහසක් ජනයෝ දවස්පතා දරපලා රැස්කරන්නාහුවෙති, මණිකකුණ්ඩලාභරණා දිසෙන් අලංකෘත වූ නව යෞවන රූපශ්‍රීසාර ඇති හොලොස් දහසක් සත්හු දුරු මිරිත් ආදිය අඹරා පිඬුකොට දෙන්නාහුවෙති එසේම සොළොස් දහසක් සත්හු සැදිගත ඒ ගොදු සිටිනාහුය, එසේම බහා පළඳනා ලද මණිකාණීපුරා භාරාඩ්ඨද කටක කඨකාදිවූ ආභරණ ඇතිව දහස් ගණනකට සූදානව සිටි තිස් දහසක් අරක්කැමියෝ හොජන සපයන්නාහුවෙති සුවඳ ඇල්සාල් ආදියෙන් අසූ සත්දහස් දෙසිය දෙසැතැනෑ යාල තුදුස් අමුතු දෙපැල් දෙලාසක් දවස් පතා නිරන්තරයෙන් දන්වය දමවි යන්නේය. ඒ මතු නොවෙහිමධුර ආහාර කැමැතන්ට උන් කැමති පරිදෙදන් ඝෘත මධුර සකීරාදියෙන් යකස් කරන ලද ඉවුම් හොජනයෙන් දෙන්නේය. ෂඩ්‌රසපාන කැමැතන්ට අඹ ජම්බා දිවූ ෂඩ්‌රපානයන් දෙන්නේය. වස්ත්‍ර කැමැතන්ට යුගපත් වස්ත්‍රත් දෙන්නේය, නිරුදක කාන්තාර මාගීවල්හි පන්සල් කොට පින් පැන් තබා ලිංපොකුණු කපවා දුන්නේය, දුගීසථානවල්හි ඒ දැඩි අඹලම් කරවා දුන්නේය, ඔහුගේ නුවර ඇම කල්හිම උදුසන

දවස දවස එබඳා සත්ත්වයෙනි කවරෙක් සාදුක් ඇත්තේද, කවරෙක් පිපාස ඇත්තේද කවරක් වහනු කැමැත්තේද කවරෙක්හුගේ රථ යානාදියෙහි අශ්වයන් හා වෘසභයෝ දුම්ලවුද කවරන්හට ජනුය කින් ප්‍රයෝජන ඇද්ද කවරෙක් ඇඟඟානා සුවඳ කැමැත්තේද කවරෙක් මල් පලඳනා කැමැත්තේද කවරෙක් වඟන් සඟලක් කැමත්තේද ඒ සියලෙල්ලම තමනමන් කැමති දෙය ගනිත්වායි උද්ඝොෂණය කොට ඇවිදිති මෙසේ ඒ අංකුර රජ්ජුරුවන් දන්දෙන කල්හි නීති ශාස්ත්‍රයෙහි දක්ෂවූ සොනක නම් එක් පුරුෂයෙක් අංකුර රජ්ජුරුවන් අධික දුනශෙන් නවත් වන කැමැත්තේ,

අදුනමතිදුනඤ්ච නපපසංසන්ති පණ්ඩිතා
තසමාහි දුනා ධනමෙව සෙය්‍යා
සඤ්ඤත චත්තෙනය්‍ය සධිර ධම්මා.

එබඳා අංකුර රජ්ජුරුවෙනි ඔබත් පිරිසෙසින් ඔත් සැන්දක්ද සාල්මිටක්ද නෝදිමයැයි කියන ලද අදුනයද ප්‍රමාණාතික්‍රාන්තවූ වස්තු පරිත්‍යාගයයි කියන ලද අතිදුනයද යන දෙකම පරලොව වැඩ පිරිහෙන හෙයින්ද මෙලොව වැඩ පිරිහෙන හෙයින්ද නුවණැත්තාවූ මෙඛාවිතමයෝ යහපතැයි නොකියති. ඒ හෙයින් දන්දීමට වඩා ධනය රක්ෂාකිරීම උතුම එබැවින් ධනය රක්ෂාකොට අදුනය අතිදුනය දෙකින් දුරුවූ විඤ්ඤූන් විසින් අගරහිත මඛ්‍යම ප්‍රවෘත්තිශීලයන් එසේ පැවැත්මම නීතිශාස්ත්‍රයෙහි ථිරව පිහිටියාවුන් ගිය මාර්ගයෙකැයි කියේය, ඒ අසා අංකුර රජතෙම තමාට මහත්වූ දුනාඛ්‍යාස ඇතිහෙයින් මතු කියන ගාථා සතරින් මෙසේ කීසේය,

අහොවතාරෙ අහමේව දජ්ජං
සත්තානාවමං සප්පුරිසා භාජයන්තු,
මෙඛොව නිත්‍යා නිප්පූර යන්තනා
සත්තානපපයෙ සබ්බ වණ්ණඛ කාතා.

එබඳා සත්පුරුෂයන් දන් දීමට වඩා ධනරක්ෂාකිරීම උතුම්යැයි කියා නීතිශාස්ත්‍රයෙහි දක්ෂ අය කියත්මය, උන් එසේ කියනත් ඒ බුබාදි මහොන්නතමයන්ගේ වචනයන් නොවනා හෙයින් මම දන් දෙන්නමිය එසේ දන් දෙන්නාවූ මා නුවණැත්තාවූ සත්පුරුෂයෝ භජනය කරන්නාහු වෙති ධන්ය රක්ෂාකරන්නාවූ පුරුෂයන් එසේ භජනය කරන්නාහු නොවෙති එබැවින් වලනැන් වැසි දියෙහි ප්‍රාවසිත්තාවූ මඩ වැස්සන්මෙන් සියඵ යාවකයන්ගේ අදහස් පූරා ඔහු සාහසිණය කරවූහ කම්:— තවද,

යස්ස යාවතකෙ දිසවා මුඛවණ්ණා පසීදන්ති
දත්වා අත්තමනෝ හොති එසා යඤ්ඤස්ස සම්පදා.

යවත්ව සිඟාඇවිදිනා යාචකයන් දැක යමෙක්හුගේ මුඛවර්ණය ප්‍රසන්න වන්නේද තමාගේ ශක්තිපරිද්දෙන් දන්දී ප්‍රීතිසොම්නසින් යුක්තවූ සිත් ඇතිවේද මෙසේ යාචකයන් දැකීමද ඔවුන් දැක සිත පහදවා ගැණීමද තමාගේ ශක්තිපමණින් දන්දීමද පසුව නැවත සිත සතුටුකොට ගැන්මද යන මේ ගිහිගෙයි වසන්නාවූ සත්වයාට සැපයෙක් නම් වන්නේය.

පුබ්බෙව දානා සුමනෝ දදං චිත්තං පසාදයං
දත්වා චත්තමනෝ හොති එසා යඤ්ඤස්ස සම්පදා.

දන්දීමනම් සියළු සම්පත්හීන්ට මුල්කාරණයෙක ජාතියක් ජාතියක් පාසා තමා කැටුව යන්නාවූ නිධානයෙක යනාදීන් දන්දීමට පූර්වභාගයෙහි දානොපකරණ සපයන්නාවූ කාලයෙහිත් අනුසස් කල්පනාකොට චිත්තය පහදවන්නේ වේද දානවස්තුව ප්‍රතිග්‍රාහකයාගේ අත තබන්නේත් රාජචොරාදීන්ට සාධාරණවූ මේ වස්තුවෙන් සියලලවුන්ට සාධාරණ නොවන්නාවූ. උත්තෘෂ්ට සාර දානයක් කරන්නෙමියි චිත්තය සන්තොෂ කරන්නේ වේද දන්දීමට ඉක්බිතිව බුඩ ප්‍රත්‍යෙක බුඩ ඛොධි සත්වාදීන් විසින් ඉස් ඇස් මස්දී පූරුදුකළාවූ දාන පාරමිතාව මෙන් මා විසිනුත් දන්දී පින් රැස් කොට ගත් බැවින් නුවණැත්තන්ට මම ඇතුලත් වීම් මෙලෝ පරලෝ දෙක්හී මව වැඩෙක් වේවයි කියා චිත්තය සන්තොෂ කරන්නේ වේද මෙසේ පූර්වචෙතනාය පරිත්‍යාග චෙතනාඝ අපර චෙතනාඝයයි කියා තුන්කල පැවැත්නාවූ ප්‍රීති සොම්නස් සහගතවූ චෙතනා තොම දානයාගේ සම්පූර්ණතාවෙක අන් පරිද්දෙන් දානය සමුඩි නොවන්නේයයි මෙසේ කල්පනා කොට ඒ අංකුර රජතෙම දසදහසක් අවුරුදු නිරන්තරයෙන් දන්දී එහින් මිය තව්තිසා දිව්‍යලොකයෙහි උපන්නේය.

බුදුන්ලොව පහලවූ කල්හි ඉන්දකනම් දුගීයෙක් වීථියෙහි සිඟාඇවිදිනේ තමාව දෙන්වයයි ගෙනා බත් සැන්දක් තමාසිටිගෙදොරට සිඟාවැඩියාවූ අනුරුඬ මහතෙරුන් වහන්සේට දෙවා ඒ පින්කමෙන්ගොස් තවුතිසා දිව්‍යලොකයෙහි උපන්නේය, එසේ උපන්නාවූ ඉන්දකනම් දිව්‍යපුත්‍රතෙම කාරණාදසයකින් අංකුරයාමැඩපවත්නේය. තමාගේ රූපශ්‍රීයෙනුත් අංකුරයාමැඩපවන්නේය. තමාලබනලද ගීතවාද්‍යාදිවූ ශබ්දයෙනුත් අංකුරයාට

අධිකතරවිය, තමාලදදුවු දිව්‍යමයවූ ක්‍ෂුධාහෝජනයෙනුත් අංකු
රයාට විසිෂ්වතරවිය, තමාලදදුවු දිව්‍යචන්දන කර්පූර සුගන්ධාදි
යෙනුත් ඉතාවිශෙෂවන්විය ඉතාමනොඥවූ ශෙය්‍යාසනාරණ වස්ත්‍රා
භරණාදියෙන් අංකුරයාට වැඩිතරවිය, දෙවියන්ටත් ප්‍රියයාවීප
ත්තියෙන් අන්තරා මරණපැමිණෙනහෙයින් තුන්කෙලසැටලක්
ශයක් අව්රුදු ජීවත්වීමයයි කියනලද ආයුෂයෙන්ද අංකුරයාට
වැඩිතරම්විය, එසේමපරිවාර සම්පත්තියෙන්ද ශරීරශෝභාදයෙන්
දිව්‍යසුඛානුභාවයෙන්ද ආධිප්‍රත්‍යයෙන්ද අංකුරයාමැඛපවත්
නේයයි මෙසේ අංකුරයාත් ඉන්දකයාත් තව්තිසා දිව්‍යලොකයෙහි
ඉපද මෙසේ දිව්‍යසම්පත් අනුභවකොට වාසයකරණකල්හි අපගේ
භාග්‍යවත්වූ සව්ඥයන් වහන්සේ බුදුවූ සත්වැනි අවුරුදෙදහි
ඇසලමස මැදිපොහෝදිනයෙහි සැවැත්නුවර දොර ගණ්ඩඉබ්බවෘ
ක්ෂමූලයෙහිදී යමාමහ පෙළහරදක්වා තුන්පියවරින් තව්තිසා දිව්‍ය
ලොකයටවැඩ පාරිචජ්ජතනක වෘක්ෂමූලයෙහිදී පාණ්ඩුකම්බලශෙ
ලාසනයෙහි අභිධම්දෙශනාවට වැඩලන්කල්හි දසදහසක් සක්
වල වාසඝකරන්නාවූ සියලු දිව්‍යබ්‍රහ්මයෝ රැස්වලන්නාහුද, එසේ
ලන්නාවූ දිව්‍ය සමාගමයෙහි තමන් වහන්සේට ආසන්නව ලන්
නාවු ඉන්දකයාද අවසාලිස් ගවුවකින් ඇතලන් අංකුරයාද දැක
බුදුහු මෙසේ වදුළ සේක.

මහාදුනං තයාදිත්‍යානං අංකුරං දීඝමන්තරෙ
සුවිදූරෙ නිසින්නොසි ආගච්ඡ මම සන්තිකෙ,

එම්බා අංකුරය තොප දසදහසක් අවුරුදු මුළුලොහි මහත්
දන් දුන්නාහිවේද එක බත් සැන්දක් පමණ දුන්නාවු ඉන්දකයා
මා සවමීපයෙහි ඉන්දදී තා ඉතාදුර උග්නේ කවර කාරණයකින්ද
මා සවමීපයට එවසි කියා වදුළසේක. ඒ අසා අංකුර දිව්‍ය
පුත්‍රතෙම,

වෙදිතො භාවිතත්තෙන අංකුරෝ ඉදමබ්‍රවි
කිංමයහං කෙනදුනෙන දක්ඛිණෙය්‍ය නසුඤ්ඤකං.

පාරමිතා පරභාවිතවූ ආර්‍ය්‍ය මාර්ග භාවනායෙන් වඛතලද සිත්
ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් විචාරණලදදුවු ඒ අංකුර නම්
දිව්‍ය පුත්‍රතෙම මෙම වචනයෙන් මෙසේ කිය, සවාමීනි භාග්‍යවතුන්

වහන්ස මාගේ ඒ දසඳහසක් අවුරුදු දුනහාවූ දුහාය සිල්වත් මනුෂ්‍ය කුල නැතිවෙයින් දක්ෂිණාර්හයන් සූනාවිය එබඳුනිගේ මට කවර ප්‍රයෝජනයද,

අයංසෝ ඉන්දකෝ යක්ඛා දිබ්බාදූනං පරිත්තකං
අතිරොචති අම්හේහි චන්දං තාරගණේ යථා,

මේ ඉන්දක නම් දිව්‍ය පුත්‍රතෙම ඔත් සැන්දෑ පමණ සවල්ප දානයක් සිල්වතුන්ට දී තාරකා සමූහයා මැඩ දිලිහෙන්නාවූ සම් පූර්ණ චන්ද්‍ර මණ්ඩලයක් මෙන් අපගේ තේජස් මැඩ දිලිහෙන්නේය.

උජ්ජංගලේ යථාඛෙත්තෙ බීජංඛහුකම්පි රොපිතං
නඵලං විපුලංහොති නපිතොසෙති කස්සකං,

ඉතා දුඩිවූ හෝ තොයෙක් කරමැටි නැගෙන්නාවූ භූමියෙහි වපුරන ලද්දවූ බීජවලද බොහෝ ඵල දෙන්නේ නොවෙයි. එහෙයින් ගොවියාගේ සිත සතුටු කරන්නේ නොවෙයි,

තථෙවදානං විපුලං දුස්සීලෙසු පතිට්ඨිතං
නඵලං විපුලංහොති නපිතොසෙති දායකං.

එපරිදෙන්ම දුසිලවූ ජනයන් කෙරෙහි දෙනලද්දවූ දානය බහුත් ඉෂ්ටවිපාක දෙන්නේ නොවෙයි දායකයාගේ සිත සතුටු කරන්නේ නොවෙයි,

යථාපිභද්දකෙ ඛෙත්තෙ බීජං අප්පම්පිරොපිතං
සම්මාධාරං පවත්තෙතෙන ඵලං තොසෙති කස්සකං,

යම්සේ සාරවූ ක්ෂෙත්‍රයෙහි වපුරණලද්දවූ සුළුපටු බීජවලත් අඩමසින් අඩමසහෝ දසදවසින්දසදවසහෝ පස්දවසින් පස්දව සහෝ නොහැර වැසිවස්සාකල්හි බොහෝ සශ්‍යඵල ප්‍රදානය කර න්නේවේද.

එවමපි සීලවන්තස්ස ගුණවන්තස්ස තාදිස්ස
අපපකම්පි කතංකාරං ප්‍රසූසංහොති මහප්පලං.

එපරිදෙදන්ම ධ්‍යානාදිවූ ගුණ ධර්මයෙන් යුක්තවූ සැපදුක් දෙක්හි වෙනසක් නැතතාවූ සිල්වතුන් කෙරෙහි දෙනලද්දුවූ දානාදිවූ උපකාරය මහත්වූ ඉෂ්ටවිපාක ඇතතාවූකුසුලය සිඹකරන් නේයයි කීයේය.

මෙසේ අඛ්‍රබොන්පාදයෙහි දසදහසක් අවුරුදු අංකුර රජුරුවන් දුන්නාවුදානයත් අනුරුඹ තෙරුන්වහන්සේට ඉන්දකයා දුන්බත් සැන්දත් පරිභෝගකාලයෙහි ඉන්දකයා දුන්නාවූ දානය ඉතා සළුපය අංකුරයාගේ දානයෙහි දවසකට දනට දෙන්නාවූ සාල් පස්විසිකෙල තෙයාතුලක්ෂ පන්සාලිස්දුස් සහිතයක් කොමස් කළකල්හි ඉන්එකදෙකොටසක් පමණ ඇතැයි කියන්වත් සැකව තිබෙන්නේය. අංකුරයාගේ දානය සූපබ්‍යඤ්ජන සර්කරාදී මධුර රසයෙන් යුක්තය මේ ඉඳුකයාගේ දානය එසේවූ දානයෙක් නොවෙයි අංකුරයාගේ දානය බොහෝසේම සවහස්තයෙන් දුන්නාය. මේ ඉඳුකයාගේ සවහිස්තයෙන් දුන් දානයෙක් නොවෙයි. අංකුරයාගේ දානය අනුභවකරන අයට උන්උන්ගේ රුචිවූ පරිද්දෙන් සම්පූර්ණකොට දුන් දානයකි. මෙසේ ඉඳුකයාගේ දානය එකබත් සැන්දක් පමණහෙයින් සම්පූර්ණ දානයෙක් නොවෙයි. අංකුරයාගේ දානය වෙළඳමඬ පවත්ගත්තැන් පවත් දන් දෙන්වයයි උපකරණ රැස්කොට දුන් දානක් හෙයින් බොහෝ ව්‍යායම්කොට බොහෝ පුළු වෙතනා රාශියක් ඇතිව දුන්නාවූ දානයකි. මේ ඉඳුකයාගේ දානය පලමුවෙන් දන් දෙන්වයයි දැනොපකරණ රැස්කොට දුන් දානක් නොවන හෙයින් බොහෝ ව්‍යායම්කොට බොහෝ පුළු වෙතනා රාශියක් ඇතිව දුන්නාවූ දානයක් නොවේ. මේ අංකුරයාගේ දානය විසිදහසක් අවුරුද්දට ආයුෂය ඇති අවදියෙහි මනුෂ්‍ය ලොකයෙහි ඉපද දසදහසක් අවුරුදු නිරන්තරයෙන් දුන් දානයකි. මේ ඉඳුකයාගේ දානය ක්ෂණයකින් සිඹවූ දානය වන්නේය. එබදු ඉතා සවල්පවූ දානයෙන්ද දසදහසක් අවුරුදු මුලුල්ලෙහි දුන්නාවූ දානයෙන්ද අකුසල විපාක නැතිවඒකාන්තයෙන් උපදනාවූ දිව්‍යලොකයෙහි උපන්නාවූ ඔවුන්දෙදෙනා අතුරෙන් ඉතාසවල්ප දන්දුන්නාවූ ඒඉඳුකතෙම් දිව්‍යමයවූ රූපයෙන්ද දිව්‍යමයවූ ශබ්දයෙන්ද ගන්ධයෙන්ද ප්‍රෂ්ටව්‍යයෙන්ද ආයුෂයෙන්ද පරිවාරයෙන්ද ශරීරසෞන්දර්‍යයෙන්ද උසස්ගතියෙන්ද ආධිපත්‍යයෙන්ද දිවසැපවිඳිමෙන්ද ඒ අංකුරයාට වැඩිතරවූවේය. එබැවින් එබඳු සත්පුරුෂයෙනි, කුප් අසංඛයකිනුත් දුර්ලභවූ අනික් සක්වලකවත්

ලබාගත නොහැක්කාවූ දිව්‍යලෝක බ්‍රහ්මලෝකයෙහි සිටත් සිඹ නොකොටහැක්කාවූ මෙබඳු උත්කෘෂ්ට දානයට මදකුත් ආලිස්සං නොවී අප්‍රමාදව තමාගේ ශක්ති පමණට බුබාදී මහොත්තමයන්ට දන්දී මෙලොව පරලොව වැඩ සිඹ කටයුත්තේය.

මෙසේ උත්කෘෂ්ටවූ ප්‍රණීතශ්‍රේෂ්ඨයක් පැමිණි කල්හි තමාට දන්දීමනිසා ජීවිත විනාශයක් පැමිණෙතත් නුවණැත්තාහු පසු නොබැස දන්දෙන්නාහුවෙති. ඒ මෙපරිද්දෙන් අසා දත යුත්තේය.

එක්කලෙක අප තිලොගුරු සම්‍යක් සම්බුදුරජානන් වහන්සේ මහණ ගහනා පිරිවරා දනවී සැරිසරා වඩිනාසේක් කොසොල් රට ථූනනාම බමුණුගම සවත්පයට වැඩිසේක. ඒ බමුණුගම වසන්නාවූ බ්‍රාහ්මණයන් හා ගෘහපතීන් තමන් මිථ්‍යා දෘෂ්ටි හෙයින් මෙබඳු කල්පනාවක් කළෝය. ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයෝ ඉදින් කීපදවසක් මෙගම වාසය කළාහු විනම් මෙගම වැසියන් තමන්ගේ බසෙහි පවතිනා පරිද්දෙන් කෙරෙති එසේ කළෝවිනම් අපගේ බ්‍රාහ්මණ ධර්මයට පිහිටෙක් නැතැයි බුදුන් එගම් නොවසන පරිද්දෙන් උත්සාහ කරන්නෝ ගන්තොට තිබූ නැව් සඟවා ඒ දඹදිව් ඇදදමා මනුෂ්‍යයන්ගේ ගමන් නැවැත්තුවාහුය, එසේම පොකුණු සහ මරුබඩපාදියෙහි මනුෂ්‍යයන් අනුපරිභොග නොකරන පරිද්දෙන් කළෝය, එගම් එක ලිඳක් තබා සෙසු ලිං තණ පිදුරු පොල්ල ආදියෙන් පුරා වැසුවාහුය, භාග්‍යවත්වූ සම්බුදුන් වහන්සේ ඔවුන්කෙරෙහි පතලකරුනාවෙන් සංඝයා හා සමග අහසින් එනම් දෙරට පැමිණ මහින් ඉවත්ව එක් රුක් මූලක සංඝයා සමග වැඩඋන්සේක, බොහෝ දියට යන සත්‍රිහු බුදුන් වැඩඋන්නැන සවම්පයෙන් යෙති, එගම් වැස්සන් විසින් ඉඳින් ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයෝ මෙගමට ආවාහු විනම් ඔවුන්ට වන්දනමානනාදි සත්කාරයක්වත් හෙදෙරට ආවාවූ ඔවුන්ගේ ශ්‍රාවකයන්ට භික්ෂාවෙක් වත් නොදිය යුත්තේයයි කතිකාවක් කළාහුය, එගම බමුණෙක් හුගේ එක් දැසියක් කලඇකින් දියගෙන යන්නී භික්ෂූ සංඝයා පිරිවරා උන්කාවූ ලොවුතුරා බුදුන්ද මාර්ගඵලයෙන් මිරිකී දිය ලබනු කැමතිව වැඩඋන්නාවූ සංඝයාවහන්සේද දැක පැහැදි සිත් ඇතිව දියදෙනු කැමත්තී ඉදින් ගම්වැස්සෝ ශ්‍රමණ භවත් ගෞතමයන්ට කිසිවක් නොදිය යුත්තේය, ආදර විතරකුත් නොකටයුත්තේගයි, කතිකාවක් කොට උන්නේය, උන් එසේ කළත් මෙබඳු කෙනක් දැක බොන පැන් පමණක් දිවත් පිනක් නොකළෙමි, මෙබඳු දුඃඛ ජීවිකාවෙන් මම් කවර කලෙක මිදෙම්දැ

ඒකාන්තයෙන් මාගේ සවාමිපුත්‍රයාවත් මෙගම්වැස්සන්වත් මා මරතත් බඳිනතත් මේපින්කෙතට දියදී මිසක් නොනවතිමිසිජීවිතයෙහි ආලයක් නැතිව ඉසතිබු පැන්කලය දුනින් ගෙන එක්පසෙක තබාසිත්හි ජාතවූ ප්‍රීතිසොම්නස්ඇතිව බුදුන්ට පසඟපිහිටුවාවැඳ බොහොපැනින් පැවරුවාය, භාග්‍යවතුන් වහන්සේද ඇගේ චිත්තප්‍රසන්නතාවය බලා හස්තපාද ධොවනයකිරීමට උදක පානයන්කොට වදාළසේක, දිය මදකුත් අඩුනොව තිබුයේය. ඕ නොමෝ ආශ්චර්‍යයි දුකනම් දෙනමක යහාදින් හැම සංඝයා වහන්සේටම දිය දුන්නාය. එසේ කොටත් අඩුනොවිතිබු දියකලේගෙන ගෙට අභිමුඛව හියාය. ඇගේ සවාමි පුත්‍රතෙම එසේ එන්නාවූ ඈ දුක දිය දුන්බව අසා මැවිසින් ගම්වැස්සන්ගේ කතිකාවක් බිඳිනාලදහ මමත් නින්දුවට පැමිණියෙමියි ක්‍රොධයෙන් දිලියෙමින් තවතම යන අනුකරණ පවත්වන්නේ ඈ බිමහෙලා අතින් පයින් ඇන මැරිය. ඕ නොමෝ මිය තවුතිසා දිව්‍ය ලොකයෙහි උපන්නිය. ඇගේ ඒ කුශලානුභාවයෙන් කල්පවෘක්ෂයෙන් උපසොහිතවූ මහත් දිව්‍ය විමානයෙක් උපන්හේය, ඒ වටස්පවිත මණිවණී නිම්ල ජලවහනය කරන්නාවූ මුඛතාජාල රජත පට්ට භාසුර සිකතාකීණී පුලින තලාභිරාමවූ සෝන්ඵුල්ල සාලනිලක වඹපකොද්දල පාවල්‍යාදී වෘක්ෂයෙන් සැදුන් ලද්දවූ පඤ්චවර්ණ පද්ම සණ්ඩ මණ්ඩිත ප්‍රශස්තජලහරිත පුස්කරණියෙන් උපසොහිතවූ තීරානතඇති ගංගාවෙක් පහලවිය, එකල්හි භාග්‍යවත්වූසම්බුදුරජාණන්වහන්සේ ආනන්ද පාත්‍රය ගෙන ලිඳකින් දිය ගෙනෙවයි වදාළසේක. ආනන්ද සථිරයන් වහන්සේ සවාමිනි ගම්වැස්සන් විසින් ලින් වසනලදහ දිය ඉගනොන්ව නොපිළිවනැයි සැලකළසේක. බුදුහු දෙවනුවත් වදාළසේක. තෙරුන්වහන්සේ දෙවනුවත් නොපිළිවනැයි සැලකළසේක බුදුහු තෙවනුවත් වදාළසේක. තෙරුන්වහන්සේ තුන්වෙනිවර බුදුන්ගේ පාත්‍රය ගෙන ලිඳට අභිමුඛව වඩාගෙන්හි ලිදෙකි දිය පිරී ඉතිරී යන්නට වත ලිඳ වසාලූ තණ පිදුරු බොල් රොඩු ආදිය තෙමේම ඉගිල පහවිය එසේ ඉසිර යන්නාවූ ජලය සියලූ ලින් පොකුනුආදිය පුරාගෙන ගම් මැදින් ඉතිර දුවන්නට පටන්ගත. ඒ බුඛ මහිම දුටු ගම්වැස්සෝ ආශ්චර්‍යවිමන්වූ බුදුන් සවම්පයට අවුත් ක්ෂමා කළාහුය. එකෙනෙහිම චතුර අන්තඩ්ඩාහ්‍යය. නැවත අභිඝගින් ප්‍රශස්තවූ ගම්වැස්සෝ බුදුන්ට හා සංඝයාවහන්සේට වසතැන් නියම කොට දී දෙවෙනි දවස් මහා දන් සරසවා සිය අතින් වළඳවා අනන්තයෙහි බුදුන් පිරිවරා වටකොට උන්නාහුය. එකෙනෙහි බුදුන්ට දිය දී දිව්‍යලොකයෙහි උපන්නාවූ සත්තොම එකෙනෙහිම තමාගේ දිව්‍ය සම්පත්තිය දුක මේ කවර පිනකින් ලදිම්දැයි බලන්නී බුදුන්ට

දුන් දිය පමණකින් ලත් බව දන සන්ජානවූ ප්‍රීතිසොම්නස් ඇත්තී මනා පිළිවෙතෙහි පිහිටියාවූ මහෝත්තමයන්ට කරනලද සවල්පවූ සත්කාරයත් මෙබඳු මහත් විපාක දෙන්නේයයි ඒ මනුෂ්‍යයෝ නොදනිති. එහෙයින් දැන් ප්‍රකාශ කෙරෙමියි උත්‍යාන ඇතිව දිව්‍ය ස්ත්‍රීන් දහයක් පිරිවරා තමාගේ උද්‍යාන විමාන කල්පවෘක්ෂ නදී ප්‍රස්කරණී ආදිය නොතබාම ගෙන බුදුන් සවිමපයට අවුත් ඒ සියල්ල අහස රදවා තොමෝ විමානයෙන් බැස භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තමිස්කාර කොට සිටියාය එසේ සිටියාවූ දිව්‍ය ස්ත්‍රිය දැක කුසල ඵලය ලොවට ප්‍රකාශ කරනු කැමැත්තාවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගාථාපසකින් විචාරා වදළසේක, එසේ විචාළාවූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඒ සත්‍රිතොම තමාකල පින් තෝරා කීවාය, එසේ කීවාවූ සත්‍රියට හා එතැන්හි රැස්වූ පිරිසට බුදුහු ධර්මදෙශනා කොට වදළසේක, ඒ ධර්මදෙශනාව අසා දිව්‍ය සත්‍රිතොම සොවාන් වූවාය, සෙසුත් එතැන්හී පැමිණියාවූ මහජනයාට දෙශනාව සාර්ථකවූසේය.

මේසේ සවල්ප දානයෙනුත් මහත් විපාක සිඹවන්නේශයි දන්නා කවර නම් සත්වයෙක් දන් දීමට ප්‍රමාද වන්නේද.

තවද අකුශල්කොට එදා මිය නරකයෙහි උපදිනා අයත් මේ බුඬාදි මහෝත්තමයන්ට සවල්පවූ ඉතා ලාමකවූ දන්දී දිව්‍ය ලෝකයෙහි උපදනාහු වෙති. ඒ මතු කියන කථාවෙන් අසා දතයුත්තේය.

රජගහ නුවර එක් කුල ගෙයක් එක් රෝගයකින් මහත් උපද්‍රවයට පැමිණියේය. ඒ ගෙයි සියලු මනුෂ්‍යයෝම මළහ. එක ස්ත්‍රියක් පමණක් ජීවත්වූවාය. ඒ ස්ත්‍රිතොම මරණ භයින් තැති ගත්තීය. ගෙයත් ගෙයි තිබූ සියලු ධන ධාන්‍ය සම්පත්තියත් දමා තික්ෂී සිදුරකින්ම ගොස් අනාථව අනුන්ගේ ගෙයක් පිටිපස වසන්නීය. ඒ ගෙහි වසන්නාවූ මනුෂ්‍යයෝ ඈ කෙරෙහි කරුණාවෙන් සැලි කල තාලි ආදියෙහි ඉතිරිව තිබූ කැඳ බත්ද බතින් පෙරාගත් කැඳ දියද දෙති. ඒ සත්‍රිතොම එයින් ජීවත්වන්නීය. එකල්හි ආයුෂ්මත්වූ මහා කාශ්‍යප තෙරුන්වහන්සේ සතියක් නිරොධ සමාපත්තියෙන් වැඩහිඳ ඉන් නැගිසේක් මම අද කවරක්හුගේ ආහරයක් පිළිගෙන ඕහට සංග්‍රහ කෙරෙම්දැයි දිවසින් බලා ඒගෙය පිටිපස ඔත් ස්ත්‍රිය දැක ඈ මරණාසන්න බව දැන නරකයෙහි උපදවන්නාවූ අකුසලකර්ම අවසරලත්බව දැන් තෝතාමෝ මා ගිය කල්හී අහරක් දෙයි. එසින් ඕ නරකයෙහි නොගිපද දිව්‍ය ලොක

යෙහි උපදින්නීය. එහෙයින් ඇම සඟී ලෝකෝත්පත්තීය සිඹ කෙරෙමිසි ගැටවටු ගන්වාගෙන පාත්‍රය අතින්ගෙන ඇ වහන තැනට අභිමුඛව වඩින්ට පටන්ගත්සේක.

"එකල්හි ශක්‍රදේවේන්‍ද්‍රතෙම අප්‍රසිඛ වෙශයකින් නොඉක්මක් සුප ව්‍යංජනයෙන් සම්පූර්ණවූ දිව්‍යාහාරයක් ගෙනැවුත් සිටියේය. තෙරුන්වහන්සේ ශක්‍රත්‍වයයි දැන එම්බා ශක්‍රදේවෙන්ද්‍රය තෝ කෘතපුණ්‍ය ඇත්තෙහිය. කවරහෙයකින් මේ දුගින්ගේ සැපත් උදුරන්නෙහිදැයි ඔහුගේ දන් ප්‍රතික්ෂේපකොට් ඒ සත්‍රියගේ ඉදිරිපිට වැඩසිටියේක. ඒ සත්‍රිතොම එසේ සිටියාවූ තෙරුන්වහන්සේ දැක මුන්වහන්සේ මහත් මඟිම ඇති තෙරකෙනෙකුත් වහන්සේයයි මුන්වහන්සේට දියයුතු ආහාරයෙක් මව නැත. ඉතාම මිලිත භාජනයක තිබෙන්නාවූ ත්‍රිණවූණීාදියෙන් මුසුවූ ධූලියෙන් කිලිටුවූ ලුණු නැත්තාවූ සිඟිල්වූ රසනැත්තාවූ ඇඹිල්වූ බතින් පෙරාගත් කැඳදිය පමනෙක් ඇත, ඒ මුන්වහන්සේට දෙන්ට නොහැකෙක මියි සිතා සවාමීනි අනික් නැනකින් ලබනසේ වැඩිය මැනවැයි කීවාය. තෙරුන්වහන්සේ මදක් පසුබැස වැඩසිටියසේක් එහෙයි මනුෂ්‍යයෝ පිළිගැන්වීමට ආහාර ගෙනාවාහුය; තෙරුන්වහන්සේ ඒ නොපිළිගත්සේක; ඒ සත්‍රි දුක මුන්වහන්සේ මාගෙරෙහි කරුනාවෙන්ම වැඩසේක; මාහනන දෙයක්ම ලබනසේක්වකැයි සිතා පැහැදි සිනින් ඒ කැඳදියහන තෙරුන්වහන්සේගේ පාත්‍රයට පිළිගැන්වුවාය; තෙරුන්වහන්සේ ඇගේ සිත සැපවඩනා පිණිස වළඳන ආකාර දැක්වූසේක; ඒදැන මනුෂ්‍යයෝ අස්නක් පනවා දුන්නාහුය; තෙරුන්වහන්සේ එහි වැඩහිඳ ඒ කාඳියත්න වළඳ අතත් පාත්‍රයත් සෝදා අනුමෙවෙනි ඛණවදුරා සත්‍රියට තෝ මිට තුන්වන ජාතියෙහි මිට මව්වූවායයි වදුරා වැඩසේක, එයින් ඕ තෙරුන්වහන්සේ කෙරෙහි හක්තිප්‍රේම උපදවා එමදු රාත්‍රියේ ප්‍රථම යාමයෙහිදීම මිය; නිමිණරහී දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නීය; ශක්‍රදේවේන්‍ද්‍රතෙම ඇම ලබවදුන කොතනකඋපන්නිදැයි ආවර්ජනා කරනුයේ තව්තිසා දිව්‍යලෝකයෙහිත් පානදිව්‍යලෝකයෙහිත් ඇ නොදැක මධ්‍යම රාත්‍රියෙහි අවුත් කාශ්‍යප තෙරුන්වහන්සේ කරා පැමිණි ඒ සත්‍රිය උපන්නැන විචාරන්නේ:—

පිණ්ඩාය තෙ චරන්තස්ස තුණ්හීභූතස්ස තිට්ඨතෝ
දළිද්දා කපනා නාරී පාරාගාරං අපස්සිතා.

යනාදීන් ඒ සත්‍රිය උපන්නැන් විචාළේය.

එසේ විචාලාවූ ඔහුට තෙරුන්වහන්සේ ඒ සත්‍රිය නිම්මාණරජ්ජ දිව්‍යලොකයෙහි උපන්බව වදුළසේක. එසේ වදුළාවූ කාශ්‍යප සථවිරයන්වහන්සේගේ වචනය අසා ඒදුනය ප්‍රශංසාකොට කියන්නාවූ ශක්‍රදේවෙන්‍රතෙම,

මේ දුනය ඉතා ආශ්චර්‍යවන්සේය. ඒ එසේමය. මේ දුගිවූ සත්‍රියවිසින් අනුන්ගේ හෙදෙර සිහාගෙනාවාවූ බහින් පෙරූ ඇඹුල්කැඳදියතනකැයි කියනලද මේ දුනය කාශ්‍යප සථවිරයන් වහන්සේ කෙරෙහි පිහිටුවූයේය. මහත් අනුසස් ඉහත් විපාක සිඹ කෙළේය.

අති දිඹි අහිනුඹු අතිකෘෂ අතිස්ථූලාදි දෙෂවිරහිතවූ මනුෂ්‍ය සත්‍රීන්ගේ රූපය ඉක්ම සිවියාවූ දිව්‍යස්ත්‍රියගේ රූපයට නොපැමිණියාවූ වලලහයාට අලාමක දර්‍ශනවූ යම් සත්‍රියක් සතරමහදිවසිනට ආධිපත්‍යය පවත්වා රාජශ්‍රී අනුභවකරන්නාවූ චක්‍රවර්ති මහා රජ්ජාට අනෙකශතසහස්‍රවූවාද ඒරාජමහෙසිකාද ඇගේ ආශ්චර්‍යවූද මේ සත්‍රිය දුන් ඇඹුල්කැඳ දියත්තෙහි කුසලඵලය සොළොස්වන භාගයක්තෙකාට ඉන් එක්භාගයක් හෙණ ඒ භාගයත් සොළොස් කොටියාගයක්තෙකාට ඉන් එක්කොටසාසයකුත් අගනේ නොවෙයි.

උතුම් සඛණියෙන් පසළොස්ලක්ෂයක් හෝ කෙලක්ද රන් පොරොවුලා සරහනලද ශිෂ්‍යජවසම්පන්නවූ උතුම අශ්වයා ලක්ෂයක්ද එසේම අශ්වාලංකාරයෙන් සරහා යොදනලද අශ්වයන් ඇති රථලක්ෂයක්ද බහා පලඳනාලද සඛණීපුරුතුපුරාදි ආභරණ ඇති ආවහාවලිලාවිලාස සම්පන්නා තව යෞවන සත්‍රිහු ලක්ෂයක්ද යන මේ සියල්ලෝ සත්‍රිය දුන් ඇඹුල් කැඳදියත්තෙහි විපාකයාගේ සොළොස්වන කලාවකුදු අගනානු නොවෙති.

සත්දහසක් යොදුන් පූර්වවිදෙහය එසේම අපරගොයානය අවදහසක් යොදුන් උතුරු කුරුෂීපයද දසදහසක් යොදුන් ජම්බු ද්වීපයද යන සතරමහාදිවසිනවද දෙදහසක් ක්ෂුද්‍රද්වීපයන්වද එකාත පත්‍රව රාජ්‍යයකරන්නාවූ හස්තිරත්නාදය අශ්වරත්නාදය යනාදීවූ සප්තවිධරත්නයක් ඇති සතිස්යොදනෙක පැතිර සිටින මහා සෙනඟක්ඇති චක්‍රවර්ති රජ්ජුගේ යම් ඓශ්වර්‍යයෙක් ඇද්ද? ඒත් මේ දුනයාගේ සොළොස්වෙනි කලාවටත් අගනේ නොවෙයි කියාශක්‍රදේවෙන්‍රයා ප්‍රශංසාකොටකීය, මෙසේ ඇඹුල්කැඳ දියතත පමණයාදුන් සත්‍රිය පින්කෙත මහත්හෙයින් පැමිණියාවූ නර කෝන්පත්‍යයෙන් මිදී නිම්මාණරතී දිව්‍යලොකයෙහි දෙවියන් කෙරෙහි උපන්නාය.

මේ සත්‍ර මතුතෝවෙයි මෙසේම පෙර කාශ්‍යපබුදුන්ගේ ශාසන යෙහි එක්සඟනමකට කඩක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද දැසමන් මල්දමක් දුන් එක්සත්‍රියක්ද සුවඳ පිඹක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද මිහිරිපලයක් දුන්.එක්සත්‍රියක්ද උක්රසයක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද බුදුන්ගේ දෙඉැටියි සුවඳ පසඟුලක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද පිඬුසිඟා යන හිඳුම්ණෙනෙකුන් වහන්සේට කිරිබත්දුන් එක්සත්‍රියක්ද උක්පැණිදුන් එක්සත්‍රියක්ද උක්දණඩක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද හිඹිරිගෙඩියක් දුන් එක්සත්‍රියක්ද කැඹිරිගෙඩියක් දුන් එක්සත්‍රියක්ද තියඹරාවක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද පලාම්පක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද මූලඵලයක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද කොසඹ කොලම්පක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද තලමුරුවට පමණක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද කායබන්ධනයක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද යොගිපට්ටයක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද දුම්මාලාවක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද තල්වැටක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද මොනරපිල් කලඹක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද කුඩයක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද වහන්සඟලක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද ත්‍රුපමණක්දුන් එක්සත්‍රියක්ද යන මේ සියල්ලෝම එතැන්පටන් අවුරුදු දහසක් ගියකල අභ ලක් වැඩෙන පොළොව සත්ගවු සමාරක් වැඩෙනතුරු සුගතියෙහි සිට දැනුත් හැමදෙනම දහස්ගනන් දිවසුරන් පිරිවරා ශක්‍රදේවෙන්ද්‍රයන්ට පාරිචාරිකාව සිටිනාහුය.

මේසේ බුඩාදිවූ ප්‍රණ්‍යක්ෂේත්‍රයෙහි පවත්වනලද සළුල්ප දානයත් මහත් විපාකදෙන්නේය.

තවද මේබඳු ප්‍රණ්‍යක්ෂේත්‍රයෙහි පවත්වනලද දානය හෙමේ සුළුපවිනමුත් කල්පලක්ෂගණනකුත් සතරඅපායෙහි ඉපදීම නවත සදිව්‍යලොකයෙහි සැපවිඳුවා අකලවර නිවනුත් සිඹකරන්නේය.

මේ කථාව අසා දතයුත්තේය. මේ භද්‍රකල්පයෙන් සව කල් ලක්‍ෂයකින්ඇත පියුමතුරානම් බුදුන් ලොවපහළවූකල්හි උන් වහන්සේගේ ශාසනයෙහි මහාවූ සුජාතනම් එතදාංසුකුල තෙර කෙනෙකුන්වහන්සේ පාංසුකූලයව සුදුසු තැරදී හොයා ඇවිදිනාවා දැක හංසවතී නුවර අනුන්ට බැලමෙහෙවර කොට ජීවත්වන්නාවූ එක්දුගී පුරුෂයෙක් තමා ඇඳිකඹින් කැබැල්ලක් කඩාදී කමස් කාරතොට ගියේය ඒ කුශලකම්යෙන් හෙතෙම සිස්තුන්වරෙක දෙව්ලොව දිව්‍යරාජ්‍යය කෙළේය. සත්සියක්වර මිනිස්ලොව චතු වර්ති රාජ්‍යයකෙළේය. කාසිකොසලදේශ මහඩකුරුපක්‍ෂාල අග වූ කාලිකාදිවූ සදශවලම රජවූ ජාතිපමණක්නැත. කාශ්‍යප බුදුන්සමයෙහි මහනදම්ප්‍රරා එතැන්පටන් බුඩානන්තරයක් දිව්‍ය මනුෂ්‍ය ලෝකයන්හි සැරිසරා අවිදින් අප බුදුන් කල්හි බුදුපි

කොසඹෑනුවර ඛම්බුකුලයෙක ඉපද බ්‍රාහ්මණධම්මිකයෙකි නීඝපතියව පැමිණ බුදුගුන අසා පැහැදිසින් ඇත්තේ සස්නෙහි මහතව උපසම්පදා ලැබ වරිතානුකූලවූ කම්මට්ඨානභාවනා කොටමින් එකල්හි කලඟකාරිව දෙපසෘයකව මඬුනාවූ කොසඹෑනුවර භික්ෂූන්ව එක්තොව බුදුන් දුන් අවවාදයෙහි පිහිටා රහත්වූ සේක.

මෙසේ සවල්ඹදුනයකුත් උතුම් පුණ්‍යක්ෂෙත්‍රයව පමුණුවන ලද්දේ මහත්විපාක දෙන්නේය. බොහෝකලක්ඉඤවිපාක දෙන්නේයයි සිතා සත්පුරුෂයන්විසින් අප්‍රමාදව දන්දිදිය යුත්තේය.

තවද දන්දෙනා පුරුෂයාගේ ශ්‍රද්ධාවත් ඉතා බලවත්විනම් ඵලත් අදහාදෙන්නේවිනම් දානවස්තුවත් ඉතා දැහැමෙන් ලබන ලද්දේවිනම් ආදිමධ්‍යඝන චෙතනාවෝත් ඉතා පිරිසිදුවිනම් පුණ්‍යක්ෂෙත්‍රයත් ඉතා උතුම්විනම් එසේ පැවැත්වූ දානය එම ජාතියෙහි විපාකදී භවානන්තරයෙහිත් විපාකදී ප්‍රාප්තිනාවූ පරිද්දෙන් නිවන්සිඹකරන්නේයයි ඒ මේ හේතුකියන කථාව අසා දන යුත්තේය.

මේ කප තුන්වෙනිවූ භාග්‍යවතුන්වහන්සේ විසින් විසිදහසක් ක්ෂීණාශ්‍රවයන් පිරිවරා බරණැස් නුවරට වැඩි සේක, මනුෂ්‍යයෝ තමතමන් ශක්තිපමණින් අටදෙනෙකුන් දස දෙනෙකුන් එක්ව ආගන්තුක දන් දුන්නාහුය. එක් දවසක් වළඳා අන්තයෙහි බුදුහු අනුමෙවෙනි බන වදාළසේක. එම්බ උපාසක වරුනි යමෙක් තමා සන්තක දෙයක්ම දන්දිය යුත්තේය, අනුන් සමාදන්කරවීමෙන් ප්‍රයෝජන කිමිදැයි සිතා තමාගෙන් දන් දෙන්නේය, අනුන්ගෙන් සමාදන් කොකර වන්නේය, ඒ පුද්ගලතෙම උපනුපන්තැන භොගසම්පත්තියම ලබන්නේය, පිරිවර සම්පත් නොලබන්නේය, යමෙක් අනුන්ගෙන් සමාදන් කරවා දන්දෙන්නේය, තමාගෙන් දන්නොදෙන්නේය; ඒ පුද්ගලතෙම උපනුපන් තැන පිරිවර සම්පත් ලබන්නේය වස්තු නොලබන්නේය. යමෙක් තෙමේ නමනුත් දන්කොදේද අනුනුත් සමාදන් නොකරවාද හෙතම උපනුපන් තැන භොග සම්පත්තියත් නොලබන්නේය, පරිවාර සම්පත්තියත් නොලබන්නේය. යාවකයෙක්ව ජීවත්වන්නේය. යමෙක් තෙමේත් දන්දේද අනුනුත් සමාදන් කරවාද ඒ තෙම උපනුපන් තැන්හි භොගසම්පත්තියත් ලබන්නේය පරිවාර සම්පත්තියත් ලබන්නේයයි වදාළසේක. එක් පණ්ඩිත පුරුෂයෙක්ද ඒ අසා මම භොගසම්පත්තියත් පිරිවර සම්පත්තියත් ලබනලෙස උත්සාහ කෙරෙම්යි සිතා බුදුන්වැ වැඳගිය මාගෙන් දන් පිළිගන

මැනවැයි ආරාධනා කෙළේය. කෙනෙක් භික්ෂූන්ට දන්දෙතු කැමැතෙනසිදැයි වදුලසේක, සවාමිනි භාග්‍යවතුන් වහන්ස තුමූ වහන්සේගේ පිරිවර භික්ෂූන්වහන්සේ කොපමණදැයි විචාළේය. විසිදහසකැයි වදුලසේක. ඒ හැම්දෙනා වහන්සේටම දන්දෙමියි කියා ආරාධනා කෙළේය, බුදුහු ඉවසා වදුලසේක. ඒ පුරුෂතෙම නුවරට ගොස් එම්බා මෑනිගෙනි පියාතෙනි; මම බුදුන් ප්‍රධාන කොට ඇති මහා සංඝයා වහන්සේට හෙට දවස් දන්දෙමියි පැවරිම් තොපි සම් කෙණෙකුන් වහන්සේට දන්දෙන්ට හැකිවුවාහුද එපමණ භික්ෂූන්වහන්සේට දන්දෙවයි කියා ඇවිද්දේය. නුවර වැස්සෝ ඔහුගේ බස් අසා තමතමන්ගේ සක්ති පමණින් අපි දස නමකට දෙමහ. අපි විසිනමකට දෙමහ අපි තිස්නමකට දෙමහ අපි සතලිස් නමකට දෙමහ පනස්නමකට දෙමහ සියස් නමකට දෙමහ සාරසියයක් නමකට දෙමහ පන්සියයක් නමකට දෙමහයි කිවාහුය. පණ්ඩිත පුරුෂතෙම සියල්ලවුන්ගේ බස් අසා පන්තිසයන්ම පතක ලියාගනිමින් ගියේය එනුවර එකල්හි ඉතා දුගිතෙයින් මහලු දුගියයි යන එක් යාචකයෙක් ඒ උපාසකයා ඉදිරියට පැමිණියේය තෙතෙම ඔහු දැක එම්බල දුගිය සෙවදවස දන්දීමට බුදුපාමොක් මහා සංඝයාට ආරාධනාකෙළෙමි සෙට නුවර වැස්සෝ දන්දෙති තොවත් දන්දෙන්ට හැකිවන්නෙහිදැයි විචාළේය. දුගිතෙම කියනුයේ ස්වාමිනි දන්දෙනෙහෝ වස්තු ඇති අයම්ය මට කැඳබීමට සාල් නැලියක් නැත මම කෙසේ දන්දෙමි දැයි කියා. එසේ කිවත් ඒ පුරුෂතෙම තමා නුවන ඇතිතෙයින් හැරනොගොස් එම්බා මහදුගිය මෙනුවර රසමසවුලෙන් යුක්තවූ එතුම් ආහර අනුභවකොට සිතින් පිලිහැඳ නොයෙක් ආභරණ පැළඳ ශ්‍රීඝන්වල සැතපෙන්නාවූ බොහෝ ජනයෝ මහා සැපත් අනුභවකෙරෙත් තෝ දිවාභාගය ඉක්මවුල්ලෙහි බැලමෙහෙකොටත් බඩපුරා ආහාරයක් නොලබන්නෙහිය එසේමුත් පෙර තා පින් නොකළහෙයින් දුක්විඳින්නෙමියි දැනගත නොහෙන්නෙහිගයි කීයේය, ඒ දුගිතෙම එබසට මම දන්දෙමියි කීයේය, එසේ දන්නා කල මෙබඳු පුණ්‍යක්ෂෙත්‍රයකුන් ඇතිව තමාගේ කායබලත් ඇතිව තිබියදී බැලමෙහෙකොටවත් දන්දියයුත්තේයයි කීය, ඒ උපාසකයා එසේ කාරණා කීකල්හි ඒ දුගිතෙම එසේවිනම් එක් කෙනෙකුන් වහන්සේ පතෙහි ලියාගත මැනව බැලමෙහෙකොටවී දන්දෙමියි කීය ඒ උපාසකතෙම එක්කෙනෙකුන් වහන්සේ පතෙහි ලියන්නේ කිම්දැයි කියා ගියේය, මහදුගිතෙම ගෙටගොස් භාර්‍යාව කියනුයේ සොඳුර සෙට්දවස් නුවරවැස්සෝ මහසඟනට දන් දෙති සම්දන්කර්න පුරුෂයා විසින මවත් එක් භික්ෂු කෙනෙකුන්

ඔහන්සේට දන්දෙවයිකීය, මම ඔහුගේ බස් අසා ඒ යහපතැයි පිළිගතිමියි කීය, ඒ අසා ඔහුන්ගේ භාග්‍යවතොමෝ අපි දිලිඳු අපයක කවර හෙයකින් අපෝ ගිවිස්සෙහිදැයි නොකියා යහපතක් කරන ලදහ පලමු අපි තුදුන්නකයින්ට දැන් දුගිවූවිහ එබැවින් අපි දෙදෙනාම බැලමෙහෙකාරයා දන්දෙමියනි සදෙදනාම නෙසියන් නිත්‍ය බැලමෙහෙකරුයා නැනකව ගියෝය, එතුවර සිටුතෙමේ දුගියා දැක කිමෙක්ද බැලමෙහෙ කරන්නෙහිදැයි විචාළේය, ඔහුද එසේ යයි කීය. කවර මෙහෙයක් කරන්නෙහිදැයි විචාළේය. තුඹවහන්සේ කරවනසේ කරවන දෙයකැයි කීයේය, එසේවීනම් අපි සෙව සඟ තුන්සියනමකට දන්දෙමිහ ඊට දරුපලා දෙවයි කියා වැපොරෝ ගෙන්වාදින මහදුගිතෙම කුසපට දුඹකොට බැඳගෙන පොරවදමා වැයගනිමින් වැසදමා පොරව නගිමින් මහත් උන්සාහයෙන් දරපලන්නේය. මහ සිටුතෙම ඒ දුක නෝ සසු දවස්වලට වඩා අද මහා වියරුවෙන් මෙහෙකරන්නෙහිය ඊට හාරතා කිමිදැයි විචාළේය. ඩෑම්න්වහන්ස සෙව මිමත් එක් භික්ෂුකෙනකුන් වහන්සේ වළඳවනු කැමැත්තෙමි ඒනිසායයි කීයේය.

ඒ අසා සිටුපුත්‍රතෙම ඉතා ආශ්චර්‍යයක් මේ දුගියා මට බැලමෙහෙකොට ජීවත්වන එකකැයි නියම් කොයිද බැලමෙහෙකොට දන්දෙන්නෙමියයි සතෙනාඹව දරපැලූ ශීලයයි හාල්සතර නැලියක්ද දන්දෙනවාට සතුටුව දෙතෙදෙයයයි නැවතත් හාල්සතරනැලියක්ද දුන්නේය. සිටුභාර්‍යාවද ඔහුගේ භාග්‍යවත දුක නෝ කවර මෙහෙයක් කරන්නීදැයි විචාරා තුඹවහන්ස වදුල දෙයක් කෙරෙමියි කීකල්හි ඈ වීකොටන ගෙට ගමන්කරවා තුටු මොහොල් ආදිය දෙවූවාය ඔද නවන්නියකමෙන් තුටු පහටු සිත් ඇතිව විපහරන්නීය සාල්ද පුකරනතීය, සිටුදුතොම විචාරන්නී නොපි ඉතා තුටුපහටුව කම්මානතකරන්නෙහිය ඒ කුමක්නිසාදැයි විචාළාය. වහන්ස, මම එක් භික්ෂුකෙනෙකුන්වහන්සේ වළඳවමි. ඒනිසායයි කීවාය, එබසම සතුටුව සිටු භාර්‍යාවද එක් ගිතෙල් නැලියක්ද දිහාජනයක්ද දුරු ඵිරිස් ආදී කුලුබඩු පැසි සාල්නැලියක්ද දුන්නීය. මෙසේ ඔවුන්දෙනා සාල් පස්නැලියක් ලදුරුගසි සතෙන්නාඹව උදුසන නැගිසිට භාර්‍යාවොම දුගියාට පලාගෙණවිසි කීවාය. ඒ තෙමේ තෙරුන් වහන්සේ නිසියගියා සතුටු සිතින් පලාකඩන්නේය මින් පූර්ව්වමා ගිටියාවූ කෙවිලූතෙම ඒ මිනිදුගියා කැඳවා ගෙන්වාගෙණ ඉතා සතුටුව නිතියකියා තුම්බක්කරන් නෙහිදැයි විචාළේය. "පලාකඩාවා" යි කීය, එසිත් තුම්බ් කෙරේදැයි විචාළකල්හි එක් භික්ෂුකෙනෙහු වහන්සේ වළඳවනු

නිසාගසයි කීවේය, දෙවෝ මහණගිය පලාගකාල වළඳන භික්ෂූන්වහන්සේ ඉතා සුවපත් කොගනාගුන්වනන්සේයයි කීවේය. එබසට දුගිගතෙම මා ලුදුදෙගයි. ගනාවළඳවා කුමක් කෙරෙමිදැයි කීය. එබසට කෙවුලුගතෙම කියනුයේ එසේවීනම් මේ මත්සගයන්ගෙන් කඟවනු දෙකක් වවනා අයද, සමාරක් වවනා අයද, පණමක් වවනා අයද, වෙනවෙනම අමුණුවසිකීය, ඇමුණු ඇමුණු මසුන් භික්ෂූන්වහන්සේට දන්දෙන හුගර වැඩසෝ ලිලදී ගෙණගියෝය, එසේ මස අධිනාත්තාවූ හිඟට වෙලාවූ ආගගනාවිය, එකල්හි යහළුව භික්ෂූන් වඩින්න වෙලාවගයි කීය, එකුලුගතෙම් මස් පැලක් ඇද්දයි විවාළේය, ඔබතැයි කියල්ලම් අරගෙණ ගියෝගයි කීය, එසේවීනම් මිනිසා විලිසාරා නබනලද "පරාධින" මත්සගයෝ සගරදුන ඇතා වෝ භික්ෂූන්වහන්සේ කෙනෙකුගේ වළඳවන් ගනහිඟම් ඔවුන් අරගෙණ යවයි කියා දුන්නෝය. සම්ඹුදන්වහන්සේ අඵගම් ලොවබලා වදුරණයේගේ මනදුගියා දැක ඔහුව කවර භික්ෂුවක් ලැබෙන්නිදැයි බලා කිසි භික්ෂුවක් නොලැබෙන නියාව දැක උදැසනම ශරීරකෘත්‍යගනොට මහදුගියාට සංග්‍රහකරෙමියි ගදකිලියව වැද වැඩහුන්සේක, ඒ මහදුගියාද රේමස්ගෙණ නෙවිවදනා කැඟී ශක්‍රයාගේ පාණ්ඩුකම්බල ශෛලාසනය හුණු විය, කාරණා කවරේදැයි බලන්නාවූ ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයෙම බුදුහු මහදුගියාට සංග්‍රහකරෙමියි ගදකිලියෙහිම වැඩහුන්සේක. ඒ දුගිතෙම තමන් අනුභවකරණපරිද්දෙන් කැඳ බත් පලා මාලු ආදිය සපයා බුදුන්ට දෙන්නේය මම ඔහුගේ ගෙදරට ගොස් අරක් කැවිව හෝජන සම්පාදනයගකාට දුන්නොමියි සගහෙකැයි අප්‍රසිඩි වේශයකින් දුගියාගේ ගෙය සමීපයට ගොස් කිසිවක්හට බැල මේගෙයක් ඇද්දැයි විවාළේය, ඒ මහදුගිතෙම් කුමන කම්මාන් සගයන් කරන්නෙහිදැයි විවාළේය, එබසට ශක්‍රතෙම කියනුයේ මම සියලු සිල්පය දන්නෙමි, මා නොදන්නා සිල්පයෙක් නැත, කැඳ බත ආදියත් පියසාට දන්නොමියි කීය, යහළුව අපි තොපගේ කම්මානගෙයක් ප්‍රයෝජන ඇත්නම්හ, තොපම කුලී දෙන්ට නොහැකොකම්හයි කීය, එබසට ශක්‍රතෙම කියනුයේ තොපට කටයුතු කුමක් ඇද්දැයි විවාළේය, මම එක් භික්ෂූකෙනෙකුන් වහන්සේට දන්දෙන්නෙමි. උන්වහන්සේට කැඳබත්සපයාදීම කැමැත්තොමියි කීයඑබසට ශක්‍රතෙම ඉඳින් භික්ෂුවයහට භික්ෂාවක් දෙනුකැමැත්තේනම් මට කුලියෙන් ප්‍රයෝජනනැත, මටත්පින්පිරෙන්නේ වේ දැයිකීය. එබසට දුගිතෙම යහපත යහළුව ගෙට එවයි කැඳවීය. ඒ ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම දුගියාගේ ගෙවැද තොපි ගොස් තොපට කැමති භික්ෂූකෙනුන්කුත් වහන්සේ කැඳවා නෙණ එවයි කියා දුගියා

ගමින්කරවිය දනව විඛානකළාවූ පුරුෂතෙමේද තමා පතෙහි
ලියාගත් පමණ භික්ෂූන් ඒ ඒ ගෙවල්වලට බෙදාදිනා මහදුගියාද
ඔහුගේ සමීපයට ගොස් තොපට කැමතිලෙසට පැමිණි භික්ෂූන්වහ
න්සේ දෙවයි කීය. ඒවිඛාත පුරුෂතම එකෙනෙහි සිහිලැබූ මම
තොපගේ නමට භික්ෂුකෙනෙකුන් පතෙහි නොලිවි සෙයින් සිහි
නැතිවීමියි කීය. එකල්හි තියුණු තෙබකින් ලැයෙහි පහරණලද්
දක්මෙන් යහලුව මා නොනසව ඊයේ දවස් තොප විසින් සම්මාදන්
කරණලද්දාවූ මම භාග්‍යවන්හා සමග ඊයේ දවල් බැලමෙහෙ
කොට පලාපිණිස ගංතෙරවගොස් දැන් ආයෙමි. ඕට භික්ෂුකෙනෙ
කුන් වහන්සේ දෙවයි කියා දෙහොත් මුදුන් බැඳ හැඬිය. මිනු
ෂ්‍යයෝ රැස්ව මේකිමෙක්දැයි දුගියාගෙන් විචාළෝය, හෙතෙම්
එපවත්කීය, ඔව්හුද සමාදන් කරවූ පුරුෂයා අතින් යහළුව,
නොප බැලමෙහෙකොට එක් භික්ෂු කෙනෙකුත් වහන්සේට දන්
ෂදවයිකියා මෝහටකීවේ සැබෑදැයි විචාළෝය, එසේය, සැබ
වයිකීය, නැවත මනුෂ්‍යයෝ මොහුට එක් කෙනෙකුත් වහන්සේ
නුදුන්නේ ඇයිදැයි අවවාද කිවුය. උපාසකතෙම් නිස්තේජස්ව
එමඟා යහළු මහදුගිය, තෝ මා නොනසව තෝනිසා මම මහත්
දුකට පැමිණියෙමි. මනුෂ්‍යයෝ තමතමන් පත්වල ලියවූ ගණන්
භික්ෂූන් තමතමාගේ ගෙවලට කැඳවාගෙණ ගියේය. වැළඳීමට
තමතමන්ගේගෙයිවැඩහුන්භික්ෂුකෙනෙකුන් දෙනකෙනෙක්නැත.
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වහාහි මුවසෝදා ගඳකිළියෙහි වැඩහුන්
සේක, රජ යුවරජ සෙනෙවිරන් ආදිහු බුදුන් ගඳකිලියෙන් නික්
මෙන වේලාවබලා පාත්‍රය ගණුම්හඬ සිටියාහුය, බුදුවරයෝනම්
දුගියන්ව අනුග්‍රහකරන්නාහුය, තොපි විහාරයට ගොස් සවාමිනි
මම දුගියෙකි, මට අනුග්‍රහකළ මැනවයි කියා බුදුන්ට නමස්කාර
කරව ඉඳින් තෝ පිනැත්තෙහි නම් බුදුන් ලබන්නෙයයිකීය. ඒ
අසා දුගිතෙම විහාරයට ගියේය, රජ, යුවරජ, සෙනෙවිරන් ආදිහුද
මේ ඔත් වේලානොවේයයි කීවෝය, වහන්ස, ඔත් වේලානොවන
නියාම දනිමි, බුදුන්වඳින්ට ආයෙමියි කියා ගඳකිලිය සමීපයට
ගොස් එලිපත්තෙහි හිස තබා පසඟපිහිටුවා වැඳ සවාමිනි භාග්‍ය
වතුන් වහන්ස, මේ නුඹර මටවඩා දුගියෙක් නැත, මට පිහිටවී
සංග්‍රහයක් කොට වදුළමැනවයි යාඤ්ඤාකළේය, බුදුහු ගඳකිලි
දොරහැර පාත්‍රයගෙණ ඔහු අතට දුන්සේක, හෙතෙම සක්විති
රුවනක් ලදඤ්ඤුමෙන් සතුටුවිය. රජ; යුවරජ ආදීන් අතුරෙන්
ඔහු අතැතිබු පාත්‍රය ඇරගන්ට සමර්ථකෙනෙක් නුවූවාහුය,
එතකුදුවුවත් එම්බා දුගියා තව පාත්‍රයෙන් ප්‍රයෝජන කවරේද?.

තව දහස්ගණන්ත් වස්තු දෙමිහ. පාත්‍රය අපව දෙවසී යාඤ්ඤ කළෝය. දුගිතෙම කියනුයේ මට ධනයෙන් ප්‍රයෝජන කවරේද? බුදුන් වළඳවම්සි කියා පාත්‍රය නුදුන. සෙසු ශ්‍රව රජ, සෙනෙවිරත් ආදීහු යාඤ්ඤාකොට පාත්‍රය නොලදිත් ගියාහුය. එනුවර රජතෙම මේ දුගියා වස්තු ගෙණ පාත්‍රය නොදෙන්නේය, බුදුන් ශ්‍රී හස්ත යෙන් දුන් පාත්‍රය ඇරගන්මත් බැරිය. මේ දුගියාගේ දන් අල්ප වේයි. මොහු දන් පිළිගැන්වුකල්හි බුදුන් කැඳවාගෙණ රජ ගෙට ගොස් දන්දෙම්සි රජ බුදුන් හා කැටුව ගියේය.

ශැක්‍රතෙම කැඳ බත් මාලු සපයා බුදුන්ට වැඩ ඉන්ම සුදුසු අස්නකුත් පනවා උන්හෙන්ය, මහ දුගි තෙම බුදුන් කැඳවාගෙණ ගෙට වඩිනවයයි කියේය, ඔහුගේ ගෙය මිටිය බුදුවරයෝ නැමී ගෙට නොවදනාහුය, බුදුවරයන් ගගට වඩින විට මහපොලව හෝ පාත්වන්නේය, ගේ හෝ උස් වන්නේය, එයදුන පාරමිතාවේ මහිමයකි එබැවින් බුදුහු නොනැමී ගෙට වැඩ ශක්‍රයාවිසින් පනවන ආසනයෙහි වැඩහුන්නේය, එවිට රජතෙම එමහා දුගිය තෝ අප යාඤ්ඤාකළදිත් පාත්‍රය නුදුන්නෙහිය කෝපයෙන් දන් බලමිනයි කියා, එකල්හී ශක්‍රතෙම කැඳබත් මාලු ආදිවූදේ බුදුන්ට දැක්විය එහි සුවඳ සියලු නුවර පැතිරසිවිදේය; රජතෙම බුදුන්ට කිහුයේ ස්වාමිනි මේ දුගියාගේ දන් අල්පයදන් පිළිගැන්වුකල්හී ඔබ වහන්සේ කැඳවාගත රජගව යෙම්සි සිතා ආමිස මෙබඳු අහර යක් මා කිසිකලෙක නුදුටුයෙමි, මෙතන සිටි කල්හි මේ දුගිතෙම මිරිකෙන්නේය, මම යෙම්සි වැඳ අවසරගෙණගියේය. ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයාද කැඳබත් ආදිය බුදුන්ට පිළිගන්වා වැළඳවිය, බුදුහු වළඳ අනතයෙහි අනුමෙවැනි බණ වදාරා හුනස්නෙන් නැගි වැඩියේක. ශක්‍රයාගේ බසින් මහ දුගිතෙම බුදුන්ගේ පාත්‍රය ගෙණ පසුපසසාගියේය. ශක්‍රතෙම දුගියාගේ ගෙදර සිට අහසබැලීය. සත්රුවන් වැසිවැස ඒ දුගියාගේ ගෙය පිරී ගියේය අවකාශනැතිවිය එබැවින් ඔහුගේ අඹුදරුවෝ දෙර සිටියෝය. දුගියා අවුත් දෙර සිටියවුන් දැක කිමෙක්දයි විමා ලෝය, ස්වාමිනි සියලුගෙය සත්රුවනින් පිරුණේය, ගෙවටදනම අවකාශනැතැයි කීවාය, මෙතෙම බුදුන්ට දුන් දානයෙහි විපාක අදම ලදිම්සි රජහුගේ සමීපයට ගොස් වැදසිටියේය, කුමක්නිසා ආයෙහිදැයි විචාලකල්හී මාගේ ගෙය සත්රුවනින් පිරුණේය ඒ හෙන්වාගත මැනවැයිකීය, ඉතා ආශ්චර්යයක අදම බුදුන්ට දන්දුන් විපාක දුනැයි සතුටුව එම්බල පුරුෂය ඊට කුමක් කටයුතු දැයි විචාළේය වස්තුව හෙනතට හැල්දහක් ඵවමානයි කීය රජ තෙම හැල්දහසක් ගමන්කරවා වස්තුවගෙන්වා රජගෙයි මිදුලෙහි

ගොඩගැස්වීය ධනරාශිය තල්ගයක් උසමවීය, රජතුවර වැසෙන් රැස්කරවා මෙතෙක් වස්තුව ඉඹුනුවර කවරක්හට ඇදගැසි වීවා ලේය දෙවඟන්වහන්ස කඹරෙක්හවත් නැතැයි කීවානුය, මෙබඳු වස්තුව ඇතතාහට කුමක්ද සංග්‍රහය ත් කරන්ට සුදුසුදැයි විචාළේය දෙවයන්වහන්ස සිටුතනතුරු දෙන්ට සුදුසුයයිකීහ, රජ ඔහට මහත් සත්කාරකොට සිටුතනතුරුදුන්හ පළමු සිටුවරයෙකු සිවිය යෙපලක් දකවා මේ බිම නෙවල්තනා වසවයිකීහ, බිම සුඛ කරවා කල්හි එහි මුවවිටින් මූවවිටට පැහැර යිවිනා නිධාන් ගතරක්ද පහළවිය එය රජහට කීහ, රජහු තාගේ පිතෙන්ඇපන් නිධාන් තා ගනුවයි කීහ එතෙම ගෙයකරවා සතියක් බුදුපාමොක් මහ සංඝයාට දන්දීනා ජීවිතාන්තයදක්වා පිත්කරමින් යිට කම්වුපරිද් දෙන් දෙව්ලොව ඉපද අප බුදුන් දවස එහින්චුතව අවුත් සැවැත්නුවර සැරියුත් භාග්‍යදුරුවන්ට උපයථානකරණ එක් සිටුකුලයක සිටුකුමාරියක කුසපිළි සිදගත්හ ඒ සිටුකුමරියව මෙසේ දෙලත් උපන සැරියුත් තෙරුන් ප්‍රධාන පන්සියයක් සංඝ යාට දන්දී කසාපිළිහැඳ ඒ අසුන් කෙළවර ගිඳගණ සංඝයා වලඳපු ඉදුල් බත් කනසේ මෙසේ දෙලක් උපත්හ ඒ බැව්දත් මව්පියෝ එසේකරවාලූහ, ඉක්බිති ඒ සිටු දූ පුත්‍රයෙකු වැදූහ ඒ පුත්‍රයාට නම්තබන දිනයෙහි සැරියුත් තෙරුන් ප්‍රධාන පන්සියය කට දන්දී අවසානයෙහි මෑනියෝ සඟවිනි නුබවහන්සේගේ දුස යාට ගිල්දුන මැනවයිකීහ. තෙරුන්වහන්සේ කුමාරයාගේ නම කුමක්දැයි විචාලසේක එබසට සිටුදූ කියන්නේ කුමරු ගැබ පිලිසුන්තැන්සිට මේ ගෙයි වැසිගොලුවෝ බිහිරා කොලූ බිහිරි හැරි ශ්‍රවපත්වූය එබැවින් කුමාරයාට පණ්ඩිත කුමාරයෝයනි නම් වන්නේයයිකීහ තෙරුන්වහන්සේ සිල්දී වැඩසේක, මෑනියෝද පුත්‍රයාගේ අදහස නොබිඳිමියි සිත්යේය කුමාරයා සත්ඇවිරිදිවූ කල්හි මහත්වහනව යෙමියිකීහ. පුත යහපත අදහස් නොබිඳිමියි කියා නැයන් රැස්කරවා සැරියුත්තෙරුන් වැඩමවා මාගේ පුත්‍රයාට හිඳිනේ පිළිබඳ සියලල අදම කරමියි කියා මහත් සත්කාරකොට ඉක්බිති විහාරයට පෙළහරින් ගෙනගොස් භාරකලේය තෙරුන් වහන්සේ පැවිදිකමේ දුස්කරතාවය කිකල්හී එසේ පැවිදිව වසන්ට සතුටුබැව් කීකල්හි එසේ වීනාම් එවසිඟියා තවපංචක කම්යථානය කියා පැවිදිකරවූසේය, මව්පියෝ විහාරයෙහි වසන බුදුන් ප්‍රධාන මහසංඝයාට දේමස්යතින සතියක් මහදන් පවත්වා සතවෙනිදා ගෙමගියෝය, තෙරුන්වහන්සේ ඔහු මහනවූ දින අසන් අටවනි දින භික්ෂුඅංඝයාවහන්සේ ගමට ඩිභාවැඩියකල්හි සියලු විනාශයේ ඇවිද බලා නැමද පුතුන් ඇමදඛොනපැන් සහ දුරිතොනයට ගන්නා පැනුත් රැස්කර ඇදපුටු සකස්කරතබ

පසුව ගමට වඩිනාණේක්ක මක්නිසාදයත් නීඝීකයෝ වෙහෙරවිහාරය ශ්‍රමනයන්ගේ කෘත්‍යබලවයි කියති ඒ නිසා එදවස් ඒ සියලු කොට පණ්ඩිත සාමණේරයන්වහන්සේ ලවා පාඝිවිරුගෙන්වා ගඟ ඉතා දුවල්කොට ගම්මතින්මුතුසේක. සාමණේරයන්වහන්සේද වඩනාසේක් අතරමග ඇල්දුණ වහන්ස මේකිමක්ද මෙයින් කුමක් සිඹකෙරේදැයි ඇසිය, මෙයින් ඒ ඒ තැනට දියඝනාඝාස් නොයම්කරතියි කීහ සඟාමිනි දිසට සිත්පිරි ඇදද ඇවනැතැයි වදුලසේක මේ යිත්පින් නැතනාවූ දියත් ඒ ඒ තැනට ගෙනයම් වේදැයි විචාලසේක එසේයයි වදුලසේක එවිට මෙසේ සියපින් නැතනාවූ ජලයත් තමුන් සිතූතැනට ගෙනඝාය කම්මනය සිඹකෙරෙති එසේ කල තැම්තෙරෙහි පැවැත්තාවූ සිත් පිසඟ කොටඝණ මේ ජනයන්ට කවරහෙයකින් මහනදම් පුරන්ට නොහැකිදැයි සිතූසේක, එසේසිනා ඇතයනවිට ශිත්තනත් තවා ඇස්කෙළවරින් බලා ඊ දඹු හදනනාවුන් දැක මොනු කවරහුදැයි විචාලසේක, මොනු ඊවඩුවොයයි වදුලසේක මොහු කුමක්කරම් දැනි විචාලකල්හී මොහු ශිත්තනත්තවා ඊදඹු ඇඳඅරිහියි වදුල සේක මේ දඹුවලට සිත්ඇදදැයි විචාලකල්හි සිත්නැතැයි වදුල සේක ඉඳින් සියනැතත වූ මේ දඹුශිත්තනත් තවා ඵලලකරණ කල කවර හෙයකින් සින් ඇත්තාවූ ජනයෝ විත්තය තමා වයඝයෙහි පවත්වාගත මහඤකම්කරන්ට නොහැකිවූවාදැයි සිතූසේක, නැවත ඇතයනකල්හී රථවක්‍රයට අරනිමි නැබඇදිය සස්නාඛුන් දැත මොහු කවරහුදැයි විචාරා වඩුවනැයි කීකල්හි මොහු සුමක් කෙරෙමිදැයි විචාරා දඹුගෙන නැහැරථයක් කරතියි අසා මිට සිත්ඇදදැයි විචාරා සිත්නැතැයි වදුලකල්හී ඉදින්සිත් නැත්තාවූ දඹුකැබලි ගෙණ රථාදිය කෙරෙද සවිත්තකවූ ජනයෝ කවරහෙයකින් සින තමා වසඝයෙහි පවත්වාගත මහනදම් නොකෙරෙදැයි මෙසේ ඒ සාමණේරයන් වහන්සේ සිතා සඟාමීනි නැවතුන මැනව සඟාමීන්වහන්සේගේ පාඝිවිරුඅරනත මැනව මම පන්සලට යෙමියිකීයේය, එකල්හී තෙරුන්වහන්සේ මේ සාමණේර තෙම මටබාලව සිවියෙමි මට පාඝිවිරුගන්ට කියන්නේයයි සිතා එසේ ගෙනෙවයි කියා පාඝිවිරු අහට ගන්සේක සාමණේරයන් වහන්සේද නමස්කාර කොට නවතිමින් වහන්ස මට අඟරක් ගෙනෙතොත් රේරමස්රය ඇතිව ගෙනෙවයිකීහ. සැරිපුත්හාමුදුරුවෝ ඇවත ඒ නොසින් ලබන්සක මිදුයි විචාළසේක. සඟාමිනි භුඛවහන්සේගේ පිණින් නොලබනත් මාගේ පිණින් ලබන සේකැයි කීහ. විහාරයට ගොස් ඇතියන් පිටත උන් මෙතෙට උපදුවයක් වේදැයි යනාසිතින් කෙස්සදීමා

වසනගෙයි දොරකැර හිදුවයි වදළසේක. උන්වහන්සේ ගොස් එසේ ඉඳන්දෙතිස්කුනපකොළාසය අරමුණුකොට භාවනාවට පවත්ගත් සේක. උන්වහන්සේගේ පුන්‍යතේජසින් ශක්‍රයාගේ පාණ්ඩුකම්බල සෛලාසනය හුනුවිය. කවරක්නිසාදයි බලනුයේ පන්සීය සංඝන් රසන්වහන්සේ උපාධ්‍යායන්වහන්සේට පාසිවිරුදි මඟනදම් පුර මිසි නැවතිසේක, මොන් එහි යායුතුයයි වරම්රජදරුවන් කැඳවාවිභා රය කාන්පස වනගෙයි පක්ෂීන් 'දුරුකොට රැකවල් ගණුවයි කියා චන්‍ද සූය්‍ය දෙදෙනාගේ ගමන් නවතා තෙමේ ගොස් දොරකඩ රැක වල්ගෙණ සිටියේය. වෙහෙරෙ පරඬැල් පතකුත් නුහුණියය. සාමණේ රයන් වහන්සේගේ සිතඑකඟවූයේය. උන්වහන්සේ පෙරවරුම ආන් මහාවය සම්මර්ෂනය කොට මාඝීපල තුනකට පැමිණිසේක. සැරියුත් තෙරුන්වහන්සේ සාමණේරතෙම වෙහෙරඋන්නේ උන්ට සුදුසු අඟ රක් අසවල් කුලයෙන් ලද්දඇක්කැයි තමන්ගේ කුලූපහකුලයකට වැඩිසේක. එගම මනුෂ්‍යයෝ ප්‍රේරමස් ලැබ තෙරුන්වහන්සේගේ ඊමබලා උන්නාහුය. වඩනා තෙරුන්වහන්සේ දැක සතුටුවී ගෙට කැඳවාඇත ගොස් කැඳඅවුලූ ආදිය දී ප්‍රේමස් රසයෙන් අහර පිලිගැන් නුහුණියය. තෙරුන්වහන්සේ ගෙන යන ආකාර දැක්කුසේක. වහන්ස වැලඳුව මැනව, ගෙනයාමුවත් ඇතැයි කීවාහුය. උන්වහන්සේද වලඳ පාත්‍රය පුරවාදුන් බොජුන්ගෙන සාමණේරයන්ට සාදුක් ඇතැයි වහ වහා වැඩියහසේක. බුදුහු එදවස් වේලාසනින් වලඳ විහාර යට වැඩ පණ්ඩිත සාමණේරයන් උපාධ්‍යායාට පාසිවිරුදි මඟනකම් කරයි උන්ගේ ශ්‍රමණ කෘත්‍යය උපදින්නේදැයි බලා ඕඟි පල තුනකට පැමිණියාදැක රහත්වන්හේතු ඇද්දැයි බලා පෙරවරු මහරහත්වහන්නේය. සාරිපුත්‍රයන් සාමණේරයන්ට ආහාරගෙණ සිඹුව වහා එන්නේ එසේ ඒ මෙන් රහත් ඵලයට අන්තරාවන්නේ යයි තමන්වහන්සේ වැඩ දොරටුවේ වැඩසිටිසේක. තෙරුන්වහන් සේද අවුත් එහි වැඩසිටිසේක. තෙරුන්වහන්සේ අතින් බුදුහු ප්‍රස්නයතරක් විචාලසේක.

භේෂකඡස්දයත්; ශාරිපුත්‍රයාවිසින් කුමක් ලබනලද්දේදැයි විචාරා වදළසේක. එබසට සැරියුත්ගාමුදුරුවෝ අහරක් ලබනලද්දේයයි වදළසේක. ඒ අහර කුමක්හෙයින් අහරවේදැයි විචාළසේක. යම් හෙයකින් සාපිපාස ඇත්තාවුන් විසින් අනුභව කරණලද ආහාරය එයින් දුකහාසා සුඛවේදනාව පමුණුවාද එයින් වේදනාගණෙණිසි කියා තෙරුන්වහන්සේ වදළසේක. බුදුහු නැවතද වේදනාව කුම ක්හෙනදේදැයි විචාළසේක. යම්හෙයකින් ආහර වැලඳීමෙන් සුව පත්වූ සත්‍යා ඒ සැපවිඳිනියා සරිරයෙහි වණ්ණසම්පත්තියවේද, ඒනිසා තෙරුන්වහන්සේ රූපගඟෙනෙයිවදළසේක. බුදුහු

නැවත ඒ රූපය සුමක් ගෙණෙදැයි විචාළසේක. යම්සඟයකින් ඒආහාර රූපයෙන් උපන් සැපසොම්නස් ඇති පුද්ගලතෙම දුන් මම අස්වැස්ලදිමියි සැතපෙන්නේනම් සුවපහස් ලබන්නේද එබැ වින් ස්වකීය ගෙණදෙනියි වදුළසේක ප්‍රස්ණසතර විසඳනකල්හී සාමණේරයන්වහන්සේ සිව්පිළිසිඹියාපත් රහන්බවට පැමිණිසේක සළුඹුයන්වහන්සේද ශාරිපුත්‍රය නොවැ සාමණේරයන්ම බත්දෙවයි වදුළසේක. තෙරුන්වහන්සේ නිහපිටින් දෙරවගැසුසේක. සාම ණේරයන්වහන්සේ දෙරහැර සැලූසේය. ඉක්බිති තෙරුන්වහ න්සේ සාමණේරයෙනි වලඳවයි කීහ. සාමිණි තුබවහන්සේ නොවලඳමැයි විචාළේය. අපි වැලඳුයෙමියිකීහ. ඒ සත්හැවිරිදි කුමාරතෙම පැවිදිවූ අවස්වෙනි දවස්හී සිව්පිළිසිඹියාපත් රහත්වී සුපිපි පියුමක්වැනි ප්‍රසන්නමුහුනින්ග්‍රස්තව පස්විකා ආහාරවලඳ පාත්‍රය සෝදා නමාරකලවිට චන්ද්‍රසූර්‍යයින් වහා බැසයාමෙන් හෙවනැල්ල දික්ව ගියේය ශක්‍රයා ආදි වූ බ්‍රහ්මරජදරුවන් නික්ම ගියේය. භික්ෂූනු වැඩුනාවූ ශාසාවදුන සාමණේරයාදන්වැලඳුසේය. මේ විකාලයයි ක්ෂයමින් භික්ෂූන් තුනුනකීවාහුය. බුදුහු දම්සභාම න්ඩපයට වැඩ මහතෙනි කුමක්කියමිදැයි විචාළකල්හි තමන් කීකථාව දුන්නුවාහුය. බුදුහු ඒඅසා එම්බා මහතෙනි පින්වත්නු මහාදම් කරණකල්හි චන්ද්‍රදිව්‍යපුත්‍රතෙමද සුර්‍යදිව්‍යපුත්‍රතෙ මේද ගමන්වලකා නැවතී සිටියේය. වරම්රජදරුවෝ වෙහෙර රකවල් ගන්හ සක්දෙව්රජතෙම දෙරටුව රක්සේය මමත් බුදුවිම යසිනිරුත්සාහයෙන් නොසිඳ මාගේ පුත්‍රයාට දෙරටුවේ රකවල් ගත සිටියෙමියයි වදුළසේක.

එතුන් පින්කෙන්හී පැවැත්නු දුනය නම් මෙසේ මහත් විපාක ඳන්නේයයි දුන අප්‍රමාදව දන් දියහුන්සේය. තවද පෙර බරනැස් නුවර බ්‍රහ්මදත්තනම් රජෙක් රාජ්‍යය කරණ කල්හී අපමහබෝස තාහන් වහන්සේ එනුවර අසුකෙලක් ධනඇති විසසිහසම් සිටුව පන්සිල් රක්නාසේක. මහත් දුනාධ්‍යාසඇති ඒ සිටුහෙමි නුවර මැද වාසල්දොරද තමන්ගේ ගෙදරද දන්ගල් කරවා දවස ලක්ෂය බැගින් ධනවිසදමින් මහදන්දෙන්වවිය. මේ මහත් දුනයෙන් සක් දෙව්විමන හුනුවිය. ශක්‍රතෙම තවරෙක් මගේ අස්න ගත්ව පින් කරන්නේදැයි බලා මහත් දන්දෙන විසසිහ සිටුතෙම දුක මොනු මෙසේ දන් දුනහොත් මට වන්නේ මහත් විපතකැයි සිතමින්ඔනු දිලිඳුකොට දන්දීම වලකවමියි සිතා සහල් තෙල් මී සකුරුආදී දුනවස්තූන්ද කම්කරුවන්ද අතුරුදම් කරවිය. දුනසාලාවෙහි නියු ක්ත පුරුෂයෝ ඇවිදින් සවාමීනි දන්දීම නැතිවිය තිබුතිබූ තැන්හි කිසි උපකරණයක් නුදුටුමිහයි කීවාහුය ඒ අසා සිටාහෝතැවත

මෙයින් උපතරණ නොණහොස් දෙව දත් වැර්නොතසවයි කියා හාසකාව කැඳවා සොඳුර දන්දැවි පවත්වති වදුලසේක ඕ තොමෝ සියලු ලොය පරිභොගකාව මුලුලඟයි අඩමසුක් පමන කුදු නොදැක ආයුසියන්වහන්ම අප දෙවදකා අදින වයතුපමනක් මුත් වෙනකිවිත් නැතැකිහිග. සත්රුවත් ගබඩාවලුත් එයේ ඇතුරුදන්වීය සියලුම කම්කරුවනුත් නොපෙනී ගියහ හම බෝසතානෝ සොඳුර දත් කඩක්රීම අනුතුය නෙයි මොනවාවත් ඇද්දැසිපරික්ෂාකරවති කිහ එසේ පරීක්ෂාකරණ සිටු හාසකාවන්ම තණ කපන කැත්තක් සහ තණ බඳින රැහැනක්ද කත්දන්ඩක්ද දෙරම්මුවාවෙහි තිබේනුදැක සිබෙන්නේ මෙපමනාසකි කිහ. එබසට බෝසතානෝ කිනනසේක් පියාවහ මිට පලමු මා තණකැපූදු නැත අදවනාකි තණ කපා ගෙනවුත් භික්ෂූව දන් දෙමිසිකියා දුකැන්නද කත්දන්ඩද ගෙන නුවරින් නික්ම තණ කෙතට ගොස් තන මිටි දෙකක් කපා එනන් අප පිණිසය අවිත දත් පිණිසයසි සිතා කඳින් ගෙණවුත් නුවරෙහිදී භික්ෂූවට රත් ගෙනවුත් එන් හාසයක් සාවිකයන්ට දින සාවතසන් ඛොහෝ බැවින් අපවත් දෙව අප වත් දෙවයි ඉල්ලන්වීය එවිට අනිත් හාසයන්දී හාසකාවන්හා නිරාහාරව සැතපී ඉඳ මේසේ දෙවවනි දවස්හි තන කපා ගෙණවුත් භික්ෂූව දෙහාසයම් දුන්නාහ. මේලෙස සත්දිනක්ම දුන්නේය. මෙසේ සත්වෙනි දවස තන ගෙණන්නාවූ සකියන්ම නිරාහාරවූ සවහාසවය්ම සිටිදැලිවූ උන්වහන්සේගේ මුහුනට ඉරුරුවැදගැන්මෙන් ඇස් බැබිසිසේය. එවිට උන්වහන්සේ ගිහිදුලුවාසන නොනී තණ කද කරනබානයම් වැටුනාසේක. ගැහැසාද උන්වහන්සේගේ ක්‍රියාව පරීක්ෂාකරනාස මෙසේකීහ. එවිබා විසඟිහ සිටානනි තොප නොපෙන් වස්තුව බොහෝ ඇතිකල්හි මුලු දඹදිව උඩ බබඳනා තනුල් ඇතිකොට මහදන්දුන්නේය, දුන් වනාහිදී දන් දීමනිසා වස්තුව ක්ෂයවහිසියේය, ඉදින් ඕන්මතු නොපිදන්නොදෙන්නේ වීනම් නොපෙන් වස්තුව ප්‍රකෘතිවත්තේය පළමුවෙන් වස්තුව දත්වෘත්තාමයි කිහ, මහාබෝසතානන්වහන්සේ ඒ අසා නොප කථෙර්දැයි විචාරා වදුලසේක් එබසට මම සකුදේවේන්ද්‍ර යෙමියිකිහ, එවිට බෝසතානන් වහන්සේ වදුරණසේක් තෝ සකුදේවේන්ද්‍රවීනම් ඕට පළමු දන්දී සිල්රැක හුනධම්යෙන් පුරා ශ්‍රද්ධාවුයෙමිහ, එබැවින් තට මේ සකුසම්පත්තිය සිඩිනොට දුන් නාවුද දුඃඛිත බහාසලුත්තෙනනාකිය දැන් නෝ නුවකැකි හිනජාති යන් කරණ කාරියක් කරන්නාහිසයි වදුලසේක,

එම්බා සකුදේවේන්ද්‍රය යටි මහකින් පළමු එක රථයක් ගියේ වීනම් පසුවසන අනික් රථයකුත් එමමනම් යන්නේය, එමේන්

පළමුවන්පුරුෂයෝ යම් දානාදි කුසලචිත්තයක ශිෂ්‍යද ඒ මාගේ යෙහි මම්ත් යනෙහෙමි මිට අන්‍ත මාතියක් ඇත්තේනොවෙයි එසමයේම පුරාතැන මහාවිත්තඝියන් විසිනුත් මේදැවැට යෙදූ සේක මිට පළමු මාවිසිනුත් පිහිටුවූසේය, එමදන්වැට නැවත නැවතත් දිවිහුළුවයිසියා වදුලසේක, එබඳු සකුදේවිඳුගේ ඝම්භීරඥානසම්භාණ්ඩාදිවූ යම් වස්තුවක් අපට ඇතිනම් එවස්තුවම අපි දන්දෙමිහ, එබඳු වස්තුවක් අපට නැතිනම් කෙසේ දෙමිද එබඳු වස්තුවක් නැතත් මේසේ තෘෂ්ණා අවියාවට පැමිණියත් ඒ සාන්තවිසුවත් දන්දෙමියි බුබ්බාදි උතුමන්විසින්වණ්ණා කරණලද දානය නොනසිවිසි වදුලසේක, සකුදේවිඳුගේ ඔම ශක්‍රසම්පත්බ්‍රහ්මසම්පත් පහාදෙන්නේනොවේයයි වදුලසේක සකුදේවිඳුනෙම ඒ අසාධාරණවූ අහිත් පිට පිරිමැද්දේය එකතින් අමෘතාහාරයක් අනුභව කලාක්මෙන් සියලු සරීරය පිරිනිවේය සියලුම වස්තුවත් පහළවිය, ශක්‍රදේවිඳුනෙම කියනුයේ සිමා නති මෙතැනසිට දිනකට ලක්ෂයබැගින් වස්තුවියදන්කොට දන් දෙවයි කියා වස්තුව අප්‍රමාණකර බෝසතානන් නෙව ගමන්කරවා සක්දෙවි රජහු දෙව්ලොවටගියේය, මෙසේ දවසකට නිලකම්පන ලක්ෂයක් දීමනාම් ලබිකාලේ පහමෙන් එකෙකාවි අසූලක්ෂයක මෙසේ වස්තුවිසදම්තරම්න් ඒ විසතින මහාවිතෝ මෙබඳු මනත් ආශාවයිඇතිව දවස්තෑවා නුවර රාජදණ්ඩාදිවූ නිග්‍රහයක් නැතිව දැකැත්තන් රැහැනකුත් කත්දණ්ඩකුන්ගෙන තමා නොදන්නා පොළලදේකැයි නොසිතා මේබඳු ඝිනක්‍රියාවක් නුවරුන් මැද නෙසේ කරවිදැයි ලජ්ජානොවී දන්නොදෙනොත් වස්තුවදෙමියි අහසේසිට කියන්නාවූ සක්දෙවිරජහුගේ වචනයවද ලෝභනොවී දෙවියන්ගේ බස්නාසුවිට අනාදීයක් වේදෙයන හෘදයත් නැතුව සතියක් නිරාහාරවිමින් ශරීරයට පැමිණි දුක් වේදනාවත් නොතකා තනතෙනවුත් විකුට දන්දීමට සතුටු වූසේය මෙසේ විසඝිඝසිටුතෙමේ බොහෝ පින්කොටකම්වූ පරිදෙදන් දෙවිලොව හිඳිසේය, දන්දීමෙහි අනුසස් දන්නාවූ එතනමසෝ මෙසේ දන්දෙනාහුවෙන්, ඉමලක්දිව අනුරාධපුර යෙහි රජසිරිවින්දුවූ මහසිලුනිසස්ස මහරජහු දැහැමින් සෙවුවසතු වෙන් දන්දීම මහන්ඵලවන්නේයයි අසා තමා රාජ්‍යයට පැමිණි අවුරුදෙදහිම අනුන්නේ නොතකවලහනට ගොඇමිකපා එසින් ලද කුලියගෙණ මහා සුමණසාමුදුරුවන්ට දන්දිනා එසේම සබඹ ගිරිනම් පවතය සමීපයේ තුන්අවුරුදුත් මුලුල්ලේ එක්වතතක මෙදහසකාට කුලියට ලැබූ එක්සක්කරුළුගණ මිහසාඹයාට දන්දුන් නේය, මේසේ මහාදානය නැතහුන්ද සියඅයින් කණ්ණතෙසාට දන්දුන්නාහුමය, එසඵලසේම්ය තුන්දෙනෙකුගේ එක්වීම ඇයි

කල්හී අවශ්‍යයෙන්ම දුනමය කුසල සිඳුවත්නේය, එකවර තුන් දෙනෙක්දෙන් සඬාව ලැබීමය දුනවස්තුව ලැබීමය ප්‍රතිග්‍රාහක යන් ලැබීමය එසින් මේ ලංකාවෙහි උපන්නාවූ සත්ත්වයන්ට දුගොප් මහබෝධාතුපෙනී පිළිම සංඝයාද ඇතිහෙයින් ප්‍රතිග්‍රාහකයෝ දුලීහතෝවෙති එකවේලක අනුනවකටයුතු ආහරණවත් පලජාතීන් දුනවස්තුව සෙයින් ඒ ජාතින් දුලීහතොවෙද ප්‍රථග්ජනයාගේ සඬාවවනාඹ පියවරක් පාසා නැසෙනසුභයින් සඬාව විවරත් දුලීහවන්නේය, එබඳා සත්පුරුෂයනි අපක්‍රීවාවූ මේ ධර්මකථාවෙන් සඬාවලපදවාගත දන්දී නොපවසින් සවනිඳොඤ්ඤ යම් පතනිය සිඹකරන්නාවූ කුශල් රැස්කටයුත්තේය,

තවද මෙබඳු නිවන් අවසන්කොටම ඇවිදින දෙන්නාවූ දුනය වකාහි තුන්සිත පිරිසිදුකරගන්ට සමර්ථවූ එකෙක්හටම එසේ විපාක දෙන්නේය, දන්දී පශ්චාත්තාපවී එසේවිපාකනොදෙන්නේය. මේඅසා දතයුත්තේය. එක්දිනක කොසොල්මහරජානෝ ආගන්තුකනම් මහසිටානකෙනෙකුන් නැසුනවිට ඔහුගේ වස්තුව සත්රැඟත්දවාලක් රාජභානයට අද්දවා උදැසන බුදුන් වඳින්ට ගොස් වැඳ එකන්පසක හුන්නේය. එසේ උන්නාවූ රජහට බුදුහු ප්‍රමාදවූයේ කවර කාරණයකින්දැයි විචාළසේක එබසට කියන්නේ සවාමිනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස සැවැත්නුවර ආනන්තුකනම් එක් සිටු පුත්‍රයෙක් සිටියේය. ඔහුම නොයෙක් රහමෙවුලෙන් අහර ඵලවූ විටඅනුභව නොකොට නිඛුබුබාළේ මත්සකිත කාඩිදිය අනුභව කරන්නේය. සුවඳකවා තිලෙන අකඟි කසිසලු ගෙනාකල්හී ඒනොහැඳ දලරදිනඹක් හැඳගන්නේය. එතුන්රථවාහනාදිය තිබියදී පත් කුඹයක් ඉසට කොට දිරාගිය වාහනයක නැගියන්නේය. ඔහුගේ වස්තූ හිමිවන්ට දරුකෙනෙකුන්ද නොසිටියේය ඔහු මළ්ය ඔහුගේ වස්තුව රාජාභානයටඇද්දවීමෙන් පමාවියයි දුන් විය. බුදුහු වදරණසක් මහරජ අමනුෂ්‍යයන් අධිග්‍රහිත ආරණ්‍යයෙක්හි සිඹිල්වූ මිහිරිදිය ඇති තීරාන්තය සුදුවැල්ලෙන් හා රලකාඹිදීමෙන් සොභාමත්වූ පොකුණක්වේද ඒ පොකුනෙන් මනුෂ්‍යයෝ දිය නොඉගතයාද පාණයකරණ කෙණෙකුත් නැද්ද ඒපොකුණේ දිය වියලියන තම්හුත් ජනයාගේ පරිභොගය නොපැමිණෙද එමෙන්ම අසන් පුරුෂයා හට වස්තුව ලැබුනවිට තමාට වත් මව්පිය අඹුදරුආදීන්වවත් දුස කම්මකාරාදින්වවත් දිවාලෝකයේ ඉපද සැප විඳින්ට සුදුසුයේ ශ්‍රමණ බ්‍රාහ්මනාදින්ට දන්දීම කුත් නොකර මේ සිටුපුත්‍රතෙදෙ එසේ කිසිත් නොකර දැස රෞරව නරකයෙහි උපන්නේයයි වදුලසේක.

ඒ පුරුෂතෙම කවර පිනක්කොට මෙබඳු වස්තුවක් ලද්දේද කවර හෙයකින් ඒ වස්තුව අනුභවකිරීමට සිතහොත්මෙන්නේ දැයි විචාලේය. බුදුහු එම්බා මහරජ මෙබඳු වස්තුලබනනට කාරණාත් අනුභව නොකරන්ට කාරණාත් ඔහුවිසින්ම කරණලදැයි වදරා අතීත කථාව හෙනහැර දැක්වීය. මොහු පෙර බරණැස්නුවර සිටු කෙනෙක්වීය, එතෙම සඬානැත්තේය මසුරුසිත් අත්තේය කිසිවක් නොදෙන්නේය ඒ සිටුතෙම එක්දවසක් උදැසන බත් අනුභවකොට රජගෙටයන්ට නික්මින එදවස් පදුමාවතීබිසවගේ තුන්වෙනි පුතුවූ තගරසිඛිතම් පසේ බුදුරදුන් පුරදෙරට බැස හැවතුන්හන්වා පාත්‍රයෙහෙන ගෙපිළිවෙලින් සිටුනුගේ නෙදෙරට වැඩියසේක. එසේ වැඩසිටින්නාවූ පසේබුදුන් දැක නමස්කාරකොට කිමෙක්ද වහන්ස ආහරලත්සේක්දැයි විචාලේය, එම්බා සිටානෙනි ආහාර සිඟන්නමෝවේදැයි වදාලසේක සිටුපුත්‍රතෙම ඒ අසා පුරුෂයෙකුට ආමන්ත්‍රනයකොට මුත්වහන්සේ කැඳවාගණ අපගේ ගෙටගොස් අපනිසා සැපපූ ආහාරපාත්‍රය පුරා දෙවයිකීයේය. එලෙස වැඩමවා හනනොස් ඒ බැව් සිටුභාර්‍යාවට කීය, සිටුභාර්‍යාතොම එසේ සිතිය එමගෙක්දවස් සිටාකන්ගෙන් දන්දෙන්ටය යන බයක් නැසිමිද අද දන්දෙන්ට කෙලෙස් නැසුපසේ දුබුකෙනෙකුත් වහන්සේට දෙන්ට කියේය, එබැවින් යම්නම් දෙයක්හොඳි ප්‍රණීත ආහරක්දෙමියි සිතා පසේබුදුරජානන්වහන්සේ වඩාහිඳුවා ඉතා පිරිසිදුවූ ආහරසපයා ඊට සුදුසු ඛාද්‍යභොද්‍යද සූපවිව්‍යඤ්ජනදසපයා පාත්‍රය පුරවා පාත්‍රය පිට සුවඳගල්වා පිළිගැන්වීය පසේබුදුන්වහන්සේද ඒ ආහර හොව ලදුම් පින්දි වැඩසේක. සිටානොද රජගෙසිට එන්නේ පසේබුදුන් දැක වැඳ ආහරලබනලද්දෙයැයි විචාලේය. එසේයසි වදාලකල්හී ස්වාමිනි පාත්‍රයබලා මේ ආහරය දැසිදැස්කම්කරුවන්ට දීපියානම් දුස්කරවූ කම්හනයන් ශිඛාකරදෙති උන්ටනොදී මුත්වහන්සේට දුන්නෙනම්සි සිත දුශ්‍යනරගන්හ අපරවෙතනාව සූඛකරන්ටහොඳැකි වීමු. දැනයනම් තුන්සිත පිරිසිදු කරන්ට හැකි කෙනෙකුන්ටම මහත් ඵල වන්නේය. මහ රජානි මේ ආහන්තුක සිටුතෙම ඒ බරණැස් සිටු කල්හි පසේ බුදුන්ට දැන් දුන් හෙයින් මෙසේ වස්තු ලද්දේය, අපර චෙතනාව පිරිසිදු කරගන්ට හොහැකිවූ හෙයින් අනුභව කරන්ට නිත් හොනැමුනේයයි වදාල සේක.

මෙසේ තුන් සිත පිරිසිදුකොට දන් නුදුන්නාහින් ලත් වස්තු වත් මෙලෝ පරලෝ දෙකට වැඩ නැතිවා බැවින් නුවණැත්තාවූ එම්බා සත්පුරුෂ වරුනි තුන්සිත පිරිසිදු කරගණම් දන්දිය යුත්තේය, තුන්සිත පහදා දන් දිමෙන් ලත් විපාක මෙම කථාවෙන් අසා දැනගත යුතුයි. ඉහ් සොඒදු යන්:—

යටගිය දවස බරණැස් නුවර බ්‍රහ්මදත්ත නම් රජෙක් රාජ්‍ය කරණ කල්හි අප මහ බෝසතාණන් බමුනු කුලයක උපන්සේක, උන් වහන්සේට සේනක කුමාරයෝයයි නම්කලාහුය උන්වහන්සේ ශිල්ප ඉගෙන රජහට අප්‍රමාදයෙන් අනුශාසනා කරමින් වැඩ සුයාඃයන් මෙන් ප්‍රකට වුවාහුය. පුරෝහිත බ්‍රාහ්මනයාගේ පුත්‍රතෙම රාජසේවයට ගියකල්හී රජ හුගේ අභිමෙහයුන් බිසව් දූක බිසව් පිළිබඳ සිත්ඇතිව නෙවගොස් නිරාහාරයෙන් හොත්තාහුය යහලු වන් විසින් විචාරණ ලදුව එපවත් කීය, රජතෙම පුරෝහිත පුත්‍රයා නොදූක ඔහුගේ අදහස් දූන රජහු පුරෝහිත පුත්‍රයා ගෙන්නා ඔම තව මේ බිසව යන්දවසකට දෙම්සි සත් දවසක් තොපගේ ගෙයි නවතා ඉඳ අටවෙනිදා කැඳවාගෙන එවයි කීය, එතෙම යහපතැයි පිළිගෙණ බිසව ගෙට කැඳවාගණ ගොස් එක තැන වසිමෙන් ඔවුනොවුන් කෙරෙහි පිළිබඳ සිත් ඇතිව කිසිවක් හවත් නොදන්වා උදයහල දෙරින් පිටව ගොස් අන් රජක්හුගේ රටකට වන්නාහුය, ඔවුන් හිය මගක් කිසිවෙක් නොදන්නාහු වෙති රජහු මුලු නුවර පරිසා කොටත් ආශ්‍රයමන් නොදූන බිසව නිසා රජහට බලවත් සෝක උපන හෘදය උනුවී ලේ යන්ට පටන් ගත්තේය. වෙදවරුන් ඇවිත් පිළියම් කොටත් නොහැකිවුවාහුය, බෝසතානන් වහන්සේ ඒදූක රජනට වාසිත්ආදී ඥෂයකින් උපන් රොගයක්නොව භාෂ්‍යාව නොදක්නාසෙයින් මනොදුඃඛයෙන් උපන් රොගයෙක උපායකින් ඔහට පිළියම්කරම්හි සිතා ආශ්‍රුරනම්වූද පුක්කුශනම්වූද ඇමතියන් කැඳවාගණ කියන්නේරජහට ඇතිලඩය බිසවනොදූකීමය රජ අපට බොහෝ උපකාරිවූ එකෙක උපායකින් ඔහට පිළියම්කරම්හයි කීයා රජගේමුලුවේ නැටුම්යොදූ කඩුවක් ගිලින්ටදහන එකෙකුලවා කඩුවක්ගිලින්ට සලස්වා රජසිවිමැදුරු කවුලුව සමීපයේ ඉන්ට සලස්වා නැටුම්දක්වම්හ එවිට රජ මිවවඩා දුස්කරයෙක් ඇදැයි විචාරන්නේය. යහලු ආශ්‍රුරපන්ඩිතයෙනි තොපි එබසට අසවල්දෙයක් දෙම්හයිකියා, ප්‍රතිඥාකොට කිම ඊටත්වඩා දුස්කරයයි කියව එඹඩා පුක්කුශපණ්ඩිතයොවි තොපි සමක්දෙම්සි කියා ප්‍රසිඛකාට ඔහුගේ ආශාවවඩා නැවතනොදෙම්සි කියා ආශාව නිවඳදයකිරීම ඊටත්වඩා දුස්කරයයි කියාලව ඉන්පසු කියයුත් තක් මම්දන්නිමියි වදලසේක.

එසේකියා නැටුම් යොදූ රජගෙට ගොස් මහරජ්ජුරුවන්වහන්ස නැටුම් බලා වදලමැනව. ශරීර දුඃඛයන් සාන්නවෙයි කියා රජහු කැඳවාගණ සිව්මැදුරු කවුලුව සමීපයෙහි නැටුම් බලාඉන්ට සැලැස්වීය නැටුන් පෑවාවු එක් පුරුෂයෙක් තොසිස්අතුලන් දිග ඇති හියුනු මුවහත් කඩුවක් ගිල්ලේය. ඒ දූක මේ පුරුෂතෙම

නීයුතු ධාරා ඇති වස් සතුරන්ගේ ඇඟ රුධිර පානය කරන්නා වූද සානක දෙශයෙහි උපන්නාවූ මේ කඩුව ගිලීම සමාන දුස්කර යෙක් ලොව ඇද්දැයි ආසුරපණ්ඩිතයන් හෙන් විචාළේය එබසට ආසුරපණ්ඩිතතෙම දේවයන්වහන්ස මේ පුරුෂතම තමා අහ්‍යාෂ කළ හෙයින් මේ කඩුව ගන්නේය. ඒ ඉතා දුස්කරයෙක් නොවෙයි තමාට අවනතවූ ඔනයක් අනිකක්හට දෙමිකියාද ඒ කීම දුස්කර වන්නේය. ඉන් පිටත් දුස්කරදෙයක් නැතැ කිහ. ඒ අසා කඩු ගැලීමට වඩාදෙමි කියන බස් දුස්කරවෙලා මමද පොරොහිත පුත්‍රයාට බිසව දෙමි කීම් මාවිසින් දුස්කරයක් කරණලදැයි සලකන්නනට ඕදක් සෝක තුනිවිය. නැවත දෙමිසි කීමට වඩා අනික් දුකෙක් ඇද්දැයි විචාලකළ ආසුරපණ්ඩිතයන් තමා සත්‍යානක දෙයක් දෙමිසි කීම දුස්කරයයි කියති පුක්කුෂ තොප අතින් විවරම්. දෙමිකීමටවඩා දුස්කරයෙක් වෙන ඇද්දැයි විචාළේය. එකල්හි පුක්කුෂ පණ්ඩිත තෙම දේවයන්වහන්ස යමෙක් කාරිය සිඩිය නොපමුණුවන්නාවූ නිෂ්ඵලවන්නාවූ අතපුල් කියන්නේවිනම් ජනයෝ ඔහු ඇසිරුව ජීවත් වම්හයි නොදනිති. එබැවින් යමෙක් දෙමිකියා ලබන් අයගේ ආශාව වඩා නැවත නොදෙමිසි කීමට වඩා දුස්කරයෙක් ලොව නැත කඩුගිලීමට වඩාත් දෙමිකීමට වඩාත් මේ දුස්කරයයි කීය. රජ එබස් අසා මම පොරෝහිත පුත්‍රයාට බිසව දෙමිසි කීම්. පළමුකොට කියාදුනිම් නැවත ඇරඹන්නා සිනින් පරීක්ෂාකරවීම් මාකළේ ඉතා දුස්කරයකැයි සිතන්නාවූ රජහුගේ සිතේ සෝක මදක් තුනිවිය. ඉක්බිත්තෙත් මේ සේනක පණ්ඩිතයන්ට වැඩි පණ්ඩිතකෙණෙක් ලොව නැත එබැවින් මේ ප්‍රශ්නය ඔවුන් අතින් විචාරමිසි සිතා එම්බා සේනක පණ්ඩිත යෙනි මේ පුක්කුෂ පණ්ඩිතය යමෙක් දෙමිකියා නොදෙමි කීම දුස්කරයෙකැයි කියයි එයට වඩා අනික් දුස්කරයෙක් ඇත්නම් ඒතොපි කියවයිකීය. එකල්හි මහබෝසතාණන්වහන්සේ වදුරණ සේක් මාගධ ගෝත්‍රයෙහි උපන්නාවූ එම්බාරජ්ජුරුවන්වහන්ස දෙමි යන සිතපහලවූ ක්ෂණයෙහිමුවනින්සලකා සවල්පවුහෝ බොහෝවූ ඇම්කිහි දෙයක් අනුන්ට දෙන්නේවෙයි. ඒ දීම දුෂ්කරනොවෙයි. ප්‍රියජනකවූ වස්තුවක් දී තමා සිත උපන් ලෝභයකින් හෝ අනික් කෙනෙකුන්ගේ බස් අසාහෝ මේ වස්තුව කුමට දුනිම්දැයි පස්වාත් තාපයට නොපැමිනෙන්නම් එසේ දන්දී පශ්චාත්තාපනොවීම කඩු ගිලීමටත් දෙමිකීමටත් දෙමිකියා නොදෙමි කීමටත් වඩා දුෂ්කර යෙකැ. මෙයින් පිටත් සියලු කාරණා දුෂ්කරනොවෙයි. කියා වදාල සේක. රජතෙම බෝසතාණන්වහන්සේගේ බස්අසා මෙසේ සැලකීය. මම මාගේ සිතින්ම පොරෝහිත පුත්‍රයාට බිසවදී මාගේ සිත දරාගතනොහී සෝක කොට දුකට පැමිණියෙමි:

මේ මට සුදුස්සක් නොවෙයි. ඒ කියව් නොම් මා කෙරෙහි ඉෂ්ණහ යඇත්තීනම් මේ අසිශ්වයෂිහැර කුමටයේද මා කෙරෙහි ඉෂ්ණහය හැරගියාවූ ඈ කෙරෙහි ප්‍රේමය කුමටද ඇතෙන් කවර ප්‍රයෝජන දැයි සිතන්නාවූ රජහුගේ සෝක පියුන්පතකවත් කල දිසමෙන් නොරඳගියේය. රජ නිරෝගිවිය. මෙසේ පශ්චාත්තාපයතම් මෙලොවින් දුක් උපදවාසේ පරලොවත් දාන ඵලය නිස්ඵල කෙරෙයි. මේ පශ්චාත්තාපයවූනලි සාරාසංඛ්‍යකප්ලක්ෂයක් දානපාරමිතාව පුරුදු කළාවූ බෝධිසත්වයන්වත් උපදනේය එය එසේමය.

වෙස්සන්තර මහරජ්ජුරුවෝ ජූතකබමුනාට දරුදෙදෙනා දන්දී දරුදෙදෙනාව තල තලා ගෙනයනකල ඒ රාජකුමාරයන්ගේ බැනෑ හඬ අසා අසා පශ්චාත්තාපයට පැමිණි සේක, එකල කල්පනාකල අදහස බුදුහු විසින් මෙසේ වදාරණ ලද්දේය, දුනු කී නෙත කඩුව මා වහන්සෙහි බැඳ දිවගන ගොස් බමුණා මරා දරුවන් ගෙනෙමි සිතා නැවතත් සලකන සේක් බුදුවන්නාවූ ඔයලූ බෝධිසත්ව වරයෝ රාජ්‍ය පරිත්‍යාගය අඟ පරිත්‍යාගය ජීවිත පරිත්‍යාගය භාර්‍යා පරිත්‍යාගය දරුවන් පරිත්‍යාගයයි කියන පංච පරිත්‍යාගයන් නොව බුදුවන්නාහු ය ඒ පංචපරිත්‍යාගයන් නොකොට බුදුවූ එකම බුදු කෙනෙකුන්ද නැත. මෙසේ ඒ බුදුවරයන්ව ඇතුලත් වෙනු කැමැත්තෙමි මවත් අඹු දරුවන් දන් නොදී බුදු වන්ට නොපිලිවන එබැවින් දියයුත්තේමයයි සිතා නැවතත් එමිබා වෙස්සන්තර රජ්ජුවෙනි අනුන්ට දුසකොට දරුවන් දන්දුන් කල ඔවුන්ට හිංසාපීඩා කෙරෙතියි පලමුවෙන්ම දන්නෙහිය ළමේ දාන ගනන් දිපසු කුමට පස්චාත්තාප වන්නෙහිද මේ අඹුදරුවන් දිම්වනාහි පෙර බෝසතුන් ගිය මඟෙක මේ තොප කලාවූ පස්චාත්තාපය කවර බෝසත් කෙනෙක් නෙලේද මෙය සත්පුරුෂ මාර්ගයෙක් නොවේමි මේ වූ කලි දානය කිලිටු කරවන්නාවූ අකුශල ධර්මයකැයි කල්පනාකොට සිතින් දුරුකලෘෂ්ක එසේම ක්‍රිශ්නජිනාවන් හඬන හඬ අසා ඉලනි බලවත් සෝක ඉපිද හෘදය හුනුව ඇසින් එන කදුලු බින්දු වැසෙන කල්හි මෙබඳු දුක් සෙනෙහස නිසාම මියයයි කල්පනා කොට සිත සංසිඳුවාගත් සේක එමබා සත්පුරුෂ සෙනි මේ දුන්නාවූ දානවස්තුව නැවත ඇරගැන්මත් ලොව යුක්ති සෙක් නොවෙයි එසෙම පස්චාත්තාප වන කල පළමුවෙන් දුන්නේ ඇසිද, දුන්නේ පින්ඵල නකාගෙණ නොවේද පශ්චාත්තාපයෙන් පින්ඵල අඩුකරන්නේ වේද වෙන ප්‍රයෝජනයක් නැතුව දානඵල හීනකරන්නාවූ පශ්චාත්තාපය සිතට පහල කිරීම නුවනැති කමෙක් නොවෙයි යනාදී වශයෙන් කරුණු සලකමින්, පශ්චාත්තාපය දුරු කොට අපර චේතනාව සුඛකළ යුත්තේය; තවද පූර්ව චේතනාව

සුඛකොට මාන්ධාතාදියෙන් කිලිටු නොකළාවූ පුරුෂයාගේ දූතය මහත්පල වන්නේය.

නේකෙසේදයත්

සැවැත්නුවර චූලඒකසාටකනම් බමුනෙක් විය, ඔහුගේ භාර්‍යාවු බැමිණියකුත් ඇත ඔවුන්දෙදෙනාව අදහා පිළිදෙකක් සහ පොරවනා පිළිඑකකුත් ඇත ඔවුන් දෙදෙනා එක්අයෙක් ගමනක්නොයා ආවිට අනිත්‍යාපත්‍රුවයයි ඛනඇහිමට එක්අයෙක් දඩල්ගියහොත් අනිත්‍යාරාත්‍රියයි එක්දිනක් ඒ බමුනා රාත්‍රිඛණ අසා උන්විට ඔහුගේශරීරය පස්වනක් ප්‍රීතියෙන් පිණාගියේය, බුදුන්ව උතුරුසලුවෙන් පූජාකරණුකැමතිවිය ඉඳින් මේ සලුව පූජාකළහොත් මවත් බැමිණියටත් උතුරුසලුවක්නැත උතුරුසලුවක්නැතුව ගෙයින්පිටයාම අවාරනොවන්නේය, යනාදිවශයෙන් සිතාවිට ඒ බමුනාට මසුරුවෙනා දහස්ගණන් උපන මෙසේ සඬ්ගාපෙරදැරිකමත් මසුරුකමත් දෙකසමව සිටිසෙයින්දෙම්ද ණනාදෙම්ද යණුනාසිතමින් ප්‍රථමයාම ඉක්මුනේය, මඛ්‍යමයා මේන් එසේ ප්‍රීතිඋපන ඒ මැඩ නැවතත් මසුරුසිත් උපන මෙසේ මඛ්‍යම යාමයෙත් දෙම්ද නොදෙම්දැයි සිතමින් කෙලෙසන් හා යුඛ කෙළේය, පශ්චිමයාමයෙන් මසුරුසිත වැඩෙන්නේ සතරඅපා යෙන් හිඳඔසවා ලියනොදෙන්නේය, එබැවින් මියනත් රැකෙනත් දෙමිසිසිනා දහස්ගනන් මසුරුසිත් මැඩ සඬ්චිත්තය පෙරදැරි කොට උතුරුසලුව අකුලා අතවගෙන බුදුන්ගේ ශ්‍රීපාදයමුල තබා දිනාගියෙමි කියා තුන්යලක් හඬනැසිය, පසේනාදී කොසොල් රජ ඒ ශබ්දය අසා බමුනාගෙන් කවරක්හු දිනනලදදැයි ඇසිය, රාජපුරුෂයෙක් ගොස් විවාළේය, බමුනා එපවත්කිය රජ ඒ අසා බමුනාවසින් දුස්කරයක් කරණලදැයි දූත ඕහට සංග්‍රහයක් කෙරෙ මිසිසිනා පිළිසඟලක් ගමන්කරවිය, නෙමේ ඒ පිළිසඟලත් බුදුන්ව පිදිය, නැවත රජ පිළිසඟල දෙකක්ද නැවත සතරක්ද අටක්ද සොළසක්ද දුන්නේය, නැවත පිළිසඟල් තිස්දෙක්දින එකල්හී බමුනුතෙමලත්දෙය සියලලම්බුදුන්වම දෙන්නේයයනඅපවාදයෙන් මිදෙන පිණිස එයින්තමාටත් බැමිණියටත්පිළිසඟල්දෙකක් තබා ගණ ඉතුරුසියලලද බුදුන්ව පූජාකෙළේය, රජතෙම සඟයෙනි මේ බ්‍රාහමනයාකෙළේ ඉතා දුශ්කරයක මා රජගෙට ගියකල්හී මාසිඟිකරවයි රාජපුරුෂයන්ව කිහ, ඔවුන්එසේ සිඟිකරවිය එවිට ලක්ෂයලක්ෂයවටනා පළස්දෙකක් දින බමුනුතෙම මොහුමාගේ සරිරපරිහොගයවම සුදුසුවෙයිසිනා එකක් බුදුන්වැඩහිනාශ්‍රියහන් මත්තෙහි වියන්කොට බැඳ එකක් තමාගේගෙයි නිරනතරයෙන්

භික්ෂූන්වලදානඑන විසන්කොට බැන්දේය, සවස්වේලෙහි රජ බුදුන්වඳින්ට ගියේය. පලසහැඳින මේපලඹ කවරක්හුවිසින් බඳනා ලද්දේදැයි විචාලේය, ඒක සාවකබ්‍රාහ්මනයා විසින්යයි කීකල්හී ඔමුණුතෙම මාගේසිතපහදනාතන්හීම බැන්දේයයි සතුටුව ඇතුන් සතරදෙනෙකු අසුන්සතරදෙනෙකු අසුන්සතරක් හා රථයත්‍ර කුත් කනවණුසාර්ගියයක හාසයිවෝ සතරදෙනෙක කෙල්ලන් සතරදෙනෙක කොල්ලන්සතරදෙනෙක ගම්වරසතරෙක යනාදීන් මනුෂ්‍යයන්ට ප්‍රයෝජන සියලෙල්ලන් සතරසතර බැගින් සවිවතුස්ථි කනම් දානයක්දුන්නේය දවසහාවෝහි භික්ෂුන්මෙබඳුකථාවක් පහළ කලාහුය මේ ඉතා ආශ්චයයිවූ ආශ්චයක ඒක සාවකබ්‍රාහ්මනතෙම ඒක්ෂනයෙහිම සවිවතුස්ථිකදානයක් ලද්දේය, සුදුසු පින්කෙත්හි කරණලදකුශලය අදම්විපාක දිනසිකියමින් උපන්නාහුය, හාග්‍ය වතුන් වහන්සේ දවසහාමණ්ඩපයට වැඩ මහනෙනි මා එන්නාට පළමු කිනම් කථාවකින් යුක්තව උනුවිදුසිවිවාරා මෙනම් කථාව කින් යුක්තව උනුම්හසි දැහැවුකල්හි එම්බා මහනෙනි මේ ඒකසා වක බ්‍රාහ්මනතෙම පෙරයම්වත් පස්තුය දන්දුන්නේවීනම් සියලලක් යොලසසොලස ලබන්නේය, මැදිඅස්යමිහි දන්දුන්නේ වීනම් සියල් ලෙන් අටඅට ලබන්නේය පශ්චිමයාමයෙහි වස්තුය දන්දුන්බැවින් සවිවතුස්ථිකයලද්දේය,එබැවින් පින්කරන්නාවු නාවිසින් උපන්කුශල චිත්තය නොපිරිහෙලා එකනෙතිම පින්කවයුත්තේය, ඔදව කලාවූ කුශලකර්මය සම්පත්තිදෙනකලත් මදකොටම දෙන්නේය එබැවින් පින්කරම්හි සිතුකෙනෙහිම පින්කවයුතුයයි වදුලසේක, කුශලක්‍රියාවෙහි ඔත සිඳුව පැවැත්විය යුත්තේය, බුබ්බුජාවක් කරම් දානක්දෙමි සිල්රකුණාකරමියි සිතුවිට ඒ සිත පසුනොබසසා වහා ඒ කුශලකර්මය කලයුත්තේය, ප්‍රානඝාතාදිවූ අකුශල චිත්ත යක් උපන්කල්හී නොයෙක් ආදීනවසලකා එකනෙතිම චිත්තය නවත්තාගතයුත්තේය කරම්ද නොකරම්ද සිඔවේද නොවේදැයි කල් පනාකොට පමාවන්නාහට ලෝහමාත්සයර්යාදී අකුශලයන් ඉපදී ඔතපවෙහිම ඇලෙන්නේයයි වදුලසේක, එම්බා සත්වයෙනි දන් දෙන්නාවු නොපවිසින් සකස්කොට දන්නොදීමෙන් වන්නාවූ අනිෂ්ටවිපාක මේමතුකියන කථාවෙන් අසා දැනගතයුත්තේය,

එක් කලෙක පරලොව නැතැයියන දිෂ්ටියක් ඇති පායාසිරා ජඤ්ඤනාම්වූ සෙතව්‍ය නුවර එක් බ්‍රාහ්මනයෙක් කුමාරකාශ්‍යප තෙරුන්ගෙන් බණ අසා මිත්‍යාදෘෂ්ටිය හැර දානක් දෙනු කැමති බැව් කියා දැන ලඝුභාවෙන් විදුරණසේ සාඤ්ඤ කල්හි, එකල්හී බ්‍රාහ්ම නයා යම් දානක්නු ගවයෝ මරද්ද එලු බැටලු ආදී සතුන් මරද්ද පිලිගන්නා අයත් මිත්‍යාදෘෂ්ටිවේද කාම චිත්තාදිවූ නපුරු කල්පනා

ඇත්තේද බොරු කේලාම් ආදි නපුරුබස් කියද්ද ප්‍රාණඝාතාදි අකුශල කර්මයන් කෙරෙද්ද කුහන ලපනාදිවූ නපුරු ජීවිකා ඇත්තෝද නුපන් අකුශල් උපදනා ලෙස උපන් අකුශල් වැඩෙනා ලෙස නුපන් කුශල් නුපදනා ලෙස උපන් කුශල් නැසෙනාලෙස කරණ උන්සාන ඇත්තෝද තුනුරුවන් ගුණ සිහි නොකර නැසන් සිහි කරණ මුතු මැනික් ආදි වස්තු සලකමින් වසන මිසදිටු සිහියෙන් යුක්තවූ චෝදයමවහිත් සිත එකඟ නොකර රාගවෙණාදි අකුශල්හි සිත එකඟ කලෝද මෙබදු අයට දෙන්නාවූ දුනය මහත්ඵල නොවන්නේයයි වදාලසේක,

රජගහනුවර වැසි එක්පුරුෂයෙකු උක්දඬු මිටියක් කරතබා ගත එක්උක්දණ්ඩක් කකායන්නේත, පිත්කරන්නාවූ එක් උපාසකයෙක් බාලදරුවෙකු වඩාගත ඒ පුරුෂයා පස්සේ යන්නේය, බාලදරුතෙම උක්දණ්ඩක් ඉල්වමින් හැඬිය, ඒ පුරුෂයාගෙන් උක්දණ්ඩක් ලදරුවාට ඉල්වා දෙනපිණිස ඔහු නා ප්‍රියතෙපුලෙන් කථාකරමින් ගියේය, ඊටත් ඒ පුරුෂයා පිළිවදන් නොදියන්නේය උක්දඬුකැලලක් ඉලලුඉලලා අඬන බැව් ඇසිඇසින් ඔහුයන්නේය මෙසේ යන අතර උපාසක මෙම පින්වත මේ ලදරුවා හඬන්නේය උක්දඬුකැලලක් දෙවයිකීහ, එබසට ඒ පුරුෂතෙම නින්ඛාකොට අනාදර වචනකියා උක්දඬුකැලලක්ගෙන පිවිපසෑට විසිකර යන්ට ගියේය, ඒපුරුෂතෙම් බොහෝකලක් පුරුදුකරමින් ආලෝහකම්කරණකොටගත ප්‍රේත අභාවයෙහි උපත උක්දඬුකැබැලලදුන් කුසලින් අවකිරියක් පමනහරිය අඳුන්වණිවූ මොහොල් ප්‍රමාන එකවත්‍යක් පහලවිය, සාපිපාෂයෙන් පිඩිතවූවිට ඒ ප්‍රේතතෙම් උක්දණ්ඩක් කනපිණිය උක්කෙතට පැමිණිවිට උක්දඬුතෙම් අවුත් ඔහට පහරදන්නේය, මෙසේ පහරකරමින් පැනදුවන්නේය මෙසේ යනඅතර එක්දිනක් මුනලංඟාමුදුරුවෝ රජගහනුවර පිඬුසිහමින් වඩිනාකල ඒ ප්‍රේතතෙම දුටුවේය ප්‍රේතතෙම තෙරුන්වහන්සේට උක්කෙත දක්වමින් ස්වාමිනි මහේ මේ උක්කෙතෙන් උක්දණ්ඩක් අනුභවකරන්ට මම පැමිනිවිට මේ උක්දඬුතෙම් අවුත් මට පහරදෙමින් මා වෙහෙසන්නේය, මට කාරණා කවරේදැයි අසම්න්හැඬිය උන්වහන්සේ ඒ බවබලා එම්බල පුරුෂය තෝ පෙරම්නිස්පියෙහි වසනකල්හී උක්දඬුමිටියක් කරතබා උක්දණ්ඩක්කමින් යනඅතර පස්සේ එන්නාවූ සිල්වත් එක් උපාසකතෙනක් බාලදරුවකුගේ හැඬීමනිසා උක්දඬුකැබැලලක් ඉලලමින් ප්‍රියතෙපුලෙන් කථාකලවිට නොපි නොසරුප්තෙපුල් කියා අනාදර සිතින් උක්දණ්ඩක් පිවිපසෑට විසිකර යන්ට හිඳියය, ඒ කුශලින් තොපට මේ උක්වත්‍ය ලදිමි නොපට

උක්දඬුවලින් ප්‍රයෝජනඇතිනම් උක්වතෘම නොස් උක්දඬුවලව පිටිපාසිටගත පිටිඅතින් උක්දඬුකඩාගත අනුභවකරව එවිට ඖංසා නොලැබෙන්නේයයි කිහ එබස්ඇසූ ප්‍රේතතෙම එසේ ගොස් පිටි අතින් උක්දණ්ඩක් කඩාගණ අනුභවකලේය මෙසේ අනුභවකොවී තෘප්තියට පැමිණි ප්‍රේතතෙම උක්දඬුමිටියක් කඩාගනවුන් තෙරුන්වහන්සේට පූජාකෙලේය තෙරුන්වහන්යේ ඔහු කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් ඔහුලවා එයගෙන්වාගත අවුත් බුදුරජාණන් වහන්සේට පිළිගැනවිය, එතැන්සිට කිසිවෙහෙසක් නොලැබ ඕනෑපරිදෑකින් පැමිණ උක්රෙ අනුභවකරන්ට හැකිවිය එසේ උක්රෙ අනුභවකරමින්හිඳ එයින් මියගොස් දෙව්ලොව උපන් තේය, බුදුහු දහම්දෙසමින් දන්දෙනවිට ආදරඇතුව සඬාවෙන් මසුරුමලහැර පියාම දන්දිය යුතුබැව් වදුලසේක,

සත්පුරුෂ සේවනයත්සඬමීශ්‍රවනයත් යෝනිසොමනයිකාරයත් ඇතිකල්හි මහජනතෙමේ දන් දෙන්නේය එසේ දන්දීමෙන් ලබන ලද විපාකයන් ජාතියක් ජාතියක් පාසා උපභොග පරිභොග වස්තු ලැබීමව හේතු වෙයි සතර අපායව නොපැමිණ භව සම්පත් තියත් ලැබ අවසානයෙහි අමාමහ නිවනටත් පැමිණෙන්නේය. මෙසේ දුනයෙහි අනුසස් ඇසූවාවූ සත්පුරුෂයෙනි තොප විසින් මේ බුදඬාත්පාද කාලයෙහි මෙබදු ප්‍රත්‍යෂෂඤාසක්ද මෙබදු සඬීශ්‍රවනයක්ද මෙබදු මනුෂ්‍යාත්ම භාවයක්ද මෙබදු කල්‍යාණ මිත්‍ර ප්‍රතිලාභයන්ද ලත් තැනදී දුනය පුරුදු නොකල හොඤ්මතු දන් පුරුදු කරන්ට සුදුසු කලක්වත් අවවාද කිරීමට සුදුසු කල්‍යාණ මිත්‍ර කෙනෙකුවත් යඬීශ්‍රවනයක්වත් දන් නුදුන් තොපට මතු මනුෂ්‍යාත්මභාව ප්‍රතිලාභයන්වත් ලැබීම දුලබ වෙයි, එබැවින් සිත්හිඇති ලෝභ මාත්සර්‍යාදිවූ අකුශලයන් පහකොට ප්‍රඥාවෙන් කුශලයන් වඩාගෙණ සිතුන සිතුන විට සන්තොෂ උපදවන්නාවූ මරණානුස්සතිය සිහි වන්ට සුදුසුවූ උතුම්වූ දන්දීම මතු උපතු පන් තැන්හි භවභොග සම්පත් ලැබ මතු මෛත්‍රී බුදුන් දැක නිවන දක්නා පරිද්දෙන් භාවනුතු.

නි මි.

ශීලපරිච්ඡේදය.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

ශීලයනම් පංචශීලය අෂ්ටාඟශීලය දසශීලයයි කියා තුන් වැදෑරුම් වන්නේය. ඒ තුන්වැදෑරුම්වූ ශීලයටම කායකර්මාදීන් ගේ මනාකෙරුම පිහිටුවාගැන්මද සියලු කුසල ධර්මයන්ට පිහිට බවද ලක්ෂණනම්වන්නේය. දුස්සීලගුණ නැසීමද ශීලයෙන් කට යුතු කෘත්‍යයනම් වන්නේය. කායවාර වාක්වාර මනොවාර යන මොවුන්ගේ පවිත්‍රයක්මෙන් වැටහීම ප්‍රත්‍යුපස්ථාන නම්වන්නේය. හෙවත් සිතට වැටහීම් නම්වන්නේය. හිරිඔතප්පදෙක ඇතිකල්හි සීලය සිතට පහලවන හෙයින්ද, නොනැසී පවත්නා හෙයින්ද, ඒ හිරිඔතප්පදෙක නැතිකල්හි සීලය සිතෙහි පහලනොවන හෙයින්ද, නොපවත්නා හෙයින්ද, හිරිඔතප්පදෙක සීලයට ආසන්න කාරණනම්වන්නේය. ඒ සීලයාගේ අනුසස් කවරේදැයිඅතහොත් විපිළිසරනොවීම් ආදිවූ නොයෙක් ගුණලැබීම අනුසස්නම් වන්නේය. තවද සිල්වත්වූ සත්වතෙම තමාගේ අප්‍රමාදයනිසා මෙම ජාතියෙහිම මහත්වූ භොගරාසියට පැමිණෙන්නේය. මෙයද රක්ෂා කරණලද සීලයෙන් පැමිණෙන්නාවූ අනුසසෙක නැවත ඒ සිල් වත්හුගේ ගුණ කථාව හැමතැන්හිම උසස්ව පැතිරෙන්නේය. මෙයද රක්ෂාකරණලද සීලයෙන් පැමිණෙන්නාවූ අනුසසෙක නැවත ඒ සිල්වත් පුරුෂතෙම රජදරුවන් උත් සභාවකට එලඹෙතත් ශ්‍රමණයන්උන් සභාවකට එලඹෙනත් කිසිභයක් චකිතයක් නැතිව තේජස් ඇතිව පැමිණෙන්නේය. මේන් සීලයෙන් පැමිණෙන්නාවූ අනුසසෙක නැවත සිල්වත්වූ සත්වතෙම මරණසන්න යෙහි මුලානොවී මියයන්නේය. මේන්සිල්රක්ෂා කිරීමෙහි අනුස සෙක නැවත සිල්වත්වූ සත්වතෙම තමා රක්ෂාකලාවූ සීලයනි සාම මානුස්‍යදේහයාගේ නැසීමෙන් මත්තෙහි නිදුපිබිදියාක්මෙන්

දිව්‍යලෝකයෙහි උපදනේය. මෙත් රක්‍ෂාකරන්නාවූ සීලයෙහි අනුසයෙක [illegible]යම්සේ කරනන් පැනනවන්නාවූ නාථකයෝද, කෘෂ්වණිජ්‍යාදිවූ කම්මාන්ත කරන්නාවූ ගෘහපතියොදයන සියළු සක්තියෙන් කටයුතු [illegible]කම්මාන්තකරන්නාවූ ජනයෝ බිම ආධාරකොට කරන්නාහුවෙද්ද, බිම ආධාරනොකොට කිරීමට නොහැකිවෙද්ද එමෙන්ම සමාධිභාවනා විදර්ශනාභාවනාදීවූ කුසල්කරන්නාවූ ජනයෝ සීලයෙහි පිහිටා සීලයම ආධාරකොට කරන්නාහුවෙත් සීලයෙහි නොපිහිටා එබඳු සමථ විදර්ශනා භාවනාදීයක් කරණකෙනෙක්නැත. එබැවින් සීලයනම් සියළු ගුණයන්ට ආධාරවූ උතුම් ගුණධර්මයෙක සසර නැමැති මහාමුහුදින් එතරවීමට තැවක් හා සමානය. දෙව්ලෝ යාමට සෑදූ රත්ගිනක්හා සමානය නරකඛාම් මානීය අවිරා හෙළූ අකුලක්හා සමානය. තිරශ්චින දුක්ඛයට අප්‍රතිඝාතවෙක ප්‍රේත දුක්ඛය නැමැති ශ්‍රීසම්පත්ට සිහිල්දිය පිරුණු පොකුණෙක. සසර දුක් නැමැතිඅදුරු දුරුකිරීමට සරු තිරුමබලෙක එබැවින් එබා සත්පුරුෂයෙනි! සතර අපායෙහි දුකින්මිදී සදිව්‍ය ලෝකයෙහි දිවඉපවිඳ සසර දුකින්මිදී අමාමහ නිවන් දකිනාපරිදෙන් නිරන්තරයෙන් පංචසීලයද පොහෝදිනයෙහි අෂ්ටාඞ්ගසීලයද, උත්කෘෂ්ටසීලයන් රක්‍ෂාකරෙමියි යන අදහස් ඇතහොත් දසසීලය රක්‍ෂාකටයුත්තේය. එහි පංචසීලයනම්? පාණාතිපාතා වෙරමණි සික්ඛාපදං සමාදියාමි, අදින්නාදානා වෙරමණි සික්ඛාපදං සමාදියාමි. කාමෙසු මිච්ඡාචාරා වෙරමණි සික්ඛාපදං සමාදියාමි. මුසාවාදා වෙරමණි සික්ඛාපදං සමාදියාමි. සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණි සික්ඛාපදං සමාදියාමි යන මේ පසසිඟ එහි ප්‍රාණඝාතයෙන් වැලක්ම, එකසීලයෙක අදත්තාදානයෙන් වැලක්ම, එකසීලයෙක පරදාරසේවනයෙන් වැලක්ම, එකසීලයෙක බොරුකීමෙන් වැලැක්ම, එකසීලයෙක රහමෙරින් වැලක්ම, එකසීලයෙක මේසිල්පසම අකුසල් පසකින් වැලක්මයි. එහි ප්‍රාණඝාතයෙන් වැලකීමයයි කියනලද සීලයනම්:—අන්සතව යක්හු පිළිබඳ මේ සතියෙකැයි දැන දැන ඔහුගේ ජීවිතේන්ද්‍රියය නසන උපක්‍රම පහළකරන්නාවූ මරණ තැනැත්තාගේ කායවාරයෙහි හෝ වාක්වාරයෙහි හෝ පැවැත්නාවූ වධකරණ චේතනාව ප්‍රාණඝාතනම් අකුසලය වන්නේය. යම් වසතුවක් යමක්හු තමා කැමැත්තපරිදෙන් අනුභවකරණකල්හි ලෝවැසියෝ අනුන්සන්තක දෙයක් මුත් අනුභවකරන්නේදැයි නින්දත් නොකෙරෙද්ද, නිරීදන්නා අයෙක් දඩත් නොපමුණුවද්ද, ඒ වසතුව ඔහු සන්තක වසතුවවන්හේය. ඒ වසතුවනම් අනුන්යුත්තැයයි දැන

දූන යමෙක් ඇරගන්නේවී නම් ඔහුගේ ඒ ඇරගන්නාවූ ප්‍රයෝගය පහලකරන්නාවූ ඇරගනනා තැනැත්තාගේ කායවාරයෙහිගෝ වාක්වාරයෙහි හෝ පැවැත්නාවූ චේතනාව අදත්නාදූනනම් අකුසලයවන්නේය. අනුන් අයිතිවූ සත්ත්වයන ඉමියක්‍රිය ඇතුන්සන්තකයයි දූනදූන ඉමෙථුනසේවනාදයි කියනලද ව්‍යතික්‍රමචේතනාව මිථ්‍යාචාර අකුසලයනම්වන්නේය. තමා ඇසූදුටු දෙයක් නැසිම්නුදුවිමියනාදිය කියන්නේහෝ නැසූ නුදුටු ආදියක් ඇයිම් දුවිමි යනාදියකියන්නේ හෝ අනුන්ට භහළුවෙන අභිප්‍රායෙක් කයින්හෝ ඛයින්හෝ සඤවන්නාහු කායවාක් ප්‍රයෝගය පහලකරන්නාහු කායවාක්වාරදෙකින් එක එක පැවැත්නාවූ චෙතනාව මුසාවාදනම් අකුසලයවන්නේය. යමක් බිඤනෙකුන් කෑකෙනෙකුන් මත්කරවා නම් ඊට රහඹරයයි යන නමෙක මත්වනතෙයින්ද කවයුතු කායකීඨට පමාවනහෙයින්ද ඒ රහඹර අනුභවකරන්නාවූ චේතනාවට පමාදවිඤානයයි යනු නමෙක එ සුරාමේරය අකුසලයනම්වන්නේය. මේ අකුසල් පසම සිඹවීමට අකුසල් තුනෙක්ම මුල්වන්නේය. ඒ කවරේදයත්? ලෝභනම් අකුසලය, චෙතනම් අකුසලය, මෝහනම් අකුසලය යන තුනයි. එයින් මේ ප්‍රාණඝාතනම් අකුසලය, ලොභ ඉමාභ චෙත මොහයයි. මේ අකුසල් මුල්දෙකින් සිඹවන්නේය. අදින්නාදූනනම් අකුසලය කිසිකලෙක ලොභ මොහ මුල්දෙකින් සිඹවන්නේය. කිසිකලෙක චෙත මොහ මුල් දෙකින්ද සිඹවන්නේය. කාමමිථ්‍යාචාර අකුසලය ලොභමොහමුල්දෙකින් සිඹවන්නේය මුසාවාද අකුසලය කිසිකලෙක ලොභ මොහ මුල්දෙකින් සිඹවන්නේය, කිසිකලෙක චෙත මොහ මුල්දෙකින් සිඹවන්නේය. සුරාපානනම් අකුසලය, ලොභ මොහ මුල්දෙකින් සිඹවන්නේය. ප්‍රාණඝාතයෙන් අල්ප අකුසල්වූ ප්‍රාණඝාතයකුත් ඇත්තේය. මහත් අකුසල්වූ ප්‍රාණඝාතයකුත් ඇත්තේය. එහි කුරුකුහුඹුවන් ආදිවූ සුළුප ප්‍රාණියකුත් මැරුව සුළුප අකුසලය ඊට මහත් සුනඛසිකනලකු මැරීම මහත් අකුසලය ඊටත් වඩා ඔළුයකු මැරීම මහත් අකුසලය ඊටත් වඩා සාවකු මැරීම මහත් අකුසලය, ඊටත් වඩා මුවකු මැරීම මහත් අකුසලය, ඊටත් වඩා ගවියෙකු මැරීම මහත් අකුසලය, ඊටත් වඩා අසෙකු මැරීම මහත් අකුසලය, ඊටත් වඩා ඇතෙකු මැරීම මහත් අකුසලය මේ සියලලවුන්ගේ ප්‍රාණය නැසීම ඒකාකාරවුවත් මහත් අය මරණට කරණ ප්‍රයෝගයන් මහත් හෙයින් අකුසලය මහත්වේමය. මේ හැමට වඩා දුස්සීලවූවත් මනුස්සයෙකු මැරීමෙහි අකුසල් මහත්ය. දුස්සීල මනුස්සයාගේ මැරීමට වඩා ගෝසීලාදියෙන්යුක්තවූ එකක්

හුගේ මැරීමෙහි අකුසල්මහත්ය.ඊටත්වඩා තිසරණගතඑකක්හුගේ මැරීමෙහි අකුසල් මහත්ය. ඊටත් වඩා පන්සිල් රක්ෂාකරණ එකක් හුගේ මැරීමෙහි අකුසල් මහත්ය. ඊටත් වඩා අටසිල් රක්ෂාකරණ එකක්හුගේ මැරීමෙහි අකුසල් මහත්ය. ඊටත් වඩා සාමණේරයක් හුගේ මැරීමෙහි අකුසල් මහත්ය. ඊටත් වඩා පෘථුජ්ජන භික්ෂූකෙ නෙකුන්ගේ මැරීමෙහි අකුසල් මහත්ය. ශ්‍රොතාපන්නය, සකෘදාගාමිය, අනාගාමිය, රහතන්වහන්සේය යන මොවුන් මැරීමෙ හි ක්‍රමක්‍රමයෙන් අකුසල් මහත්බව දතයුත්තේය.ා මෙහි මරණට කරණ ප්‍රයෝගය සමවිනමුත් ගුණයෙන් මහත් තැනැත්තන් මැරිම මහාඅකුසලයකැසි දතයුත්තේසි. අදිනනාදානයත් දුස්සිල මනුෂ්‍යයා සන්තකදෙය ඇරගැන්ම අල්ප අකුසලය. ගෝසිලාදීන් යුක්ත එකක්හුගේ සන්තකදෙය ඇරගැන්ම ඊටත් වඩා මහත් අකුසලය. තිසරණගත එකක්හුගේ සන්තකදෙය ඇරගැන්ම ඊටත් වඩා මහත් අකුසලය. පන්සිල්රක්නා එකක්හුගේ සන්තකදෙය ඇරගැන්ම ඊටත් වඩා මහත් අකුසලය. සාමණේරයක්හුගේ සන්තකදෙය ඇරගැන්ම ඊටත් වඩාමහත් අකුසලය. පෘථුජ්ජන භික්ෂූ කෙනෙකුත් සන්තකදෙය ඇරගැන්ම ඊටත් වඩා මහත් අකුසලය සෝවාන් සකෘදාගාමි අනාගාමි රහත් කෙනෙකුන්ගේ සන්තක දෙය ඇරගැන්මද, සාංඝිකදෙය ඇරගැන්මද, බුදුන් සන්තක දෙය ඇරගැන්මද, ඉන් ඊට වඩ වඩා මහත් අකුසලය. සරණගතයා සන්තකදෙය පටන් බුදුන්සන්තකදෙය ඇරගැන්ම දක්වා අකුසල් මහපොළෝ පස්මෙන් ප්‍රමාණවන්නේය. පරදාර අකුසලයත් දුස්සීලවූ ස්ත්‍රිය කෙරෙහි අල්ප අකුසලය. ගෝසිලාදීන්යුක්ත ස්ත්‍රිය කෙරෙහි මහත් අකුසලය. ඊටත් වඩා තිසරණගතස්ත්‍රියකෙරෙහි අකුසලය මහත්ය ඊටත් වඩා පංචසිලය රක්ෂාකරණ ස්ත්‍රිය කෙරෙහි අකුසලය මහත්ය. ඒ පර ස්ත්‍රිහුනම් කවරේදයත් පුරුෂයන්හා අනාචාරයට යෙදෙතු නොකැමැතිව මෑනියන්විසින් රක්ෂාකරණලද ස්ත්‍රිය එසෙම පියානන් විසින් රක්ෂාකරණලද ස්ත්‍රිය මව්පිය දෙගිදනා විසින් රක්ෂාකරණලද ස්ත්‍රිය බෑණා විසින් රක්ෂාකරණලද ස්ත්‍රිය බුහුනා විසින් රක්ෂාකරණලද ස්ත්‍රිය නෑයන් විසින් රක්ෂාකරණලද ස්ත්‍රිය මෙනම්ස්ත්‍රිය කරුගියවුන්ම මෙතෙක් දඩයසි සම්මතකරණලද ස්ත්‍රිය පුරුෂයා විසින් වසනුවදි ගෙණවුත් වාසයකරණලද ස්ත්‍රිය තමාගේ අභිප්‍රායෙන් වාසයකරණලද ස්ත්‍රිය යම්කිසි හොගයක්නිසා වාසයකරණලද ස්ත්‍රිය පිළිගක්නියා වාසයකරණලද ස්ත්‍රිය දෙමව්පියන් ආදී නැයන් විසින් මඟුල්කොට පාවාදෙනලද ස්ත්‍රිය පැන්තොට ආදීවූතැන දූක සුඹුඑබහා පියා වා

සයකරණලදසත්‍රියදැසිවතමස්වාම්යාකෙරෙහි වාසයකරණලදසත්‍රිය යනමේපෙක් දෙනාගෙන් පිටත්වූ ගෙයි මෙහෙයොට වසන සත්‍රිය සවන්කොට දිනු නැතින් ගෙනෙණලද භාෂාවය අවඩිපරිවේඡද කොට අගනියමකරගත් ගනිකාය යනමොහු විසිදෙන පරසත්‍රිහුන මිවෙත් මොවුන් විසිදෙනා කෙරෙහි අනාචාරයෙහි හැසුරුනාවු පුරුෂයාහට පංචසීලයන් නැසේයි අකුසලයන්සිඹවෙයි. මොවුන් විසිදෙනාඅතුරෙන් මැනියන්විසින් රක්ෂාකරණලදසත්‍රිය යනාදීවූපළමු වෙන් දක්වනලද සත්‍රින් අටදෙනාට තමා රක්ෂාකරණලද වෙන පුරුෂයන් නැතිහෙයින් එක්ව අනාචාරය පැවැත්නේද පාචසීලය නොබිඳන්නේය. මුසාවාදයද කහවනුවක් පමණ දෙයට බොරුකීම අල්ප අකුසලය අඩමස්සක් පමණට බොරුකිම් මහත්අකුසලය. ඊටවඩාමස්සක්පමණකටබොරුකීමමහඅකුසලය. ඊටවඩාකහවනුවාගයකටබොරුකීමමහඅකුසලය. ඊටවඩාකහවනුවකට බොරුකීමමහඅකුසලය. මෙසේ ඉන් ඊට වඩවඩා අකුසල්මහත්බව දතයුත්තේය. සුරාපානය බිඳුවක් පමණබීම අල්ප අකුසලය. දෙහොතක්බීම ඊටත් වඩා අකුසලය. සලිතකරවන්ට සුදුසු රුඹ ගම්පැහැරීම් මංපැහැරීම් කරන්නාහුගේ සුරාපානය මහඅකුසලයෙකි. ඒ එසේමය, ප්‍රාණඝාතයට පැමිණ රහත් කෙනෙකුන් මැරීම මහඅකුසල්වන්නේය. සුරාපානයට පැමිණ කය මැලිකිරීමට සමවිවූ රුඹිමය. අදින්නාදුනයට පැමිණ රහතුන් සන්තක දෙයක් වත් සාඤ්ඤික දෙයක්වත් බුදුන් සන්තක දෙයක්වත් ඇරගැන්ම මහත් අකුසල්වන්නේය. කාමම්ථ්‍යාචාරයට පැමිණ රහත් භික්ෂුණියකහා සමඟ මෛථුනසේවනයමහඅකුසල්වන්නේය. සුරාපානයටපැමිණ කයසලිත්කිරීමට සමවිවූ රුඹි ගම්පැහැරීම් මහඅකුසල් වන්නේය. තවද ප්‍රාණඝාත අකුසලය, සාහත්ථිකප්‍රයෝගය, ආනත්තිකප්‍රයෝගය, නිස්සග්ගික ප්‍රයෝගය, සඨාවරප්‍රයෝගය, විද්‍යාමය ප්‍රයෝගය, ඉර්ධිමය ප්‍රයෝගයසිඹවිවැදුරුම්වෙත්. මෙසේ විද මෙසේ ඇන මරවයිඅනුන්ට නියෝග කිරීම ආනත්තික ප්‍රයෝගයනම්වෙයි. දුරසිටිකා මරණ පිණිස කයින්වත් කාය ප්‍රතිබඹවූ දුනුආදියකින්වත් නෙප්ආදිය දමාවත් ගල්ආදිය ගසාවත් ශරආදිය විදලාවත් මරනට කරණ උත්සාහය නිස්සග්ගික ප්‍රයෝගයනම් වෙයි. උගුළ් අටවා බොරුවලබිඳ උල්සිටුවා වැල්සාදු යතුරු දුනුනිබා ලින් පොකුණු ආදියෙහි විසඹොදු මරණටකරණ ප්‍රයෝගය සඨාවර ප්‍රයෝගයනම් වන්නේය. මන්ත්‍ර පිරුවා ජ්වරාතීසාර දුහාදිය උපදවා මරනට කරණ ප්‍රයොගය උත්සාහ විද්‍යාමය ප්‍රයෝගයනම් වන්නේය. කිපි බැලුපමණකින් කුම්භාණ්ඩයන් මරන්නාවූ වෙස

මුණ් රජ්ජුරුවන්ගේ ඇසෙමින් කණියෙන් සිඹවූ ඉර්ධියකින් ස
තියන් මරන්නට කරණ ප්‍රයෝගය ඉර්ධිමය ප්‍රයෝගය නම් වන්
නේය. පළමුවෙන් කියනලද සාහත්ථික ප්‍රයෝගයෙහි යමෙක්
මැරීමට ශරඇදියක් විදීමද තෙප්ඇදියක් දැමීමද නියම්කොට දැම්
මියයි කියා තෙවැදිරුම් වෙත්. එහි යමක්හු මරමිසි නියම්කොට
තෙබක් දැමීවමෙන්ද ශරයක් විදද ඒ නියමකල සවියා මළහොත්
ඔහට අකුසලකර්මය සිඹවෙයි. ඒ තෙප්ඇදියෙන් නියම්කල සවි
යා හැර අන්සත්වයෙක් මලේනම් ඔහුට ප්‍රාණඝාතය සිඹනොවෙ
යි. නියමයක්නොකොට මරන්ට ප්‍රයෝගකලහොත් ඒ ප්‍රයෝග
යෙන් කවරක්හු මලත් ඔහුට ප්‍රාණඝාත අකුසලය සිඹවෙයි. යම
ක්හු මරමිසි පහරක්දුන්කලු ඒ පහරින් එකවිටම මලත් ඒ රෝග
යෙන් කල්යවා මළත් පහරදුන් අයට එවිටම ප්‍රාණඝාතය සිඹවෙ
යි නියම්කොට ඕරණ්ලැස අතුන්ට මෙහෙවරකීම ආනන්ත්‍රික
ප්‍රයෝගයනම් වේ ඒ ආනන්ත්‍රික ප්‍රයෝගය සවැදුරුම්වේ. ඒ කො
ස්දැයත් අසවල්එකා මරවයි කියා නියම්කොට කිවහොත් ඔ
හු මැරුකල්හි මේවරකී තැනැත්තාට ප්‍රාණඝාතය සිඹවන්නේය.
ඔහුතැර අනියක්හු මැරුවහොත් මෙහෙවරකී තැනැත්තාට අකු
සලය සිඹනොවන්නේය. මේ එක නියමයෙක. නැවත පෙරවරු
මරවයි කියාවත් පස්වරු මරවයි කියාවත් රාත්‍රියෙහි මරවයි කි
යාවත් දහවල් මරවයි කියාවත් කල් නියම්කොට මෙහෙවර
කිවහොත් ඒ කී කල් නොවරදවා මැරුකල්හි මෙහෙවරකී තැ
නැත්තාට ප්‍රාණඝාතය සිඹවන්නේය. ඒ කී කල් වරදවා මැරුව
හොත් මෙහෙවරකී තැනැත්තාට ප්‍රාණඝාතය සිඹනොවන්නේ
ය. මේ එක නියමයෙක. ගමකදිවත් ඇවරකදිවත් වනාන්තරයක
දිවත් නොඩකදිවත් දියකදිවත් නියම්ගමකදිවත් රජධානියකදි
වත් මරවයි මැරිය යුතුතැන්. නියම්කොට මෙහෙවර කිවහොත්
ඒ නියම නොවරදවා ඒ ඒ තැනදී මැරුවහොත් මෙහෙවරකී තැ
නැත්තාට ප්‍රාණඝාතඅකුසලය සිඹවන්නේය. එසේ නියමනොකල
තැන් වරදවා මැරිනම් මෙහෙවරකී තැනැත්තාට ප්‍රාණඝාතය
සිඹනොවන්නේය, මේ එක නියමයෙක. නැවත තෙබකින් මරවයි
කියාවත් ශරයෙන් මරවයි කියාවත් කඩුවෙන් මරවයි කියාවත්
ආයුධයන් නියම්කොට මෙහෙවර කිවහොත් නියම්කල ආයුධයෙ
න්ම මැරුවහොත් මෙහෙවරකී තැනැත්තාට ප්‍රාණඝාතය සිඹවන්
නේය. ඔහු නියමකල ආයුධය හැර අනිත් ආයුධයක්ගෙන් මැ
රුවහොත් මෙහෙවරකී තැනැත්තාට ප්‍රාණඝාතය සිඹනොවන්
නේය. මේ එක නියමයෙක. සිවියදී මරවයි කියාවත් ඉඳුදිමරවයි කි

යාවත්, ශතපෙනතැඟදී මරවසිකියාවත්, ඡන තැනදී මරවසි කියාවත්, මැරියයුතු තැනැත්තාගේ හෝ මරණ තැනැත්තාගේ හෝ ඉරියාපථ නියමකොට කිකල්හි ඒ ඉරියාපථ නොවරදවා කි ලෙසම මැරුවේවිනම් ඔබහෙවර කිතැනැත්තාට ප්‍රාණඝාතය සිඹවන්නේය. එකී නියමය වරදවා අනිත් ඉරියව්වක මැරිනම් මෙහෙවරකී තැනැත්තාට ප්‍රාණඝාතය සිඹනොවන්නේය, මේ එක නියමෙකැ. නැවත ඊද මරවසි කියාහෝ ඇන මරවසි කියා හෝ මෙහෙවරකීනම් මෙහෙවරඇසූ පුරුෂයාමේද ඔහු කිලෙ සම මැරිනම් මෙහෙවරකී තැනැත්තාටත් මෙහෙවර ඇසූ තැනැ ත්තාවත් දෙන්නාටම ප්‍රාණඝාතය සිඹවෙත්. ඒ වරදවා මැරුව හොත් මැරුවකාට මුත් නියෝග කළාහුට ප්‍රාණඝාතය සිඹනො වේ. මෙහෙවරකී පුරුෂයා ඒදවස්ම මියේද එසේ මියන්නේ ප්‍රාණ ඝාත අකුසලය සිඹව සතරඅපායේ උපදනේය. දැඳින්නාදුන අකු සලය ථෙයඝවහාරනම් පසයඝවහාරාදී නොයෙක් අවහාරයෙන් සිඹවන්නේය, ඒ එසේමය. බිම්හෝ තැනක සැහවීසිට කරණ හොරකම බැඳිඇදිය ඇසුරුව එයි සැහවීසිට කරණ සොරකම උමං බිඳ කරණ සොරකම අඳුරෙහි සැහවීසිට කරණ සොරකම තරුදියෙන් කරණ සොරකම, පලමින් කරණ සොරකම, තෙල් ආදිය මැනීමෙන් හුදය හෙදකොට කරණ සොරකම, වී ආදිය මැ නීමෙන් සිමා හෙදකොට කරණ සොරකම, සොරපතන් ආදිය දී කරණ සොරකම, ඝනාදී ප්‍රංචප්‍රයෝගයෙන් කරණ සොරක මුත් අදත්තාදුන නම් වන්නේය. යමෙක් වනාහි ගම් පැහැර්මි මම පැහැරීම කොට ඇතුන් සන්තකදෙය උදුරා ගන්නේවේද? ඝ තයුතු බදු අය වඩවඩා ගන්නේද, නීතිවරදවා දඩගන්නේද, මේත් අදත්තාදුන අකුසලයනම් වන්නේය. මේ හැමතැන්හිම බඩු ඇරගත් තැන්හිම අදත්තාදුන අකුසලය සිඹවන්නේය. යමෙක් ඇතුන්සන්තකවූ දුසයෙකුවත් දුසියෙකුවත් ගොනෙකුවත් දෙ නෙකුවත් කුකුලන් බල්ලන් බලලුන් ආදිවූ යම්කෙනෙකුවත් සොරකම් කෙරෙමියි ඝන බසින්වත් කසින්වත් සිටිතැනින් අඟ ලක් පමණ තැන්වත් ඇත්මෑත් කෙළේවිනම් පසුව ඇරපියා ග් යත් අදත්තාදුන අකුසලය ඕහට සිඹවන්නේය. කෙත්දත් ආදි සථාවර බඩුවකාට අයුක්තියක් පැමිණිතැන්හි හිමිතැනැත්තා අ හිමියාකොට කිකල්හි හිම් පුරුෂතෙම ඉදින් මේ ලෝහය (හෙ වත් ඒ කෙත්වත් ආදිය ගැණිබු ආලය) මට සරිනොවෙයි ඒ බඩුවට ආලය හැරපිනම් ආලය හැරිමහාසම්ග අතුයුක්ති කියාවට දැරිවි සහායව යුක්තියි කියාවද අදත්තාදුන අකුසලය සිඹවන්නේ

ය. ආරම්භ උදක්කාදි යම්කැනක අනුන්සන්තක බඩුවක්දැක ඒ බඩුව සොරා ගණිම්සි සිතා කයසඟක්පමණ බිමින් එසෙව් කෙණෙහිම අදත්තාදාන අකුසලය සිඹවන්නේය. ආරම්භ උදක්කාදියෙහි වූ ඒ බඩුව පලමු ගැබූතන්හිම නැවත තිබා යියත් අදත්තාදාන අකුසලයෙන් මිදීමෙක් නැත. සරසුව අදිනහොත් ඈත කෙලවර මැත කෙළේවන් මැත්වූවාසේම අදත්තාදාන අකුසලය සිඹවන්නේය. කොතනින් කරලක්වත් ගසකින් ඵලයක්වත් මලක්වත් නටුවෙන් වෙන්කළ ක්ෂණයෙහි අදත්තාදාන අකුසලය සිඹවන්නේය. යමෙක් අනුන්සන්තකවූ රන්පනච් ආදිවූ යම්කිසි බඩුවක් එක්තැනතබා තිබුවාදැක පසින් මිරිකා යටකෙරේද යටකෙළවර තිබුතැනින් මතු කෙළවර පාත්වූවාසේම අදත්තාදාන අකුසලය සිඹවන්නේය. යමෙක් අනුන්ගී මෙහෙවරකින්හෝ තමාගේ අභිප්‍රායෙන්හෝ අනුන්සන්තක බඩුවක්ගෙණ අසවල්තැනගෙණගොස් දෙමියි ගෙණයනුයේ අතරමඟ උපන්නාවූ සොරසිතින් තමා ඉසතැබූ බඩුව කඳට බැඳේ නමුත් අදත්තාදාන අකුසලය සිඹවේ. පසුව ඒ බඩුව ගෙණගොස් දුන්නත් ඒ අකුසලයෙන් මිදීමෙක් නැත්තේය. බඩුවක්ගෙණයන පුරුෂයා අන්මනුෂ්‍යයෙකු දැක ඒ බඩුව ඇරගනිමියි යන සිතින් හසඟැන්වුවහොත් ඒ බඩුව දමාලේනම් ඔහුගේ බඩුව අත්හැරුනුවිටම අන්‍යමනුෂ්‍යයා බඩුව ඇරගත්තත් නොගත්තත් හසඟැන්වූ තැනැත්තාට අදත්තාදාන අකුසලය සිඹවන්නේය. යමෙක්හට නයට දුන් බඩුවක්වත් ට්‍රේ සම්විමපිණිස ලඟකිබන්ට දුන් බඩුවක් වත් දෙවනු ඉල්ලුවිට බඩුගත් තැනැත්තා නොදෙමියි, සිතානන් බඩුතිබූ තැනැත්තාත් සරිනොවෙයි සිතානන් හිමිතැනැත්තාගේ ඇරගනිමියි යන චියෂියත් බඩුතිබාගන උන්තැනැත්තාගේ දෙමියන සිතත් චියෂියත් සුන්වූ විටම නයගත් තැනැත්තාවත් බඩුතිබාගන උන් තැනැත්තාටත් අදත්තාදානය සිඹවන්නේය. බොහෝදෙනා එක්ව බඩුවක් ඇරගනුම්හයි එකචිත්තව මන්ත්‍රනයකළකල්හී ඉන් එකෙකු බඩුව ඇරගත්තේද සියලු දෙනාටම අදත්තාදානය සිඹවෙත් යමෙක් ඇසිබැම නටවාවත් ඇසින් නෙරවාලාවත් අතින් සඤ්ඤා කවත් අනුන්සන්තක දෙයක් ඇරගන්ට යොදවානත් ඔහුත් ඒ බඩුව ඇරගනීනම් බැම්බිඳින් ආදියකළ තැනැත්තාට අදත්තාදානය සිඹවෙයි. යම්සේ යමක්හට අසවල්නුගේ බඩුව අසවල්තැන තිබුවාදැක ඒ ඇරගනුවයි නියෝගකෙළේද ඒ මෙහෙවර ඇසුවාවූ පුරුෂතෙම අවිරුදු පනසකින් සැවකින් ඈත ඒ බඩුව ඇරගණිද ඒකාන්තයෙන් නියමකොටකිබඩුවම ඇරගැණිව සිදුවුණ ගමනේදී

මෙතෙවරකි තැනැත්තාව එව්වමි අදත්තාදානය සිඹවන්නේය. එද දිස්යිම මල්ලේවිනම් ඒ අදත්තාදාන අකුසලයෙන් සතර අපායෙහි උපදනේය.....

මුසාවාදයවනාහි තමා සන්තකදෙයක් අනුන්ට නොදෙමි යන සිතින් නැතැයිකිම සඵලා අකුසලය අනුන්ටවන වැඩක් නසනු පිණිස බොරුසාක්ෂියිම මහා අකුසලය මේ මුසාවාද අකුසලය. බයින් බොරුකියන්නාහට ඇතිදෙයක් නැතැයි කියාවත් නැතිදෙයක් ඇතැයි කියාවත් නොලපට බිඳමේන්වත් අන්සන් කිරිමෙන්වත් අකුරු ලියාදීමෙන්වත් අනිත් කෙණෙකුන්ටත් අඟවන්නාව සිඹවන්නාවූ අකුසලයෙකි..... මෙසේ දක්වනලද අකුසල් පසම අංගවසයෙන් මෙසේ දතයුත්නේය.....

එහි ප්‍රාණඝාත අකුසලය කාරණාපසක් එක්වූකල සිඹවන්නේය. එහි යම්කිසි මරමියි සිතානඟාත් දඹ ගල් මුල් ආදිවූ ප්‍රාණයනැති වස්තුවකට ප්‍රාණඝාතැති එකෙකැයි සිතාඟත් විපරීත කල්පනා වෙන්නොවී සඟාවයෙන්ම සඟඝාතවිනම් මරණ තැනැත්තාත් ඒ මියන තැනැත්තා සඟයෙකැයි දන්නේවිනම් මරමි යන කල්පනාවත් සිතෙහි පැවැත්තේවිනම් මරමියි සිතුපමණක්නොවී අනුන්ට කියාවත් තමාඅනින්වත් මරණට උත්සාහ කෙළේවිනම් ඒ උත්සාහයෙන් ඔහුගේ ජීවිතය නැසුනේවිනම් මෙසේ මේ කාරණාපස්න් ප්‍රාණඝාත අකුසලය සිඹවන්නේය.....

අදත්තාදාන අකුසලය කාරණා පසකින් සිඹවන්නේය. ඒ අරගන්ට සිතන බඩුවහෝ මුදලහෝ අනුන් අයිබව එක්කාරණයය. හම්බත් මේ වස්තුව අනුන්සන්තකයයි සිතනබව එක්කාරණයෙක. හිමියන් නොඉස්සවා ඇරගනිමියි යන සිත්විල්ල එක්කාරණයෙක. අනුන්ලවාඟහෝ තමාවිසින්ඟහෝ අරගන්ට කරණ උත්සාහය එක්කාරණයෙක. අනුන්ලවාඟහෝ තමාවිසින්ඟහෝ අරගැන්ම එක්කාරණයෙකැයි මෙසේ මේ කාරණාපස එක්වීමෙන් අදත්තාදාන අකුසලය සිඹවන්නේය.....

පරදාර අකුසලය කාරණා සතරකින් සිඹවන්නේය. සිතනලද සත්‍රිය අනුන්සන්තකබව එක්කාරණයෙක. සේවනය කරමියි යන සිත එක් කාරණයෙක. සේවනය කිරීමපිණිස කරණ ප්‍රයෝගය එක් කාරණයෙක. සේවනයකිරීම (හෙවත් එය ඉවසීම) එක් කාරණයෙකැයි මෙසේ මේ කාරණා සතරින් පරදාර අකුසලය සිඹවන්නේය.....

මුසාවාද අකුසලය කාරණ සතරකින් සිඹවන්නේය. කියයුතු කථාව බොරුබව එක් කාරණයෙකි. එය සඟවා කියමියි යන සිත්තු එක් කාරණයෙකි. ඒ සඟවන්ට කරණ කායවාක් ප්‍රයෝගය එක් කාරණයෙකි. ඒ කථාව අසූ තැනැත්තා ඒ අර්ථය දැනගැන්ම එක්කාරණයෙකැයි මෙසේ මේ කාරණ සතරින් මුසාවාද අකුසලය සිඹවන්නේය.

සුරාපාන අකුසලය කාරණ සතරකින් සිඹවන්නේය. මත් කරවන්නාවූ රහමරව ඇතුලත් බව එක් කාරණයෙකි බොහු කැමැත්තබව එක්කාරණයෙකි බිඳිපිණිස කරණ ප්‍රයෝග උත්සාහය. එක් කාරණයෙකි පානයකිරීම එක් කාරණයෙකැයි මෙසේ මේ කාරණා සතරින් සුරාමේරය අකුසලය සිඹවන්නේය.

මෙසේ දක්වනලද මේ අකුසල් දුරුකොට වාසයකිරීම පංචසීලයතමි වන්නේය. ඒ පංචසීලය සම්ප්‍රාප්තවිරතියු සමාදානවිරතියයි කියා ආකාර දෙකකින් සිඹවන්නේය. එහි ප්‍රාණඝාතයක් කරන්ට පැමිණිනැන ඉන් වැලකීමද අනුන් සන්තක බඩුවක් ඇරගන්ට පැමිණිනැන නොගැනීමද පරදාරසේවනයකට පැමිණිනැන ඉන් වැලකීමද බොරු කිවපිණිස පැමිණිනැන එය නොකීමද සුරාපානය පානයකරන්ට (හෙවත් බොන්ට) පැමිණිනැන එය නොබී හැරීමද යනමේ සියලල සම්ප්‍රාප්තවිරතීනම් වන්නේය. මේ සිංහලවිවරණයෙහි වක්කනම් උපාසකයාගේ ප්‍රාණඝාතයෙන් වැලක්ම හා සමානවන්නේය. ඒ කෙලෙස්දයත්. ඒ උපාසකයා බාලකාලයෙහිම ඔහුගේ මවට රෝගයක් උපන රිම වෙදකම් කරන්නාවූ වෙදහු විසින් අලුත් සාමිස් උවඳනායයි කිය නලද වක්කයාගේ බැයාද ඇල්ලකොනටගොස් මලපත බැඳුනු සා වෙකු ඇත්නම් බලා ගෙණවයි කියා වක්කයා ගමන් කරවිය ඔහු ඇල්ලකොනට යන ප්‍රස්තාවට එස්සාවෙක් පැලගොයන් කනපිණිස ආයේ වක්කයාදැක වේගයෙන් දුවනුයේ මලපතසබැඳි ක්‍රියාව යන ශබ්දයෙන් ඇසිය ඒ ශබ්දය අසා වක්කතෙම ගොස් ඔහු අල්වාගෙණගොස් මවට වෙදකම් කරවිදුයි සිතා නැවතත් මෙසේ සිතීය. මෑණියන්ගේ දිවිරක්නා පිණිස අනික්කුන්ගේ දිවිනැසීම සුදුසු නොවන්නේය. සාවතොපවනාන්තරයෙහි අනිකුදුසාවුන් හා සමගහණඇදිය අනුභවකෙරෙමින් සැපසේ වාසයකරවයි අත් හැර තමා ගෙට ආයේය. ඔහුගේ බැතෙම කිමෙක්ද? තා විසින් සාවෙක් ලබනලද දැයි විචාළේය. වක්කයාද ඔහට සියල්ලම නොදලහා කියේය. ඒ අසා ඒ තෙම ඔහට පරභව බිහුයේය.

ඒ අසා චක්ඛෙනම මව්ගේ සම්පයට ගොස් කියනුයේ මා උප
න්නැන් පමන් මෙතාක් දුන දුන සන්ක්ඝු දිවිකොරකල දෙයක්
නොදන්නෙමි. ඒ සත්‍යය හේතුකොට ගෙණ තොපගේ ලෙඩ
සාන්තවෙවයි (හෙවත් සන්හිඳෙවයි) කියේය. එකනෙහිම
මව් නිරෝගිවූවාය. මෙසේ පැමිණි අකුසලශයන් වැලක්ම සම්
ප්‍රාප්තවිරහිනම් වන්නේය පංචසික්ඛාපදං සමාදියාමි යන
බසින් වත් පාණාතිපාතා වෙරමණි සික්ඛාපදං සමාදියාමි යන
බසින් වත් උපාසකයා තමා ඉටාගන්නා ලද්දේද! අනිකක්ඛුගේ
සම්පයෙහි ඉඳ පංවසීලං සමාදියාමි යන එක බසින් වත් පාණ
තිපාතා වෙරමණි ආදාදි වෙන් වෙන් වසයෙන් වත් සමාදන්වී
මෙකිද ඉන් ඇත ජීවිතාන්තය දක්වාද තමාගේ දිවිනැසෙතත්
සිලය නොනසවිනෙමැයි යන සිතින් උතුරු වඩුන්නාවැසි උපාස
කයා මෙන් සමාදන්වනලද සිලය සමාදානවිරහිනම් වන්නේය.
උතුරු වඩුන්නාවැසි උපාසකයෙක් ඇඹ්ලිවෙහෙර වසන්නාවූ
පිඩගල බුඩරක්ඛිතනම් තෙරුන්වහන්සේගේ සම්පයෙන් සමාද
න්ව ගෙහසියාන්ගේ ඔහුගේ එක්ගවයෙක් වනගතවිය (හෙවත්
නැතිවිය) හෙතෙම ඒ ගවයා සොයා ඇවිදින්නේ උතුරු වඩුන්නා
ගලටකියේ පිඹුරෙක් විසින් බිහු අල්වාගත ඒ උපාසකතෙම තමා
ගේ අතතුබූ තිඹුහු මුවහක්ඇති කැත්තෙන් පිඹුරාගේ හිසකපා
දමම්හිසිතා නැවතත් මෙසේ සිතීය. මම විසින් ශලකියයුතුවූ උ
තුම් ගුණඇති භික්ෂුසෙනෙකුන්ගේ සම්පයෙන් පන්සිල්ගෙණඅම්
ඒ මට ජීවිතාගහිසා ප්‍රාණඝාතකිරීම සුදුසු නොවෙයි. නැවතත්
ජීවිතයෙහි ලෝභයෙන් මරම්හි මේසේ කුන්ඡලක් දක්වා සිතා
සතරවෙනි වාරයෙහි ජීවිතයම හරිම්. පංවසිලය නොහරිම්සිසිතා
තමා අත තිබූ කැත්ත බැද්දේ දැමීය. එවිටම ඒ පිඹුරාතෙම උපා
සකයා හැරගියේය. මෙසේ සමාදම්වීම සමාදානවිරහිනම් වන්
නේය පංචසිලය රැකගෙන සවයා ප්‍රාණඝාත නොකට ඇරීම
යහි කියනලද පළඹුවෙනි සිලයෙන් ලබනලද ඵලකවරේදැයි
යතහොත් උපදනා කැන්හි සම්පූණිවූ අභප්‍රත්‍යයඇතිව ඉපදීමය
උසමහත ඇතිවීමය යහපත් පවඇතිවීමය වලනොවන හැමතැ
නබිම වැදගන්නා දෙපතුල් ඇතිවීමය. මනොඥවූ ශරීරඇතිවීමය.
ඕජාලොක් ශරීර ඇතිවීමය, පවිත්‍ර ශරීර ඇතිවීමය, මහත් බලඇති
වීමය, නොපැහිල කියනබස් ඇතිවීමය, තමාට වෙනස් නොවන්
නාවූපිරිස් ඇතිවීමය, තමා භයනොවන්නාවූ පිරිස් ඇතිවීමය, තමා
භයනොවන්නාවූ බවය, අනිකක්ඛු විසින් මැඩපවත්වන්ට නොහැ
කි බවය. අනිකක්ඛුගේ ප්‍රයෝගයෙන් නොමියන බවය, නිම්මාවක්

නැති පිරිවරඇතිබව්ය, ඉතා යහපත්වූ ඇඟපැහැඇතිබවය, ඇඟ යහපත් සවහන් ඇති බවය, කිසි නැලලෙක් නැතිබවය, සෝක යට නොපැමිනෙන බවය, ඇල්වැසියන්ට ප්‍රියබන බවය, තමහට ප්‍රියවූ මනවඩන්නාවූ ජනයන්ගෙන් වෙන්නොවන බවය, බොහෝකලක් ආයුෂ්‍ය බවය, යන මොහු ප්‍රාණඝාතයෙන් වැලකී මයයි කියනලද සීලයෙහි අනුසස් වන්නේය.

අදත්තාදානයෙන් වැලකීමයයි කියනලද දෙවෙනි සීලයෙහි ඵල කවරේදයි යතහොත්, උපන්නැන්හි බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇතිවීමය, රන්වලින් ඊදිවලින් අපරියන්තවූ පරිභොග වස්තු ලැබීමය, නුපන් භෝගයන් නිදුකින් ඉපදීමය, උපන් භෝගයන් කිසිකෙනෙකුන් විසින් නොගනිකැකිසේ සුරක්ෂිතය, කැමැති වස්තුවන් ලැබීමය, රජදරුවෝය, සොරුය, සතුරෝය. දියය, ගිනිය, තමාට අප්‍රියව හිමිවම්හ යන අයව හිමිනොවන්නාවූ වස්තු ඇති බවය, උලාරවූ සෙස්සන්ට නැන් උතුම් වස්තු ලැබීමය, ලොවට උතුම් වන බවය, නැතැයි යන බව නොදන්නා බවය, ශාපඩිහ රණ ඇති බවය, යන මොහු අදත්තාදානයෙන් වැලකීමයයි කියනලද සීලයෙහි අනුසස් වන්නේය.

අබ්‍රහ්මචර්‍යාවෙන් වැලකීමයයි කියනලද තුන්වැනි සීලයෙහි ඵල කවරේදයි යතහොත් උපනුපන්තන්හි සතුරන් නොමැති බවය, සියඵ ජනයන්ට ප්‍රියවීමය, ආහාරපානවස්ත්‍ර වස්තු සයනාසනාදිය, නිදුකින් ලැබීමය, දුප්සුවප්නාදියක් නොදක ශාපයේ නිදීමය, යෙහෙන් පිබිදීමය, අපාය භයින් මිදෙන බවය; සත්‍රීව නුපදිනා බවය, නපුංසකව නුපදිනා බවය, සිතෙහි ක්‍රෝධ බොහෝ සේනැති බවය, ප්‍රකාශවූ කවයුතු ඇති බවය, නැමිනිබෙන ග්‍රීවා නැති බවය, යටිකුරු නොවන බවය, සත්‍රී පුරුෂ දෙපක්ෂයෙහි ඔවු නොවුන්ට ප්‍රියවන බවය, සම්පූර්ණවූ ඉඳුරන් ඇති බවය, පූර්ණව ලක්ෂණවූ බවය, කිසිවක්හට ශකනැති බවය, නිරුත්සාහයෙන් කායික්‍යයන් සිඳුවන බවය, ශාපවිහරණ ඇති බවය, කොසීහුත් එන භයක් නොදන්නා බවය, ප්‍රිය වස්තුවෙන් වෙන්නොවන බවය, මේ මෙවැනි විරතියෙන් වන්නාවූ අනුසස් කාම්මිථ්‍යාචාර විරතිය වත් බොහෝසේම මෙම අනුසස් වන්නේය.

මුසාවාදයෙන් වැලකීමයයි කියනලද සතරවැනි සීලයෙහි ඵල (හෙවත් ආනිසංස) කවරේදයි යතහොත් විප්‍රසන්නවූ චක්ෂුරාදී ඉන්ද්‍රියයන් ඇති බවය, නොපැකිල පවත්නාවූ මිහිරිසඟහට ඇති බවය, උස් මිටි නොව සුදුව පිරිසිදුව තිබෙන්නාවූ දත් ඉතා

තරණොවන්නාවූ ඉතා වැරවෙනොසිටිනා බවය, ඉතා උස්නොවන බවය, ඉතා මිටිනොවන බවය, ශරීරයෙහි සුවඳපහස් ඇති බවය, මහණනල්මල් සුවඳ මුඛයෙන් හමන බවය, කිකරු පිරිවර ඇති බවය, අදහාගන්ට සුදුසුවාක් ඇති බවය, මහනෙල්මල් පෙතියේ නිල් ඇස් ඇති බවය, පියුම් පෙතියේ මොලොක්වූ රතුවූ දිවු ඇති බවය, උඩඟු නොවන බවය, කිසිවක්හට යටත් නොවන බවය, යහ මොහු මුයාවාදයෙන් වැලකීමයයි කියනලද සිලයෙහි අනුසස්නම් වන්නේය.

රහමෙරයෙන් වැලැකීමයයි කියනලද පස්වැනි සිලයෙහි අනුසස් නවරේදැයි යහපතෙහින් තුන්කල් කටයුතු කාරිය විසා දැන ගන්නා බවය, සැමකල් නොහැරසිටිනා සිහි ඇති බවය, උමතු නොවන බවය, නුවනැති බවය, ජඩනොවන බවය, මහත්ඵල වන බවය, සියලෙලහි පමානොවන බවය, මුලානැති බවය, භය නැති බවය, ඊර්ෂ්‍යානැති බවය, සැබෑබස් කියන බවය, කේලන් බස් නොකියන්බවය, වැඩනැති බස් නොකියන බවය, රූ දුවල් දෙයෙහිම අලසනොවන බවය, කෙලෙහිගුණ දන්නා බවය, මසුරු සිත්නැති බවය, දන්දෙන බවය, සිල්වත් බවය, මෛත්‍රී සිත් ඇති බවය, ශ්‍රීඔහප්දෙකින් යුක්ත බවය, සම්‍යක්දෘෂ්ටි ඇතිබවය, මහත් බවය, සප්‍රානෝච්චප්‍රඥ ඇති බවය, වැඩ ඇවඩ දන්නා බව්ය යන මෙතෙක් අනුසස් වන්නේය.

මෙසේ පංචසිලය රක්ෂානොකිරීමෙහි අවඩත් පන්සිල් රැකීමෙහි වැඩත් දන්නාවූ පෙර මහෝත්තමයෝ තමන්ගේ දිවිනැසෙනතුරු සිල්නොනසම්යයි සිල් රක්ෂාකලෝය. එබැවින් එඹා සත්පුරුෂයෙනි! ධනධාන්‍ය ගෝමහිසාදීවූ බාහිර වස්තු නැසෙනතුරු හස්ත පාදදීවූ අඟප්‍රත්‍යඟ විනාසවෙනතුරු දිවිනැසෙනතුරු ඒ නොනසා පංචසිලය රක්ෂාකොට සඟමොක් ගප සිඹකටයුත්තේය. පෙර මහෝත්තමයන් දිවිනොනසා සිලයන් රක්ෂාකළනියාව මේ සඳහාවස්තුව අසා දතයුත්තේය.

පෙර අනුරාධපුරයෙහි දූහැම් තිස්සනම් මහාරජතුමන්ට වටුමස් කෑමට තිබුණුවෙක් උපන ඒ මහරජතුමෙ ඉදින් මම අඟරෙහි පැසවනලද වටුමස් කනු කැමැත්තෙමියි. අනිසක්හට කිනම් මේ තුවර සතර දිග යොත්තක පමණ සරියෙහි වටුවන් නසන්නාහු වෙතියි. තිසණාව ඉවසන්නේ තුන්අවුරුද්දක්ම ඉවසිය. එසින් කනින් සැරව පෙරනටවන ඒ රජතෙම එකෙණු අසින් විචාරණු ලැබ එඹා සඟය! අපට පිරිවරව සිටිනා අයගෙන් පන්සිල් රක්ෂාක

රණ එකෙක් ඇද්දැයි විචාළේය. එබසට ඒ පුරුෂතෙම කියතුයේ අඛණ්ඩව පංචසීලය රැකෙන්නාවූ නිසඟනම් සුරුෂයෙක් ඇතැයි කීය. රජතෙම ඔහු පරීක්ෂා කරණුපිණිස කැඳවා ගෙන්වීය. එතෙම අවුත් රජ්ජ වැඳසිටියේය, රජ තොප නිසඟනම් ඇත්තේ දැයි විචාළේය. දේවයන් වහන්ස එසේයයි කීය, රජ ඕහට අවස රදී කුකුලෙකු ගෙන්වා පුරුෂයෙකුවදී මෙසේ කීය. මේ කුකුලා නිසසයාටදී ඔහු අතින්ම මරා ව්‍යංජනකුනක්කොට පිසගෙණෙන්ට කියව්යි කීය. ඔහුද ගොසින් එසේම කීය, ඒ උපාසකතෙම කියතුයේ මේ මල කුකුලෙක්වීගම් මම දැන්නාලෙස පිසගෙණෙන්නෙමි. මේ නොමල කුකුලා හෙයින් මිම් ප්‍රාණහානා නොකරන්නෙමියි කීය. ඒ මෙහෙවරයි පුරුෂතෙම අවුත් රජහට එපවත් කීය. රජ කැවතත් ගමන්කරවිය, ඒ තෙම ගොස් එබා පුරුෂය රජදරුවන්ට උපස්ථාන කිරීමනම් ඉතා බැරිදෙසක සිල් පසුවත් සමාදන්වියහැක්ක එබැවින් මොහු මරා පියවයි කීය. එකල්හි උපාසකතෙම කියතුයේ එබල සුරුෂය රජහු විසින් නොමැරුවත් උපන් ඇත්බැව මරණයට නියමය. එබැවින් අසීරවූ ජීවිතයනිසා ප්‍රාණවධයක් නොකරම්යි කීය, ඒ සුරුෂතෙම එපවත් රජහටකීය රජ තුන්වැනි වරත් එසේම ගමන්කරවා ප්‍රාණවධයට නොකමැත්තාවූ නිසඟනම් උපාසකතෙම කැඳවා ගෙන්වාගෙණ තෙමේ විචාළේය. රජහවත් එසේම උත්තර කීය. එකල්හි රජතෙම රාජ පුරුෂයන් කැඳවා එබා සඟයෙහි මේ තෙම රාජඤ ඉක්මබන්නේය. මොහු සොරුන්මරණ තැනට ගෙණගොස් දන්ගෙඩියේ හිස නොවා ඔහු අතට කුකුලා දෙවයි අණකෙළේය. රාජපුරුෂයෝද ඔහු ගෙණගොස් දන්ගෙඩියේ හිසහොවා ඔහු අතට කුකුලා දුන්නාහුය. ඒ උපාසකතෙම කුකුලා ලෙහි හොවාගෙණ මගේ දිවිතට දුන්නෙමි තෙගේ දිවි මම ගත්තෙමි තෝ භයනොවෙසිකිසා කුකුලා අන්හැරියේය. කුකුලුතෙම හඬා පියා අහසින්ගොහින් නුග රුකක ලන්නේය. ඒ කුකුලාට අභයදුන්තැන කුකුලුගිරි නම්විය. රජ ඒ අසා උපාසකයා කැඳවා ගෙන්වා සවීහරණයෙන් සරහා එබා පුරුෂය! තා පරීක්ෂාකරණු පිණිස මම මෙසේ කෙළෙමි. වටුමස්කන්ට කැමැත්තූ මට දැන් තුන්අවිරුද්දක් ඉක්ම ගියේය. ඇසු බසකින්වත් දුටුකාරියකින්වත් දුටු ඇසු ආදියනිසා උපන් සැකයකින්වත් මේදුටුවන් අපරදෙසා මරා ගෙණා දෙයකැයි අප ට සිතුනේවිනම් ඒ අනුගවකිරීම සුදුසු නොවන්නේය. ඒ එසේ මය, ත්‍රිකෝටි පරිසුඛවූ මත්ස්‍යමාන්සම අනුදන්නාලද්දේය. එබැවින් එබදුවූ වටුමස් සපයාදෙන්ට පුළුවන්දැයි විචාළේය. එබසට

උපාසකතෙම මේ අපවිත්‍රයන් කටයුතු කාර්යයයි උදැහැනවී තුවර වහසල්දොරට ගොස් වටුවන් තුන්දෙනෙකු මරාගෙණ එන පුරුෂයෙකු දැක පහන්දි ගෙනවුත් පියාපත් සිඳ සුඛසකාට දුරුණුදී ගෙන් සුවදකවා අතුරෙහි පුලුස්සා ගෙණවුත් රජහට දුන්නේය. රජතොමේ මතුමහල් තලයෙහි ඉද එක් වටුවකුගෙණ අතින් මදක් කඩා මුඛයෙහි තිබිය. එකෙණහිම ඒ රසඟ සත්දහසක් රස නහරගෙහි පැහිරී ගිරියේය. එකෙනෙහි රජතෙම භික්ෂූසංඝයා සිහිකොට ප්‍රථිවිඥරවූ මම්පවා වටුමස්කතු කැමැත්තිව තුන්දවරු ද්දක් නොලද්දෙමි. සංඝයාවහන්සේලා කෙසේ ලබනසේක්දයි මුඛයෙහි තිබූ මස්කඩ බිමට දැම්ය. ඒ කාරණය උපාසකතෙම දැක දනදෙක බිමතබා වැඳ මහරජ මේ මස් කිසිදෙයක් නැත. අනුභවකලමැනවයි යාඥාකෙළේය. මහසංඝයාට දන්දී අනුභවකරන්ට උවමනානිසා දුම්ගෙම්සිහිගා සෙසුමස් රක්ෂාකොට තබන්ට කීය. දෙවන දවස් රජගහයි සිහිවලදන තෙරුන්වහන්සේ සිහිවැඩසේක. උපාසකතෙම උන්වහන්සේ දැක පාත්‍රය ගෙණ රජගෙට කැඳවාගෙණ ගියේය. අලුත මහතවූ මහතෙක්දයි නොවිචාරම තෙරුන්වහන්සේ කැටුව රජගෙට වන තෙරුන්වහන්සේද රජතු විසින් කැඳවනලද මහතෙකැයි සිතුසේක. උපාසකයා තෙරුන්වහන්සේගේ අහවැයි මහතෙකැයි ශ්‍රීතය. ඒ දෙදෙනම වඩාහිඳුවා කැඳ පිළිගැන්වූවාහුය. රජ පළමු දවස් රක්ෂාකොට තුබූ වටු මස් ඔදන්හකු ගෙනවුත් තෙරුන්වහන්සේට පිළිගැන්වීය. තෙරුන්වහන්සේ එක්වටුවකු පිළිගත්සේක. මහළු මහතාවාට ගෙන ගියේශ්. ඒ මහතද එක්වටුවෙකු පිළිගත ඉතිරිව තුබූ වටුකැබිල්ල අනුභව කරනු කැමතිව නොවිචාරා අනුභවකිරීම සුදුසුතෙක වන්නේයයි සිතා ඔහතෙරුන්වහන්සේ ගාවාට ගෙණගොස් වීමා ලේය. තෙරුන්වහන්සේ අතින් පාත්‍රය වසාගත්සේක. මහළු මහතාවාට ගෙන ගියේ ඒ මහතා පිළිගත රජ නොසැටුවූ සිත් ඇතිව කරණලද ආහාර ක්‍රතුඇති තෙරුන්වහන්සේගේ පාත්‍රය ගෙන පසුපස්සේ යන්නේ තෙරුන්වහන්සේව කියනුයේ වහන්ස ගිහිගෙට සිහාඑන්නාවු භික්ෂූන් විසින් වත් දන්නාවූ මහණුන් කැන්දා ආයුක්තේයයි කීයේය. තෙරුන්වහන්සේ එතෙණහිම මහළු මහතතෙම රජතු විසින් කැඳවූ මහණෙක්නොවෙයි සිහා දන ගත්සේක. හැදෙනිදවස් වඩනාසේක් තමන්වහන්සේට උපසම්පනකරණ සාමණේරයන්වහන්සේ කැඳවාගෙණ වැඩසේක. රජ එදවස් වටුවන් තුන්දෙනෙකු ලැබ කැඳ වලඳ අන්තයෙහි තෙරුන්වහන්සේට ඵලවීය තෙරුන්වහන්සේ එක් වටුවකු පිළිගත්

ඝේක. සාමණේරයන් වහන්සේගාවාට ගෙනගියේය. උන්වහන්සේ චටුවෙකු පිළිගෙනඟින ඇඟිල්ල සොලවා චටුවා මැදිත් බිඳුවා සාගයක් පිලියැත්සේක. නැවත රජ තෙරුන්වහන්සේ ගාවාට ගෙනගියේය. තෙරුන්වහන්සේ නොපිළිගත්සේක. සාමණේරයන්වහන්සේ ගාවාට ගෙනගියේය. උන්වහන්සේත් නොපිළිගන්සේක. රජ චටුවෙකුගා භාගයක් ලැබ වත් දන්නා මහණුන් නිසා මෙපමණක් ලදිමියි සතුටුව අනුභව කෙළේය. එකෙණෙහිම කනිෂ්ඨ පුත්‍රයාවැඟිරෙන කණ්ඨුවව්‍ය රජතෙම මුවසෝදා සාමණේරයන් වහන්සේගේ සවිධානය අවුත් වහන්ස තුබවන්සේට මම ප්‍රසන්නයෙමි. තුබවහන්සේ ඇතුලුවූ අවදෙනෙකු වහන්සේට නිති බත්දෙමියි කීහ. ඒ සාමණේරයන් වහන්සේ මහරජ ඒ නිති බත්අව මාගේ උපාද්‍යායන් වහන්සේට දෙමියි කීසේක. ඒ යහපත තුබවහන්සේට නැවත නිති බත්අටක් දෙමියි කීය. සාමණේරයන්වහන්සේ ඒ බත්අට ආචාරීන්වහන්සේට දෙමියි කීසේක. රජ නැවතත් බත්අටක් දෙමියි කීය. එය සංඝයාවහන්සේට දෙමියි කීසේක. නැවතත් බත්අටක් දෙමියි කීසේක. ඒ ඉවසූසේක. මේසේ දුෂ්ටනිග්‍රහ ආදියෙන් ලොවට අධිපතිවූ රජදරුවන් කීදෙය කරම්හස් ව්‍රතිලැබ සිටිනා රජ පුරුෂයෝද තමුන්ගේ ජීවිත පරිත්‍යාගයත් කොට මෙසේ පංචශීලය රක්ෂාකළාහුය.

එම්බා සත්පුරුෂයනි නොපිද මතු නරක දුක්ඛාදිය කල්පනා කොට පැවශීලය අඛණ්ඩව රක්ෂාකොට සුගතිමොක්ෂසම්පත්තිය සිඹකරව තවද මේ පංචශීලය නම් උදක් මනුෂ්‍යයන් විසින් ජීවිත පරිත්‍යාගකොට රක්ෂාකළ පමනක්නොවෙයි මෙයින් ලබන අනුසස් දන්නාවූ දෙව්ලොවට නායකවූ ශක්‍රදෙවේන්ද්‍රාදීවූ දිව්‍ය රාජයෝද තමුන්ගේ ජීවිත පරිත්‍යාගකොට රක්ෂාකලොය. ඒකෙසේදයත්:—

පෙර මගධරට අචලනම් ගම මහාකුලගෙයක මඝමානවකනම් කුමාරයෙක්විය එතෙම අඹුදරුවන් ඇතිව වසතුයේ දානපතිව දන්දෙන්නේය. පංචශීලයත් රක්ෂාකරන්නේය. එගම ගෙවල් තිසෙක්ද ඇත්තේය. එසේ දවසක් එගම් වැස්සෝද ඒ මඝමානව කයෝද යන මොළුහු ගමකට යුතු කම්නානායක්නිසා ගම්වැද එක තැන සිටියෝය. අන් පුඹියෙක් අවුත් එතනඋටගතා මේඝ මානවකයොම සියල්ලවුන් සිටිනාතැන් පවිත්‍රකාරදී සිටියේමය මෑතගාගයෙහි එතන මඩපයකුත් කරවිය. මඩුපයහැර ශාලාවකුත් කරවා මහශල්තබා බොන පැන්තිබිය. එගමවසන කිස්දෙ

න්නද මෂමානවකයන්හා එක්සිත්වූවාහුය. ඔවුන්ද ඒ මෂමානව කයන්මෙන් පන්සිල් පිහිටුවාගත පින්කොට ඇවිදින්නාහුය. ඔවුන් ඒ මෂමානවකයන්හා සමග පින්කරන්නාහු උදෑසනම නැගිට වැ පොරොත්තු මොල්ගත් අත්ඇත්තාහු මාගියෙහි විසමවූතුබුනල්පෙරලා හරිනි ගැල්ශක වැදගන්නාවූ රුක් කපාහරිනි වලගොඩනැන් සමකර හරිනි ඇලදෙල කඳුරැලිආදියෙහි ඒදඬු පාලම් ලවති දිය නැතිතැන් ලින් පොකුණු තනති අම්බලම් කරති දන්දෙති සිල් රකෂාකෙරෙති. ඒදෑක සියලු ගම්වැස්සෝද සිල්රකෂාකළාහුය. ඉක් බිති එගම නායක පුරුෂතුමා මෙසේ සිතීය. මොවුන් රැඛොන කල්හි ප්‍රානඝාත කරණකල්හී සැලරන්දඬ අයබදු ලබන්නෙමි දැන් මෂමානවක්තෙම ඔවුන් ප්‍රානඝාතයෙන් වලකාලිය. එසින් මාල ඛනදෙයක් නැතැයි කිපී රජහු සමීපයට ගොස් දෙවඉන්වහන්ස ඛොහෝසොරහුගම්පහරන්නාහුයසිකිහ රජදඑබස්අසාඔවුන්ගෙන වයිකීය. එතෙමේගොස් ඔවුන්බැඳ ගෙනාඛව රජඋට දැන්විය. රජහු ඔවුන් කලඋකම්, නොවිචාරම ඇතාලවා මැඩ මරවයි කීය. ඉක්බිත් තෙන් ඔවුන්හැම රජගෙයි මදුවෙහි මූනින්හොවා ඇතා ගෙනා වාහුය. මෂමානවකතෙම ඔවුන් සිඳල්ලවුන්ටම මෙසේ අවවාද කෙළේය. එම්බා සත්පුරුෂයනි! තොප සියල්ලොම තොපතොප ගේ ශිල්ම සලකාගතුව බොරුකීයා අප ගෙනාවාවූ ගම්දෙවුවා කෙරෙහිද මරවන්නාවූ රජුකෙරෙහිද මරන්නාවූ ඇතාකෙරෙහිද තමූතමාගේ ශරීරයෙහිද සමකොට මෛත්‍රීකරවයි කීයේය. ඔවුන් එසේම මෛත්‍රීභාවනා කළෝය. එකල්හී ඇතා ගෙනාවා නු ඔවුන්සමීපයට නොවවුන් මහඟඩින් හඬා දිවපිහ. අනික් ඇතෙකු ගෙනාවාහුය. ඒන් එසේම දිවපිහ. ඒ අසා රජ ඔවුන් අත බෙහෙත් ඇත්තේවත බලවයි කීහ. ඒබලා නැතැයි කීවා හුය. එසේවිනම් මන්ත්‍රයක් පුරවන්නාහුය. එඋන් අතින් විචාර වයි කීහ. රාජපුරුෂයෝ අවුත් විචාළාහුය. මෂමානවකතෙම මන්ත්‍රයක් ඇතැයි කීහ. රජතෙම ඒ අසා සියල්ලවුන්ම කැඳවා තොපදන්නා මන්ත්‍රය කියවයි කීහ. එබැවට මෂමානවකතෙම කියනුයේ අපට වෙන මන්ත්‍රයෙක්නම් නැත. අපි නිස්දෙනාම ප්‍රා නඝාත නොකරම්හ. අනුන්සතුදෙය සොරසිතින් නොගනුම්හ. පරදාරසේවනය නොකරම්හ මෛත්‍රීභාවනා කරම්හ දන්දෙම්හ පොකුණු තනම්හ අම්බලම් කරම්හ අපගේ මන්ත්‍රයනමුත් මෙය පිනනමුත් මෙය වැඩනමුත් මෙයයි කීය. රජ ඒ අසා ඔවුන්ව ප්‍ර සන්නව කෝලාහලකී ගම්දෙවුවාගේ සම්පත්කියත් ඔවුන්ටම්දී ඔ හුත් දැසකොටදී ඔරණට ගෙනයිය ඇතාත් උන්ටම දුන්නේය.

ඔහු එතැන්පටන් කැමති පරිද්දෙන් පින්කරන්නාහු සතරවන් සල මහත් සාලාවක් කරම්හයි චිඩ්ඩෙකු ගෙන්වා මේවර පවන් ගැන්වුවාය, මාගමුන් කෙරෙහි විරක්ත සිත්ඇතිහෙයින් මාගමුන් ඒ පින්කමට එක් නොකළේය. මහමානවකයන්ගේ සුධර්මාය, චිත්‍රාය, නන්දාය, සුජාතායයි භාර්‍යාවෝ සතරදෙනෙක්වූහ. ඉන් සුධර්මාවතොමෝ නමා මුල්කරන්ට උවමැනවැයි චිඩ්ඩවාට අල්ලස්දුන්නාය. ඔහුද කර්ණිකාවට සුදුසු දණඩක්සෑස මවලා විද දණඩකින් වසාතිබිය. ඉක්බිත්තෙන් සාලාවෙකාට කර්ණිකාවැතිබන දවස් චිඩ්ඩ තෙමකියන්නුයේ පින්වතුන්වහන්ස එක්කාරණයක්සිහිනැතිවියහි කීය. ඒකවරේදැයි විචාළකල්හි කර්ණිකාමඩුල්ලක් ලබන්ටවටෙන් යයි ගෙනෙම්හයි කීකල්හි දැන් අලුත් දඩු ගෙණවුත් කරන්ම නොපිළිවන ශර්කිසි කෙතෙනකුන්ගේ ගෙයි සෑස විද චිකුනන්ම තිබෙන කර්ණිකාමඩුල්ලෙක් ඇත්නම් බලවයි කීය. ඔලන්නාහු සුධර්මාවගේ ගෙයි තිබූ කර්ණිකාමඩුල්ල දැක මිලදී ගන්ම උන් සාහ කළාහ. සුධර්මාද මා මේ පින්කමට ඇතුලත් කරතෙහාත් දෙම්යි නැතහොත් නොදෙම්යි කීවාය. ඔහු මාගමුන් අපි මේ පින්කමට ඇතුලත් නොකරම්හයි කීවාහුය. චිඩ්ඩතෙම කියනුයේ බ්‍රහ්මලෝකය හැර මාගමුන් නැතිතැනක් නැත. එබැවින් කර්ණිකාව ඇරගණුව එකල්හි සාලාව සුහුව නිශ්ශාවන්නේයයි කීය. ඔහු ඒ කර්ණිකාවගෙණ ශාලාවකොට නිමවා දියශාල තබා වට පහුරුබැඳ ඒ ඇතුලත සුදුවැලි අතුට ඉන්පිටත තල්ගස් පන්තියක් සිටෙව්වාහුය. චිත්‍රාතොමෝ එතැන්හි උයනක් කරවූවාය. නන්දාතොමෝ පස්පියුමෙන් සැදුනු මාපකුණක් කරවූවාය. සුජාතාව වනාහි කිසිවක් නොකළාය. මහමානවකතෙම වනාහි මෑනියන්ට උපස්ථානය, පියානන්ට උපස්ථානය, කුලදෙටුවන්ට ආදර කිරීමය, සැබෑබස් කීමය, මොළොක්බස් කීමය, කේලාම් නොකීමය, මසුරුසිතින් නොරව විසිමයයි මේ ගුණධර්ම සතක් පුරා දිවි අවසාන තව්තිසා භවනයෙහි ශක්‍රදේවේන්ද්‍රව උපන, සස්සෝද එහිම උපන්නාහුය. එකල්හි තව්තිසා භවනයෙහි අසුරයෝ වසති, ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම මොවුන්හා එක්ව රාජ්‍යය කිරීමෙන් ප්‍රයෝජනකිම්දැයි ඔවුන් රාපොවා මත්වූ අය ගණ මහමේර පානටදැම්මවිය, ඔවුන්අසුරභවනයටමඟියෝය, අසුරභවනඝනම් මහමෙරයට තව්තිසාභවනයහා සමානව පිහිටියේය. එහි දෙවියන්ගේ පරසතුගසමෙන් සිත්පලොල්නම් කල්පවෘක්ෂයෙක් පහළවිය. ඔහු ඒ සිත්පලොල්ගස මල්පිපුනාදක තව්තිසාභවනයෙහි පරසතුගසය. මේ තව්තිසාභවනය නොවෙයි, ශක්‍රතෙම අප රාපොවා

මත්කරවා අපදමා අපගේ දිව්‍යපුරය ගත ඒ ඔහු හා සමග යුද්ධ කරම්හයි මැඹැක් ඔස්සේ නැගෙණ කුහුඹුවන්මෙන් මහාමේරුව ඇසුරුව නැගෝය. ඔවුන් එතියි යනු අසා ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම මුහු දුපිටින්මගොස් යුද්ධකොට පැරදුනේ යෙල සියයක් යොදුන් වෙව ජයන්තරථයෙන් දකුණු මුහුදුපිට දුවන්නට වන, එසේ දිවන්නාවූ රථය කොලඹිඹුල් වනයට වන, රථය යන මග හිඹුල්ගස් තල්ගස්සේ ඉදිරි මුහුදු දියෙහි වැටෙන්නටවන,ගුරුළුපැටියෝ මහ හඬින්හඬා මුහුදු පිට පෙරලෙති. ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම් ඒඅසා ඉතා බැහැහඬක මේ කිමෙක්දැයි විචාලේය. ඒ අසා මාතලිතෙම කිය නුයේනුබවහන්සේගේ රථවේගයෙන් ඉදිරිවගුලාවූ කොලහිඹුල් ව නයෙහි ගුරුළුපැටවුන්ගේ හඬයසිකිය. ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම ඒ අසා අප නිසා ගුරුළුපැටියන්ට දුකෙක්නම් නොවෙයි, ඓසඛ්‍යීය නිසා අපි ප්‍රාණවධයක් නොකරම්හයි ගුරුළු පැටවුන්නිසා අපගේ ජීවිතය අසුරඝන්වදි මොවුන් රක්‍ෂාකරම්හ, රථය නවත්වවයි කීමය. මාතලීනම් රථාචාර්‍යතෙම රථයනවත්වා අන්දිසාවකින් දිව්‍යලෝකයට අභිමුඛකෙලේය. එසේ හැරිඇපසු එන රථය දැක අන්‍ය සත්වලකින් ශක්‍රයෝ ආවෝවන එබදු බලඇක්ලැබ ශක්‍ර යෝ ආපසු එන්නෝවනැයි හඟගෙන අසුරයෝ අසුරපුරයටම වන් නෝය.මෙසේ දෙදෙව්ලොවට නායකවූ අඩුනුන්කෙලක් දිව්‍යසේනා පිරිවරණලද්දාවූ දසදහසක් යොදුන් දිග පුදුලඇති ශක්‍රපුරයෙහි බුදුමුඛයකිනුත් කියා නිමවාගතනොහැකි දිව්‍යසම්පත්තියට පැමිණි ශක්‍රයෝ පවා එබදු ඓසඛ්‍යීයත් තමාගේ ජීවිතයත් පරිත්‍යාගකොට පංචසීලය රක්‍ෂාකලෝය. එබැවින් මේ සිල්රක්‍ෂාකිරීම නම් මහෝත්තමයන් ගිය මාඝීයකැයි දැන සත්තරඅපායේ දුකත් ජාතිදුක්ඛාදී සංසාරදුක්ඛයත් නොවිඳුම්හයි සිතන තොපවිසින් අප්‍ර මාදව සීලය රක්‍ෂාකටයුත්තේය. නිවන්ගප තොපට නොදනෙන හෙයින් පංචසීලය රක්‍ෂාකොට තොප මතු ලබන්නාවූ දිව්‍යසම්පත්ති තොස නුදුටුහෙයින් ප්‍රමාදවන්නේය. සදිව්‍ය ලෝකයෙහි සම්පත්තියදුටු අය අප්‍රමාදව සිල්රක්‍ෂාකලනියාව දක්වන්ට මේ මතු කියන කථාව කියම්හ. ඒ අසාත් 'අප්‍රමාදව් සිල් රක්‍ෂාකටයුත් තේය.....ඒ කෙසේදයත්:—

පලමුවෙන් කියනලද ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයාගේ මනුස්‍යලෝකයෙහි සුධර්මය, චිත්‍රාය, නන්දය, සුජාතයයි භාර්‍යාවෝ සතරදෙනෙක්වූය. ඉන් සුධර්මාත් පින්කොට දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නීය. ඒ ප්‍රාසාද යට කණ්ණිකාව ක්‍රෝශාදුන් පමනෙන් පන්සියයක් යොදුන් උසඇති සුධර්මානන් දිව්‍යසභාව පහලවිය. චිත්‍රාත් එම ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයන්ටම

භාග්‍යවත් උපන්නීය. උන්කරවූ පිනෙන් චිත්‍රලතාවනම් උද්‍යානය පහළවිය. නැතුත් එම ශක්‍රදේවේන්ද්‍රයන්ටම භාග්‍යවත් උපන්නීය. ඒ ආ පොකුණක්කරවූ පිනෙන්නැතුවම්දුෂ්කරණ්‍යපහළවිය, සුජාතාවවනාභ්‍යන්තරමා ජීන්නොකලහෙයින් එක්වනාන්තරයෙකකඳුරැලියක් අසල කනකෙකිනියක්ව උපන්නීය. ශක්‍රයොම සුජාතාව දකින්ටනැත. කොතන උපන්නිදැයි බලනුයේ ආ උපන්තැන් දැක එතනට ගොස් ආගෙණ දිව්‍යලෝකයට අවුත් ආව ර්‍රමණීයවූ දිව්‍ය පුරයද සුධම්මානම් දිව්‍යසභාවද චිත්‍රලතා වනයද නැතුනම් දුෂ්කරණ්‍යද සුධම්මාය, චිත්‍රාය, නැතුය යන භාග්‍යවන් තුන්දෙනාද පෙන්වා මොහු මාගේ සොම්පයෙහි උපන්නාහුය. තෝවනාභ් පින් නොකලහෙයින් තිරශ්චීජාතියෙහි උපන්නීය. මෙතැන් පමයි සිල්රක්‍ෂාකරවයි අවවාදකොට පංචසිලයෙහි පිහිටුවා ඒ කඳුරැලියටමහණගොස් ඇර්යේය. ඔහුද එතැන්පටන් සිල්රක්‍ෂාකරන්නීය. ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම සිල්රක්‍ෂාකරන්ට හැකිවන්නිදැයි පරීක්‍ෂාකරණ්‍යපිණිස මලාවූ කුඩමැස්සකු වෙසින් ගොස් ආ ඉදිරිපිට වැදහොත්තේය. ඒ කෙකිනිතොමෝ මලාවූ මත්ස්‍යයෙකු යනසිතින් ඉසතුඩින් අල්වාගත එකල්හි මත්ස්‍යතොම චරල සොල්වාලිය, එවිට නොමලයිසිතා ඇරපුවාය. එකල්හි ශක්‍රදේවේන්ද්‍රතෙම සිල්රක්‍ෂාකරන්ට තාට හැකිවන්නීයගී ප්‍රසංසාකොට දිව්‍යලෝකපටම ගියේය. ඕතොමෝ එසින්මිය ඛරණැස්නුවර කුඹල්ගෙයක උපන්නීය. ශක්‍රතෙම කොතැන්හි උපන්නිදැයි බලනුයේ එහි උපන්බව දැන රන්තිහඹරුවෙන් ගැලක් පුරවා ගම්මැද මහලු වේසයකින් ගොස් සිට තිහඹරාගනුවයි උන්ඝෝසනය කෙළේය. මනුස්‍යයෝ අවුන් සඟය දෙවයි කීවාහුය, මම සිල්රක්‍ෂාකරණ කෙනෙකුන්ට මුත් නොදෙමියි. තොපරක්‍ෂාකරණ සිල්ඇත්දැයි විචාලේය. අපි සිලයයි යන ඉදයක් නොදනුම්හ. ඕලයට දෙවයි කීවාහුය. මෙ ඕලයට නොදෙමියි කීය. මනුස්‍යයෝ මෙ එක් ජටිසරයෙකැයි කියා ගියාහුය. සුජාතාවෝ ඒ අසා ගොස් එබා පුරුෂය! මට දෙවයි කීවාය. දියනියනි නෙපි සිල් රක්‍ෂාකරව්දැයි විචාලේය. එසේය රක්‍ෂාකෙරෙමියි කීවාය මේ මා විසින් නොපනිසාම ගෙනෙනලදැයි කියා යානාව හා සමගම ඇගේ ගෙදර තබා ගියේය. ඔහුද ජීවිතාන්තය දක්වා සිල්රක්‍ෂාකොට එයින් මිය. වෙපඬිත්නිනම් අසුරරාජ දුවව උපන්නීය. සිලානුභාවයෙන් විසිඟ රූ ඇතිවූවාය. ඒ අසුරරජතෙම ඕතොමෝ වැඩියපැමිණිකල්හිමාගේ දුවනි නොමෝ ඇගේ සිතට අභිප්‍රාවූ වල්ලභයෙකු නෝරාගනිවයි කියා අසුරයන් රැස්කරවිය. ශක්‍රයාද උපන්තැන් බලනුගේ අසුර රාජයා

හට දුවනියව උපන් බවත් කැමැති වලලඟයකු සොයා සිටන බවත් දැක නෙමේ අසුරවේසයෙන් බවුන්මැදට ගොස් සිටියේය. සුජානාතොමෝ ශක්‍රයා දැක මොහු මිට වලලඟ චින්නේයයි දන අල්වාගත්තීය. ඒ නෙම ඈ කැඳවාගෙණ අවුත් අඹුනුන්කෙලක් පුරහනාවන්ට නායක කොට අගමෙහෙසුන් තනතුරෙහි තැබුයේය. එසේ දිව්‍යලෝකයෙහි ඓඤ්‍යෂී දුටු තුවනැති තිරශ්චීනයෝ පවා තමන් ප්‍රාණඝාතයෙන් මුත් අනිකකින් ජීවත්වීමක් නැතිව තිබියදීත් ශක්‍රයාකී අවවාදු පමනකට තමන්ගේ දිවිනැසෙමින් සිටියදීත් සිල්කඩනොකට රැක දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නාහුය. එබා සත්පුරුෂයෙනි! බුදුන්ගේ බනත් අසා ප්‍රාණඝාතාදිවූ අකුසල්නම් මෙසේවූ නපුරෙක් ඇත්තේය. ඉන් වැලකී විසිම මෙබදු අනුසස් ඇත්තේයයි දැන දැන ඒ පස්පව් ඇරලාත් ජීවිකාවට උපාය ඇතිව තිබියදී ඒ පන්චසීලය රක්ෂානොකරන්නාහුනම් බුදුන්ගේ බනු ඇසුවාසිනුත් ඵලකින්ද මේ මනුස්‍යදේහය ලද්දාසිනුත් ඵලකින්ද ඒ කතකෙකින්නට ඇති කල්පනාවක් නොපට නැතිකල මේ සතර අපාය දුකින් ගැලවෙන්නේත් කෙසේද සසරදුකින් මිදෙන්නේත් කෙසේද එබැවින් නොපගෙන් යමක්ලැ බගන්වවත් නොපගෙන් යමක් සඬකොට ගන්ට වත් ලොවුතුරා බුදුන් වදාල වචනයකුත් නොවෙයි ඒ නිසා අප ලියාකියන දෙයකුත් නොවෙයි මේ සත්වයෝ අක්මුල් නැත්තාවූ සසර සිට මහත් දුකඛරාසියක් වත් නොවිදින්නම් සොඳෙයි යන කරුණෙන් හිතේසිව කියන බනක් හෙයින් මදකුත් පමානොවී කවර කෙනෙකුන් බාධාකොට සිටියත් ඒ වචනයත් නොකොට සිහිනුවනෙහියෙදී අඛණ්ඩව පංචසීලය රක්ෂාකොට මතු සුගතිමොක්ෂ සම්පත් ප්‍රතිලාභයට වියහැකටයුත්තේය.

මෙහි පංචසීලය කෂණයක්රක්ෂාකලාවූසත්වයනුත් දිව්‍යලෝකයෙහි උපදවා නොයෙක් සඟසැප විඳුවන්නේය. ඒ මේ කථාව අසා දනයුත්තේය.

එක්කලෙක සත්සියයක් වෙලෙන්දෝ නැවිනැඟි මුහුදුපිට ගියාහුය. ඒ නැව ශරවේගයෙන් සත්දවසක් මුහුදුමැද ගියකල්හි මහත් උත්පාතයෙක් පහලවිය. මහාරලනගා දියෙන් නැව පුරන්ට පටන්ගත නැව දියෙහි ගිලෙනකල්හි මහාජනයෝ තමතමන්ගේ දෙවියන්ගේ නම්කියා අඬන්ට පටන්ගත්තාහුය. ඔවුන් අතුරෙන් එක්පුරුෂයෙක් මෙසේවූ භයකට මට පිහිටෙක් ඇද්දැයි සලකන්නේ, තමාගේ පිරිසිදුවූ සරණ සිලයත් පංචසීලයත් දැක භාවනාකරණ භික්ෂුකෙනෙකුන්මෙන් නිශ්චලව උන්නේය.

එය දුටුවාවූ අසිකුදු මනුස්සයෝ ඔහු හයනොගන්නා කාරණ විචාලාහුය. එබසට ඒ සුරුංගතෙම කියනුයේ ඔම නැළුනැගෙණ දවස් භික්ෂුකෙනෙකුන් වහන්සේට දන්දී සරණසිලයත් පංචසීලයත් ගෙණ ආමි. ඒ හේතුකොටගෙණ මට හයක් නැතැයිකීය, ස්වාමීන් වහන්ස! මේ සරණසිලයත් පංචසීලයත් දෙකම තුබවහන්සේට මද අපහැමෙත් සුදුසුදැයි විචාලාහුය. එබසට ඒ උපාසකතෙම කියනුයේ තිලෝගුරු බුදුහුනම් සංඝරත්නය කප්ලක්ෂයක් මුලුල්ලෙහි දසපාරමිතාවන් පුරා සියලු සත්වයන් සසරදුකින් ගොඩනගණුපිණිස උපන් කෙනෙකුන් වහන්සේය. උන්වහන්සේගේ සරණසිලයහා පංචසිලය අසවලුන්ට නපුරුයයි යන දෙයක්නැත. සියලු සත්වයන්ටම යහපතැයිකීය. එසේවිනම් අපට දුනමැනමැයි යාඤාකළාහුය. එකල්හි උපාසකතෙම ඒ සත්සියයක් ජනයන් සියය සියය වෙන්කොට සරණසිලයත් පංචසිලයත් දුන්නේය. එසින් සියයක් වෙලඳෝ ගොප්මස තෙමෙන පමුන දියෙහිසිට සිල්ගත්තාහුය. දෙවෙනිසියයද දනපමණ දියෙහිසිට සිල්ගත්තාහුය තුන්වැනි සියයද උකුල පමන දියෙහිසිට සිල්ගත්තෝය. සතර වැනි සියයද පෙකණියවට පමන දියෙහිසිට සිල්ගත්තෝය. පස් වැනි සියයද තනමත්තක්පමන දියෙහිසිට සිල්ගත්තෝය. සවෙනි සියයද කරපමණ දියෙහිසිට සිල්ගත්තෝය. සත්වැනි සියයද කටට ලුණුදිය වදනාකල්හි සිල්ගත්තෝය. මේසේ සිල්දී ඒ උපාසකතෙම එබා සතුගෙනි! තොපට අන් ජිහිමෙක් නැත. සිල්ම සිහිකොට ගනුවයි අඬගා කීයේය. ඒ සත්සියයක් දෙනම මිය සිලානුභාවයෙන් තව්තිසා දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නාහුය. හැම්ම වඩා සියයක් ගොදුන් උසඇති රන්විමනෙක් ඒ ආචාරීන් වහන්සේට පහළවිය. ඒ සත්සියයක් ජනයාටම ඒ වටකොට රන්විමන් පහළවිය. හැම්මම අඩුතරන්වූ රන්විමන සතළිස් අටගව්වකින් අඩුනොවිය. මෙසේ ක්ෂණයක් රක්ෂාකළාවූ සරණසිලයෙන්හා පංච සිලයෙන් මෙබඳු දිවඟපත් ලබනකල බොහෝ කලක් රක්ෂාක ළාවූ සරණසිලයෙන් ලබන්නාවූ අනුසස් කව්රු නිමවා කියද්ද? එබැවින් එබඳු සරණයහා සිලය රක්ෂාකිරීමට මදකුත් ප්‍රමාදනොවී ජීවිතයමෙන් රක්ෂාකොට මතු සුගතීමොක්ෂසම්පත් ලැබීමට උත් සාහ කටයුත්තේය.

මෙම කාරණ ප්‍රකාශකරන්ට ඡත්‍රනම් දිව්‍යපුත්‍රයාගේ කථාවද කියා දක්වම්හ, ඒ මේ කාරණයත් අසා දනයුත්තේය.

තවදඑක්කලෙකදඔදිවසේතාවත්‍යනම්නුවරඑක්තරාබමුණුන්හුගේදේ වියන්ද, දුකසේලද්දුවූඡත්‍රනම්බමුණුකුමාරයෙක්වූයේය. ඔහුවැඩිවිය

පැමිණිකල්හි පොක්ඛරසාතියනම් බමුණන්ගේසවිපයෙන් සිලපට ගන්නාපිණිස උක්කට්ඨානම් නුවරට ගමන්කරවිය. ඒතෙම තමා නුවනැතිබැවින්ද අලසනොවනබැවින්ද චතුවේදඝහාසියලුවිදහවන් නිමවාඉගෙණ බ්‍රාහමණසිලපයෙහි නිෂ්ඨාතතියට පැමිණියේය. ආචාරීන්වැද මමනුබවහන්සේකෙරෙන් සිලපනිමිත්ත උගත්තෙමි. ගුරුදක්ෂිණාවට කුමන්දියයුතුදයිවිචාළේය. ඒආචාරිතෙමෙකියතුයේ ගුරුවරයන්ට දියයුතු දීමනම් සිසයාගේ ශක්ති පමනය. එතකුදු උවත් කහවනු දහසක්. ගෙණවසි කීය. ඒ තෙම ඒ අසා ආචාරිහව වැඳ සේතව්‍යනුවරගොස් දෙමවිපියන්දැක සතුවුවූ දෙමවිපියන් දෙදෙනා විසින් දුක්ශප විචාලකල්හි තමා සිලප නිමවා උගත්බවකියා ගුරු දක්ෂිණාවට කහවනු දහසක් දීයයුතුය. ඒ දැන්මදෙව අදමගොස්දී එම්සිකීය. මව්පියදෙදෙනා අදකල්නොවන්නේය. සෙටයන්නෙහි මවිදසි කියා කහවනු නිකුත්ගෙකාට පොදීයන්බැඳ සිටුවානුය. සොරනු ඒ අසා ඡත්‍රමානවකගෝ යන මග සිට ඔහුමරා කහවනු ගනු මිහසී සැඟැවීසිටියාහුය. භාග්‍යවත්වූ සම්බුදහන් වහන්සේ එදු අලු යම මහාකරුණාසමාපත්තියෙන් නැගිම ලොවබලා වදුරණසේක් ඡත්‍රනම් බමුණු කුමාරයාට සොරුන්ගෙන් වන හිංසාවදුක ඔහු කෙරේ කරුණාවෙන් ඔහු ගෙයින් පිටත්වන්නාව පලමුගෙකොට තමන්වහන්සේවැඩ ඔහු යන මාර්ගයෙහි රුකක්මුලවැඩඋන්සේක. ඒබමුණුකුමාරයාද ආචාර්‍යයන්හට වස්තුඇරගෙණ උක්කට්ඨානං නුවරබලා යනුයේ අතර මග වැඩඋන්නාවූ බදුන්සමීපයට එලඹ සිටියෝය. කුමාරය තොප කොයියන්නෙහිදැයි බුදුන් විචාළකල්හි පොක්ඛරසාතිය නම් ආචාර්න් වහන්සේට ගුරුදක්ෂිණාව දෙනපිණිස උක්කට්ඨානම් නුවරට යෙමිසිකීය. එකල්හි භාග්‍යවතුන්වහන්සේ එබල කුමාරය! කිසරණයත් පංචසීලයත් දන්නෙහිවදැයි විචාලසේක. මම් ඒ නොදනිමි ඒ තෙබඳුද ඉන් ලබන අනුසස් කුමක්දැයි විචාලකල්හි ඒ මෙබඳුයයි ප්‍රකාසකොට උගන්නෙහිදැයි විචාලසේක. සාමිනි උගනිමි වදුලමැනවයි කීකල්හි ඔහුට රුවිවූ ගාථාපඤ්ඤායකින් කිසරණය මෙසේ වදුලසේක.

යොවදතං පවරෝ මනුජෙසු සක්‍යමුනී භගවා කතකිච්චෝ
පාරගතෝ බල විරිය සමඟි තං සුගතං සරණත්ත මුපෙමි.

රාග විරාග මනෙජ මසොකං ධම්ම මසංකත මපපටිකූලං
මධුර මිමං පගුණං සුවිභත්තං ධම්මමිමං සරණත්තා මුපෙමි.

යත්ථචදින්න මහප්ඵලමාහු චතූසු සුවීසු පුරිස යුගෙසු
අට්ඨිච පුගඝල ධම්මදඝාතෙ සංඝ මිමං සරණත්ත මුපෙමි.

මේසේ බුදුන් වදාලකල්හි ඒ ගාථා තුන තෙමේත් කියා සරණ ගත්තේය. ඒ සරණගතව සිටියාවූ ඔහට බුදුහු පන්සිල් දුන්සේක. ඒතෙම ඒද සමාදන්ව බුදුන්ගෙන් අවසරගෙණ පිටත්විය. බුදුහු සොරුන්ගෙන්වන අන්තරායද එපමනකින් වැඩියක් ආපදා නැතිවවද දැන වදාළසේක. ඔහුද තුන්සරුවන්ගේ ගුණ සිහිකරන්නේ මගට පැමිණියේය. බුදුරජානන්වහන්සේද මෙපමණක් මෝහට දිව්‍යලෝකයෙහි ඉපදීමට ප්‍රමාණයයි පේතවන විහාරයට වැඩිසේක.

බුබාදීවූ රත්නත්‍රයෙහි ගුණඅසා සරණ්‍යයෙහි පිහිටා එම සිහි කොට යන්නාහු පංචසිලය සිතින් ඉටාගන්නාවූ ඒ බමුණු කුමා රයාට සොරහු ලංවූවාහුය. ඒ කුමාරතෙම ඔවුන්ද තනාබලා රත්නත්‍රයෙහිම ගුණ සිහිකොට යන්නේය. එසේ යන්නාවූ ඔහට එක්සොරෙක් විෂපෙවූ ශරයක් විද මරා කහවනුගෙණ ගියේය. ඒ බමුණු කුමාරතෙම තව්තිසා දිව්‍යලෝකයෙහි තිස්යොදුන්උස දිව්‍ය විමාන්යක උපන්නේය. ඒ විමානයෙහි ආලෝකය එපින් පස්විසි යොදුන්තැන් පැතිර සිටියේය. ඒ මග මළාවූ බමුණු කුමාරයාදක සේතව්‍යනුවරට ගියාවූඅය ඔහුගේ දෙමව්පියන්ටද උක්කට්ඨාවට ගියඅය පොක්ඛරසාතිය බ්‍රහ්මණයාටද කීවාහුය. දෙමව්පියෝ තම්න්ගේ නැගණ්නා මිත්‍රයන්ද කැඳවාගණ පුත්‍රයාගේ මළකඳ තිබෙනතැනට ගියාහුය. පොක්ඛරසාතිය බමුණාද පිරිවර හාසමග මළකඳ තිබෙනතැනට ආයේය. සේතව්‍යනුවර වාසි බොහෝදෙනද උක්කට්ඨානම් නුවරවාසිහුද 'ඉච්ඡානංකලානං' බමුණුගම වසනඅයද රැස්වූවාහු මහත්වූ සේනා සමූහයක් විය. ඉක්බිති බමුණු කුමාරයාගේ මව්පියෝ මාගීය සමීපයෙහි සොහොන්පලක් සාදු ආදාහන කිරීමට ආරම්භකළෝය. එකල්හි බුදුහු මෙසේ සිතා වදාළසේක. ඡත්‍රනම් මානවකයා ආදාහනකරණතැන්ට මා ගියකල්හි දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නාවූ ඒ ඡත්‍ර මානවකතෙම මා දකින්ට එන්නේය. එසේ ආවාවූ ඔහු ඇතුලුවූ මහාජනයාහට මම ධර්මදේශනා කරන්නෙමි ඒ ධර්මය අසා බොහෝදෙනා නිවන් දකින්නේයයි දැන මහත් භික්ෂුසංඝයාහා සමග එතැන්හි වැඩ වනලැහැබ බුදුරජින් එකාලොකකාට ගිනියගත් කඳක්මෙන් නොයෙක් පැහැගන්වා එක් රැකක්මුල වැඩලන්සේක. එකල්හි ඡත්‍රමානවකද දිව්‍යලෝකයෙහි තමා ලත් ඓශ්වර්‍යය බලා මේ කුමක්නිසා ලබනලද්දේදැයි සලකනුයේ පැහැගනනක් රශ්මිකළාවූ සරණසිල පංචසිල දෙකින් ලදබව දැන ආස්වයත්තිම්වූ සිත්ඇතිව බුදුන් කෙරෙහි පැහැදුනේ දැන්මහොණ බුදුන්ද

මහාසංඝසාවහන්සේද වැඳ රත්නත්‍රයෙහි ගුණ ලෝකයාට ප්‍රකාශ කරමිසි දිව්‍යවිමානයහා සමගම් අවුත් ඒ වනාන්තරය ඒකාලොක කෙරෙමින් දිව්‍යවිමානය අහසරඳවා ඉන්බැස තමාගේ පිරිවරහා සමග අවුත් සියල්ලවුන්ගේ ඇසම පෙනෙන පරිද්දෙන්ම බුදුන්ගේ ශ්‍රී පාද වැඳවැටී දෙගොන් මුදුන්බැඳ එකත් පසෙක සිටියේය. ඒ දැක එතැන්හි රැස්වූ මහජනතෙම මේතෙම ශක්‍රාදීන් අතුරෙන් දෙවියෙක්ද නොහොත් බ්‍රහ්මයෙක්දයි ආස්චය්‍යමත්වූ සිත් ඇත්තාහු බුදුන් පිරිවරා සිටගත්හ, ඒ රැස්වූ මහජනයා මඬ්‍යයෙහි ඒ දෙවතාව කල පින් විචාරන්නාවූ බුදුරජානන් වහන්සේ මෙගාථාවෙන් මෙසේ වදාලසේක.

තථා තපති නභයම්හි සුරියෝ වජ්ජෙ න භාසති
න චුස්සා යථා අතුල මිදං ඔභපපභාසං
කොතුවිං තිදිවා ඔභිච්ච උපභා.

අසමානවූ තොපගේ මේ දිව්‍යප්‍රාසාදය යම්සේ දසදිසාව එලිකොට බබලන්නේද එපරිද්දෙන් ද්‍රුෂ්‍යතාරකාවන්ගේ බැබලීම කුත් නැත්තේය. තාරකාවන් තබා සොඬසකලා සම්පූර්ණව දස දිග බබුළුවන්නාවූ චන්ද්‍රමඩලයකුත් නැත්තේය. චන්ද්‍රමඩලයතබා නහෝ මඬ්‍යගහ මේ දිව්‍යප්‍රාසාදයමෙන් අන්ධකාරයනසා බබලන්නාවූ සූය්‍යමණ්ඩලයන් නැත්තේය. එබඳුවූ දිව්‍යප්‍රාසාදයකින් මේ පොලොවට පැමිණියාවූ තොපි කිනම් ඇත්තෙහිද.

ජිණුනාති චන්දරංසි පභංකරස්ස සාධිකං විසති යොජනානි
ආභාරත්‍යම්පිච යථා දිවංකරොති පරිසුඛං ච්මලං සුභං විමානං.

තාගේ මේ මාලිගාව හාත්පසින් පස්විසියොත්නක් තැන්හි තමාගේ ශෝභාවයෙන් සූය්‍යයාගේ ශෝභාව මැඩපහකරන්නේය. රාත්‍රියෙහි පැමිණියේවි නමුත් ලොව දවාලක්මෙන් එලිකරන්නේය. ඇතුලත් පිටත් ඉතා පිරිසිදුවන්නේය. කිලිටක් නැතිවම නිම්ලව තිබෙන්නේය. ඉතා යහපත්වන්නේය.

බහු පදුම විචිත්‍ර පුණ්ඩරීකං වොකිණනං කුසුමෙහි නෙකවිචිත්තං
අරජං විරජහෙම ජලච්ඡනනං ආකාසෙ තපති යථාපි සුරියෝ.

බොහෝ රත්පියුමෙන්හා හෙලපියුමෙන් සැදුනේය. එයින් අන්‍යවූ චම්පක, වකුලි, පාටලි, මඤ්ජර, නාග, ප්‍රහනාගාදීවූ පුෂ්ප දැමෙනුත් ආකීර්ණව තිබෙයි. හස්‍යාසඛමෘගසූකරාදී රූපයෙන්හා මාලාකම් ලතාකම්යෙන් ඉතා විචිත්‍රය. නෙමේ කිසි කැලලක් නැත්තේය. එසේ නිස්කලන්කවූ රන්දැලකින් වසනලද්දේය.

රත්නාඔරං පිතනිවාසඝාති අහඤ්ච පියඤ්ච චඤ්ඤුඝඤ්ඤදුඝි
කමන තතු සන්නිහත්තාවාඝි පරිපූරං ගගනංව තාරකාඝිං

රන්කඩක් අනන්තරියකොට රන්වන් සළුවක් උත්තරියකොට රදුදුපිනාවූ අඟිල් පුවඟමල් සදුන් සුවඳින් ඉතා උත්සන්නවූ රතුන් මෙන් ඉතා ප්‍රභාමත්වූ තුනිවූ ශරීර ඡවිඇති දිව්‍යස්ත්‍රීන්ගේ තාරකාවෙන් පිරුනාවූ අහසමෙන් තාගේ මේප්‍රාසාදය පිරුනේය.....

කිඤ්ඤ සම්මද මඤ්ඤඤං විපාකො කෙනාසි කම්මඛලෙනි ධුපපනෙනා
ඨඤාච නෙ අඩිගඤ්ඤ මිදං විමානං තදනුරූප අවචාඝි ඉඛ්ඛ පුවිඤ්ඤොතිං

එඹා දිව්‍යපුත්‍රය! මොඳු ඵෙඤ්ඤයී ලැබීම්ට පූර්ජාතියෙහි රක්ෂා කරණලද තාගේ කවරනම් සිලඤ්ඤුගේ කවර ඉන්ද්‍රිය දමනඤ්ඤුගේ ආනුභාව වන්නේද, හෙවත් කවර කුසලඤ්ඤකොට මෙබඳු ආනුභාව ඇතිව දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නෙහිද තවද යම් කුසලඤ්ඤකින් තොප මේ දිව්‍යප්‍රාසාදය ලද්දෙහිද ඒ ප්‍රාසාදය ලැබීමට පූර්ජාතියෙහි කල කුසඤ්ඤ මා විසින් විචාරණලද. මේ කථාව මේ සිටිනාවූ ජනයාගේ සිතෙහි සැකහැර කියවයි වදුලසේක:—එසේ බුදුන් විචාළකල්හි ඒ ඡත්‍රමානවකනම් දිව්‍යපුත්‍රතෙම මේ ගාථාවලින් මෙසේ කීයේය.....

ඡම්පිධ පථෙ සමෙවඩමාන වෙන සඤ්ඤාතුසාසි අනුකම්පමාඤනා
තවරතනවරස්ස ධම්මං සුත්වා කරිසසාමි මබ්‍රවිතු ඡතෙනා.....

මේ මාගීයෙහි යන තරුණ කුමරෙකුහා එක්ව ලොවට අනුසාසනා කරන්නාවූ භාග්‍යවතුන්වහන්ස! නුඹවහන්සේ කරුණාසිත් ඇතිසේක් යම් ධර්මයකින් අනුසාසනාකොට වදුලසේක්ද? උත්තම රත්නවූ නුඹවහන්සේගේ ඒ උතුම් ධර්මය අසා ඡත්‍රතෙම බමුණු කුමාරතෙම ඒධර්මය රක්ෂාකෙරෙමියි කීයේය.

ජිනරතන වරං උපෙමි සරණං, ධම්මං චාපි තථෙව භික්ඛුසංඝං
නොති පඨිං වචා හං භණෙනා, පඨමා තෙ වචනං තථෙව කාසිං

ඇඹාමිනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස! දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නාවූ ඒඡත්‍රමානවක නම් මම නුඹවහන්සේ විසින් දැක සරණසිලඤ්ඤදන්නෙහි දැයි විචාළසේක. පළමුවෙන් මම ඒ නොදනිමියි කීයෙමි. නැවත නුඹවහන්සේ විසින් එහි අනුසස් වදුලකල්හි බුඩං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මං සරණං ගච්ඡාමි, සංඝං සරණං ගවඡාමි, යන වචනත්‍රයෙන් සරණගතව එසේම ප්‍රාණඝාත නොකරව යනාදීන් ප්‍රාණඝාතයෙහි ආදීනවය දක්වා දෙවඳු එහි අනුසස්ං මට ප්‍රකාශකොට

ට වඳුලකල්හී ඒ පංචසීලයත් මම සමාදන්වීමි. එසේ සරණ සීලයත් පංචසීලයත් සමාදන්ව උභතාවිභානම් භුවරට යන්නේ මා ගෙණයන ගුරුපඛුරුනිසා සොරහු මා මැරුවාහුය. භුබවහන්සේ දී වදුළාවූ සරණසීලයෙන් හා පංචසීලයෙන් දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නේ මේසාමහත් දිව්‍යසම්පත්තියක් ලදැමි.

එත්තාකම්දං අනුස්සරම් කුසලං තතෝ පරං පතමෙ නව්ජජ්ජති
අඤ්ඤංතෙනසුචරිතෙනකම්මුනාහං උපපන්නොනාතිදිවෙසුකාමකාමී.

සඛාමිනි භාග්‍යවතුන්වහන්ස! පෙරජාතියෙහි ගත්තාවූ සරණසීලයත් පංචසීලයත් නිරිතුරුව සිහිකරන්නෙමි. ඉන් පිටත අන් එකකුත් මට නැත්තේය: එම කුසලයෙන්ම මා කැමති කැමති සෙට සම්පත්තියක් ඇතිව මේ දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නෙමි.

පසඛන මුහුත්ත සඤ්ඤමස්ස අනුධම්මචාරී විපාකං
ජලම්ව යසසා පෙකඛමානා බහුකාමා පිහයන්ති හිනකාමා.

ක්ෂණයක මුහුතියක සිඛවූ භුබවහන්සේගේ ලෝකෝත්තර ධර්මයලැබි මට පිළිවෙත්ව සිටියාවූ මේ සරණසීල පංචසීල දෙදනාගේ අනුසස් බලාවදුළමැනව. මෙබඳු දිව්‍යඉර්ධියකින්හා පරිවාර සම්පත්තියකින් දිලිහෙන්නාවූ මාදුටුවාවූ මේ බොහෝ සතියෝවනාහි පෙරජාතියෙහි පින් ඉතාකලහෙයින් හිනවූවාහුය. දැන් මාගේ ඓසඛ්‍යය දැක මෙසේ ඓසඛරය්‍ය කෙසේ ලබමෝ දැයි ප්‍රාර්ථනා කරන්නාහු වෙත්.

පසස කතිපයාය දෙසනාය, සුගතිං ගතො සුඛං ච පත්තෙනා
ඉෙව සතතං සුනනති ධම්මං, මයෙකුදු තෙ අමතං ලුසනති ඛෙමං.

පින්වත් භාග්‍යවතුන්වහන්ස! භුබවහන්සේ විසින් වචන කීපයකින් දේසනාකලාවූ ධර්මයෙහි අනුසස් බලා වදුළ මැනව. භුබවහන්සේගේ ශ්‍රී වචනකීපය ඇසුවාවූ මම ඒ පිනින් දිව්‍යලෝකයෙහි උපන්නෙමි. දිව්‍යලෝකයෙහි උපන් පමණක්ම නොවෙයි. මෙබඳු දිව්‍ය ඓසඛ්‍යයත් දැක සැපයටත් පත්වීමි. යම්කෙණෙක් භුබවහන්සේගේ ධර්මය නිරන්තරයෙන් ඇසුවාහු විනම් ඔවුන් ලබන භවභොග සම්පත් කවරෙක් කියා නිමවන්නේද? ඔවුන්වනාහි සසරදුකින් එතරව භයන් නැත්තාවූ අමෘතමහානිර්වාණසම්පත්තියට පැමිණෙන්නාහුයයි කීයේය. එසේ කීවාවූ ඒ භුතනම් දේවතාවාවද එතැන්හී රැස්වූ පිරිසටද බුදුරජනත් වහන්සේවිසින් මධුරවූ ධර්මයක් දේශනාකොට වදුළසේක. ඒධර්මදේසනාවසාන භුතනම් දිව්‍යපුත්‍රයාද ඔහුගේ මව් පිය දෙදෙනාද එතැන්හී රැස්වූ බොහෝදේනාද අමාමහ නිවන් දුටුවාහුය.

මෙසේ සරණසිලයෙනුත් පංචසීලයෙනුත් මෙබඳු අනුසස් ඇත් තේයසි දැන ඒ දෙකම (නොහොත්) සරණසිලයත් පංචසීල යත් අප්‍රමාදව රක්‍ෂාකොට මතු සර්‍වඥත්‍වය සම්පත්ති ප්‍රතිලාභයට උත්සාහ කටයුත්තේය.....තවද පංචසීලය රක්‍ෂාකලාවූ සත්වයෝ අසංඛ්‍ය කප්ගණනක් සතර අපායෙහි නූපදවා සුගතියෙහිම උප දවා කෙළවර නිර්‍වාණයට යන්නාවූ උත්කෘෂ්ට කුසලයෙකි. එබැ වින් අප්‍රමාදව පංචසීලය රක්‍ෂාකටයුත්තාහුය.....ඉක් කෙසේයත්?

මේ මහාභද්‍රකල්පයෙන් යට ඒකාසංඛ්‍ය කල්පලක්‍ෂයකින් ඈත අනොමදස්සිනම් බුදුරජුනන් වහන්සේගේ කාලයෙහි හංසාව තිනම් පුරයෙහි බැලමෙහෙවරකොට ජීවත්වන්නාවූ එක් දුගිපු රුෂයෙක්වූයේය. ඒ පුරුෂතෙම එක්දවසක් බුදුන්ගෙන් බන අසා මෙසේ සිතිය. මේ සියළු ලෝකවාසිවූ සත්වයෝ මෝහනැමැති අන්‍ධකාරයෙන් වැසුනාහුය. රාග වෙස මෝහයයි කියනලද බීජ තුනකින් ඇවිල්ල පවත්නාවූ චිත්තසන්තාන ඇත්තාහුය. මෙසේ සසරින් ගොඩයාමට උපාය කවරේදැයි සිතතුයේ මටදන්දෙන් ට සුදුසු වසතුවකුත් නොමැත්තේය. මම හිස්වූ පින්නැත්තාවූ පු රුෂයෙක්මි. එබැවින් පංචසීලය රක්‍ෂාකෙරෙමියිසිතා අඥානම් ද ස්සිනම් සර්‍වඥයන් වහන්සේගේ නිසඹනම් අගසව් මහතෙරු න් වහන්සේගේ සමීපයෙහිදී. පංචසීලය ගත්තේය. ඒකාලයෙහි මනුස්‍යයින්ට අව්‍රෑදුලක්‍ෂයකට ආයුඇත්තේය. එපමනක් ජීවත් වන්නේත් කඩඉනාකට (හෙවත් සිල්බිඳනොගෙණ) පංචසීලය රක්‍ෂාකෙළේය. ඔහු මරණසන්නවූ කල්හි දහසක් අශ්වයන්යෙදූ දිව්‍යරථයක් ගෙණවූත් දෙවියෝ (හෙවත් දිව්‍යරූපයෝ) රථයට කැඳවිවාහුය. පංචසීලානුභාවයෙන් එම රථයෙහි ඉපිද තව්ති සා දිව්‍යලෝකයට ගියේය.....තිස්වාරයක් දිව්‍යලෝකයෙහිම ඉපි ද දෙවඟණන් පිරිවරා දිව්‍යරූපසම්පත්තිය විඳ්දේය. පන්සැත්තැව රෙක සප්තවිධ රත්නයන් ඇතිව සතරදිවසිනට (පූර්‍වවිදේහය, අපරගෝයානය, උතුරකුරු දිවයින, ජම්බුද්වීපය) එකාතපත්‍ර චක්‍ර වර්ත්තිරාජ්‍යද කෙළේය. කාසි කෝසලාදී වෙන් වෙන් රාජ්‍යවල ප්‍රදේසරජව උපන් ආත්මනම් පමණක් නොමැත්තේය. අප ගෞතම සර්‍වඥ රාජාත්තමඥානන්වහන්සේ ලෝ පහළ්වූකල්හි දිව්‍යලෝකයෙන් චුතව විසාලාමහනුවර මහත් වස්තුඇති කුලය ක උපන්නේය. උපන් පස්ඇවුරුද්දෙහිම මව්පිය දෙදෙනා පන් සිල් ගන්වා තමා ඒකාසංඛ්‍ය කල්පලක්‍ෂයකින් ඈත ගත්තාවූ පං චසීලය සිහිකොට නුනස්ඉනිම (හෙවත් තමාඋන් තැනදීම)

රහත් වූයේය. ඒ පස්ඇවිරිද්දෙන්ම බුදුරජානන්වහන්සේ ඔහු ම හනකරවා උපසම්පදා කරවූසේක. නැවත බුදුරජානන්වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඒ තැනැත්තා විසින් පෙර රක්ෂාකරණලද පංචසීලය වර්ණනා කරණසේක් මෙසේ වදාළසේක් එම මේ මහාභද්‍රකල්පය ම ඒකාසංඛ්‍ය කල්පලක්ෂයකින් ඇත යම් පංචසීලයක් රක්ෂා කෙළේද එතැන්පටන් කිසිකලෙකත් සතර අපායෙහි නුපන් නෙමි. මේ කාලයවනතාක් මම උපන් ආත්මයක්ඇද්ද? ඒ ඒ තැන දිඹුවූ ආයුෂයක් ඇතිවූයෙමි. බොහෝවූ උපභෝග පරිභෝග වසතු ඇතිවිමි. සියල්ලවුන්ටම මනෝඥව උපන්නෙමි. මහත්වීර්‍ය්‍ය ඇතිවිමි. දුන්වුකලී සියලු කෙලෙසුන්නසා සිව්පිලිසිඹියාවෙන් යුක්තව (හෙවත් අට ධර්‍ම නිරුත්ති පරිභාන) උතුම්වූ රහත්භූමියට පැමිණියෙමි. අවිඝ්‍යසමාපත්ති ලාභිවිමි. මාසේ භවභෝගසම්පත් විඳිනු කැමතිවූවන්ද නිවන්සැප ලබාගනුකැමැතිවූවන්විසින්ද අප්‍රමාදව (ප්‍රමාදනොව්) පංචසීලය රක්ෂා කටයුත්තානුයයි වදාළසේක.

තවද පොහෝදිනයන්හි අට්ඨාඞ්ගසීලය රක්ෂා කටයුත්තේය. ඒ අට්ඨාඞ්ගසීලය සමාදන්වනකළ මෙසේ සිතින් සලකා සමාදන්විය යුත්තේය. ඒ කෙසේදයත්? ලොව රහතුන්වහන්සේලා දිවි ඇතිතෙක් ප්‍රාණඝාත කිරීමයයි කියනලද දුස්සීල චේතනාවෙන් දුරුව වැලකී ප්‍රාණයක් නසම්සි යන දුස්සීලය සිත ට පහලනොකොට පරහිංසා කිරීම පිණිස දණ්ඩක්හෝ ආයුධය ක්හෝ අතටනොගෙණ පව් පිළිකුල් කරණ ලජ්ජාවක් සිතෙහි ඇතිව සියලු සත්වයන් කෙරෙහි මෛත්‍රී කරුණාවක් ඇතිව සියළු ප්‍රාණීන්කෙරෙහි හිතැතිව වාසය කෙළේය. මම මේ යැ තිස්පැය ත් මේ දහවල් තිස්පැයත් ප්‍රාණඝාතයක් කෙරෙමියි යන දුස්සීලසිත දුරුකොට මේ සැටපැය මුලුල්ලෙහි එබඳු දුස්සීලයක් නුපදවා සත්ව හිංසාවක් කෙරෙමියි දණ්ඩකුත් අතින් නොගෙණ සතෙකුත් අතින් නොඇල්වා පවට පිළිකුල් සිත්ඇතිව සියලු සත්වයන් කෙරෙහි මෛත්‍රී සිත්ඇතිව සියලු ප්‍රාණීන්කෙරෙහි මෛත්‍රියත් ඇතිව සියලු සත්වයන්කෙරෙහි ඒකාකාර සිතැතිව වාසයකෙරෙමියි මෙසේ විසීමෙන් රහතන්වහන්සේලා විසින් පලමුවෙන් රක්ෂාකල ගුණය දැන් රක්ෂාකරන්නාවූ මම උන්වහන්සේලාව අනුව වාසයකරමි. එසේ කෙළේනම්:—බුදුරජානන්වහන්සේ විසින් වදාළ පෙහෙවස් රක්ෂාකලානම් වන්නේයයි යන කාරණා සිතින් සලකාගෙණ පාණාතිපාතා වෙරමණි සික්ඛාපදං සමාදියාමි, යන ඔම් පළමුවැනි සීලය සමාදන්විය යුත්තේය.

රහතන්වහන්සේලාගේ ජීවිතය ඇතිතෙක්ම අනුන්සන්තක දෙයක් ඇරගනිමියි යන දුස්සීලයෙන් දුරුව ඒ දුස්සීලය සිතෙහි හටගැනීමට හිමියන් විසින් දුන්දෙයක්ම පිළිගණිමින් සිතිනුත් දුන්දෙයක්ම කැමැත්තෙමින් සොරනොවන්නාවූ පිරිසිදු සිත්ඇතිව වාසයකෙරෙති. මමද අද මේ රාත්‍රී තිස්පැයත් දහවල් තිස්පැයත් අනුන්සන්තක දෙයක් හැරගැනීමයයි කියනලද දුස්සීලයෙන්දුරුව සිල් ගත්තැන්පටත් අනුන්සන්තකදෙය ඇරගණිමියි යන චේතනාවකුත්. සිතෙහි පහළනොකරව. දුන්දෙයක්ම සිතිනුත් කැමතිවන්නෙම් සොර නොවන්නාවූ ඉතාපවිත්‍රවූ සිත් ඇතිව වාසයකෙරෙම්. මෙසේ වාසයකිරීමෙන් රහතන්වහන්සේලාගේ ගුණයන්ට අනුකූලවෙම්. එසේකලහොත් පෙහෙවස්විසූවානම් වන්සේයයි සිතින් සලකාගෙණ අදිනනාදූනා වෙරමණී සිකඛාපදං සමාදියාමි. යන දෙවෙනි සීලය සමාදන්විය යුක්තේය.

නැවත රහතන්වහන්සේලා ජීවිතාන්තයදක්වා අබ්‍රහ්මචරියාවසයි කියනලද ස්ත්‍රීසංසර්ගයෙන් දුරුව බ්‍රහ්මචාරීව සිතෙහිඋපන් රාගචේතනාවනිසා කටයුතු අනාචාරයෙන් දුරින්ම දුරුව වාසයකළසේක. මමද අද මේ රාත්‍රී තිස්පැයත් දවසල් තිස්පැයක් ස්ත්‍රීසංසර්ගයෙන් දුරුව බ්‍රහ්මචාරීව වාසය කෙරෙමියි සිතෙහි උපන් රාගචිත්තයනිසා කටයුතු අනාචාරයයි කියනලද දුස්සීලචේතනාව සිතෙහි පහළවන්ට ඉඩනොදී රහතන් වහන්සේලාගේ මේ ගුණයට අනුවම්. මේ සැටපැය වෙසෙම්. එසේ කෙළේනම්:— මාවිසි පෙහෙවස් වසන ලද්දේයයි සිතින් සලකා අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණී සිකඛාපදං සමාදියාමි කියා තුන්වැනි සීලය සමාදන් විසූයුක්තේය.

ජීවිතාන්තය දක්වා රහතන්වහන්සේලා විසින් බොරුකීමෙන්ද කිස්බස් කීමෙන්ද දුරුව සංවරයට පැමිණිතැන්පටන් බොරුබස් කියමියි යන කල්පනාවකුත් සිතට පහළනොකොට සැබෑබස් කියමින් තමන් මහණවූදු කී සැබෑබසුත් පිරිනිවන්පානදු කී සැබෑ බසුත් දෙක එකට ගැලපෙනසේ අතර බොරු බසක්වත් කිස්බසක්වත් නොකියා රිදු කසාපැහැයක්මෙන්ද දූවගොඩකසිටු කතුවක්මෙන්ද අසුපිටතුබු කොඩුවක්මෙන්ද අස්ථිරබස් නොකියා ශිලාලේඛනයක්මෙන්ද ඉන්ද්‍රඛීලයක්මෙන්ද ස්ථිරබස් ඇතිව හිස ගසාදමනතේ. දෙබසක් නොකියන්නාහ. ලොවඇත්තන්මිසින් අදහන්ට සුදුසු බස්ඇත්තාහ. ලෝ වැසියෝ වංචාකරණපිණිස එකබසකුත් නොකියන්නාහ. මමද? අද දහවල් මේ භික්ෂ

පැහැත් මේ රෑ තිස්පැහැත් ඒ රහතුන්වහන්සේලා මෙන් බොරු කියමියි යන කල්පනාවකුත් සිතෙහි නුපදවා සැබෑබස්ම කියම යි සිතාගණ සිල්සමාදන්වන වේලාවෙහි සැබෑබසත් දෙවිනිදා ඵ දූසන කී සැබෑබසත් එක්ව ඇදෙනසේ අතර බොරු නොකියා සතුරන්විසිනුත් අදහන්ට සුදුසු සිරිබස් ඇතිව ලෝවැසියෝ වං චාකරණු පිණිස එකබසකුත් නොකියා දවස්කැරීමේ ගුණයෙනු ත් රහතුන්ට අනුකූලවෙම්යි එසේ දවස හලේනම් පෙහෙවස් විසු වානම් වන්නේයයි මෙසේ සලකාගන මුසාවාදා වෙරමණි සිකඛා පදං සමාදියාමි කියා සූතරවැනි සිලයත් සමාදන් වියයුත්තේය.

ජීවිතාන්තය දක්වා රහතුන්වහන්සේලා රහමෙර පානය කිරී මෙන් වෙන්ව රහමෙර පානය කෙරෙම්යි යන කල්පනාවක් සිතට පහලනොකට වාසයකලසේක. මමද අද මේ එක්රැයත් මේ දහවලත් රහමෙර පානය කිරීමෙන් දුරුව රහමෙර පානයකෙරෙ මියි යන කල්පනාවකුත් සිතට පහලනොකොට වාසයකෙරෙම්ය මේ ගුණයෙනුත් රහතන් වහන්සේලාට අනුලත්වෙම් එසේ දවස හැරියහොත් පෙහෙවස් විසුවානම් වන්නේයයි සලකාගෙණ සුරාමෙරය මජ්ජපමාදට්ඨානා වෙරමණි සිකඛාපදං සමාදියාමි කියා පස්වැනි සිලය සමාදන් වියයුත්තේය.

ජීවිතාන්තය දක්වා රහතුන් වහන්සේලා විකාලභෝජනයෙන් දුරුව වාසයකළසේක. පස්වරු අනුභව කිරීමක්වත් ඵ අනුභවකි රීමක්වත් විකාලයෙහි අනුභවකරම් යන සිතක් පහලකරන් නේනැතිව වාසය කළසේක. මමද අද මේ එක්රැයත් මේ දහව ලත් විකාලභෝජනයෙන් දුරුව පස්වරු ඔත්ආදි සිලයම නුසුදු සුදෙය අනුභව කරම්යි යන සිතක් පහලනොකොට වාසය කෙ රෙම්යි මේ ගුණයෙනුත් රහතන්වහන්සේලාට අනුකූලව වසම්. එසේ වියිම පෙහෙවස්විසුවානම් වන්නේයයි සිතින් සලකාගෙණ විකාලභොජනා වෙරමණි සිකඛාපදං සමාදියාමි කියා සවැනි සි ලයත් සමාදන්විය යුත්තේය.

ජීවිතාන්තයදක්වා රහතුන්වහන්සේලා තමන්වහන්සේලාගෙ සිත්හි කුසල් ඇතඟසා සියලු අකුසල් දුරුකළහෙයින් හපිපුඛය, අසවපුඛය, එළුවන් කුකුලන් ආදීන්ගේ පොරය, පොරකෙටව් මය, පොර ඇල්ලවීමය, යනාදී නා නා ප්‍රකාර විසුලු දැකීමෙන්ද නුමුත් නැටුමිද විසුලුආදීනද නොකරණසේක. අන්‍යයින්ගේ නැටීම් ආදියද නොබලනසේක. ගීකීම ගායනාකිරීම නොකළසේක. අ න්‍යයන් විසින් ගායනලද සඛ්ඛ ගීතකාවක්හෝ සඛ්ශ්‍රවණ චිත්ත

යෙන්මුත් ශබ්දතුරඟයෙන් නොඅසති. බෙරආදි වාද්‍ය ගාණ්ඩ යන් නොගසති. අනුන්විසින් ගසනලද්දේද? ඒගීතය නොඅසන සේක. යම්කිසි පුෂ්පජාතියක්වත් යම්කිසි සුවඳජාතියක්වත් ඇඟ පැහැවඩන්ට ගල්වන්නාවූ විලේපනයක්වත් ගනාදි මේ සියල් ලෙන් එකකුත් පැලඳිම්වසයෙන් නොදරති. උත්තරාසංග පූරණ වශයෙන් මණ්ඩණයද නොකෙරෙති. සිව්පහස් වනසේද සැරසි ම්වශයෙන්ද නොකලසේක. මම්ද අද මේ එක් රැයත් මේ දහවලත් විසුලුදස්නෙන් දුරුවෙමි. නැවුම්ද ගී කීමෙන්ද දුරුවෙමි. මාලා ගඬ විලේපනයන්ගේ ධාරණමණ්ඩන විභූසනයෙන්ද දුරුවෙමි. මේ ගුණයෙනුත් රහතන්වහන්සේලාට අනුකූලවෙමියි මෙසේ විසුයේනම් පෙරෙවස් විසුවානම් වන්නෙමියි සිතින් සලකා ගණ නවය ගීත වාදිත විසූකදස්සන මාලා ගන්ධ විලෙපන ධාරණ මණ්ඩණ විභූසනවිධානා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි කියා මේ සත්වැනි සීලය සමාදන්විය යුත්තේය.

ජීවිතාන්තයදක්වා රහතන්වහන්සේලා චඞ්ගරියනින් උස්වූ ඇඳ පුටු ආදියද තිලිමාලා පරමදූනාදීවූ අකප්පිය (හෙවත් කැපනොවූ) ඇතිරිලි අතුරනලද ඇඳපුටුද මිටිවූ පාඇති ඇඳපුටුද කලාල් පැදුරු තෙලින්සන්කඩ තිඛිරිපිලි ආදිවූ කැපනොවූ ඇතිරිලි අතුරණලද ඇඳපුටුආදියෙහි හෝ බිමහෝ සයනය කිරීමද වැඩසිඳි මද නොකළසේක. කැපවූ ඇතිරිලි අතුරණලද ආසනයන්ම පරිභෝග කළසේක. මමද අද මේ එක් රාත්‍රියත් මේ දහවලත් එබඳු අකපවූ උසසුන් මහඇසුන් හැර මිටිආසනයන්හිහෝ බිමහෝ සැනපෙමි. මේ ගුණයෙනුත් රහතන්වහන්සේලාට අනුකූලවෙමි. එසේ නොලේවිනම් පෙරෙවස් විසුවානම් වෙසි සිතින් සලකා ගෙණ උවවසඟන මහාසයනා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමිකියා අටවැනි සීලය සමාදන්විය යුක්තේය.

මේ අඞ්ගොපසීලය සමාදන්වන උපාසක උපාසිකාදී ජනයන්විසින් පෙරෙවස් සමාදන්වන දිනයට පළමු දවසෙහි මේ මේදෙය කරවසි පොහෝදිනයෙහි කටයුතු කාරියයන් විදිවිධාන කටයුත්තේය. පොහෝදවස් උදාසන්හිම නැගිට (හෙවත් අරුණෝත්ගමණයට පළමු) අත්පා ආදිය පිරිසිදුසේ සෝදාගෙණ භික්ෂුකෙණේකුන්ගේ සමීපයෙන්වත් සාමණේර කෙණේකුන්ගේ සමීපයෙන්වත් සීලයෙහි සහාවදන්නා සිල්වත් උපාසකයකුගේ සමීපයෙන්වත් එබඳුවූ උපාසිකා කෙණේකුන්ගේ සමීපයෙන්වත් වාක්‌හෙදකොට සිල් සමාදන්විය යුක්තේය. පාලිභාෂාවෙන් වූ සික්ඛාපද වනපොත්නැතහොත් (හෙවත් පාඨම්නැත්නේනම්

"බුද්ධසාසනස්ස උපොසථසීලං අධිට්ඨාමි" කියා ඉටාගත යුක්තේ යම්තාක් තමාම ඉටාගන්නාකල පානාතිපාතා වෙරමණී සික්ඛාපදං සමාදියාමි, යනාදීන් වාක්හෙද කොට ඉටාගත යුක්තේය. සිල් ඉටාගත්තැන් පටන් අන්සතළොස්පත්ම හිංසා භීඩාවන කර්මාන්ත යකට විධානනොකොට යුක්තේය. ගෙයි අය වියදන් හරිනොහරිනා කවයුක්තේය. ගෙට අවුත් නිතිබත් වලඳන මහණක්හුමෙන් ආහාර අනුභව කටයුක්තේය විහාරයකටහෝ ගොස් බණ ඇසිය යුක්තේය. නොහොත් විවේකසථානයක හිඳ බුදුන්ගේ ගුණ සිහි කිරීමය තමාගේ සිල් සිහිකිරීමය යනාදිවූ අටතිස් අරමුණෙන්එක් අරමුණක් නිරන්තරයෙන් සිහිකොට සිත පිරිසිදු කරගත යුක්තේය. තවද මේ අෂ්ටාඟසීලය ලාභයක් ලබන අදහසින්වත් කීකී ප්‍රසංසාවක් ලබන අදහසින්වත් රක්ෂාකරතහොත් සිල් කිළිටුවෙන්ය. සප්තවිධ මෛථුනයද නොඉවසිය යුක්තේය. ඒ කවරේදයත්? පෙහෙවස් වසන අතුරෙහි (හෙවත් සිල්සමාදන්ව හිඳිනාදවසෙහි) ස්ත්‍රීන්හා සමඟ මෛථුනයයි කියනලද අනාචාරයෙහිනොපැවැතිමයස්ත්‍රීන්විසින් ඇඟඉලීමක්හෝ පැන් නැහැවීමක්හෝ අත්පා හිරිකීමක්හෝ ඉවසිනම් ඒ කැමැතිවේනම් ඊට සන්තෝසවේනම් මේත් එක මෛථුනයෙක. මෙසින්ද සිලය කඩවන්නේය. සිදුරුවන්නේය. කිළිටුවන්නේය. තවද ස්ත්‍රීන්විසින් කරණලද ඇඟඉලීම්ආදිය නොඉවසතත් ස්ත්‍රීන්හා එක්ව කථාකෙරේද, ස්ත්‍රීන්හා එක්ව සිනාසේද, ස්ත්‍රීන්හා එක්ව ක්‍රීඩාකෙරේද, ආස්වාදකෙරේද, කැමැතිවේද, ඊට ප්‍රසන්නවේද, මේත් එකමෛථුනයෙක. මෙසිතුත් සිලය කඩවන්නේය සිදුරුවන්නේය. කිළිටුවන්නේය. නැවත මෙකීදෙය නොකරතත් තමාගේ දිට්ඨියෙන් ස්ත්‍රියගේ දිට්ඨියට පැහැරබලාද, ඇගේ බැලීමෙන් ආස්වාද කෙරේද, කැමැතිවේද, ඊට ප්‍රසන්නවේද, මේත් එක මෛථුනයෙක ඉතුත් සිලය කඩවන්නේය සිදුරුවන්නේය කිළිටුවන්නේය. නැවත දිට්ඨියෙන් දිට්ඨිය පැහැර නොබලතත් කථාකරන්නාවූහෝ ගීකියන්නාවූහෝ ස්ත්‍රියගේ ශබ්දය පිටබිතකහෝ පව්රෙන් (ප්‍රාකාරයෙන්) පිටතසිටහෝ අසාද ඒ ඇසූ ශබ්දය ආස්වාදකෙරේද, කැමැතිවේද, එයට සතුටුවේද, මේත් එක මෛථුනයෙක. එසිතුත් සිලය කඩවන්නේය සිදුරුවන්නේය කිළිටුවන්නේය. නැවත ඒ ස්ත්‍රියගේ ශබ්දය අසා ආස්වාද නොකරතත් පෙර ස්ත්‍රීහාසමඟ කරණලද සිනාසීම්ද, කරණලද ක්‍රීඩාගැන ආස්වාද කෙරේද, කැමැතිවේද, මේත් එක මෛථුනයෙක. ඉතුත් සිලය කඩවන්නේය සිදුරුවන්නේය කිළිටුවන්නේය. නැවත එසේවූ පූර්වානුභූත ස්ත්‍රී

යා සිහිකොට ආස්වාද නොකරතත් රූප, ශබ්ද, ගන්ධ, රස, ස්ප්ශී, යන පංචකාම කොට්ඨාසයෙන් සනාතර්ජිතවූ ඉන්ද්‍රියයන් පවත්වා වසන්නාවූ ගෘහපති පුත්‍රයෙකු දැක ආස්වාදකෙරේද, ඊට සන්තුෂ්ට වේද, මේත් එකු මෛථුනයෙක. එසීනුත් ශීලය කඩවන්නේය සිදුරුවන්නේය නිලුටුවන්නේය. නැවත එසේ පංචකාමඤ අනුභව කරන්නාවූ ඉසුරුමතුන් දැක ඔවුන්ගේ ශාපවිදිමට ආස්වාදනො කරතත් මේ සිලයෙන් මේ වෘතයෙන් මේ බ්‍රහ්මචර්‍යාවෙන් ශක්‍රාදි ප්‍රසිඛ දෙවියන්ගේ තනතුරටහෝ අන් දෙවිකෙණෙකුන්ගේ තනතුරටහෝ පැමිනෙම්සි පතාද (ප්‍රාර්ථනාකෙරේද) ඒ දිව්‍යසම්පත්තියට ආස්වාදකෙරේද කැමැතිවේද මේත් එක මෛථුනයෙක ඉනුත් සීලය කඩවන්නේය. සිදුරුවන්නේය නිලුටුවන්නේය. මෙසේ මේ සප්තවිධ මෛථුනය නැමැති නපුරුවූ විෂය දුරුකොට යහපත්සේ පිරිසිදුව රක්ෂාකරණලද අෂ්ටාංගසීලයෙන් ලබන ලද අනුසස් (ආනිසංස) කවරේදැයි යතහොත්,

යම් පුරුෂයෙක් අඟුරවය, මඟධරවය, වැදූරවය, මල්ලරවය, චේතියරවය, වංගරවය, කුරුරවය, පංචාලරවය, මච්ඡරවය, සුරසේනරවය, අස්සකරවය, අවන්තිරවය, ගන්ධාරරවය, කාම්බෝජරවයයි යන දසයක් මහාරාජවලින් සැදුන්ලද්දාවූ සියලුදඹදිව බෙරතලයක්සේ සමකොට ඒ හැමතැනම ඉනපමණ උස සත්රුවනින් පුරා ඒ හැමතැනටම ඒකාතපත්‍ර චක්‍රවර්තිරාජ්‍යය කරන්නේද ඔහු එසේ ලද්දාවූ රාජ්‍යසම්පත්තිය එක්රැයක් එක්දවාලක් (පෙහෙවස්) අෂ්ටාංගසීලය රක්ෂාකිරීමෙන් ලබනලද ආනිසංසයෙන් (කුසලයෙන්) සොළොස්භාගයක් කොට පසළොස්භාගයක් හැර එක් භාගයක් ගත්කල ඒ භාගයටත් සමනොවන්නේය. එසේ සමනොවන්ට කාරණ කවරේදැයි යතහොත් එක්රැයක් එක් අභවලක් අෂ්ටාංගසීලය රක්ෂාකලාවූ ඒ පුරුෂතෙම ඒ කුසලයෙන් මනුෂ්‍ය දේහයාගේ නැසීමෙන් මත්තෙහි චාතුම්මහාරාජික දිව්‍යලෝකයෙහි දෙවියන්කෙරෙහි උපදනේය. මේ මනුෂ්‍යයන්ට පනස් අවුරුද්දක් ගතවූයේනම් එහි වැසි දෙවියන්ට එකදවසෙක එදවස් තිසක් ගතවූකල එක්මසෙක එසේ දොළොස්මසක් ගතවූකල එක් අවුරුද්දෙක ඒ අවුරුදුගණනින් පන්සියයක් අවුරුදු චාතුම්මහාරාජික දෙවියන්ට ආයුෂවන්නේය. ඒ පන්සියයක් අවුරුදු මනුෂ්‍ය ගණනින් බැලුවාම අනූලක්ෂයක් වන්නාහුය. එහි උපන්නාවූ දෙවියන්ට ඇසට අමනෝඥ අරමුණෙක් නොපැනෙයි. කනට අමනෝඥ ශබ්දයක් නොඇසෙන් නාසිකාවට අමනෝඥ දුර්ගන්ධයක් ස්ප්ශීනොවෙත් දිවට නපුරු රසයෙක් විඳීමෙක්නැත. කයට අනි

ස්ථ (නපුරුවූ) ස්ථිරියක් නොවැදගන්නීත් සිතට දුකුදුයකවූ අර මුණෙක් නොමැත්තේය. මෙසේ සදෙරින්ම ශැපවිදිනාවූ ඒ දෙවියන්ගේ ඓසුවයින් දුටුකෙණකුන්ට සියලු දඹදිවටද අනිත් චිපතුනවද ඉසුරුමත්ව රජ්ජයකරන්නාවූ පළමුකී සක්විතිර ජ්ජුරුවන්ගේ රජ්ජසුවයින් ඉතා සුළුපායෙක යාචකයෙකුගේ ජීවිකාවෘත්තියක්වැන්න. නැවත මේ එක් රැයක් එක් දහවලක් අෂ්ටාඟසිලය රක්ෂාකලාවූ පුරුෂතෙම එමකුසලයෙන් තව්තිසා දිව්‍යලෝකයෙහි උපදනේය. ඒ දෙව්ලොව වැසි දෙවියන්ට මනුෂ්‍ය ගනනාවෙන් සියක් අවුරුදුන් එකදවසෙක. එදවසින් තිස්දවසක් එක්මසෙක, එමසින් දෙලොස් මසක් එක්අවුරුදෙක, ඒ අවුරුදුන් අවුරුදු දහසක් එහිවැසි දෙවියන්ට ආයුවන්නාහුය. ඒ දහසක් අවුරුදු මනුස්‍යගනනින් බලනකල තුන්කෝටි ශැටලක්ෂයක් අවුරුදුය. ඒ එකදවසක් රක්ෂාකලාවූ මේ සිලයෙන් යාමදිව්‍යලෝකයෙහි උපදනේය. ඒ දිව්‍යලෝකයෙහි දෙවියන්ට මිනිසුන්ගේ අවුරුදු ගනනින් දෙසියයක්අවුරුදු එකදවසෙක, එදවසින් තිස්දවසක් මසෙක. ඒ මසින් දෙලොස්මසක් අවුරුද්දෙක. ඒ ගනනාවෙන් දෙවියන්ට දෙදහසක් අවුරුදු ආයුසවන්නේය. ඒ දෙදහසක් අවුරුදු මනුෂ්‍ය ගණනින් බලනකල තුදුස්කෙළ සතලිස් ලක්ෂයක් අවුරුදුය. ඒ එක දවසක් රක්ෂාකලාවූ අෂ්ටාඟසිලයෙන් තුසිත දිව්‍යලෝකයෙහි උපදනේය. මිනිස්ලොව අවුරුදු සාරසියයක් අවුරුදු ඒ දෙවියන්ට එකදවසෙක. ඒ දවසින් තිස්දවසක් එක් මසෙක. ඒ මසින් දෙලෙස් මසක් එක් අවුරුද්දෙක. ඒ අවුරද්දෙන් සාරදහසක් අවුරුදු එහි වැසි දෙවියන්ට ආයුස ය. එය මනුෂ්‍ය ගණනාවෙන් බලනකල සත්පනස් කෙළසැට ලක්ෂයක් අවුරුදුය. එක දවසක් රක්ෂාකලාවූ අෂ්ටාඟසිලයෙන් නිම්මානරති දිව්‍යලෝකයෙහි උපදනේ මනුෂ්‍ය ගනනාවෙන් අමිසියයක් අවුරුදු ඒ දිව්‍යලෝකයෙහි දෙවියන්ට එක දවසෙක. ඒ දවසින් තිස්දවසෙක් එක් මසෙක. ඒ මසින් දෙලොස්මසෙක් එක් අවුරුද්දෙක. ඒ අවුරුද්දෙන් අටදහසක් අවුරුදු එහි වැසි දෙවියන්ට ආයු ඇත්තේය. එය මනුෂ්‍ය ගණනාවෙන් බලනකල දෙසිය තිස්කෝටි සතළිස්ලක්ෂයක් අවුරුදුය. තවද එක දවසක් අෂ්ටාඟසිලය රක්ෂාකලාවූ සත්‍රී පුරුෂාදී කෙණෙක් එම කුසලයෙන් පරනිම්මිත වසවර්තිනම් දිව්‍යකයෙහි උපදනේය. මනුෂ්‍යගණනාවෙන් එක්දුස් සසියයක් අවුරුදු ඒ දිව්‍යලෝකයෙහි දෙවියන්ට එක දවසෙක. ඒ දවසින් තිස්දවසක් එක් මසෙක. එමසින් දෙලොස් මසෙක්, එක් අවුරුද්දෙක. ඒ අවුරද්දෙන් සොළොස්

දහසක් අවිරුදු එහි වැසි දෙවියන්ට ආයුෂවන්නේය. ඒ මනුෂ්‍ය ගණනාවෙන් බලනකල නවසිය විසිඑක්කෝටි ඇටලක්ෂයක් අවිරුදුවන්නේය. මෙසේ අෂ්ටාඟසීලයෙන් සදිව්‍යලෝකයෙහි උපන් නාවූ දෙවියන්ගේ ඇසඟයෂ්‍යයන් කිමෙන් ඵලයක් නැතිනිසා බුදුහු ආයුපමණක් වදාළසේක. මෙබඳු ආයුෂ ඇත්තාවූ මහත් ඇසඟයෂ්‍යඇත්තාවූ ඒ දෙවියන් දුටු අයට ඉතාපමණ උස සත්රුවන්පිරුදඹදිවවද අනිකුදු විප තුනටද චක්‍රවර්තිරාජ්‍ය කරන්නාවූ ඒ රජ්ජුරුවන්ගේ ඇසඟයෂ්‍යයන් කෙසේ මහතැයි සිතේද? දිලිඳුවූ යටහත් පැවතුම්ඇති යාචකයෙක්මෙන් සිතෙන්නේමය.

තවද චන්ද්‍ර සූර්‍ය්‍ය දෙදෙනා මහමෙරවට ඇවිද යම්පමණ ආලෝකයකොට ඇවිදිද්ද? ඒ ඇතුලත සතරමහා දිවයින දෙදහසක්කොදෙව්ද සමුද්‍රයෙහිද ගොඩද යන සියළුතැන්හිම වසන්‍නාහරණාදිවූ යම් ධනයෙක්ඇද්ද යම් මුතුජාතියෙක් ඇද්ද යම් රත්නජාතියෙක් ඇද්ද මැනික් නිල්මැණික් ජාතීන් ඇද්ද වෛඩූර්‍ය්‍ය මැණික්ජාතියෙක්ඇද්ද ගෝමයසේ ඇතිවන සෙයින් සිංගිඤ්ඣවර්නයයි කියනලද යම් රත්නජාතියෙක් ඇද්ද පවිතයන්හි උපදනා යම්රත්නජාතියෙක් ඇද්ද නැවත බුදුන්ගේ ශරීරයෙහි පැහැවැනි පැහැඇතිසෙයින් ජාතරූපයයි කියනලද යම් රත්නජාතිහු ඇද්ද පතුවන්විසින් සාරා ගොඩදමනලද භටකනම්වූ රත්නජාතියෙක් ඇද්ද ඒ සියල්ලම සොළොස්භාගයක් කොට එයින් එක් භාගයක්ගෙණ බැලූකල එක් දවසක් රක්‍ෂාකරණලද අෂ්ටාඟ සීලයාගේ එක් භාගයකුත් අගනේ නොවෙයි මෙසේ මහත් විපාක ඇත්තාවූ මේ අෂ්ටාඟසීලය එබා සත්පුරුෂයෙනි රක්‍ෂාකරන්ට නොපට කවර බැරිදෙයක් ඇද්ද ප්‍රාණඝාතනම් අනුන්ගේ දිවිනැසීමය. ආයුදෑ නොයෙක් උපකරණගෙණ මහත් වෑයමෙන් කටයුතු දෙයක. ඒ ප්‍රාණඝාතය මම නොකරම්යි සිතාගන්නා සිතිවිල්ල එසේමත් උත්සාහයකින් කටයුතුදෙයක් නොවෙයි. නිදුකින් සිඹවන්නේය. අදත්තාදානයත් අනුන් සන්තකදෙයත් ඇරගැන්මක්හෙයින් සොරා ඇරගණිතත් බලාත්කාරයෙන් ඇරගණිතත් මහත් උත්සාහයෙන් ගතයුතු දෙයෙක. ඒ නොගනිම්යි සිතාගැන්ම නිදුකින්ම සිඹවනදෙයක. අබ්‍රහ්මචර්‍ය්‍යාවත් ඉන්වන උපද්‍රවයන්ද ස්ත්‍රීන්ගේ නුගුණ සිතාගන්නා කෙණෙකුන්ට ඉන් වැලකෙම්යි සිතාගැන්මත් නිදුකින් සිඹවන දෙයක. බොරුකීවනම්:—අනුන්ගේ වැඩත් නසත් බොහෝදෙනා අප්‍රියකරත් බොරු කියන්නාවුන් නොකරණ පවිනම් නොමැත්තේයයි යනුහෙයින් බොහෝ අකුසලයට මුල්වසිවිනේයයි යනාදීන් සිතාගන්නා කෙණෙකුන්ට ඉ

න් වැලකීම දුක් නොවන්නේය. රහමෙර පානය කිරීමනම්:—සියළු කටයුතු පමාකරන්නේය. භය ලජ්ජාදෙක නැතිකරන්නේය සියනාදින් සිත්ගන්නා කෙනෙකුන්මතම ඉන් වැලකීමත් දුක් නොවන්නේය. විකාල භොජනයනම්:—පෙරවරු අනුභවකිරීමත් එක්ව දෙවේලක අනුභවකිරීමය. ඒදෙවේලක අනුභවකිරීමත් වැඩි උපදවන්නේය භෝජනය පිණිස දෙවේලක ව්‍යවෘතවීමෙන් කටයුතු කාරියයන් නැසෙන්නේයයි සිතා සිල් රක්ෂාකරණනිසා පෙරවරු බත් අනුභවකිරීමෙන් සඛීසම්පත්තිය සිඩකරන්නේයයි සිතාගන්නා කෙනෙකුන්ට විකාලභොජනයෙන් වැලකීමත් දුක් නොවන්නේය. නෘත්‍යනම් විසරුවක්වැන්න ගීතම් හැඩිමක්වැන්න ඒ නෘත්‍ය ගීත වාදිනයෙන් කවර ප්‍රයෝජනයෙක්ද මාලාඟ ඛි විලේපනාදිය පූජාකලහොත් නොයෙක් කෙලගහනන් කප්මුලුල්ලෙහි දිව්‍ය මනුෂ්‍ය සම්පත්තිය සිඹවන්නේය. ඒ තමා පරිභෝගකිරීමෙන් කුවර වැඩක් සිඹකෙරේදැයි සිතාගන්නාහට එසින් වැලකීමත් දුක්නොවන්නේය. උච්චාසයන මහාසයනයෙන් වැලැක්මවනාහී මේ සියල්ලටම වඩා නිදුක්වන්නාහුය. එබා සත්පුරුෂයෙනි! නොපවිසින් මේ බුඩොත්පාද කාලයෙහි මනුෂ්‍යත්ම භාවය ලබාගත්තැනදීම පොහොයෙන් පොහොයඅෂ්ඨාඟසිලය රක්ෂාකොට සසර බොහෝකලක් දිව්‍ය මනුෂ්‍ය සම්පත් විඳිමටත්නිවිණ සම්පත් ලැබීමටත් සුදුසුවූ කුසල් කටයුත්තේය.

බුඩොත්පාදයට පැමිණ බුදුන්වදුල ඛනඅසා අෂ්ඨාඟසිලයෙන් ලබන අනුසස් විභාගකොට ගතහැකි ප්‍රථුලවූ නුවනැතිව මනුෂ්‍ය වසිවිනා නොපතබා පෙර අබුඩොත්පාදකාලයෙහි හෙයක් දෙරක් ආහාරපානවගියක් නැතිව නිරන්තරයෙන් ගොදුරු සොයා ඇවිද සාපිපාස සන්සිඳුවාගත නොහෙන්නාවූ ඔවුනොවුන් කෙරෙහි හසින් සෑහවි ඇවිදින්නාවූ තිරස්චීනයෝපවා චන්ද්‍රයාගේ සම්පූණීතාවයෙන් පසලොස්වක් පොහෝදිනයයි දැන අෂ්ඨාඟසිලය රක්ෂාකලොය. මෙබඳු ජාතියෙක මෙබඳු නුවනැත්තෙක්ව මෙබඳු රක්ෂාවෙක සිටිනාවූ නොපමබැරි කවරක්ද කවර ආලිස්සන් කමෙක්ද (හෙවත් කවර අලස කමෙක්ද) දුස්සිලව සිටියාසින් පැමිණෙන්නාවූ නපුරන් සිල්වත්වීමෙන් වන්නාවූ අනුසසුන් දැන නොපවිසින් අප්‍රමාදව අෂ්ඨාඟසිලය රක්ෂා කටයුත්තේය. පෙර අබුඩොත්පාදයෙහි තිරස්චීනයන්පවා අෂ්ඨාඟසිලය රක්ෂාකළපරිදි මෙසේ දතයුත්තේය.

පෙර දඹදිව මිඟඩරට ආදීවූ රටතුනකට අතුරෙහි එක් වනාන්තරයෙක් වූයේය. බුදුවීමට බෝධිසම්භාරපුරා ඇවිදිනාවූ අපම

භාග්‍යවතාණන්වහන්සේ මගධරට බමුණුකුලයක ඉපිද වැඩිවිය පැමිණි‍ණේක් ගිහිගෙයි සැප අනුභවකිරීමෙහි දෝස් දැක ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිදිව ඒ වනාන්තරයෙහි පන්සලක් කොට විසූසේක. උන්වහන්සේ වසන ඒ පන්සලට නුදුරුනැන්හි එක් හුණවණයෙක. තමාගේ භාර්‍යාවහාසමග එක් කොබෝපක්ෂියෙක් වසන්නේය. එක් තුඛසෙක සකුණෙක්ද වසන්නේය. එක් වනලැහැබක කැනගිලෙක්ද වසන්නේය. එක් වනලැහැබක බිලසෙක්ද වසන්නේය. ඔවුන් සතරදෙනම කලින්කල් අවුත් ඒ තාපසයන්වහන්සේගෙන් බණ අසන්නාහුය. එක්කලෙක එක්දවසක් කොබෝපක්ෂිතෙම තමාගේ භාර්‍යාවහා සමග කැදැල්ලෙන් නික්ම ගොදුරුපිණිස යනුයේය. ඔහුපස්සේ යන්නාවූ පක්ෂිධේනුව එක් උකුසෙසක් ඇරගෙණගියේය. ආ ඇඹු අඩ අසා කොබෝපක්ෂිතෙම ඇගෙන් තමා වෙන්වූනිසා රාගාග්නියෙන් දවනුලබන්නාවූ ශරීර ඇතිව මෙසේ සිතුයේය. මේ රාගය මට ඉතා දුක්කෙරෙයි මේ රාගයට නිග්‍රහනොකොට ගොදුරට නොයම්සිසිතා තාපසයන්වහන්සේගේ සමීපයට ගොස් බණ අසා රාගයට නිග්‍රහකොට උපෝසථ සමාදන්ව එකත්පසෙක හුන්නේය. සකීතෙමේද ගොදුරු සොයමින් තමාවසන තුඛසින් නික්ම අසල්ගම ගෙරින් ගොදුරු කන තැන්හි ඇවිදිනේය. එකල්හි ගම්දෙටුවාගේ සඬ්ගධවලවූ මඬගල්‍යවෘසභතෙම ගොදුරුකා ඉක්බිති අංම්පිගෙණ කෙලින්නේ ගොදුරුසොයා තුඛසින් නික්ම ගොස් එතැන්හි සිටිනාවූ සකීතෙම ගොණුගේ කුරහඬින් හයගෙණ තුඛසට වදිනුපිණිස දුවනුයේ ගොණුගේ පයට අසුව කිපි නාගයා ගොණා දෂ්ටකෙළේය. ගොන්තෙම එතැන්හිවැටී මළේය. ගම්වැසෙස්සා ඔහු මළේයයි යනු අසා සියලෙල්ලම අවුත් අඬා වැලප පුෂ්පාදීන් පුදා වලලා ගියෝය. සකීතෙම ඔවුන් ගියකල්හි නික්ම බලනුයේ මාගේ ක්‍රොධය නිසා වෘසභයාමරා මෙතෙක්දෙනා සෝකයට පැමිනෙව්වෙමි. මේ ක්‍රොධයට නිග්‍රාහනොකට මම ගොදුරට නොයම්සි. අසප්‍රවටගොස් ක්‍රොධයට නිග්‍රාහපිණිස පෙනෙවස් සමාදන්ව එක් ප්‍රදේසයෙක හොත්තේය. කැනගිල්ද ගොදුරුසොයා ඇවිදිනේ එක් මල ඇතකු දැක මහත් ගොදුරක් ලදිමියි සතුටුව ගොස් සොඬ ඩැහැබැලීය. එයද ටැඹැක්සේ දැඩිව තිබුයේය. එහි ආස්වාදයක් නොලැබ දළ ඩැහැබැලීය. ඒත් ගලක්මෙන් දැඩිව තිබුයේය බඩ ඩැහැබැලීය. එයද අවුපතක්සේ කිසි මොලොක්ගුණයක් නැතිවූයේය නකුටද ඩැහැබැලීය. එයද මොලොක්ගුණයක් නොමැතිව ඉතා දැඩිවූයේය. නැවත මලමාගීය ඩැහැබැලූයේ ගිතෙල් මුලක්සේ මොලො

ක්ව තිබුනේය. ඒ සිවල්තෙම මසෙහි ඉතා ගිජුවූයේ ඒමස් කඳ යේ බඩඇතුලට වැද පිපාසිතකල්හි ලේඛොමින් ක්‍ෂුධාකල්හි ම ස්කමින් වැතිරෙණකල්හි අතුනුහෝ බඩවැල්හෝ අනුට වැතිරෙ න්නේය. එතැන්පටන් ඒතෙම ආහාරයත් පානයත් සයනයත් මෙසේම ඇත. අන්තැනකට ගොස් කුමක් කෙරෙම්දැයි එහිමයිත් අලවා විසීය. දවස්ගණනක්න් ඇත්කුන විසලෙනකල්හි මලමා ගියත් වැසුනේය. කැනගිල්තෙම බඩඇතුලෙහිම වසනුයේ එහි උපන් තද උෂ්ණයෙන් ශරීරමස් සිඳී පඬුවන්ව නික්මයන්නට ම ගක්නොලැබඋන්නේය.එක්දවසක් නොකල් මහාවැස්සක් වටුයේ මලමාගිය තෙම් මොලොක්ව සිදුර දැක්කේය. කැනගිල්තෙම් බොහෝකාලක් දුක්විඳ උන්බැවින් ඒ සිදුරට ඉසින්පැහැර නික් මුනේය. සිදුර හැකිලිනිබුසෙයින් සියලු රෝමයෝම මලමාගියෙහි ලග්නවිය. ඒ සිවල්තෙම් තල් අලයක්සේ ලොම්නැතිව සිතනු යේ මාසිතෙහි ලපන් තද ලෝභයනිසා මාවිසින් බොහෝ දුක්විඳි නාලදබැවින් ඉලෝභයබැහිගුාහනොකොට ගොදුරු අනුභවනොකෙ රෙමිසි ලෝභයට නිග්‍රාහපිණිස පෙහෙවස් සමාදන්ව එක් ප්‍රදේශ යක හොත්තේය. වලස්තෙමේද වනාන්තරයෙන් නික්ම මෙතෙ ක්කල් ගොදුරුගත්නා තැනින් ගොදුර නොගෙණ අත්‍රිජාවෙ න් (බොහෝ ආසාවෙන්) මඩනාලද සිත්ඇත්තේ මලයරට පසල් ගමකට ගියේය. වලසෙක් ආයේයයි අසා ගම්වැස්සෝ දුනු දඩු ආදියඉගෙණ ඔහුඋන් වනය වටකළාහුය. ඔවුන් වටකළබව දැන ඒ කැලයෙන් නික්ම යන්නාවූ ඔහු දැක දුනු මුගුරුගෙණ තැළී යේය. එතෙම බිඳුනු ඖස්ඇතිව තමා ලඟිනාතැනට ගොස් සිතනු යේ මේසා මහත් දුකට පත්වූයේ මාගේ අත්‍රිජාව නිසාමය එබැ වින් රෑට නිග්‍රහනොකොට ගොදුරට නොයෙමිසි අසපුවටගොස් අත්‍රිජතාවයට නිග්‍රහපිණිස පෙහෙවස් සමාදන්ව එක්ප්‍රදේශය කහොත්තේය. තාපසයන් වහන්සේටද ජාතියනිසා උපන්නාවූ මානයෙන් ධ්‍යානයක් උපදවාගත නොහැකිබව පසේබුදු කෙණ් කුන්වහන්සේ දිවැසින් දැක සිතනුයේ මේතෙම ලාමකවූ සත්වයෙ ක්නොවෙයි මේ කල්පයෙහිම බුදුවන්නාවූ බෝධිසත්වයෙක. එබැ වින් ඔහුගේමාන්නයට නිග්‍රාහකොට ධ්‍යානඋපදවාගන්නා ආකාර කෙරෙම්යි සිතා තාපසයන්වහන්සේ පන්සල උන්සල්හි හිමාල වනයෙන් තමන්වහන්සේ වැඩ ඒ තාපසයෝ හිඳිනා රුක්මුල තුබූ ගල්පුවරුවෙනි වැඩඋන්සේක. තාපසයෝද පන්සලින්නික්ම රුක්සමීපයටගියේ. එහි වැඩහිඳිනාවූ පසේබුදුරජානන්වහන්සේ දැක උන්වහන්සේකරා ඵලඹ කියනුයේ චණ්ඩාලවූ කාලකන්නි

හිසම්බුම්මහන මාණිඳිනා පුවරුවෙහි කුමට උන්නෙහිදැයි අසූසේක. එකල්හි පසේබුදුරජානන් වහන්සේ වදුරණුසේක් එම්බා සත් පුරුෂය නොපමට කුමට නින්දුකරන්නෙහිද මම ප්‍රතිවේද කරණ්ලද සත්‍ය ඥනඇති පසේබුදුකෙණෙක නොපවනාහි මේ කල්පයෙහි සම්‍යක්සම්බුඬවන්නාවූ පාරමිතාපුරා ආවාවූ බෝධිසත්වයෙක. තොප මෙතෙක්කල් ගියකල්හි බුදුවන්නේය. ඒ ජාතියෙහි සිඛාවී නම් කුමාරවන්නේය. ගෞතමනම් බුදුවන්නේය යනාදීන් සියල්ල ප්‍රකාශකොට එසේවූ නොපවනාහි මාන නිග්‍රහකොළ කුමට පරුෂ බස් කියන්නෙහිවේදැයි වදුලසේක. ඒ අඳා බෝසතානන් වහන්සේ කවරදවසෙක කවරකලෙක බුදුවන්නේදැයි යනාදීන් සාමීචි කථා පමණකුත් නොකළසේක. පසේබුදුරජානන්වහන්සේ වදුරණුසේක් තාගේ ජාතියෙනුත් මාගේ ගුණයෙනුත් කවරක් මහත් වන්නේදැයි නොපිම දැනගනුව ඉදින් තට හැකිවූනම් දැන් අහසට නැගි මාහාසමඟ උතුරු හිමවතටළුවයි තමන්වහන්සේ අහසටපැනනැගි උන්වහන්සේගේ පාදඛ්ඩවිලි ඒ බෝසතානන්වහන්සේගේ ජටාමතුයෙහි විසුරුවමින් අහසින් වැඩියේක තාපසයෝ ඒ පසේබුදුරජානන් වහන්සේ වැඩිකල්හි සිත කලකිරී සිටනුයේ මුන්වහන්සේ මහත් ශරීර ඇතිවූයේනමුත් සැඩපවන්කඳට පෑදූබූ පුළුන්පෙදක්මෙන් අහසට පැනනැගි වැඩියේක. මම වනාහී ජාතිමාන්නනිසා මෙබදු මහොත්තමඥානන් වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදයන් නොවැන්දෙමි. ප්‍රිය කථාවකුත් නොකෙළෙමි. ජාතිමාන්නඥනම් මඟත් අකුසලයෙක.ඒවනාහි කවරෙකුඟට කුමන ප්‍රයෝජනයක් ඇද්ද කෙබදු වැඩක් සිඩවන්නේද සීලාචාරයම උතුම්වන්නේය. මාගේ මේ ජාතිමාන්නඥ වැඩිවූයේනම් මම නරකයට ගෙණයන්නේයයිදැන මේ ජාති මාන්නඥට නිග්‍රහ නොකොට ඵලාඵලඥට නොඇමිසි සිතා පන්ඥලටපැමිණ උපොසථවාසශෙන් යුක්තව ගහපත්සේ භාවනාකොට පංචාභිඥුවන්හා අෂ්ඨසමාපත්තීන් උපදවා සක්මන්කෙලවර ගල්පුවරුවෙහි වැඩඋන්සේක. කොඛෝපක්ෂියා ආදී සතරදෙනාද උන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදයන්වැඳ එකත් පස්සව හුන්නාහුය.බෝසතානන්වහන්සේ කොඛෝපක්ෂියා අත්න් විචාරණසේක් තෝ මෙතෙක්වේලාවට ගොදුරු සොයා ඇවිදිනේය. අද උදැසන්හිම අවුත් මෙහි හුන්නෙහිය. කිමෙක්ද? පෙහෙවස් වෙසෙද්දැයි විචාළසේක. එසේය! සාමීනිසි කීය. නැවත ඒ කොඛෝපක්ෂියා ඇසින් පෙහෙවස් විසිමට කාරණ කාවරේදැයි විචාරන්නාවූ මහබෝසතානන්වහන්සේ මේ ගාථාවෙන් මෙසේ විචාළසේක.

අපෙපාස්සුකෝසාදුනි තිවං කපොට විහඟමාණෙ තව හොජනහෙට්ඨා
බ්‍රූදං පිපාසං අධිවාසඟනෙනා කසමා තිවං පොසථිකෝ කපොට...

අහස ඇවිදිනාහෙයින් විහඟමාන නම් එම්බා කොබෝ පක්ෂිණි!
තට හොජනයෙහි ඇලයෙක් නැත්තෙහිද කියමේන්ද? තව හොජන
යෙන් අසීයෙක් නැද්ද සාපිපාස දෙක ඉවසාගෙණ කවර කාර
ණයක්නිසා නොප පෙහෙවස් වසන්නෙහිදැයි විචාළසේක... ඒ
අසා කොබෝ පක්ෂිතෙම ගාථා දෙකකින් මෙසේ කීයේය.

අහං පුරෙ ගිඛිඟනෙහු කපොවිඟා අසිං පදෙසඛිහි උහොරමිම
අථඤඤගිසා කුනිකෝ කපොවිං අකාමඛා නාස විනා අහොසිං...

නානාභවා විපඅයොගෙන තසස මනොමයං වෙදනං වෙදියාමි
තසමා අහං පොසථං පාලඛාමි රාගො මමං මා පුන රාගමාසි...

සඛාමිනි තාපසයන් වහන්ස:—මම පළමු මේ වනාන්තරයෙහි
කොබෝ දේකුවක්හා සමගිව ගිදුව ප්‍රියවාසයෙන් සිත්අලවා වා
සයහෙළෙමි. එසේ වසන්නාවූ මාගේ භාය්‍යාව පක්ෂින්මරා මස්කා
ජීවත්වන පක්ෂියෙක්විසින් අල්වාගෙණ මරා මස්කෑයේය. මම්ව
නාහි ඇගෙන් වෙන්වීමෙන්ද ප්‍රිය විප්‍රයොගයෙන්ද දුක්විඳින්නෙ
මි එසේ දුක්විඳීමට කාරණාවූ රාගය කියනෙහි නුපදනා පරිද්දෙන්
රාග නිග්‍රාහ පිණිස පෙහෙවස් වසන්නෙමියි කියේය... කොබෝ
පක්ෂිතෙම තමා පෙහෙවස් විසීමට කාරණා කීකල්හි සත්‍යඥානයින්
පිවාරන්නාවූ මහබෝසතානන් වහන්සේ මේ ගාථාවෙන් මෙසේ
විචාළසේක.

අනුපුබ්බගාමී උරගච්ඡිවිහ, දුඛාබුධා ඝොර විසොසි සප්ප
බ්‍රූදං පිපාසං අධිවාසඟනෙනා, කසමා තිවං පොසථිකොසි දිඝ...

කෙළින්යන ගමණක් නැත්තාවූ බඩගාමන හෙයින් උරගනවී
වූ දිවි දෙනක් ඇත්තාවූ දලම ආශ්‍රයකොට ඇත්තාවූ එම්බළ සර්ප
තෝ ඝෝරවිස ඇත්තෙහිය. එසේවු තා කවර කාරණයක්නිසා සා
පිපාසදෙක ඉවසා පෙහෙවස් වසන්නෙහිදැයි විචාළාවූ මහබෝස
තානන්වහන්සේට සර්පතෙම කාරණා දක්වන්නේ මේමතු කියන
ගාථාදෙකින් මෙසේ කීයේය.

උසඛො අහු බලවාගාමිකසස ඛවලොසිවඛෙණා බහුපසනෙනා
සොමෙ මමං අඤඤමිතංවදවිසො දුඛාබාහිහුතො මරණංඋපාගතං.

තනොජනා නිඛ්ඛම්මිවානගාමතො කන්දිඛරෙදිව අපඤඤමිංසු
තසමා අඛං පෙසසථංපාලයාමි කොධොමමං මාපුනරාගමාසි.

ස්වාමිනි තාපසයන්වහන්ස! අසවල් ගම්දෙටුවාගේ සඬ්ඝධවල යසි කියනලද වණ්ණයෙන්හා කායබලයෙන් යුක්තවූ මඟල්‍යවෘසභ තෙම මම ගොදුරු බිමදී මිරිකීය. මම කිපි ඔහු දෂ්ටකෙළෙම් හේ තෙම දුක්ඛවේදනාවෙන් පීඩිතවූයේ මරණයට පැමිණියේය. ඔහු මලපසු ගම්වැසියා ඇවිත් ඔහු දැක අඩා වැලප වලලාගියෝය. මෙතෙක්දෙනාටත් වෘසභයාවත් දුක්වූයේ මාගේ ක්‍රොධයනිසාය. ඒ ක්‍රොධයට නිග්‍රාහකරණුපිණිස මම පෙහෙවස් වසන්නෙමිසි කීයේය. නැවත සිඟාලයා අතින්විචාරන්නාවූ මහාබෝසතානන් වහන්සේ මේ මතුකියන ගාථාවෙන් මෙසේ විවාළසේක.

මතා නිම්සානි බහුසුසානෙ මනුසසඤ්ඤරූපං වියහොජනංතෙ
ඛුදංපිපාසං අධිවාසහනෙනා කසම්භවං පොසපිකොසිඟාල.

එබාසිඟාලය අම්මුසොහොනෙහි මළ සවියන්ගේ මස් බොසේ ඇත. ඒ තව මනොඥවූ හොජනයෙක. එසේ හොජනය සුලභව තිබියදී සාපිපාසදෙක ඉවසාගෙණ කවරකාරණයක්නිසා තොප පෙහෙවස් වසන්නෙහිදැයි විවාළසේක. එකල්හි සිඟාලතෙම තෝ රාකියහුයේ ගාථාතුනකින් මෙසේ කීයේය.

පවිසසකුචඡිං මහතොහජසස කුනපෙරතොනතථිමංසෙ පඨිඛෝ
උනෙහවාතොතිඛිනාචරනෙනා සංකුචිතොඅසිතසස කරිසමගගං.

කිසොචපණඩුව අහංභදනෙනා නමෙඅහු නිකඛමනාය මගෙහා
මහාවමෙඝො සහසාපවසස, සො තෙමයී තසස කරිසමගගං.

තතො අහං නිකඛම්සසං භද්නෙනා, චඡෙ යථා රාහුමුඛා පමුතෙතා
තඨා අහං පොසථං පාලයාම්, ලොහො මමං මා පුනරාගමාසි.

ස්වාමිනි තාපසයන්වහන්ස! මම ගොදුරු පිණිස යනුයේ මලඇ නෙකුදැක මලමාංශයෙන් ඇත්කුසයටවැද හසථිකුනපයෙහි ගිදුවූ සිත්ඇතිව එහි විසිමි. මම එහි ඉන්දදීම උෂ්ණවූ වාතයක් හැමීය. සුභෂමවූ සුයසිරිය්මින්හින අව් සුලන් දෙකින් ඔහුගේ මලමාංශය වියලි හැකිලිය මම කුසතුල හිදිමෙන් ක්‍රසවූ පඬුවන් ගාත්‍රා ඇතිවිමි මා නික්මයන්නට මාංශයෙක් නොමැතිව එහිම උන්කල්හි මහත් අකාලමේඝයෙක් වටුයේය. එසින් ඔහුගේ මලමාංශය තෙත්විය. මම රාහුමුඛයෙන් මිදුනු සඳමඬලක්මෙන් ඒ ඇත්කුනින් නික්මුණෙමි. ඒ දුක්ඛය විත්දේ මාසිත හටගත් ලෝභයනිසාමය. එම නිසා ඒ ලෝභයට නිග්‍රාහකරණු පිණිස පෙහෙවස් වසමිසි කීයේය. ඉක්බිති චූලසා අතින් විචාරන්නාවූ මහබෝසතානන් වහන්සේ මේ ගාථාව කීයේය.

වම්මිකථූපසම්මං කිපිල්ලකානි, නිපෙපාඨයතෙන්නා තිං පුරෙ වරසි
වුදං පිපාසං අධිවාසතෙන්නා, කසමා තිං පොසථිකොසි අවිඡ

යන මේ ගාථාවෙන් විචාරි වදුළසේක. එඹල වලස! නෝ
මීවපලමු තුඹස්බිඳ එහිඋපන් පතුවන් අනුභවකරන්නෙහිය එබදු
වූතව පුරුදු ගොදුරට නොගොස් අද කුමක්නිසා පෙහෙවස් විසු
යෙහිදැයි විචාළසේක. එසේ විචාළාවූ මහබෝසතානන්වහන්සේ
ට තමා පෙහෙවස් සමාදන්වූ කාරණා කියන්නාවූ වලස්තෙම මේ
මතුකියන ගාථා දෙකකින් මෙසේ කියේය.

සතං නිකෙතං අනිසිලඝානෙ, අත්‍රිච්ඡතාහං මිලයං අගඤ්ඡිං
තතොජතානිකඛමිත්වානගාමකා, දණ්ඩඛනසතෙනසුපාඨිසිංසුමං.

සොහං ඛිනනසිසො රුහිතඝමඝො, පවවාගමිසිං සකං නිවෙසනං
තස්මාහං පොසථං පාලඝාමි, අත්‍රිවඡකාම පුනරාගමා සිං

සඛාමිනි තාපසඝන් වහන්ස! මම මාගේ සිතෙහි උපන් අත්‍රිවඡ
තාව්ඝනිසා මාගේ ගොදුරුබිම ලාමකකොවසිතා මලයරටට ගියෙ
මි එහම්හි මනුෂ්‍යයෝමාවටකොටගෙණපොලුඟදිගෙන්තැළුවාහුය.
ඒමම බිදුනුනිස්ඇතිව ලෙහෙඉගෙන් රුහැතුගාත්‍රාඇතිව මාවසනතැ
නට නැවත ආමි. ඒ මට මගේ අත්‍රිවඡතාවඝනිසා උපන් දුකඛයෙ
ක. ඒ අත්‍රිවඡතාවඝ මතු නුපදවනනිසා පෙහෙවස් වෙසෙමියි කි
යේය මෙසේ ඔහුසතරදෙනා තමතමන් විචාළ පැනවිසඳ තමන්
උන්හැනින් නැගිසිට ඇවිත්වැඳ මේ මතුකියන ගාථාවෙන් බෝස
තානන්වහන්සේ අතින් මෙඝස් විමාළාහුය.

යතෙන අපුවඡීත්‍ථ භං හදතෙන්ත, සබෙබවඤ්ඤකාසුං යථාපි ජනතං
මයම්පි පුවඡාම භං භතෙන්ත, කසමා භවං පොසථිකොසි බ්‍රහ්මණ

සඛාමිනි තාපසඝන්වහන්ස! නුඛවහන්සේ අප සතරදෙනාඅතින්
යම් ප්‍රශ්ණකෙණෙකුන් විචාරි වදුළසේක්ද? අපි සිගල්ලෝම ඒ
අපදන්නා පරිද්දෙන් නොවලඤා කිම්හ. අපිත් නුඛවහන්සේ අති
න් විචාරම්හ එම්බා උත්තමයානන්සහන්ස! නුඛවහන්සේ එලා
ඵලයට නොගොස් කවරහෙයකින් පෙහෙවස් සමාදන් වූසේක්ද
යි විචාළාහුය. ඒසේ විචාළාවූ ඔවුන්ට නෝරා වදුරන්නාවූ බෝස
තානන්වහසේ මේ මතුකියන ගාථාදෙකින් මෙසේ වදුළසේක.

අනුපලිතෙත්තා මම අසසමමඤ්ඤි, පවෙවකඛුබෙබා මුනතතං නිසිදි
සො ම අවෙදි ඝතිමාඝතිංච, මානංච ගොතතංච සඛබංචමරණං.

එවං පහංනාඝග හෙතඝසපාදෙ, නචාපි තං මානඝතෙන පුඤ්
තස්මා අහං ඵොසථා පාලයාමි, මානො මමං මා පුන රාඝමාසි

එබා සත්වයෙනි! රාගාදි කිසිවක්හි නැලුණු සිත්ඇතිවූ පසේබුදු කෙණෙකුන් වහන්සේ මාගේ අසපුවට ඇවිත් මොහොතක්කල් වැඩඋන්නාවූ උන්වහන්සේ මා මියගොස් උපදිනාතැන්ද අනාගතයෙහි මාගේ ප්‍රවෘත්තියද එබඳුවූ ජාතියෙහි මාගේ නාමයද ගෝත්‍රයද මා රක්ෂාකරන්නාවූ ගුණධර්මයන්ද යන මේ සියල්ල මවදන්වා වදාළසේක. එසේකල්හිත් මම මානාධිකවූසිතින්ම උන්වහන්සේගේ ශ්‍රීපාදයන්ට නමස්කාර නොකෙළෙමි. උන්වහන්සේ වදාළාවූ ප්‍රවෘත්තියත් මා සිත සැකහැර නොවිචාළෙමි. එසේ නොවිසින්නොවිචාළේ මාගේ සිතෙහි උපන් ජාතිමාන්නය නිසාමය. එබැවින් මාන්නයට නිග්‍රාහ කරණුපිණිස එලාඑලයට නොගොස් උපොසථවාසයෙන් උන්නෙමිසි වදාළසේක. මෙසේ මහබෝසතානන්වහන්සේ තමන්වහන්සේගේ උපොසථවාසයට්ඨාන්ට කායාදී ඔවුන් උන්උන්ගේ වාසස්ථානයන්ට ගමන්කරවා තමන්වහන්සේත් පන්සලට වැඩිසේක. ඒ තිරස්චීනයෝ සතරදෙනාද බෝසතානන්වහන්සේගේ අවවාදඅසා ගුණධර්මයන් රක්ෂාකොට එයින්මිය සදිවලෝකයෙහි උපන්නාහුය. බෝසතානන් වහන්සේ ධ්‍යානලාභි හෙයින් බ්‍රහ්මලෝකයෙහි උපන්සේක. මෙසේ පෙර තිරස්චීන යෝපවා උපොසථය රක්ෂාකොට සඟසැප සහ නිවන්සැප සිඹකර ගත්තෝය. මිනිස්ජාතියෙහි උපන්නාවූ එබා සත්වයෙනි! තොපට නුවර බැරිදෙයෙක්ද එබැවින් අප්‍රමාදව අෂ්ටාඟසීලය රක්ෂාකොට සතර අපායෙහිනොසිපිද සදිව්‍යලෝකයෙහි ඓශ්වර්යයන්විඳ කෙළවර අමාමහ නිවන්දකින්ට උත්සාහ සිතින් යුක්තව මේ උපෝසථසීලය දිවාරාත්‍රිදෙක්හි රක්ෂාකළ අයට පැමිණෙන විපාකනියා දැන්වූහ අඩපෝයක් රක්ෂාකළාවූ බොහෝදෙනාත් ලබාගන් දිව්‍යඓශ්වර්ය බුදුරජතන්වහන්සේ විසින් දෙයනාකොට තිබෙත් එයන් මෙසේ දතයුත්තේය.

සවඝිය දවස බරණැස්නුවර සැදැහැඇති බ්‍රහ්මදත්තනම් රජෙක් වූයේය. ඒ රජතෙම දන්දීමය, නිතිපන්සිල්රක්ෂාකිරීමය. පොහොය අටසිල් රක්ෂාකිරීමය යන මේහි පමාහුයේය. ඒ රජතෙම අමාත්‍යාදීවූ සෙසු නුවර වැසෙසාද දූනසිලාදියෙහි සමාදන් කරවන්නේය. ඔහුගේ පොරෝහිත බ්‍රාහ්මණතෙම අත්ලස්ගන්නේය. හිමියන් අහිමියන්කොට අයුක්තිබනන්නේය. රජතෙම එක් පොහෝදිනයක් පැමිණිකල්හි රජ උදෑසනම අමාත්‍යයන් කැඳවා පෙහෙවස් වසවසි මෙහෙරකියේය. සෙසෙසා සිල්සමාදන්වූවාහුය. පොරෝහිත බ්‍රාහ්මණතෙම කියහුයේ මම වෙලානොවරදවාම බත්කෑම් දැන් ගෙටගොස් කවසෝදු දමා සිල් ඉවාගෙණ රෑ බත් අනුභව

නොකට සිල්රක්ෂාකෙරෙමියි එසේ කල්හි මට අඩපොහොයක් පිරෙන්නේයයිකිය. ඒ අමාත්‍යයාද සහපතැයි ගිවිසගියේය. පුරෝහිතද ඒපරිද්දෙන්ම අඩපොහොයක් සිල්සමාදන්ව උන්නේය. මෙසේ ඔහු රක්ෂාකළසිලය නැවතා එක්පොහෝදිනයක ඔහු යුක්තිකියන්ම සභාවෙහි උන්කල්හි යුක්තිකියන්ට (හෙවත් නඩුකියන්ට) ආවාවූ සිල්වත් සත්‍රියෙක් වෙලා ආසන්වූකල්හී කුටශෝදන්ට ආරම්භකලාය. ඒ වේලාවම බමුණට පැසුන අඹකැනක්ගෙණවාය. ඒ තෙම ඈ ඵපහෙවස් සමාදන්වූබවදැන මේ අනුභවකොට පෙහෙවත් රක්ෂාකරවයි අඹකැන දුන්නේය. ඈතොමෝ ඒ අනුභව කෙළේය. බමුනා දුන්දන් මෙපමණිය බ්‍රාහ්මණතෙම මෑත හාගයෙහි මිය කෝසකිනම් ගඟානිරයෙහි තුන්යොදුන් දිග පුලුලැති අඹඵයනෙක දිලිහෙන්නාවූ රන්විමනෙක සරහණලද ශ්‍රීසහනෙක නිදැ පිබිදියාක්මෙන් උපන්නේය. උතුම් රූපශ්‍රී ධරන්නාවූ ශක්‍රදේවරාජයක් දිව්‍යස්ත්‍රීහු ඔහු පිරිවරා සිටියෝය. හෙතෙම රාත්‍රියෙහි ඒ ඒ දිව්‍යසම්පත්තීය අනුභව කරන්නේය විමානප්‍රේතව උපන්හෙයින් පෙර ජාතියෙහි කළ අකුසලයට සුදුසු දුක්විඳින්නේය. එබැවින් අරුණනැගෙණකාලයෙහි ඒ අඹවනයට වදනේය. ඔහු අඹවනයට වන්කල්හිම දිව්‍යාත්මභාවය නැතිවන්නේය. කය අසුරියන් උසඇති ප්‍රේත ආත්මභාවය පහළවන්නේය. සියලුශරීරය ගිනිඇවිල දන්නේය හාත්පසින් මල්පිපුනු කැලගසක්මෙන් පෙණෙන්නේය. දැතෙහිම එක එක් ඇඟිල්ලෙක්වන්නේය ඒ ඇඟිලිදෙතෙහිම මහාඋදළුතැරි පමණවූ නියපොතුවන්නේය. ඒ නියපොතුදෙකින් තමාගේ පිටපලා මස්උදුරාකම්න් මහාහඬින් මොරගා දුක්විඳින්නේය. සූර්‍යාභාසනාන්හතවනකල්හිම ප්‍රේතආත්මභාවය අනුභවකරන්නේය. දිව්‍ය ආත්මභාවය පහළවන්නේය. දිව්‍යස්ත්‍රීහු ඇවිත් පිරිවරාගන්නාහුය. ඒතෙම මහත් ඓශ්වර්‍යයෙන් දිව්‍යප්‍රාසාදයට නැගෙන්නේය. මෙසේ පෙහෙවස් රක්ෂාකරණලද සත්‍රියට අඹකැන (හෙවත් අඹවල්ල) දුන්විපාකයෙන් දෙලොස්හවිවක්දිගපුලුලැති අඹඵයනක් පහළවිය. අන්ලස්කා විපාකයෙන් පිටමස්පලාඋපුවාකන්නේය. අඩපොහොඹයහි විපාකයෙන් රාත්‍රියෙහි දිව්‍යඓශ්වර්‍යය අනුභවකරන්නේය. ඒබරණැස් මහරජතෙම වසනුකාම කොලසකාවයන්හි දෙස්දක රාජසම්පත්හැර තාපසව එම කෝසකිනම් ගඟානිරයෙහි ප්‍රේතයාගේ අඹඵයනටපාත පන්සලක්කොට වනමුල් ඵලාහාර අනුභවකොට වාසයකලාය. ඉක්බිති එක්දවසක් ඒ අඹඵයනින් මහකලයක් පමන මහතඇති විලිකුන් හුනුඅඹගෙඩියෙක් ගඟදියෙහිවැටී ඒ තාපසයන් දියනාතා

භංතොව සමීපයට ආය ඒ දුක තාපසයො පිහිනාගොස් ඒ අඹ ඉඩිය අසපුවට ගෙනවුත් සැස්ත්‍රයකින් කපා යැපෙන පමනක් අනුභවකොට සෙසස කෙහෙල් පතින් වසාතිබන්නේය. මෙසේ අනුභවකොට ඒ අඹුඉඩිය නිමාගියකල්හි දිව්‍යරසය අනුභවකල බෝධිසත්වයන්වහන්සේට රස තෘෂ්ණාව නවතාගතනොහී අන්ඵලාඵලයක් අනුභවකරන්ටත් රුචිනැතිව ගඟාතීරයටගොස් අඹ ඉඩියක් නොලැබ නොනැසිවිමිසි ගඟදිසාව බලාගෙණ සත්ද වසක්ම නිරාහාරව උන්නේය. සත්වෙනි දවස් ඒ ගඟාවෙහි අර ග්ගත්තාවූ දිව්‍යස්ත්‍රීතොමෝ සිත්නිති මේ තාපසතෙම අඹඵලයක් නොලැබ මියන්නේය. ඔහු මලහොත් මට මහත් නිදුවෙක් වන්නේයයි සිතා අවුත් ඒ මහාබෝසතානන්වහන්සේ වැඩඋන්නැන අහසසිටගණ්.

කිං ජඤ්ඤා කිමධිප්පායො එකොසම්මසි ගම්මනි
කිං පත්ථයානො කිං එසා කෙන අත්ථෙන බ්‍රාහ්මණිති.

ඝනාදින් ඒ බෝසතානන් අතින් විචාරන්නේ මේබදු උතුවැල් ලෙන් කකියන්නාවූ ගඟාතීරයෙහි මෙසේ නිරාහාරයෙන් සැතපී ම්ම කාරණා කවරේදැයි විචාළිය. බෝධිසත්වයන් වහන්සේද, ඒ දේවතා දුවට තමාගේ සිතෙහි අටගත් කාරණය නොවලහා ප්‍රකාශ කරණසේක් මේසේ කියේය.

තමන්වහන්සේ ගඟදියෙහි යන අඹඵලය ගෙණ අනුභව කලතැන් පටන් ආහාරයකට රුචිනැතිබව දක්වා වදාළසේක. මෙසේ අඩිපොහොයෙනුත් මෙබදු විපාකඇත්පෝයයි දන්නෙ එඹා සත්පුරුෂයෙනි! තොපවිසින් අප්‍රමාදව උපොසථසීලය රක්ෂාකටයුත්තේය. උපොසථසීලයනම් එකදවසක් රක්ෂාකල අයටත් කල්පලක්ෂගනනකුත් සගසිර්විඳුවා කෙලවර අමාමහනිවන් සිඹකරන්නේය. ඒ මේකථාව අසා දතයුත්තේය.

මේ මහාභද්‍රකල්පයට එකාඅනුවන කල්පයෙන් මත්තෙහි ඛන්ධුමතීනම් නුවර බන්ධුමතීනම් රජතෙම පොහෝදිනයෙහි පෙහෙවස් සමාදන්විය. ඒ නුවර ඉතා දිලින්දියක් රජහුද සේනාවද යන ඒ සියල්ලෝම සිල්සමාදන්ව උන්නා දුක මෙසේ සිතුවාය. මේ මහාරජුරුවෝද මේ අමාත්‍යයෝද තමතමන්ගේ මහත් ඓසඛ්‍යශ්‍රියහැර චන්දන කුන්කුමපත්‍ර කස්තුරි ආදි සුගන්ධයන්හා වස්ත්‍රාභරණයන්දහැර නිහතමානීවඉඳ සිල්රක්ෂාකරත් මේ මහාත්තමයන් විසින් මෙසේ සිල්රක්ෂාකරන්නේ ඕන්මතු මහත් වැඩක් සිඹවන්නේයයි නුවනින් සලකා දුශීව දිලිඳුව සිටිය තමාඉන්සිත ප්‍රසන්න

කොටගෙණ තොමෝත් අෂ්ටාඞ්ගසීලය රක්‍ෂාකළාය. ඒ කුසලගෙන් මිනිස්ලොව තව්තිසා දිව්‍යලොකගෙහි උපන්නීය. එසේ උපන්නාවූ ඇය උතුන් කුටාගාරගෙහි සැදුන්ලද්දාවූ ගඟපත් සඟනාසනගෙන් යුක්තව ගොදුනක් උසඇත්තාවූ මහත් දිව්‍යප්‍රාසාදගෙක් පහලවිය. ලක්‍ෂයක් දිව්‍යස්ත්‍රිහු ඇ පිරිවරා සිටගත්තාහුය. තමාගේ ශරීර සොභාවෙන් සියළු දිව්‍යස්ත්‍රින්ගේ ශරීරසොභාව මැඩපවත්වන්නීය. දිව්‍ය රජවරු ශතසහස්‍රදෙනෙකුට අගමෙහෙසුන්වූවාය. එතැන්පටන් නිවුන්දක්නාතෙක් ඒකාන්තකපක් මුළුල්ලෙහි හැමතැන්හි රන්වන් වණ්ණව උපන්නීය. හැමතැන්හිම සියළු සත්‍රින්ට වැඩිහිටි න්ව උපන්නීය. සුවණ්ණමයවූද ස්ඵටිකමයවූද උතුම්වූ සඟනාසන ලබන්නීය. මිහිරිමයවූද කම්බලමයවූද කප්පාසිකවූද උතුන් වස්ත්‍ර ලබන්නීය. චන්දන කස්තුරි ආදී සුගන්ධද චම්පක චකුලි නාග පුන්නාගසුමනාදීවූපුස්ඵගෙන්ද සුගන්ධවූණ්ණයන්හා විලෙපනයන්ද කූටාගාරයන්දප්‍රාසාදයන්ද මඬපය ගම්‍ය ගුහාය සඟනාදිවාසස්ථානයන්ද යන උතුම්දෙයලබන්නීය. මෙසේ ඒකාන්තකපක් මුලුල්ලෙහි භව භෝගසම්පත්විඳ අප බුදුන් දවස මනුස්‍යලෝකගෙහි ඉපිද සත්ඇවිරිද්දෙන්ම මහනව අටඇවිරිදි පිරෙන්ට පළමුකොටම රහත්වූවාය. මෙසේ එකදවසක් ශිල්රක්‍ෂාකලපමනින් එකාන්තකපක් මුලුල්ලෙහි සතරඅපායගෙහි නුපදවා සදිව්‍යලෝකගෙහි ඓස්වර්‍යයන් විඳුවා කෙළවර මෙසේඅමාමහනිවන් දක්වන්නට සමර්ථවූ අෂ්ටාඞ්ගසීලය රක්‍ෂාකිරීමට ප්‍රමාදවන්නාවූ ජනයෝ කෙසේනම් සසරදුකින් මිදෙද්ද කෙසේනම් අපායදුකින් ගැලවෙද්ද මෙලොවත් පරලොවත් කවරවැඩෙක්නම් සිඹවෙද එබැවින් එඕඝත්තරුණයෙනි! මේ කියන සිල්රක්‍ෂාකිරීමට කුසිතප්‍රමාදනොවී අලසනොවී අප්‍රමාදව සිහිනුවනින්ගෙදී අෂ්ටාඞ්ගසීලය රක්‍ෂාකොට මනුස්‍යත්වයෙහි ක්‍ෂණසම්පත්තිය සිඹිකරණලෙස උත්සාහ කටයුත්තේයි.

ශීලපරිචෙජ්දය නිමි.

